

185/87

185/87

Ministerstwo Kultury i Sztuki
Centralne Biuro Wystaw Artystycznych
Związek Polskich Artystów Fotografików

1417

Krajobrazy Świata

w fotografii polskich podróżników

wystawa problemowa

lipiec 1987
Warszawa, Galeria Zachęta, Pl. Małachowskiego 3

Organizatorzy wystawy składają podziękowanie Autorom za nadesłane prace oraz Instytucjom i Rodzinom Autorów zdjęć za udostępnienie eksponatów.

Opracowanie koncepcji wystawy, teksty i układ graficzny katalogu, komisarz wystawy: Paweł Pierściński
W opracowaniu wybranych zagadnień uczestniczyli autorzy fotografii Zbigniew Kowalewski, Miłosław Petruszka i Mirosław Wiśniewski.

Przy organizacji wystawy współpracował Okręg Świętokrzyski Związku Polskich Artystów Fotografików w Kielcach.

Redakcja katalogu: Helena Szustakowska

Projekt ekspozycji: Martyna Koźniewska

Projekt plakatu: Andrzej Nowaczyk

Na okładce: Medal pamiątkowy wystawy wg projektu Sławomira Micka

Wydawnictwo: Centralnego Biura Wystaw Artystycznych, Warszawa 1987

Nakład: 3000 egz. Druk i oprawa: Prasowe Zakłady Graficzne w Łodzi, ul. Armii Czerwonej 28, Z. 1771/87, N-3

Ziemia z Kosmosu. NASA — Apollo 11
(ze zbiorów Andrzeja Pytlińskiego)

„Za siódmą górą, za siódmą rzeką, za siedmioma morzami, za siedmioma rzekami jest kraj...” Tak rozpoczynają się bajania pobudzające wyobraźnię przyszłych podróżników. W swojej dojrzałej przygodzie z krajobrazem potwierdzają oni jedność i jednorodność ziemskiego krajobrazu. Zawsze za kolejną przeszkodą terenową wyrasta przegródka nowa, a podróże polegają na pokonywaniu owych magicznych siedmiu gór, rzek, lasów... Wędrowiec dociera do kolejnej siedziby ludzkiej, stanowiącej zazwyczaj cel podróży.

Podróżowano od najdawniejszych czasów. Wielcy zdobywcy odkrywali i podbijali nieznane lądy, handlarze wymieniali towary, a podróżnicy zwiedzali obce kraje. Swoje znaleziska opisywali ubarwiając relacje fantastycznymi ozdobnikami. Kolekcjonowali sprzęt codziennego użytku oraz przedmioty kultu egzotycznych plemion i narodów. Gromadzili obrazy, rysunki, wzory pisma. Poznawali odmienne kultury.

Po wynalezieniu mechanicznego zapisu obrazu świat zaczęto fotografować. Okazało się, że jest to temat fotogeniczny. Ziemia stała się świadkiem masowego zjawiska. Podróżnicy „chłoną świat”, pragną przedłużyć pamięć i utwalić ulotne wrażenia. Działają precyzyjnie. W momencie otrzymania sygnału (odmienność, inność, moment wzruszenia) naciskają migawki aparatów fotograficznych. Fascynuje ich to, co akurat mają przed oczami, na co natknęli się w kolejnej wyprawie. Fotografują tam, gdzie znaleźli się zgodnie z programem po-

dróży. Często obecność fotografa jest jedynym, najważniejszym i wystarczającym powodem oraz uzasadnieniem do utrwalenia widoku.

Opowiadacze-gawędziarze znajdują doskonałe uzupełnienie a zarazem uwiarygodnienie swoich wyczynów. Uczestniczą w wydarzeniach, przebywają w niezwykłych miejscach, spotykają egzotyczne przedmioty, ludzi i sytuacje. Barwne opisy znajdują potwierdzenie w materiale ikonograficznym. Zdjęcia blakną, obrazy zacierają czas. Lecz mimo niedoskonałości tworzywa fotografia jest dokumentem prawdy. Świadczy o wydarzeniach, trwa, przedłuża żywot urzekającego fragmentu świata. Można przywołać wzruszenia, odczytać i skomentować zjawiska utrwalone na zdjęciu. To niezbywalna wartość fotografii podróżniczej.

W przeszłości podróże podejmowano rzadko. Obecnie udoskonalone środki transportowe ułatwiają bezpieczną podróż na lądzie, na wodzie i w przestworzach. Wzrasta ruch turystyczny, nasilają się wędrówki, zagęszczają trasy podróży. Mimo tych udogodnień mieszkańiec planety nie jest w stanie dotrzeć do wszystkich interesujących miejsc, opisać i rozpoznać pejzaże Ziemi. Człowiek współczesny poznaje świat z fotografii.

Potrzeba fotografowania dominuje nad innymi motywacjami podejmowania podróży. Odnosi się wrażenie, że kolejne wycieczki, wyprawy, a nawet badania naukowe są organizowane jedynie po to, by ich uczestnicy mogli wykonać odpowiednią ilość interesujących zdjęć. Sama czynność foto-

grafowania staje się ważniejsza od przedmiotów i sytuacji fotografowanych. Krajobrazy świata przeżywają swoisty boom fotograficzny. Wykonywanie permanentnej dokumentacji krajobrazów Ziemi trwa, a nawet wykazuje tendencje wzrostowe. Fotografia podróżnicza stała się swoistym fenomenem naszych czasów.

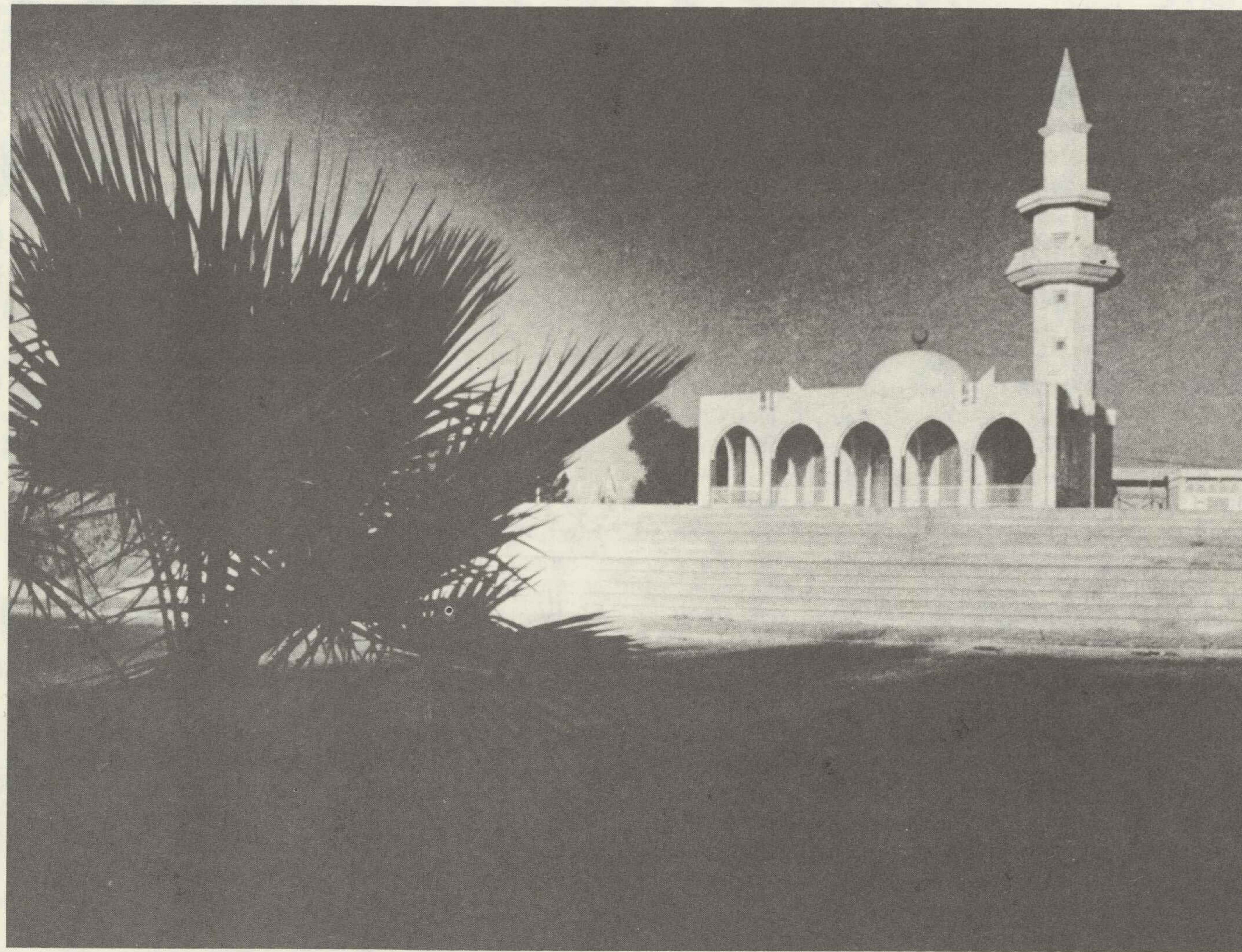
W zależności od celów wyprawy inny jest sposób użycia aparatu fotograficznego i odmienny wynik fotografowania. Amatorzy-turyści pracują często „na oślep”, fotografują wszystko, co napotkają na trasie podróży, licząc na to, że rzeczywistość zapisze się sama na materiale światłoczułym. Naukowcy wybierają czas, miejsce i warunki obserwacji sprzyjające wykonaniu pełnej dokumentacji uwypuklającej istotne cechy krajobrazu. Artysty komentują i interpretują widoki. Wizje artystyczne są głęboko osobiste i nieobiektywne, choć może właśnie dlatego wzruszające, prawdziwe i piękne. Ciekawość świata realizuje się przede wszystkim w poszukiwaniu ludzkiej miary krajobrazu, a uwagę obserwatora przyciąga osoba, grupa osób lub znak pozostawiony przez człowieka. Podobnie jak pozostawienie śladu jest czynnością magiczną, tak fotografowanie „zagarnia” pod wyłączne panowanie krajobrazy utrwalone na materiale światłoczułym. „Takiego widoku, jak objawiony mi przez naturę, już nikt nigdy nie obejrzy, ani nie utrwali”. Fotograf czuje się wybrańcem losu. Dla wszystkich artystów wszystkich czasów krajobrazy świata były, są i będą niewyczerpaną skarbnicą

twórczych inspiracji. Stale podpatrywany świat spokojnie pozuje do fotografii.

Wytrawni fotografowie podróżnicy często rezygnują z przedstawienia rozległej przestrzeni, w której nikną i stapiają się z tłem najbardziej charakterystyczne cechy krainy. Poszukiwane są fragmenty krajobrazu zawierające wiedzę o proporcjach, harmonii i zasadach budowy pejzażu. Obraz syntetyczny staje się symbolem regionu. Z jednej strony fotografia dokumentuje obraz świata, a z drugiej strony fotografie ujawniają psychikę podróżników, odkrywają ich zainteresowania i potwierdzają rodzaj wrażliwości. W zależności od intencji wykonania zdjęć odróżniamy fotografię podróżniczą: naukową, kreacyjną i wspomnieniową. Twórcy wybierają z krajobrazu interesujące ich elementy i utrwalają wycinkowo część ziemskiego krajobrazu. Z tych częściowych przekazów wyłania się pełna dokumentacja krajobrazu Ziemi.

W popularyzowaniu fotografii podróżniczej wielkie znaczenie odgrywa słowo. Komentarz uzupełnia obraz, wciąga do udziału w akcie odbioru pamiętek z podróży. W skrajnych przypadkach mariaż obrazu ze słowem jest niekorzystny dla obrazu, który staje się niekiedy jedynie materialnym śladem potwierdzającym opis. Czasem obrazy przywiezione ze świata opracowują sztaby specjalistów, laborantów, kierowników literackich i artystycznych. Niekiedy trudne jest ustalenie autorstwa zdjęcia. Ważniejsze od utrwalenia widoku jest jego opisanie, sposób wykorzystania w prasie, książ-

ce itp. oraz włączenie do zbiorów muzealnych.

Fotografia podróżnicza — jak żadna inna — żywi się standardami. Temat narzuca sposób jego fotografowania. Szeroka popularyzacja obrazów sprzyja upowszechnianiu wzorców „pocztówkowych” oraz „fotogenicznych” widoczków z najbardziej znanymi ujęciami tematów „turyistycznych”. Powstała olbrzymia ilość fotografii. Narzuca się mniemanie, że świat został sfotografowany w całości, że nic nowego nie da się wypowiedzieć w tym wielkim temacie. Że krajobrazy przedstawiają stałe układy linii, plam i struktur. Jak zatem wytłumaczyć ogromne i stale rosnące zapotrzebowanie i popularność fotografii podróżniczej, stale polującej na schematy. Podobnie jak na filmach z dzikiego zachodu widz oczekuje na pojawienie się ulubionych sytuacji, przedstawionych w nowy, odkrywczy, a przy tym typowy sposób, tak w pejzażu widz oczekuje pojawienia się jego stałych, ulubionych motywów. Małe formy krajobrazowe — stałe te same lub bliźniaczo podobne do siebie — występują w coraz to innych zestawieniach, konksjach i konfiguracjach, tworzą obrazy fascynujące nowością, cieszące oko, a niekiedy wzruszające. Taka jest konwencja, tego oczekuje widz od fotografii podróżniczej. W cenie jest pretensjonalna poza i konwencjonalna sztuczność wielkiej sceny przyrody.

Opisane powyżej cechy charakterystyczne fotografii podróżniczej, jej zalety i wady odnoszą się w całości do PORTRETU ZIEMI utrwalonego przez naszych mistrzów kamery. Polacy dotarli wszę-

dzie. Ciekawość świata, żądza przygód, niepokój odkrywców, potrzeba przeżycia niezwykłych wrażeń, tęsknota do nieskończonych przestrzeni zmuszają podróżników do zwiedzania nieznanymi krajów, poznawania obcych kultur, zdobywania szczytów wyniosłych gór. Z nieodłącznymi aparatami fotograficznymi przemierzają oni kontynenty, opływają oceany, zdobywają wierzchołki gór, zagłębiają się w morskie głębiny, penetrują podziemy świat jaskiń, zwiedzają egzotyczne osady i wielkomiejskie metropolie. Polacy wnieśli znaczący wkład w dzieło tworzenia ikonografii Ziemi.

Do udziału w wystawie „Krajobrazy świata w fotografii polskich podróżników” organizatorzy zaprosili naukowców, sportowców-wyczynowców, alpinistów, turystów oraz artystów. Wszyscy oni dokumentują krajobrazy Ziemi, notują cenne, a niekiedy unikalne wartości. Na apel odpowiedziało 187 autorów nadsyłając ponad 4800 prac. Ponadto komisarz wystawy odwiedził kulkudziesięciu autorów i zapoznał się ze zbiorami liczącymi w kilku przypadkach po kilkanaście tysięcy fotografii. Cennym uzupełnieniem wystawy stały się fotografie dawne udostępnione przez muzea. „Krajobrazy Ojczyzny” prezentują mistrzowie polskiej fotografii artystycznej. Wybór eksponatów na wystawę został dokonany z poszanowaniem osobowości autora oraz z pietyzmem dla prac. Wzbogaciły one „Archiwum podróży”. Na wystawie zgromadzono fotografie czarno-białe i barwne wyłącznie na papierze. Zrezygnowano ze wzbogacenia obrazu świata barwnymi przezrociami. Organizatorzy

założyli, że znakomitą selekcję materiału przeprowadzą sami autorzy zmuszeni do namysłu, wyboru i koncentracji przed opracowaniem autorskiej odbitki fotograficznej.

Praca nad wystawą przyniosła mi wiele satysfakcji oraz osobiste refleksje na temat zasad budowy oraz kondycji ziemskiego krajobrazu. Fascynacja tematem przerodziła się w przygodę poznawczą. W historii polskiej fotografii wystawa jest pierwszą próbą przedstawienia tematu w tak obszernej formie zbiorowej problemowej ekspozycji. Mimo niedostatków i ograniczeń ta wielka panorama krajobrazów świata ma szansę zainteresowania publiczności, wpłynięcia stymulująco na powstawanie dokumentacji krajobrazów świata oraz stania się załącznikiem opracowań historycznych w tym obszernym dziale polskiej fotografii.

W trakcie przygotowywania wystawy zarysowała się potrzeba zweryfikowania definicji krajobrazu. Pojęcie pejzażu odziedziczyliśmy w spadku po tradycji romantycznej. W sztuce dziewiętnastego wieku krajobraz (zwany najczęściej pejzażem) utożsamiany bywał z nastrojowym wycinkiem rzeczywistości, na kanwie której artyści ukazywali uroki „nieskażonej przyrody”. Pejzaż wyposażano w jego stałe składniki poświadczające rozwój cywilizacji oraz panowanie człowieka nad światem. Na przykład w obrazach pojawiała się chata, ulica, plac, katedra, ratusz, młyn, wiatrak, a także grupa zwierząt czy ludzi, okręty na morzu itp. Od malarstwa pejzażowego wymagano monumentalizacji treści, nastrojowego piękna oraz efektownych

ozdobników (jak na przykład rozbudowany przedni plan, obłoki na niebie itp.) zwieńczających zamkniętą formę kompozycji.

Obecnie znacznie powiększyła się pojemność znaczenia terminu. Olbrzymie zmiany do krajobrazu naturalnego wprowadziła gospodarka, zmienił się także sposób myślenia człowieka współczesnego. Inne niż dawniej cele stawiamy fotograficznej dokumentacji krajobrazu. Oczekujemy pełnej informacji o fizycznym wyglądzie pejzażu, ale także refleksji filozoficznej i wypowiedzi publicystycznej w sprawie ochrony środowiska, wreszcie kreacji autorskiej. Fotografia odkryła pejzaż codzienny, leżący w zasięgu ręki i oka obserwatora, bliiski i zarazem egzotyczny, często nie dostrzegany i nie doceniany. Krajobrazem jest nasze otoczenie.

Tak sformułowana definicja uwzględnia elementy tradycyjnego pejzażu przyrodniczego (jak np. góra, wzgórze, wąwóz, jar, dolina, lustro wody itp.) oraz ujmuje elementy wprowadzone przez człowieka do krajobrazu (jak np. uprawy rolne, drogi, budowle, miasta, przemysł itp.). Do krajobrazów należy zaliczyć również elementy występujące w naturze (jak wnętrza jaskini, dno morza itp.), ale także wnętrza wytworzone przez człowieka (jak np. ulica, plac, gmachy, miasta, budowle przemysłowe itp.). Niezbymalnym składnikiem krajobrazu są także jego mieszkańcy: rośliny, zwierzęta i ludzie. Przebywamy we wnętrzach krajobrazowych wyposażonych przez człowieka w elementy nienaturalne, wrogie, a niekiedy niszczące. Tworzą one fascynującą ikonsferę współczesności.

Krajobrazy Ziemi zbudowane są na wzór i podobieństwo wszechświata. Ta sama logika porządkuje ruch planet i słońc w galaktykach oraz jąder i elektronów w atomach. Ta sama siła sprawia, iż z jednakowych drobin zbudowane są przeróżne substancje, gazy, ciecze i ciała stałe. Z podobnych warunków kształtowania materii wynika jedność i jednorodność ziemskich pejzaży. Zbudowane są one z niewielkiej liczby elementów: góra, wzgórze, wyżyna, dolina, równina, rzeka, jezioro, morze, ocean. Najpowszechniejszą formą budowy lądów są góry, a największą część powierzchni planety oblewają wody mórz i oceanów. Na wszystkich kontynentach spotykamy podobne formy budowy skorupy ziemskiej. Ukształtowane w podobnych warunkach geologicznych wykazują one podobieństwo kształtów. Krajobraz Ziemi zbudowany jest z jednorodnych partii krajobrazów. Ogólną prawidłowość potwierdzają miejsca szczególne.

W miejscach nieciągłości krajobrazu występują szczególnie zróżnicowane, a przez to piękne struktury. Ich obecność świadczy o lokalnych kataklizmach geologicznych. Tu w przeszłości odbywały się ruchy tektoniczne (rowy, uskoki itp.), przebiegały zjawiska wulkaniczne (kratery, gejzery), tu przeszedł lodowiec lub opadł meteoryt. Przykłady można mnożyć. Miejsca szczególne pokrywają się z pograniczami krajobrazowymi, to znaczy ze stykami krajobrazów jednorodnych, na przykład gór z równinami, wcięciem koryta rzeki w płaskowyż (kanion) itp. Ze względu na unikalność

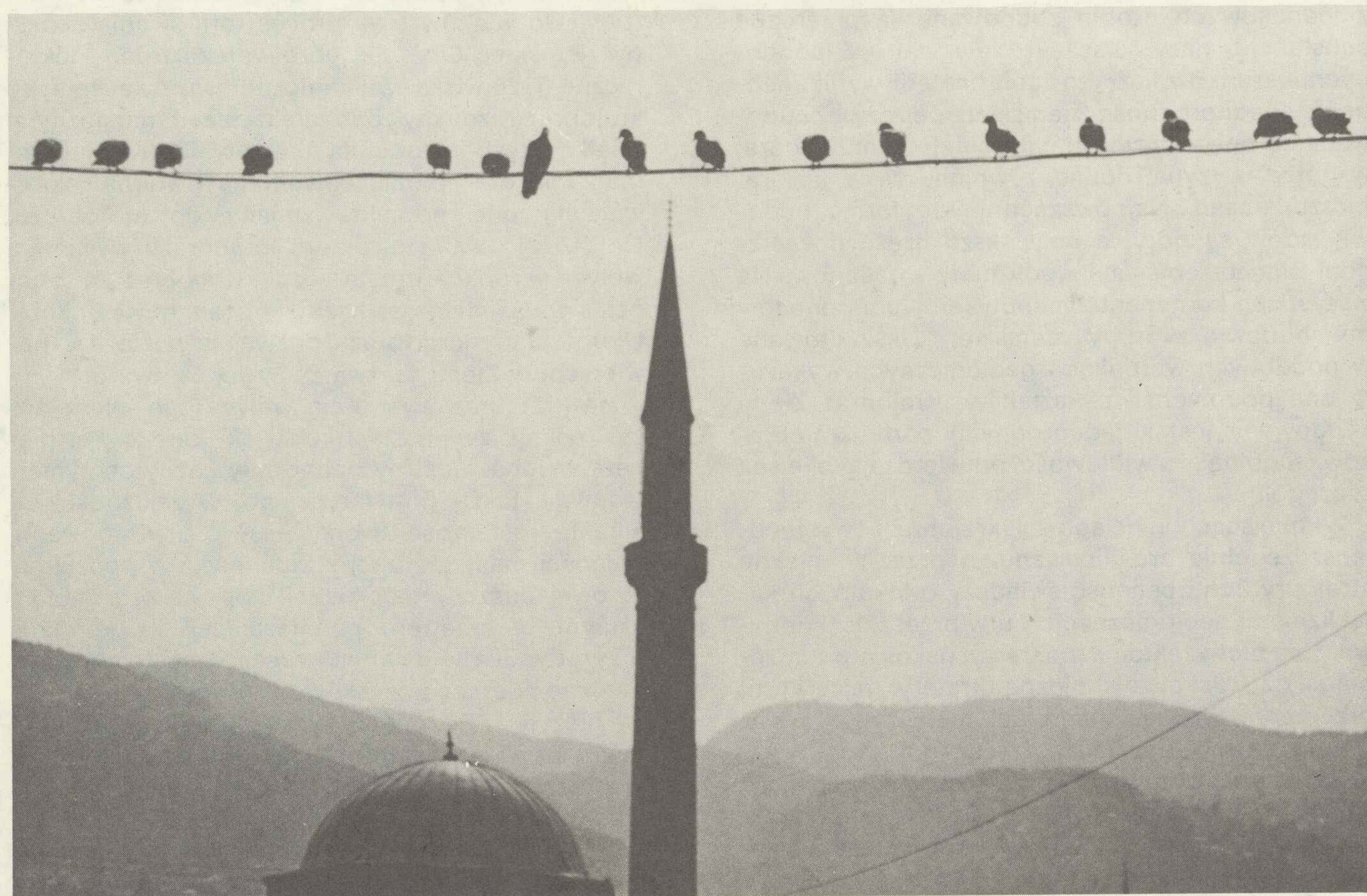
występowania w krajobrazie miejsca takie nazywane bywają „ósmym cudem świata” i są szczególnie chętnie fotografowane.

Naturalnymi rzeźbiarzami krajobrazu są siły przyrody. Od wieków trwa proces formowania skorupy ziemskiej. Czynniki górotwórcze (ruchy tektoniczne i zjawiska wulkaniczne) wprowadzają do krajobrazu zmiany o charakterze dynamicznym. Wielką rzeźbę modelują nawroty lodowca, przemarzanie oraz erozja powietrzna i wodna. Wprowadzają one powolne zmiany do krajobrazu. Na zróżnicowaną strukturę krajobrazu wywierają wpływ warunki atmosferyczne. Krajobraz przeistacza się ujawniając za każdym razem nowe oblicze. Ulotne stany krajobrazu pozwalają porównać powierzchnię Ziemi do twarzy żywej osoby.

Na krajobraz wywierają wpływ jego mieszkańcy: rośliny, zwierzęta i człowiek. Ziemia jest planetą zieloną. Rośliny opanowały każdy centymetr lądów, a także dna morskiego. W zależności od klimatu roślinność tworzy pasy o zróżnicowanej bujności masy zielonej z kulminacją w podzwrotnikowej puszczy tropikalnej. Lasy są szczególnie czułym barometrem pogarszającej się kondycji przyrody. Już w dawnych czasach pasterz i rolnik trzebiąc puszcę pozyskiwał ogromne ilości „ziemi niczyjej”. Rozmiaru zniszczenia dopełnił przemysł. Osłabione drzewostany obumierają. Zmalała prężność biologiczna lasów na całej planecie. Obszary niegdyś pokryte lasami pustynnieją.

Człowiek wprowadza głębokie zmiany w strukturę krajobrazu. Jedyne gatunek obdarzony wielką

siłą tworzenia i jeszcze większą mocą niszczenia własnego środowiska. Panowanie człowieka nad przyrodą osiągnęło próg, przekroczenie którego grozi zagładą życia na Ziemi.

Człowiek osiedla się, wznosi miasta, uprawia glebę, rozwija hodowlę i buduje przemysł na równinach nadmorskich, w dolinach rzek, na niewysokich wzgórzach. Powstają dzieła świadczące o panowaniu człowieka nad przyrodą. Wielkie w stosunku do skali i możliwości człowieka. Małe w porównaniu z ogromem przyrody. Znaki pozostawione przez człowieka w krajobrazie przemijają wraz z cywilizacją, stapiają się z naturą, jednoczą z Ziemią. Zawsze wynalazki nawiązują do rozwiązań istniejących w naturze, jednakże dzieła człowieka są jedynie prymitywną imitacją pierwowzoru. Współczesne budownictwo mieszkaniowe rozwinęło się drogą ewolucji od szałasów i jaskini do nowoczesnego miasta, a budowle użyteczności publicznej w swoim kształcie ideowym nawiązują do wnętrza jaskini, czy wnętrza lasu. W gotyckiej katedrze i w hali fabrycznej drzewa zostały zastąpione kolumnami (słupami), konary — łukami sklepień (dźwigarami), gałęzie — żebrowaniami stropów (płatami pokrycia dachowego). Światło sączy się do wnętrza świątyni z góry, przesiane przez wielobarwne witraże do złudzenia naśladujące liście. Podobnie najstarsza forma zaznaczenia istnienia — droga — doczekała się w naszych czasach znacznego rozwoju funkcji. Na wzór ścieżek wydeptanych przez zdążającą do wodopoju zwierzynę, cały kontynent pokrywa misterna sieć dró-

żek, leśnych duktów, kolein, bruków, asfaltów, torowisk kolejowych. Na drogach odbywa się ruch w krajobrazie, tu najczęściej znajduje się obserwator. Z perspektywy drogi człowiek poznaje krajobraz świata.

Pamięć o zmarłych przodkach jest najbardziej charakterystyczną cechą wyróżniającą człowieka ze świata istot żywych. Jedynie człowiek wykazuje pamięć gatunku, zabezpiecza wieczny spoczynek swoim zmarłym, grzebie ciała i dba o groby. We wszystkich kulturach miejscem ostatecznego spoczynku człowieka jest Ziemia. Często nad grobem usypywany bywa kopczyk ziemi lub budowany nagrobek kamienny. Najbardziej okazałe groby możnowładców posiadają monumentalne rozmiary, a najdoskonalszą formą mauzoleum jest piramida egipska zbudowana w formie ostrosłupa foremne- go o podstawie kwadratowej i proporcjach określonych liczbami magicznymi. Nie jest przypadkiem, że piramida czy najwyklesza mogiła powtarzają najbardziej powszechną formę budowy skorupy ziemskiej. Jak pejzaż Ziemi wypełniony jest górami, tak świat ludzi wypełniają groby wyznaczające trwałość naszej kultury. Obie formy — góra i mogiła — podlegają niszczylielskiemu wpływowi czasu, zacierają swoje kształty i jednoczą się z otoczeniem.

Świat ludzi ukształtowany został w oparciu o program odszukany w naturze. Związek organiczny obu światów: przyrodniczego i stworzonego przez człowieka sprawia, że krajobrazy Ziemi są strukturą jednorodną ogarniającą wszystkie elementy

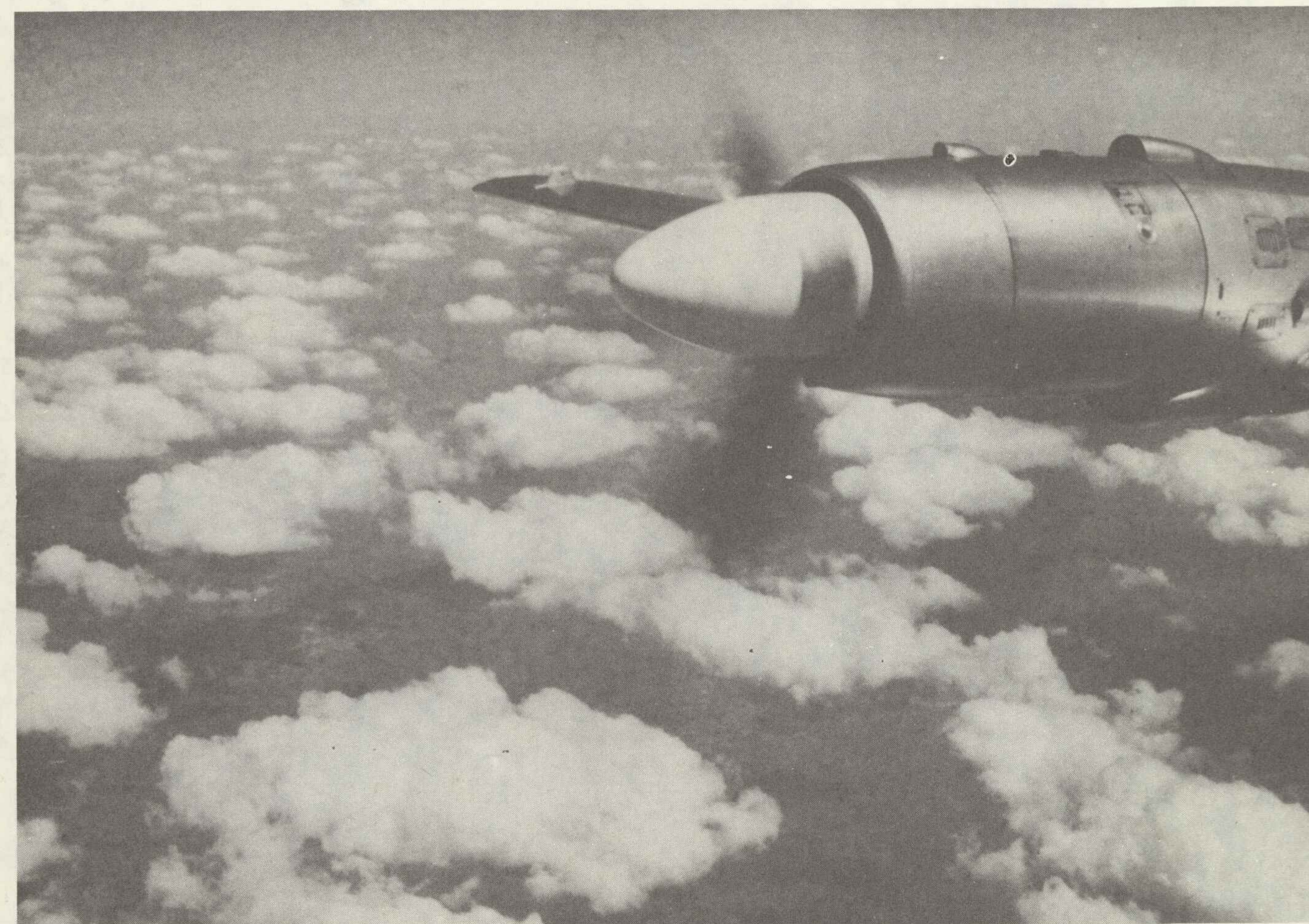
powierzchni globu. Jedność i jednorodność ziemskich krajobrazów manifestuje się najpełniej na przykładzie naszej Ojczyzny. Krajobraz Polski jest zminiaturyzowanym modelem krajobrazów świata. Nie ma tu najwyższych gór, ani najrozleglejszych dolin, czynnych wulkanów, gejzerów, pustyń, puszczy, wiecznych lodów. Jednakże wszystkie znane typy budowy krajobrazu występują — w pomniejszeniu — w naszym kraju. Pod niespotykanym w innych szerokościach geograficznych zielonym płaszczem roślinnym bije serce planety. Któż może lepiej zrozumieć i pięknie przedstawić swój kraj niż człowiek, dla którego Ziemia jest matką, chlebem i domem...

Unikatem w skali światowej a zarazem cechą charakterystyczną krajobrazu polskiego jest pejzaż rolniczy. Pocięta w drobny deseń poletek przestrzeń ujawnia wątki matematyczno-geometryczne. Ziemię polską pokrywa polna szachownica. Niezrównany w bogactwie wyrazu plastycznego, stworzony na miarę człowieka rodzimy pejzaż w rytmach, proporcjach, harmonii, klimatach i nastrojach utożsamiany bywa z kwintesencją ducha narodowego. Krajobraz ten formuje artystów jedynie po to, by opiewali oni urodę swojej ZIEMI. Fotografia polska wyróżnia się indywidualnym charakterem dzieł ukształtowanych autorsko oraz przejawia niezwykle silny związek uczuciowy twórców z ojczystymi krajobrazami, co krytycy zachodni nazywają fenomenem. W okresie dwudziestolecia międzywojennego rozkwit fotografii ojczystej zjednął naszej fotografii miano „Polskiej Szkoły Fotografii”.

Polacy podróżują. Po odbyciu wielomiesięcznych podróży wracają do kraju, do rodzimych krajobrazów, do otoczenia, w którym czują się najlepiej. Wzbogaceni doświadczeniami uzyskanymi na obczyźnie, tym żywiej odbierają pejzaż własnej Ojczyzny. Coś w tym spokojnym, sielskim krajobrazie musi być, coś, co wywołuje nostalgię, konieczność powrotów, co utrwala związek i niewysłowioną jedność człowieka z jego Ziemią. Zwycięża uczucie i odczucie piękna, które jest wszędzie, lecz ujawnia się tylko w miłowaniu. Uczuciem tym Polacy ogarniają — wraz ze swoim krajem — cały świat.

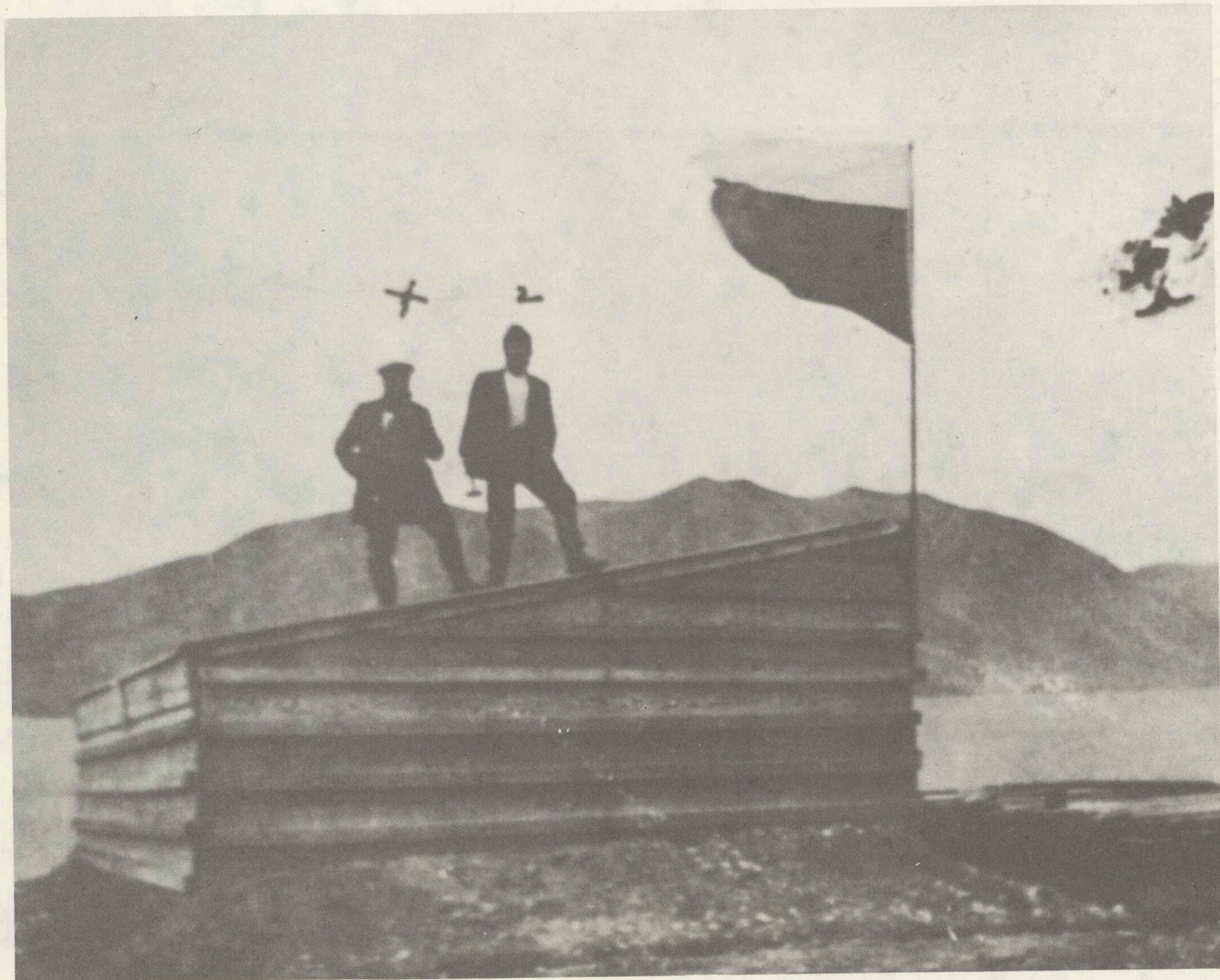
Ziemia jest domem, chlebem i miejscem ostatniego spoczynku jej mieszkańców. Dziwi upór z jakim ludzie niszczą swoją ostoję. Ogarnięty manią panowania nad światem człowiek współczesny wydiera — coraz to nowe — tajemnice przyrody. Bez należytego zrozumienia i rozpoznania wprowadza nowe technologie, które po zastosowaniu okazują się groźne dla wynalazcy. Szczególną groźbę stwarza energia jądrowa. Nowy, nieznany wcześniej element nadaje krajobrazom świata fantazyjne zwieńczenie. Siłę człowieka potwierdzają grzyby wybuchów jądrowych. Ludzie obejrzą nowe, wspaniałe pejzaże ery atomu. Pejzaże ostatnie.

Zaduma nad losem ludzi i krajobrazów rodzi poczucie silnej więzi między przedstawicielami naszego gatunku. Poznanie zasobów planety silnie niż agitacje polityczne złącza mieszkańców ze „swoją Ziemią”, a umiłowanie świata jednoczy ludzi w walce o bezpieczną przyszłość ludzkości.

Alaska (1902—1905). Fot. Konstanty Podhorski
(ze zbiorów Muzeum Narodowego we Wrocławiu)

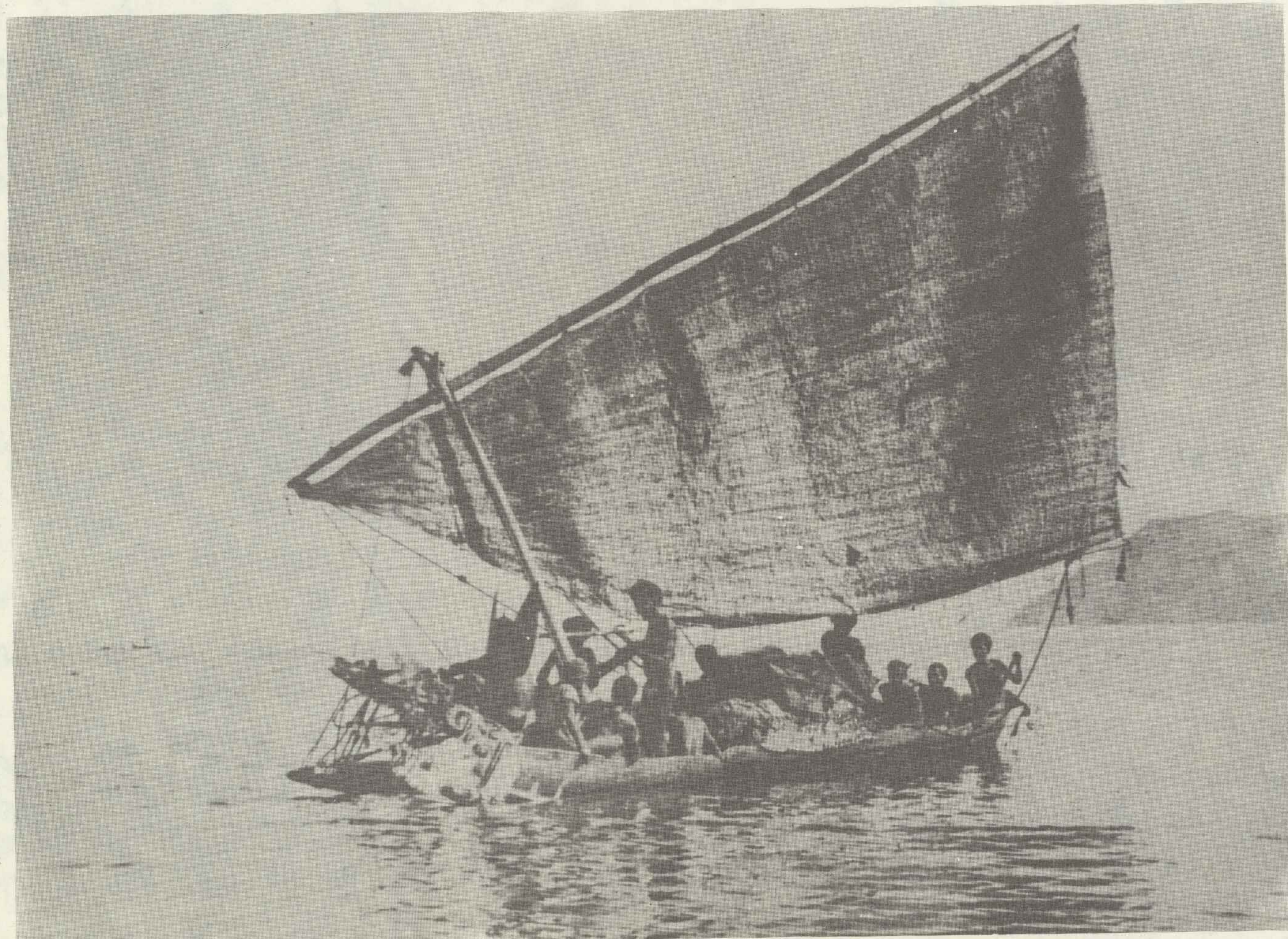

Wielcy podróżnicy

Podróże historyczne. Polacy poznają świat. Patriotyczny wymiar odkryć geograficznych. Wielka Emigracja XIX wieku. Białoczerwona w pejzażach świata. Postawy fotografów podróżników. Rodzaje fotografii podróżniczej. Odkrycia geograficzne. Wyprawy naukowe: przyrodnicze, etnograficzne, archeologiczne. Naukowa dokumentacja krajobrazu. Dokumentacje inżynierskie. Wyprawy zdobywcze. Wyczyny sportowe. Fotografia myśliwska. Wycieczki turystyczne. Podróże artystyczne. Szlaki literackie. Literatura podróżnicza i przygodowa. Wielcy popularyzatorzy tematu podróżniczego. Wartość fotografii polskich podróżników. Serce i kamera w służbie krajobrazów świata.

Wyspy Triobriandzkie (1914—1916)
Fot. Bronisław Malinowski
(z wystawy KULA zorganizowanej przez Lowie Museum and
Antropology przy Uniwersytecie w Berkeley w Muzeum Etno-
graficznym w Warszawie 1986/87 r.)

Madagaskar 1937. Fot. Arkady Fiedler
(ze zbiorów Muzeum Arkadego Fiedlera w Puszczykótku k/Po-
znania)

Przystań w Baku, 1894. Fot. Leon Barszczewski
(ze zbiorów Muzeum Fotografii w Krakowie)

Baku, 1894. Fot. Leon Barszczewski
(ze zbiorów Muzeum Fotografii w Krakowie)

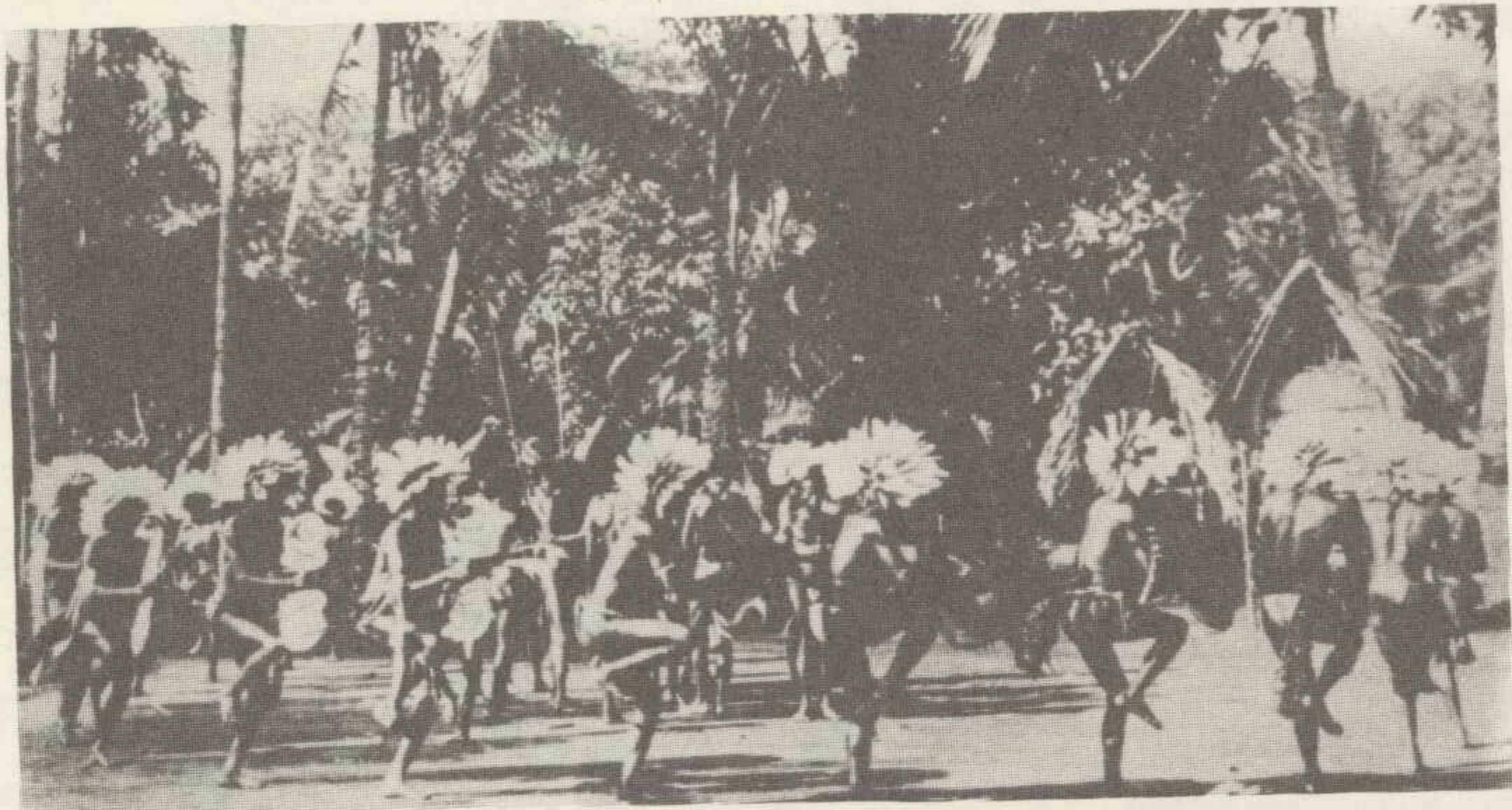
Afryka Środkowa. Wyprawa myśliwska 1909 r.
Nosorożec zabity przez Jerzego między Umbugwe a Angaruką.
Fot. Aleksander hr. Wodzicki

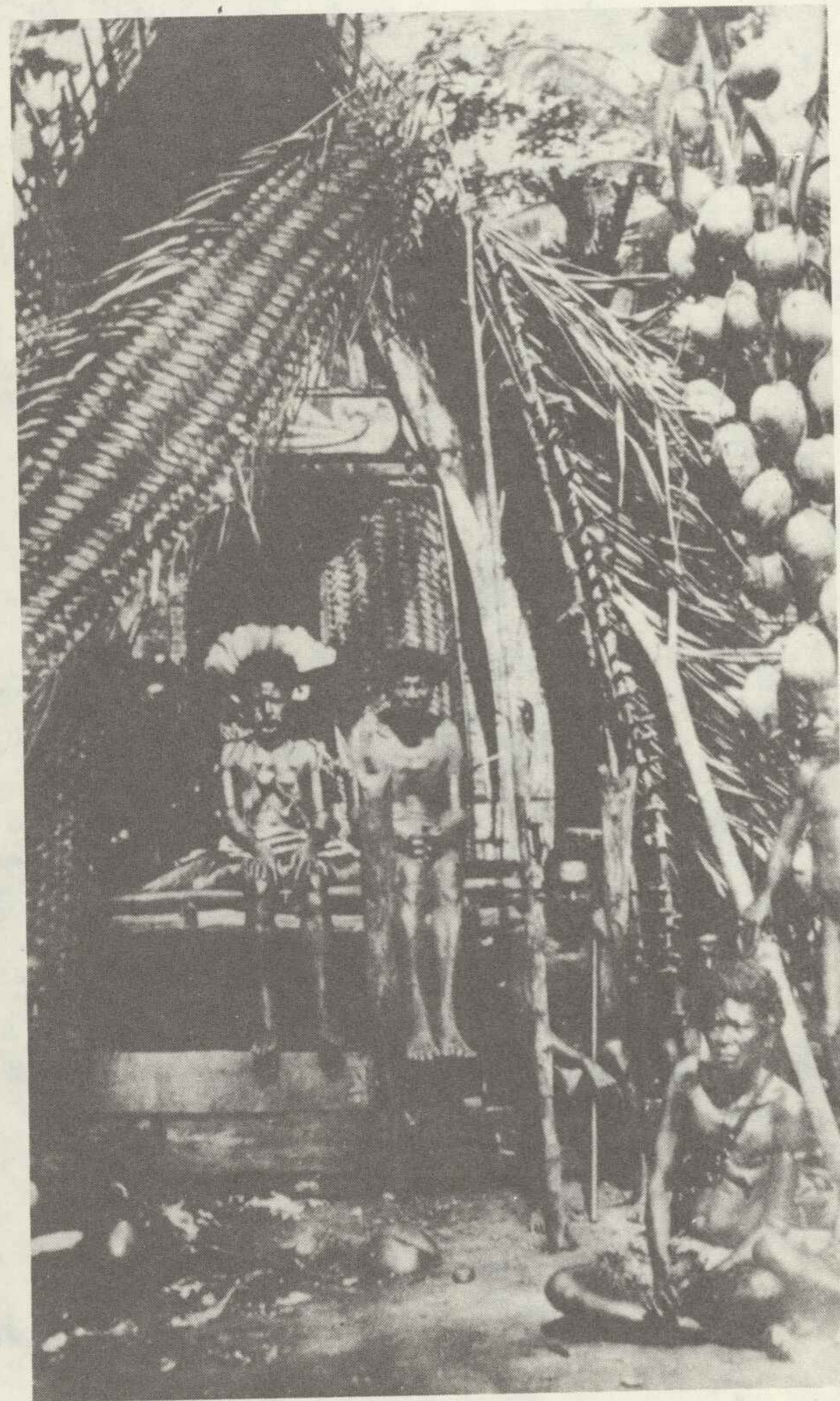
Afryka Środkowa. Wyprawa myśliwska 1909 r.
Żubr pustynny postrzelony w stepie przez Jerzego.
Fot. Aleksander hr. Wodzicki

Mieszkańcy Wysp Tribriandzkich, 1914—1916.
Fot. Bronisław Malinowski
(ze zbiorów Muzeum Sztuki w Łodzi oraz z wystawy KULA zorganizowanej przez Lowie Museum and Antropology przy Uniwersytecie Berkeley w Muzeum Etnograficznym w Warszawie 1986/87)

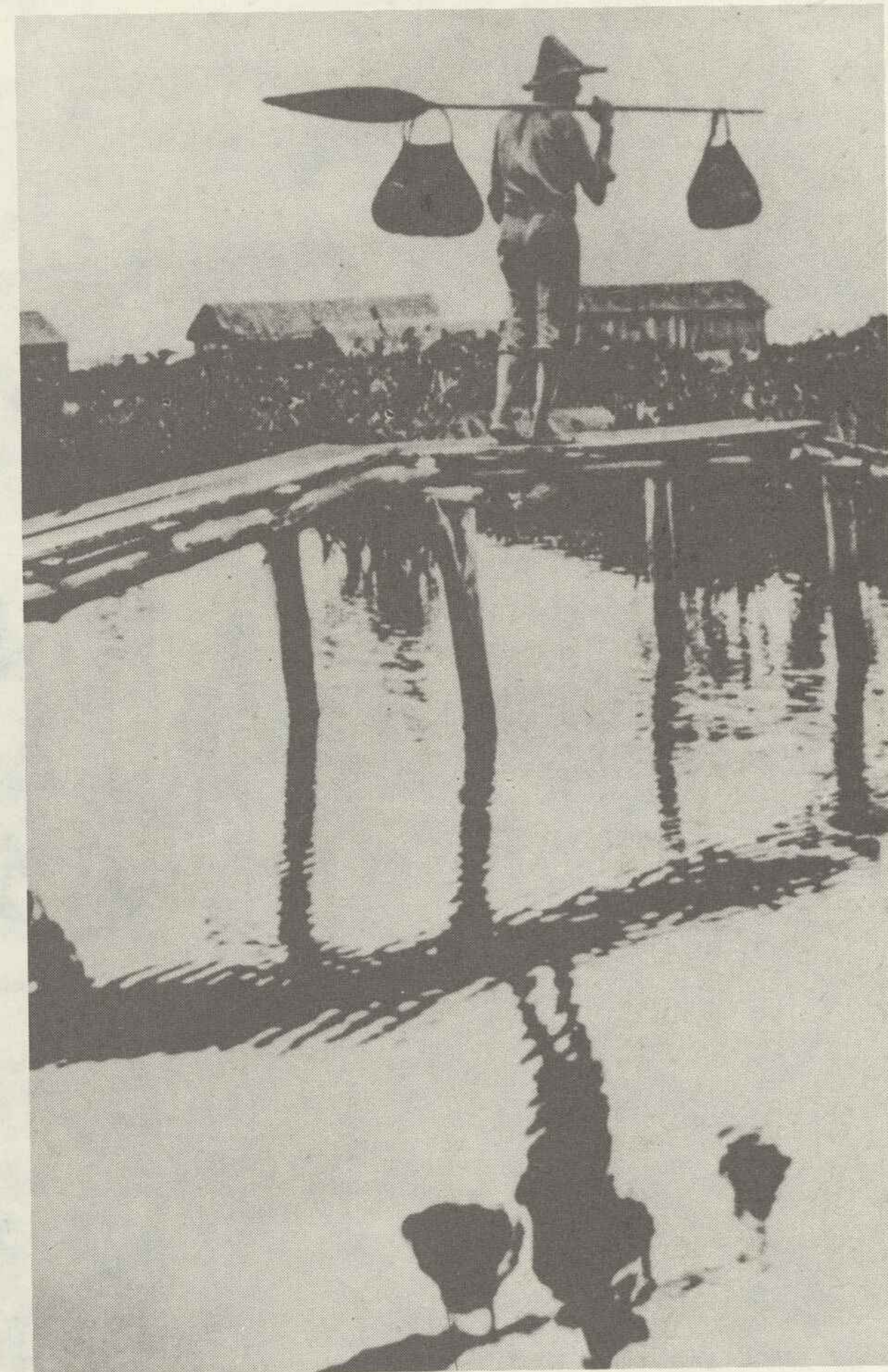
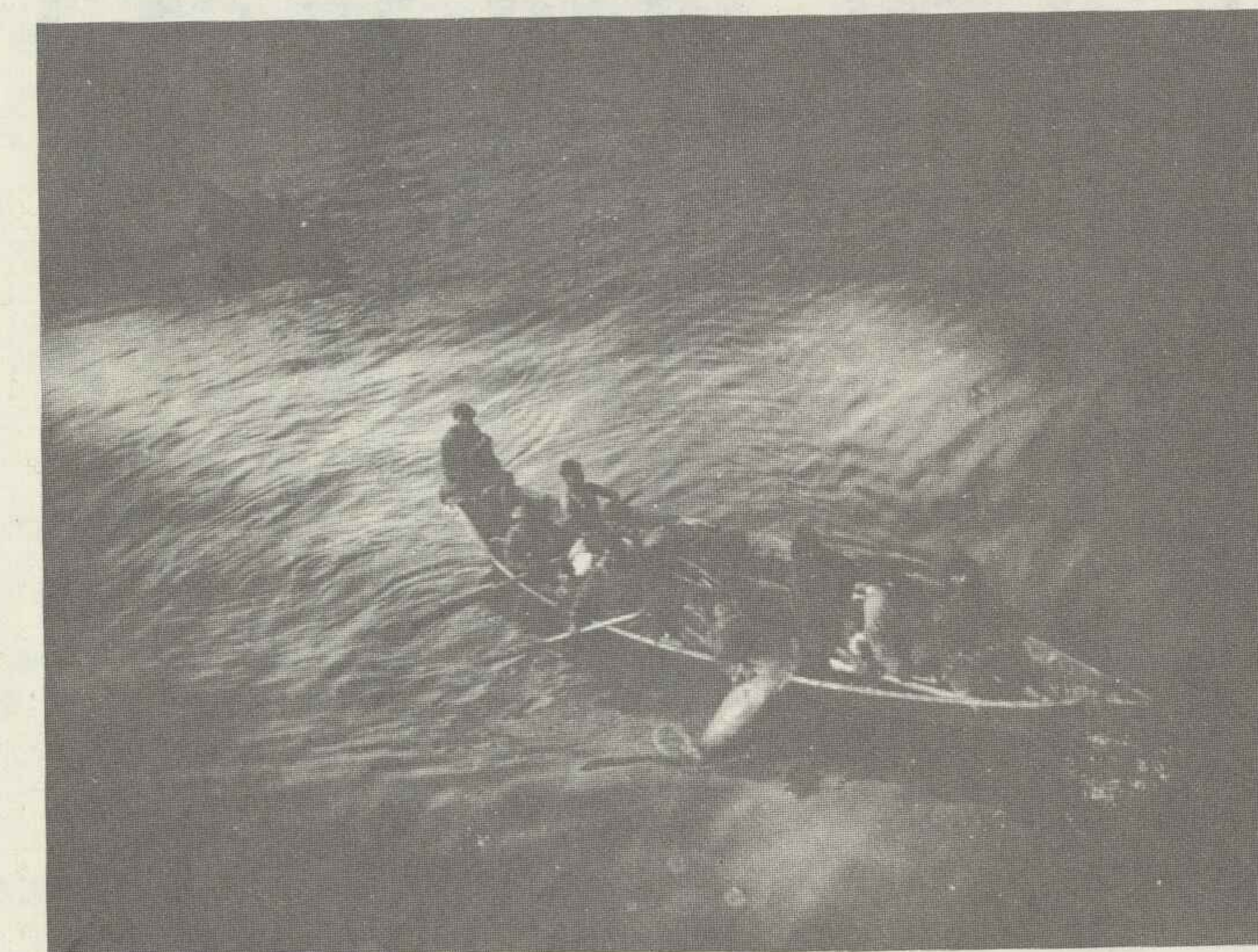
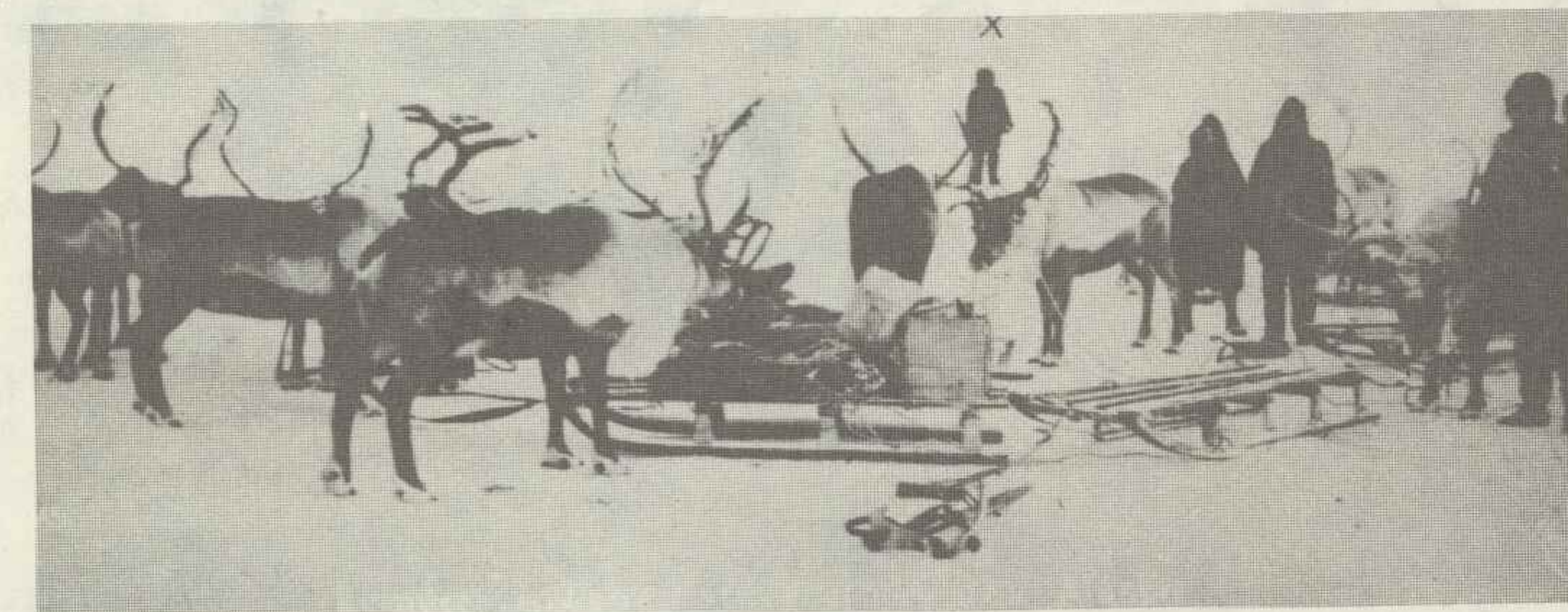
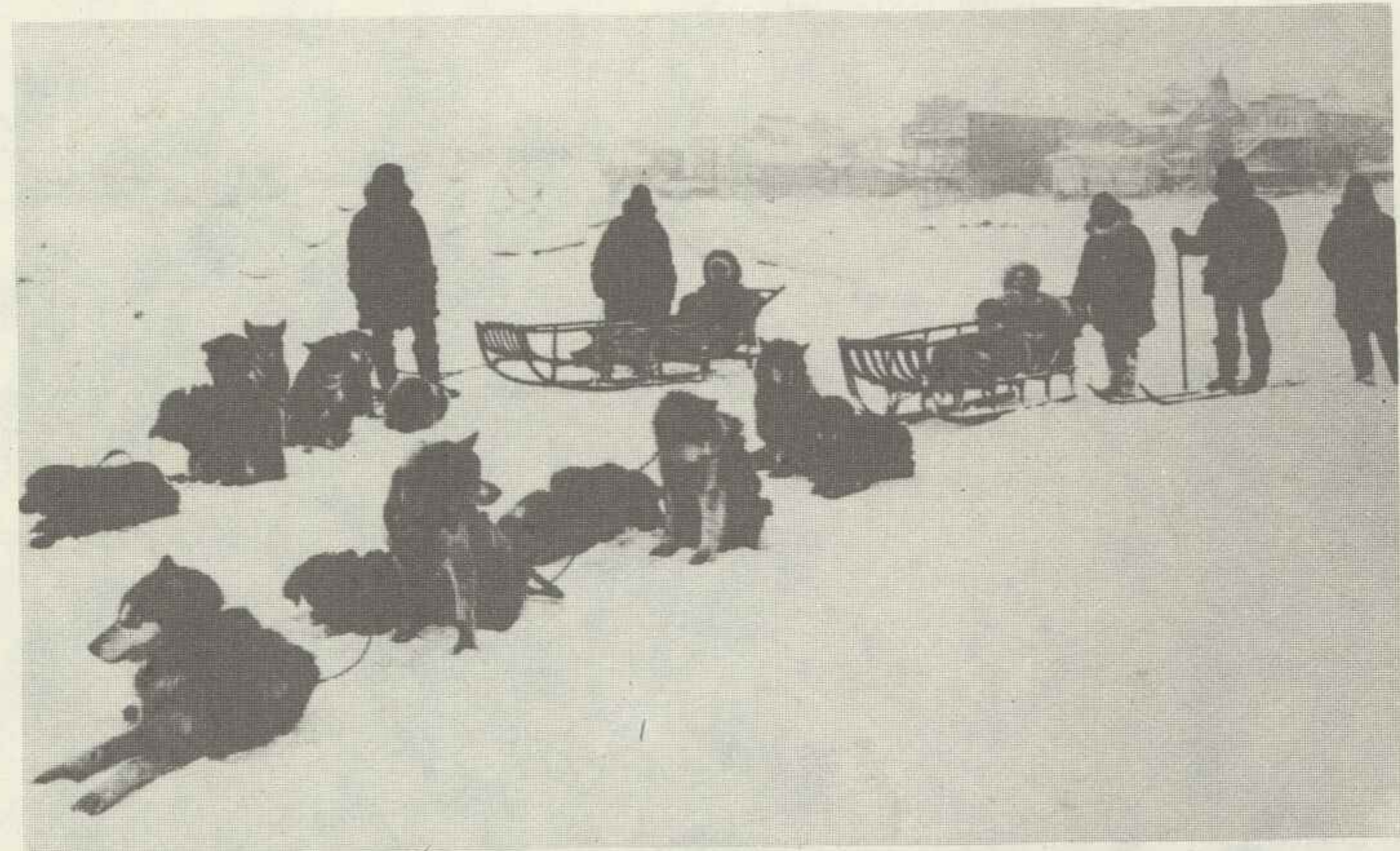
Persja, ok. 1930. Typowe miasteczko muzułmańskie: studnia, meczet, zajazd. Fot. Stanisław Niedźwiecki
(ze zbiorów Muzeum Narodowego we Wrocławiu)

Persja, ok. 1930. Fot. Stanisław Niedźwiecki
(ze zbiorów Muzeum Narodowego we Wrocławiu)

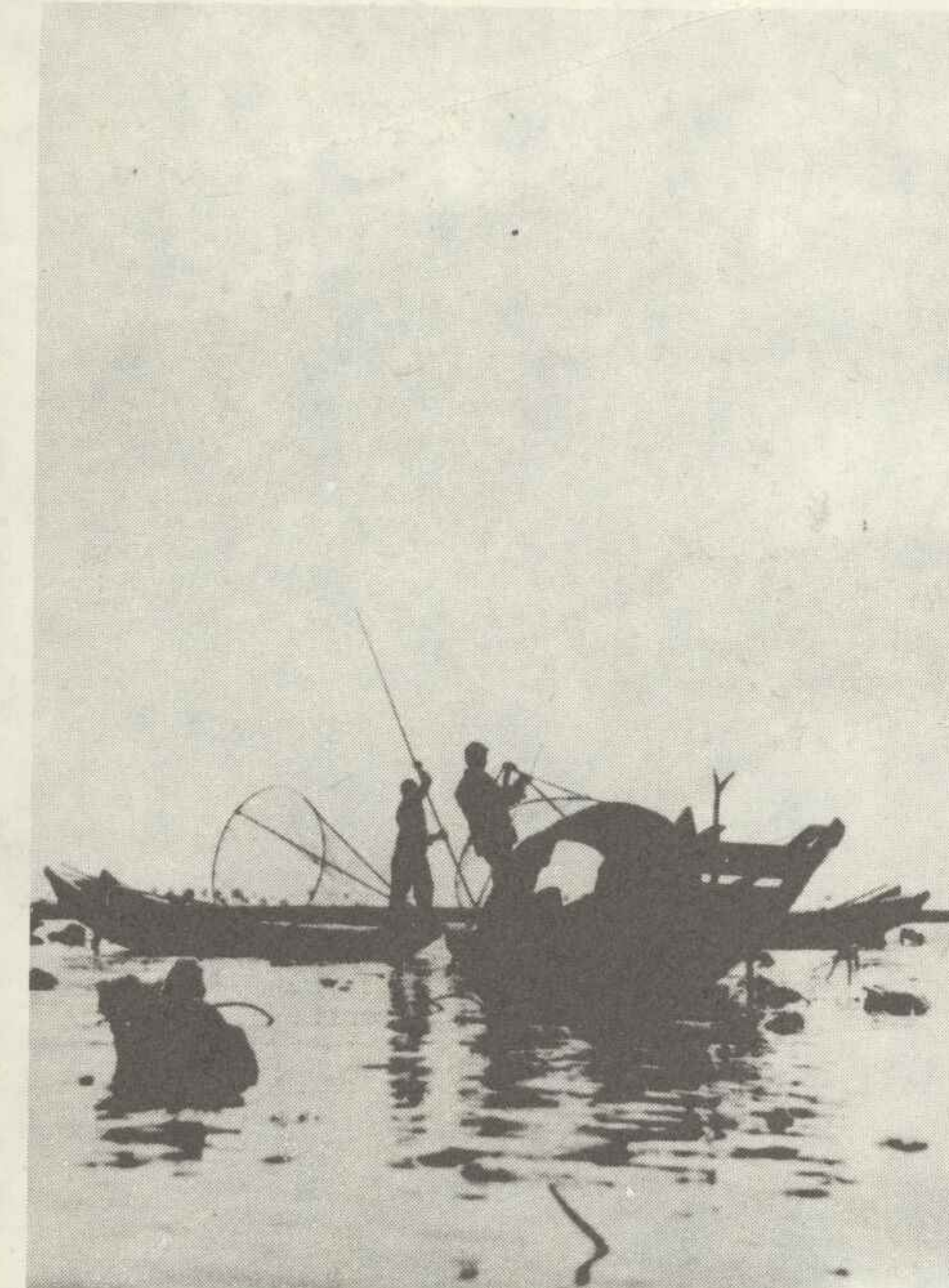

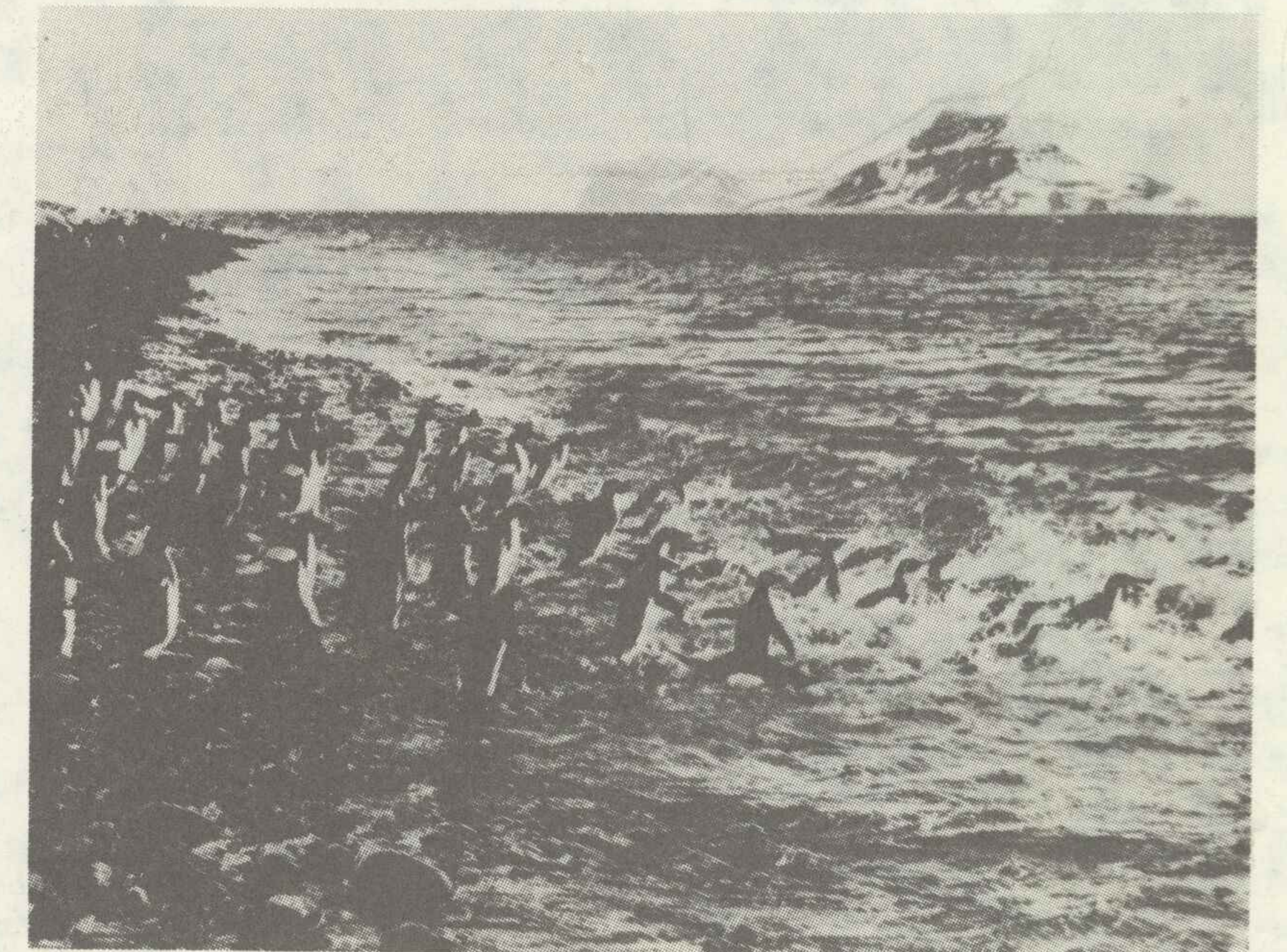
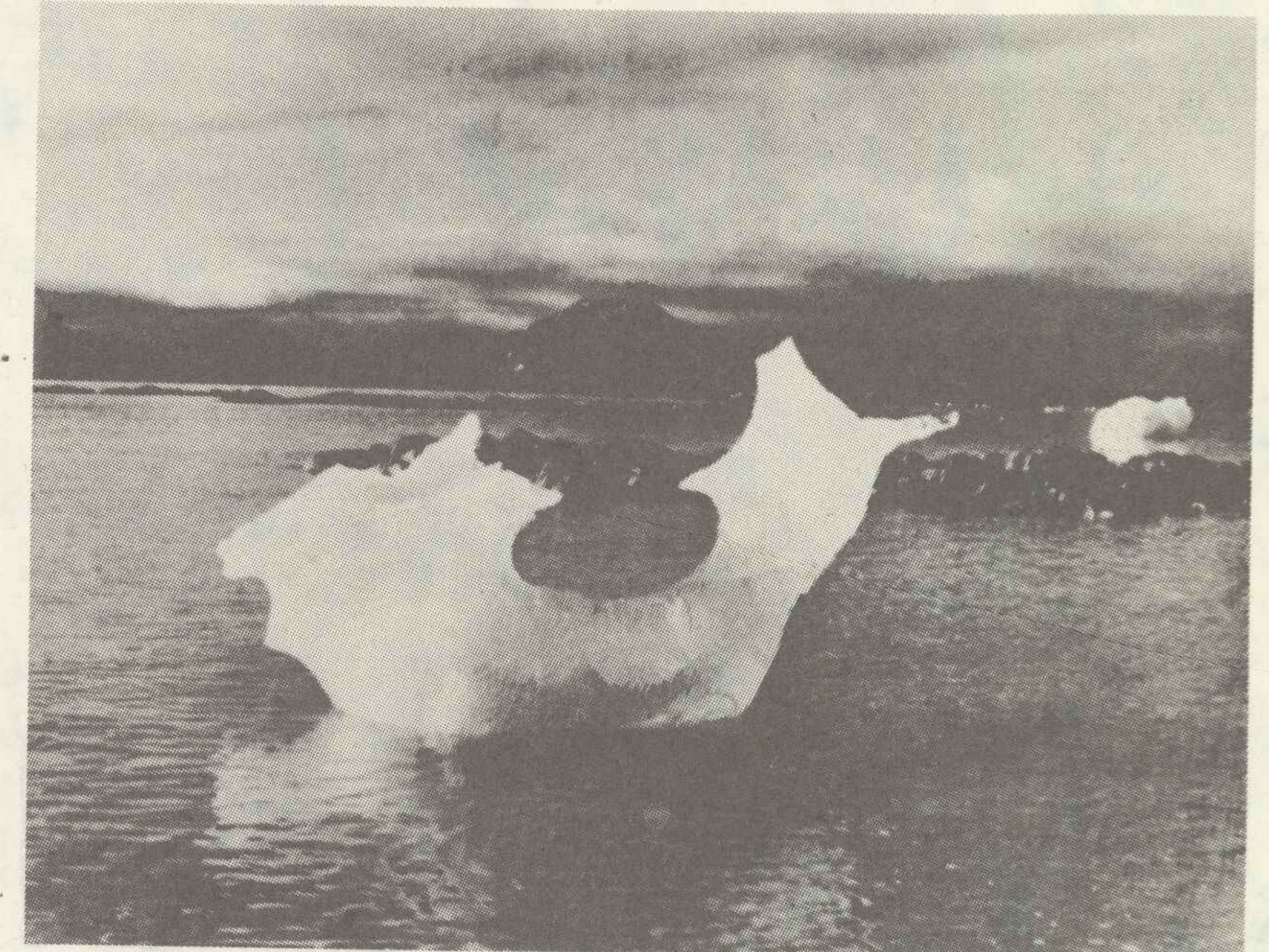

Brazylia, 1938. Fot. Arkady Fiedler
(za: „Ryby śpiewają w Ukajali”)

Alaska. 1902—1905
— Pani jędzie na spacer
— Renifery
— Burza
Fot. Konstanty Podhorski
(ze zbiorów Muzeum Narodowego we Wrocławiu)

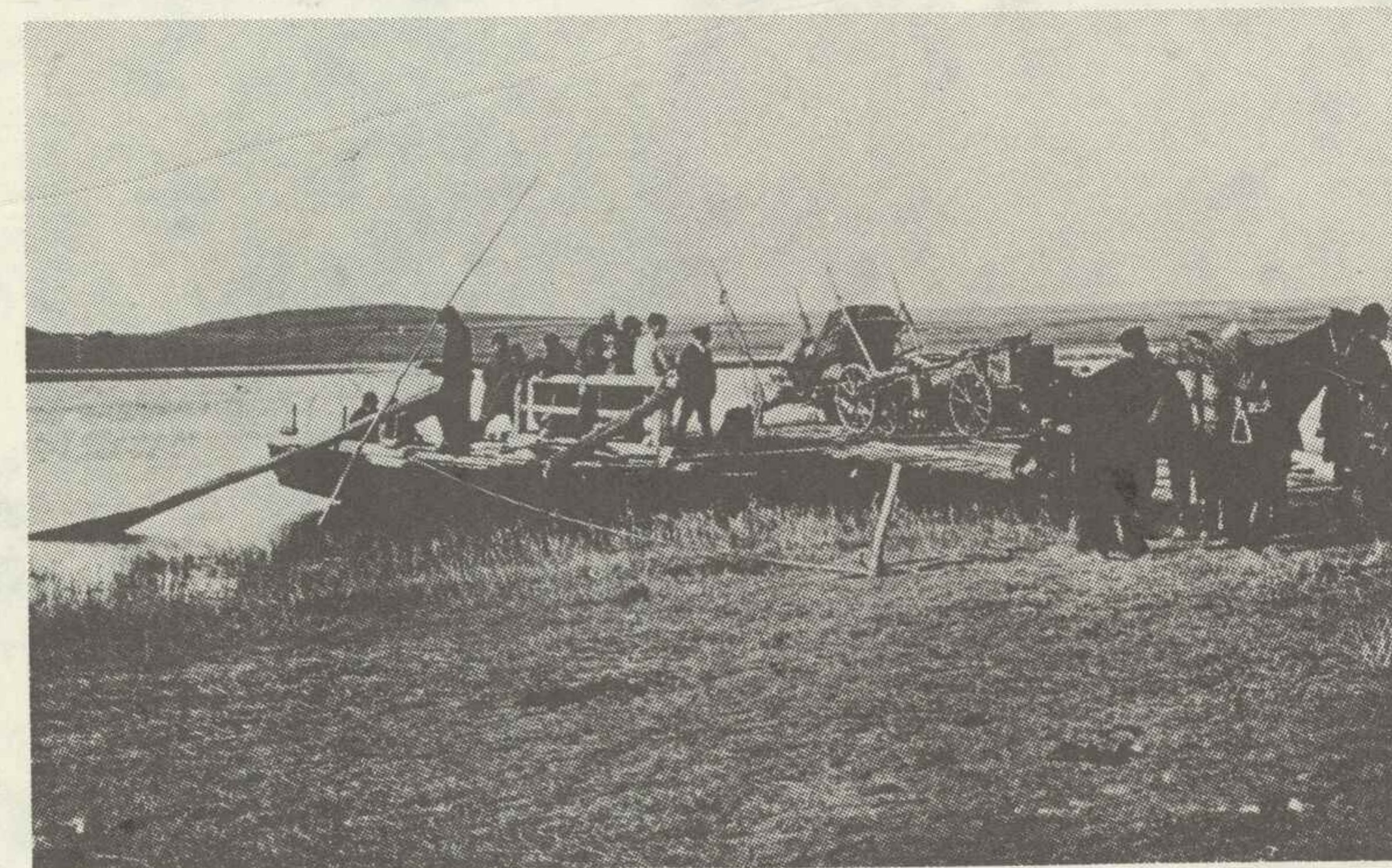
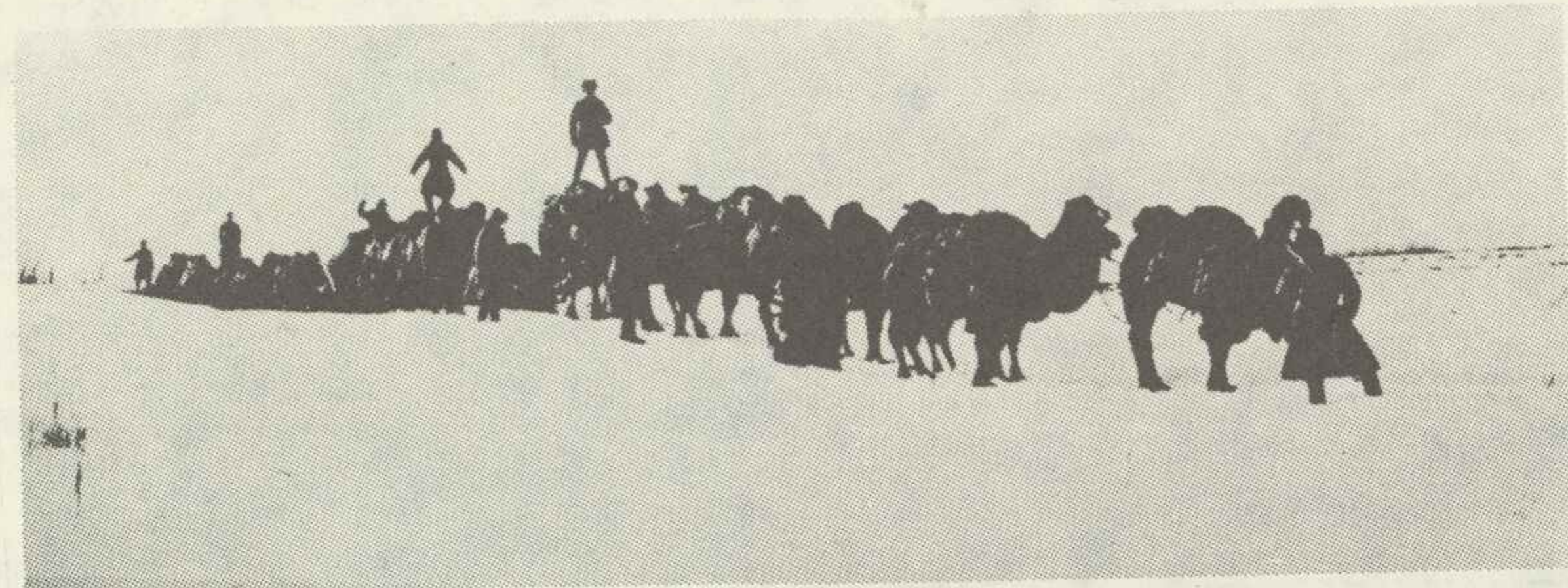

Chiny. Połów na Jeziorze Dun-Chu, 1955
Fot. Maksymilian Wrocławski
(ze zbiorów Muzeum Narodowego we Wrocławiu)

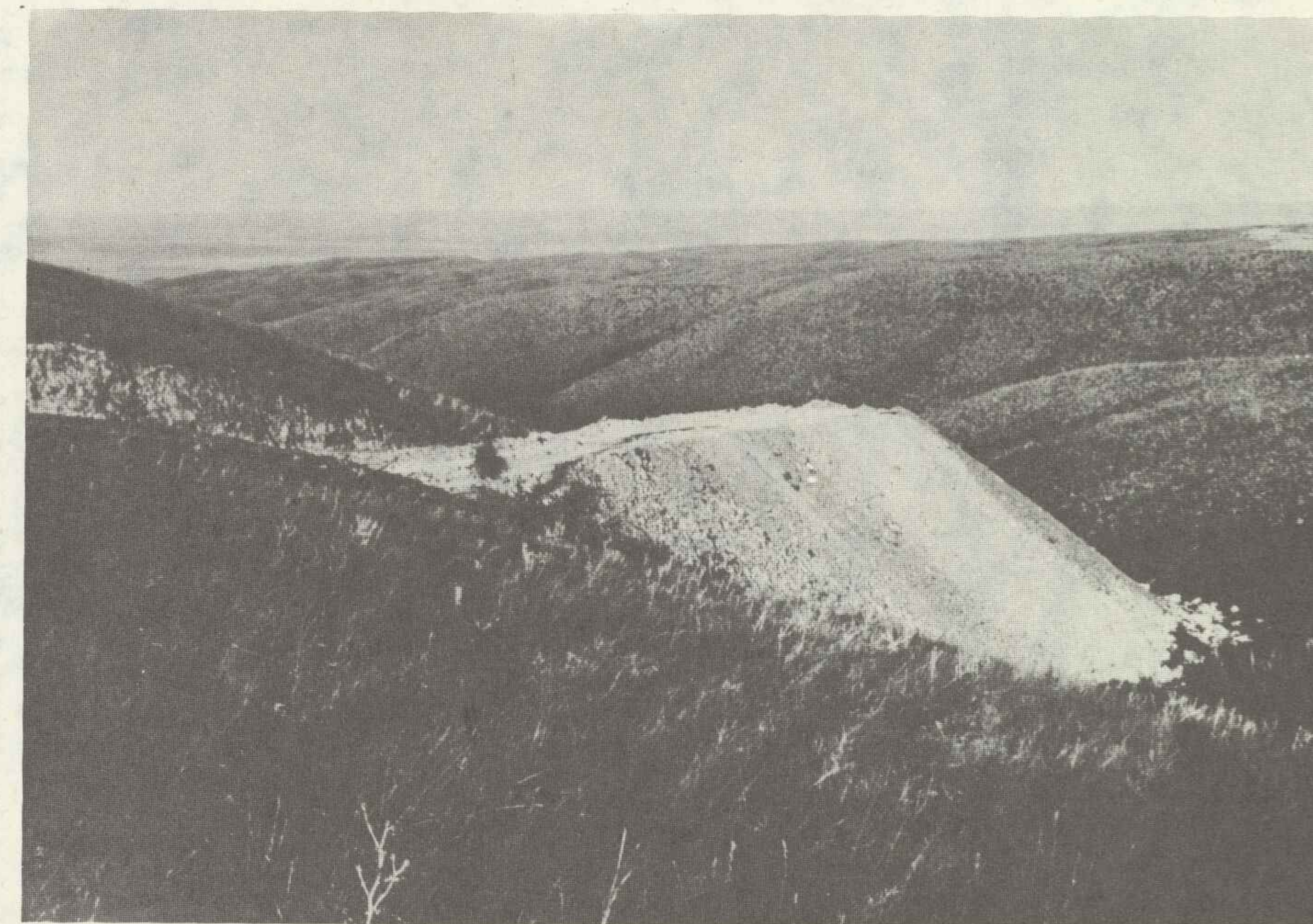
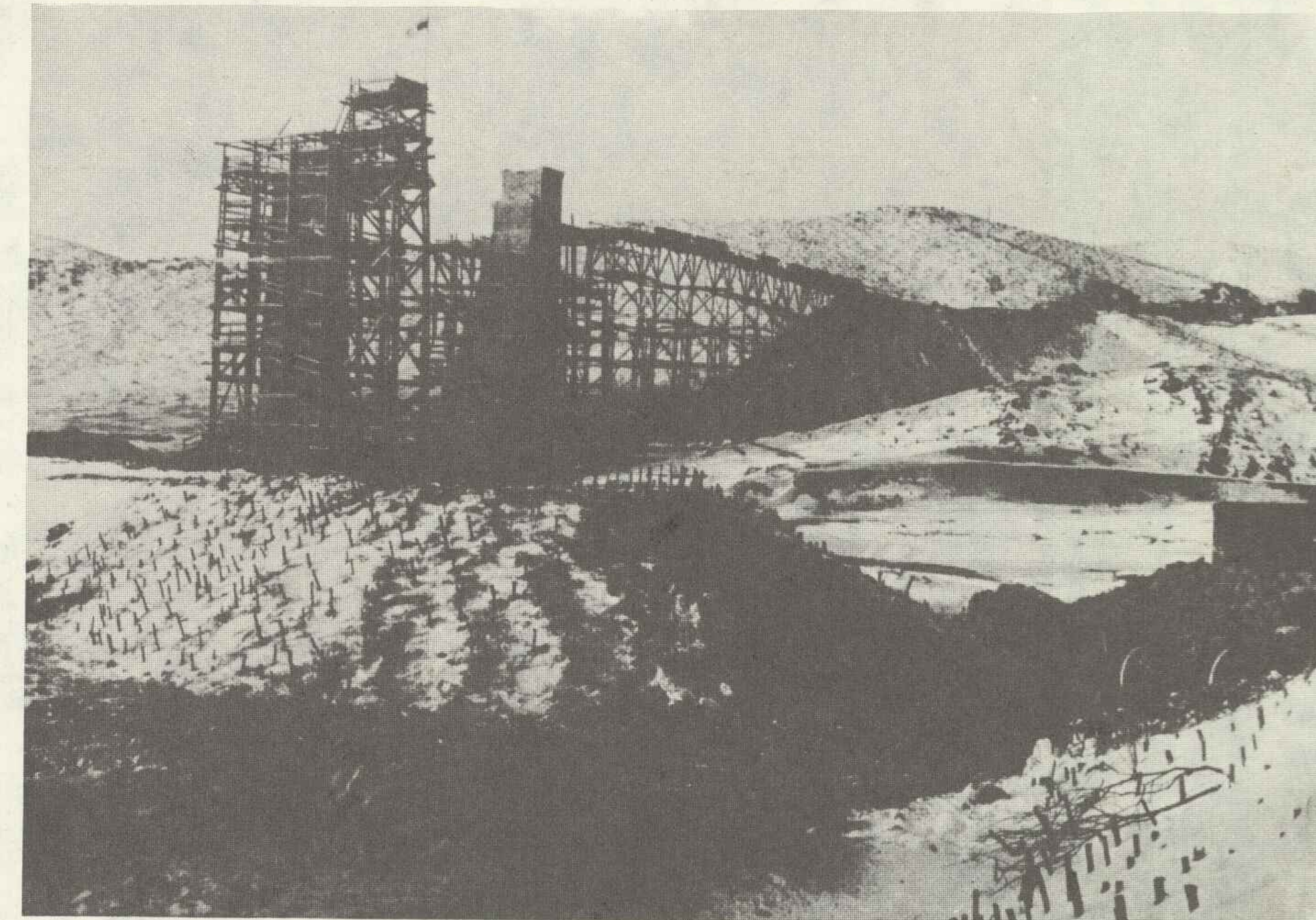
Spitsbergen 1957. Hornsund
Antarktyka 1978. Wyspa King George
Fot. Włodzimierz Puchalski
(własność rodziny)

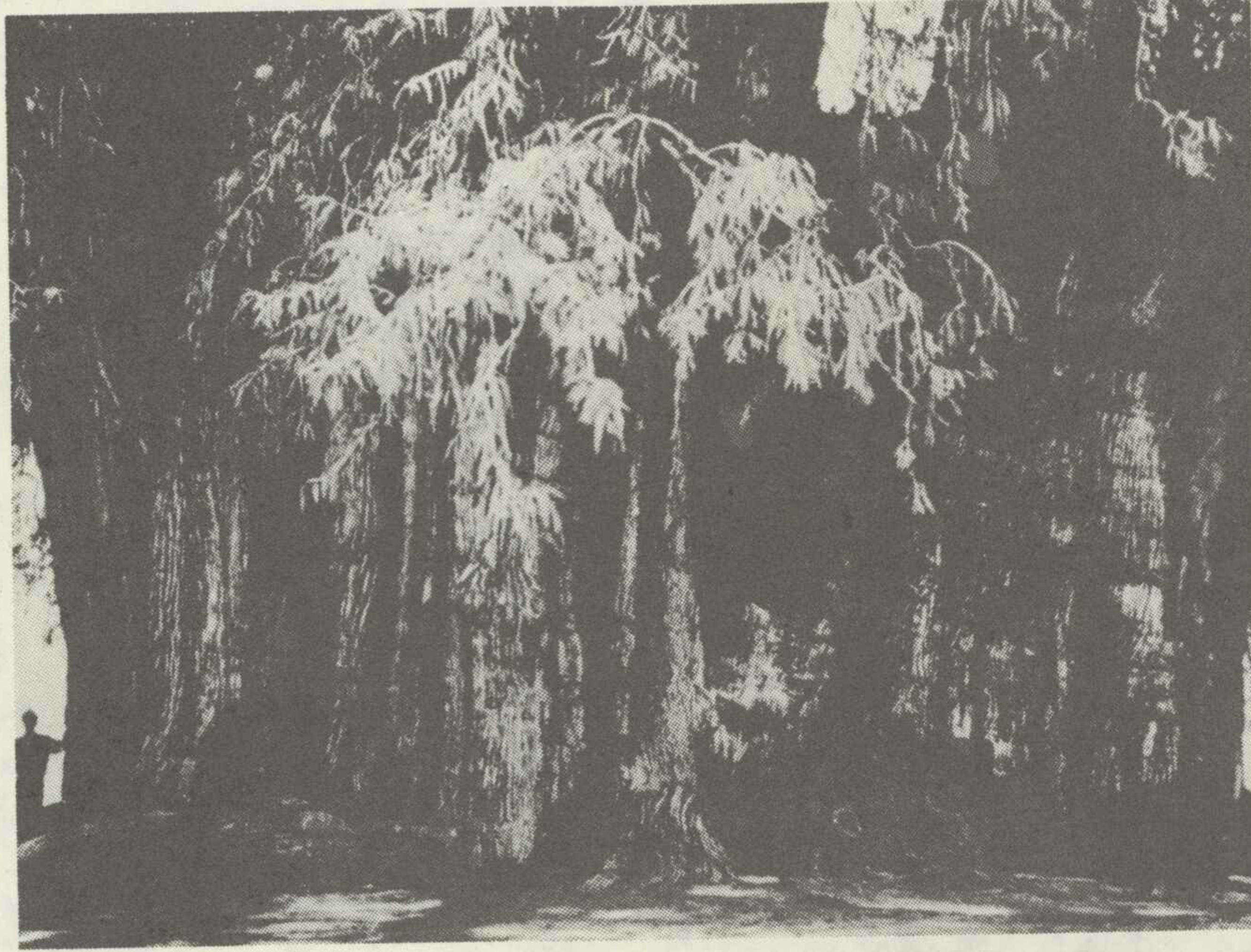
Syberia, 1915. Fot. Edward Chętkowski
(własność prywatna)

Budowa Kolei Transsyberyjskiej, ok. 1915
Fot. Edward Chętkowski
(własność prywatna)

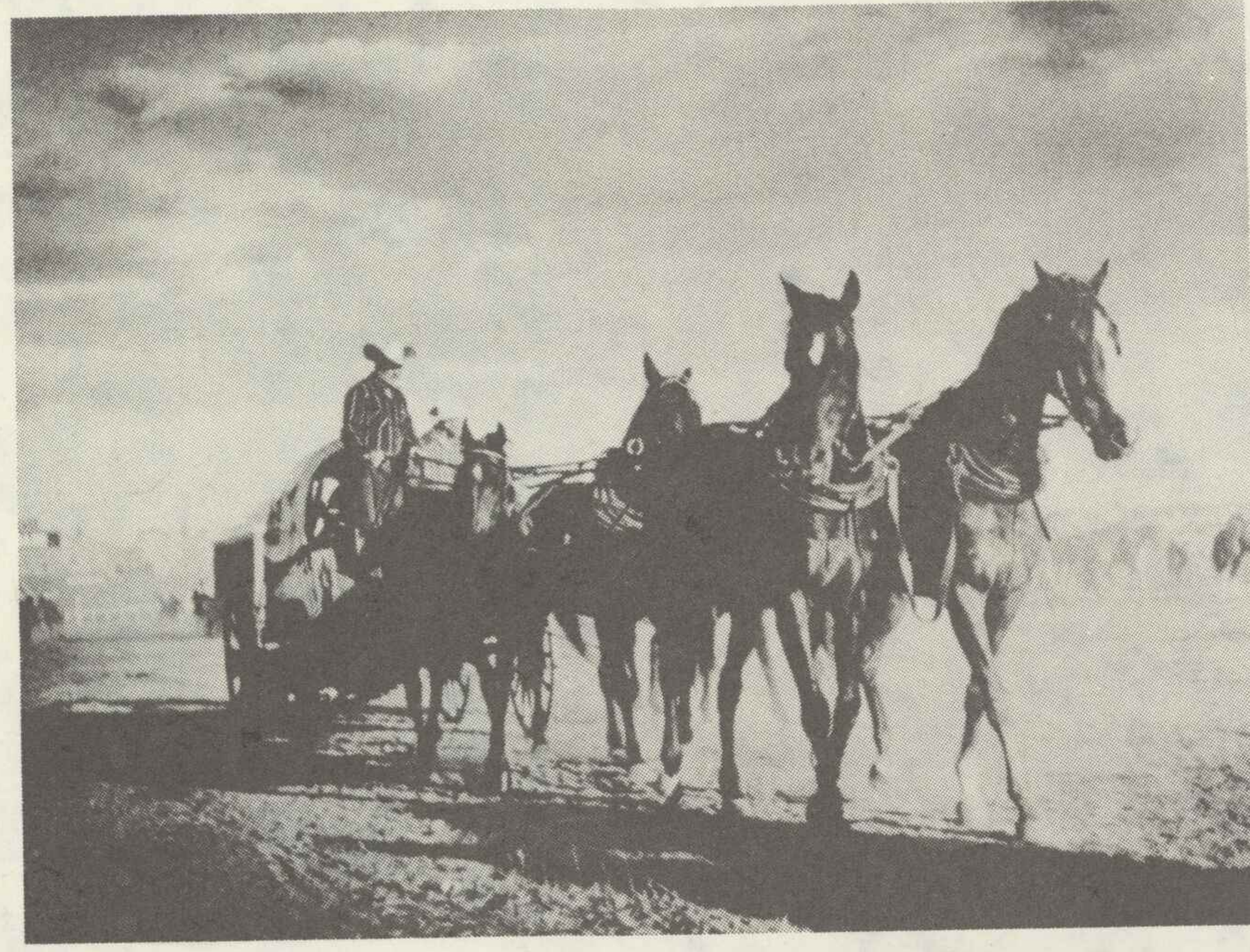
Budowa Kolei Transsyberyjskiej, ok. 1915
Fot. Edward Chętkowski
(własność prywatna)

28

Kanada, 1961
Fot. Arkady Fiedler
(ze zbiorów Muzeum Arkadego Fiedlera w Puszczykówwu k/Po-
znania)

Nigeria, 1969
Fot. Arkady Fiedler
(ze zbiorów Muzeum Arkadego Fiedlera w Puszczykówwu k/Po-
znania)

Kanada, 1961
Fot. Arkady Fiedler
(ze zbiorów Muzeum Arkadego Fiedlera w Puszczykówwu k/Po-
znania)

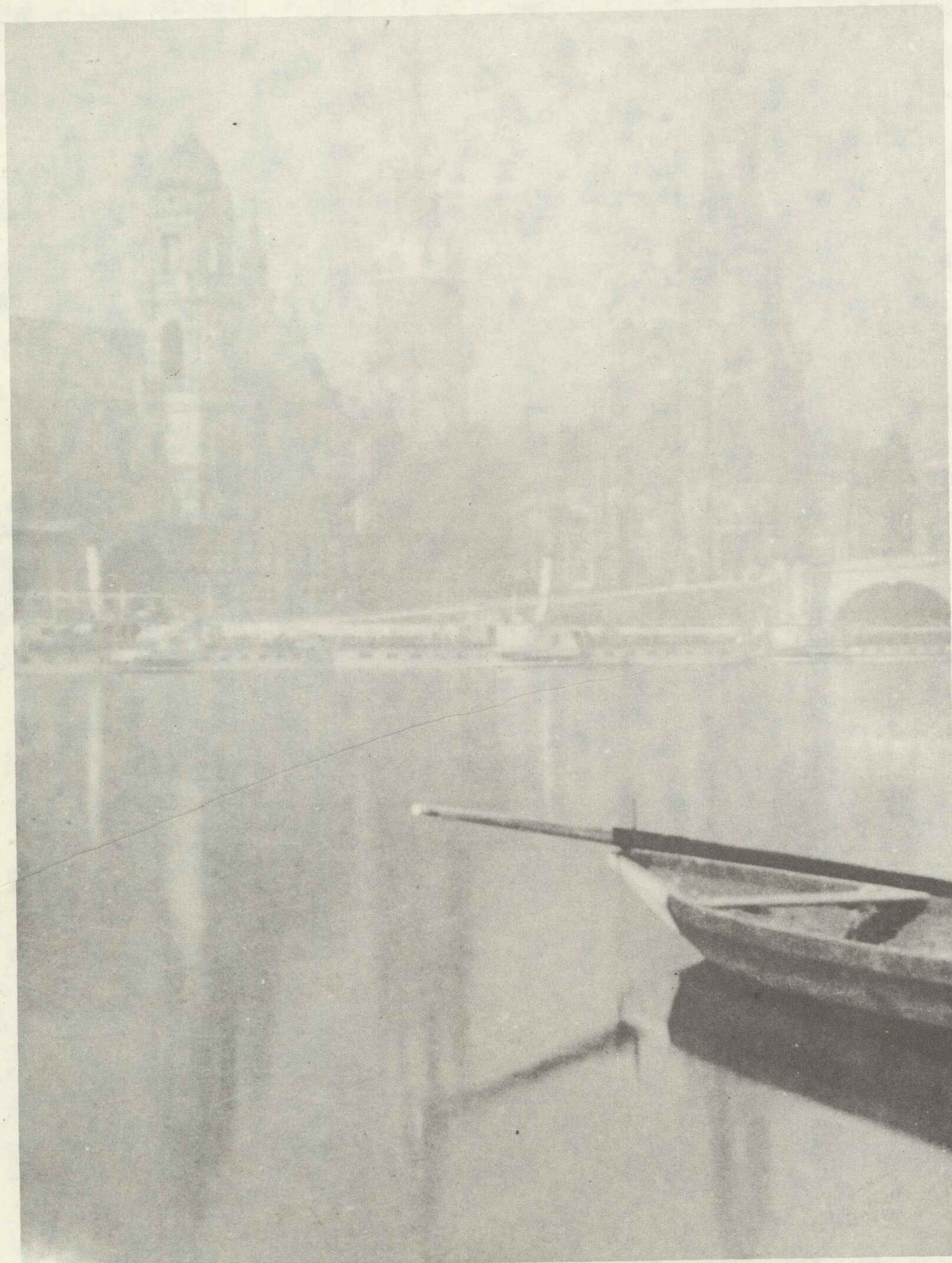

29

Nigeria, 1969
Fot. Arkady Fiedler
(ze zbiorów Muzeum Arkadego Fiedlera w Puszczykówwu k/Po-
znania)

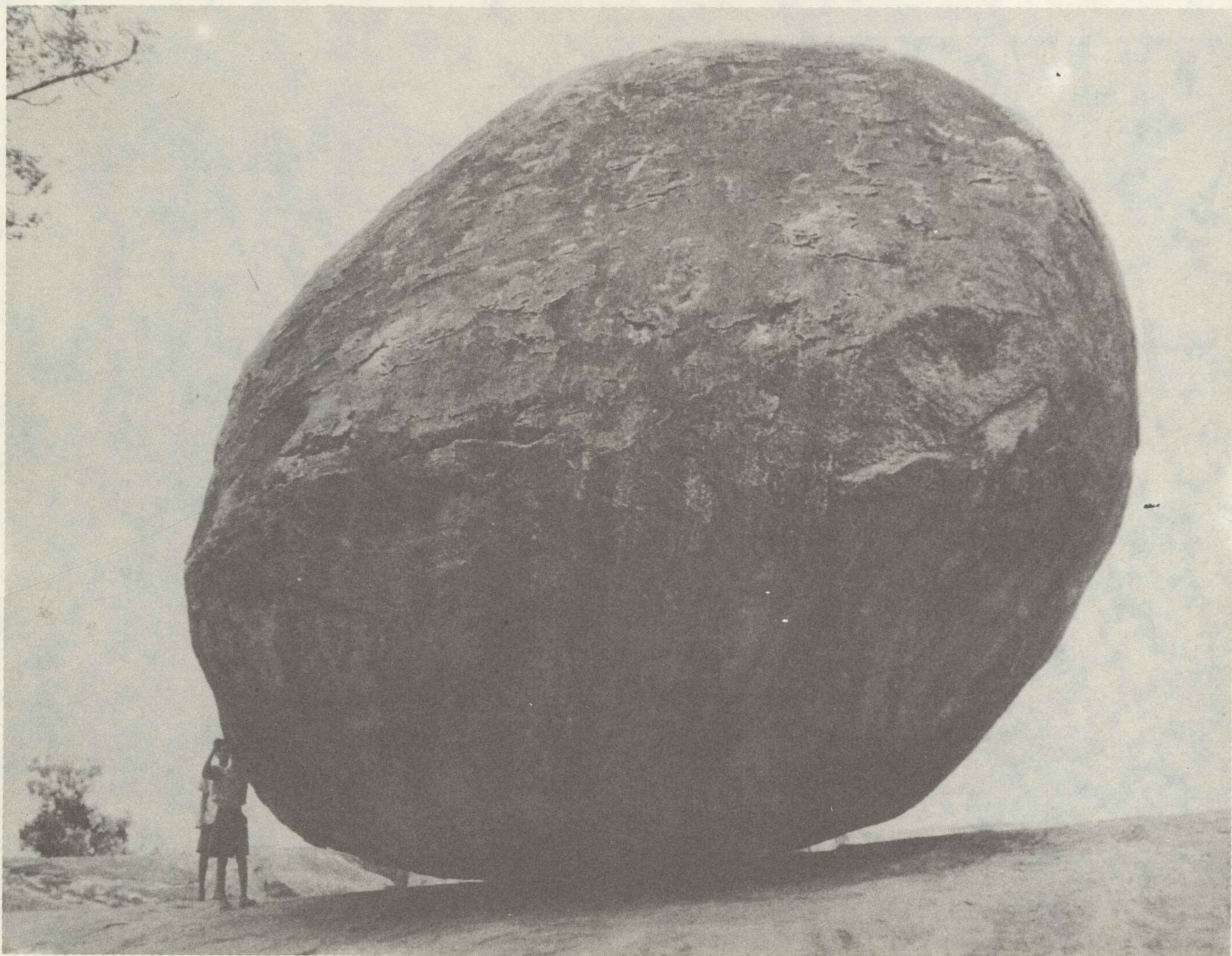
*Drezno, 1920
Fot. Jan Bułhak
(ze zbiorów St. Turskiego)*

*Litwa. Soleczniki Wielkie, 1980
Cmentarz, gdzie Mickiewicz ujrzał po raz pierwszy obrządek
„dziadów”.
Fot. Barbara Wachowicz (własność autorki)*

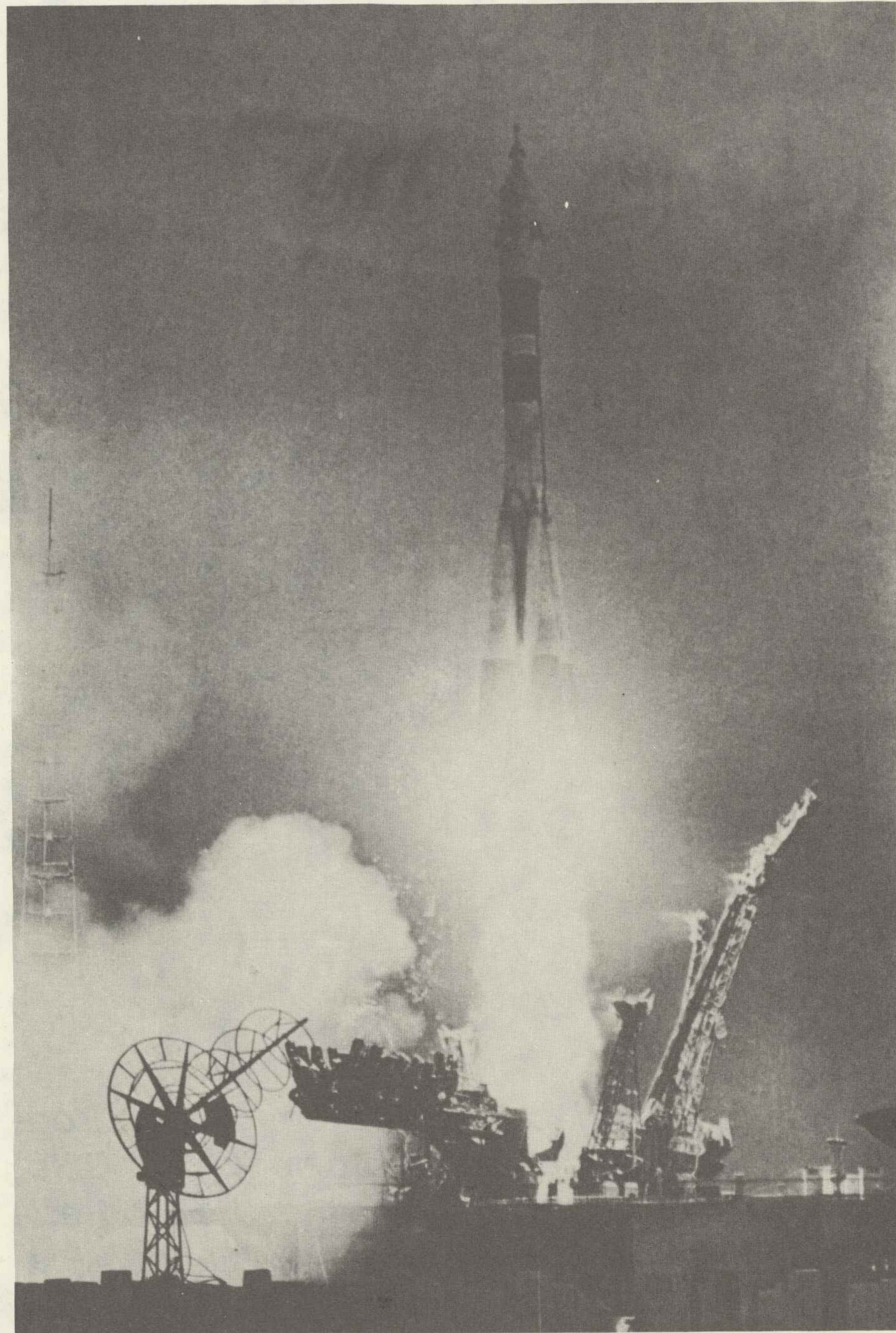
Indie. Stan Tamil Nadu.
Głaz narzutowy w Mahabalipuram.
Fot. Andrzej Rytzel

Pejzaże kosmiczne

Mądrość natury. Kosmiczny model budowy atomu. Jednorodność budowy materii. Badanie przestrzeni okołoziemskiej. Człowiek na Księżycu. Udział Polaków w podboju Kosmosu. Fotografia satelitarna. Ziemia w Kosmosie. Kulisty kształt naszej planety. Planeta życia. Ziemię mamy jedną.

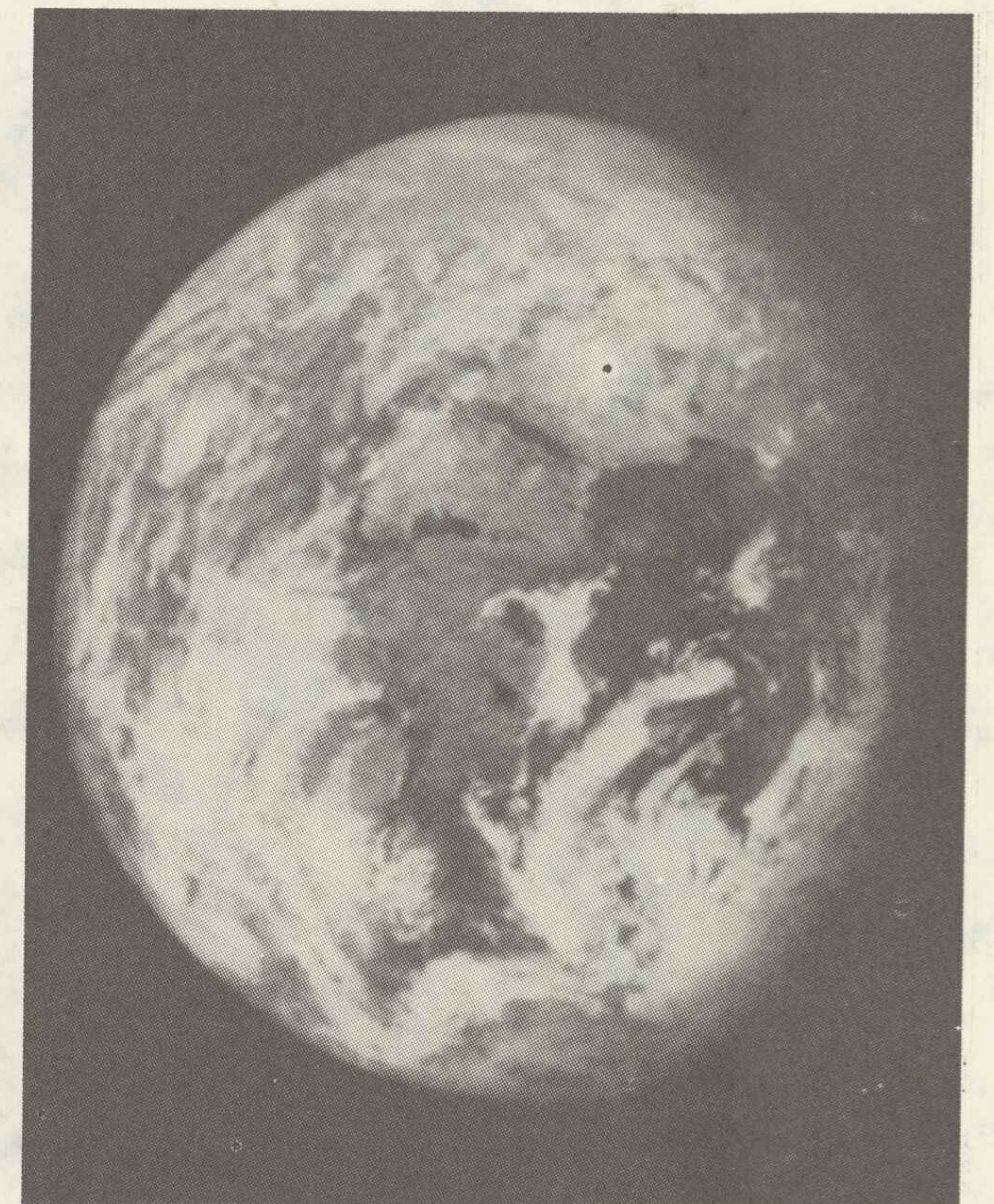

Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich.
Start „SOJUZA 30” z Bajkonuru.
Fot. Tadeusz Zagózdziński

Spotkanie dnia z nocą widziane w wysokości 10 000 m przez
bulaj samolotu lecącego nad Atlantykiem, marzec 1973 r.
Fot. Zdzisław Błażejczyk

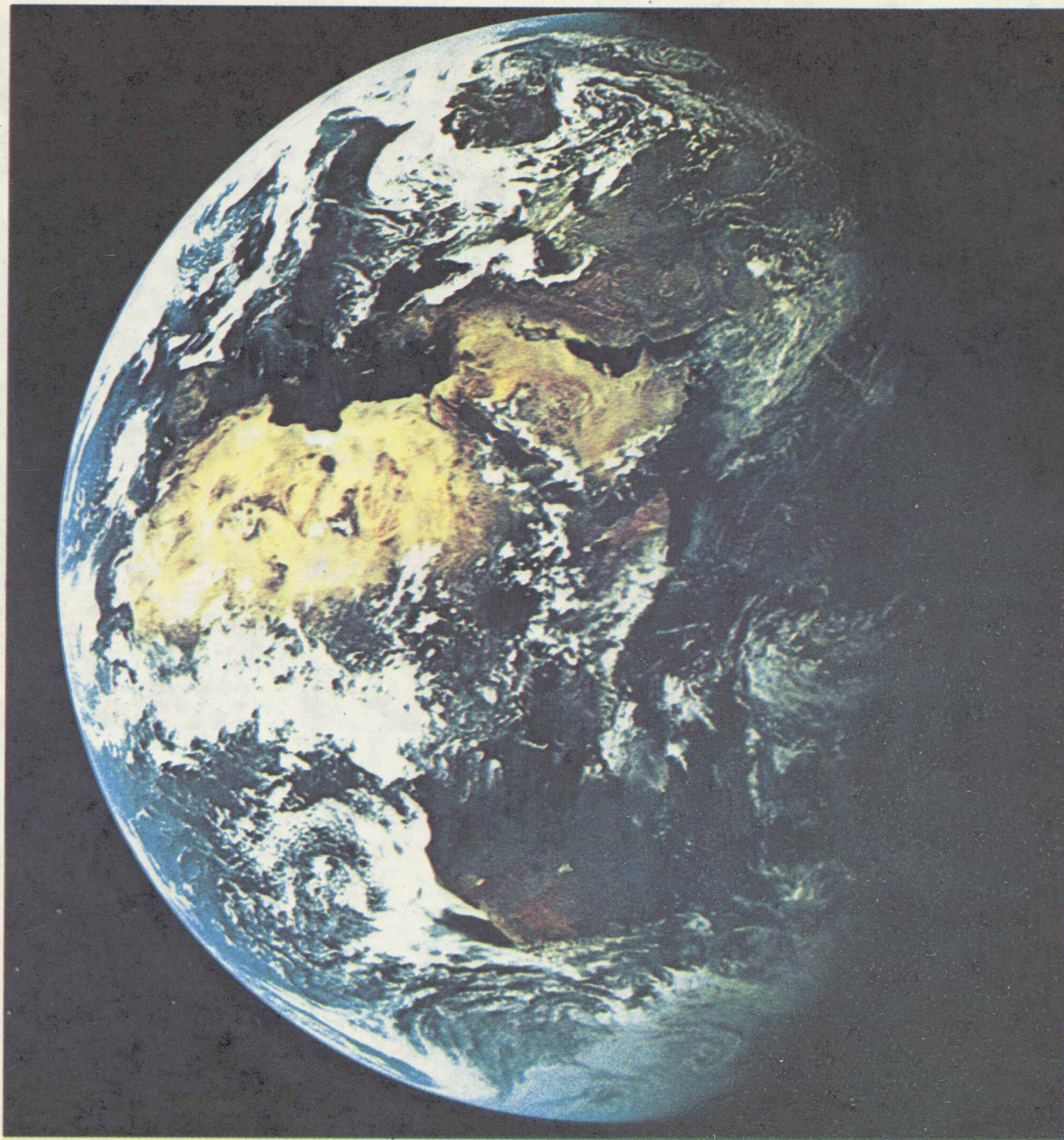
ZIEMIA
„Kraj Rad”

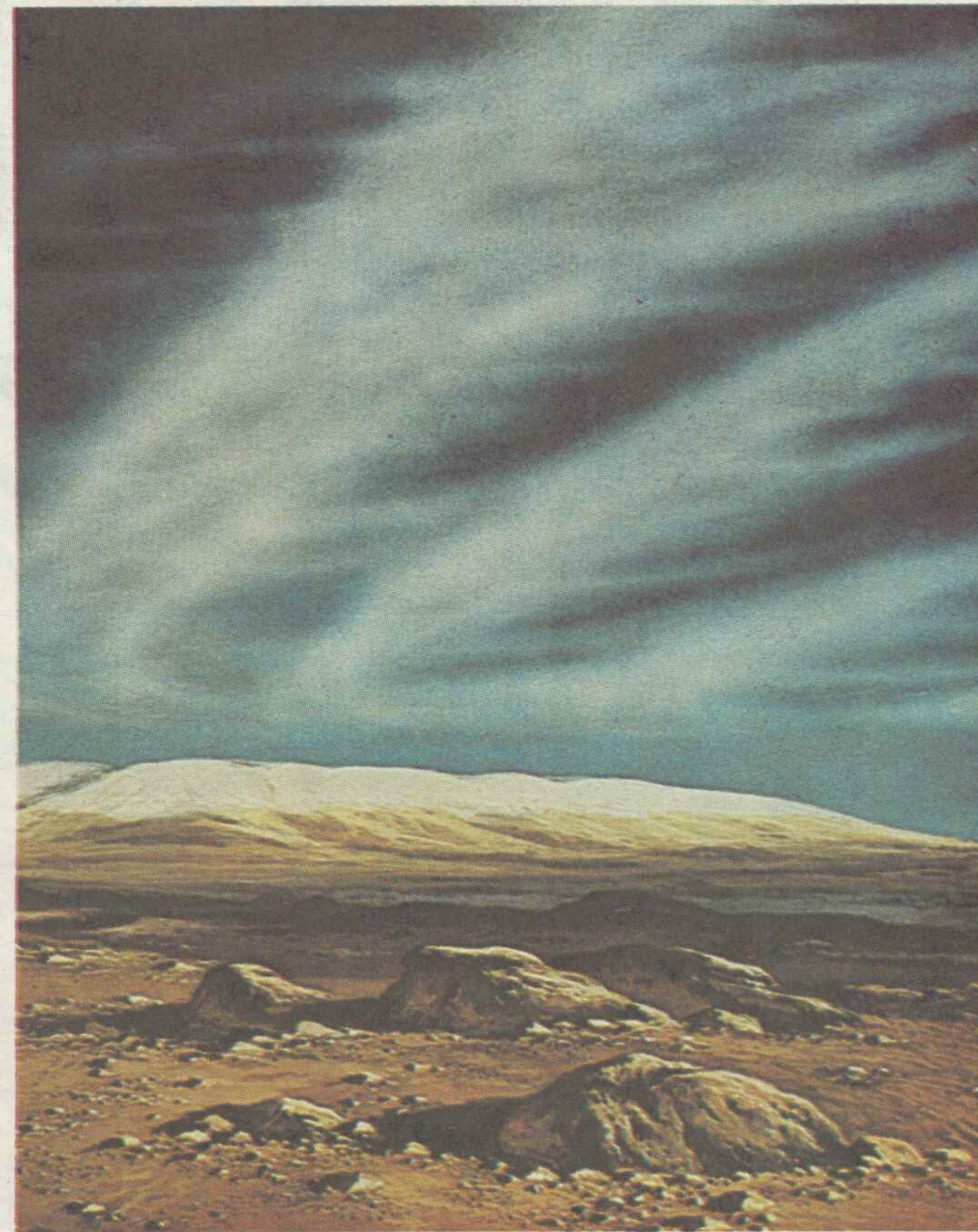
ZIEMIA
„Horyzonty Techniki”, XII 1985

ZIEMIA
NASA — Apollo 11
(ze zbiorów Andrzeja Pytlińskiego)

*Krajobraz Marsa
(ze zbiorów Andrzeja Pytlińskiego)*

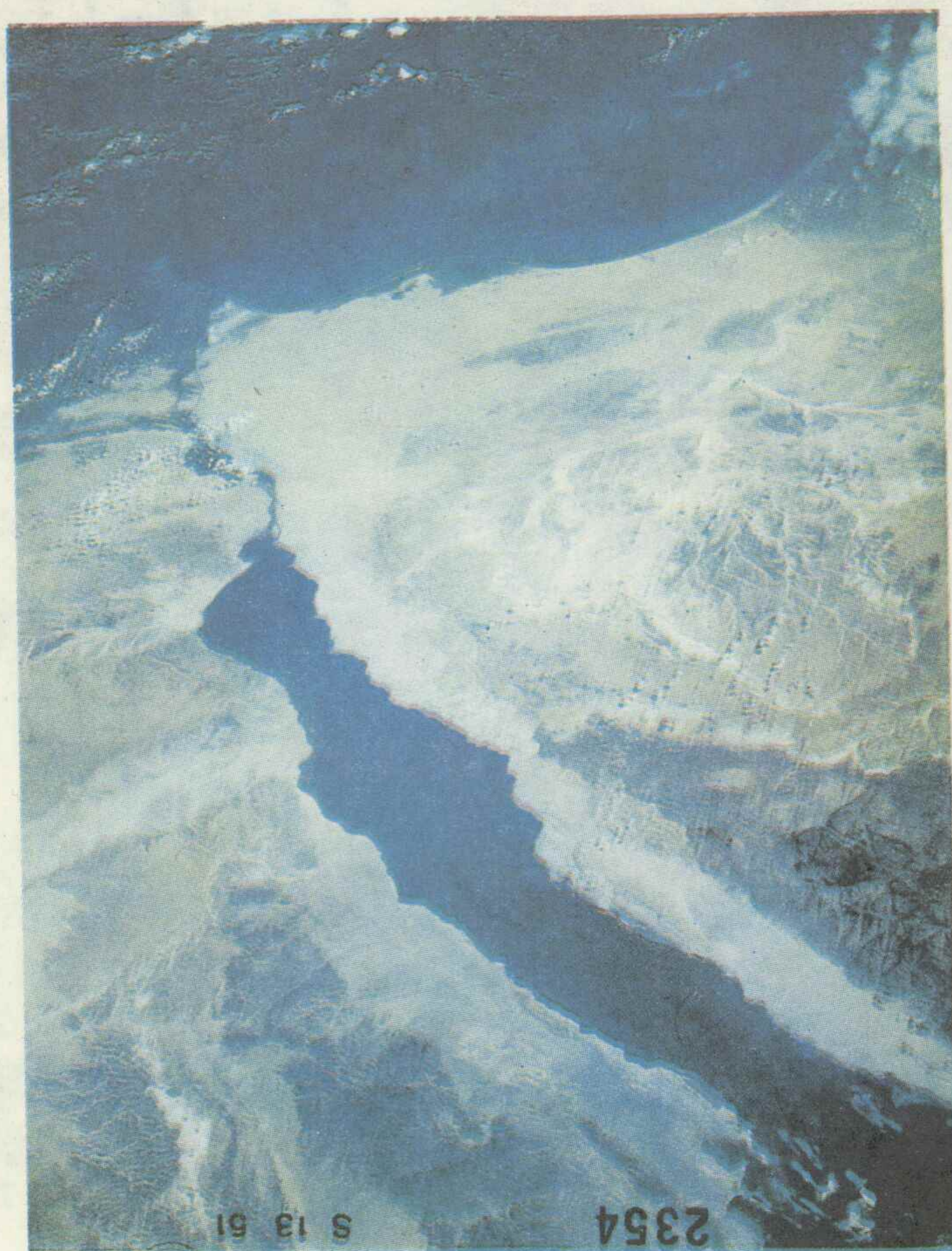
*Krajobraz Marsa
(ze zbiorów Andrzeja Pytlińskiego)*

*Wschód Ziemi na Księżycu
Fotografia satelitarna
(ze zbiorów Andrzeja Pytlińskiego)*

Egipt, Synaj, Kanał Sueski, Morze Czerwone
Fotografia satelitarna Aerotechnika 45 EL
(za: „Foto-Technik-International” 4/84)

Półwysep Italii (fragment)
Fotografia satelitarna
(ze zbiorów Andrzeja Pytlińskiego)

Afryka.
Fotografia satelitarna Aerotechnika 45 EL
(za: Foto-Technik-International 4/84)

Nepal. Lodowiec Khumbu 5600 m n.p.m.
Narodowa Wyprawa Zimowa na Mt Everest '80
Fot. Bogdan Jankowski

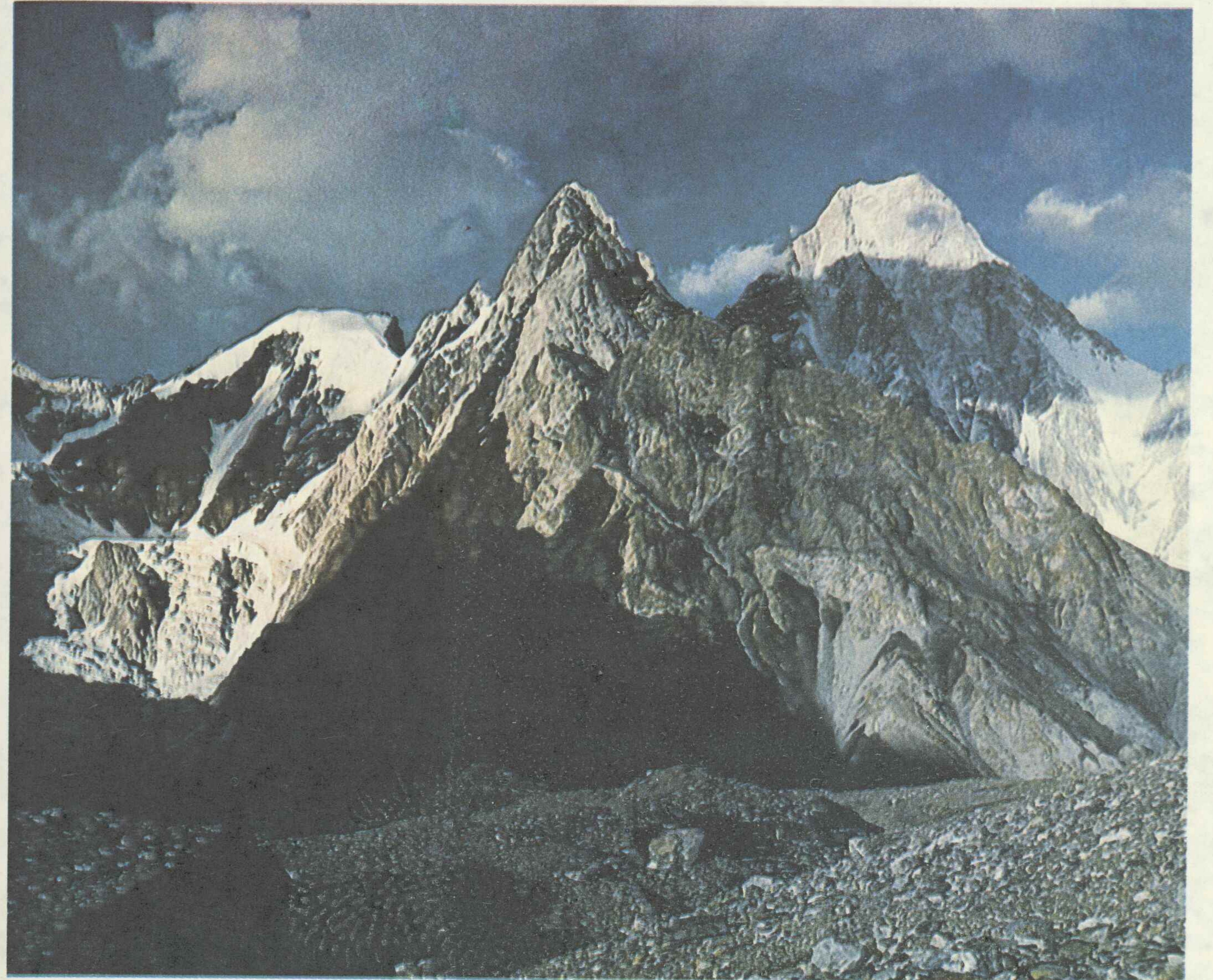
Nepal. Widok na masyw Annapurny
po zachodzie słońca
Fot. Marek Trzeciakowski

Nepal. Dolina Solo Khumbu,
Wież Szerpańska Pheriphe
Fot. Mirosław Wiśniewski

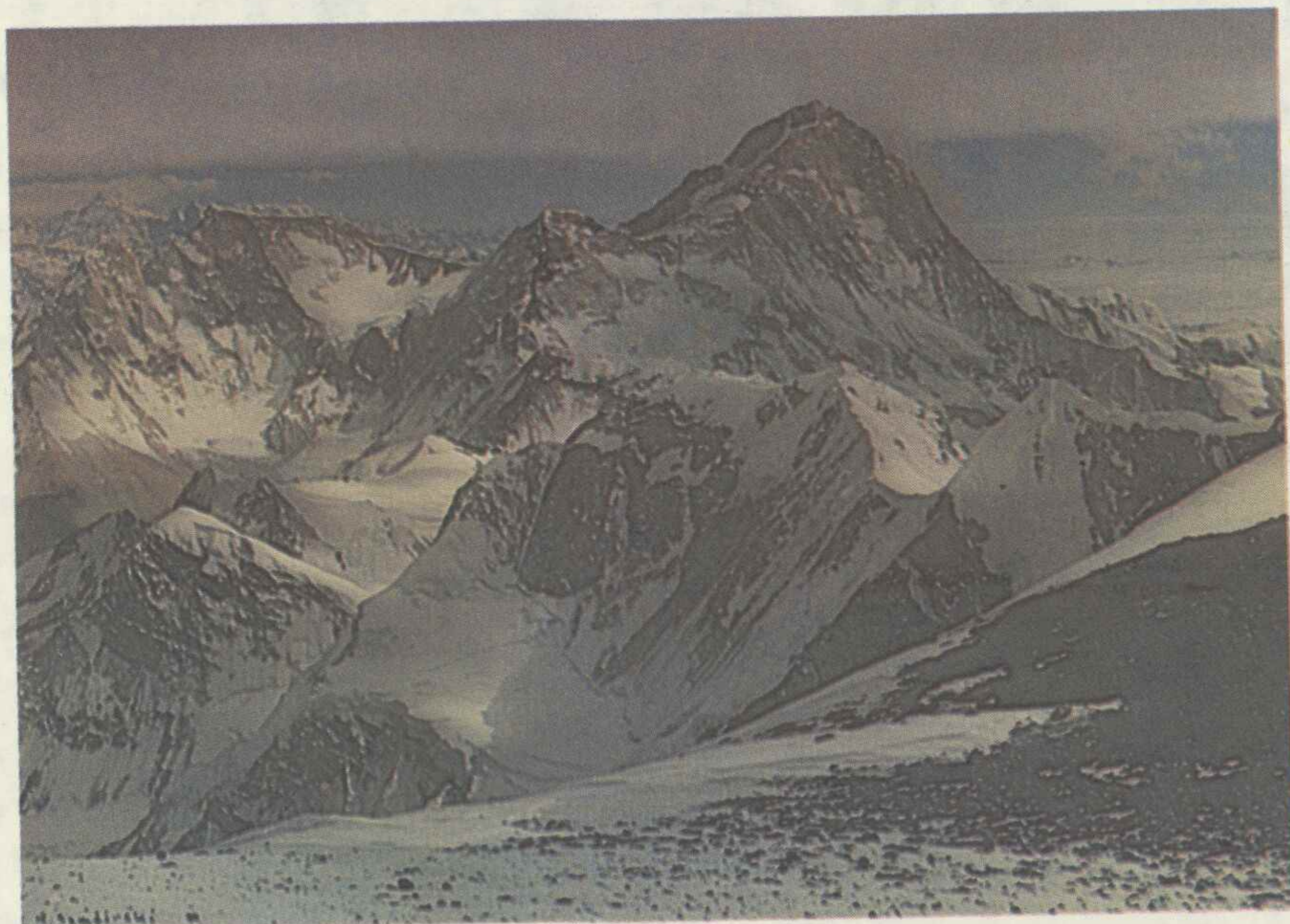
Pakistan. Karakorum
Fot. Szymon Wdowiak

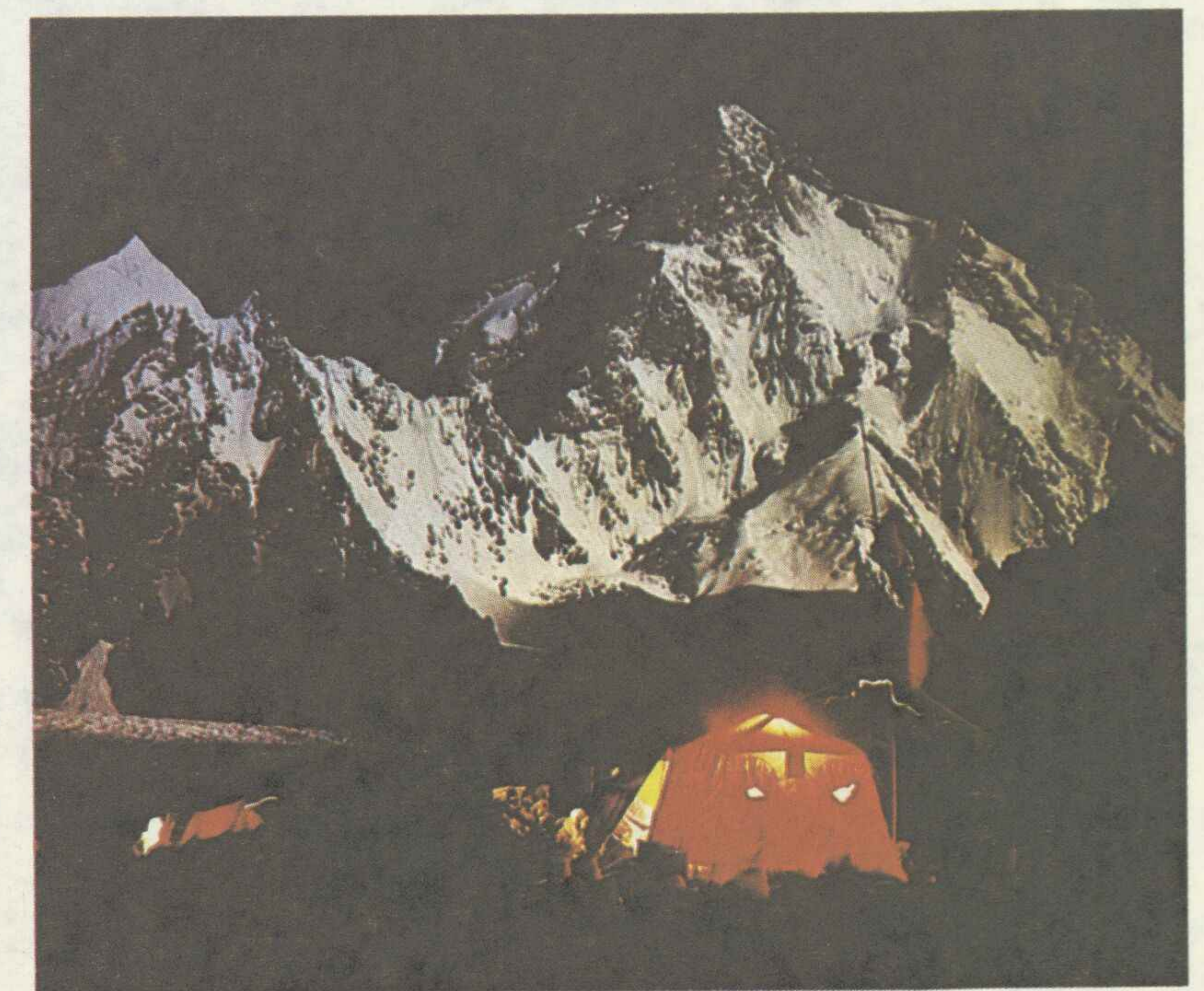

Stany Zjednoczone Ameryki.
Stan Wyoming.
Park Narodowy od 1872 r. „Yellowstone”
Fot. Marek P. Nowacki

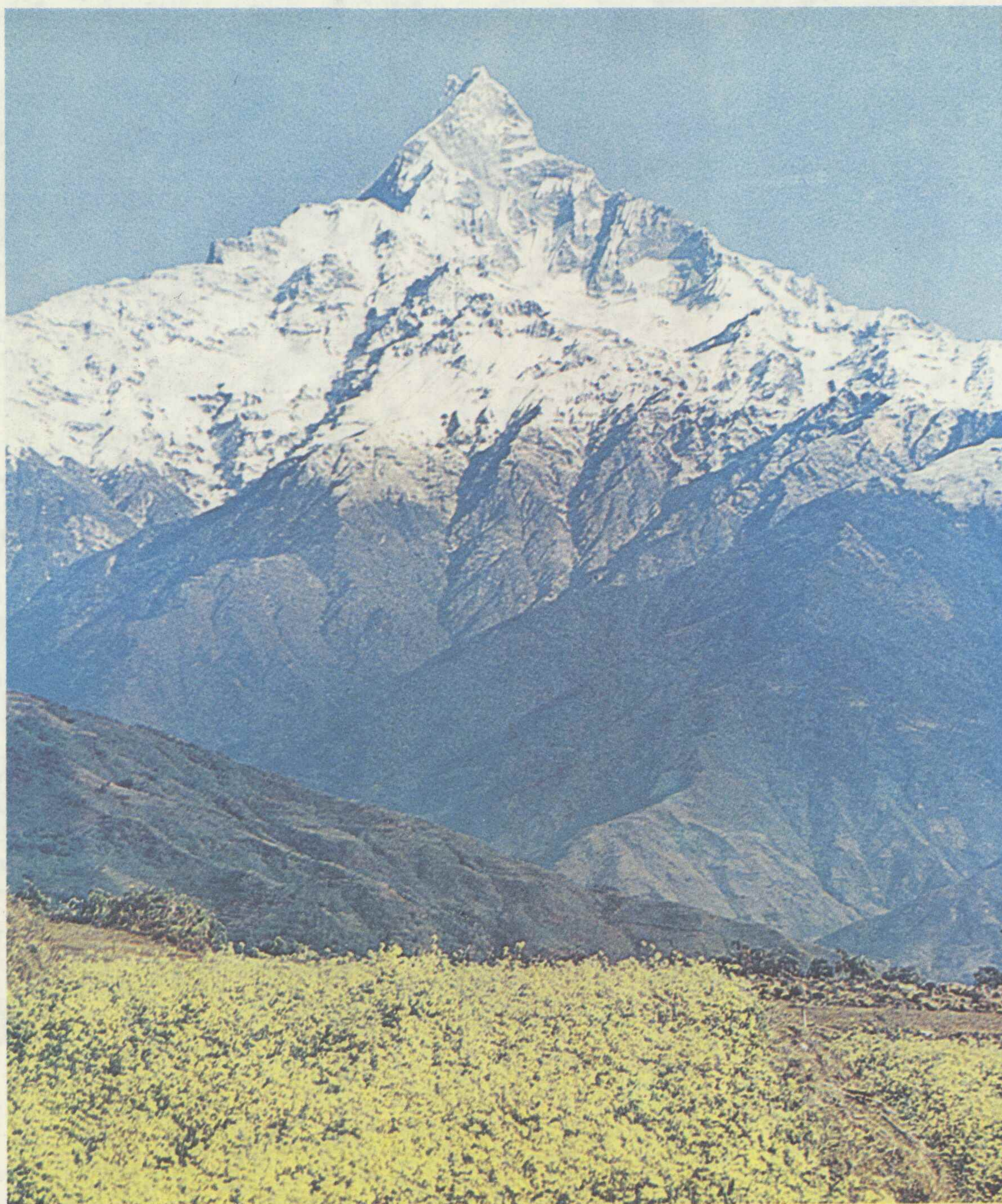
Nepal. Makalu
Widok z drogi na Everest
Fot. Ryszard Szafirski

Nepal. Himalaje. Dolina Khumbu.
Wieczór pod Czomolungmą.
(Narodowa Wyprawa Lhotse '74)
Fot. Bogdan Jankowski

Nepal.
K2 (Chogorii 8638 m) w nocy
Fot. Ryszard Dmoch

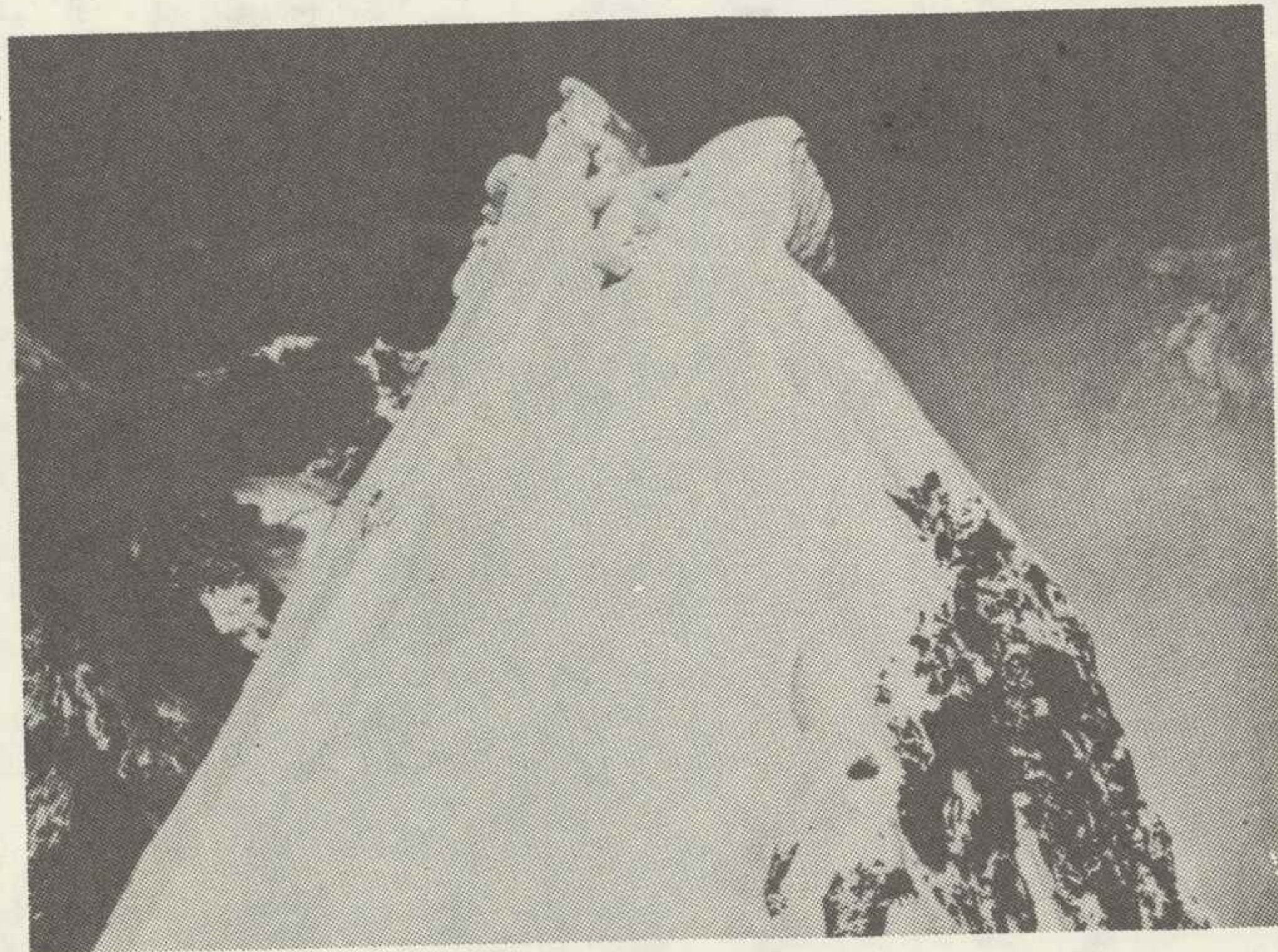

Nepal. Boski szczyt Machapuchare nad Pokhara
Fot. Mirosław Wiśniewski

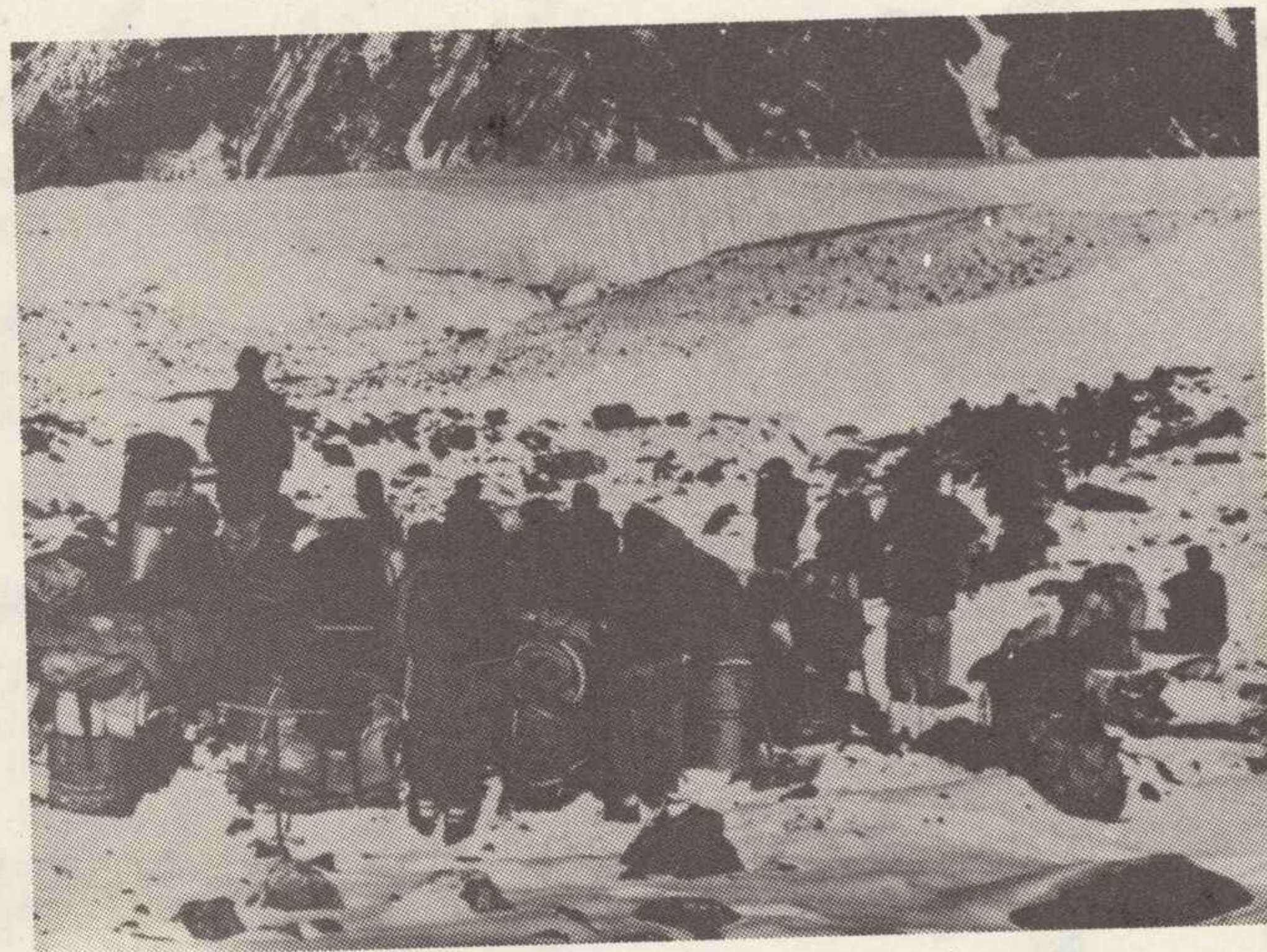
Góry najwyższe

Powszechna forma budowy skorupy ziemskiej. Góry, łańcuchy i masywy górskie. Czynniki górotwórcze: siły wewnętrzne skorupy ziemskiej, ruchy tektoniczne, zjawiska wulkaniczne. Nawroty lodowca. Rzeźbiarze krajobrazu. Wietrzenie i przemarzanie skał. Erozja wodna. Zmienność zjawisk atmosferycznych. Dynamiczne i powolne przekształcanie krajobrazu. Katastrofy geologiczne. Zacieranie regularnych kształtów gór. Człowiek w górach. Pragnienie zdobycia szczytu. Fotografowanie jako czynność magiczna. Zagarnięcie widoku „dziewiczego” przy pomocy aparatu fotograficznego. Dokumentacja wypraw wysokogórskich. Fotografowanie najwyższych szczytów. Schematy i konwencje fotografii górskiej. Góry pozują do fotografii.

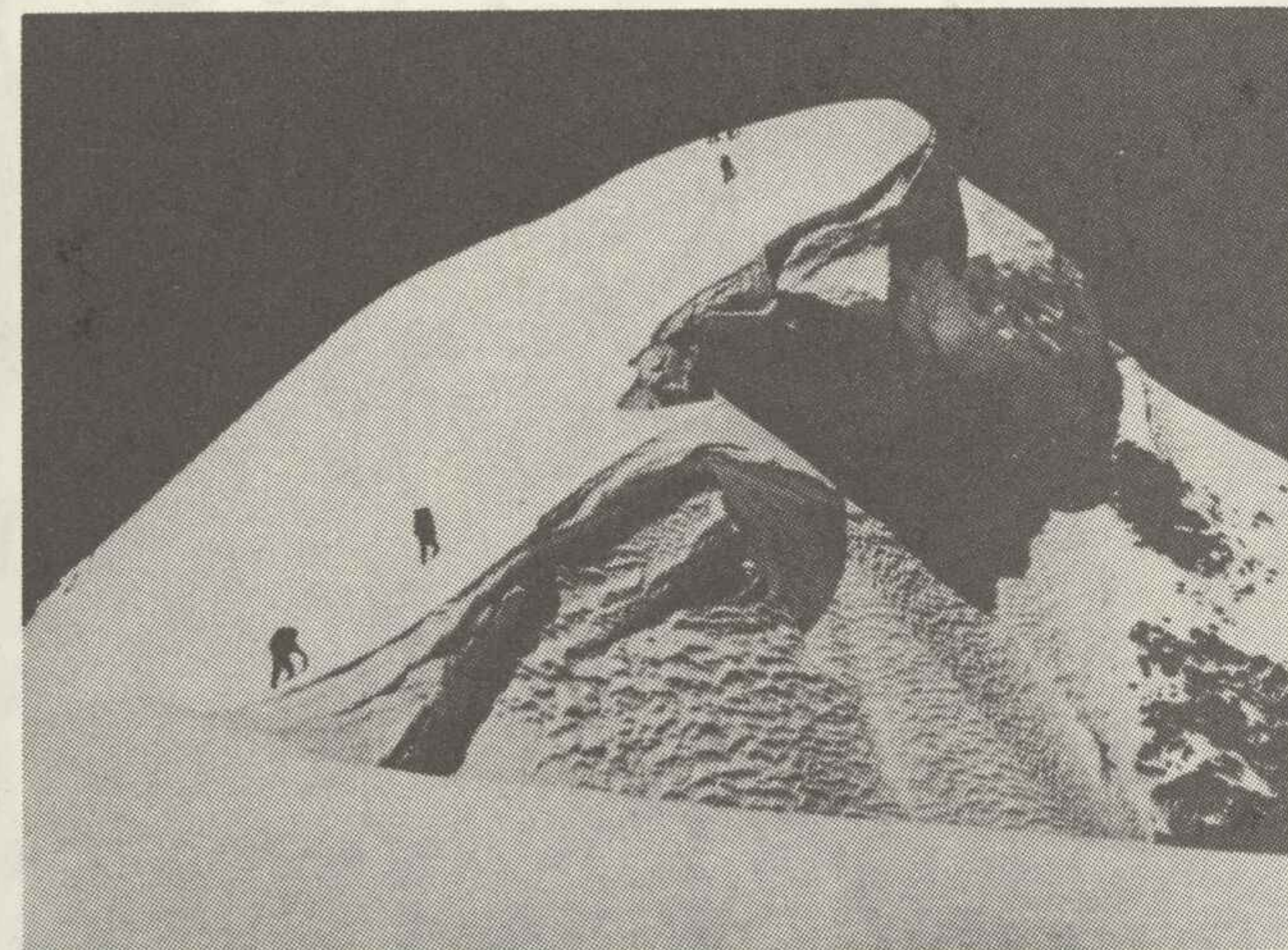

Pakistan. Karakorum.
Fragment północno-wschodniej grani K2 (8611 m)
Fot. Janusz Kurczab

Pakistan. Karakorum.
Karawana wyprawy na K2 w 1976 r.
Fot. Janusz Kurczab

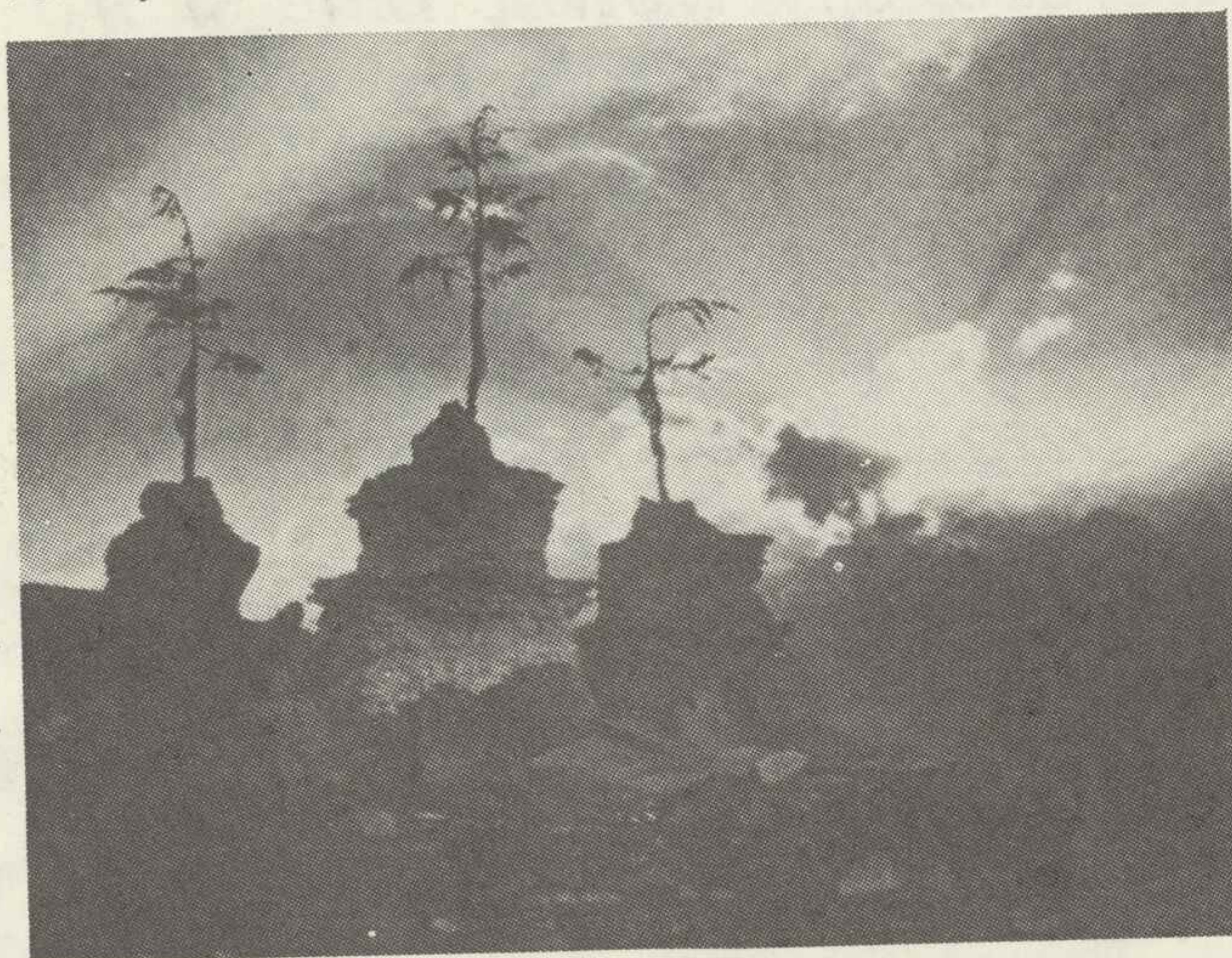

Pakistan. Karakorum.
Na północno-wschodniej grani K2
Fot. Janusz Kurczab

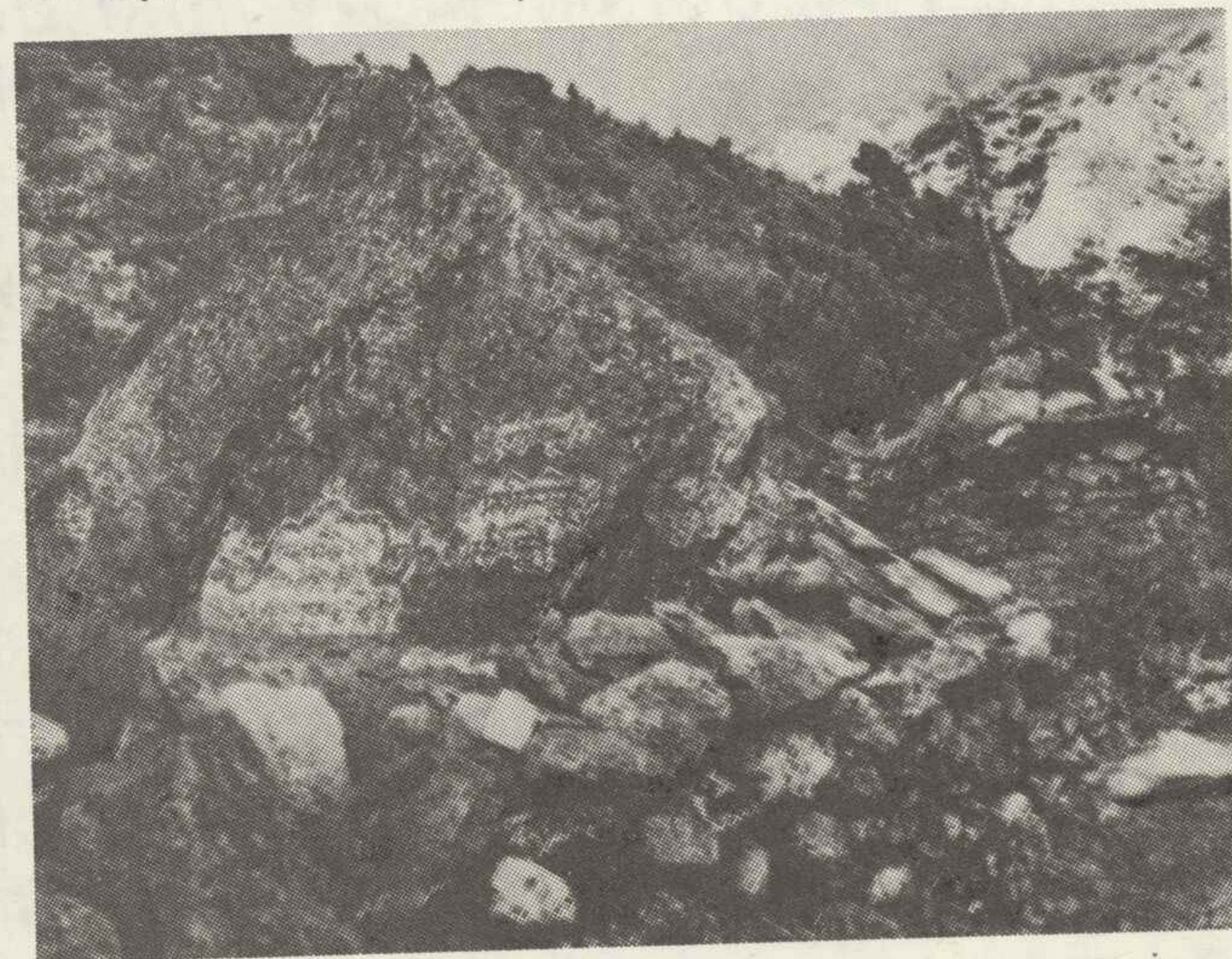

Pakistan. Karakorum. Wojciech Kurtyka na szczycie Broad Peak Middle (8016 m). W głębi kopuła szczytowa K2 (8611 m).
Fot. Jerzy Kukuczka

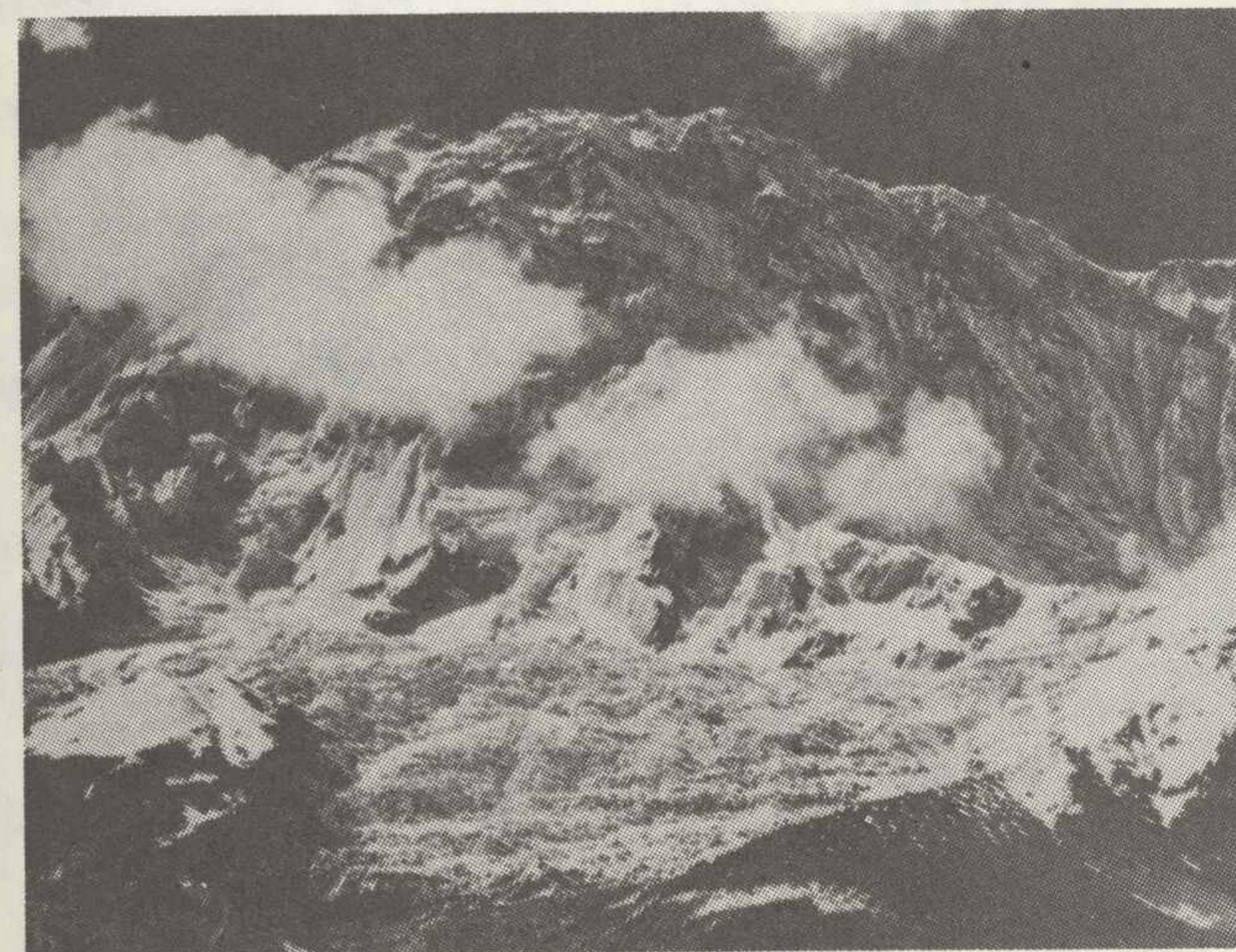
Nepal. Buddyjskie czorteny w Muktinath.
Fot. Szymon Wdowiak

Nepal. Buddyjskie święte miejsca w Dolinie Yalung.
Fot. Szymon Wdowiak

Nepal. Kangczendzanga od południa.
Fot. Szymon Wdowiak

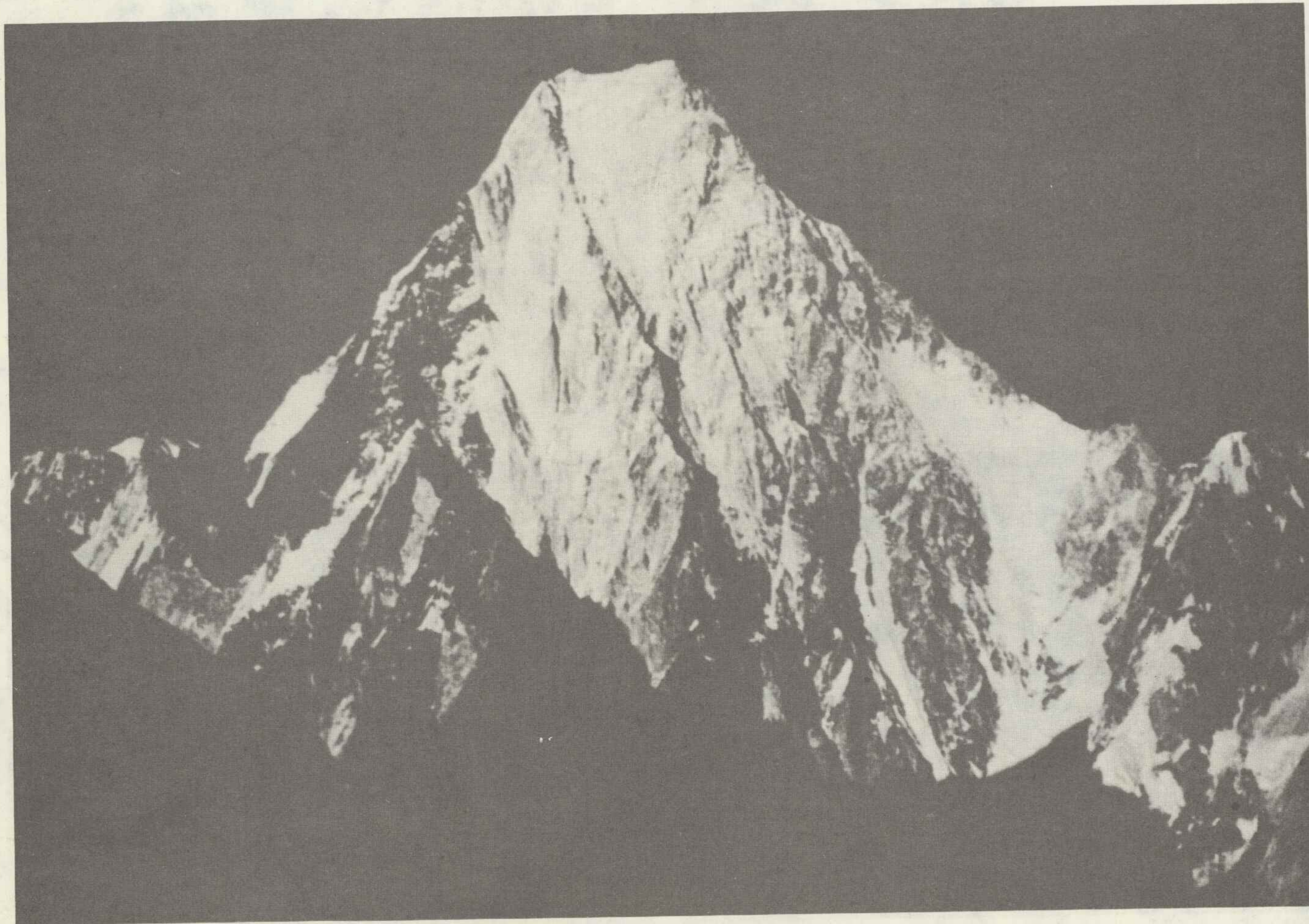

Nepal. Annapurna od południa.
Fot. Szymon Wdowiak

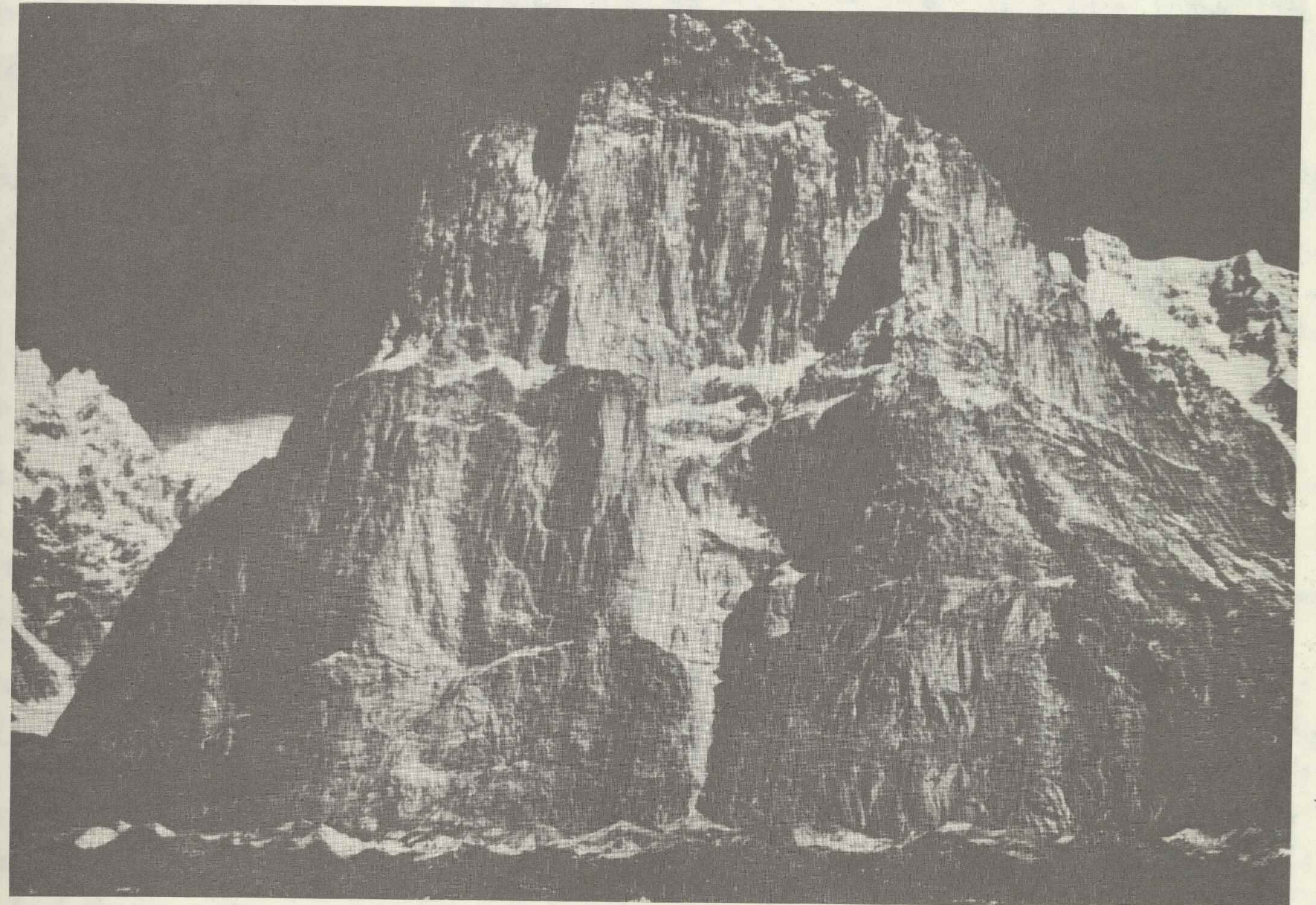

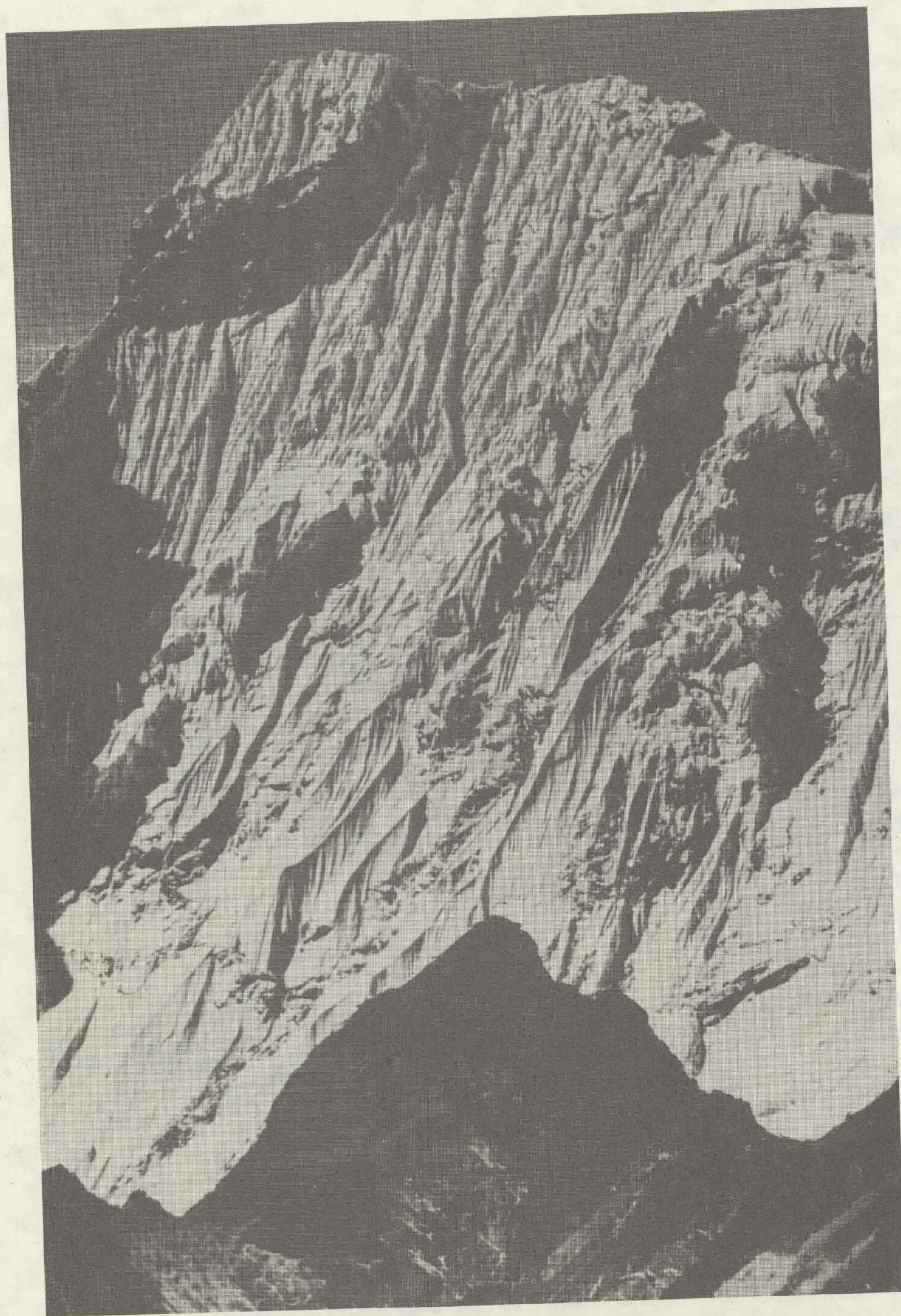
Pakistan. Karakorum.
„Świetlista ściana” — słynna zachodnia ściana Gasherbrum IV
(7925 m) pokonana przez Wojciecha Kurtykę w 1985 roku.
Fot. Jerzy Kukuczka

Pakistan. Karakorum
Baltoro Cathedral (5866 m).
Fot. Janusz Kurczab

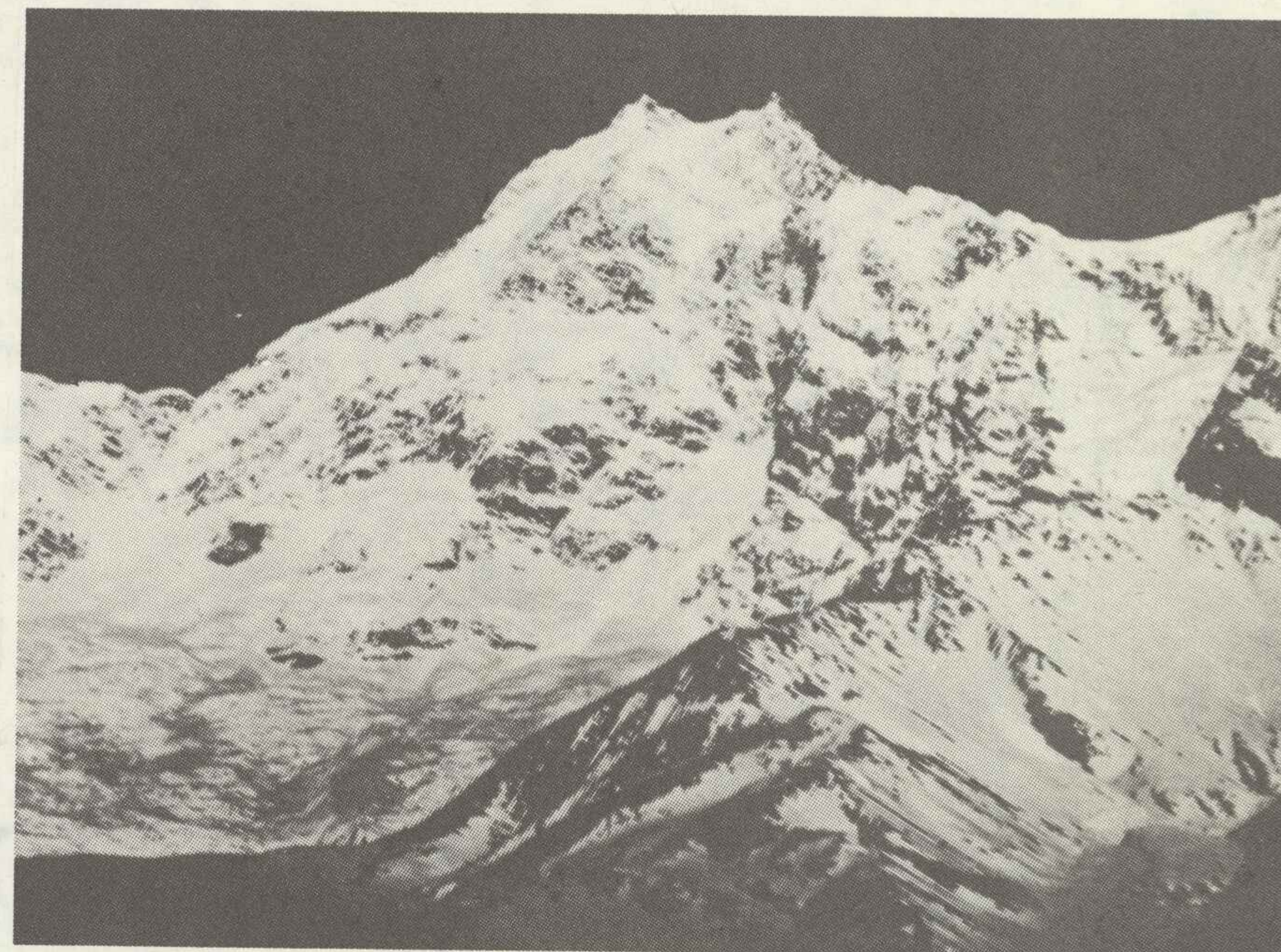

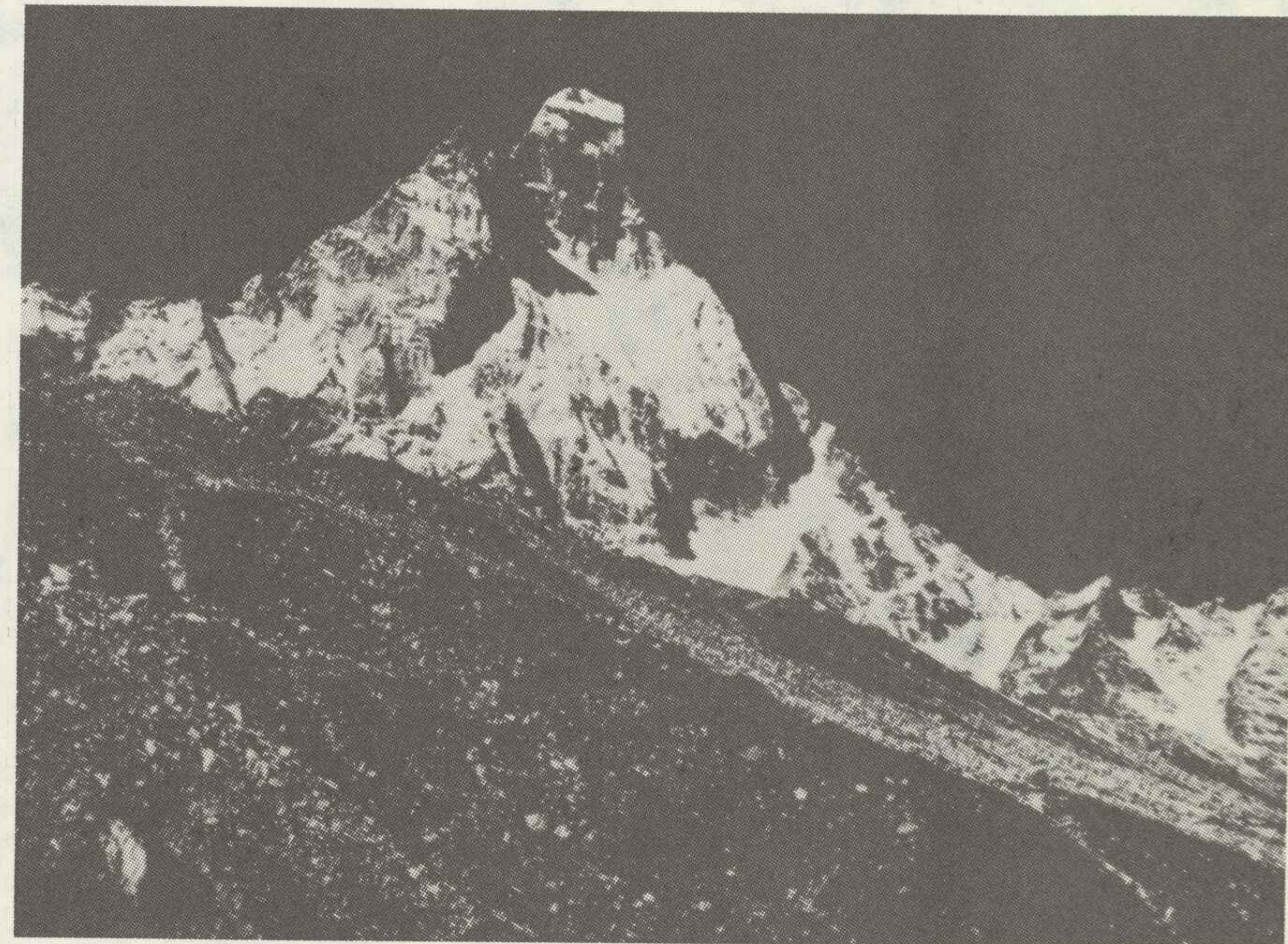

Nepal. Himalaje.
„Szczyt bezimienny” (6337 m)
Fot. Tadeusz Piotrowski

Nepal. Manaslu Himal.
Widok z lodowca Pungen na Manaslu (8156 m).
Granią z lewej strony prowadzi „polska droga” z 1984 roku.
Fot. Janusz Kurczab

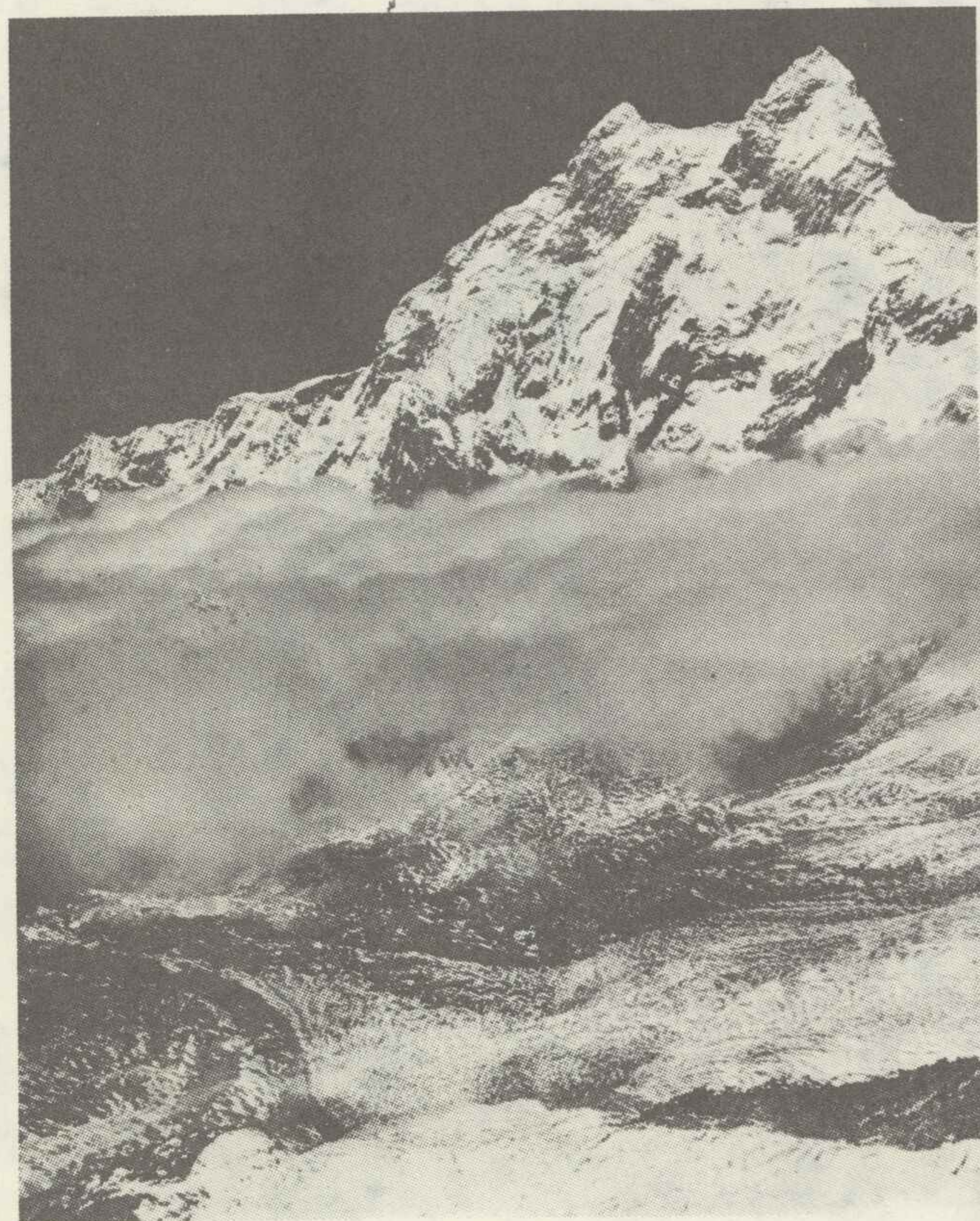

Indie. Himalaje Garhwalu.
Widok od północnego wschodu na Shivaling (6543 m).
Fot. Krzysztof Renik

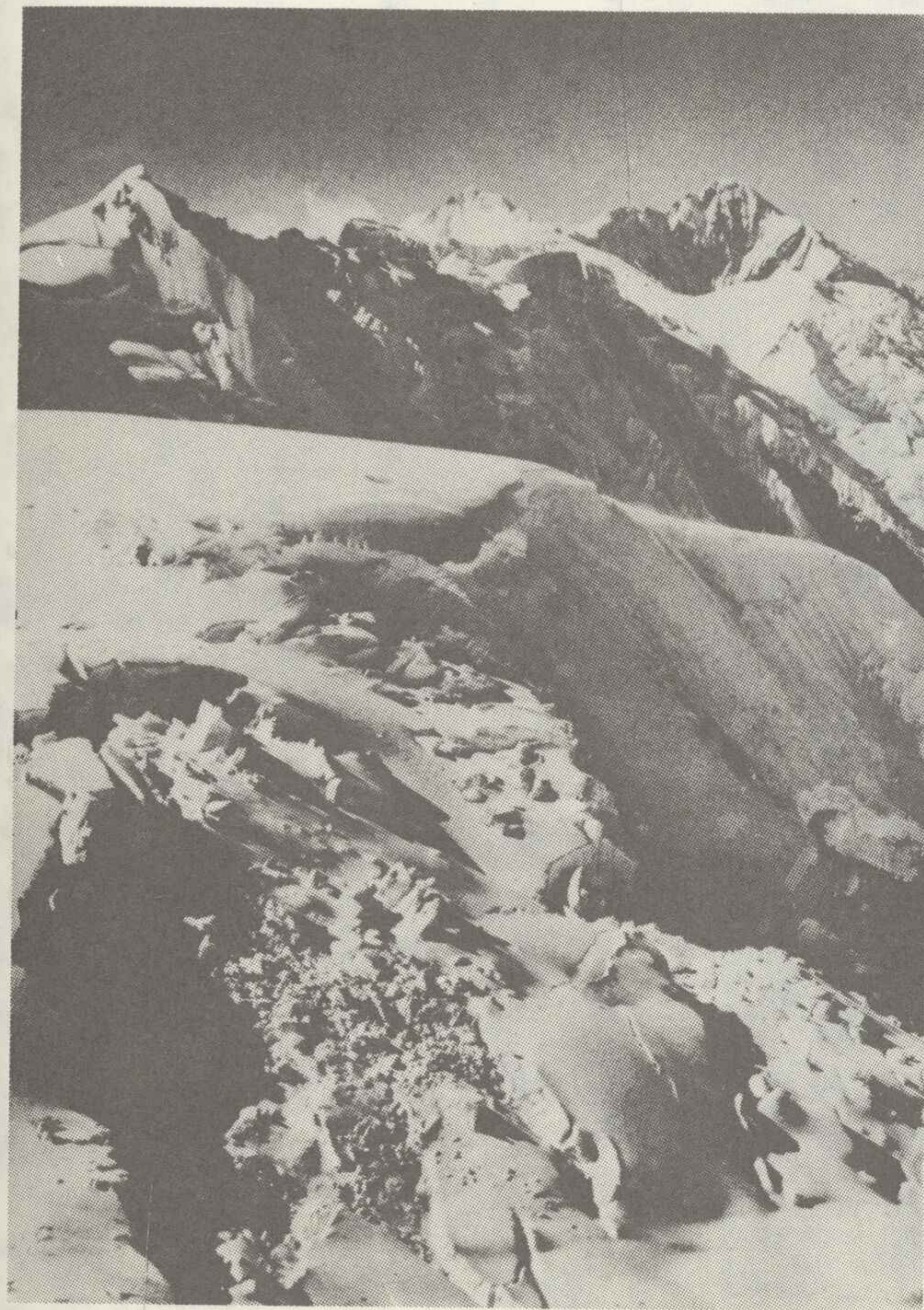
Nepal.
Szczyt Khumbekarna (Janu) ponad lodowcem Yalung.
Fot. Szymon Wdowiak

Pakistan. Karakorum.
W drodze na Shispare (7619 m)
Fot. Janusz Kurczab

Pakistan. Karakorum.
Widok ze stoków Malubiting na Rakaposhi (7788 m) i Minagin
(7273 m).
Fot. Ryszard Szafirski

Iran. Demavend (5670 m) najwyższy szczyt Iranu.
Fot. Ryszard Szafirski

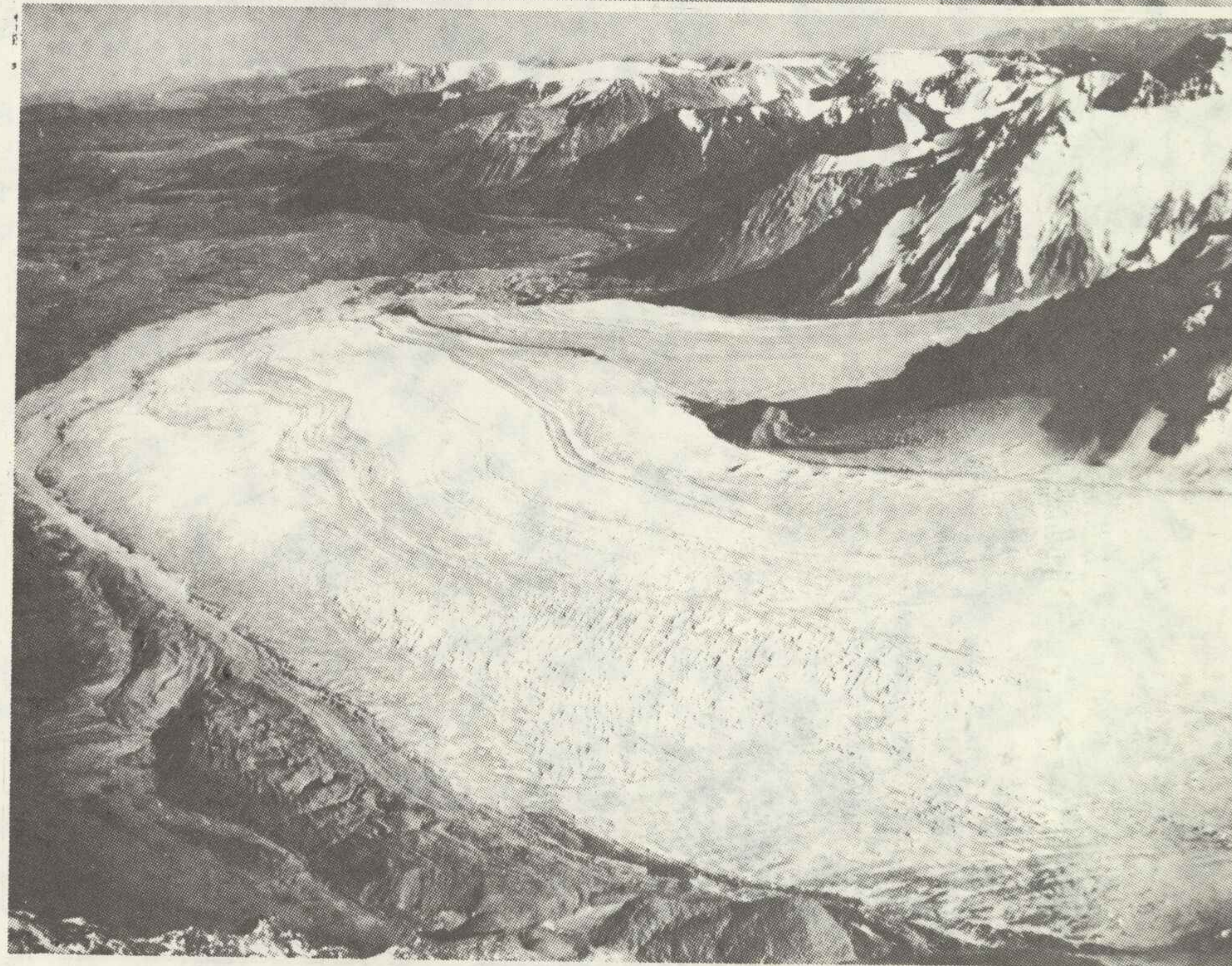

Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich. Tadżykistan.
Pamir, lodowiec pod szczytem Korzeniowskiej.
Fot. Szymon Wdowiak

Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich. Tadżykistan.
Pamir, lodowiec Moskwinina.
Fot. Szymon Wdowiak

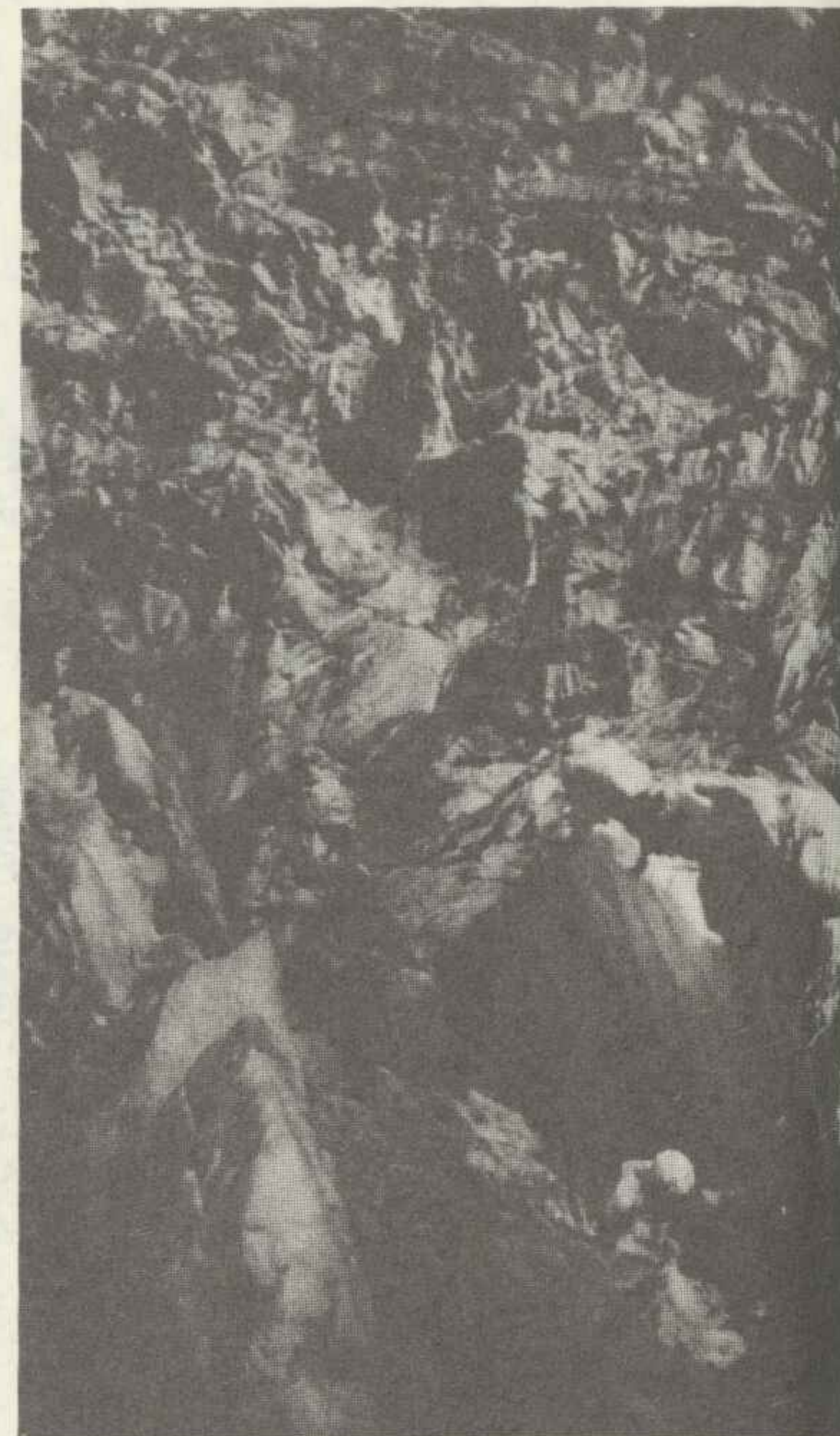
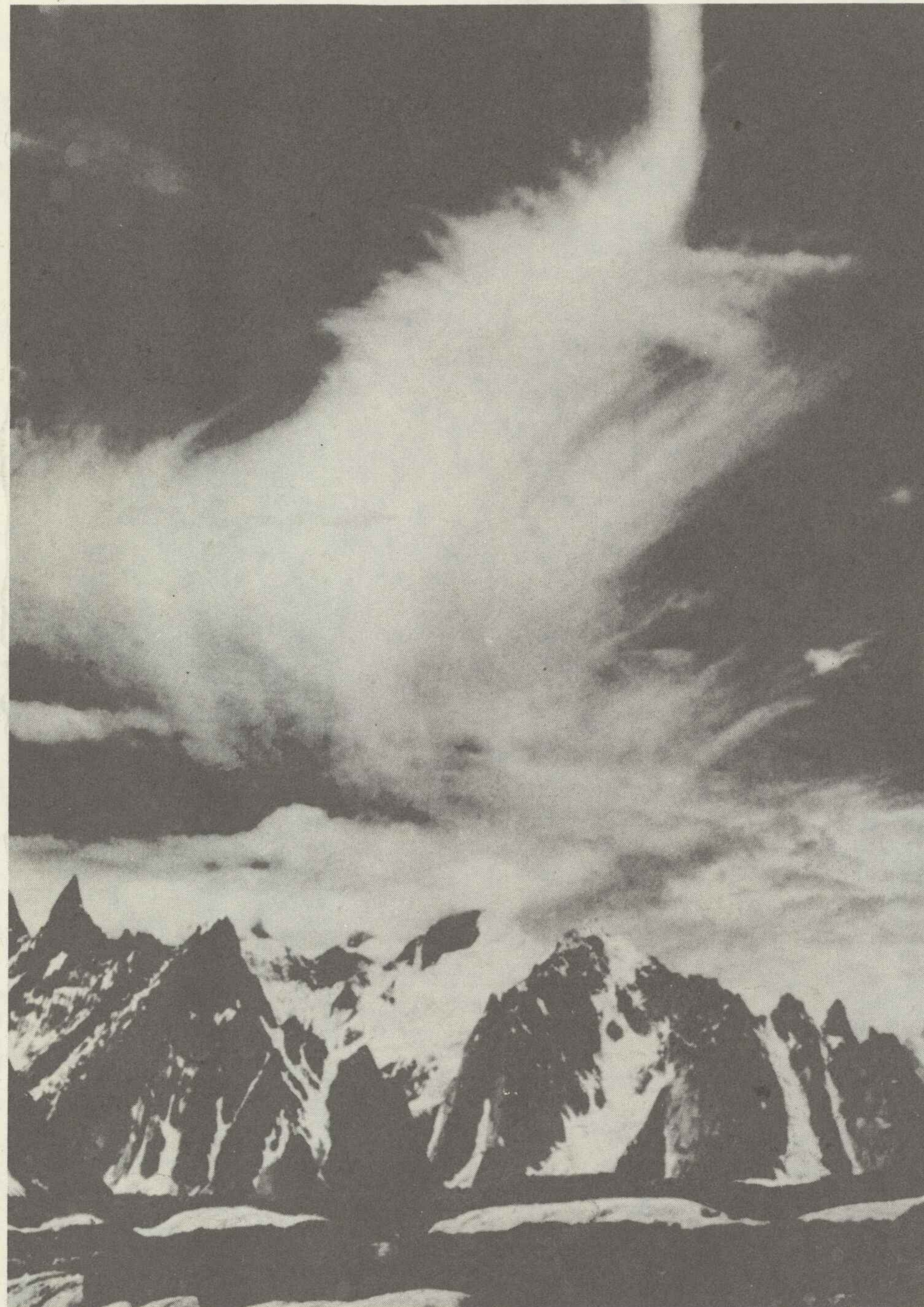
Mongolia. Ałtaj Mongolski.
Tabun Bogdo. Lodowiec „Potanina” ze szczytów „Malorin”
Fot. Szymon Wdowiak

Kanada, Yukon.
Góry Św. Eljasza, lodowiec Kaskawulsch.
Fot. Szymon Wdowiak

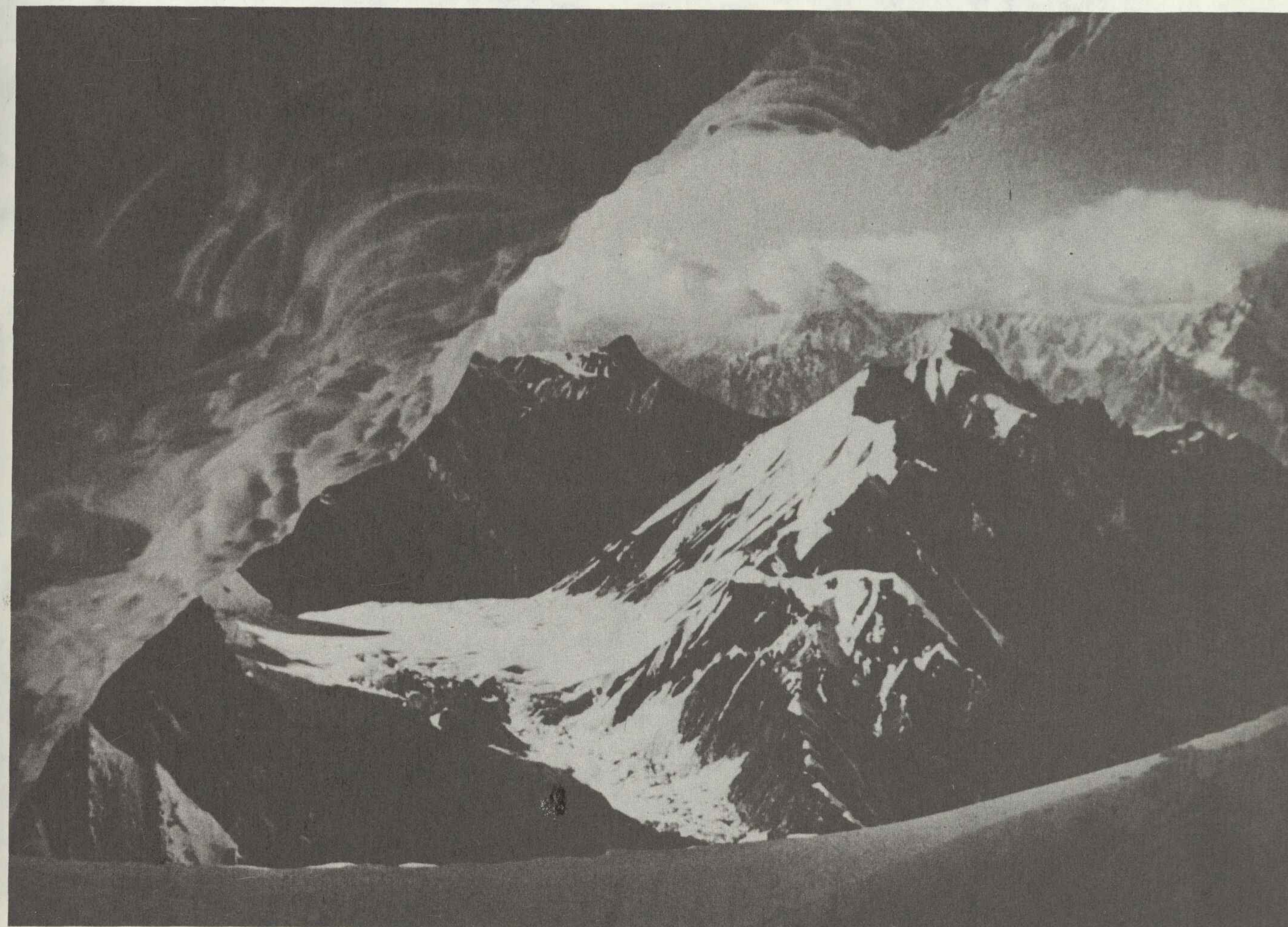

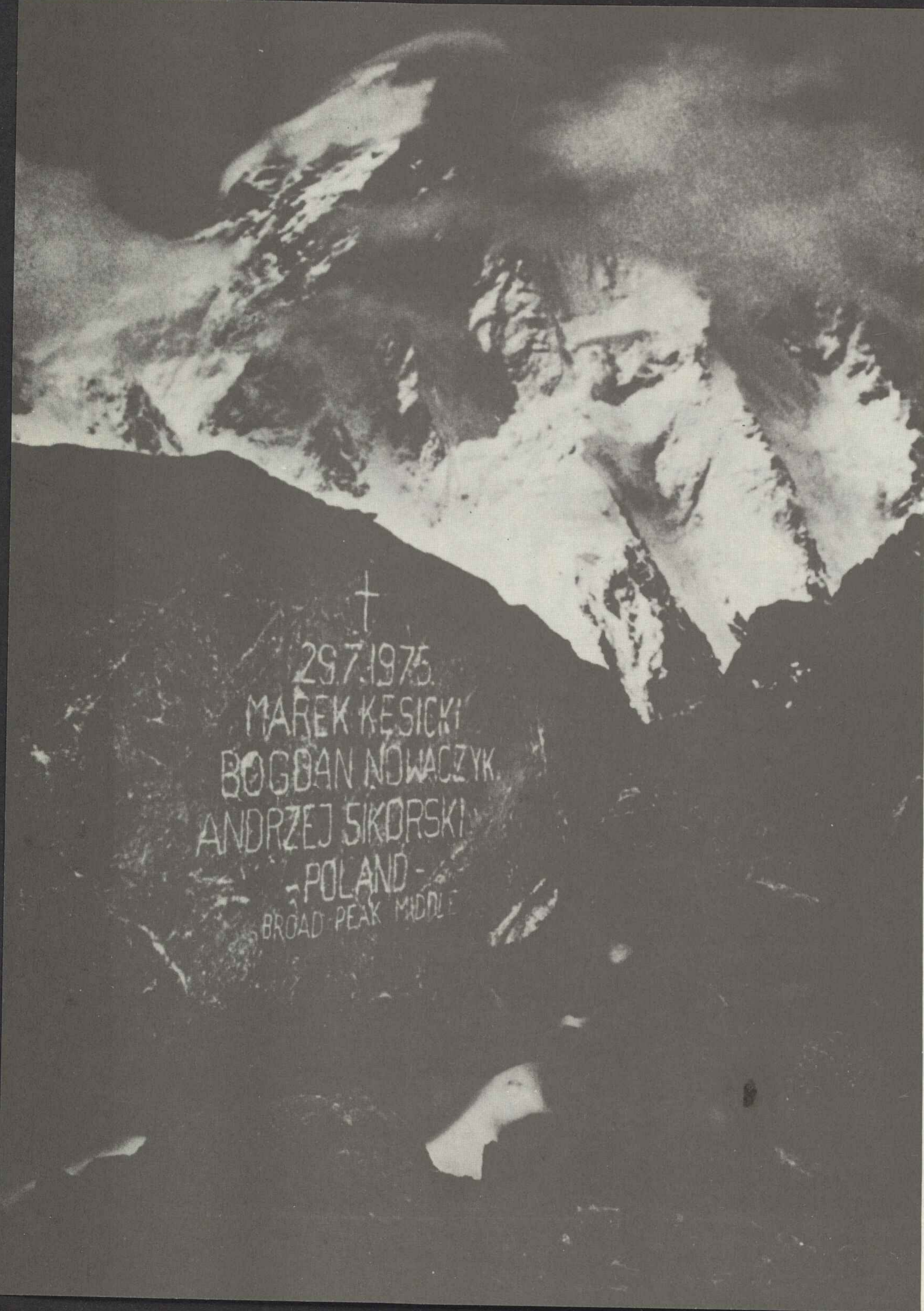
*Pakistan. Karakorum.
Widok z lodowca Baltoro na masyw Biarchedi (6759 m).
Fot. Jerzy Kukuczka*

*Pierwsza polska wyprawa w Himalaje 1939 r.
Szczyt Nanda Devi EAST (7435 m).
Fot. uczestnik wyprawy*

*Pakistan. Karakorum.
Widok z jaskini lodowej na „Polskiej Przełęczy”.
Fot. Ryszard Szafirski*

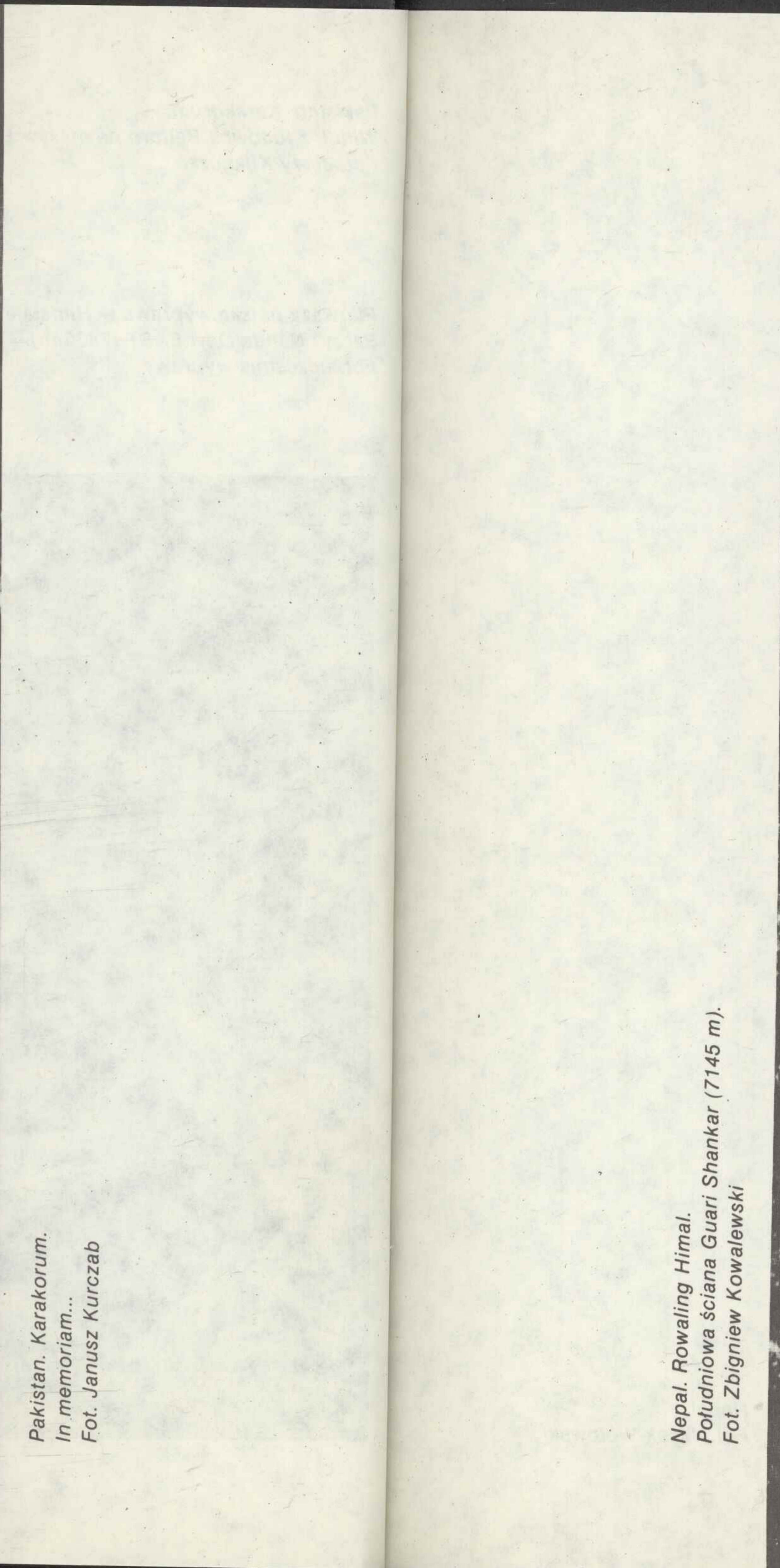

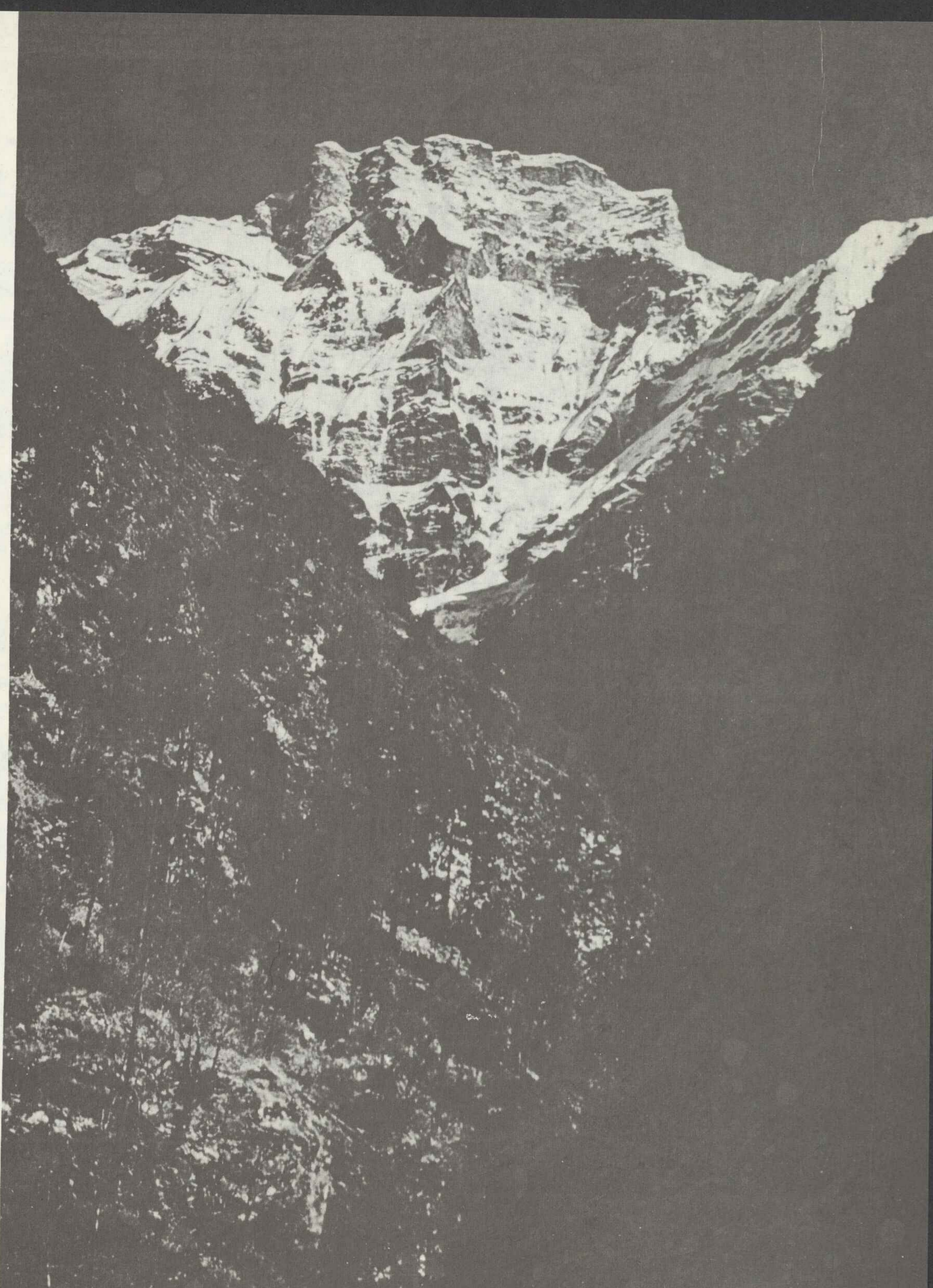

Pakistan. Karakorum.
In memoriam...

Fot. Janusz Kuroczab

Nepal. Rowaling Himal.
Południowa ściana Guari Shankar (7145 m).
Fot. Zbigniew Kowalewski

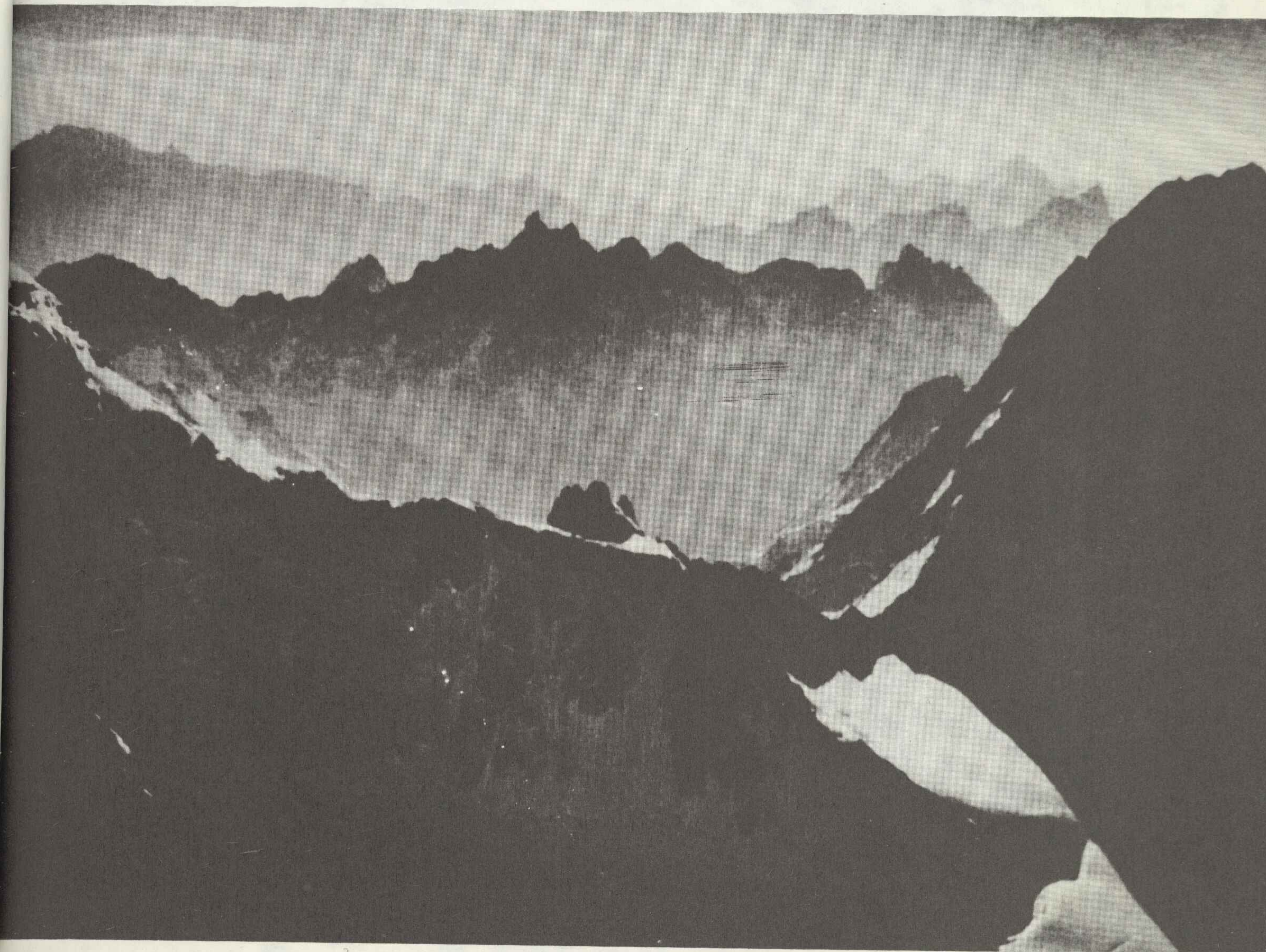

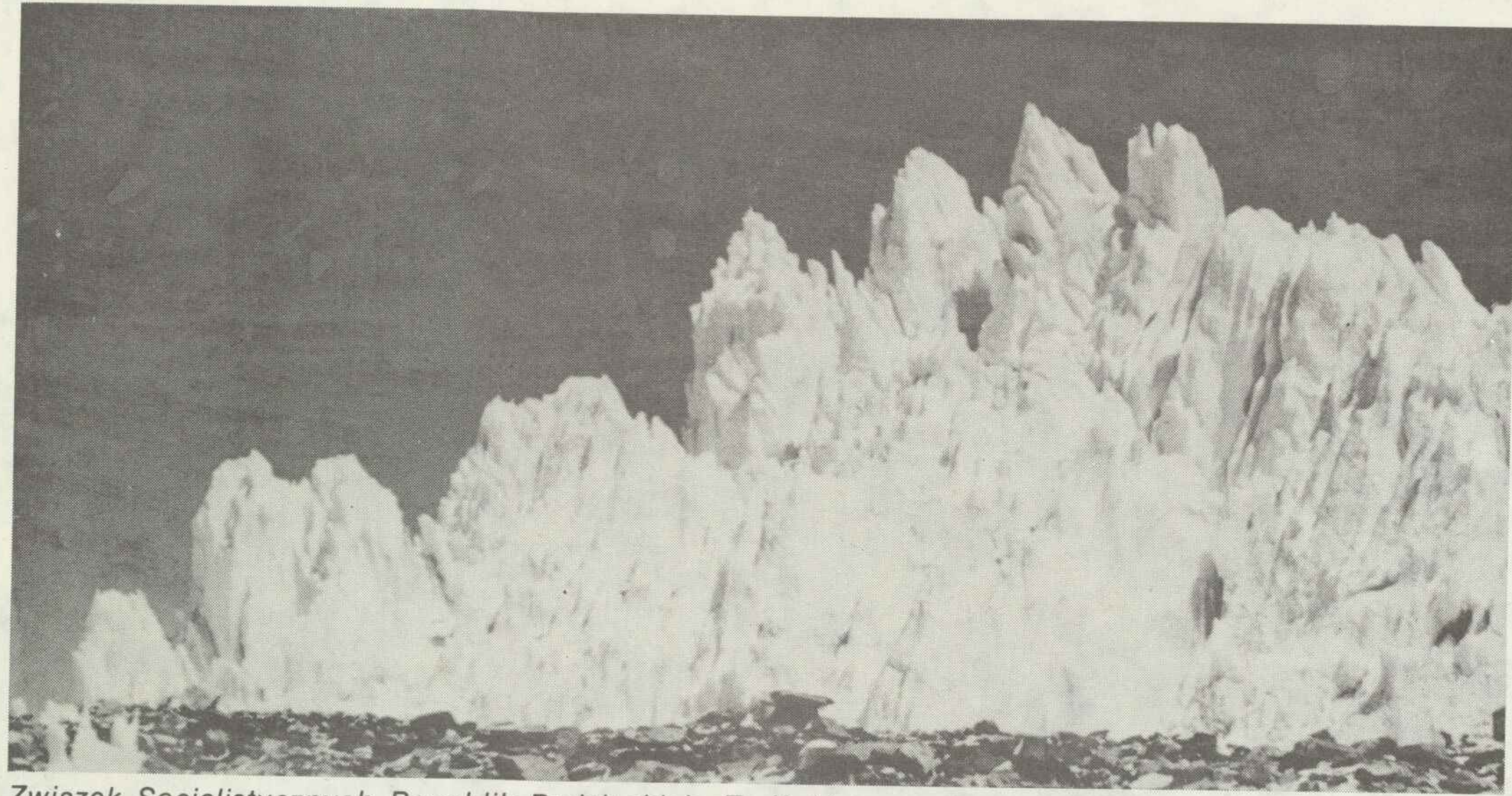

*Nepal.
Fot. Jacek Wołowski*

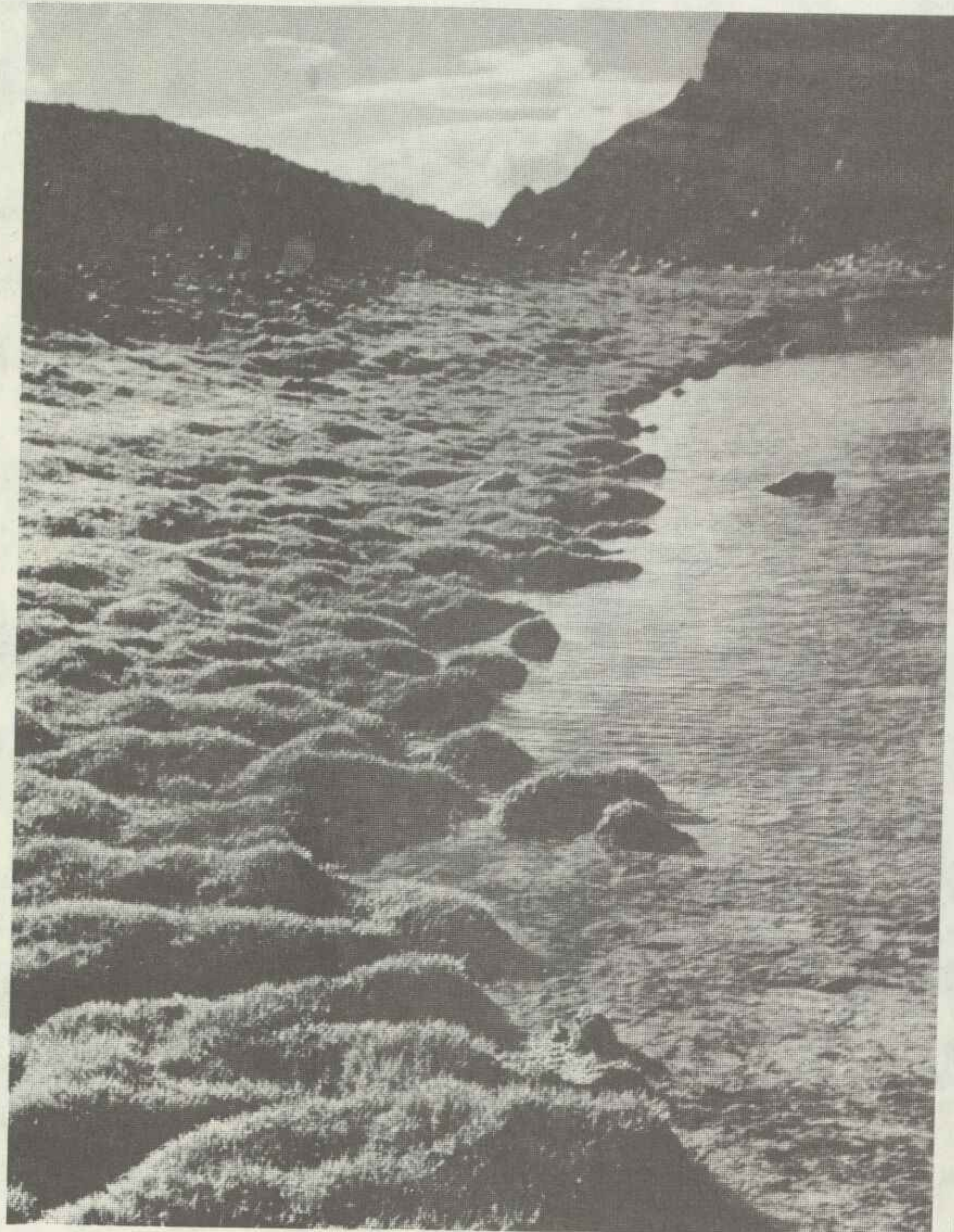
*Pakistan. Karakorum.
Widok ze stoków K2 w kierunku Chin.
Fot. Leszek Cichy*

Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich. Tadżykistan.
Pamir. Lodowiec Moskwin.
Fot. Szymon Wdowiak

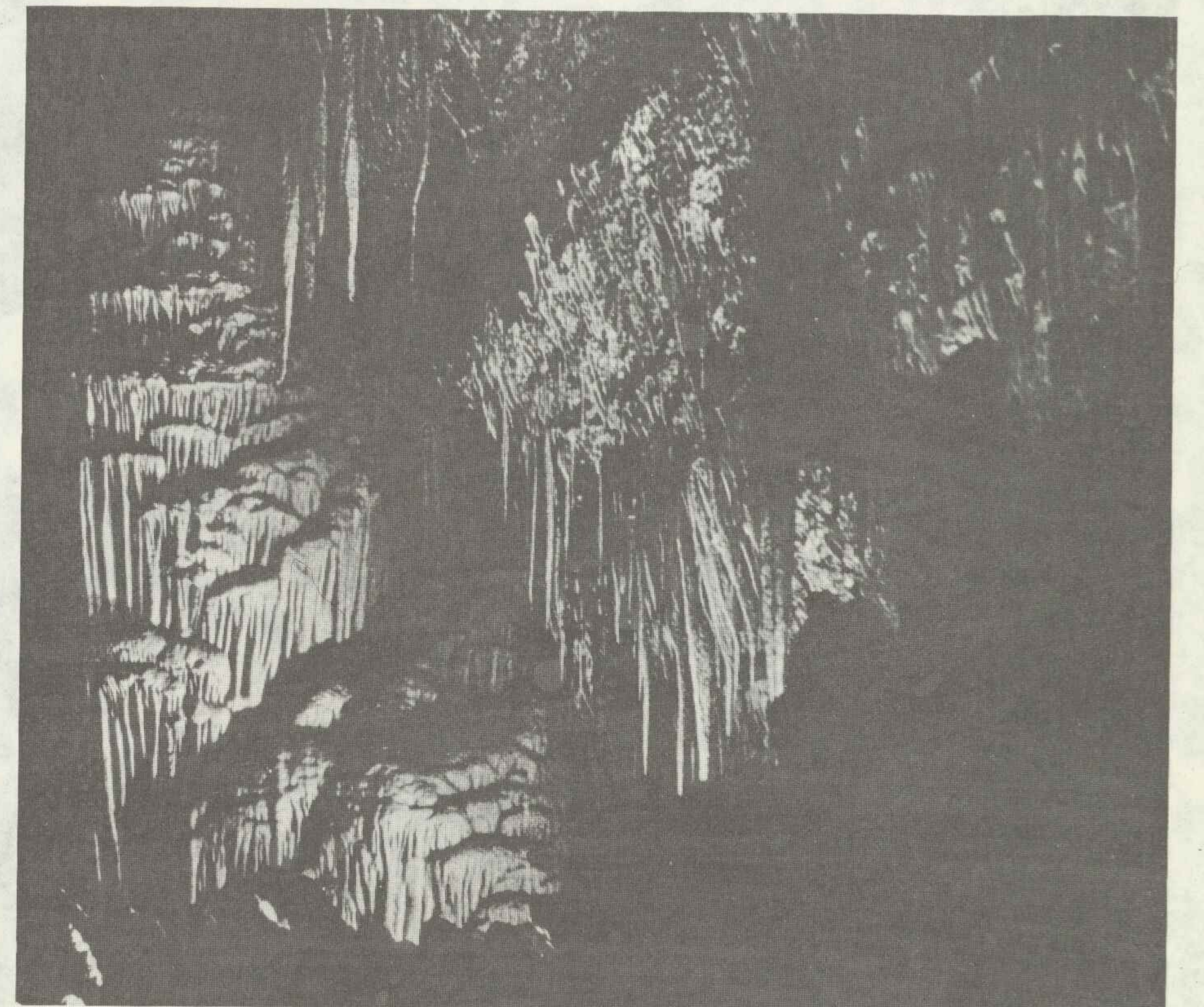
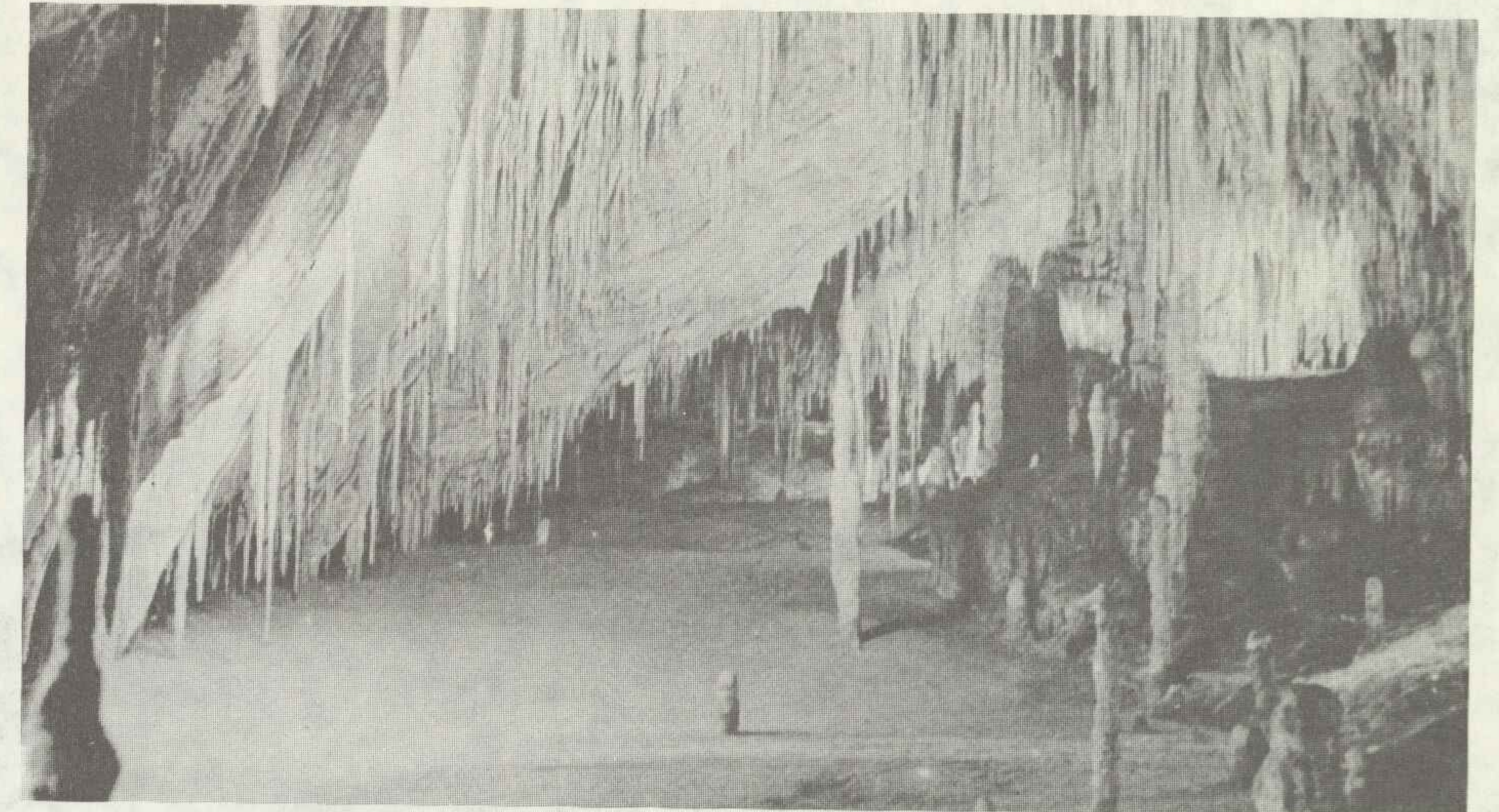

Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich. Pamir. Jezioro za moreną boczną. Lodowiec Moskwin.
Fot. Szymon Wdowiak

Alpy Delfinatu. Sikiawa w Dolinie Etancon.

Australia. Tasmania.
Groty Hastings („Hastings Caves”)
Fot. Waldemar Wysoki

Liban.
Stalaktyty Jeity.
Fot. Adam Pałka

Lądy

Części składowe skorupy ziemskiej. Elementy struktury krajobrazu: góra, wzgórze, dolina, jezioro, rzeka. Dynamiczne i ciągłe zmiany krajobrazu. Krajobrazy jednorodne. Miejsca nieciągłości pejzażu. Pogranicza krajobrazowe. Osobliwości i szczególne miejsca w krajobrazie. „Ósmy cud świata”. Brzeg morza. Wody słodkie. Tworzenie gleby. Wspólne cechy krajobrazów różnych kontynentów. Strefy klimatyczne. Warunki atmosferyczne. Pora roku, pora dnia. Zjawiska atmosferyczne: wiatr, deszcz, wyładowania elektryczne, zorze polarne. Wpływ oświetlenia na wygląd krajobrazu. Warunki zamieszkania człowieka. Krajobraz jako trwała wartość dla człowieka. Własne miejsce na ziemi.

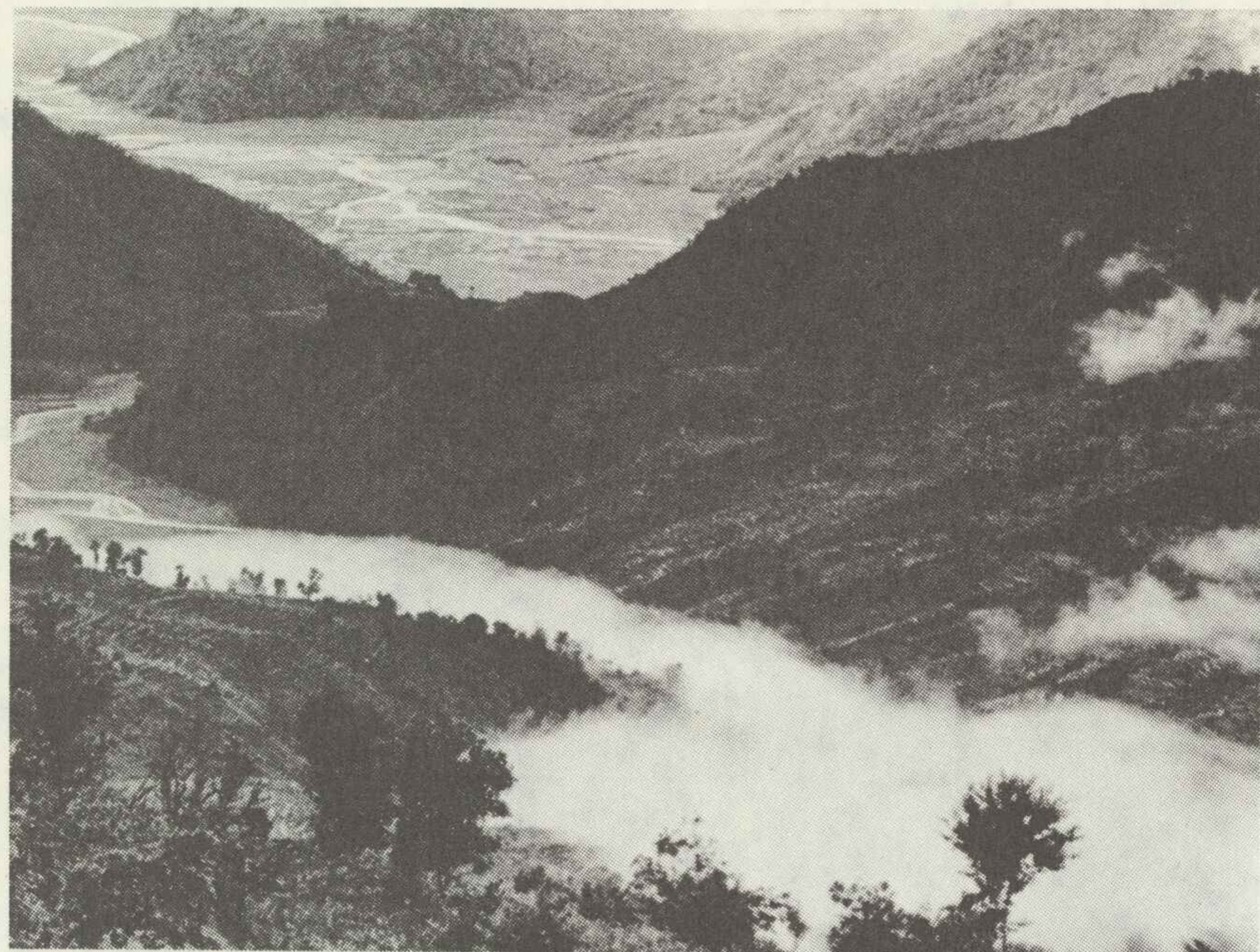
*Polska. Bieszczady. Szeroki Wierch.
Fot. Grzegorz Bojanowski*

*Nepal.
Burza monsunowa.
Fot. Szymon Wdowiak*

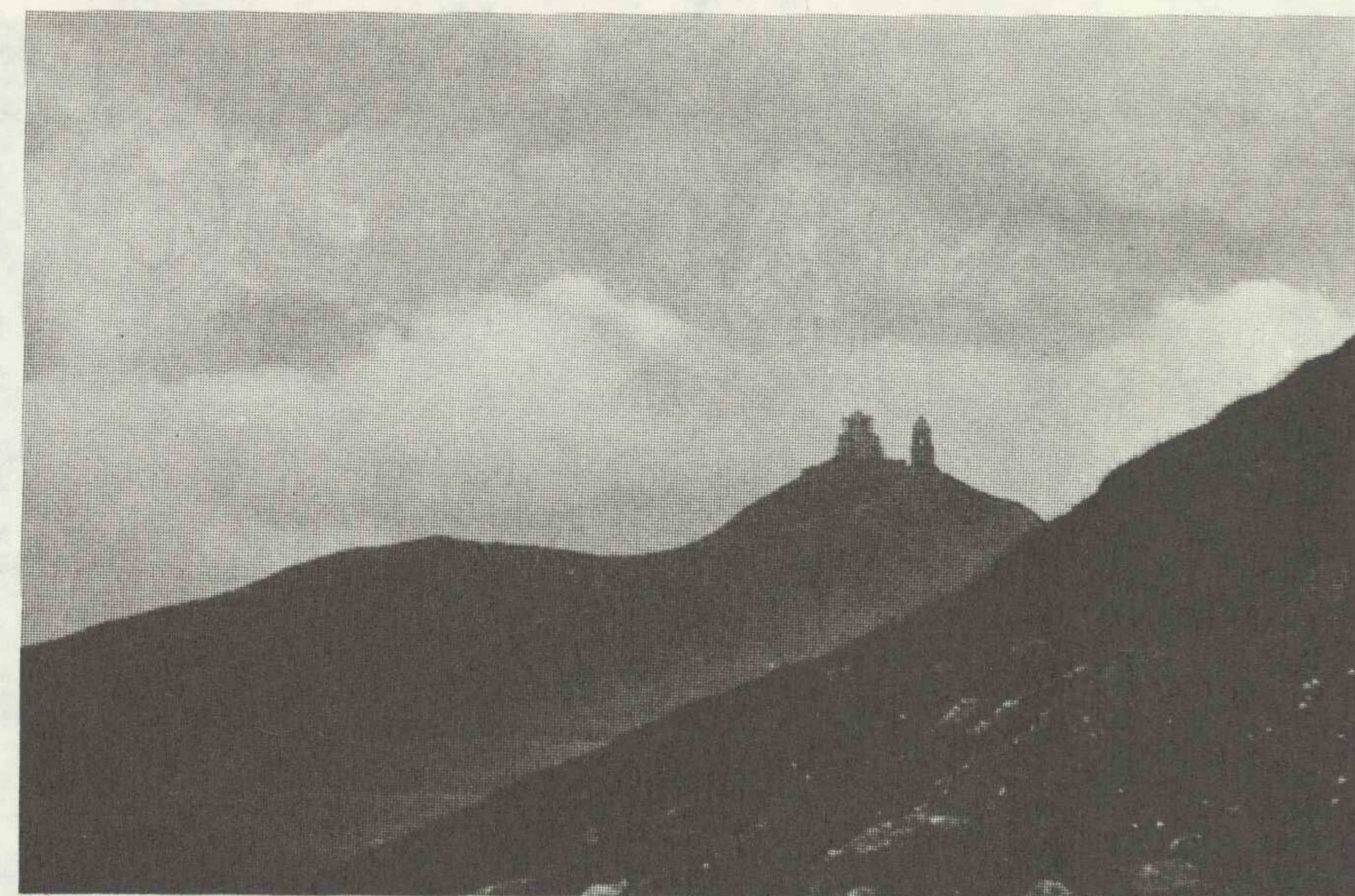

Nepal. Pasma Siwalik
ponad Pokharą.
Fot. Szymon Wdowiak

Nepal. Rzeka Bhagamati
w Kotlinie Kathmandu.
Fot. Szymon Wdowiak

Związek Socjalistycznych Republik
Radzieckich. Gruzja. Kaukaz.
Kaplica Św. Tamary pod Kazbekiem.
Fot. Szymon Wdowiak

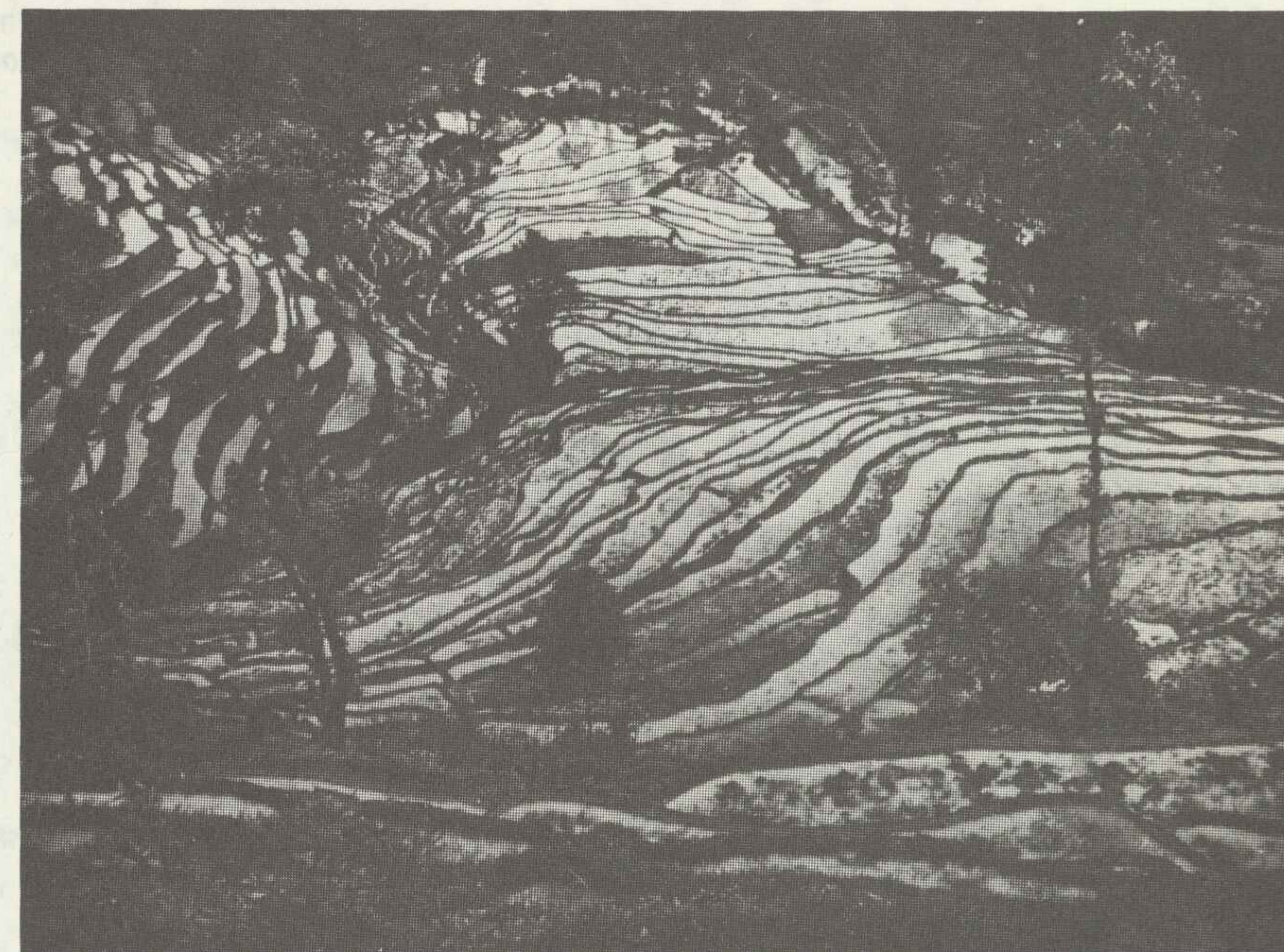
Hawaje
Fot. Stefan Arczyński

Nepal Wschodni. Małe Himalaje.
Zbocza zamienione na pola uprawne.
Fot. Szymon Wdowiak

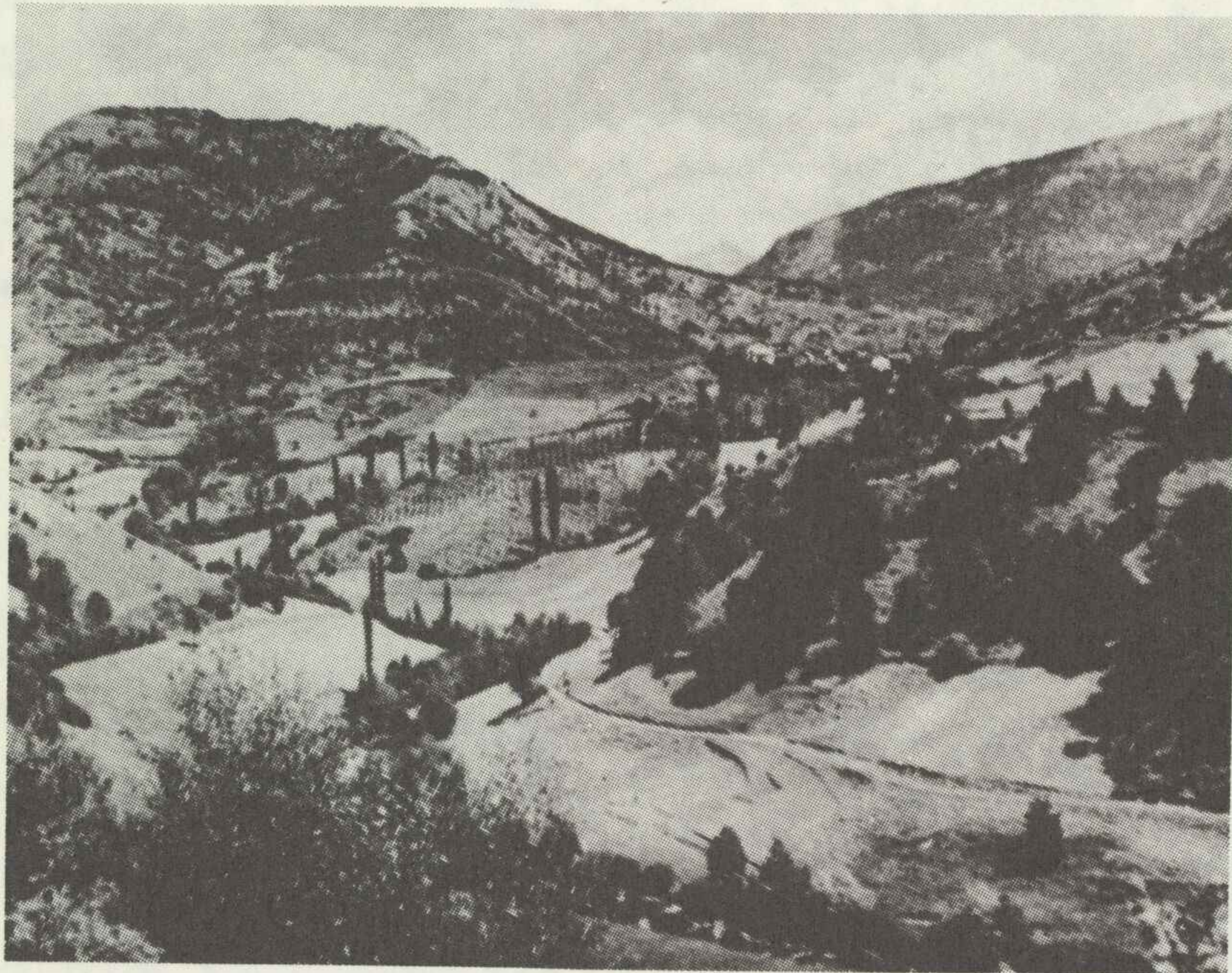
Nepal. Pola ryżowe
w czasie monsunu.
Fot. Szymon Wdowiak

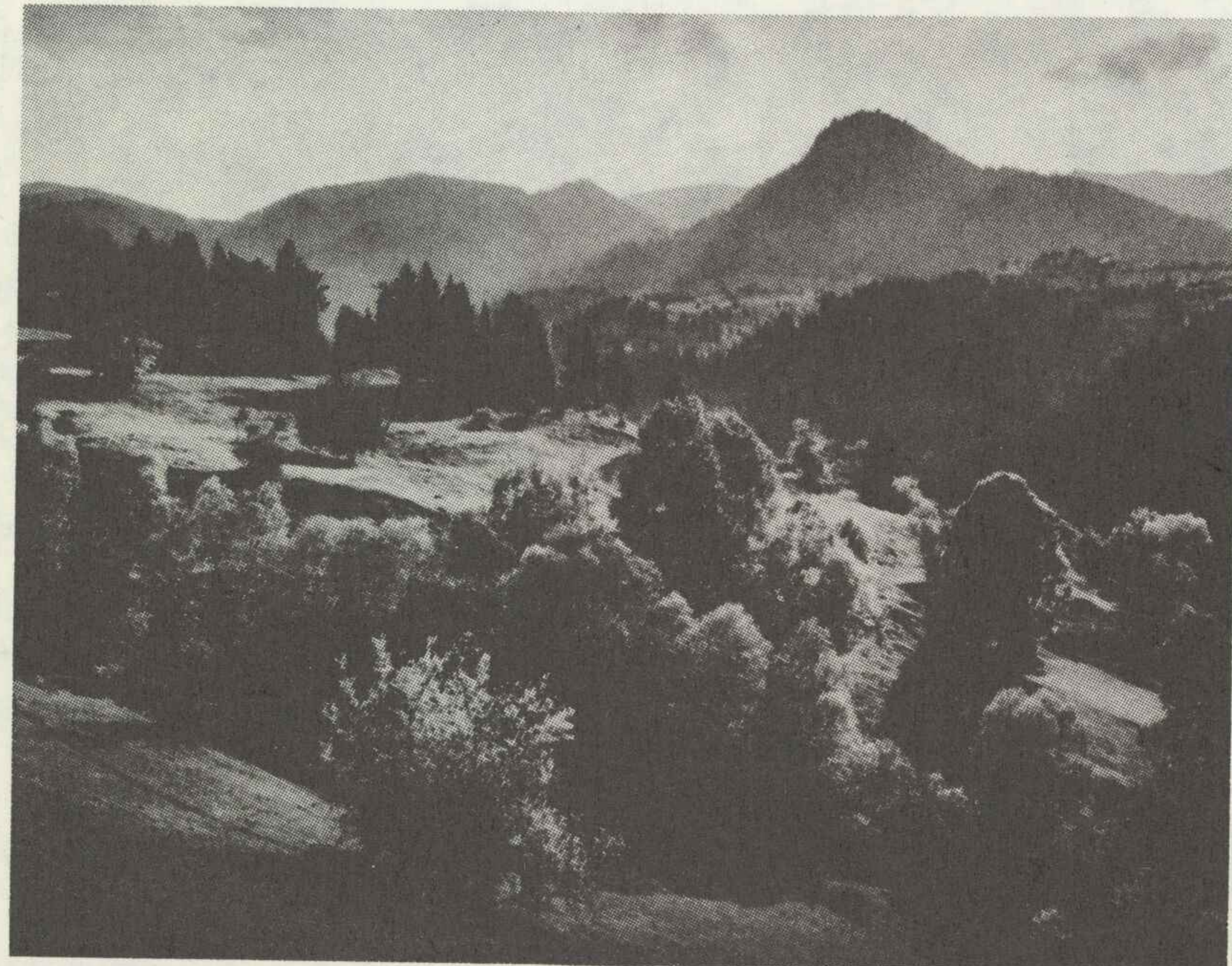
Nepal Wschodni. Małe Himalaje.
Pola uprawne na zboczach doliny.
Fot. Szymon Wdowiak

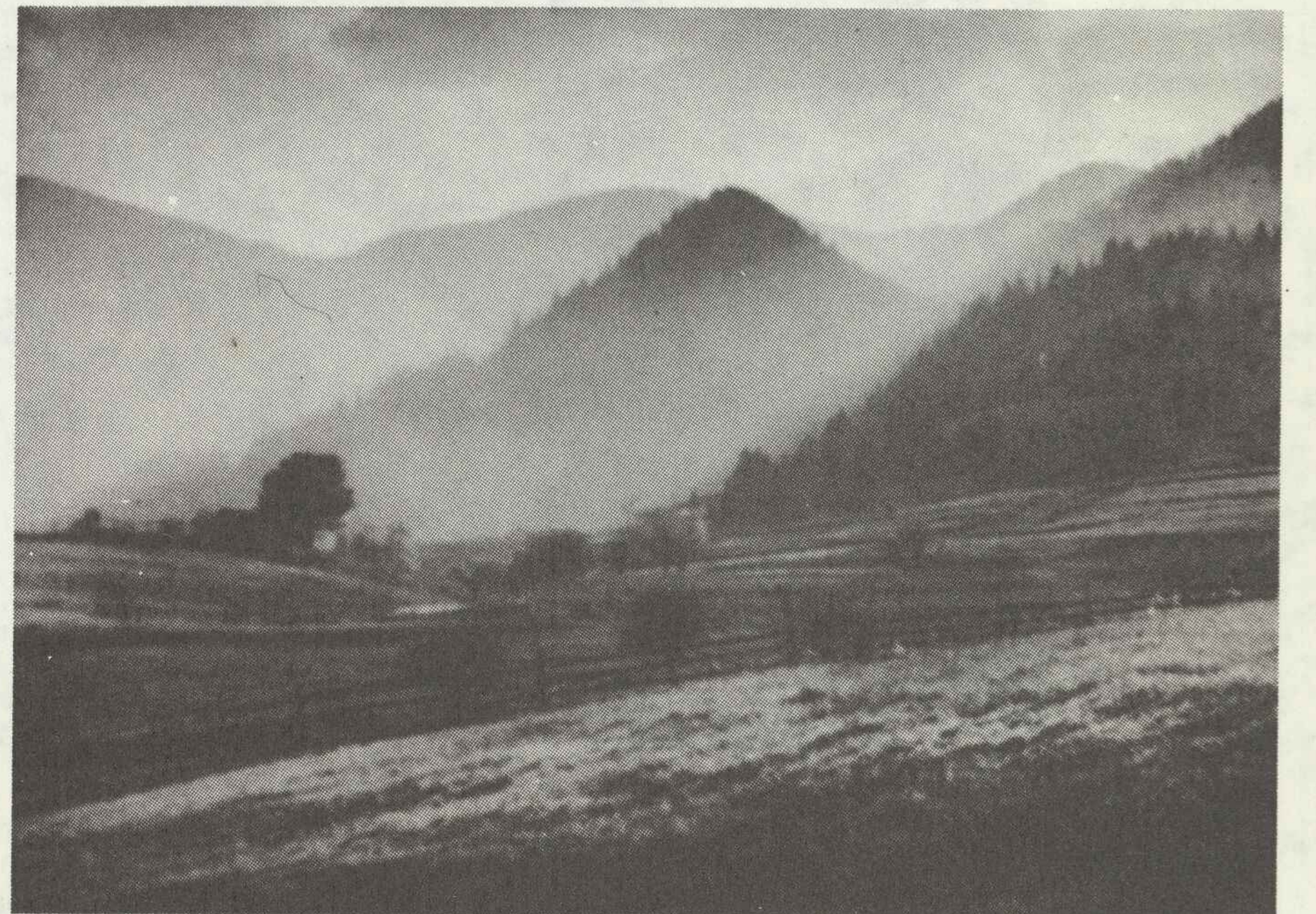
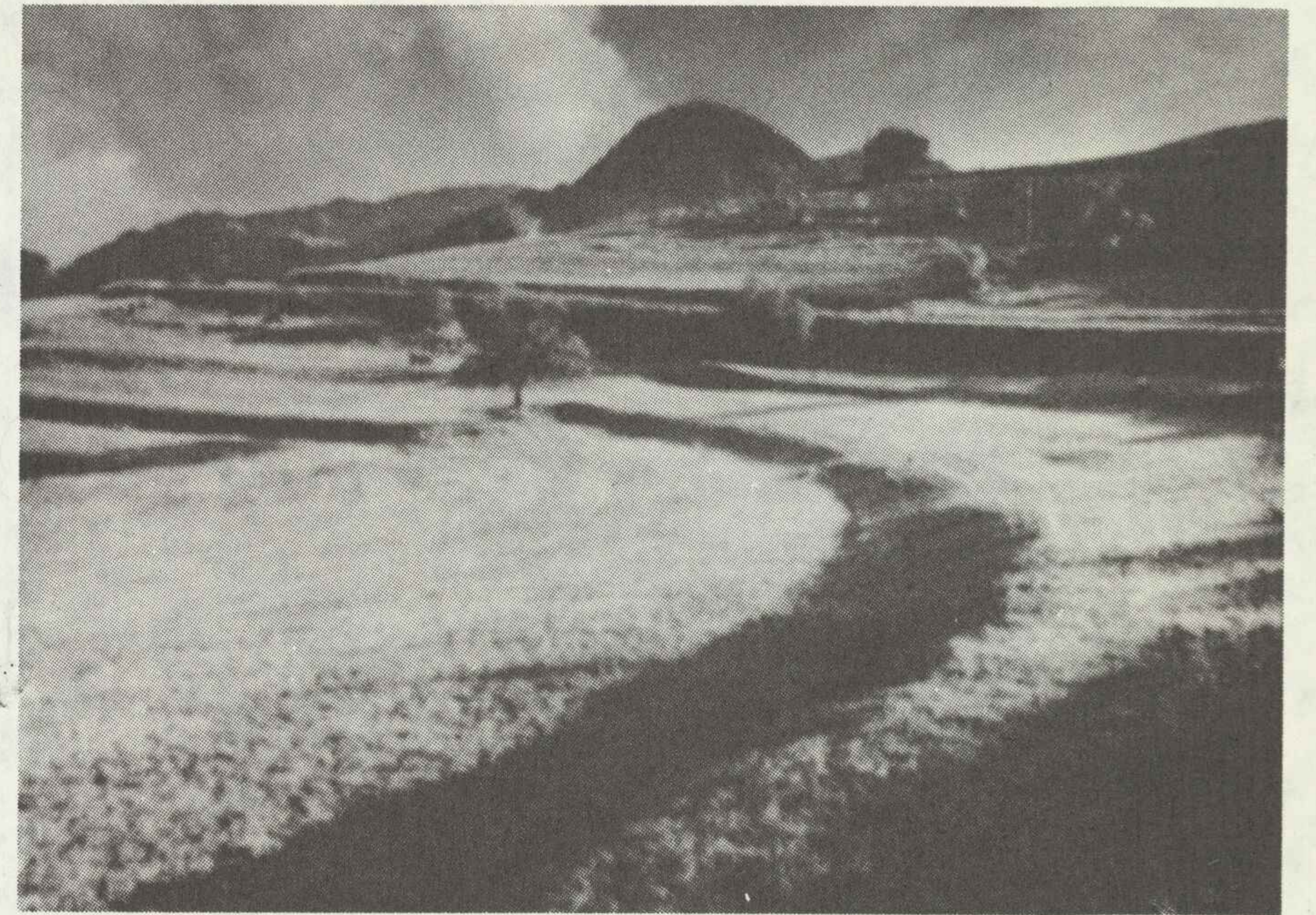

*Andora.
Fot. Romuald Kropat*

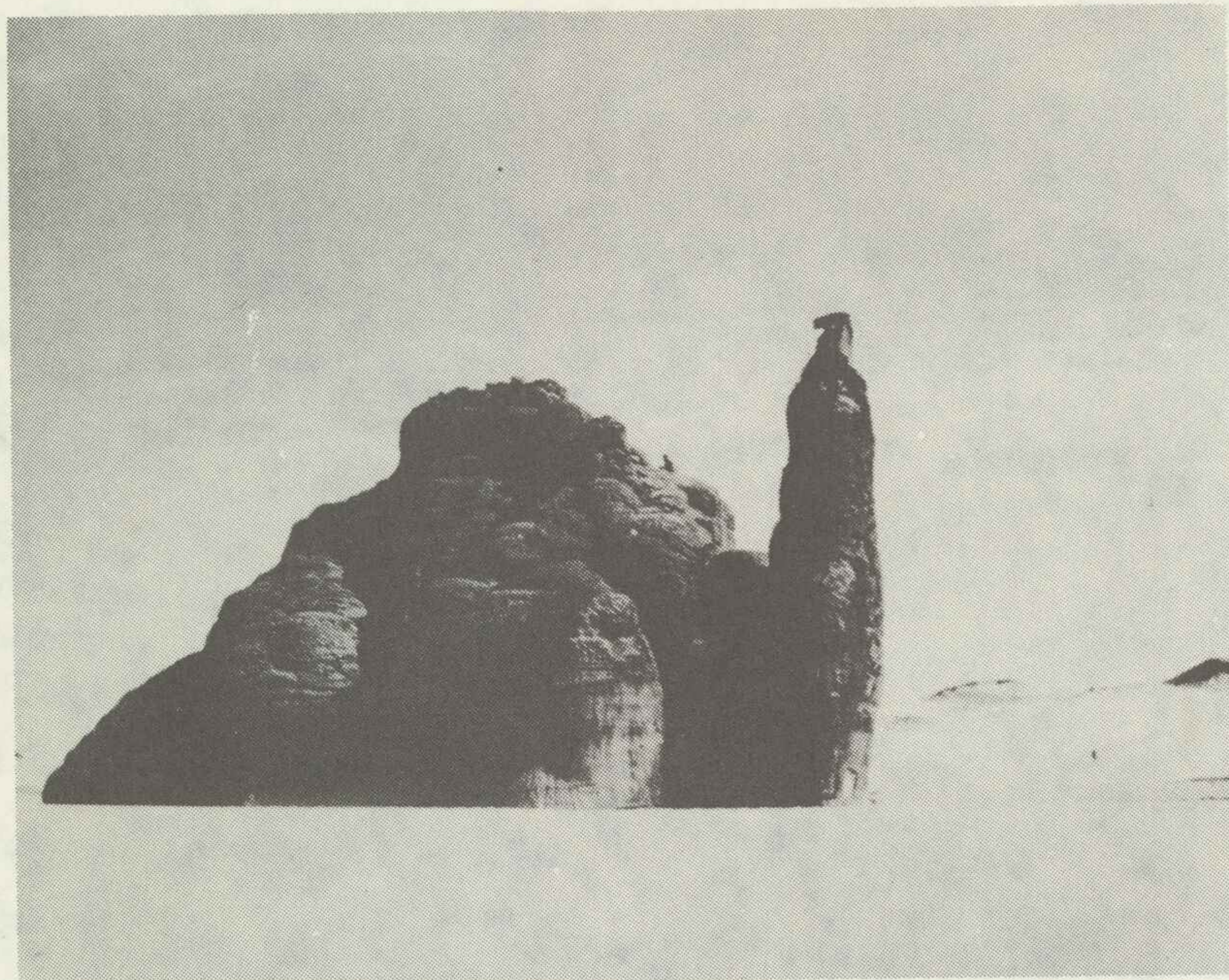
*Bulgaria. Rodopy.
Fot. Paweł Pierściński*

*Bulgaria. Rodopy.
Fot. Paweł Pierściński*

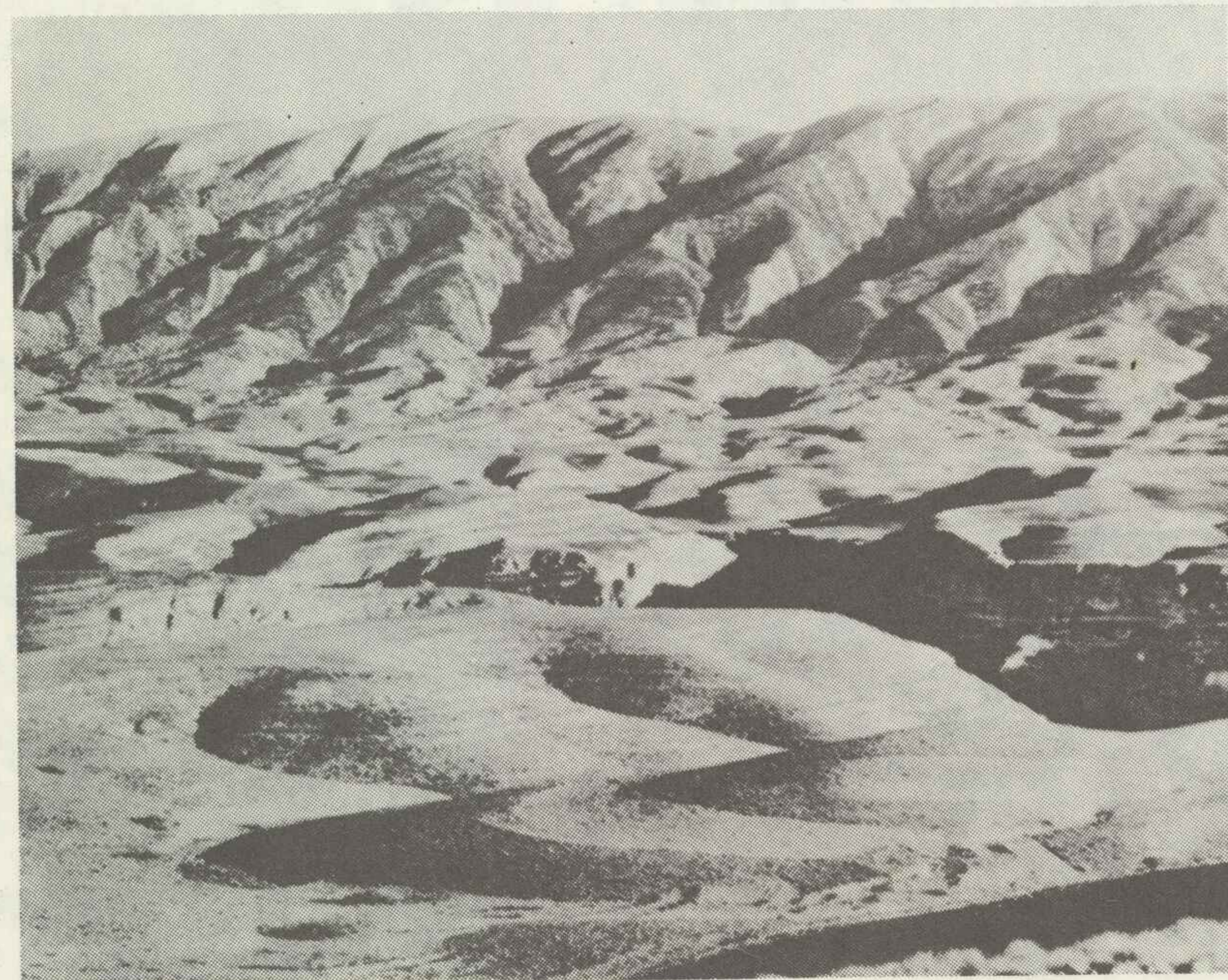

*Bulgaria. Rodopy.
Fot. Paweł Pierściński*

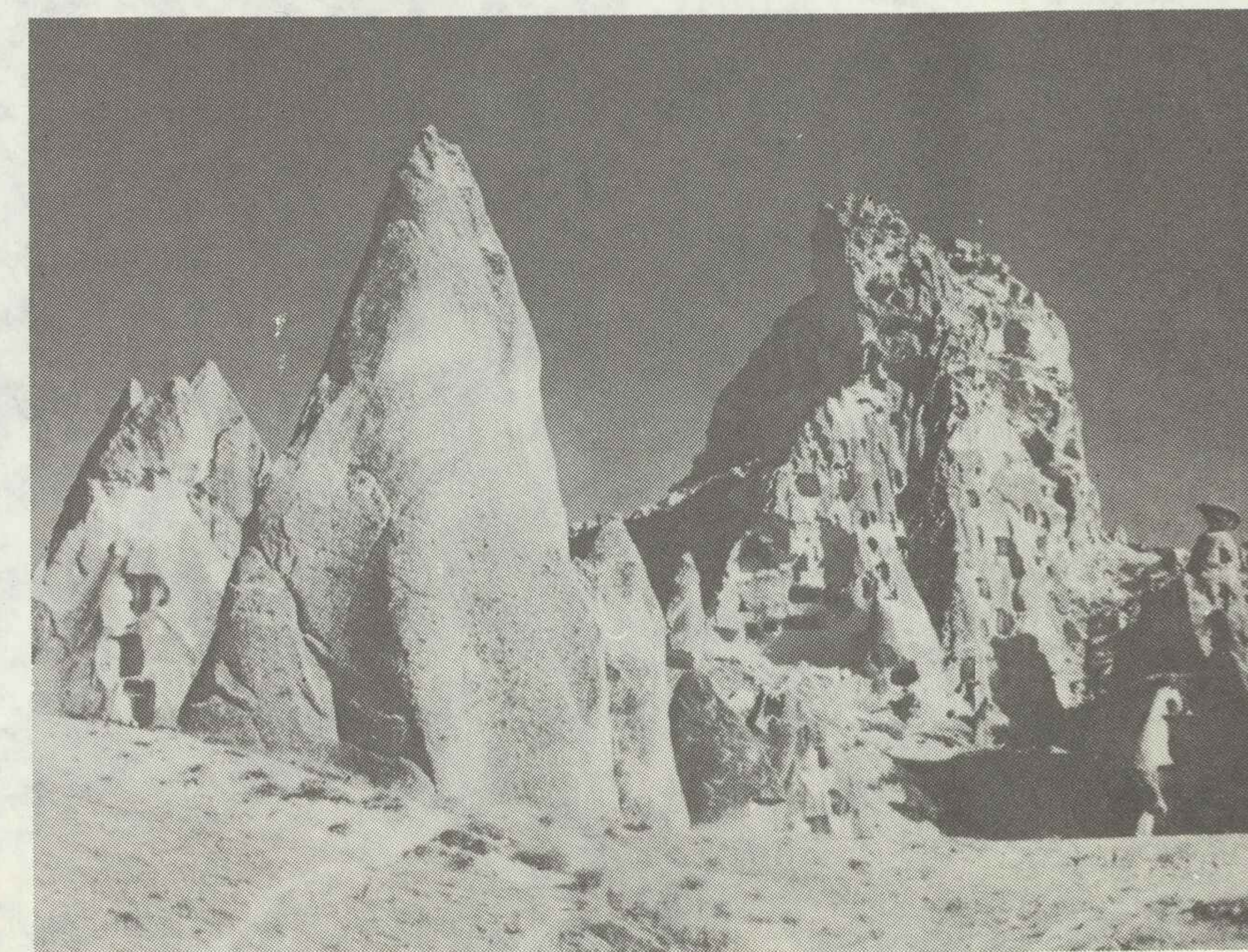
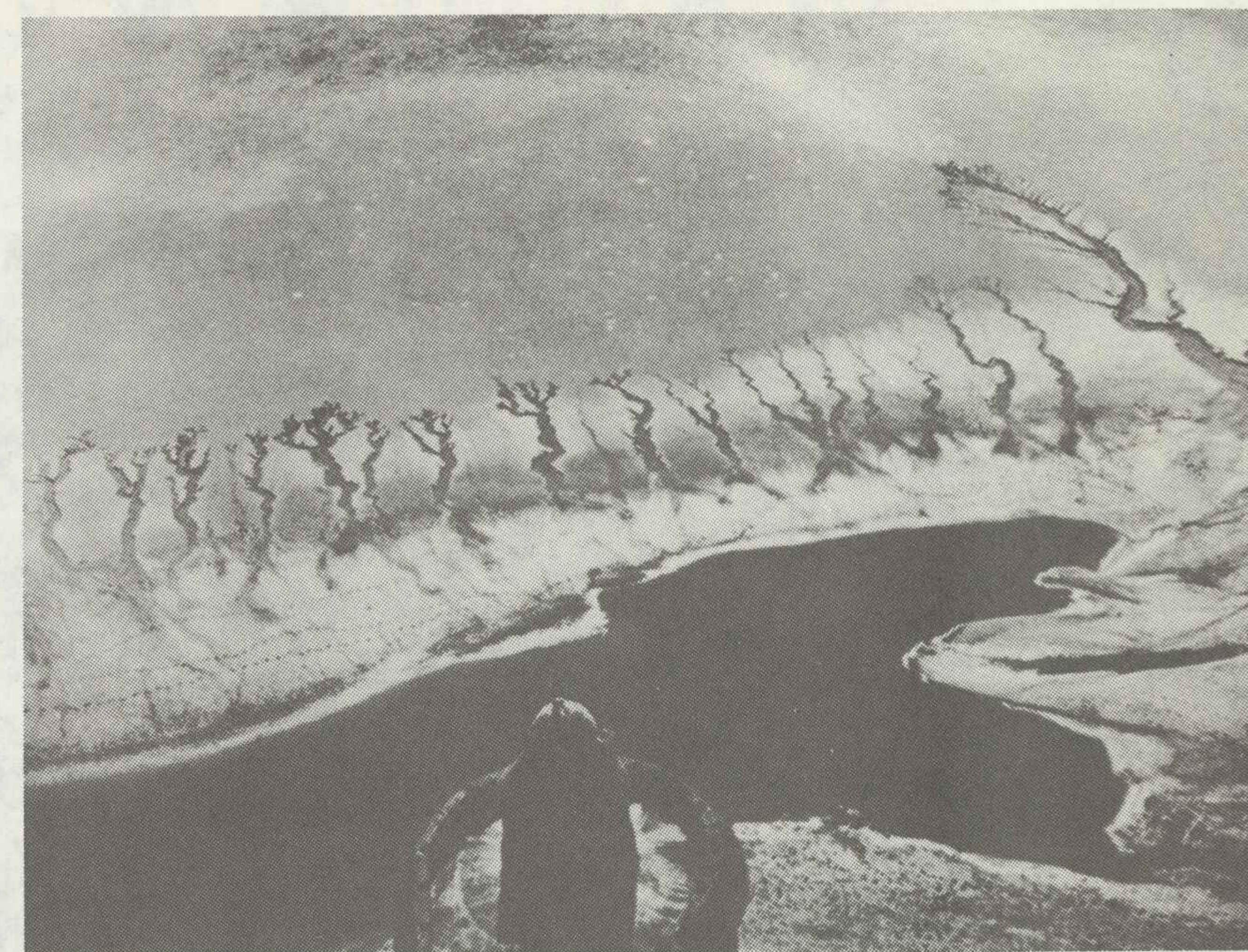

Algieria. Sahara.
Góry — świadki w południowej
części Tassili du Hoggar.
Fot. Janusz Hereźniak

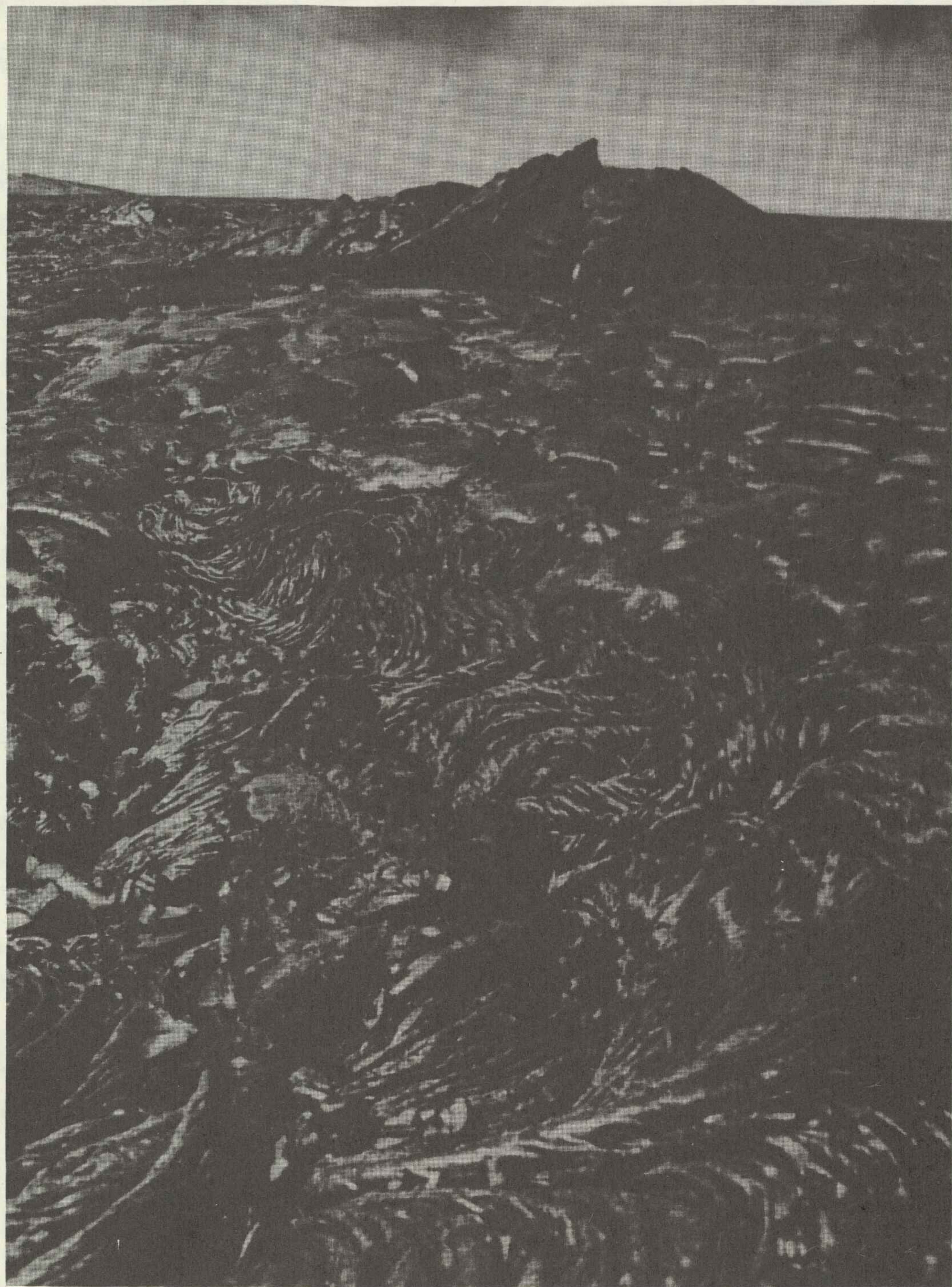
Algieria.
Góry Aures z kanionem uedu El Abiod k. Rhoufi.
Fot. Janusz Hereźniak

Francja.
Odpyw w Saint Michael.
Fot. Tadeusz Sumiński

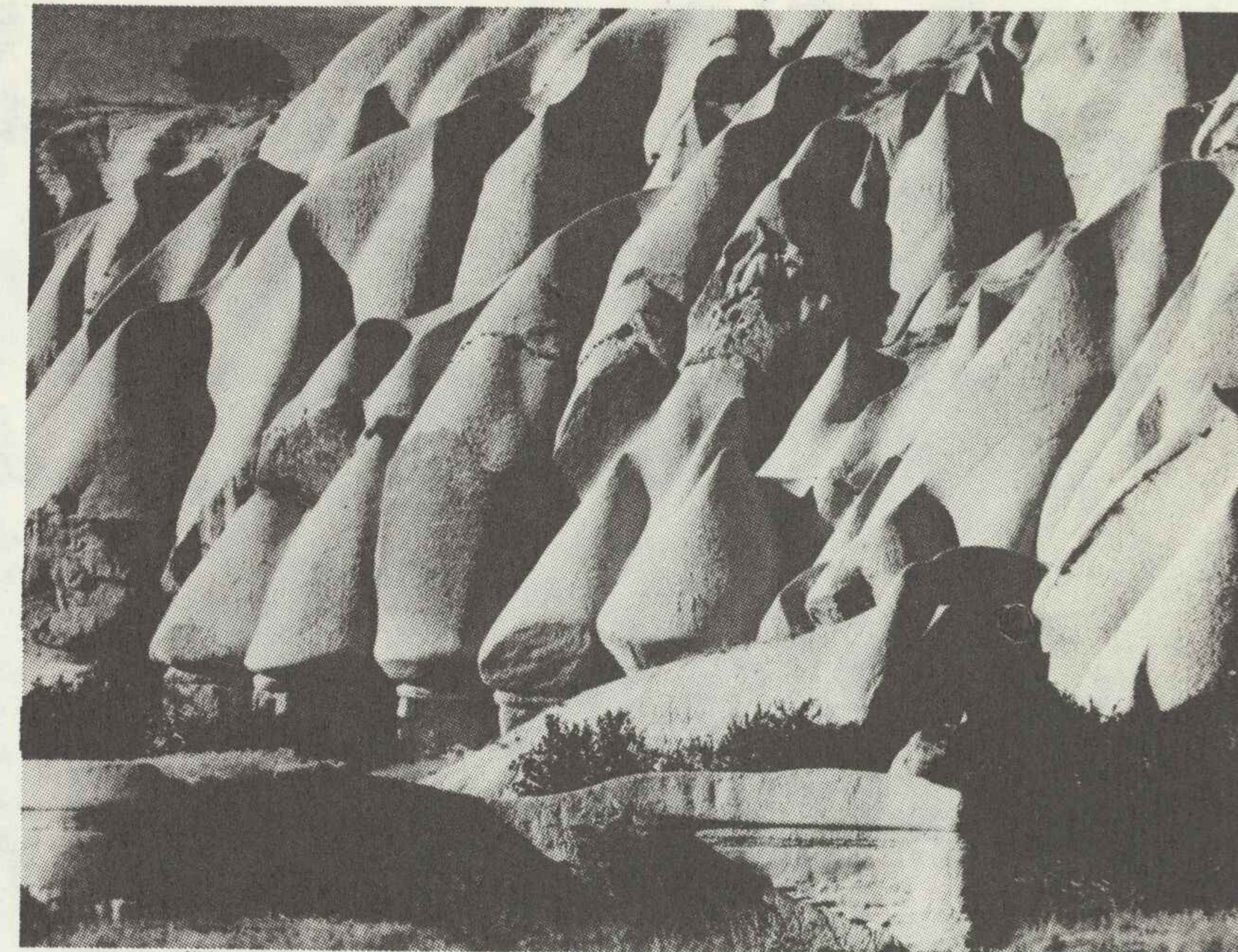
Turcja. Kapadocja.
Zelwe.
Fot. Andrzej Bąk

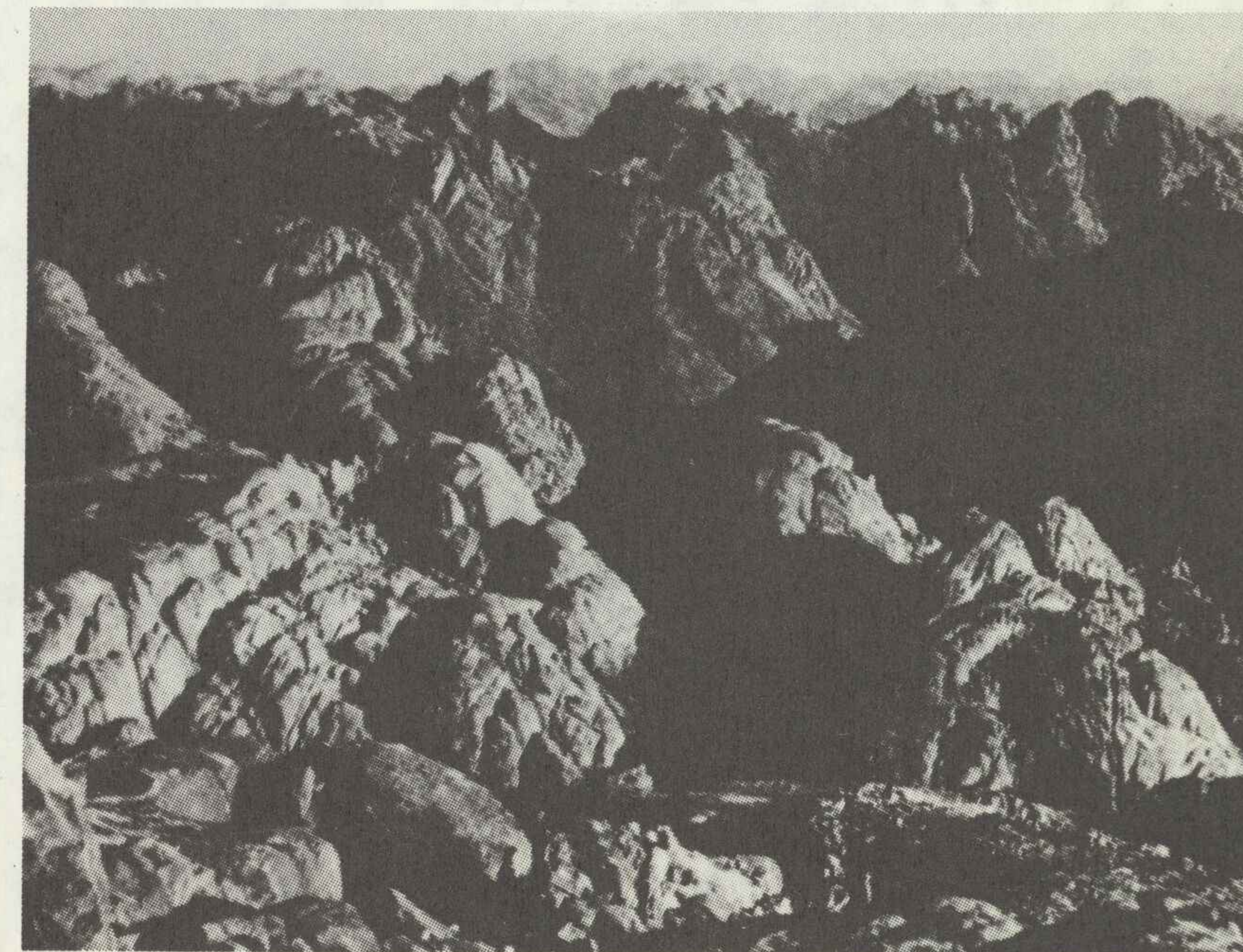
*Hawaje. Lawa.
Fot. Stefan Arczyński*

*Turcja. Kapadocja.
Zelwe.
Fot. Andrzej Bąk*

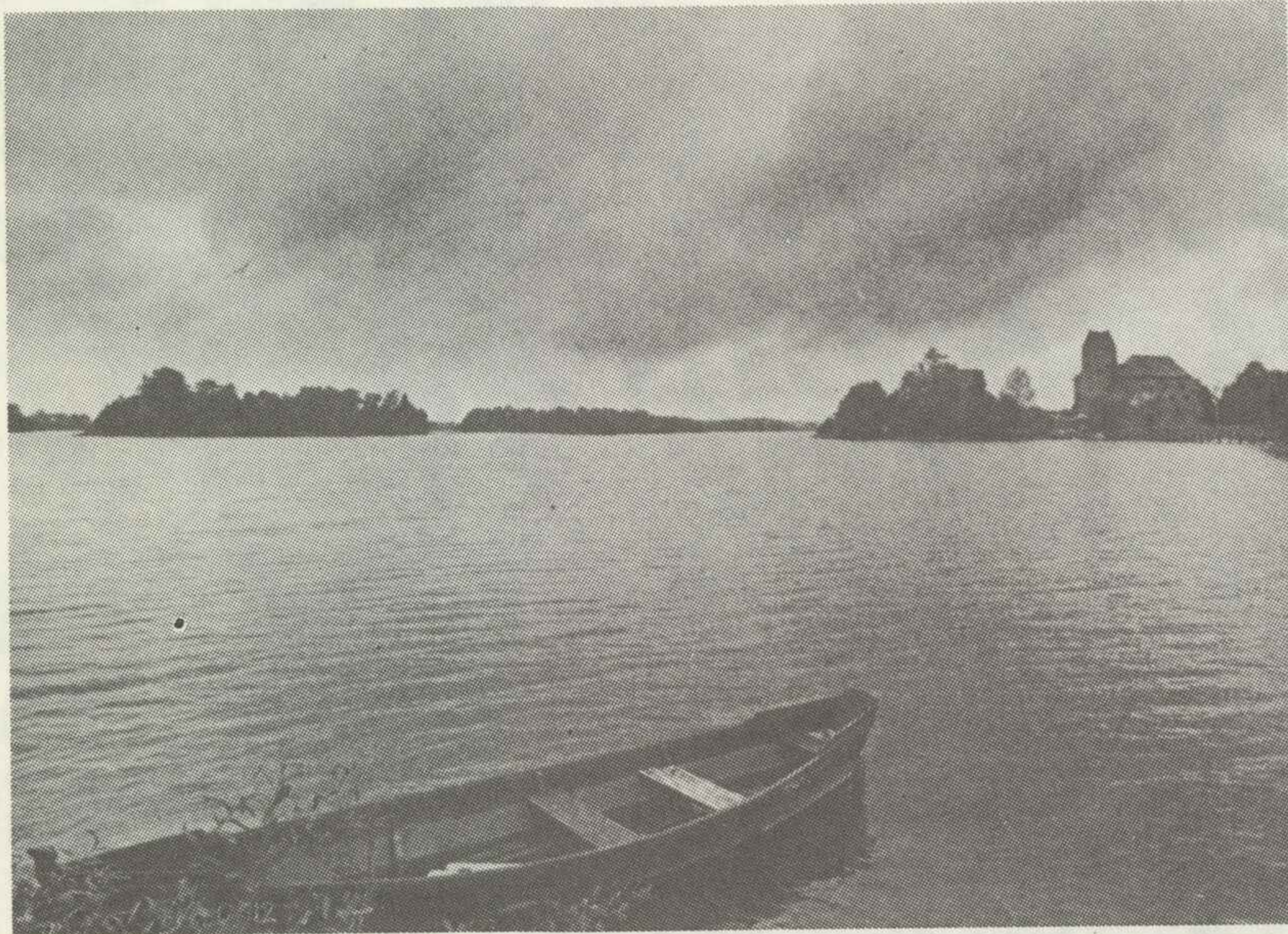

*Półwysep Synaj.
Widok ze szczytu Mt. Synaj
(biblijny Horeb) o świcie.
Fot. Zofia Lubczyńska*

*Grecja. Meteory.
Fot. Zofia Lubczyńska*

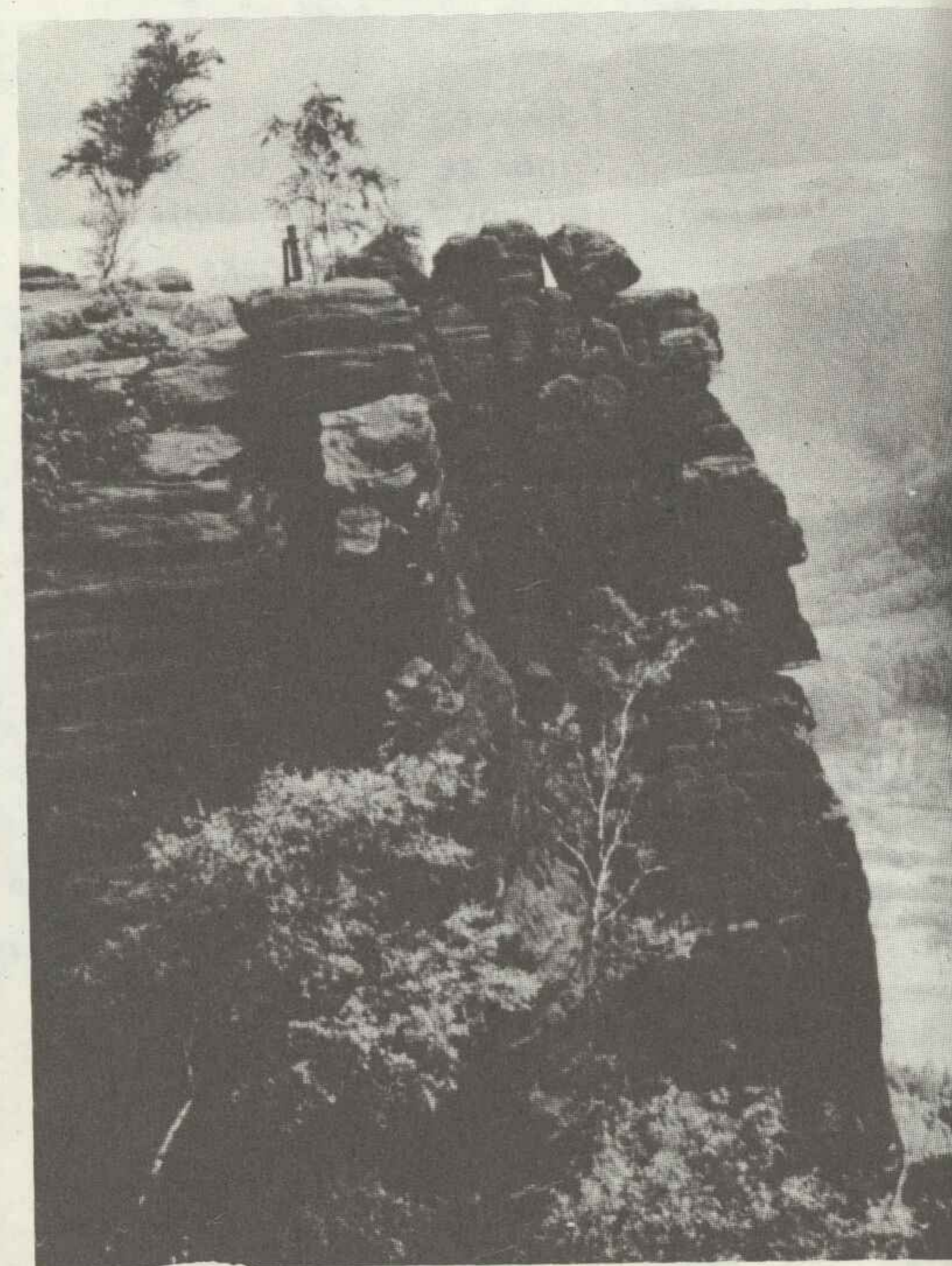
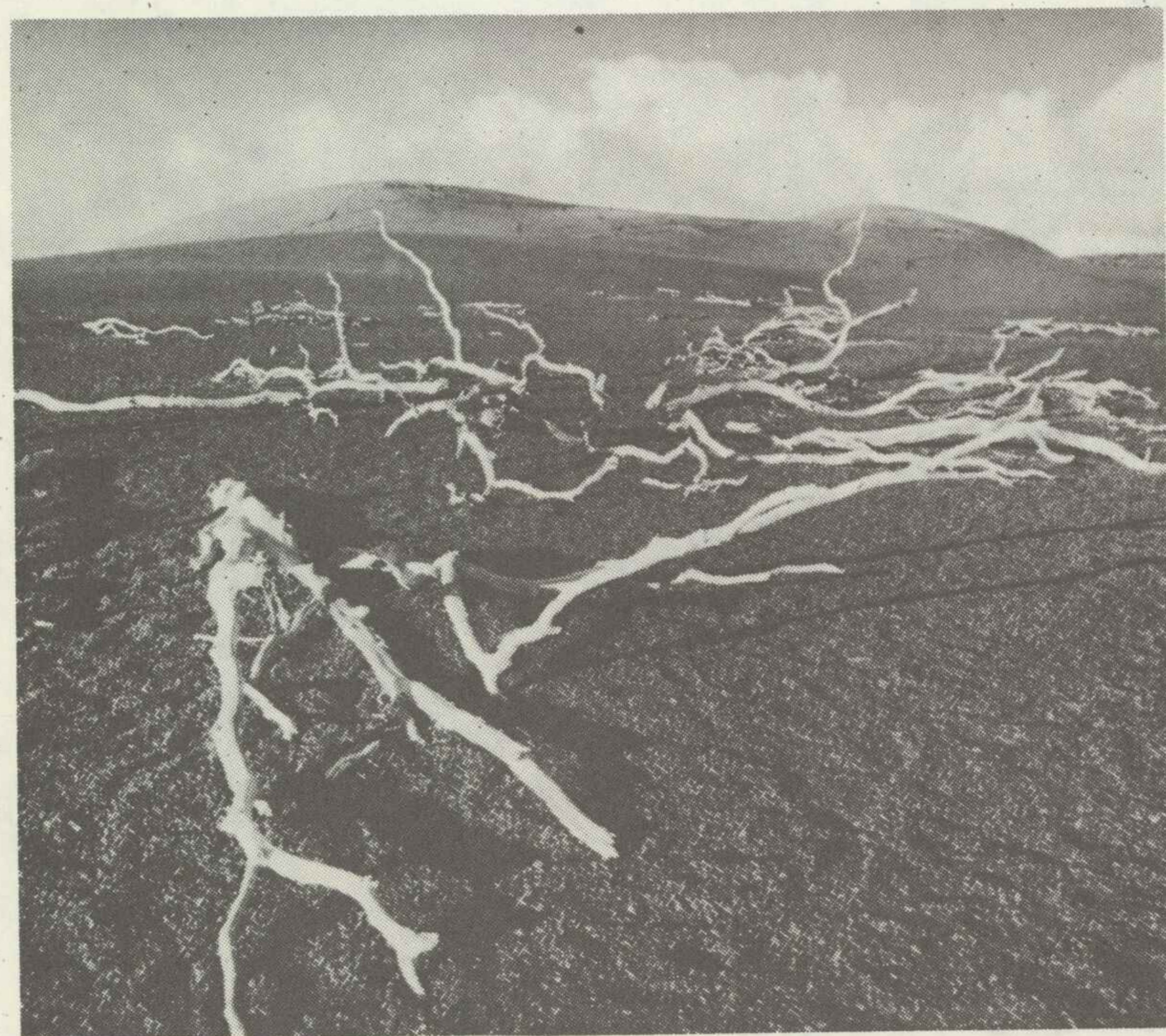

Związek Socjalistycznych Republik
Radzieckich. Litwa.
Jezioro w Trokach.
Fot. Zygmunt Świątek

Hawaje.
Fot. Stefan Arczyński

Niemiecka Republika Demokratyczna.
Saska Szwajcaria.
Fot. Zofia Lubczyńska

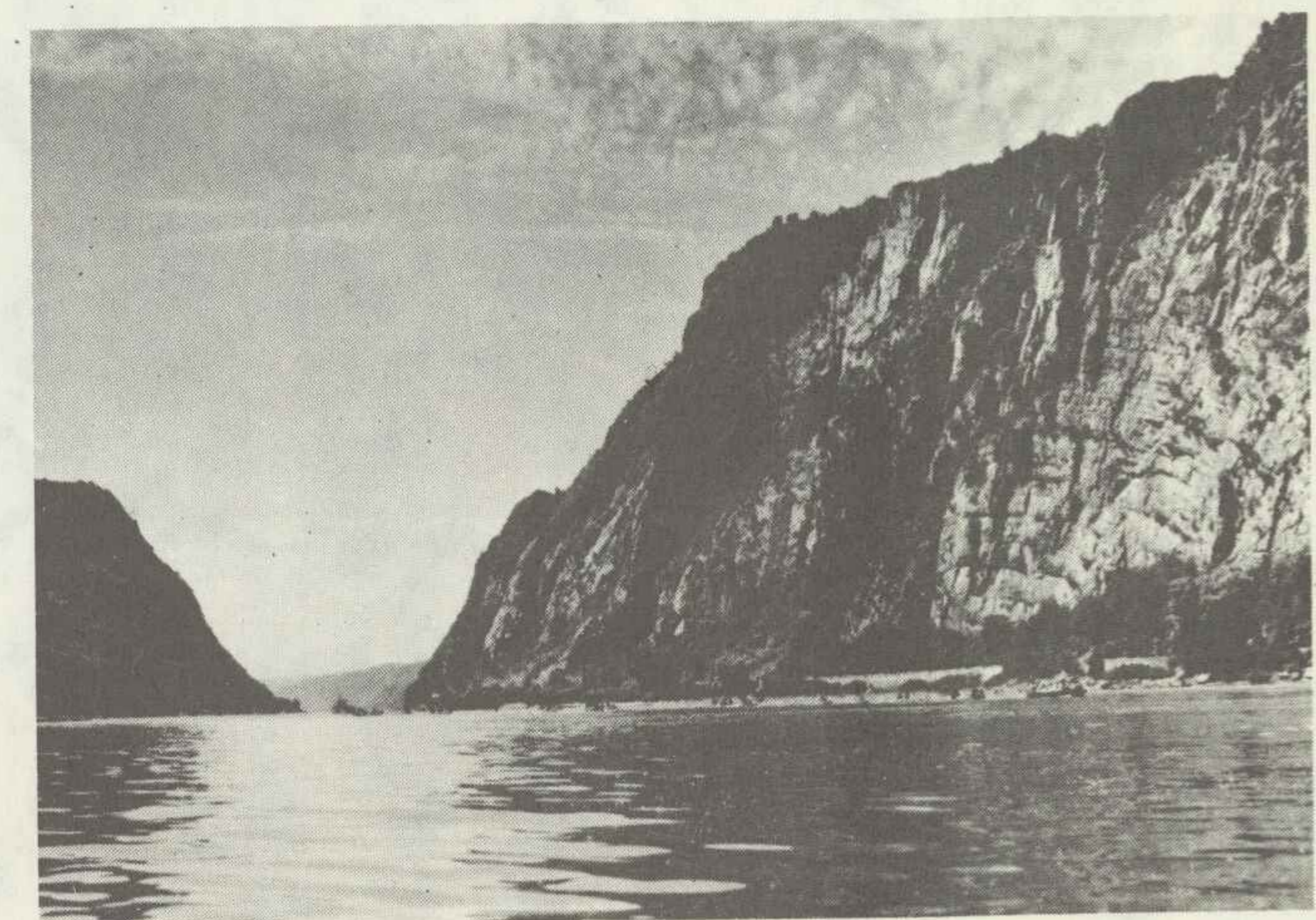
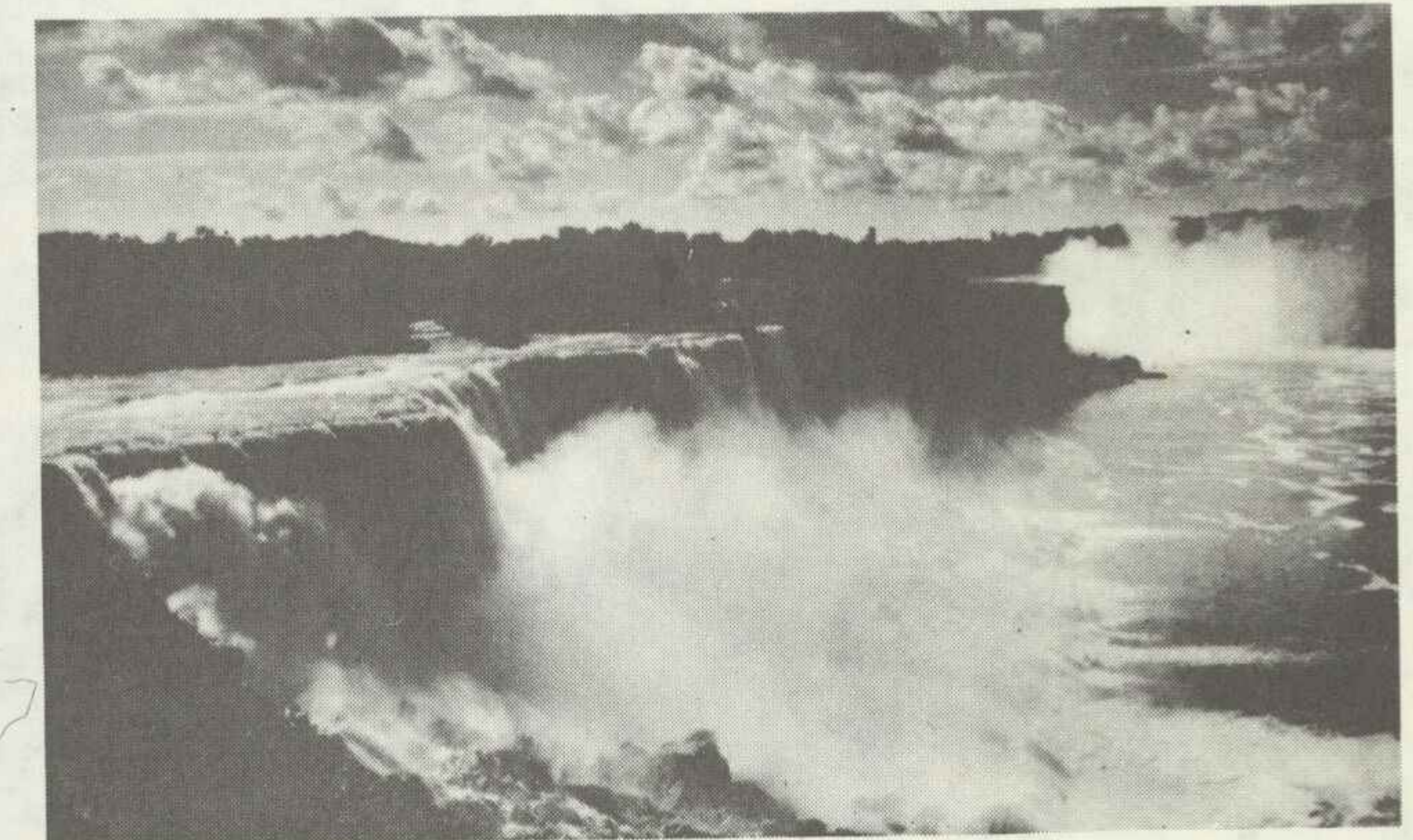
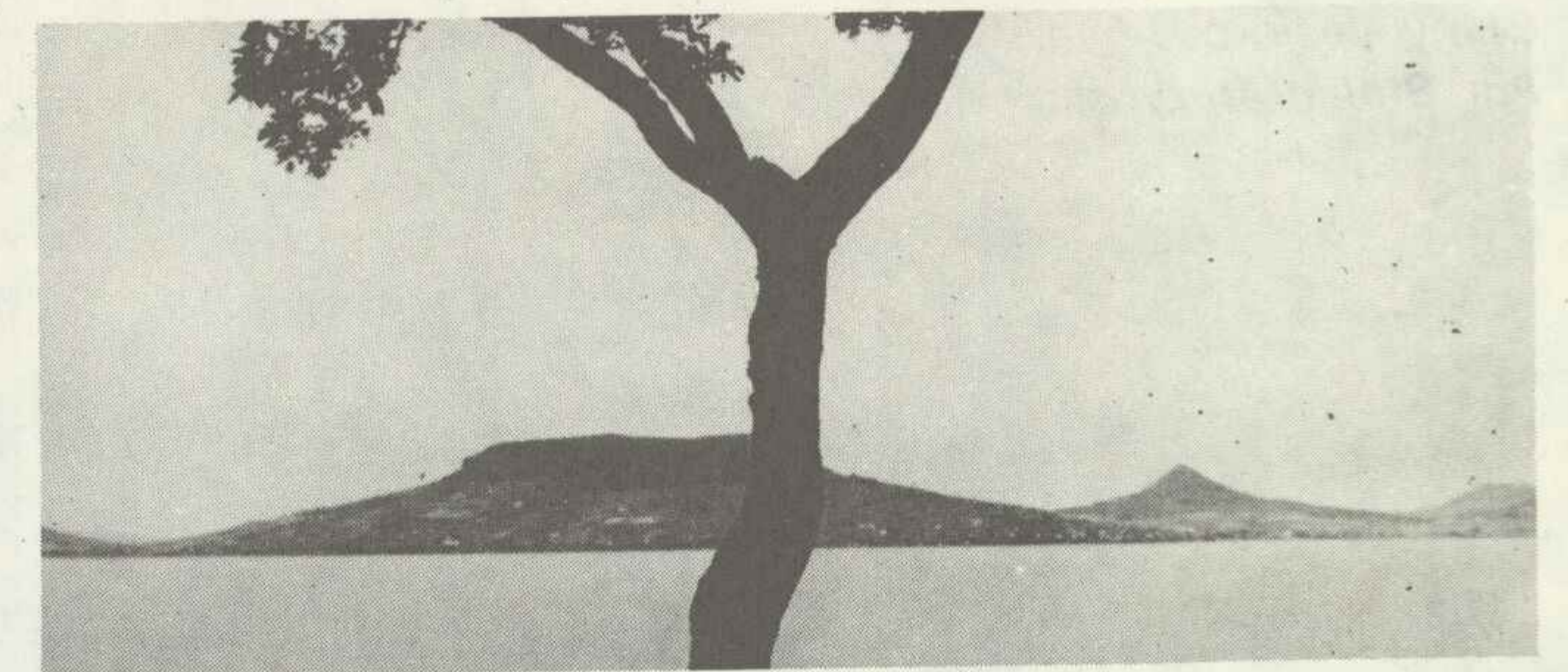

Australia. Tasmania.
Park Narodowy „Mt. Field”
Fot. Waldemar Wysoki

Węgry. Badacsony.
Fot. Zdzisław J. Zieliński

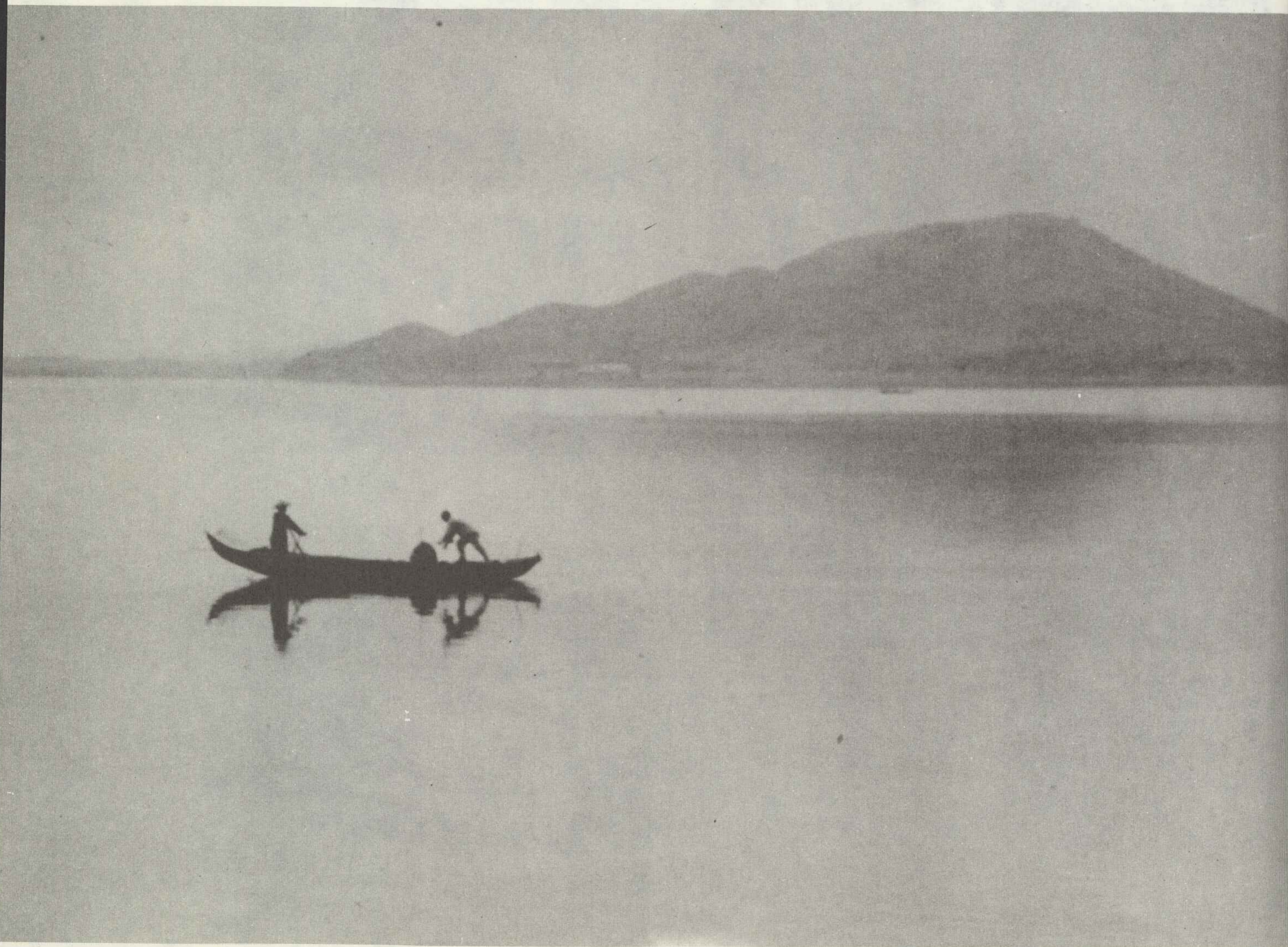
Kanada. Niagara.
Fot. Zofia Lubczyńska

Jugosławia. Przełom Kazan.
Fot. Feliks Zwierzchowski

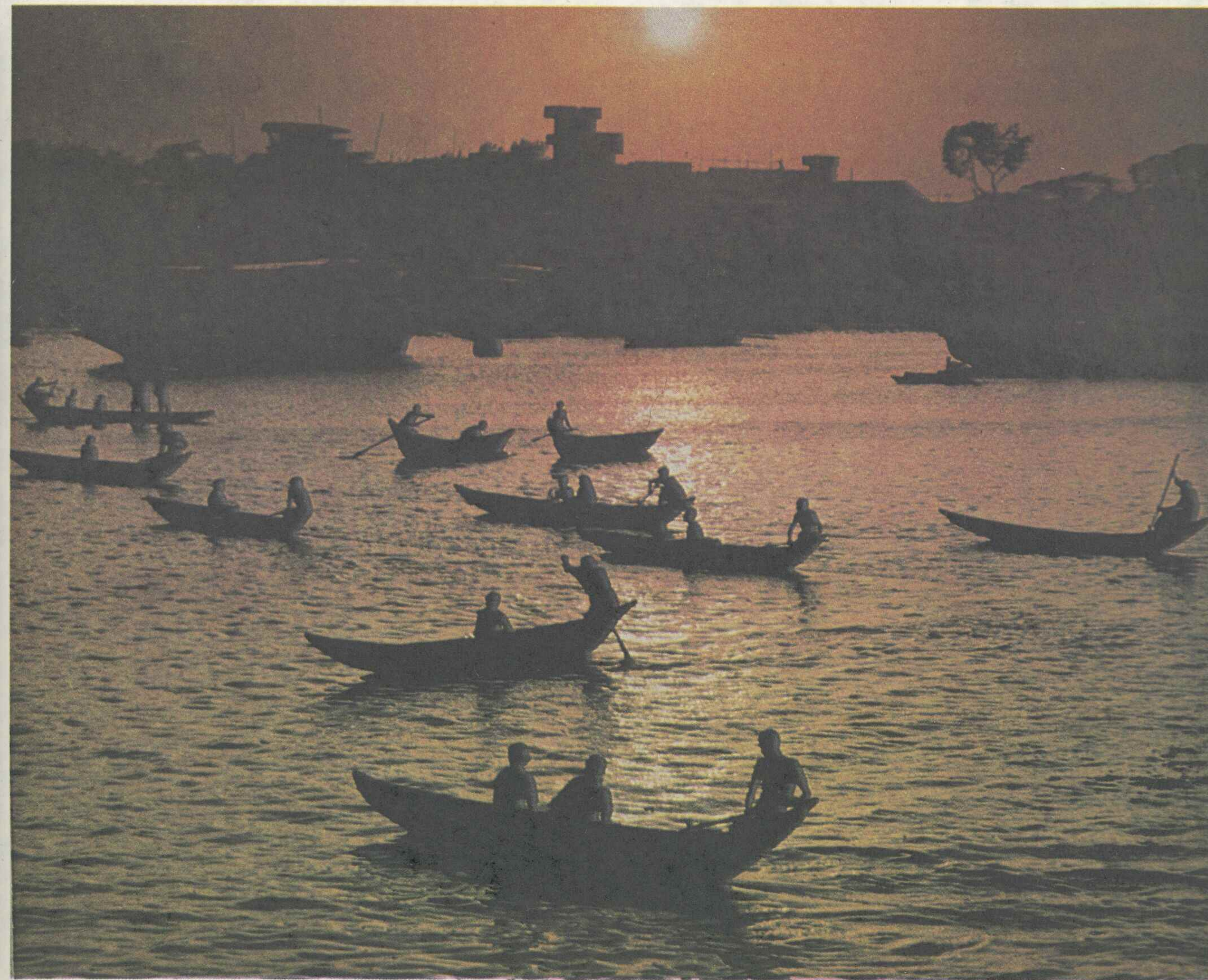

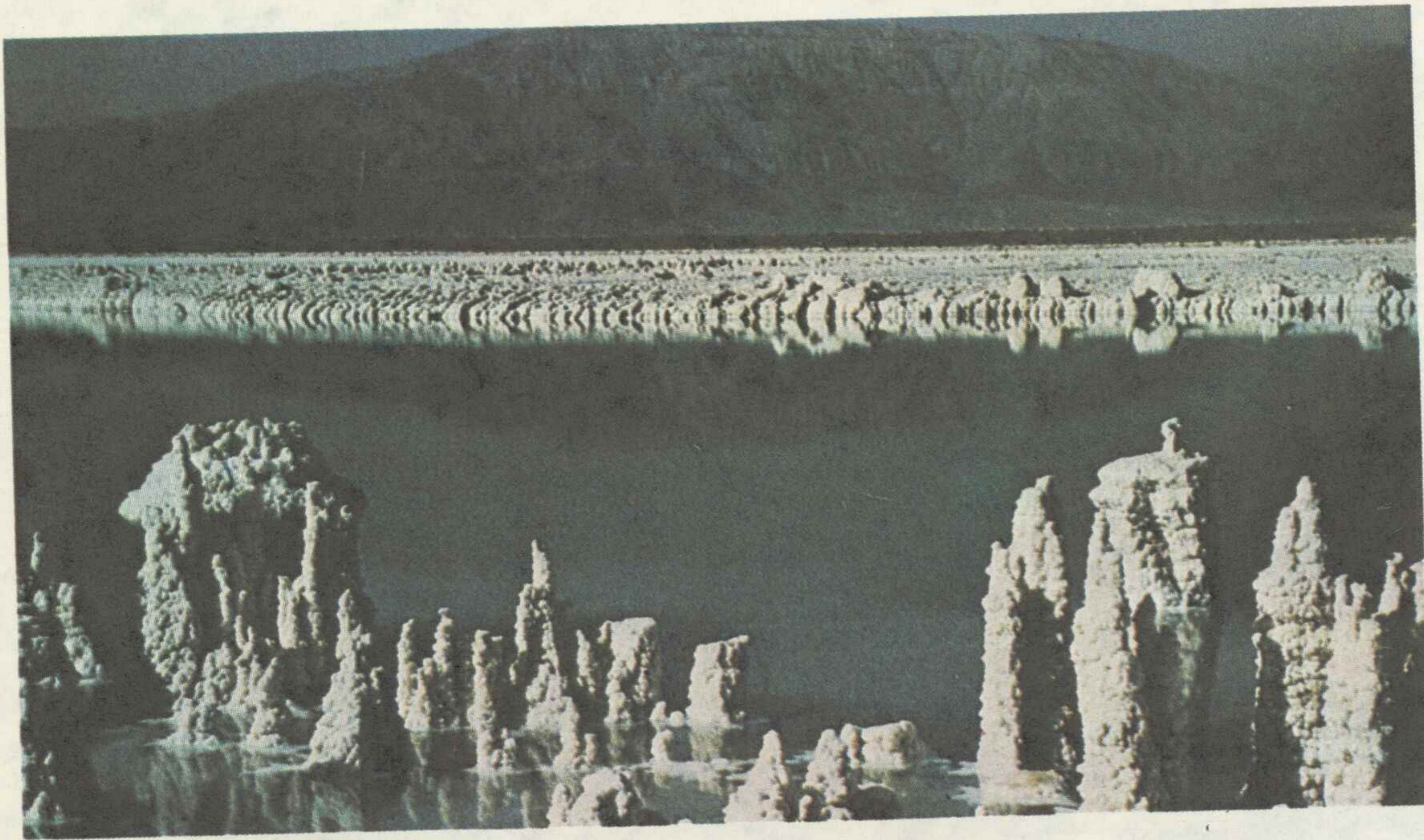
Chiny. Jezioro U-han.
Fot. Stefan Arczyński

Indie. Dacca — Ganges.
Fot. Hanna Puchalska-Szewielow

Izrael. Formacje solne nad Morzem Martwym
w okolicach Sodomy i Gomory.
Fot. Marek Dobrowolski

Izrael. Pustynia Judejska,
w głębi Morze Martwe.
Fot. Marek Dobrowolski

Pogranicze Jugosławii i Albanii.
Fot. Mirosław Wiśniewski

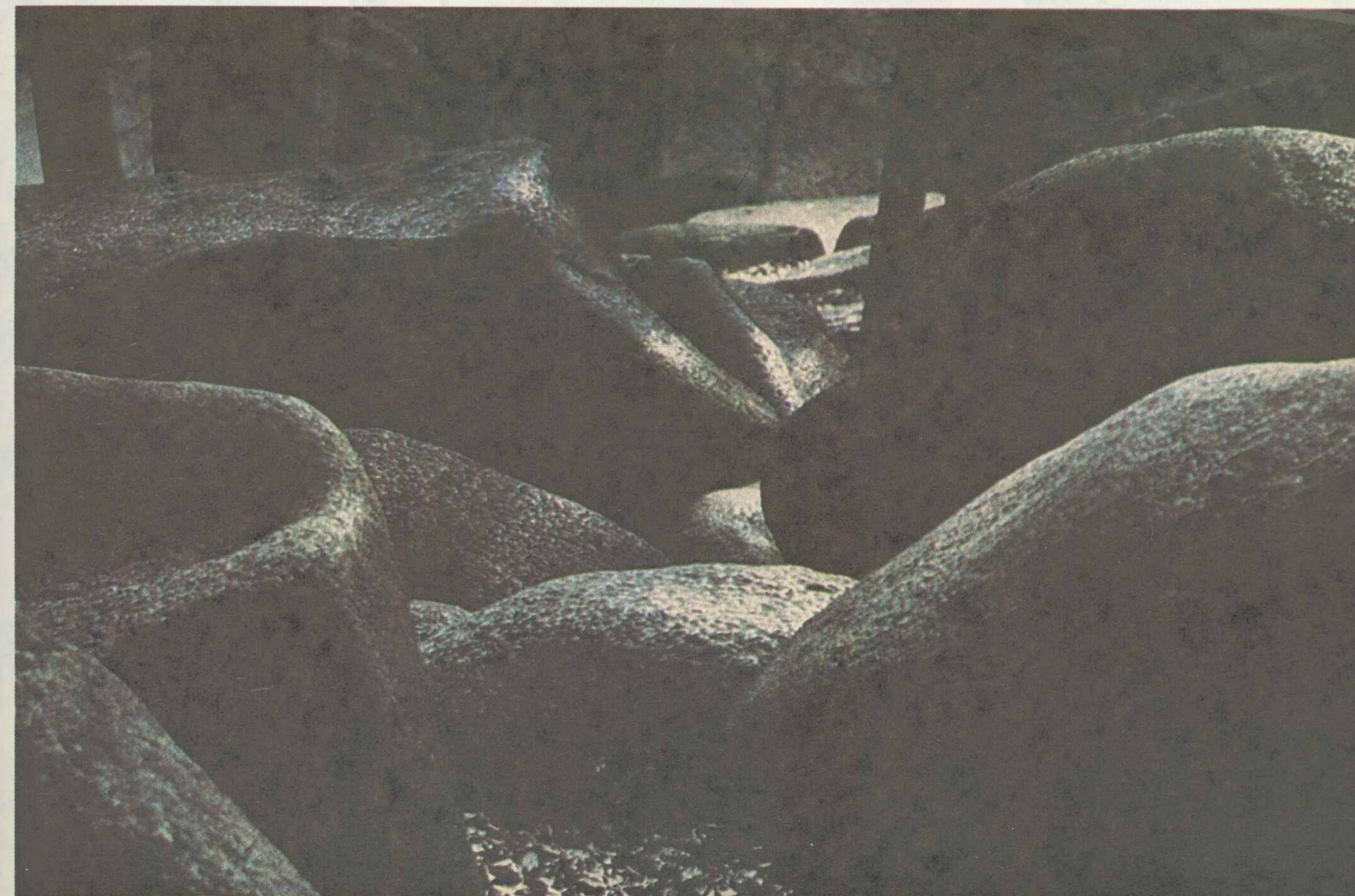

Stany Zjednoczone Ameryki.
Stan Arizona. Wielki Kanion.
Fot. Marek Nowacki

Indie. Krajobraz z rzeką Sumna
widziany z tarasu Taj Makal.
Fot. Kazimierz Pudzianowski

Republika Federalna Niemiec.
„Felsenmeer” — krajobraz kamienny
z okolic Bensheim.
Fot. Kazimierz Pudzianowski

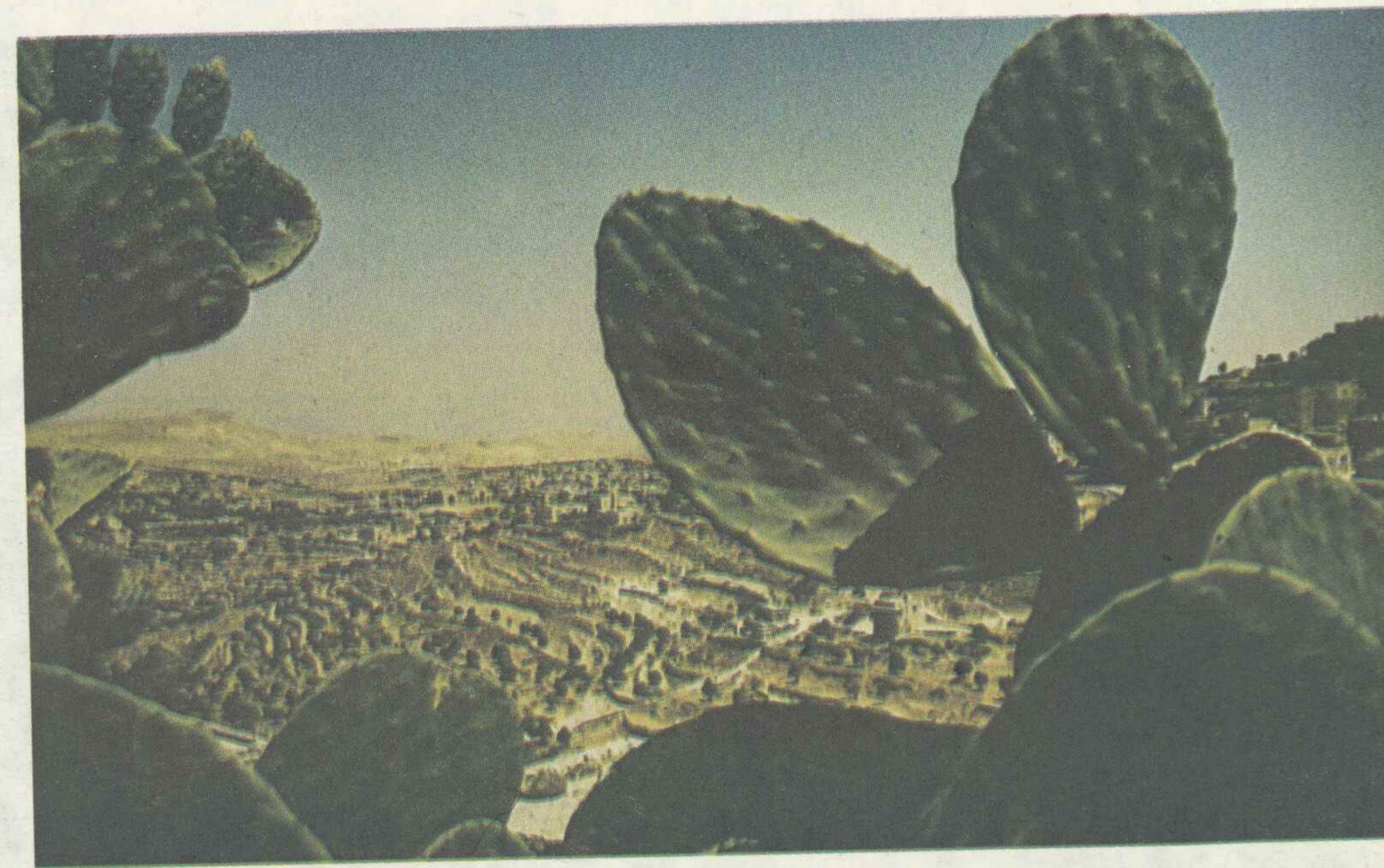

Meksyk.
Epifity.
Selwa w Los Tuxtla.
Selwa w Los Tuxtla.
Fot. Marek Ostrowski

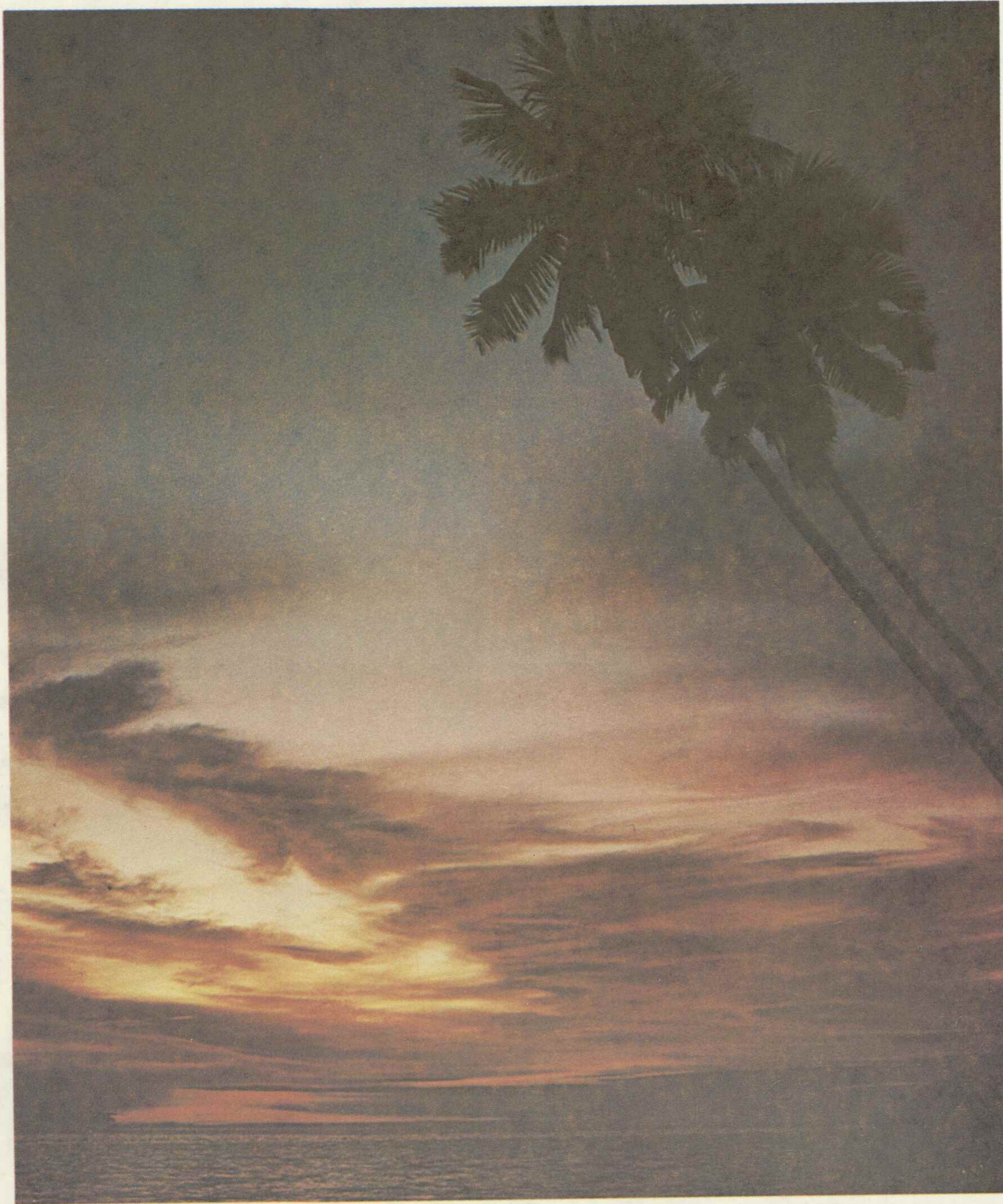

Izrael.
Krajobraz „biblijny”
z okolic Betlejem.
Fot. Kazimierz Pudzianowski

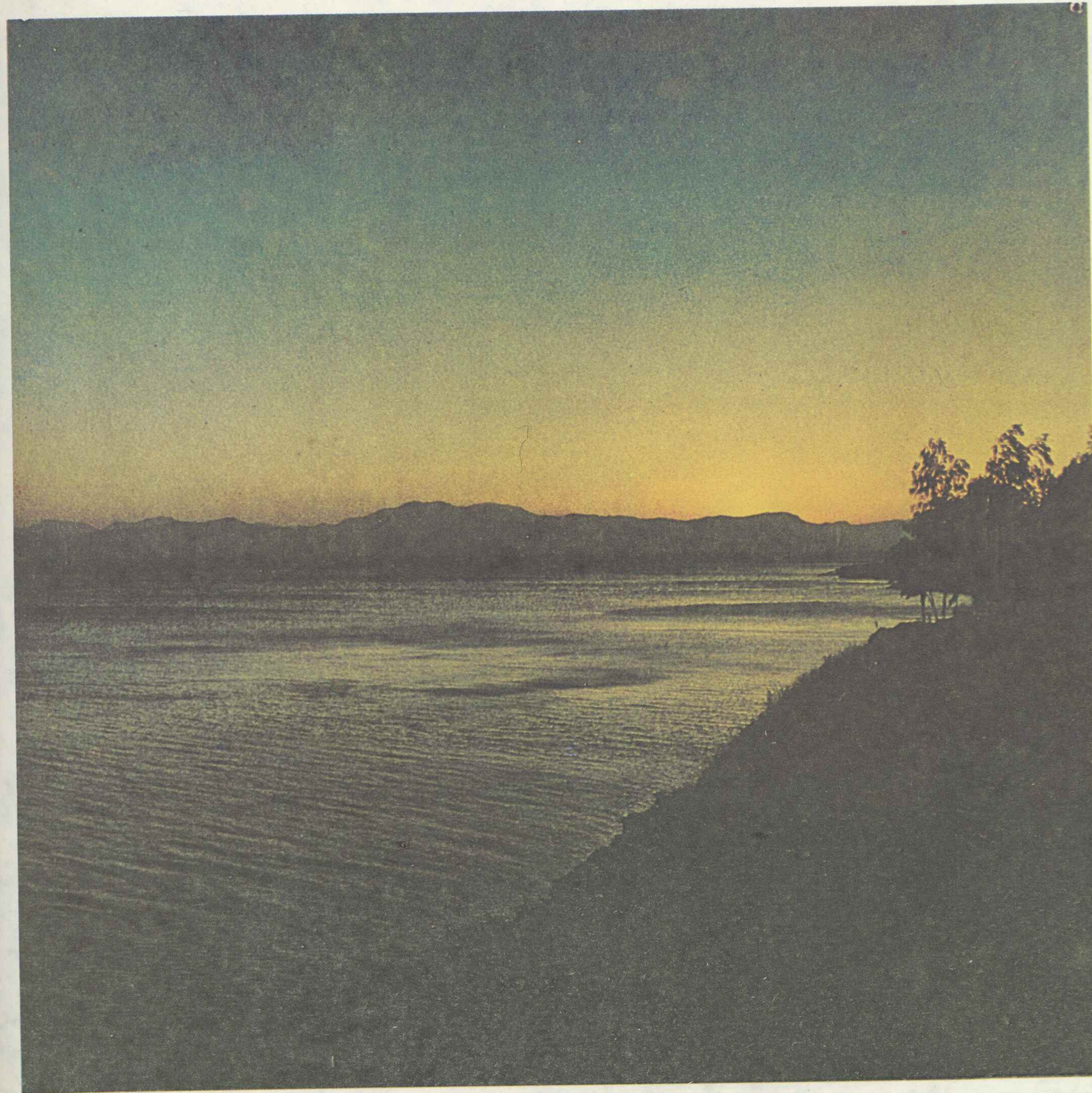
Stany Zjednoczone Ameryki.
Kalifornia.
W pobliżu drogi „Skay Route N° 1”
Fot. Marek Nowacki

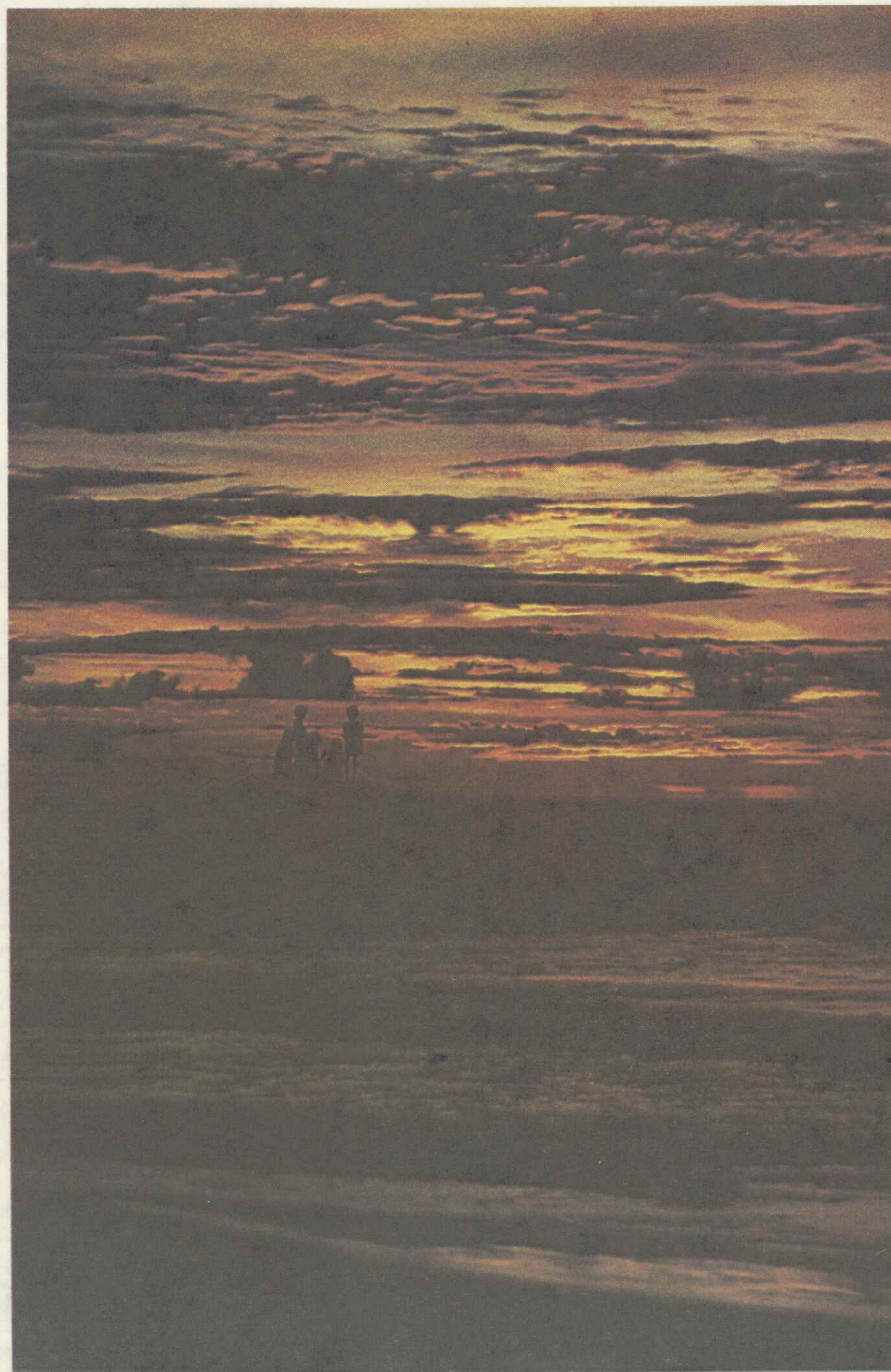

Malajzja.
Wybrzeże k/Malakki.
Fot. Hanna Puchalska-Szewielow

Grecja. Morze Jońskie. Zatoka Koryncka.
Zachód słońca nad Peloponezem.
Fot. Mieczysław H. Cieślak

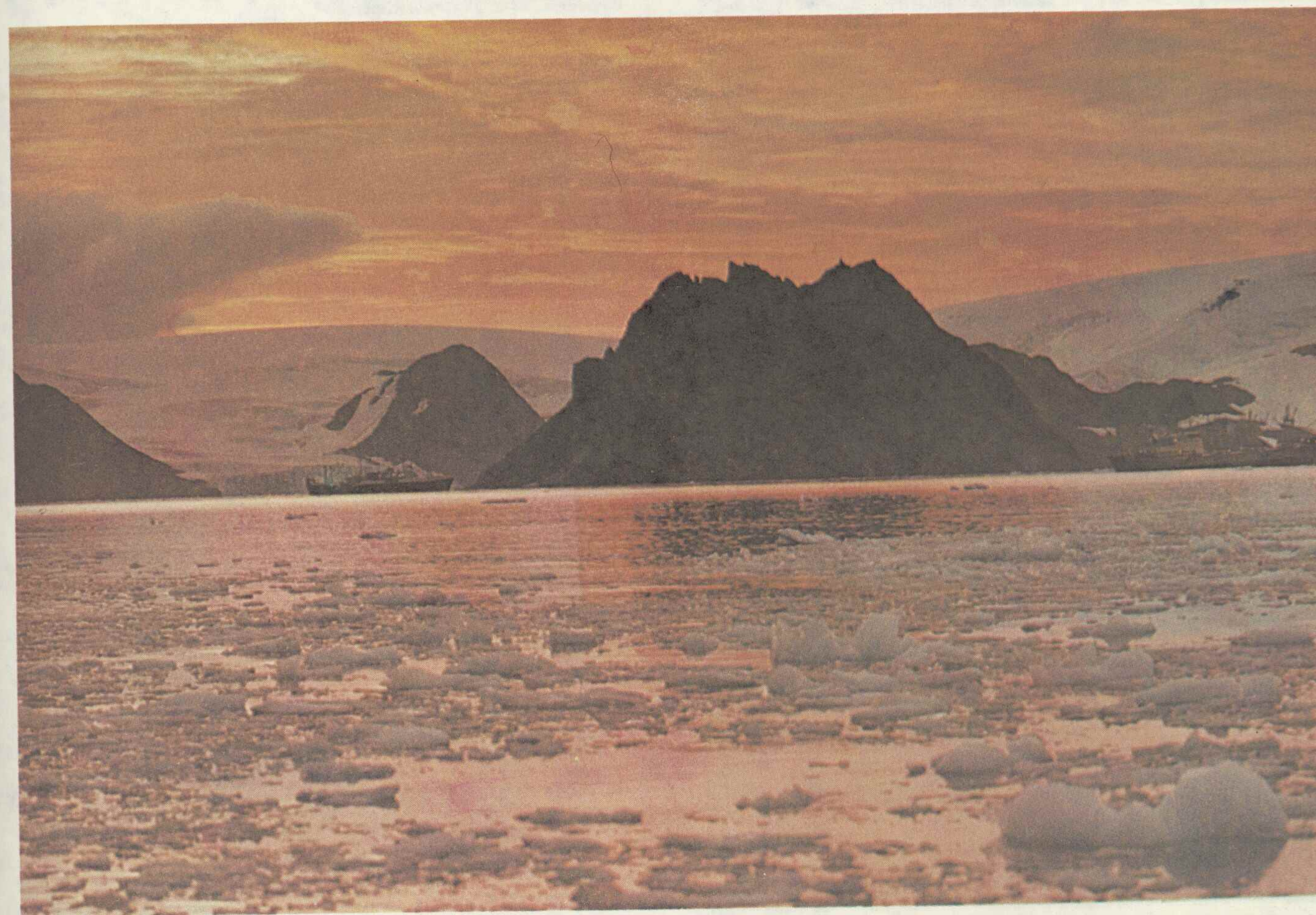

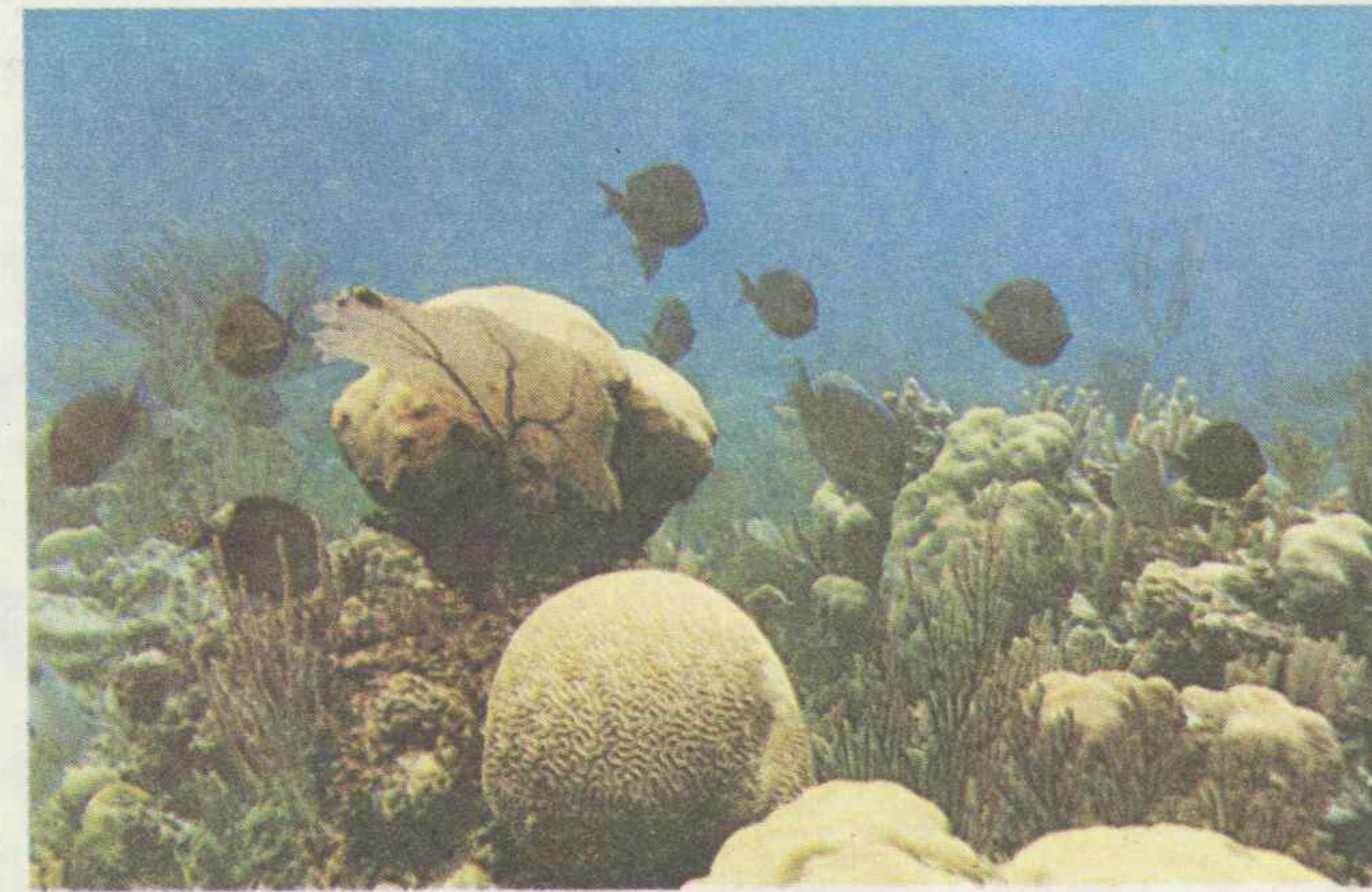
Sri Lanka.
Niebo w płomieniach.
Fot. Kazimierz Pudzianowski

Antarktyka. Zatoka Admiralicji
na Wyspie Dufayel.
Fot. Mirosław Wiśniewski

Morza

Izrael. „Damsel Fish”
na Morzu Czerwonym.

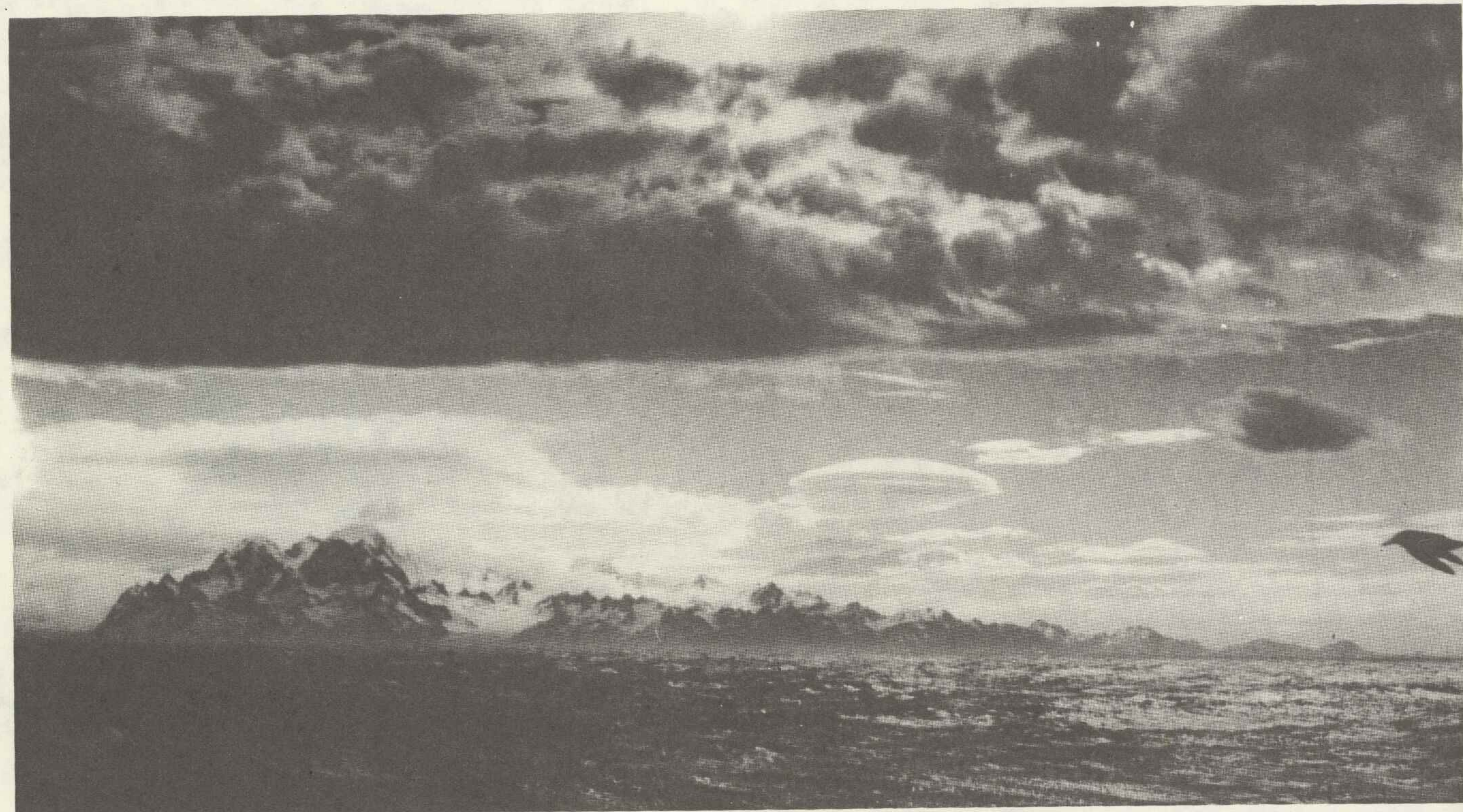
Wyspy Bahama. Dno morza.
Fot. Janusz Z. Pilewicz

Bahama. Wyspa Eleuthera.
„Ryba Imperator”

Wyspy Bahama. Wachlarze koralowe
na wyspie Harboor Island.
Fot. Marek Dobrowolski

Zasoby światowe wody: morza, oceany, lody stref podbiegunowych. Gospodarka człowieka na morzach. Żegluga. Połowry ryb. Rezerwy pożywienia. Śmietnik świata. Krajobraz morza. Lustro wody. Bogactwo nastrojów, form i barw. Uroda symetrii pejzażu. Przyływy i odływy. Miejsca szczególnie niebezpieczne. Głębiny. Fotografia podwodna. Egzotyka dna morskiego. Powroty na ląd. „ZIEMIA”.

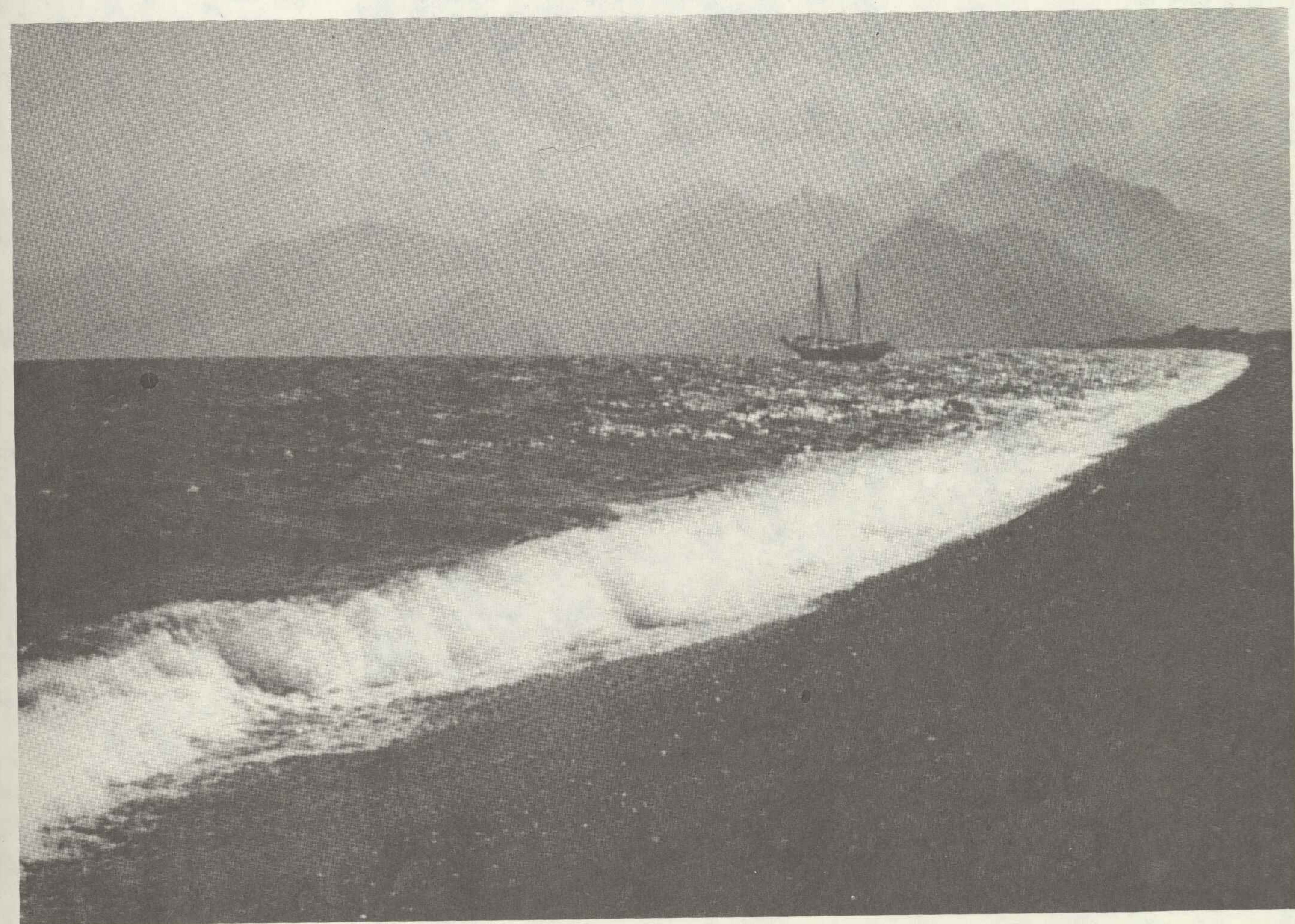
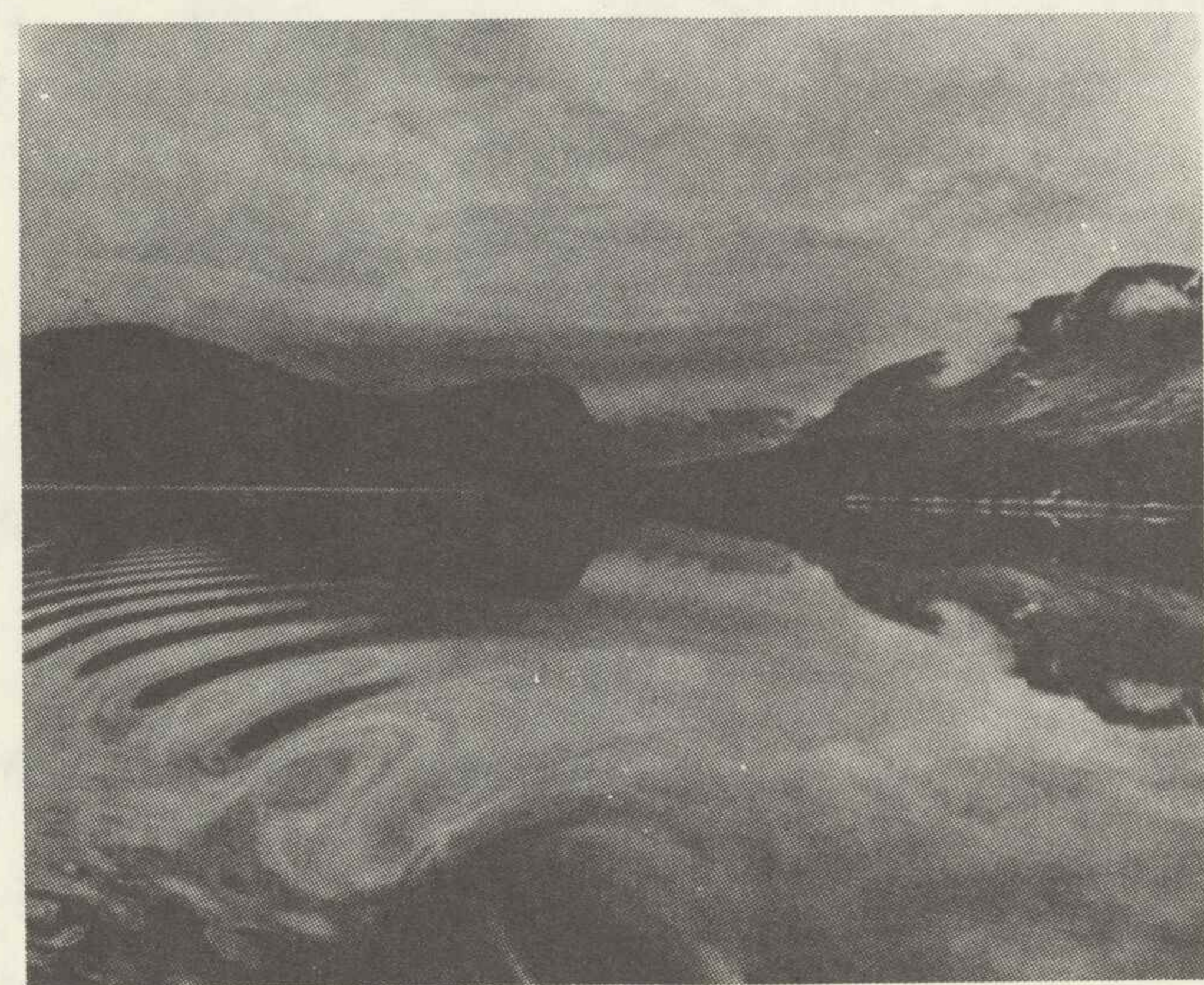

Wyspa Południowa Georgia.
Fot. Szymon Wdowiak

Norwegia. Fiordy.
Fot. Edward Hartwig

Norwegia. Lofoty.
Fot. Wiesław Prażuch

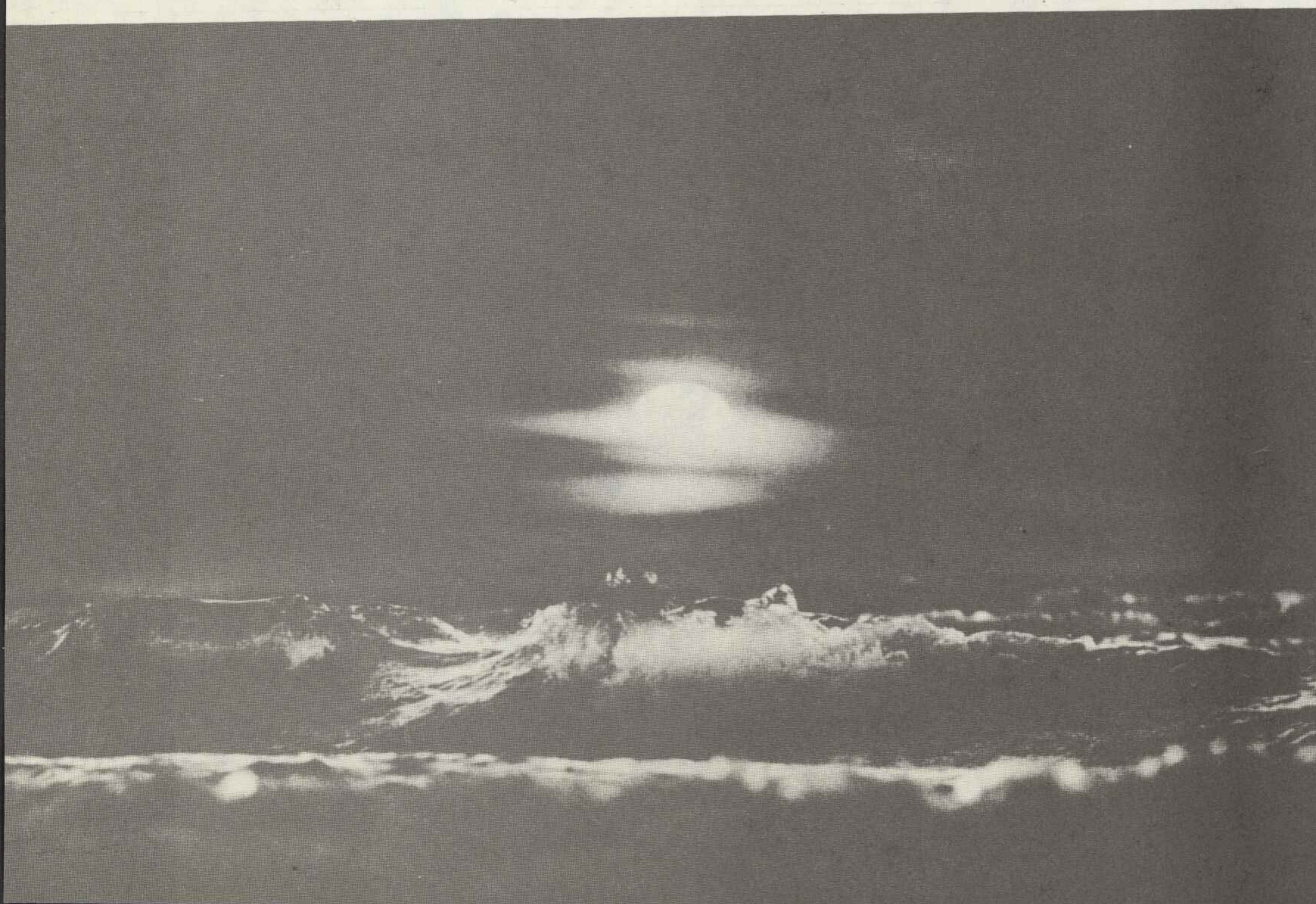

Turcja. Anatolia.
Fot. Andrzej Bąk

W Trójkącie Bermudzkim
Fot. Krzysztof Kamiński

Z cyklu: Impresje morskie.
Fot. Halina Wasielke

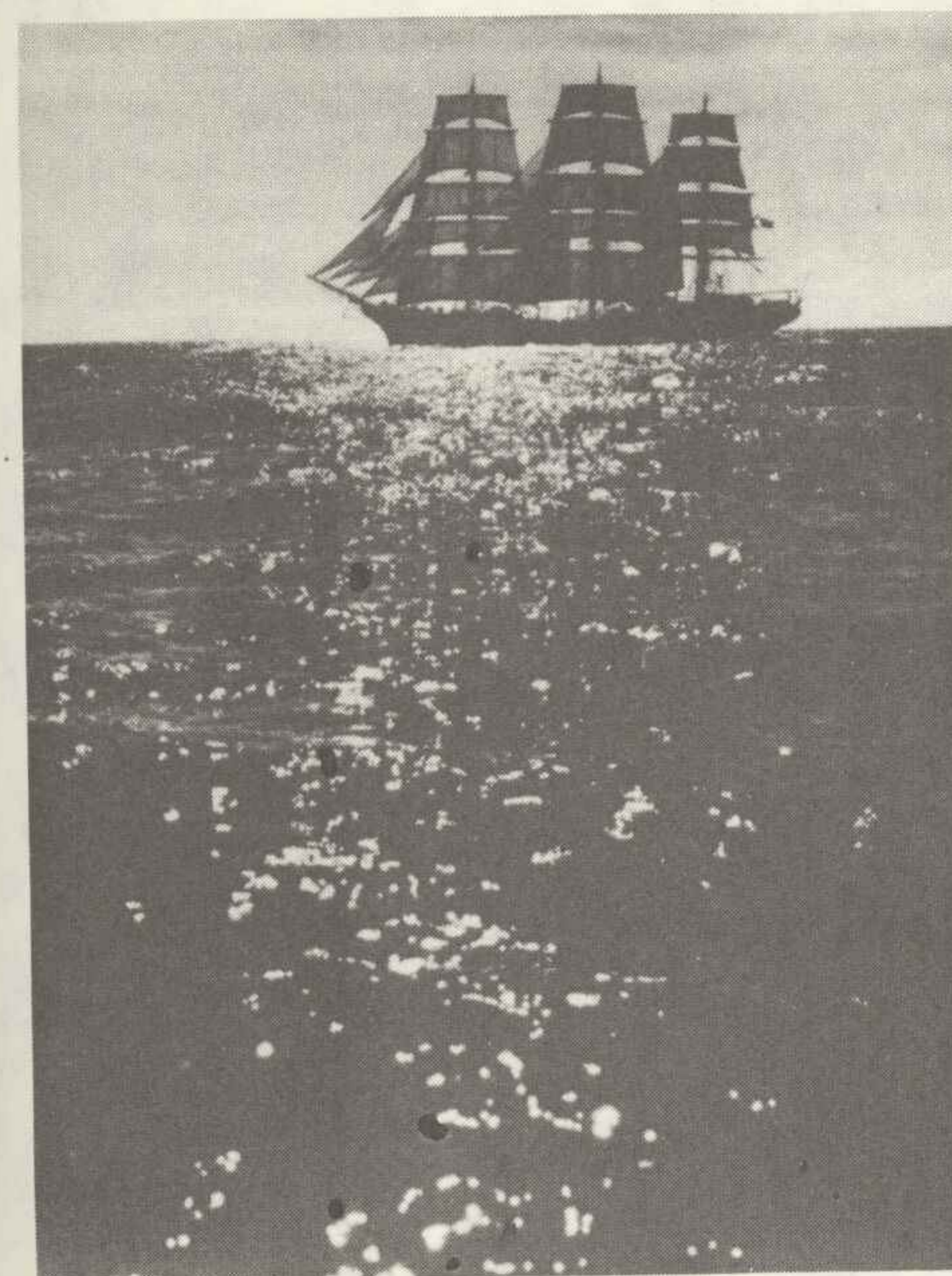

Ocean Atlantycki. Równik. Pas ciszy.
Fot. Szymon Wdowiak

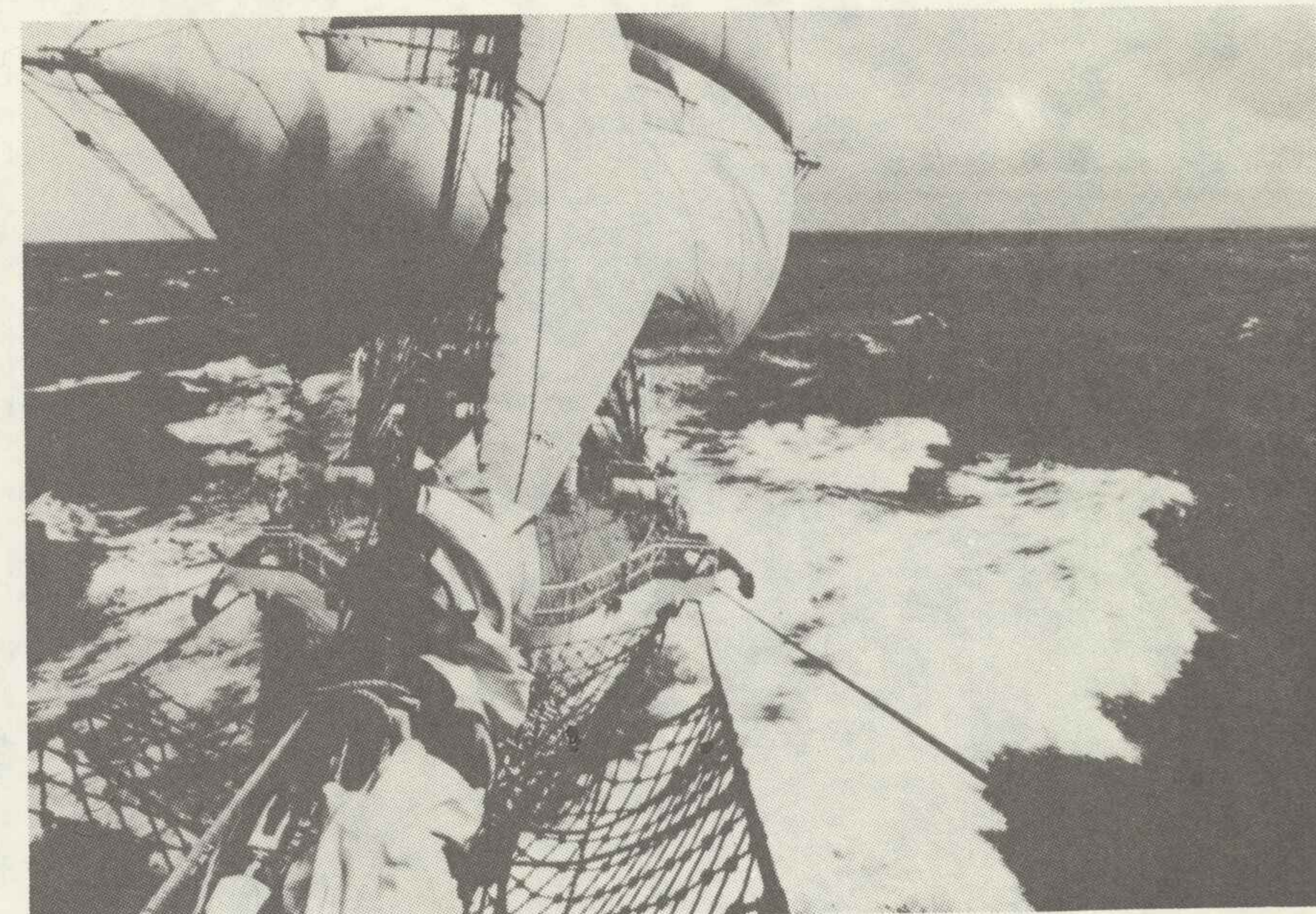

Chiny. Dzonki na Rzece Perłowej.
Fot. Andrzej Drapella

Atlantyk w pobliżu
Zwrotnika Raka.
Fot. Krzysztof Kamiński

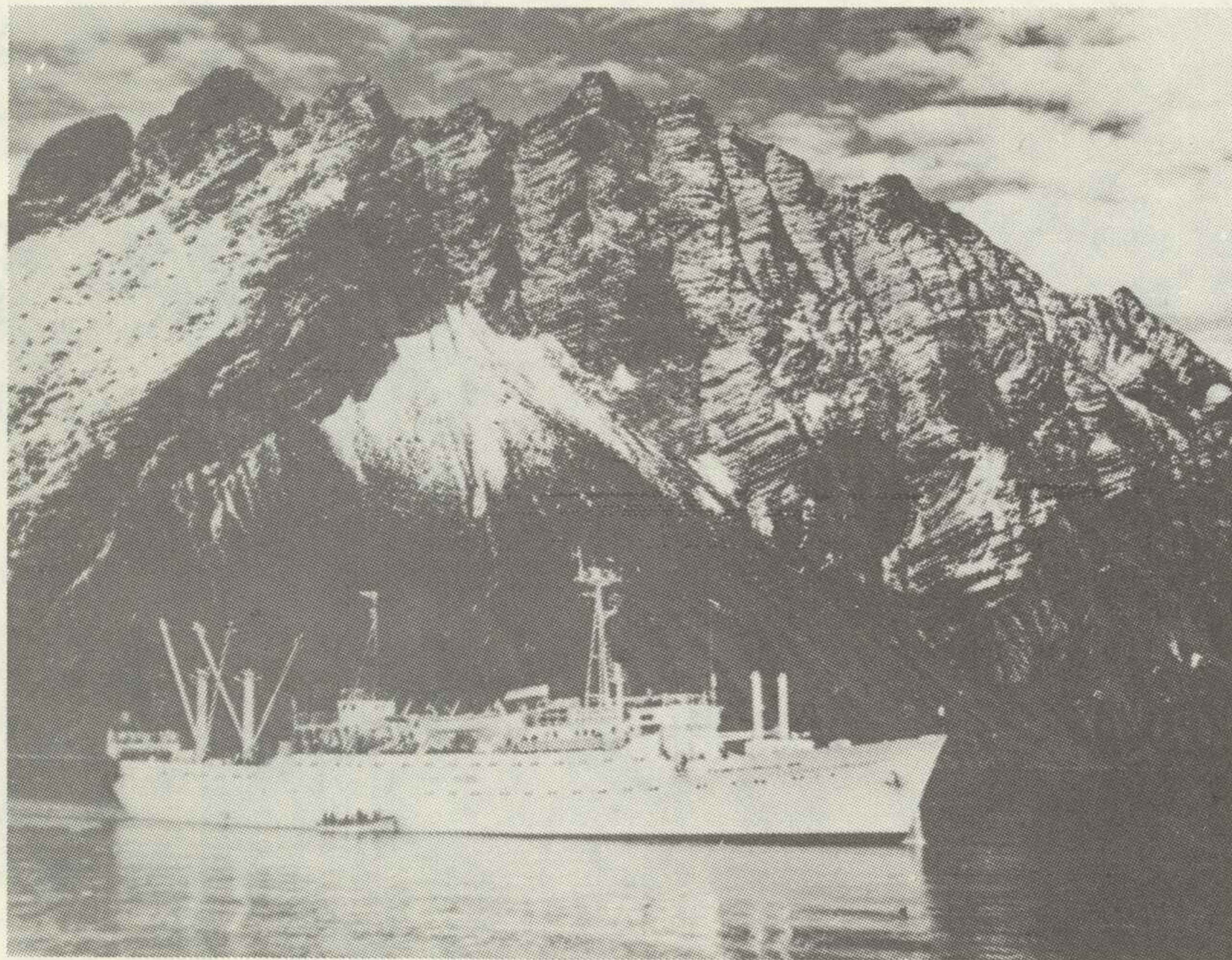

W Zatoce Biskajskiej.
Fot. Krzysztof Kamiński

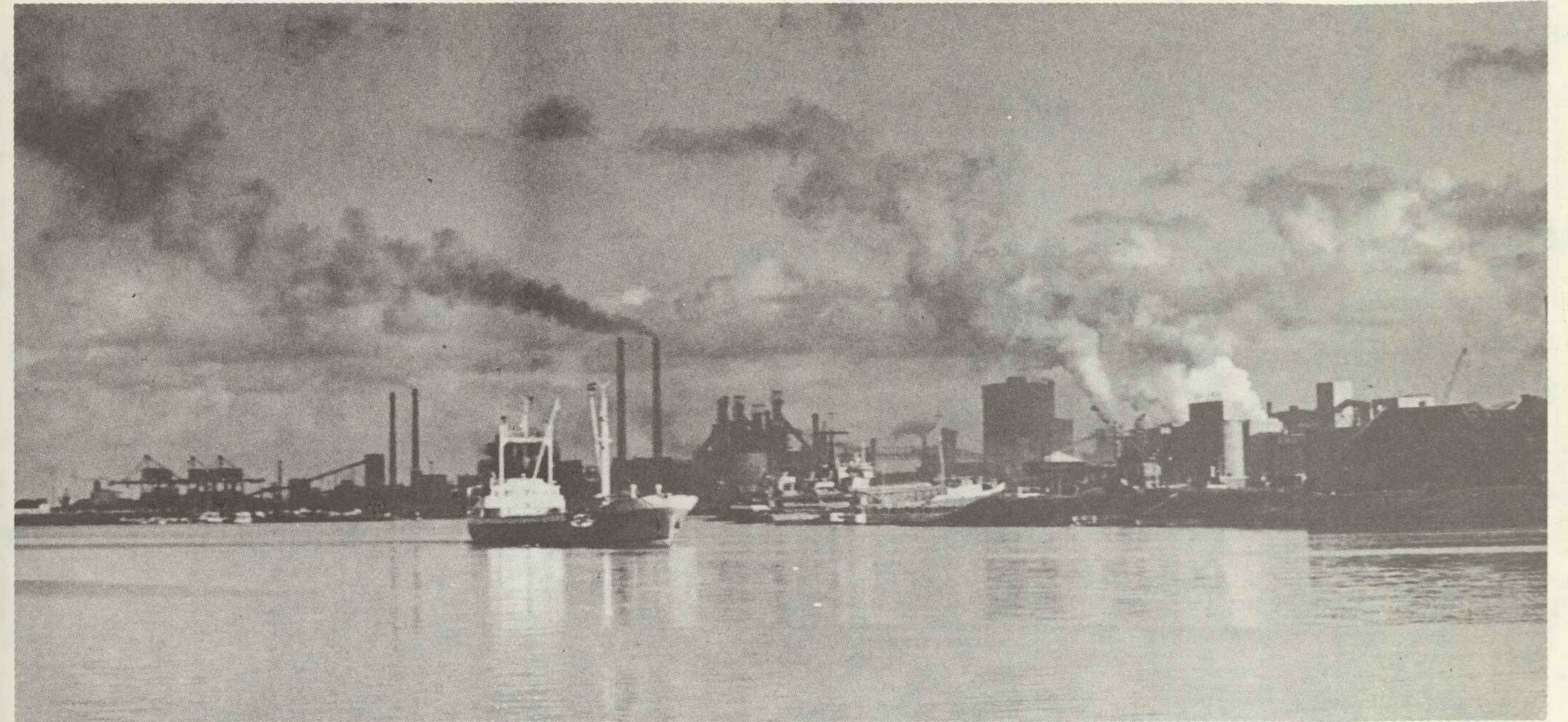

Dania. Kopenhaga.
Jachty w porcie przed
Operacją Żagiel — 74.
Fot. Janusz Uklejewski

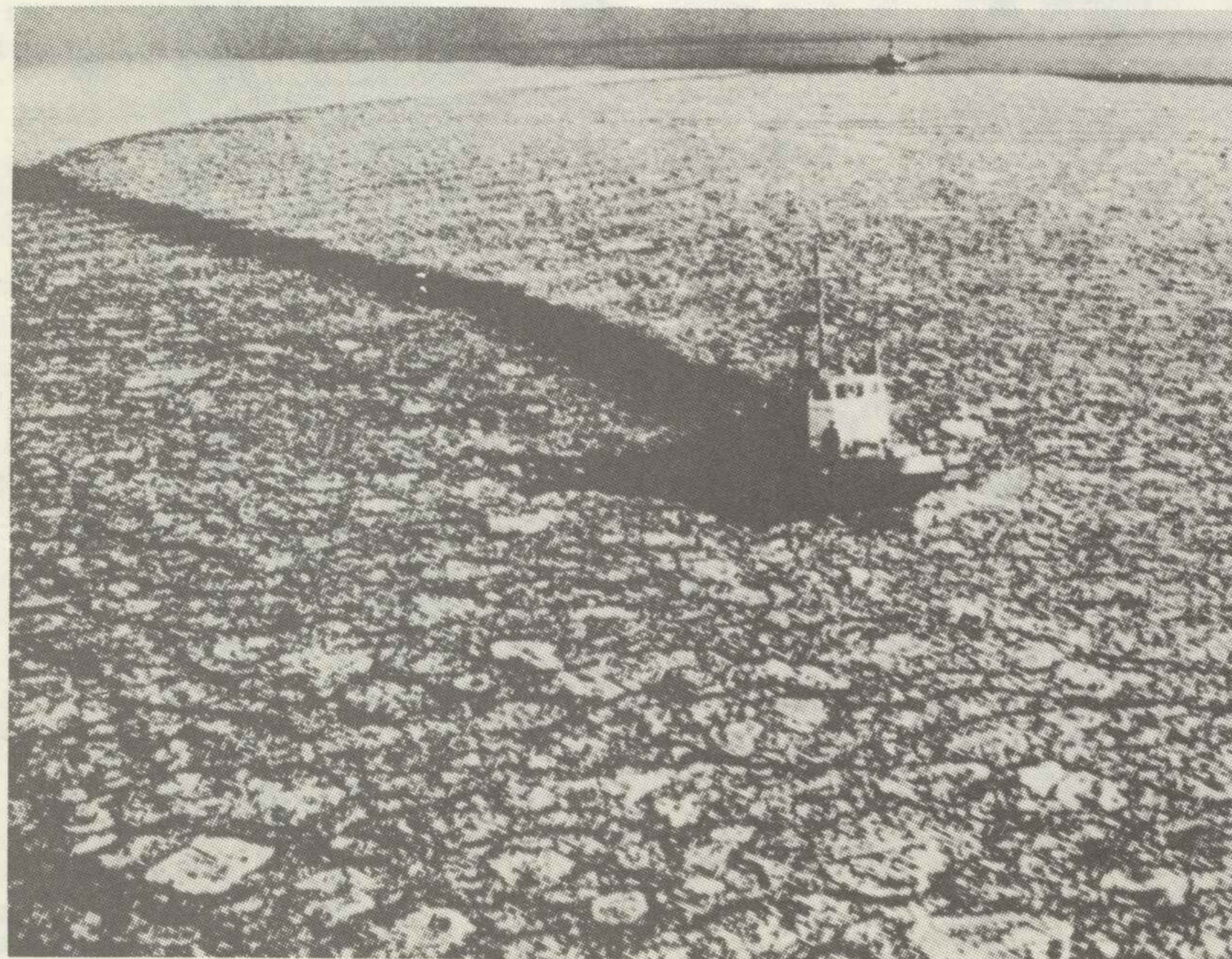

Antarktyka. Wyspa Płd. Georgia.
Spotkanie w fiordzie ze statkiem
radzieckim „Prof. Knipowicz”.
Fot. Szymon Wdowiak

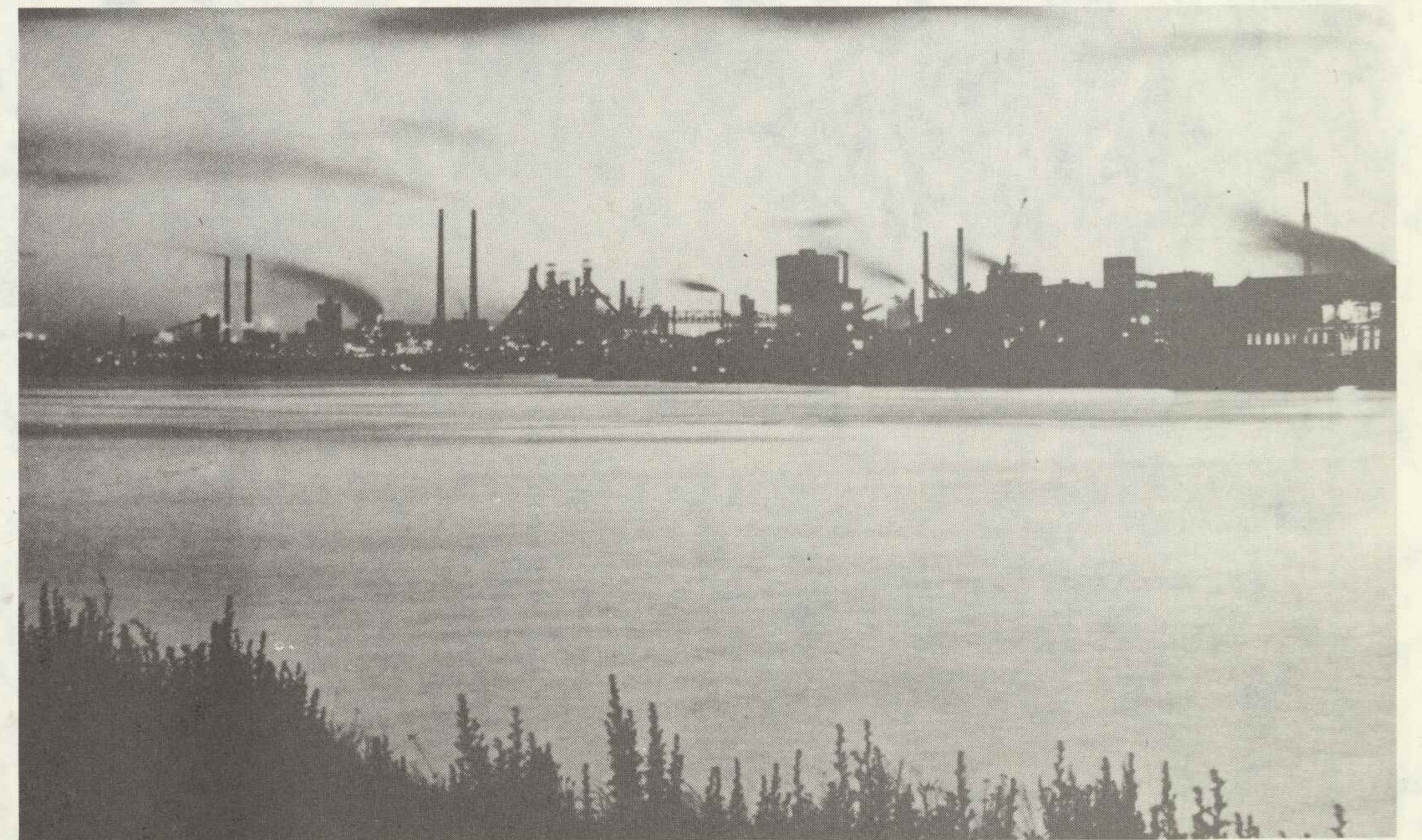

Holandia. Ijmuiden.
Fot. Stanisław Sudnik

Kanał Kiloński.
Fot. Tadeusz Sumiński

Holandia. Ijmuiden.
Fot. Stanisław Sudnik

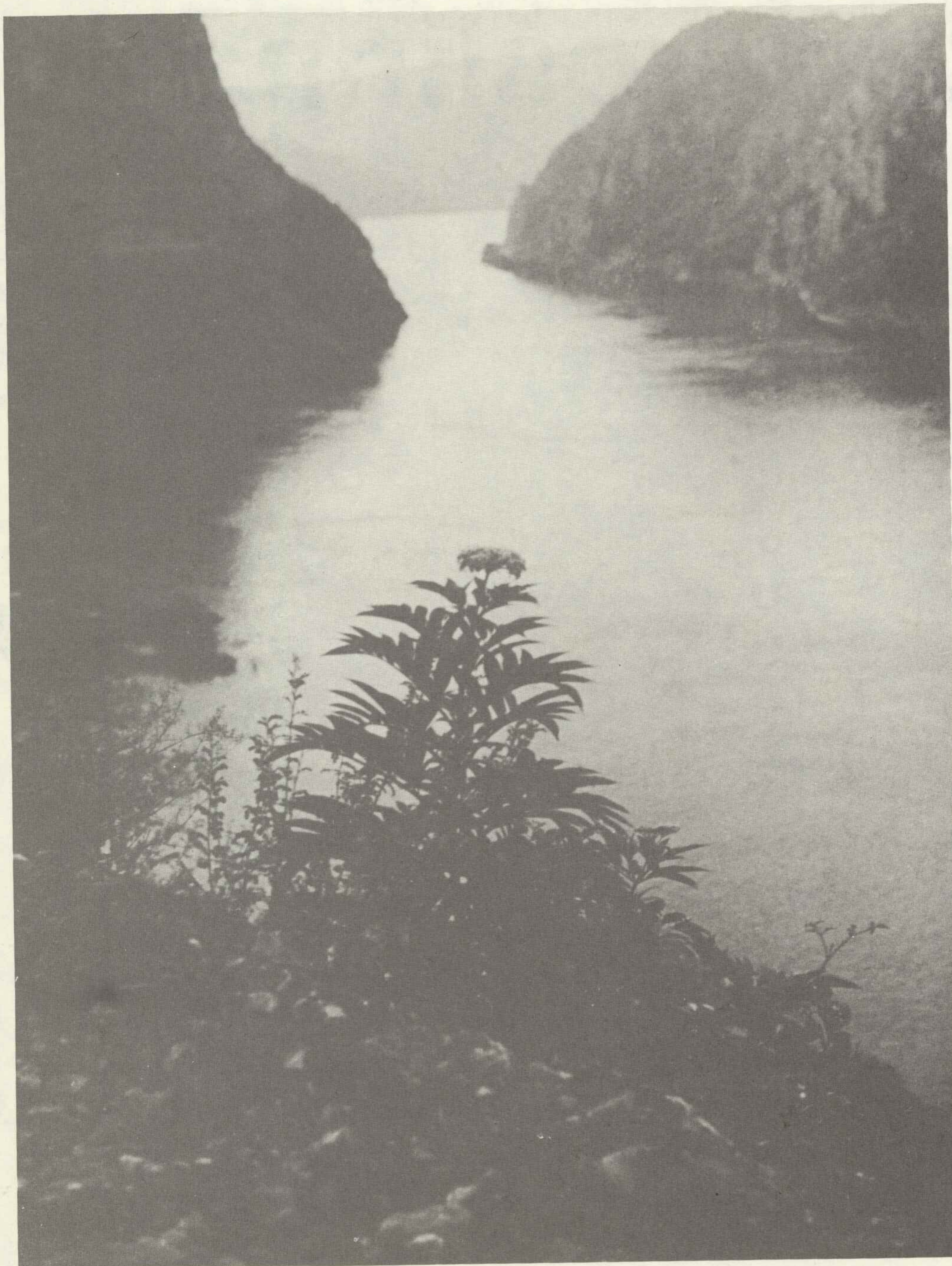
Szata roślinna

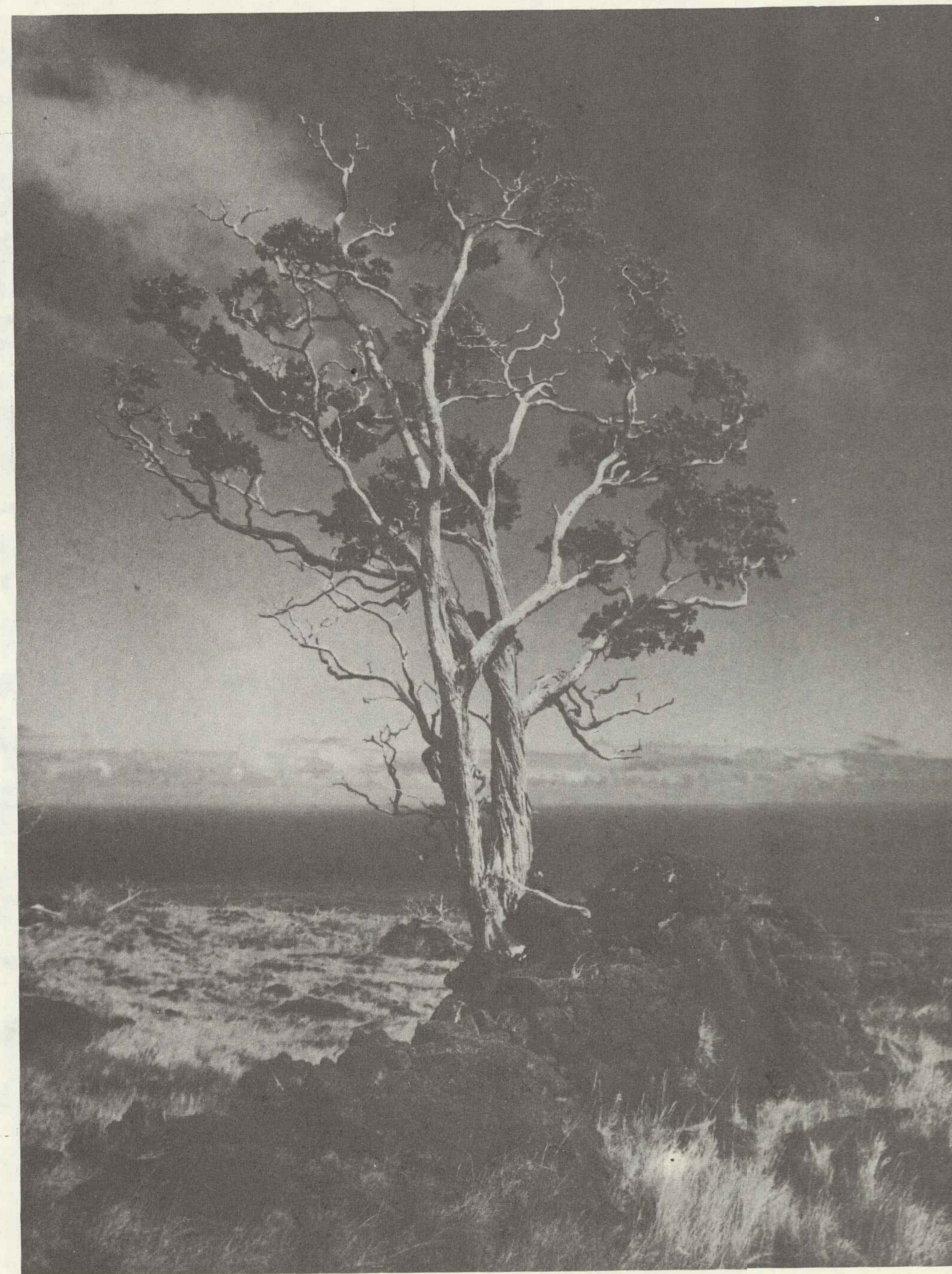
Jugosławia.
Fot. Edward Hartwig

Zielona planeta. Rozmaitość form życia. Strefy klimatyczne. Warunki atmosferyczne. Przystosowanie roślin do warunków środowiska. Ekosystemy roślinne. Pasy zieleni. Podstawowy składnik pożywienia człowieka. Plantacje. Uprawy. Zasiwy. Zioła. Przyprawy. Osobliwości świata roślin. Zdobnictwo ludowe. Stylizacje artystyczne. Roślina symbolem krainy geograficznej. Puszcze pierwotne. Lasy a rozwój cywilizacji. Obumieranie drzewostanów. Czuły barometr pogarszającej się kondycji przyrody. Powstawanie pustyń. Ochrona przyrody. Parki Narodowe. Rezerваты. Parki Krajobrazowe. Perspektywy rozwoju przemysłu.

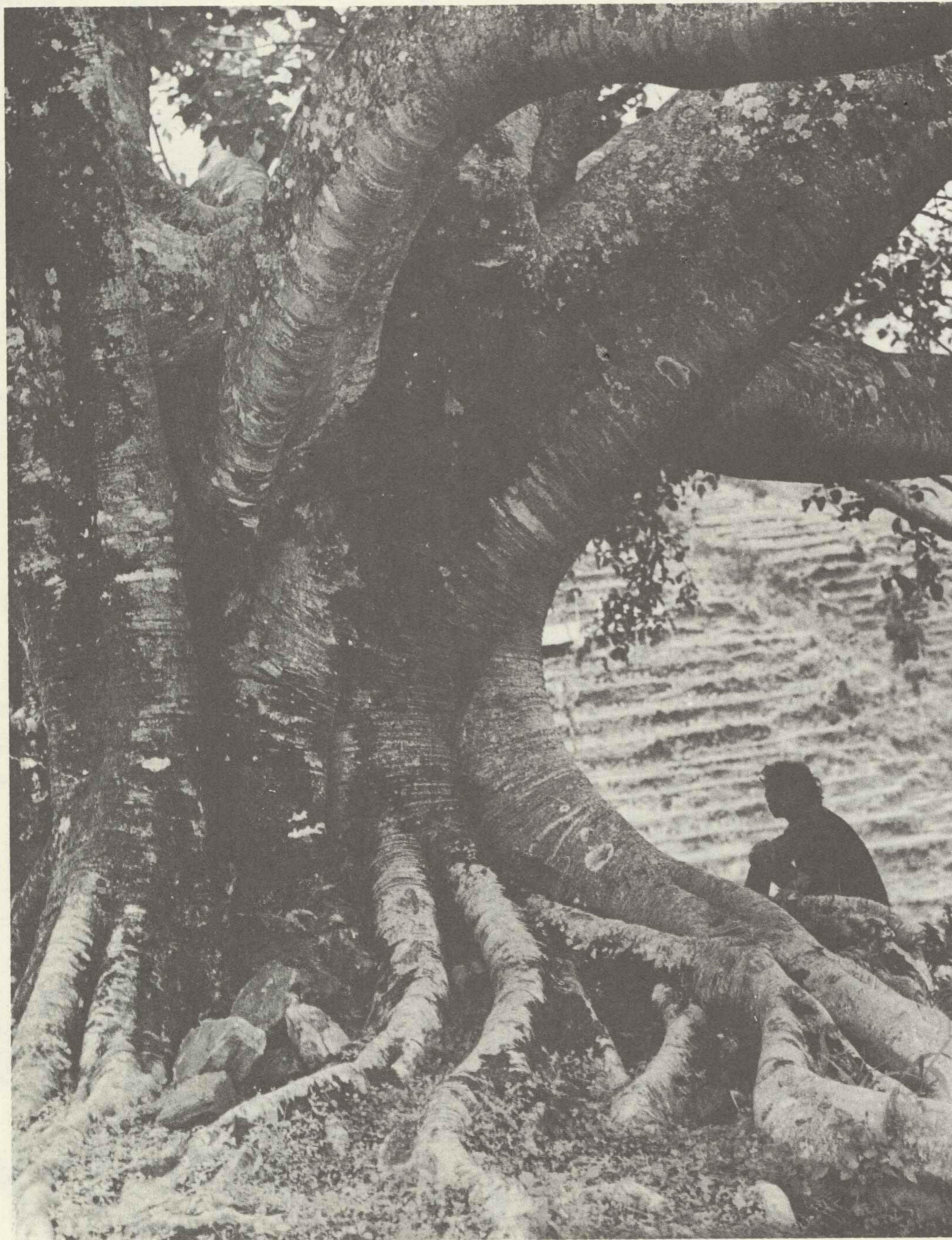

Żelazne Wrota. Przełom Dunaju.
Fot. Zdzisław J. Zieliński

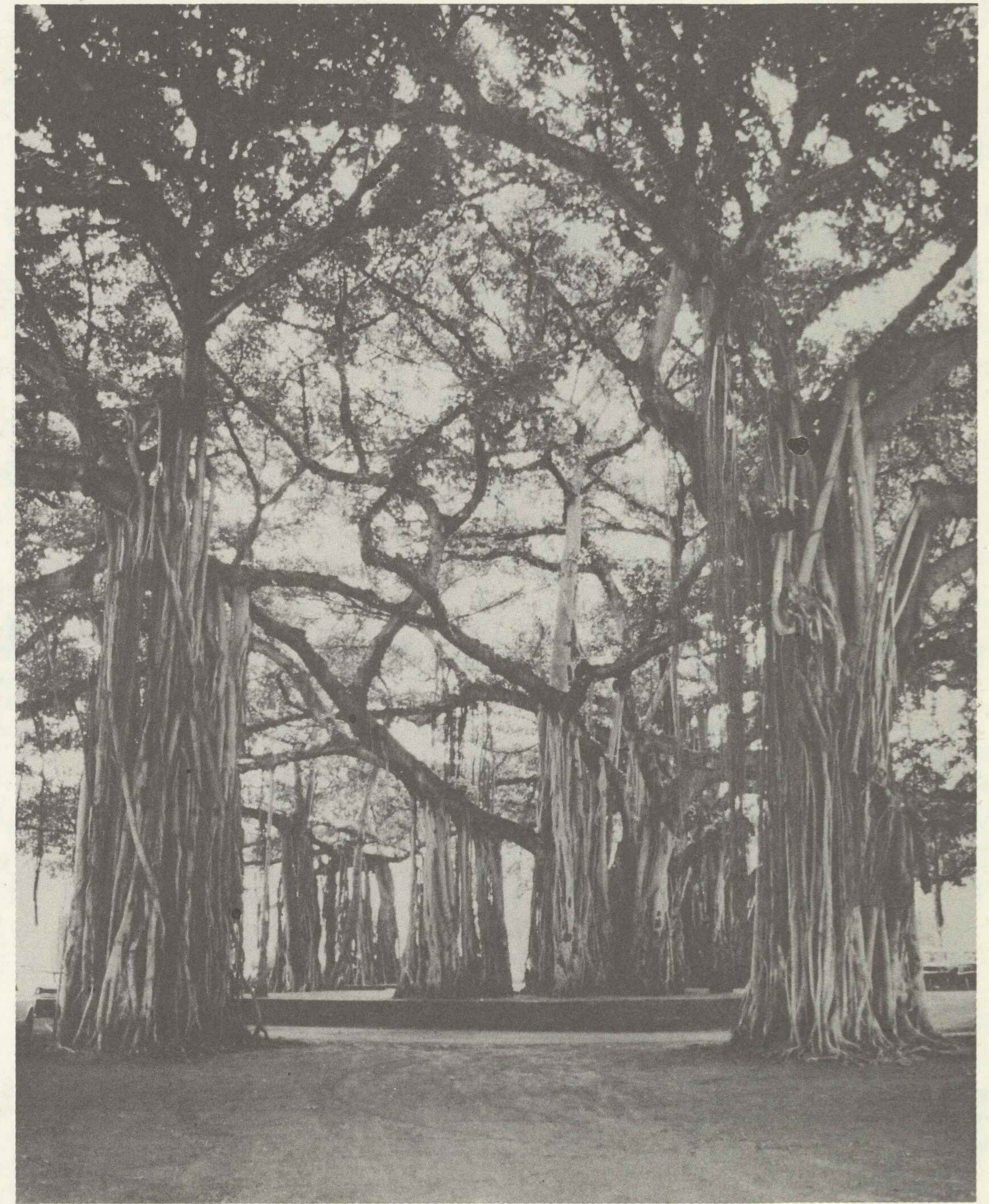

Hawaje.
Fot. Stefan Arczyński

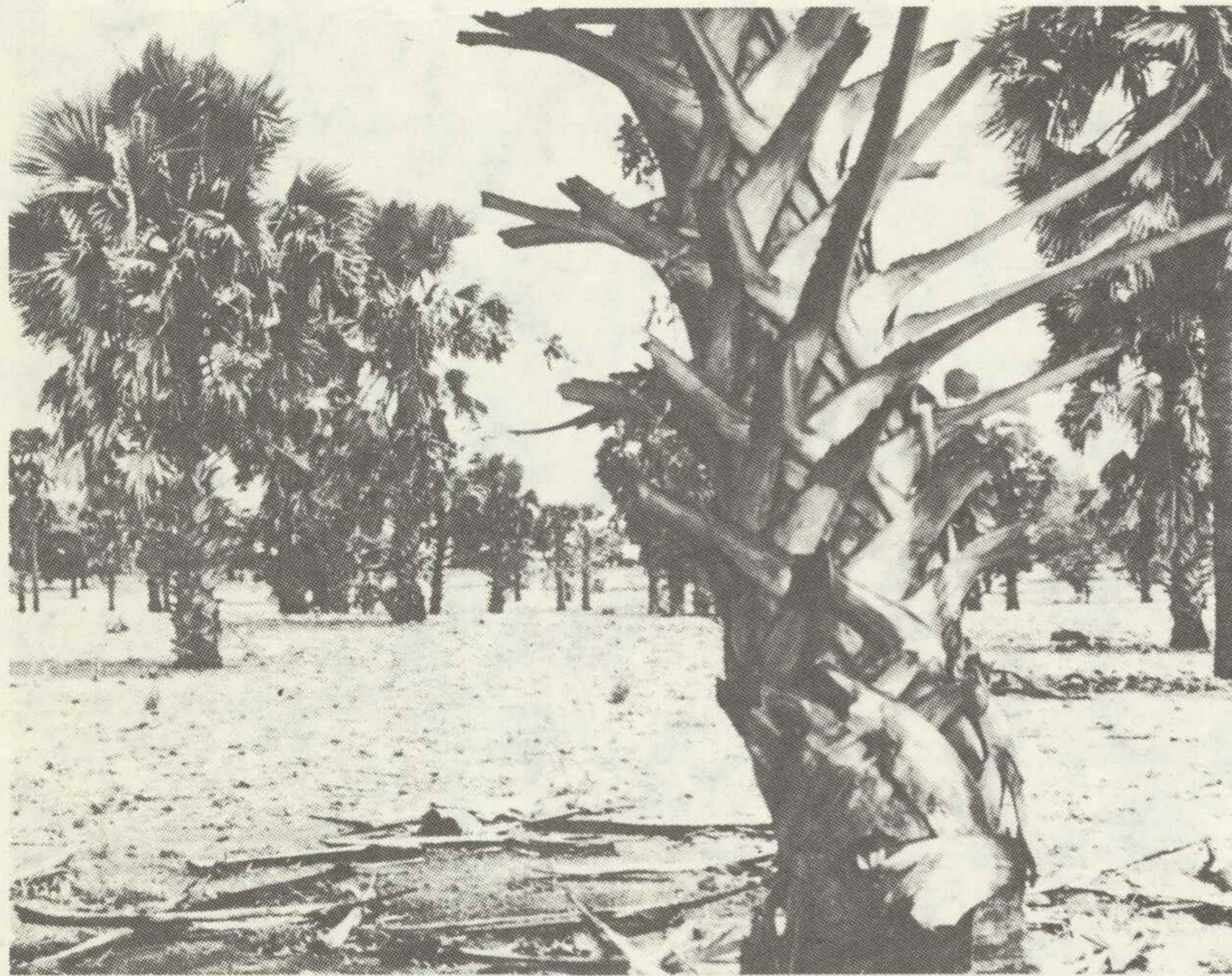

Nepal. Stary figowiec (banyan)
w Małych Himalajach.
Fot. Szymon Wdowiak

Hanaliulis Hasai.
Fot. Stefan Arczyński

Niger.
Fot. Antonina Garnuszewska

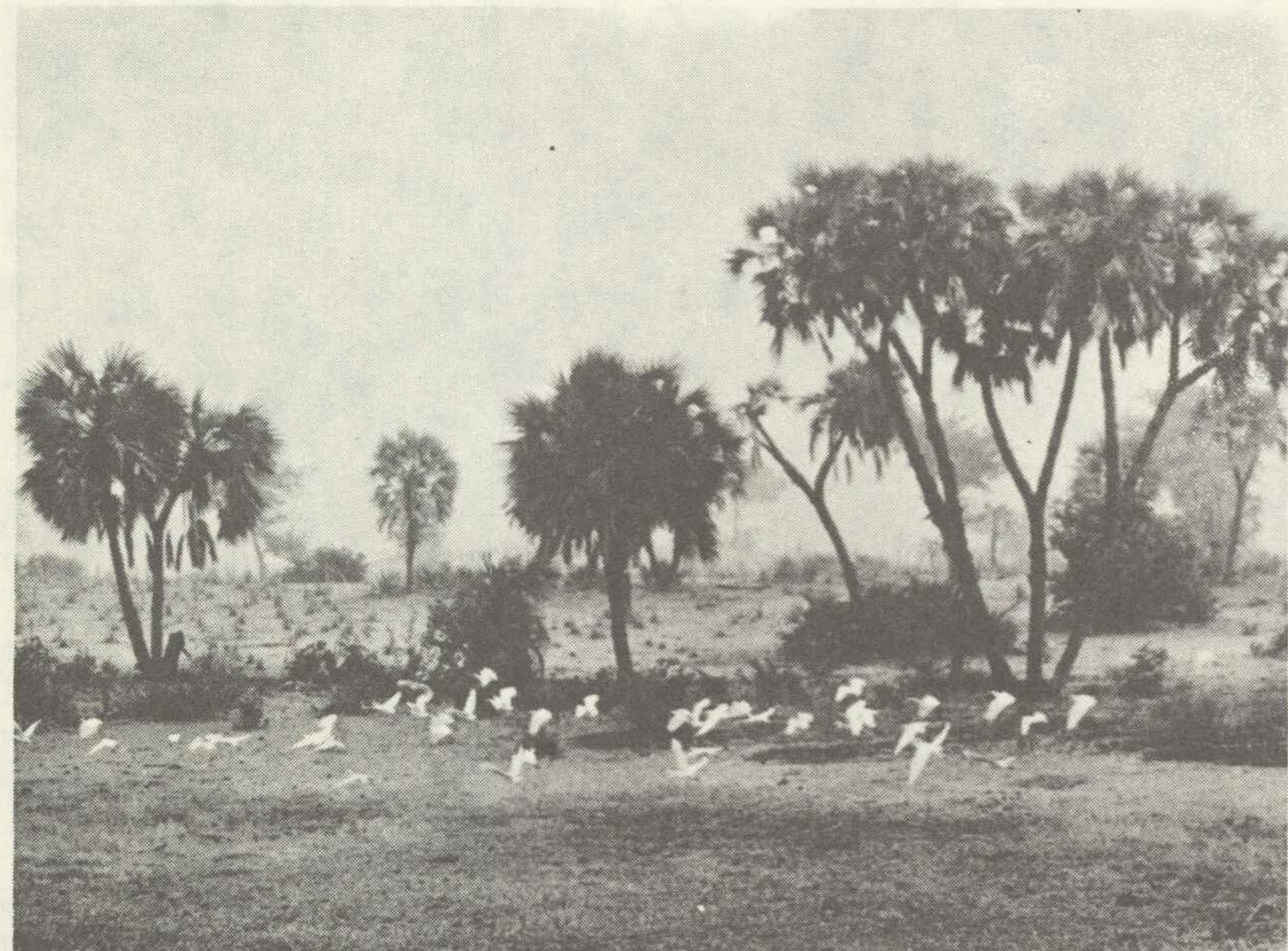

Sri Lanka.
Fot. Edward Hartwig

Hiszpania. Aleja palm daktylowych
(*Phoenix dactylifera* L.)
w Estapona.
Fot. Janusz Hereźniak

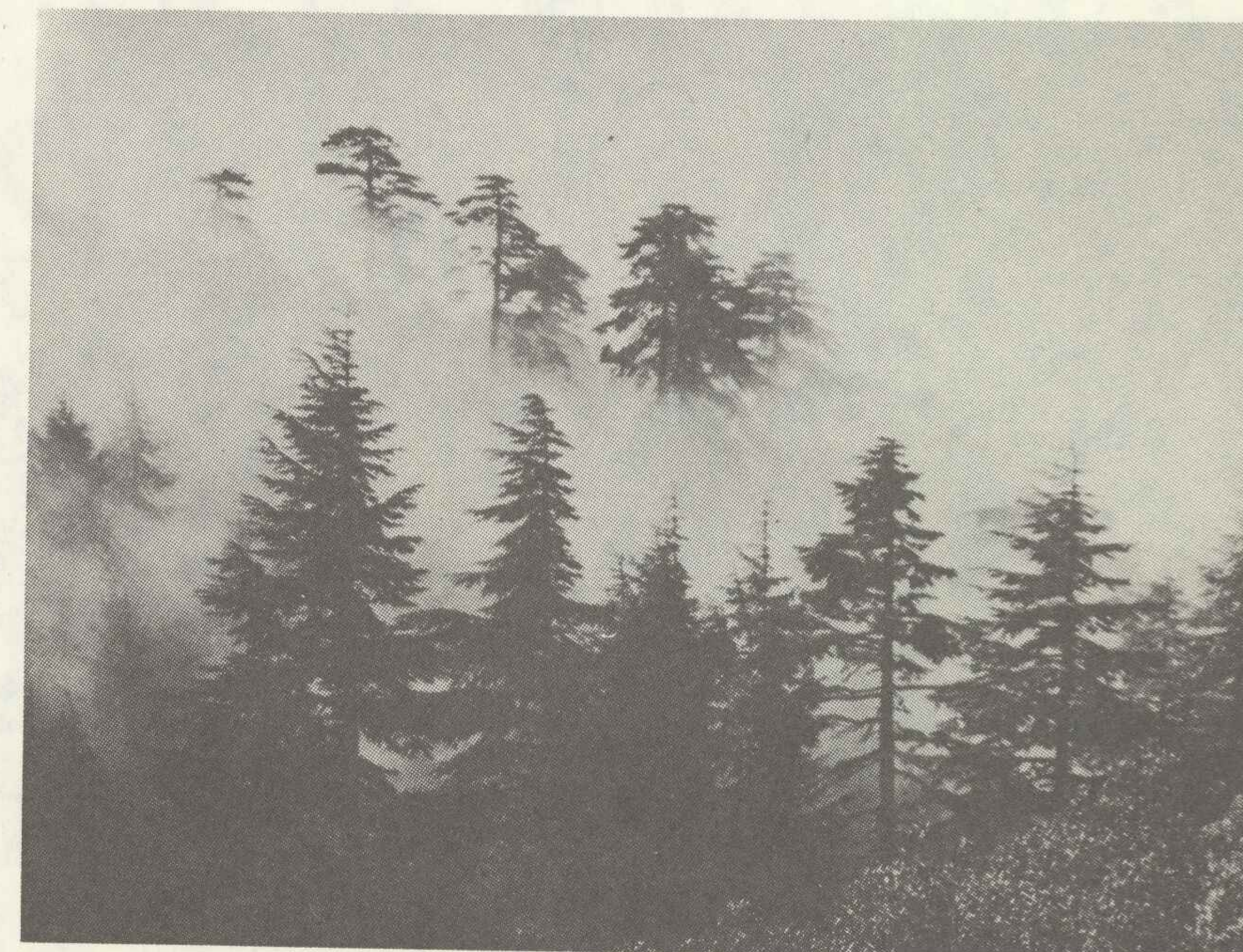
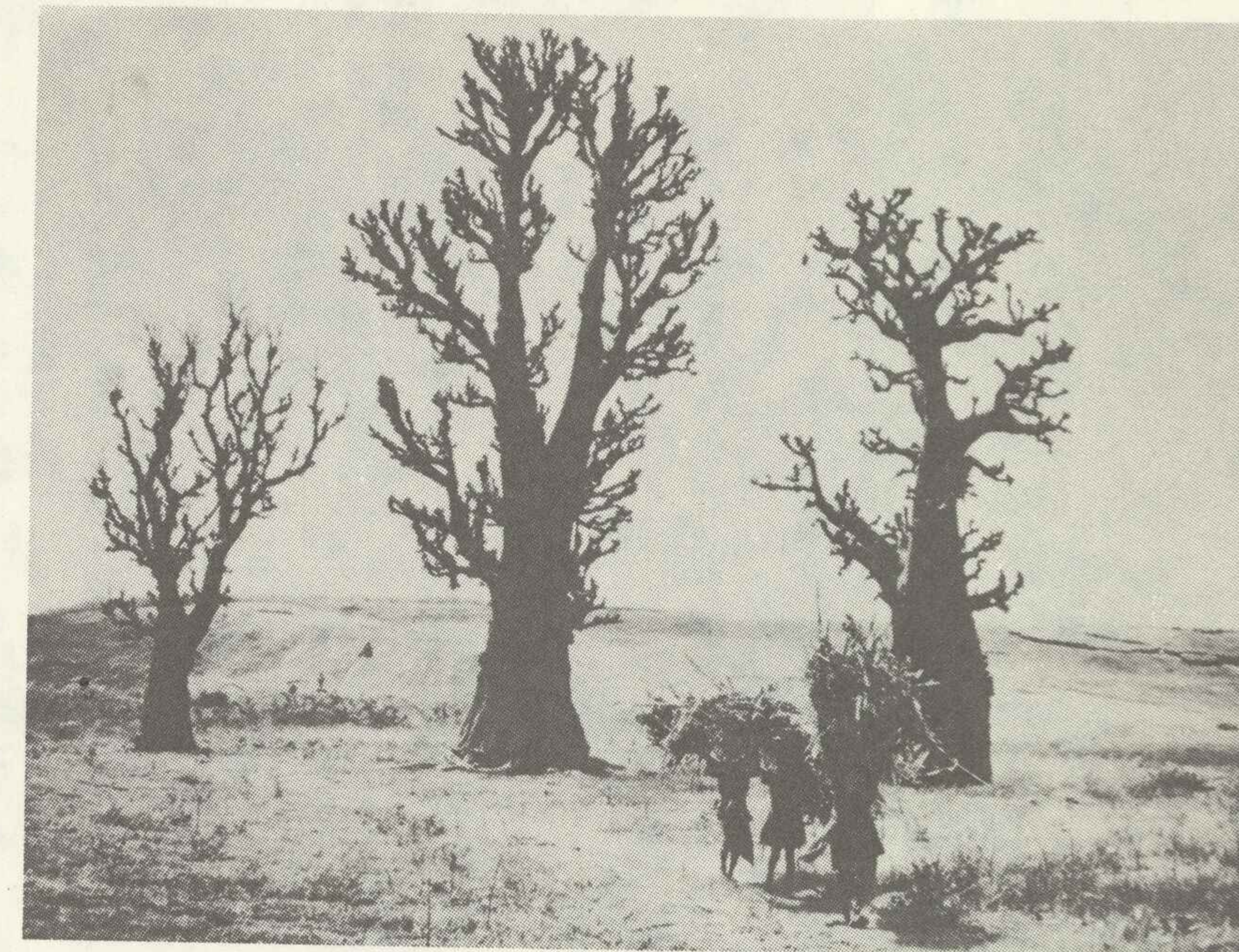

Niger. Palmy Dum (*Hyphaene thebaica*)
w porze wiejącego harmattan.
Fot. Janusz Hereźniak.

Algieria. Palmy daktylowe (*Phoenix dactylifera* L.)
w oazie In Salah.
Fot. Janusz Hereźniak

Nigeria. Baobaby (*Adansonia Digitata* L.)
przy drodze między Kano a Zaria.
Fot. Janusz Hereźniak

Maroko. Ketama. Cedry atlaskie
(*Cedrus Atlantica* Manetti) w Górach Rifu
Fot. Janusz Hereźniak

Kanada. Yukon. Góry Kluane.
Fot. Szymon Wdowiak

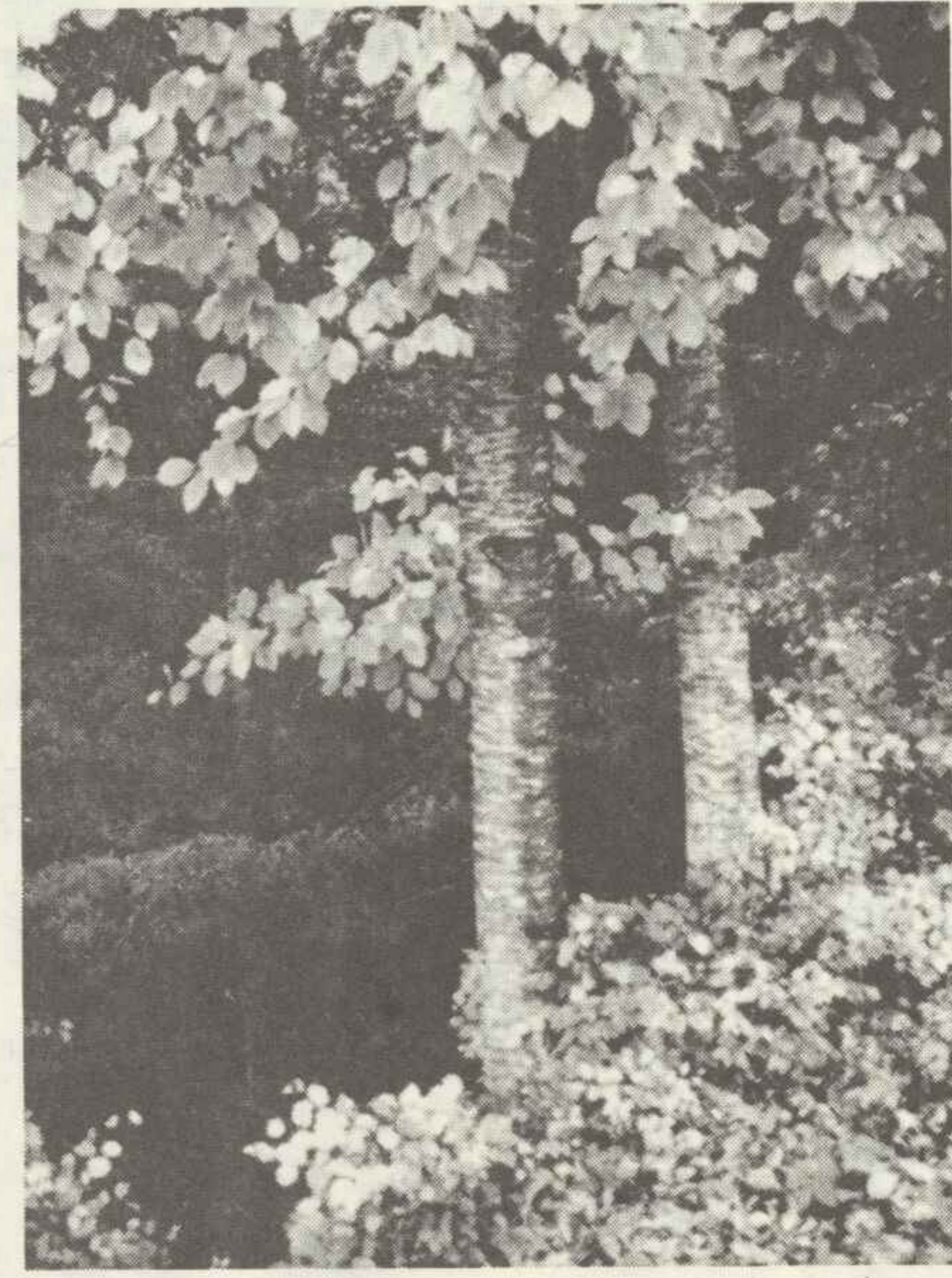
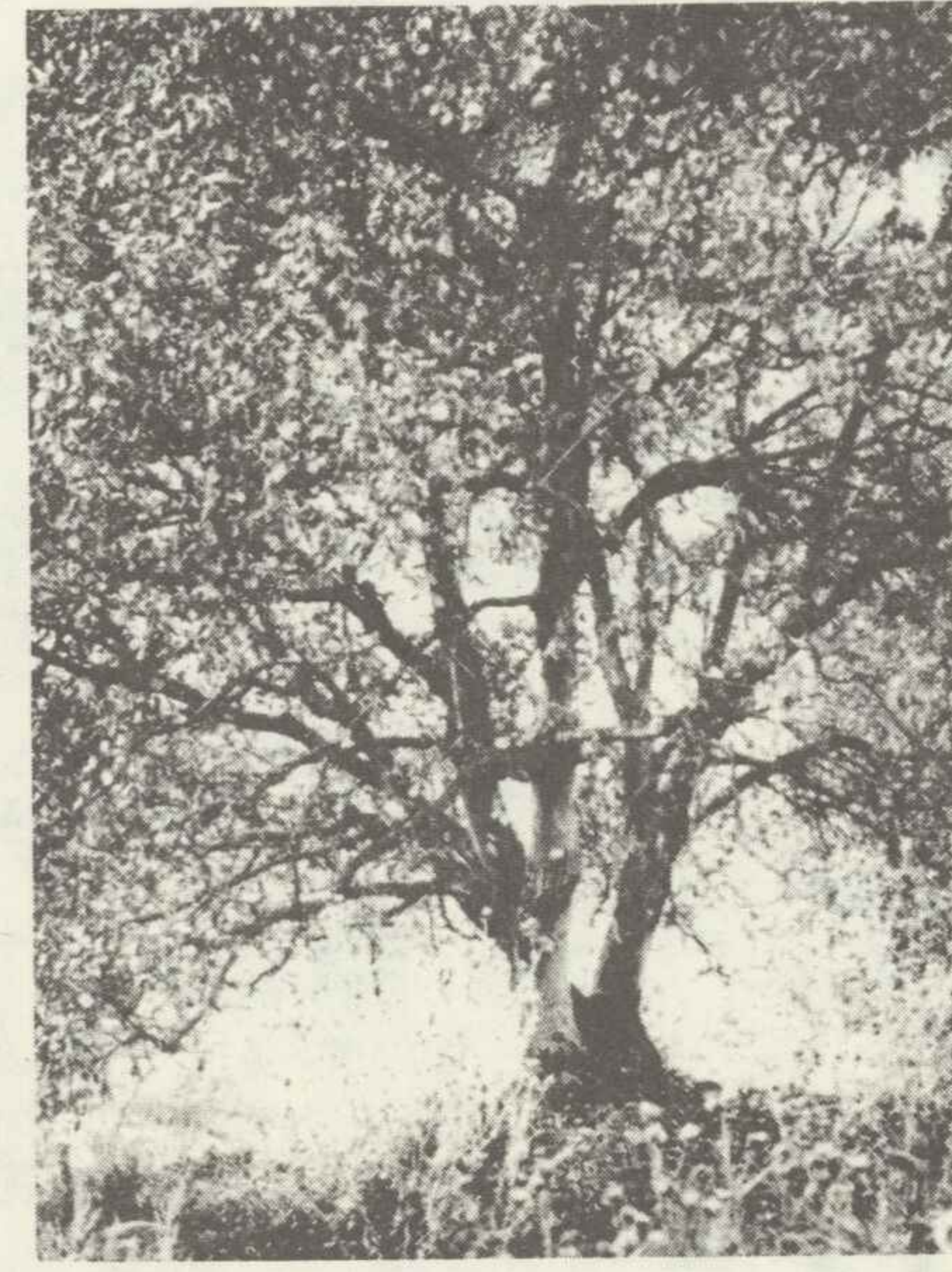
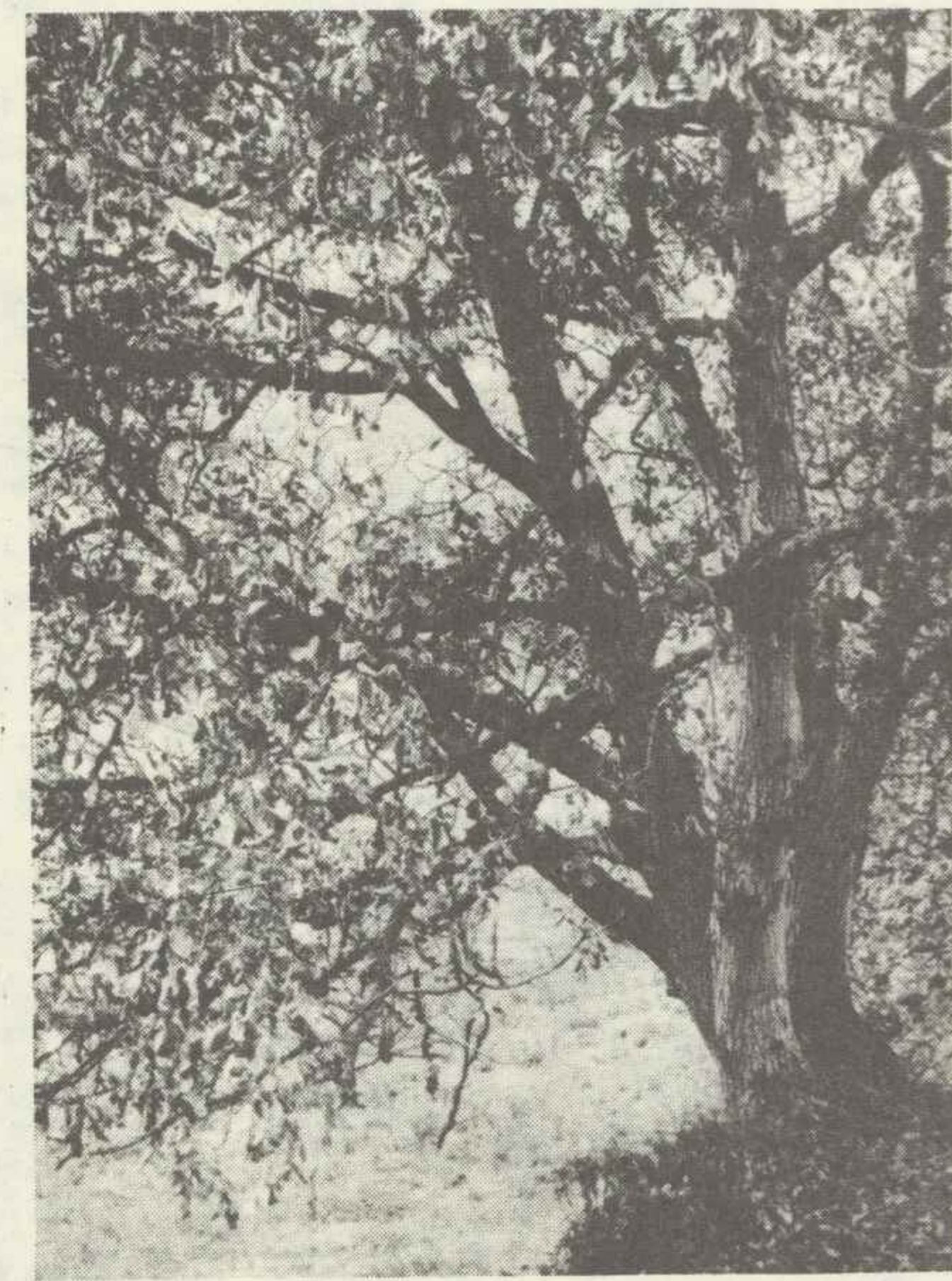

Jugosławia. Stare sady oliwkowe w okolicy Baru.
Fot. Edward Hartwig

Nepal. Pra-las pod Kangczendźangą.
Fot. Szymon Wdowiak

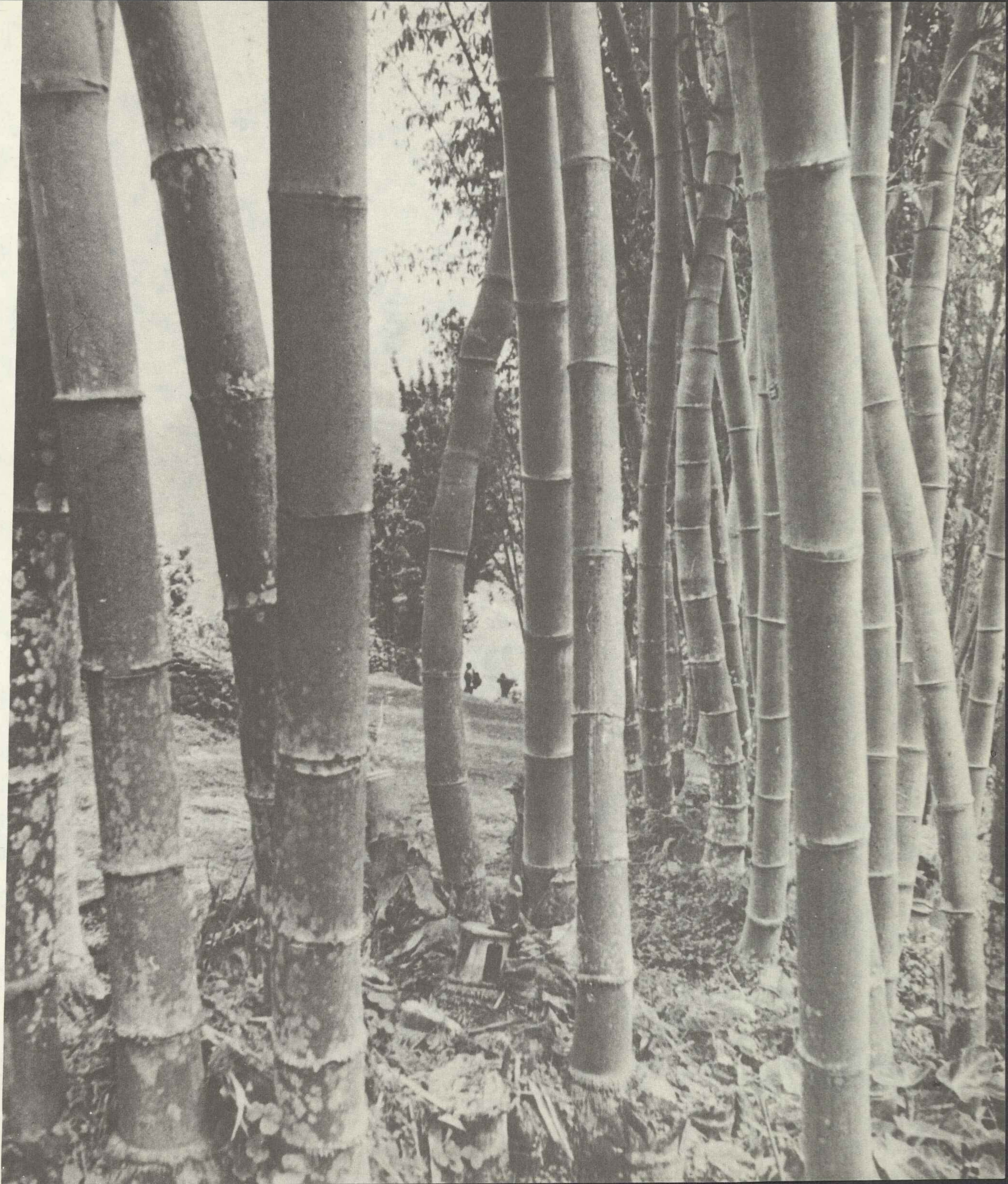

Bułgaria. Rodopy. Formy drzew.
Fot. Paweł Piersciński

Nepal. Bambusy
w Małych Himalajach.
Fot. Szymon Wdowiak

Syria.
Las sosnowy.
Fot. Tadeusz Kowalski

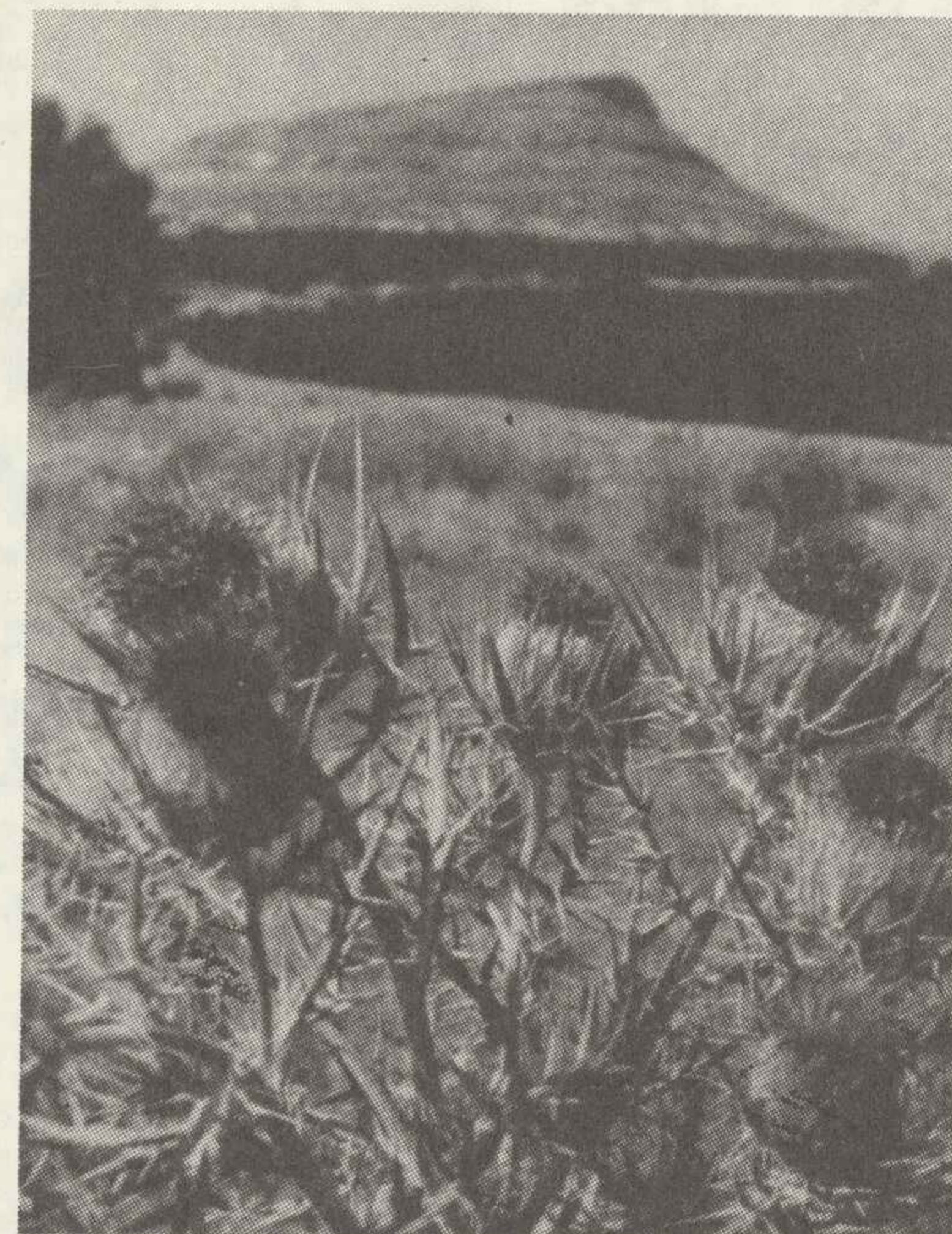

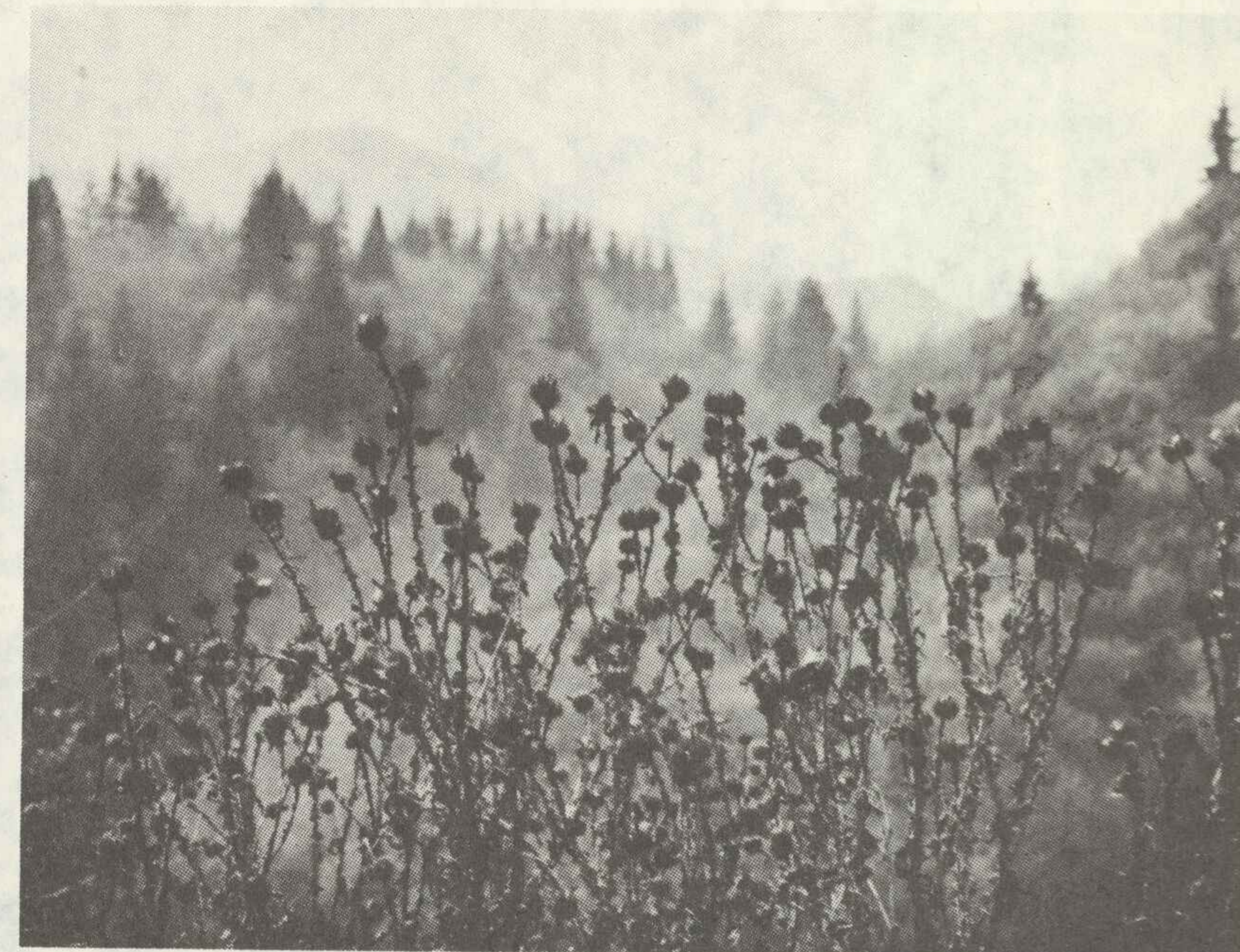
Bara Leh Nepal.
Fot. Danuta Piotrowska

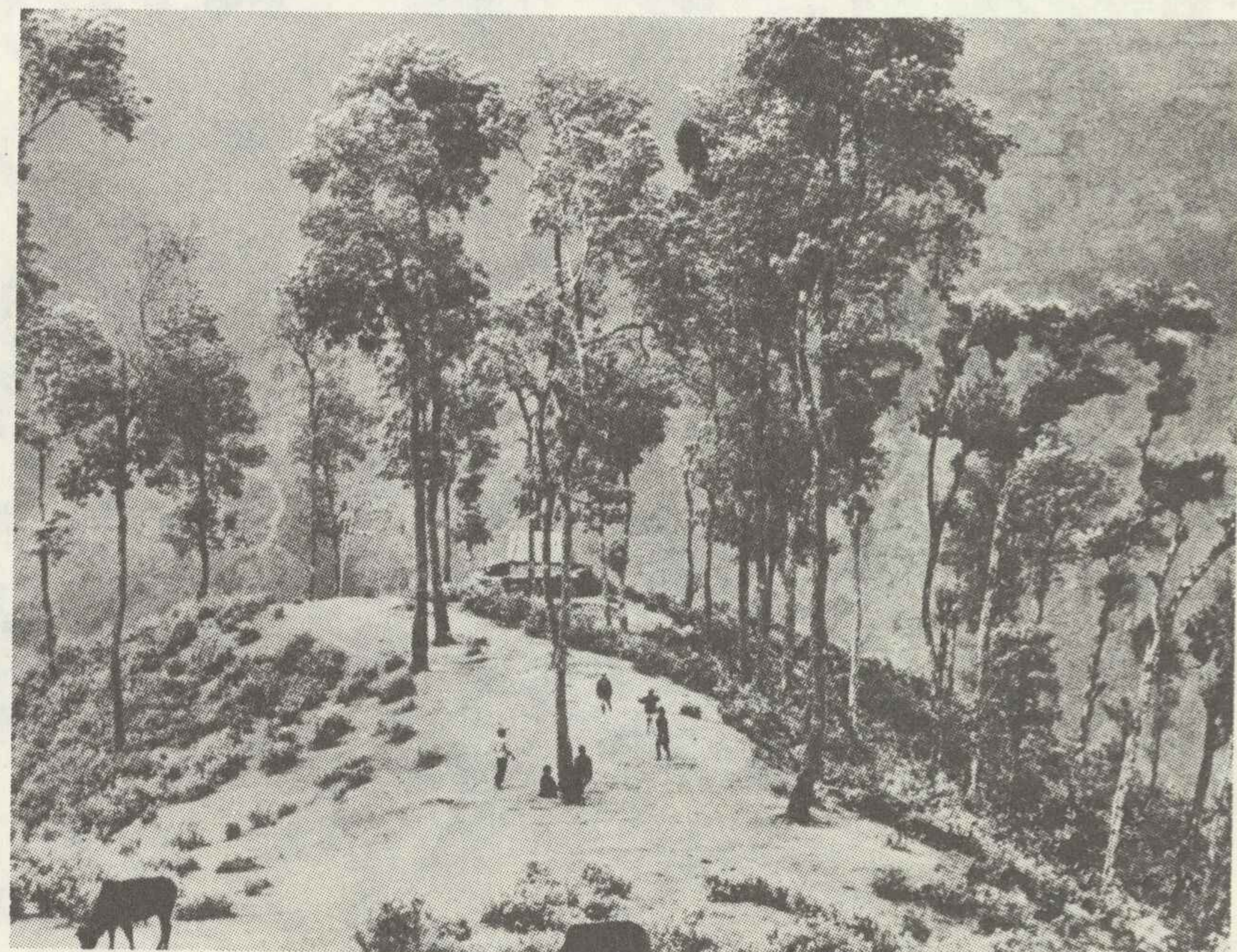
Nepal. Jęczmienne pola pod Nilgiri.
Fot. Szymon Wdowiak

Hiszpania. Tzw. páramos na Wyżynie Kastylijskiej.
Fot. Zdzisław J. Zieliński

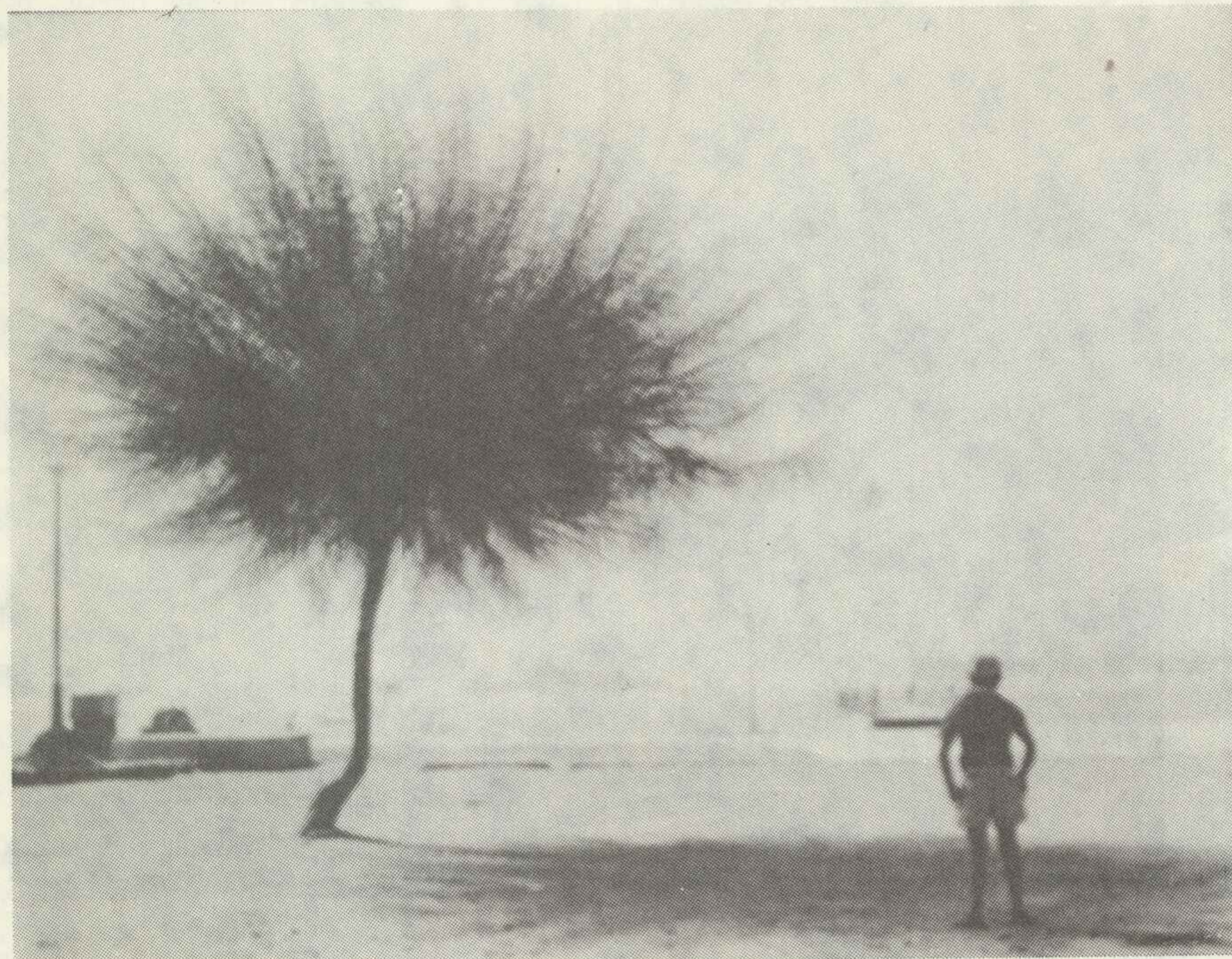

Bułgaria. Osty w Rodopach.
Fot. Paweł Pierściński

Nepal. Drzewa zachowały się w świętych gajach.
Kapliczka ku czci Siwy pod Taplejung.
Fot. Szymon Wdowiak

Grecja. Wybrzeże Pireusu.
Fot. Feliks Zwierzchowski

Francja. Chonancy. Ogrody.
Fot. Paweł Pierściński

Bułgaria. Kamienny las.
Fot. Kazimierz Gargul

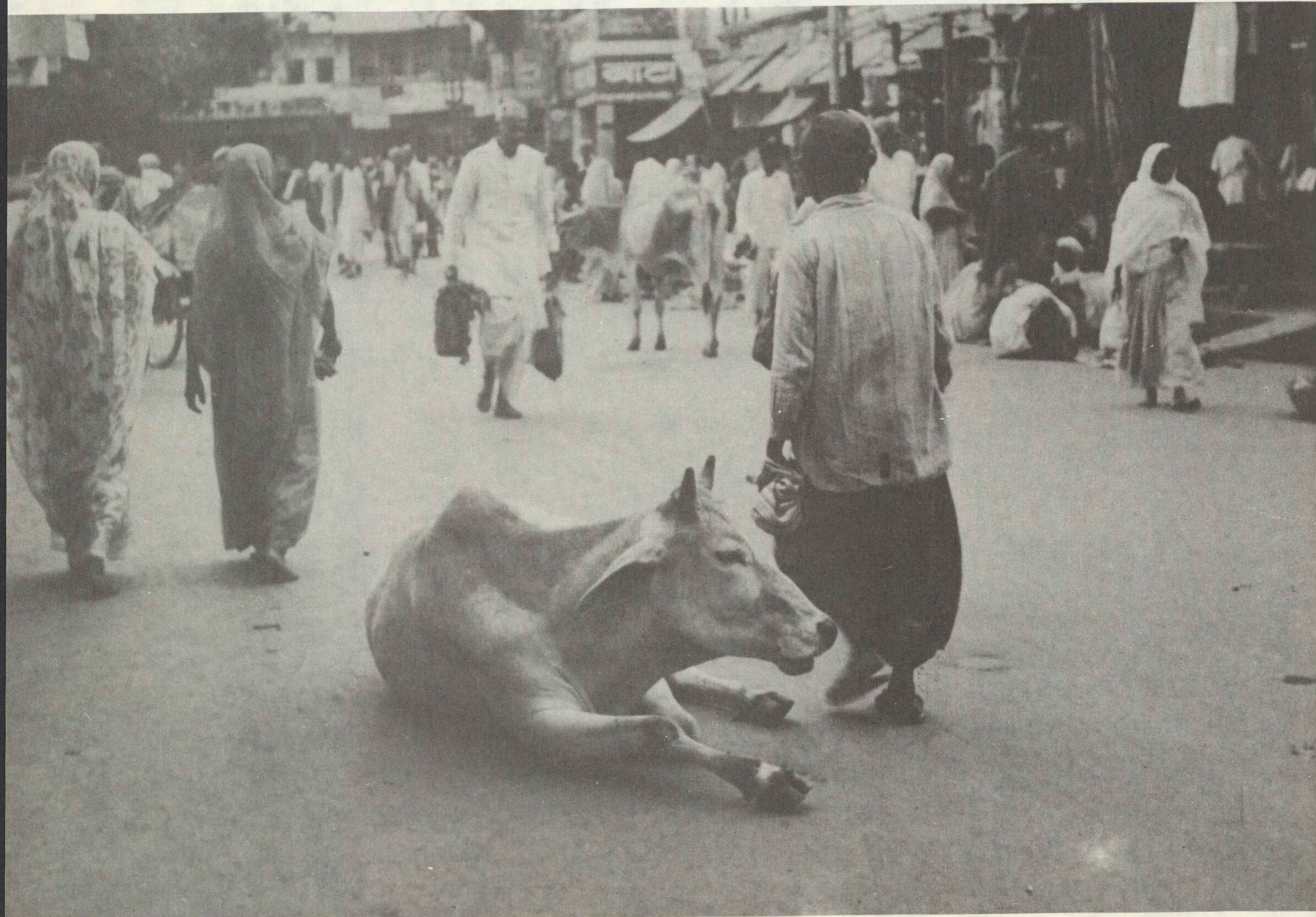
Mongolia. Gobi. Ślad życia.
Fot. Jerzy Mąkowski

Świat zwierząt

Przystosowanie organizmów żywych do warunków środowiska. Ziemia mieszkaniem zwierząt. Myślistwo. Zwierzęta łowne. Pasterstwo. Zwierzęta udomowione. Hodowla. Przemysłowe pozyskiwanie surowców zwierzęcych. Polowanie dla przyjemności. Panowanie człowieka w przyrodzie. Skażenie środowiska: zatrucie powietrza, wód i gleb. Wymieranie gatunków. Rezerwaty przyrody. Ogrody zoologiczne.

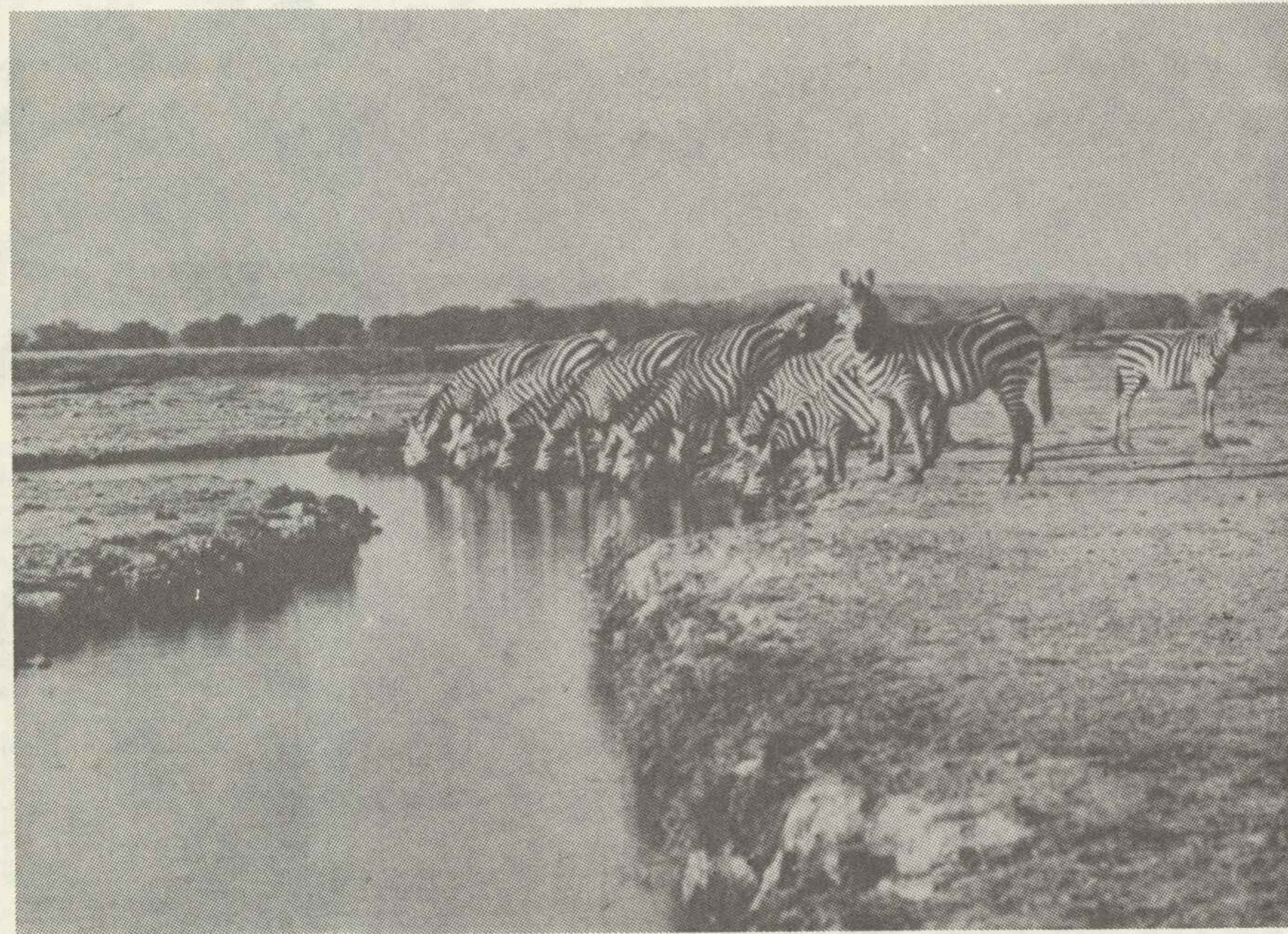
Indie. Benares.
Fot. Stefan Arczyński

Hiszpania. Madryd. Corrida.
Fot. Michał Sowiński

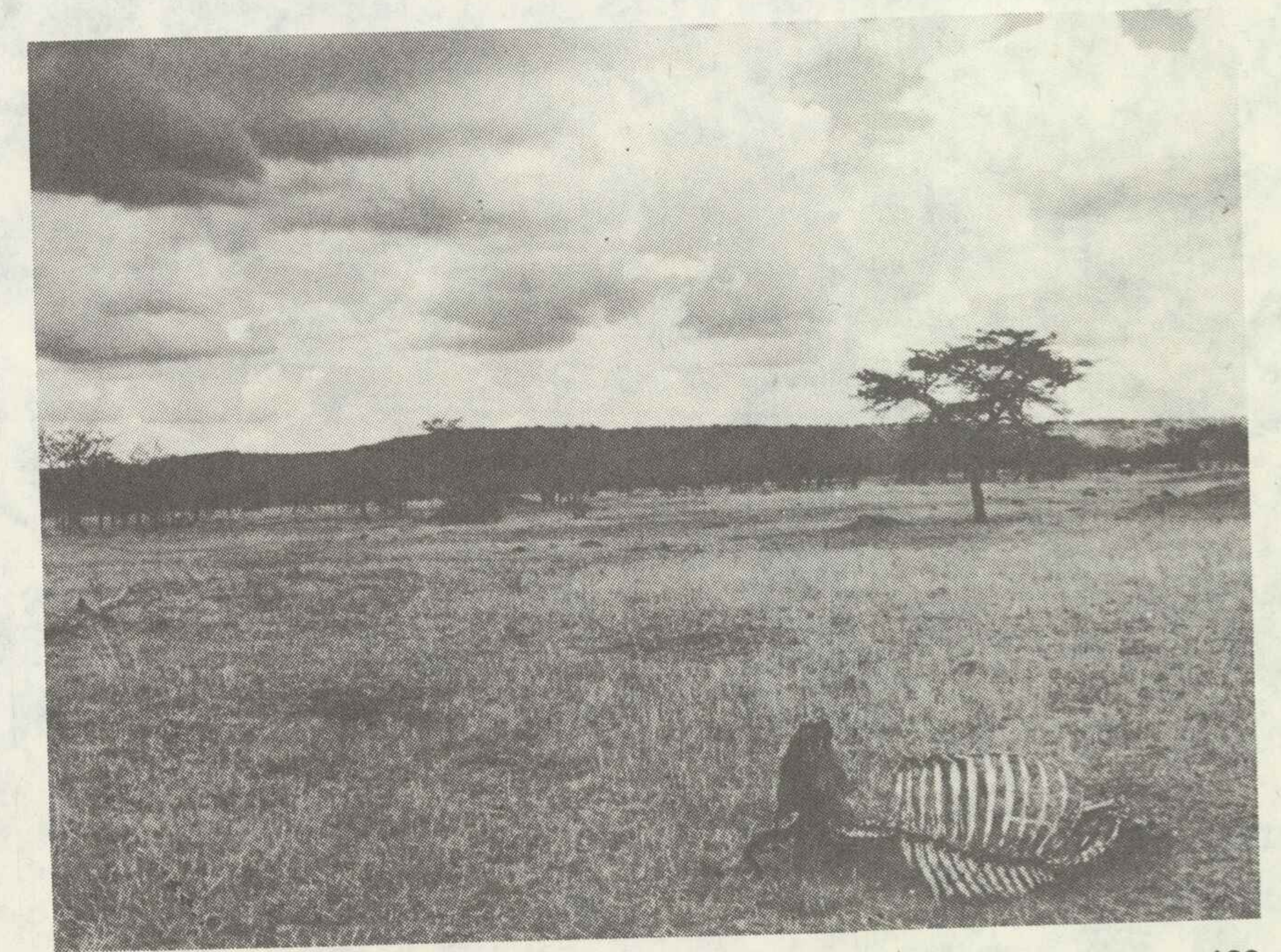
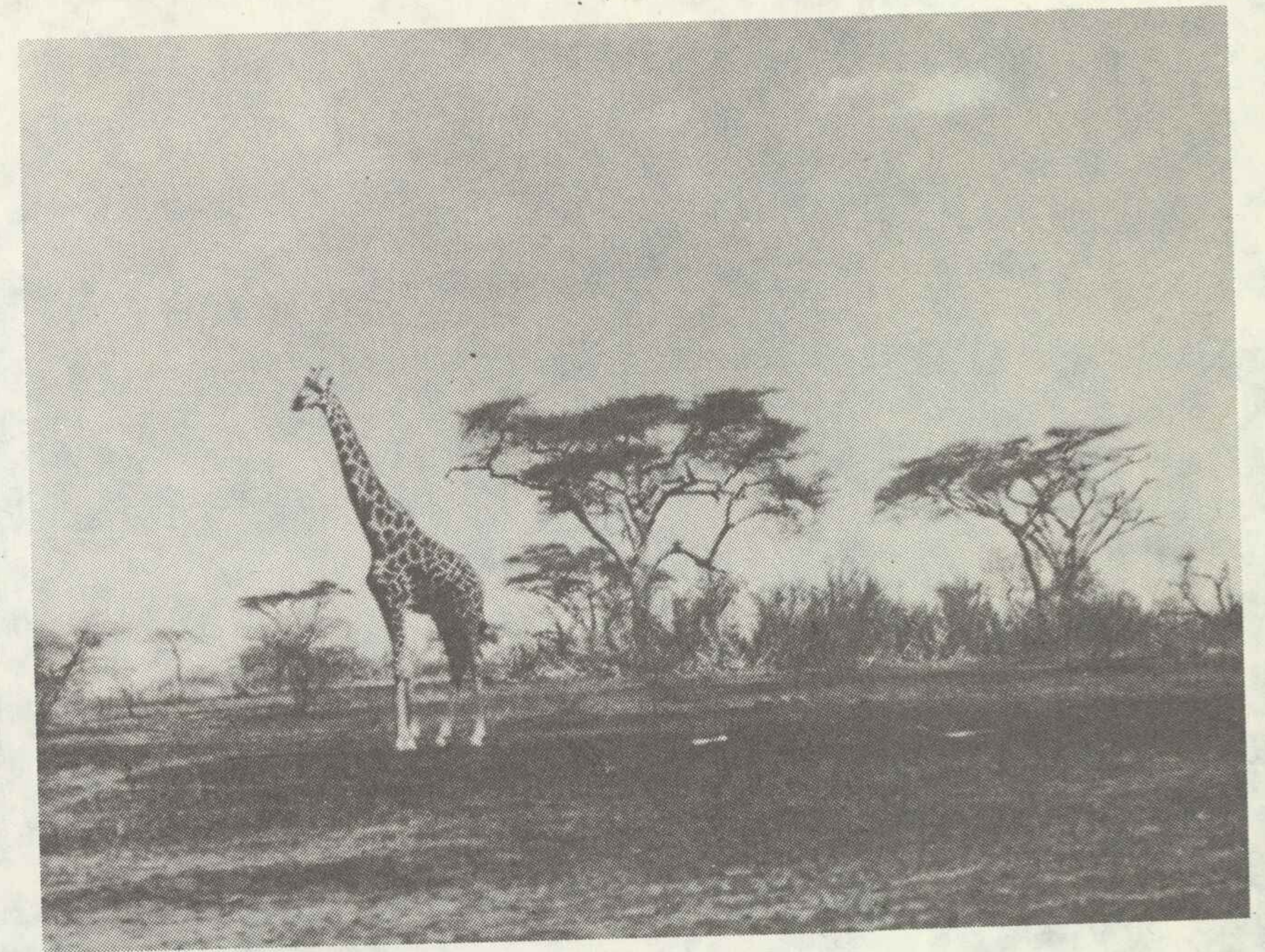

Kenia. Park Narodowy Amboselli. U wodopoju.
Fot. Miłosław Petruszka

Kenia. Masai Mara Park. Gepard.
Fot. Jerzy L. Gardulski

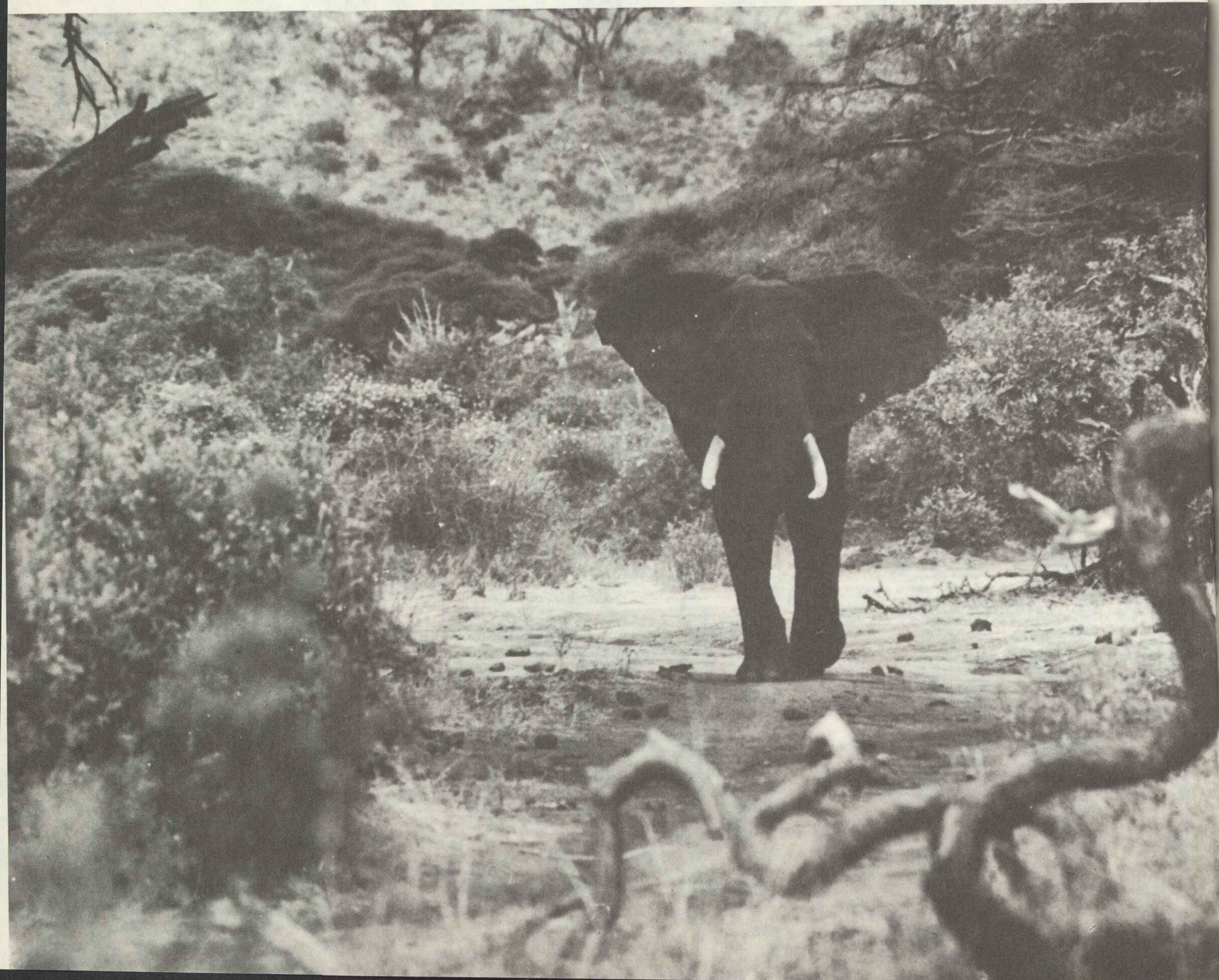
Tanzania. Serengeti. Żyrafa.
Fot. Andrzej Rytteł

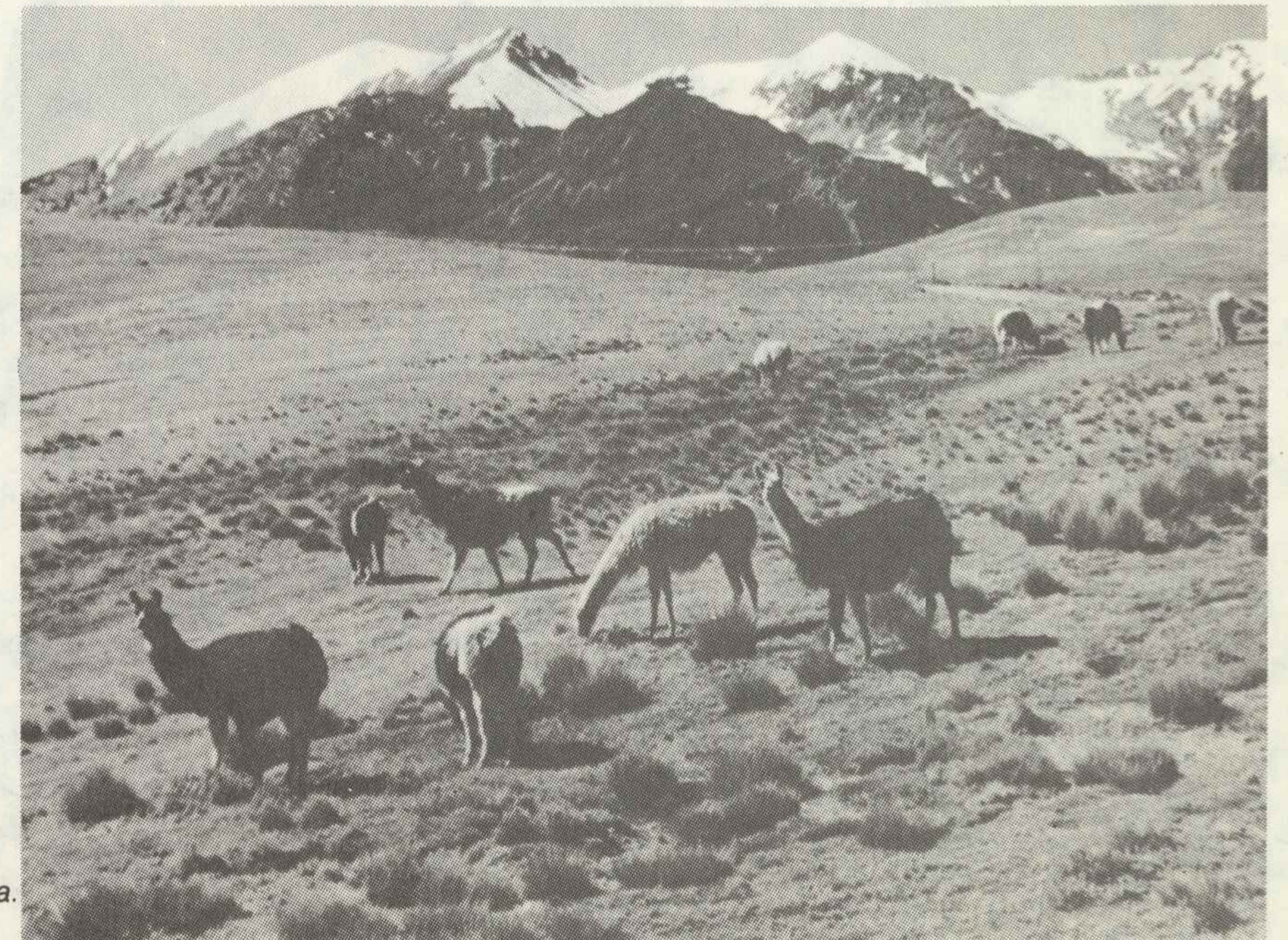
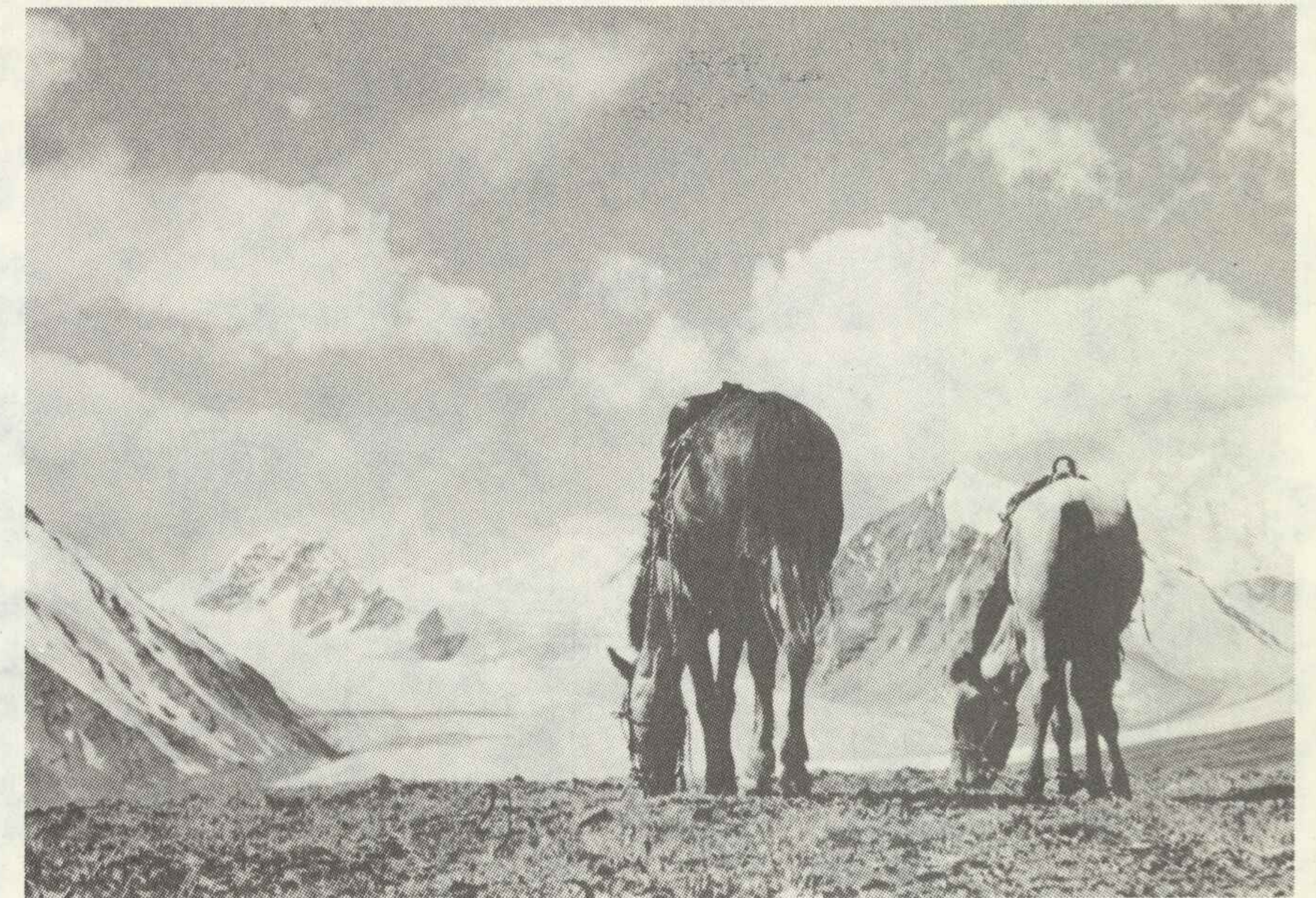
Kenia. Masai Mara Park. Olorukoti Plain.
Fot. Jerzy L. Gardulski

Tanzania. Manyara. Atakujący słoń.
Fot. Andrzej Rytteł

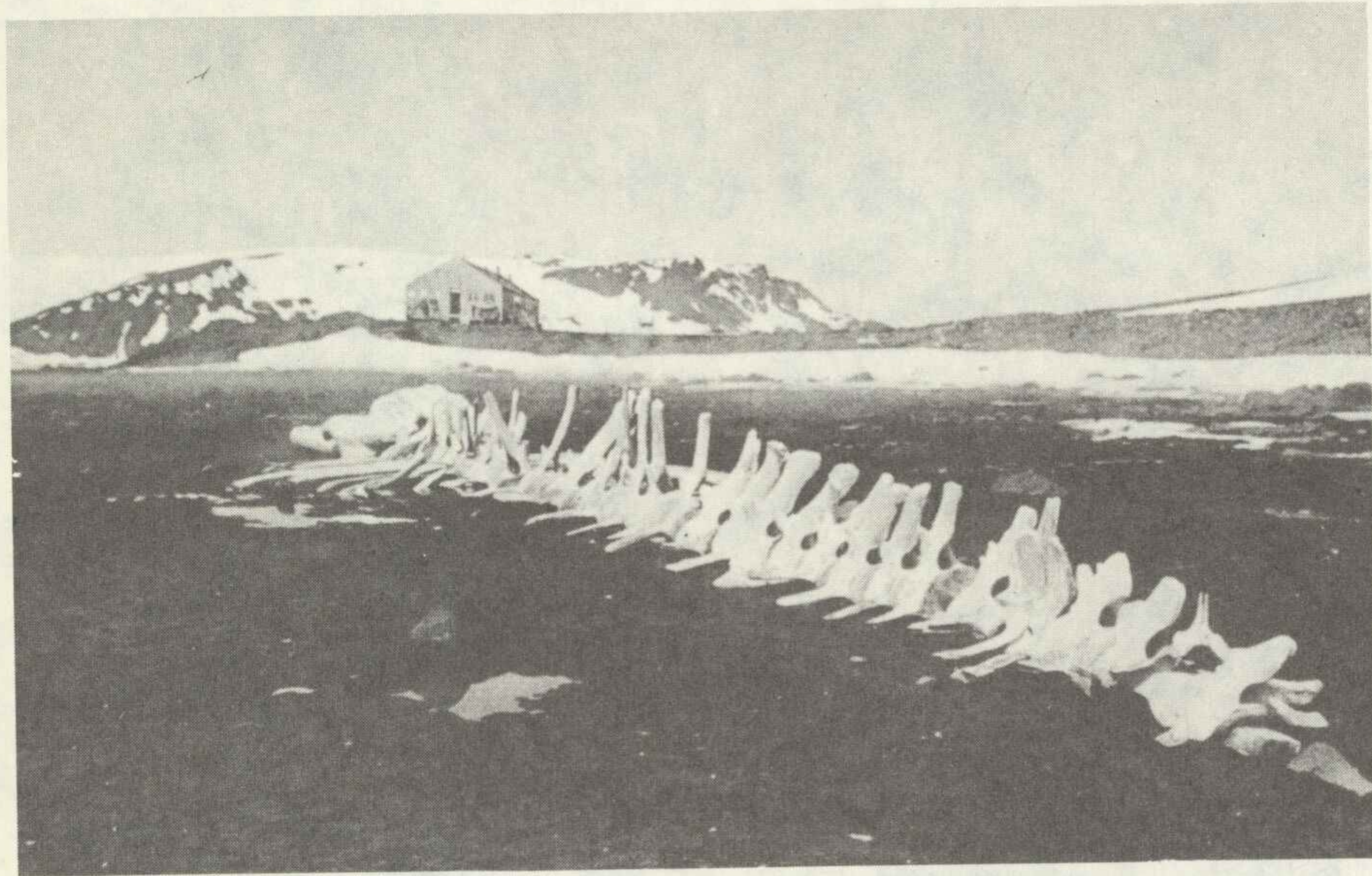

Altaj Mongolski. Góry Tabun Bogdo.
Fot. Szymon Wdowiak

Boliwia. Lamy na wyżynie w masywie Chacaltaya.
Fot. Andrzej Rytteł

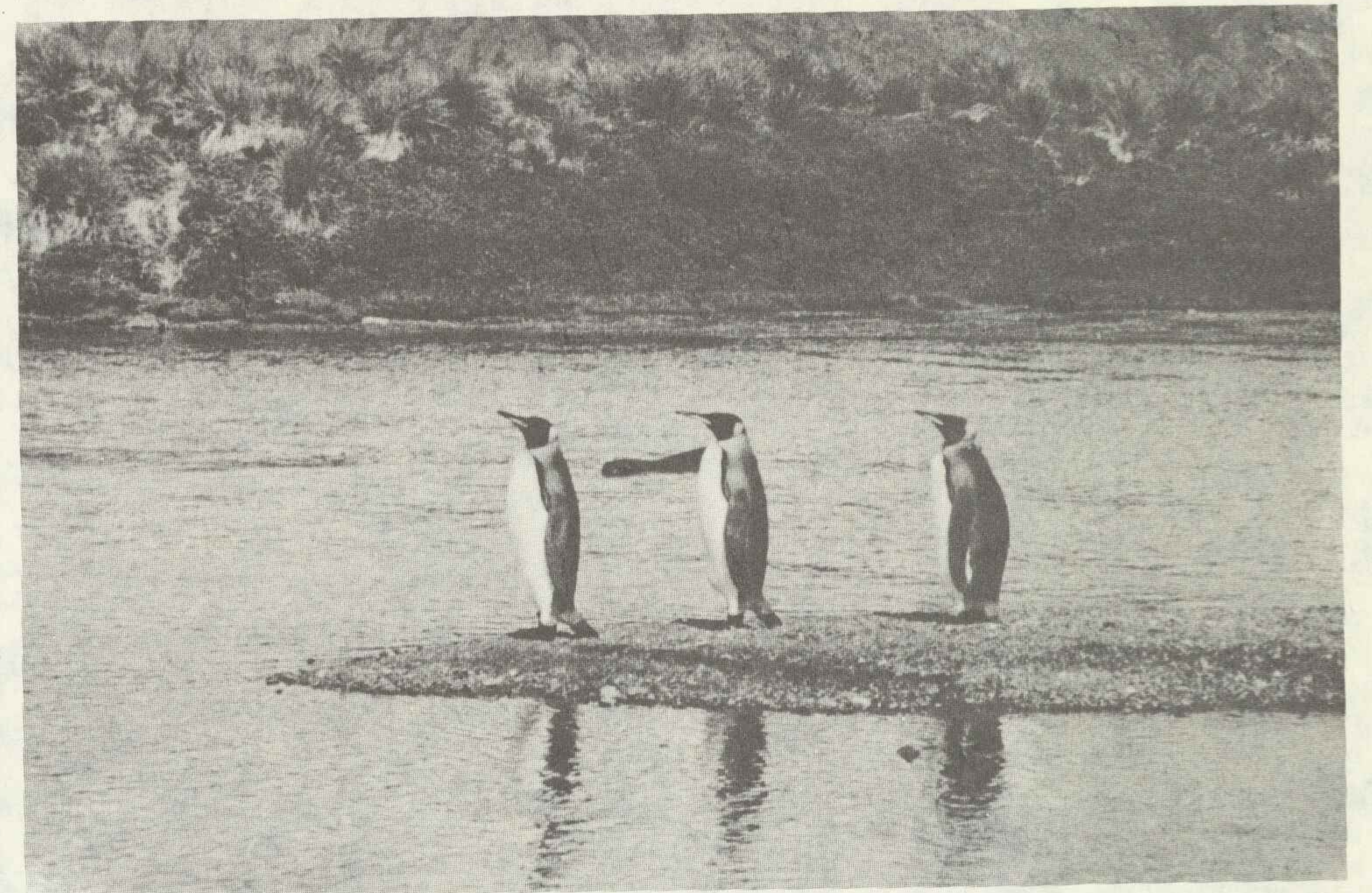

Antarktyka Zachodnia.
Fot. Zbigniew Rubiowski

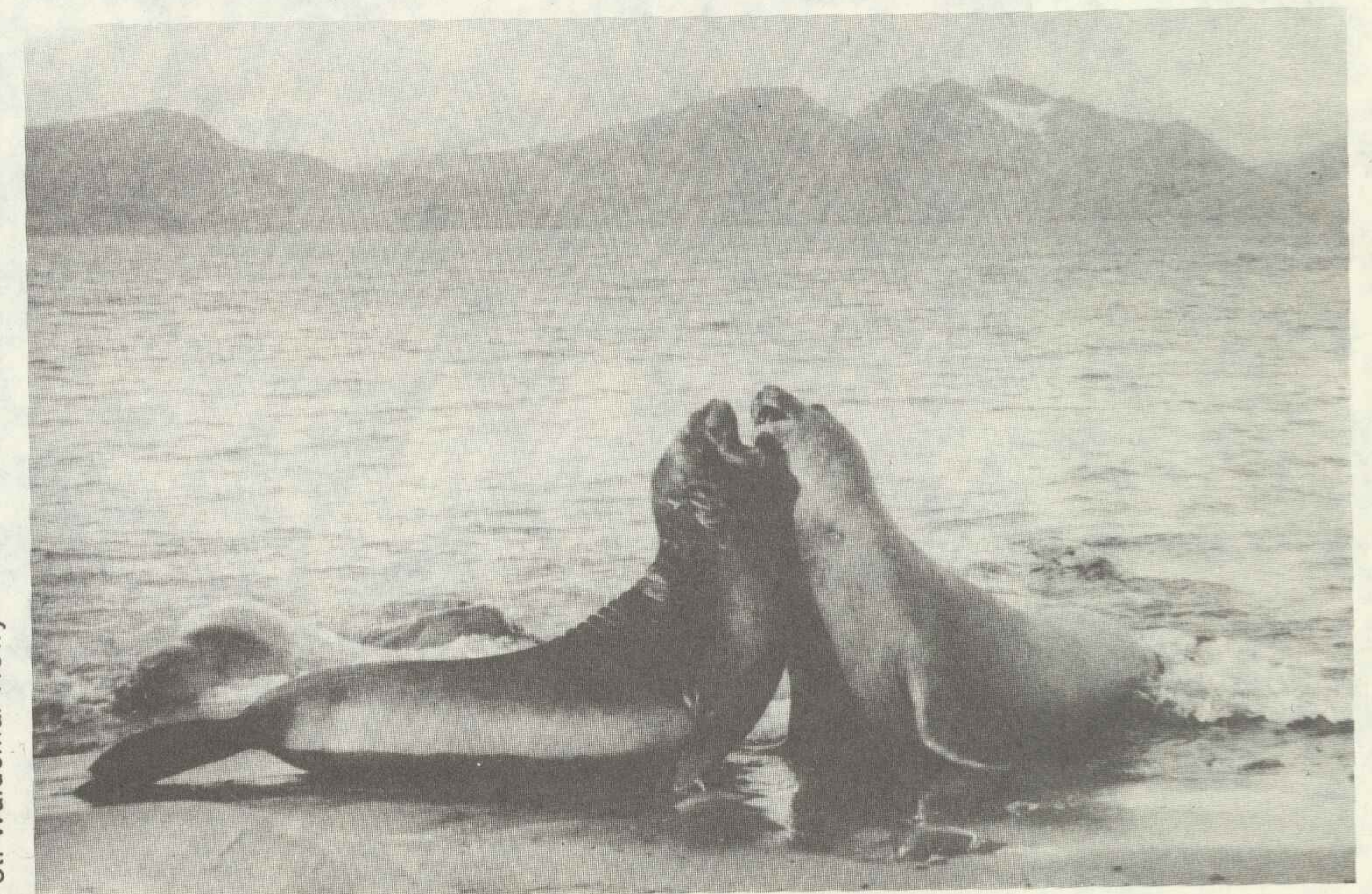

Wyspa King George. Szetlandy Południowe.
Fot. Wojciech Stan

Wyspa South Georgia. Pingwiny królewskie. (*Aptenodytes patagonica*).
Fot. Waldemar Nowy

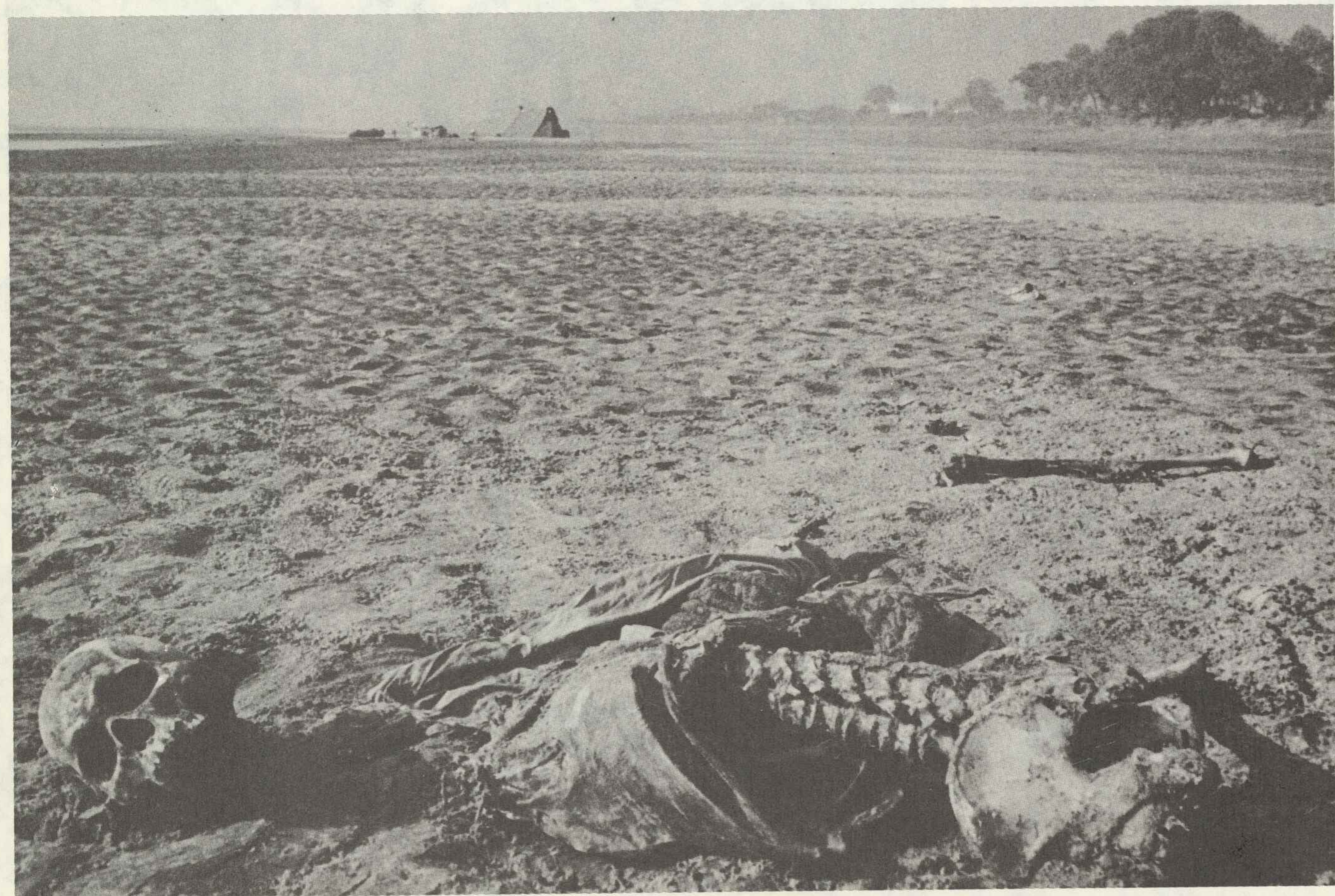

Wyspa South Georgia. „Zapaśnicy” (*Foki — Leonina mirounga*).
Fot. Waldemar Nowy

Indie. Nad rzeką Yamuną po powodzi.
Fot. Szymon Wdowiak

Mongolia. Altaj Mongolski. Przed jurką.
Fot. Szymon Wdowiak

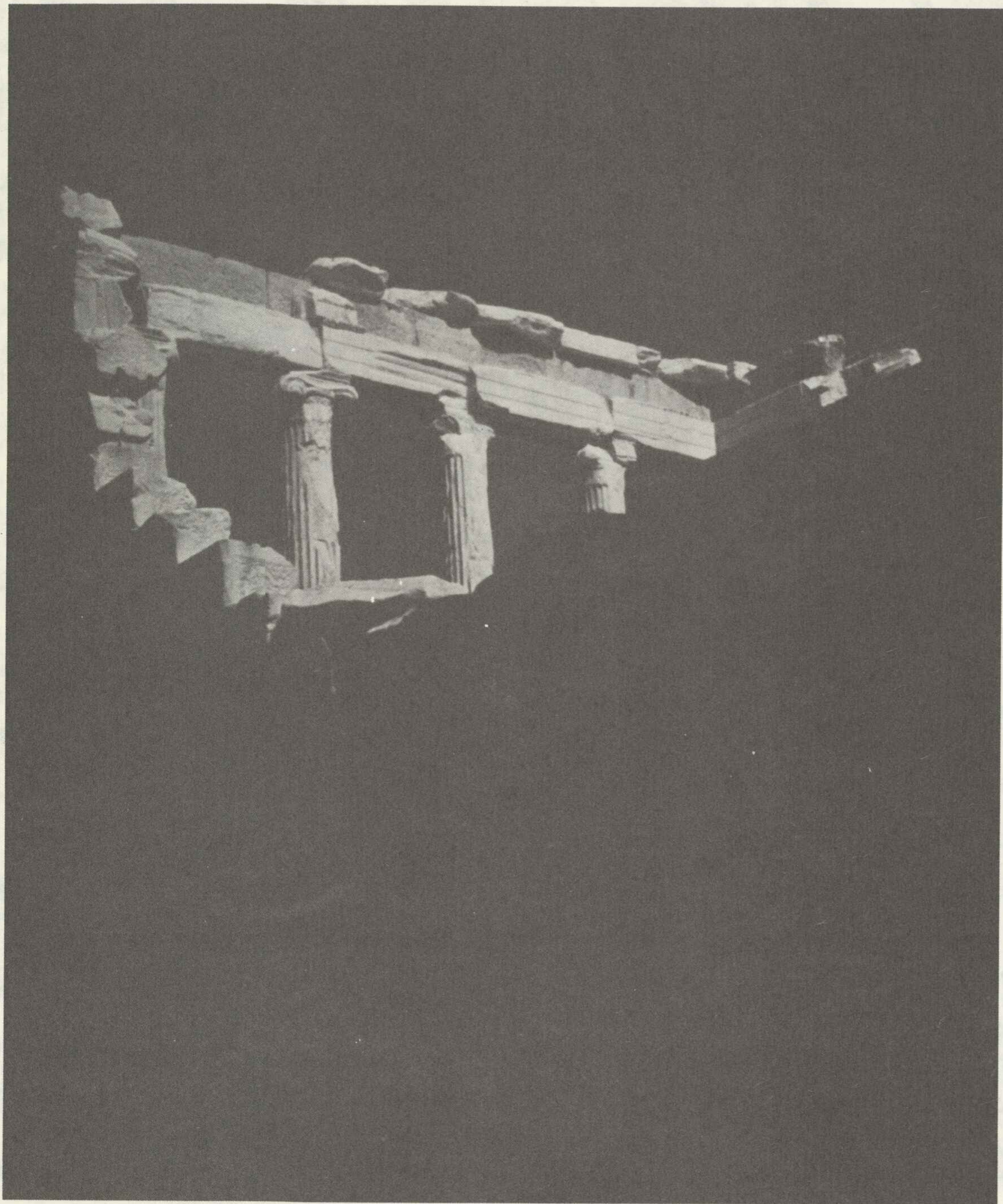

Kampucza. Rejon Angkor. Ruiny świątyni Ta Som z XII w.
Fot. Mirosław Petruszka

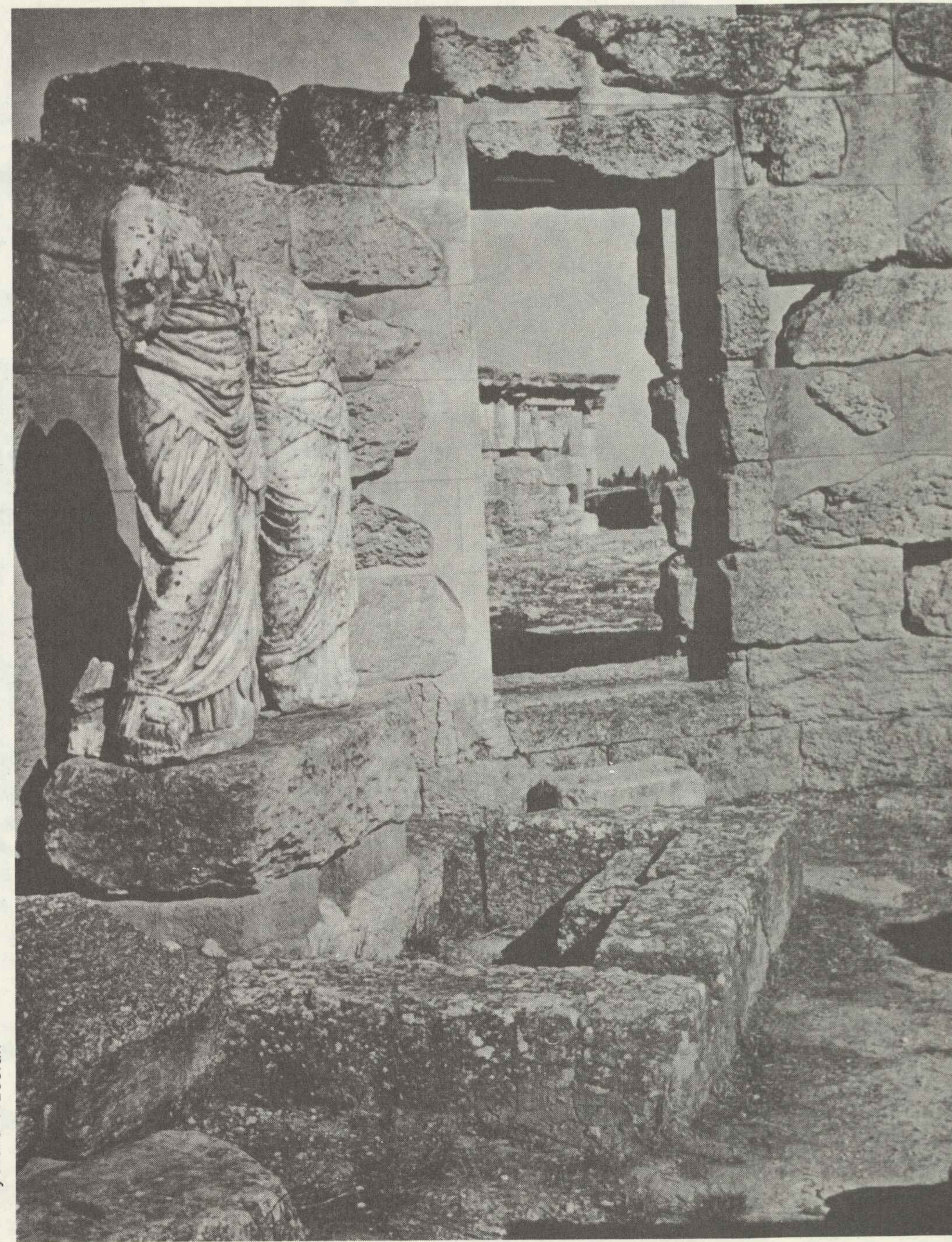
Świat ludzi

Panowanie człowieka na lądzie, wodzie i w powietrzu. Przekształcanie krajobrazów. Człowiek jako wytwór i twórca krajobrazu. Natura pierwowzorem wynalazków. Rozwój form budownictwa mieszkaniowego. Budowle użyteczności publicznej. Gmachy. Drogi. Groby. Jednoczenie mogił z otoczeniem. Perspektywy rozwoju cywilizacji.

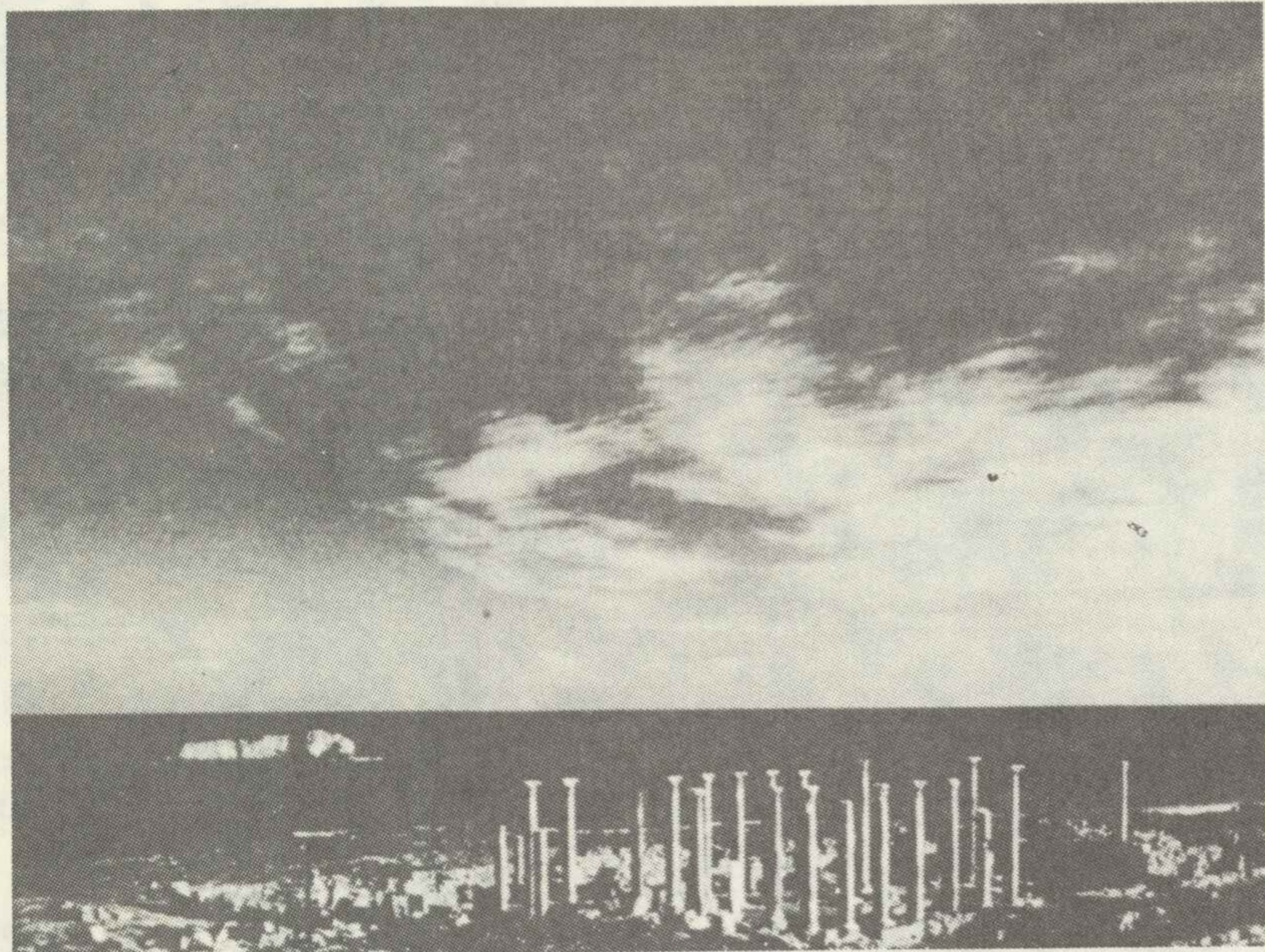

Grecja. Ateny. Akropol.
Fot. Fryderyk Kremser

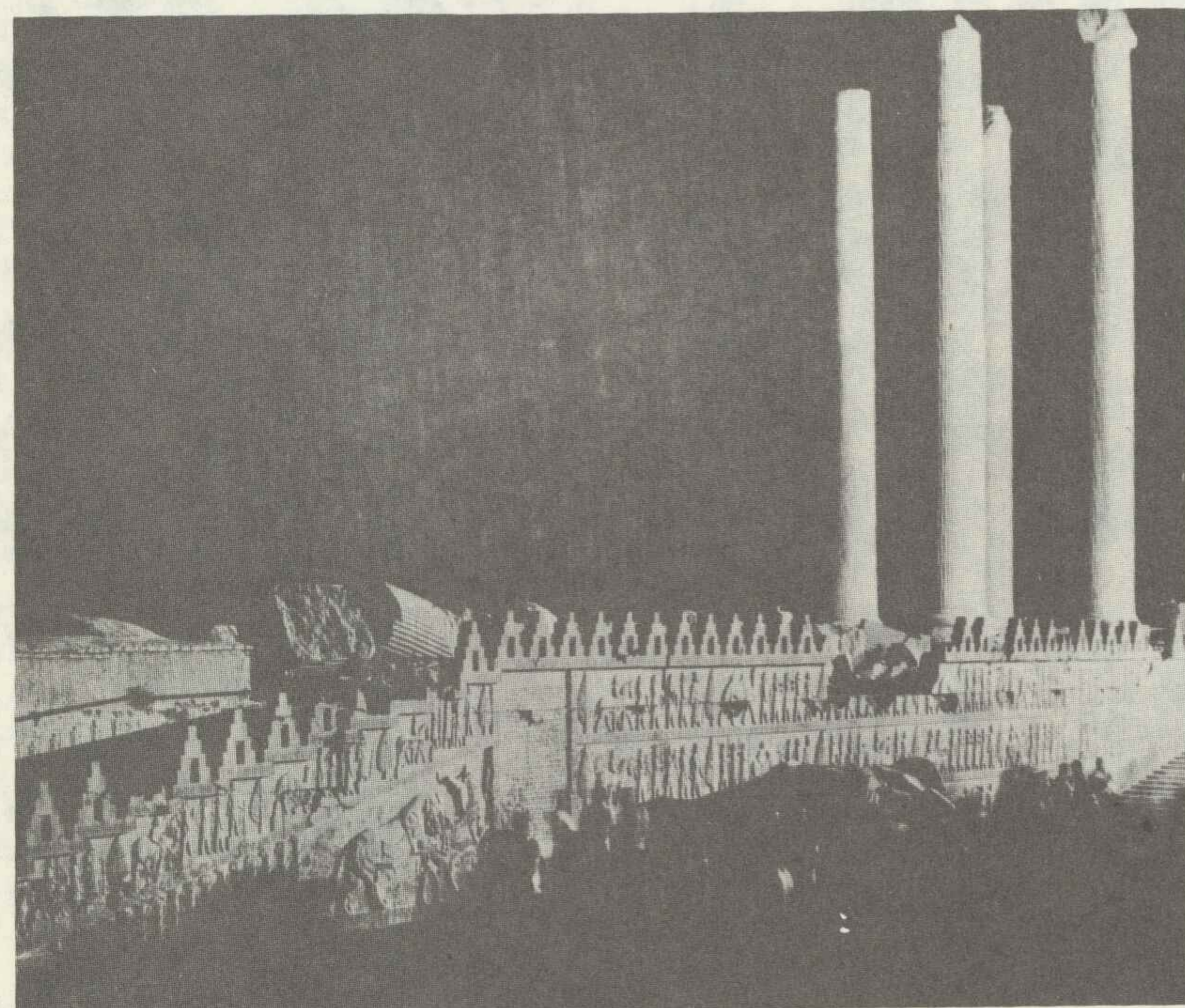

Libia. Bezglowe posagi świątyni Demeter.
Fot. Ryszard Trzeciak

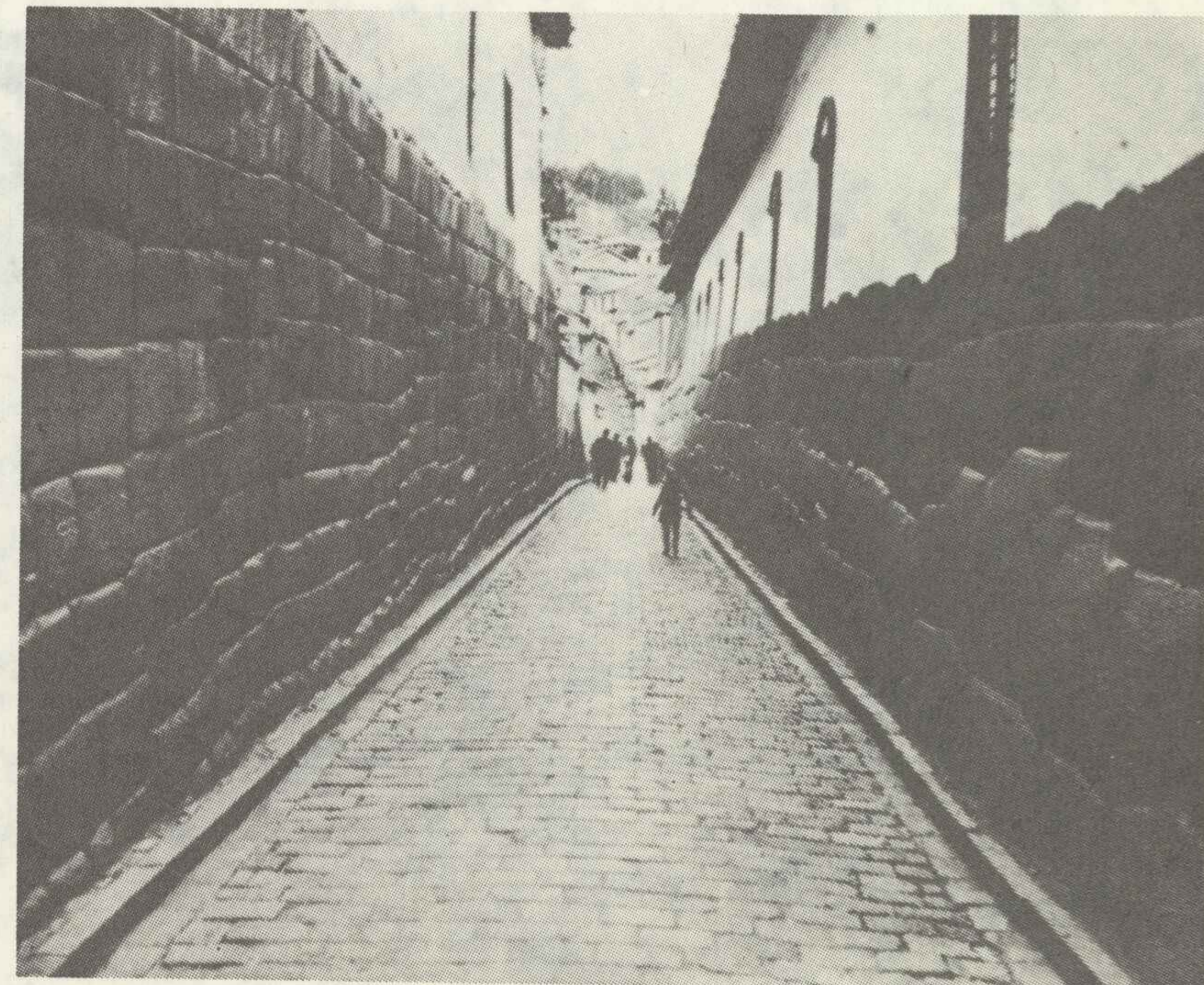
Cyrenajka. Apollonia. Ruiny bazyliki.
Fot. Andrzej Darski

Iran. Persepolis. Widok na Salę Stu Kolumn.
Fot. Adam Pałka

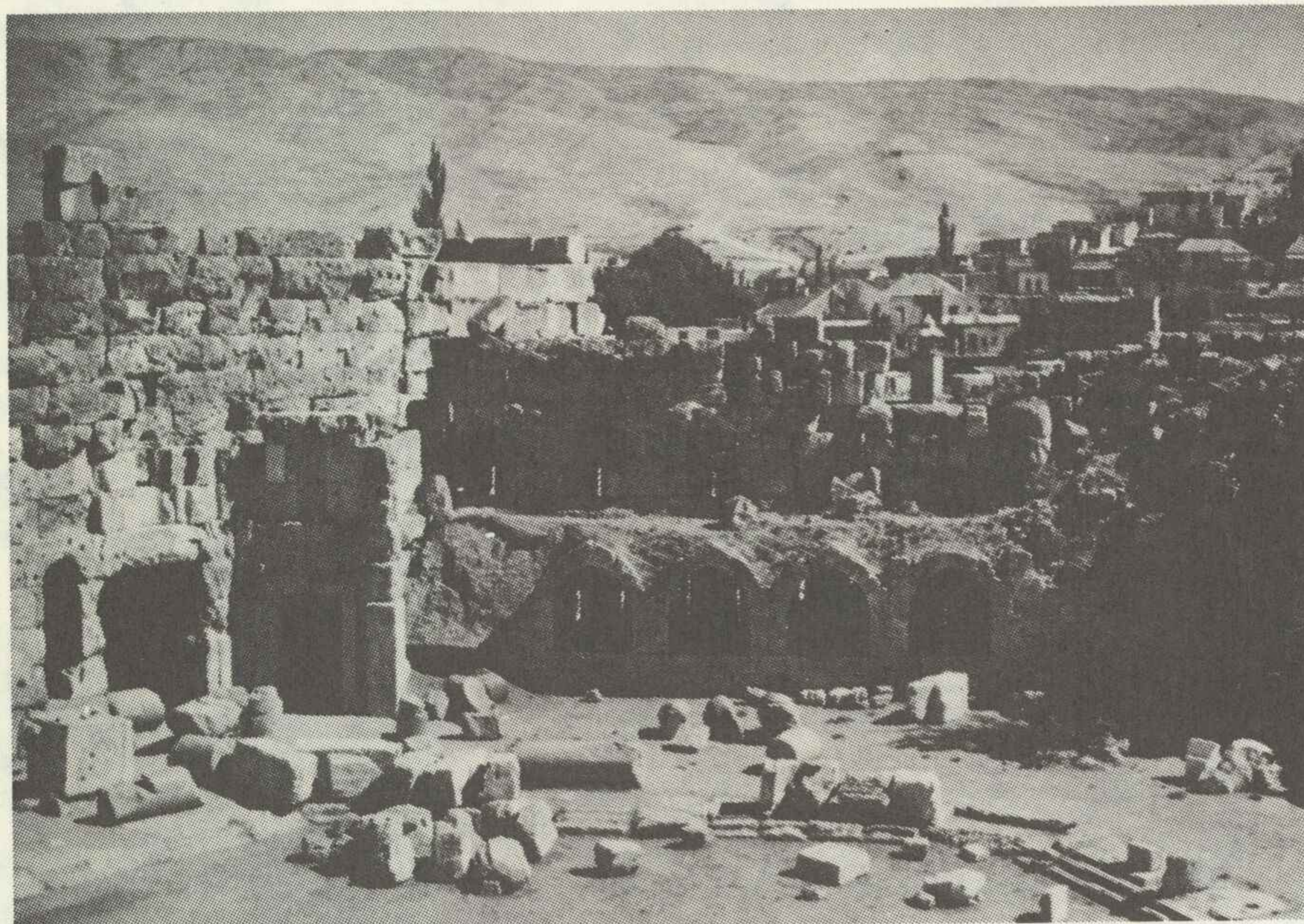

Włochy. Pompeje. Ulica i ruiny budynków mieszkalnych.
Fot. Zygmunt Świętek

Peru. Cuzco. Zręby budowli inków, na których konkwistadorzy wznosili budowle kolonialne.
Fot. Mirosław Petruszka

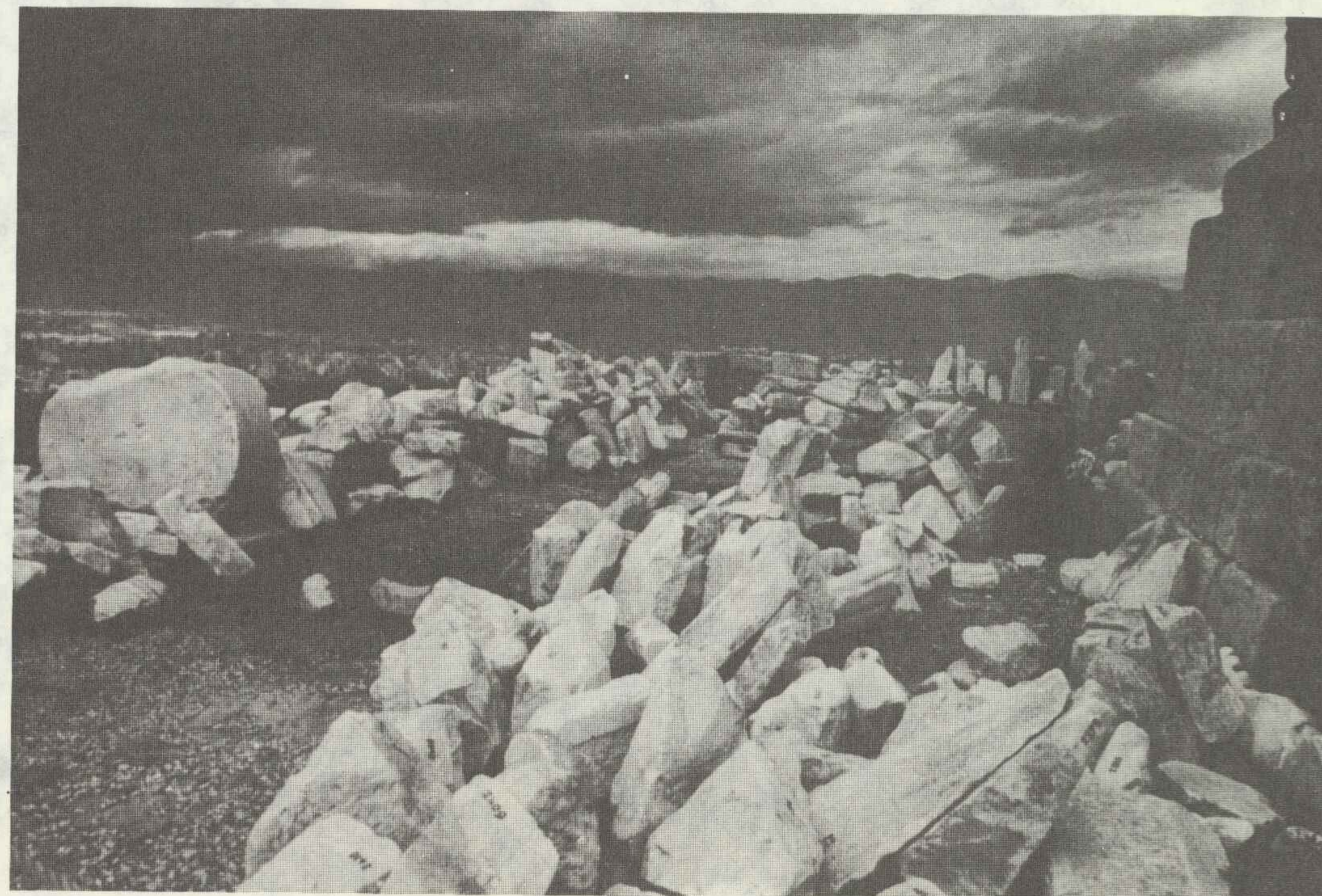
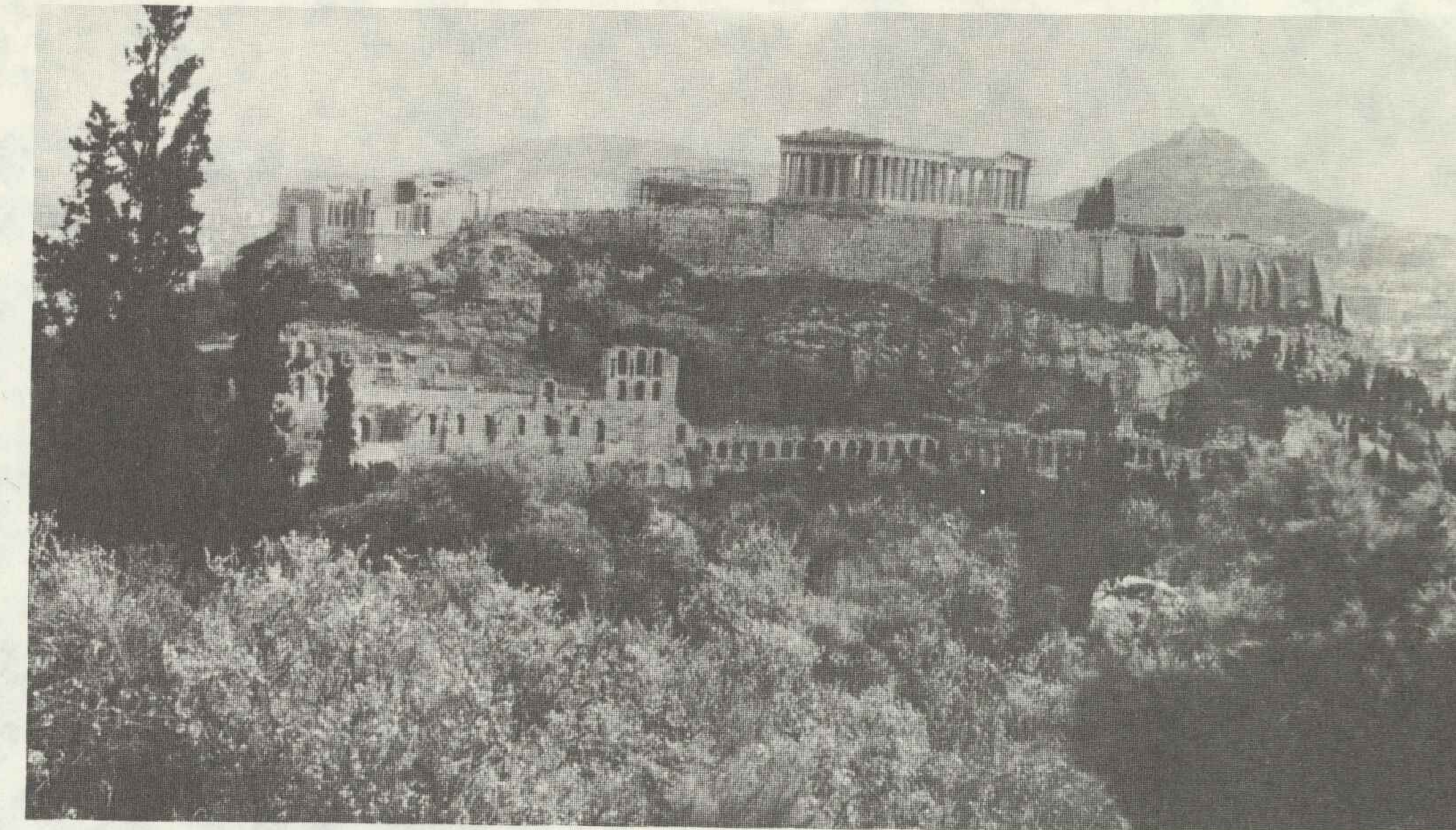

Liban Baalbek.
Fot. Feliks Zwierzchowski

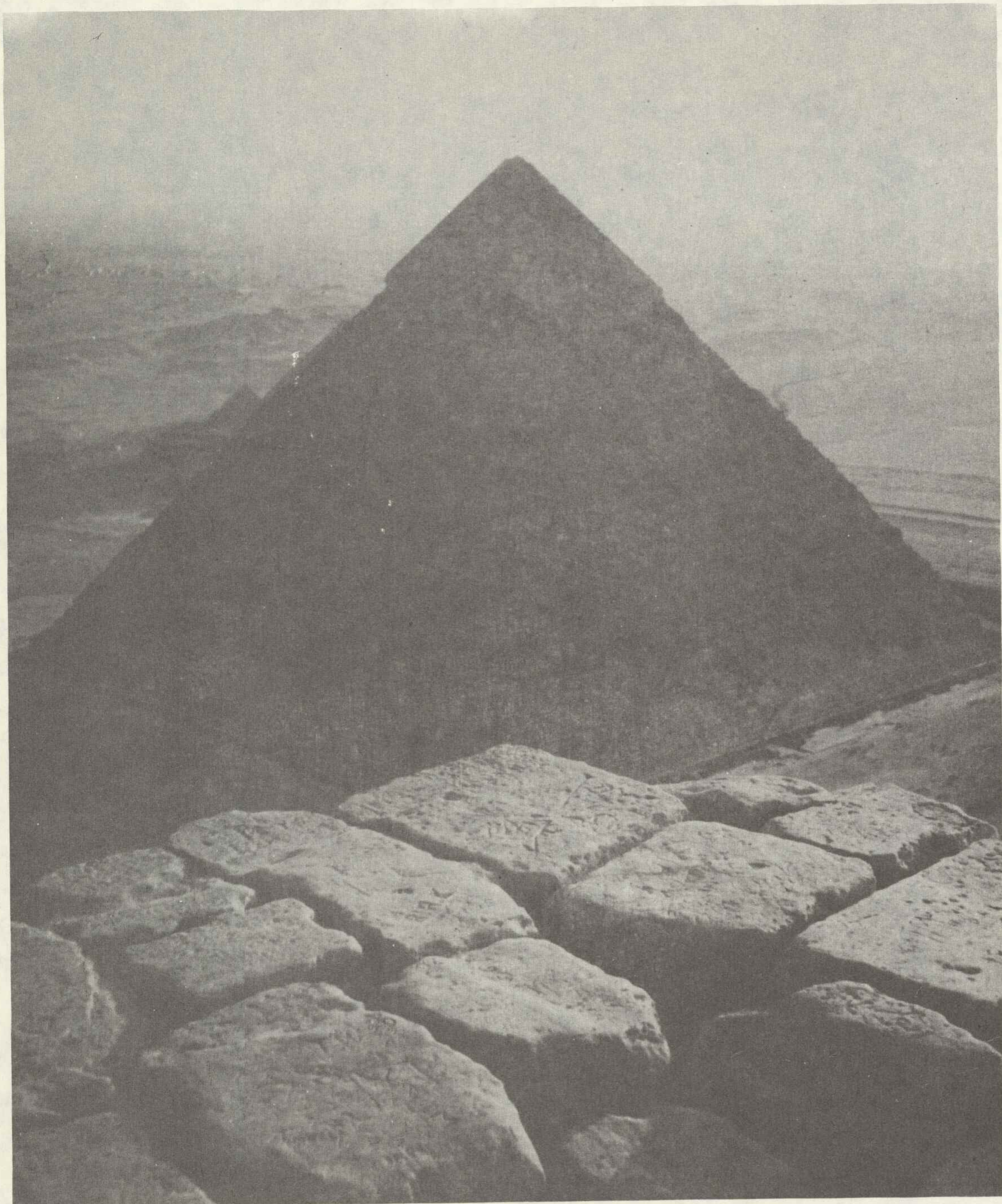
Włochy. Rzym. Ostia Antica, główna ulica w okresie rozkwitu miasta.
Fot. Zygmunt Świątek

Grecja. Ateny. Akropol.
Fot. Włodzimierz Sudnik

Grecja. Akropolis.
Fot. Jacek Lalak

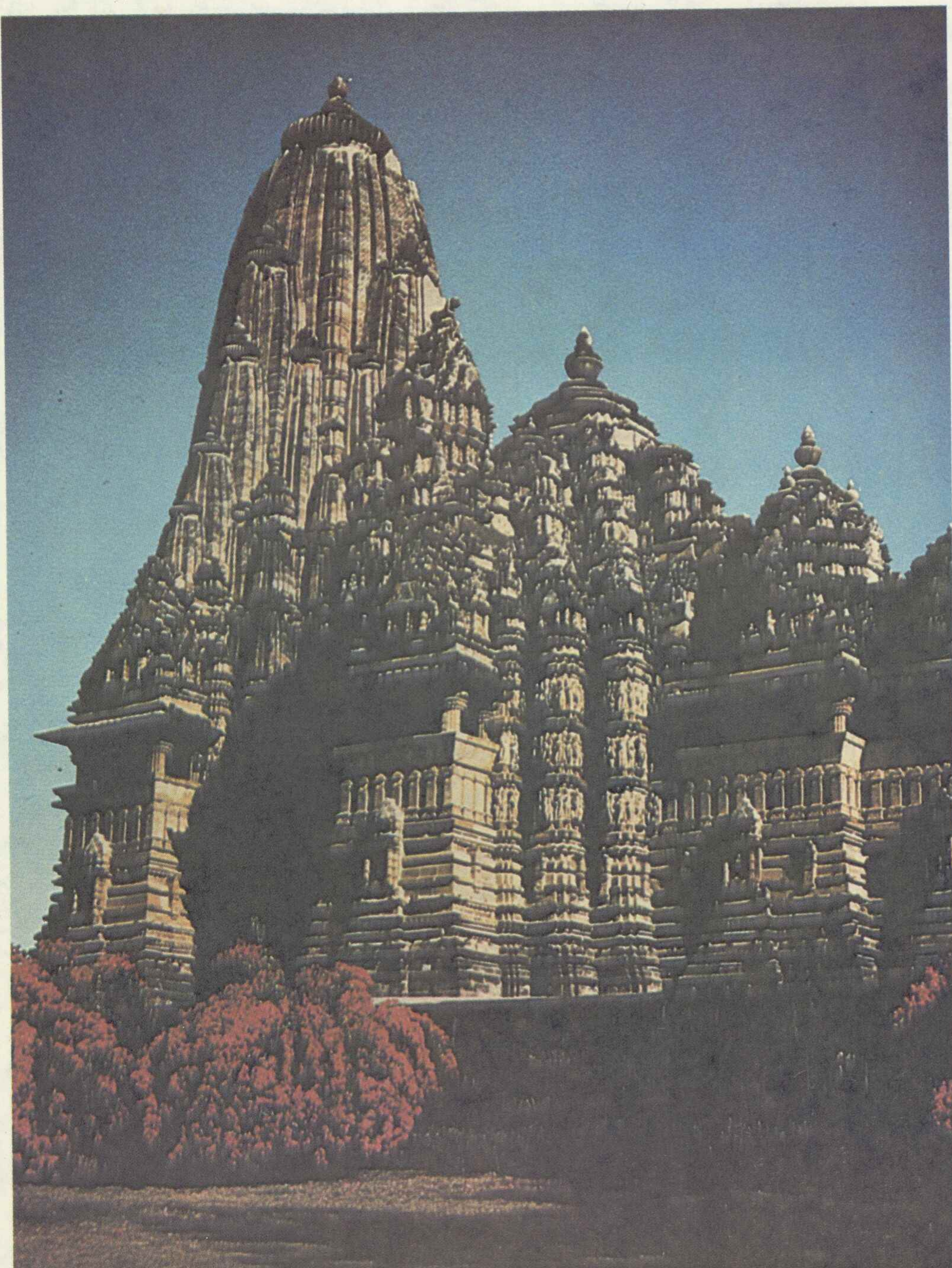

Egipt. Giza. Widok na piramidę Cheopsa.
Fot. Stefan Arczyński

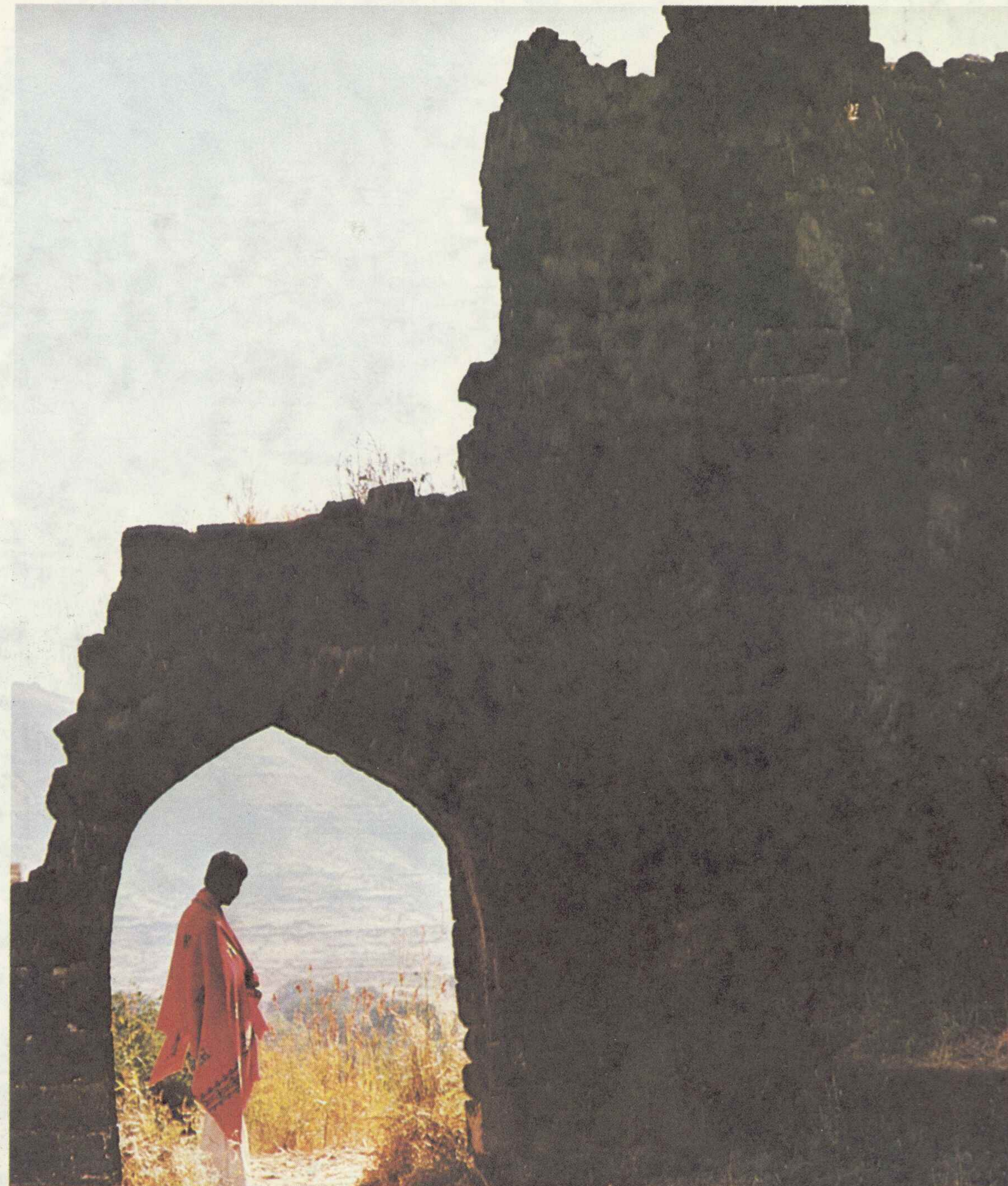

Liban. Byblos.
Fot. Mirosław Wiśniewski

Indie. Kadżuraho. Poświęcona Siwie Kandariya Mahadewa.
Fot. Miłosław Petruszka

Indie. Pejżaz Fortu Dautahabad.
Fot. Hanna Puchalska-Szewielow

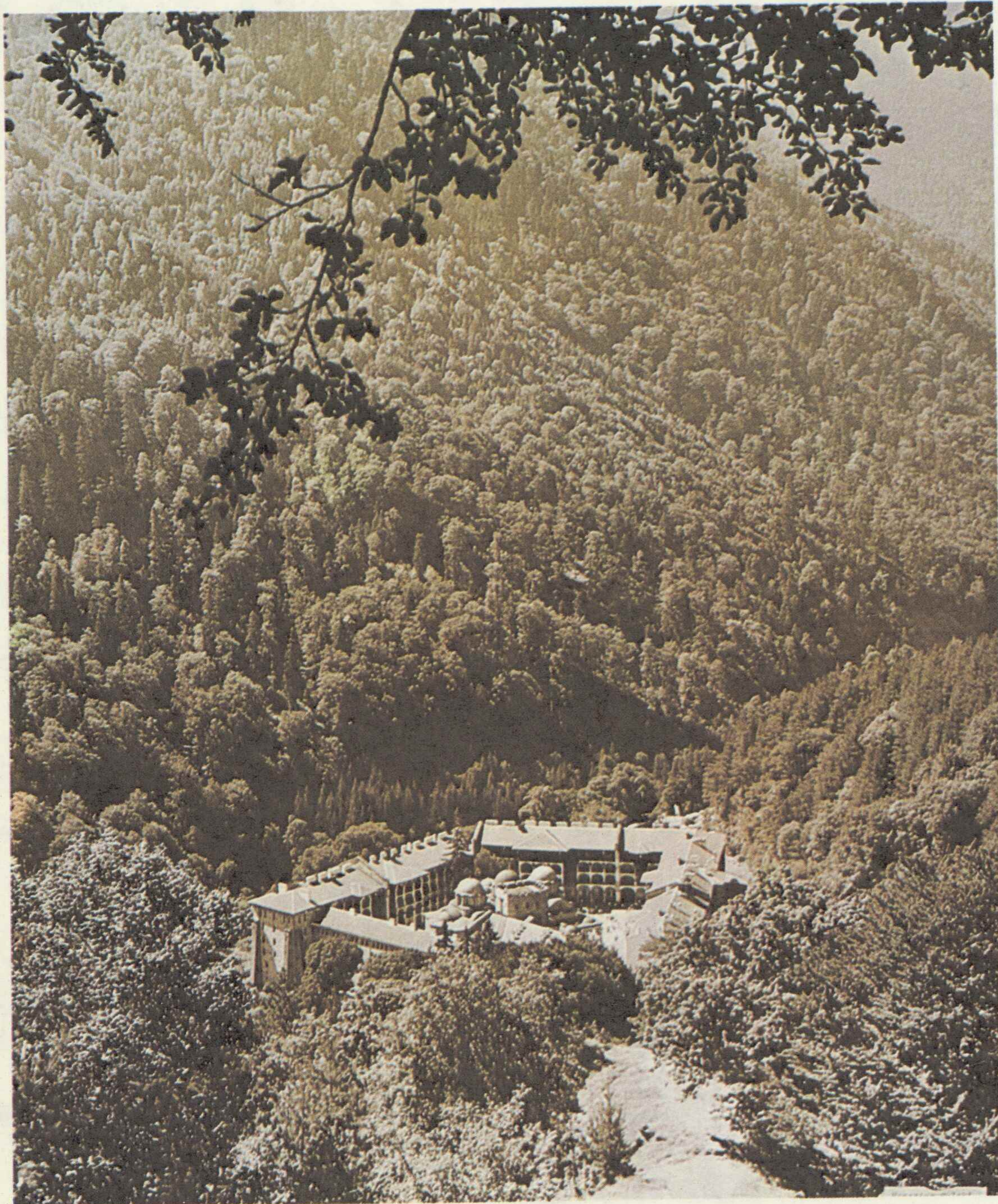

Hiszpania. Sewilla.
Fot. Mirosław Wiśniewski

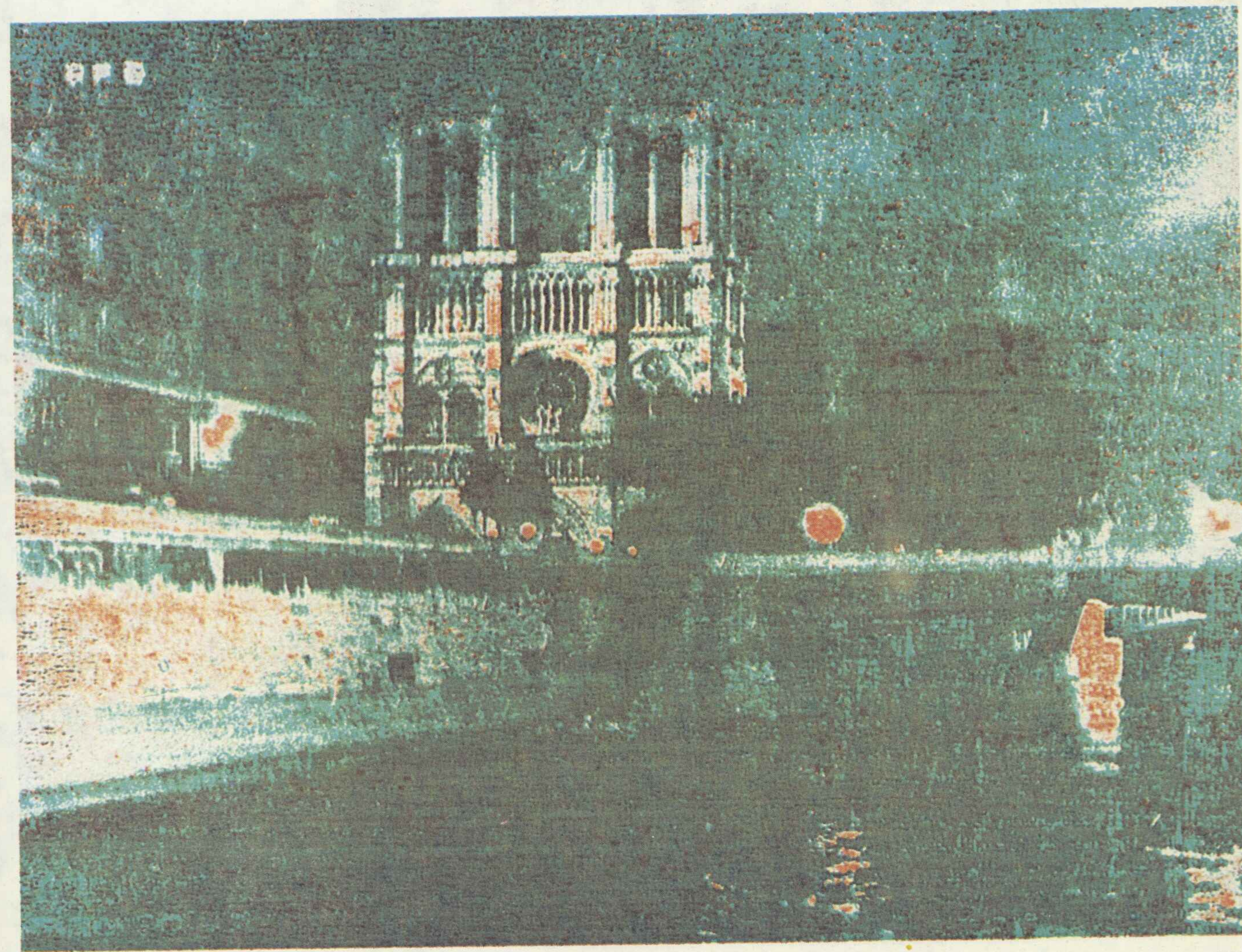
Jugosławia. Dubrownik.
Fot. Mirosław Wiśniewski

Bulgaria. Rylski Monastyr.
Fot. Kazimierz Gargul

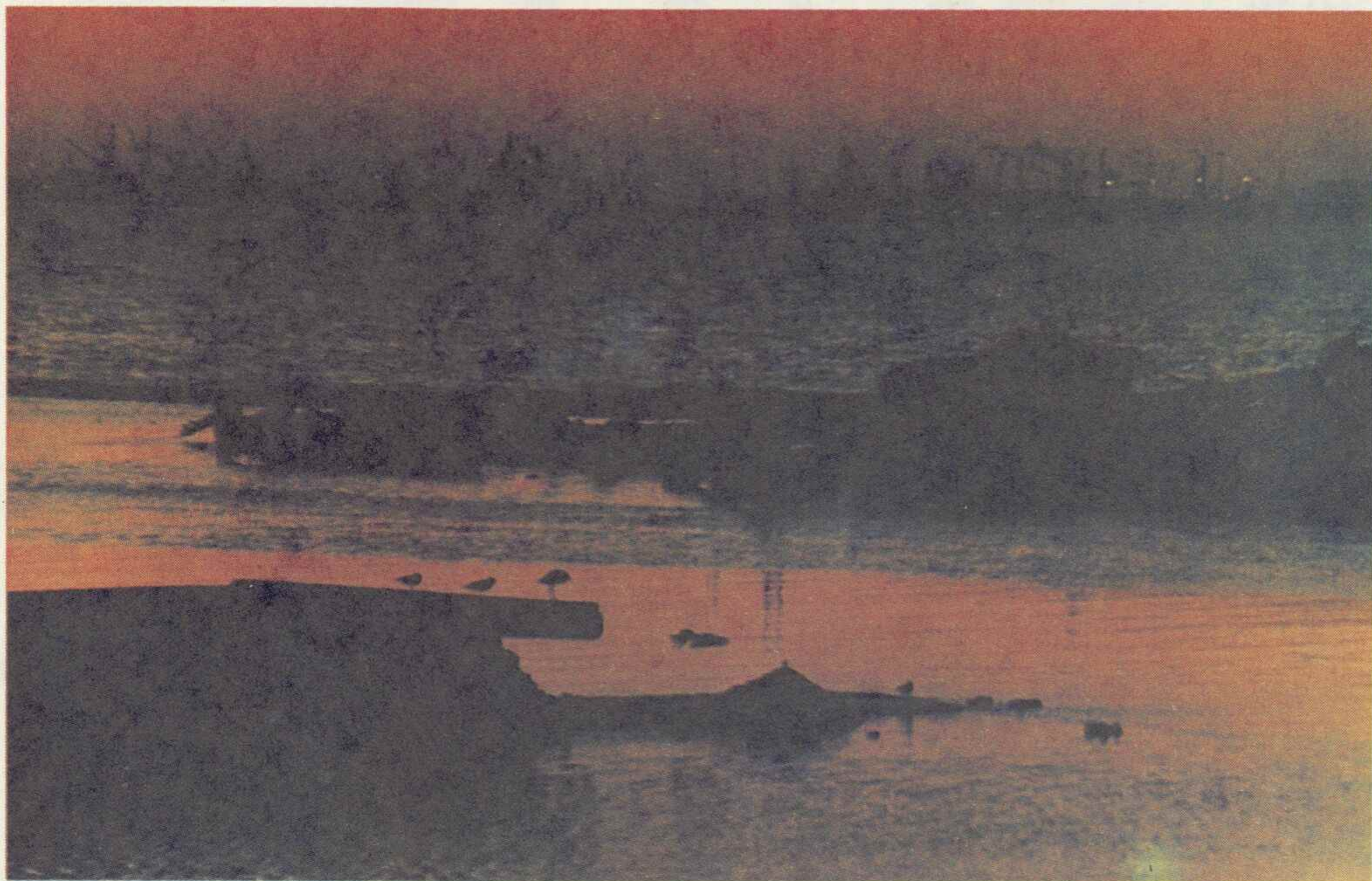
Francja. Z cyklu: Mój Paryż. Notre Dame nocą II.
Fot. Kazimierz Gajewski

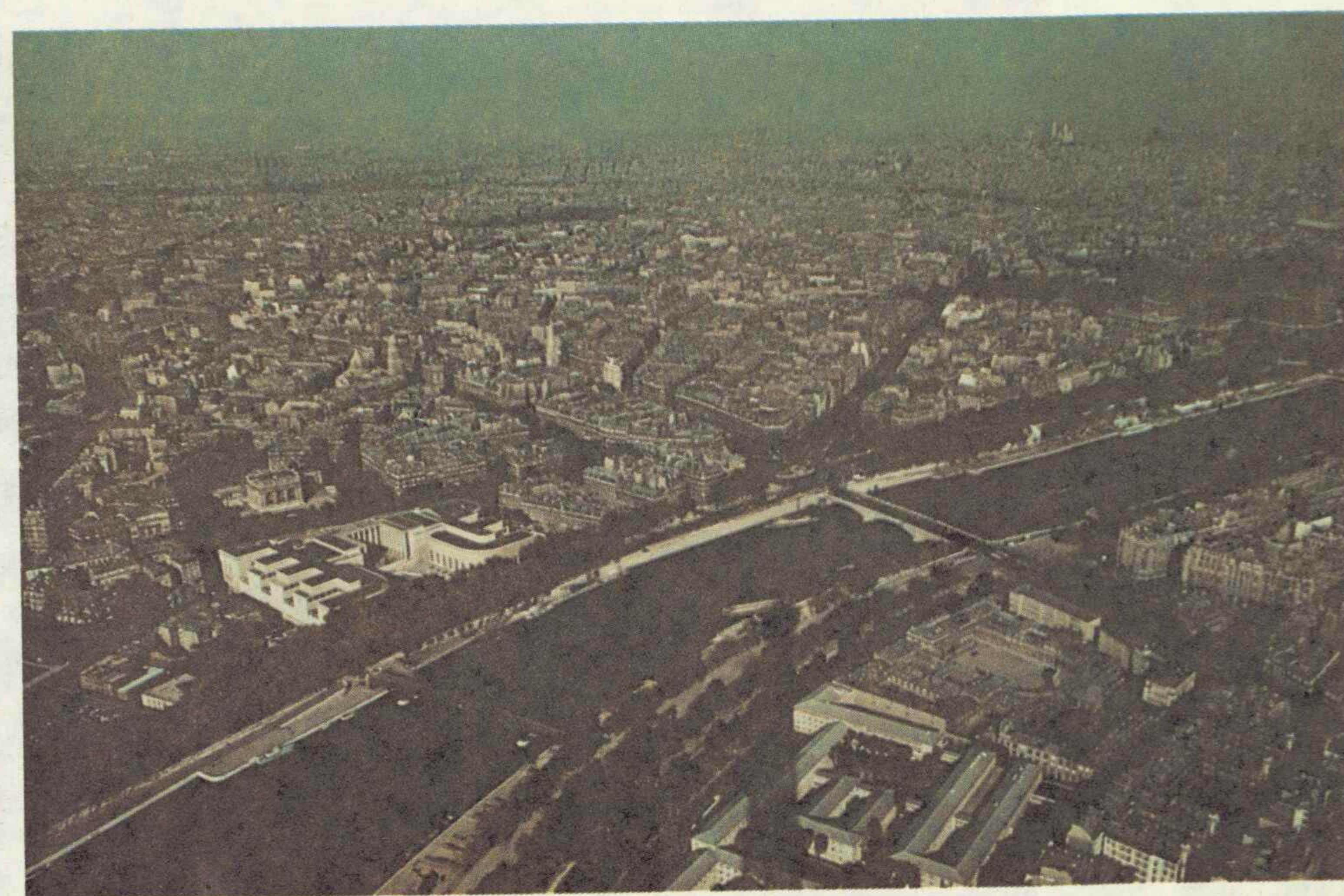

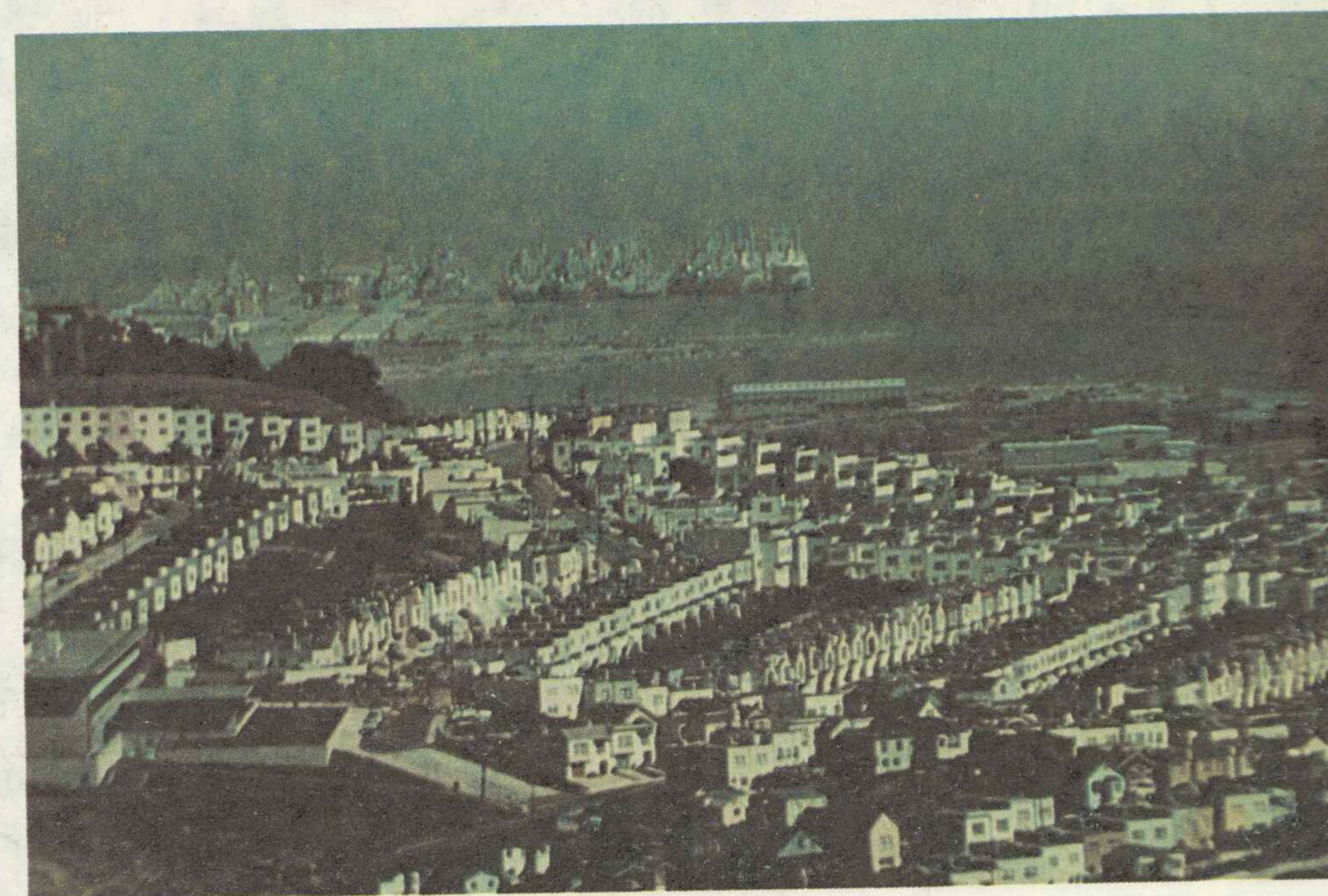
Indonezja. Zbiór ryżu na Bali.
Fot. Kazimierz Pudziałowski

Kuwejt. Kuwejckie zachody.
Fot. Wiesław Zieliński

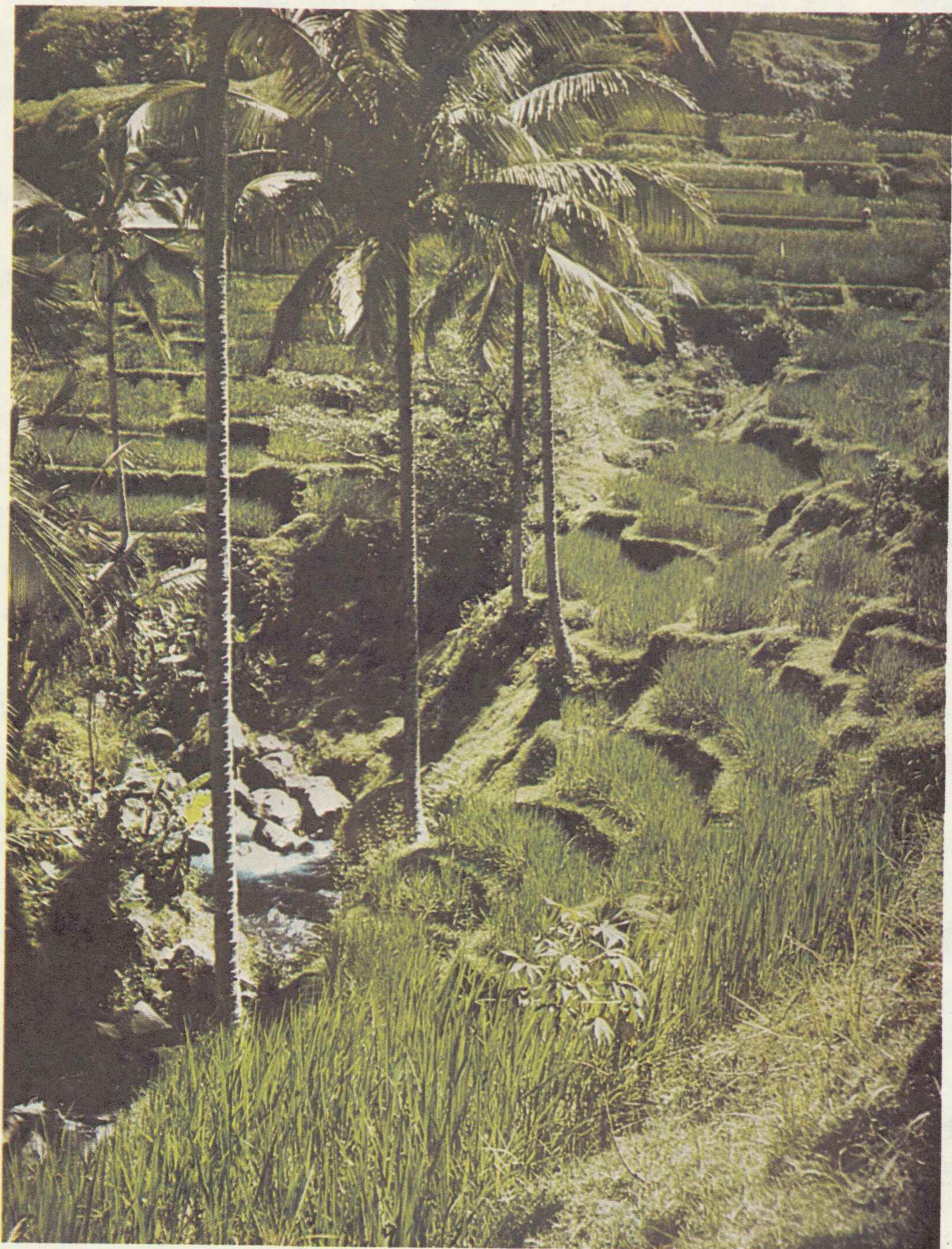

Francja. Widok z wieży Eiffla na Paryż.
Fot. Kazimierz Pudziałowski

Stany Zjednoczone Ameryki. San Francisco z trochę innej, niż
zwykłe, strony.
Fot. Kazimierz Pudziałowski

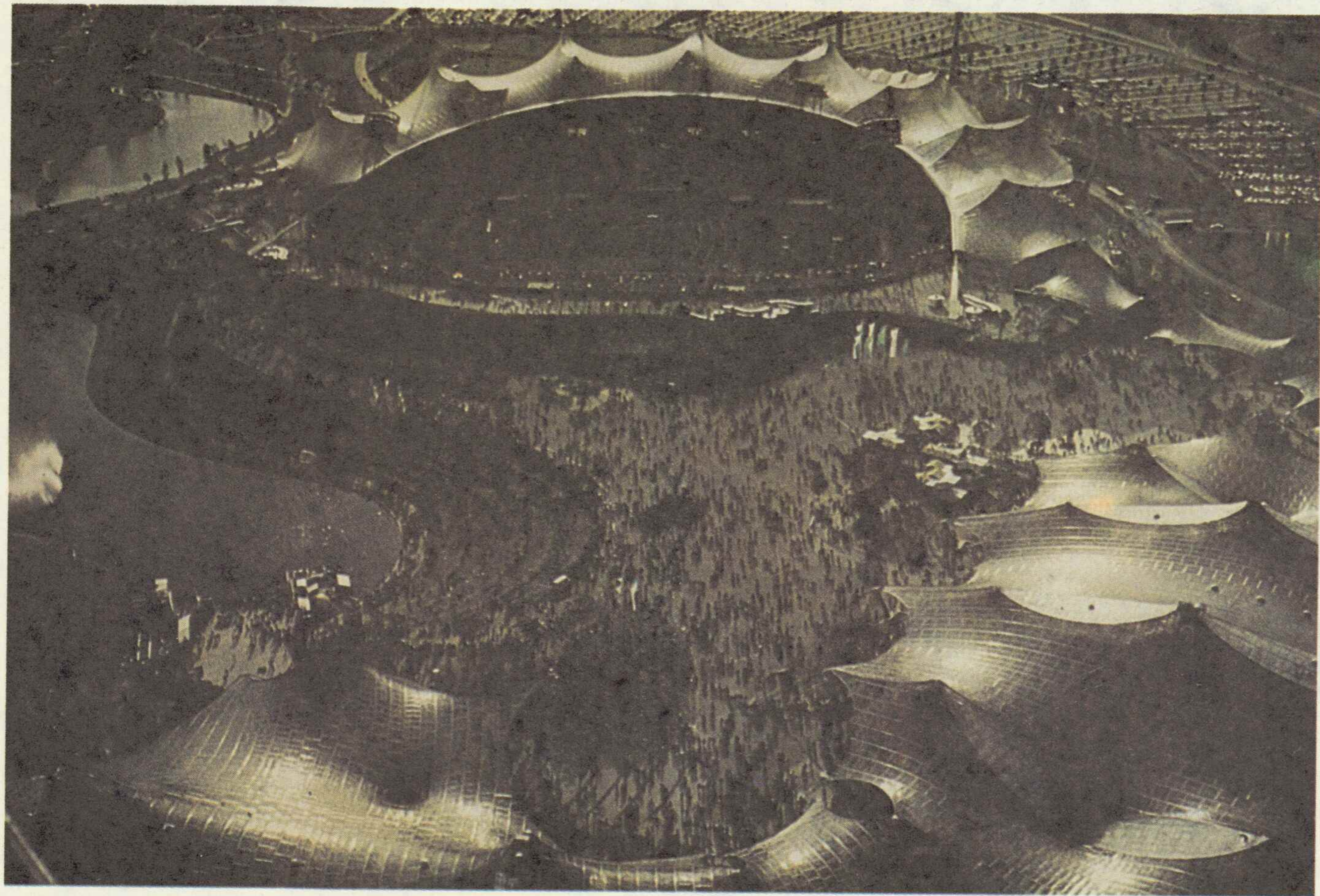
Indonezja. Tarasowe ryżowiska na Bali.
Fot. Miłosław Petruszka

Stany Zjednoczone Ameryki. Południowa Dakota. Preria.
Fot. Marek Nowacki

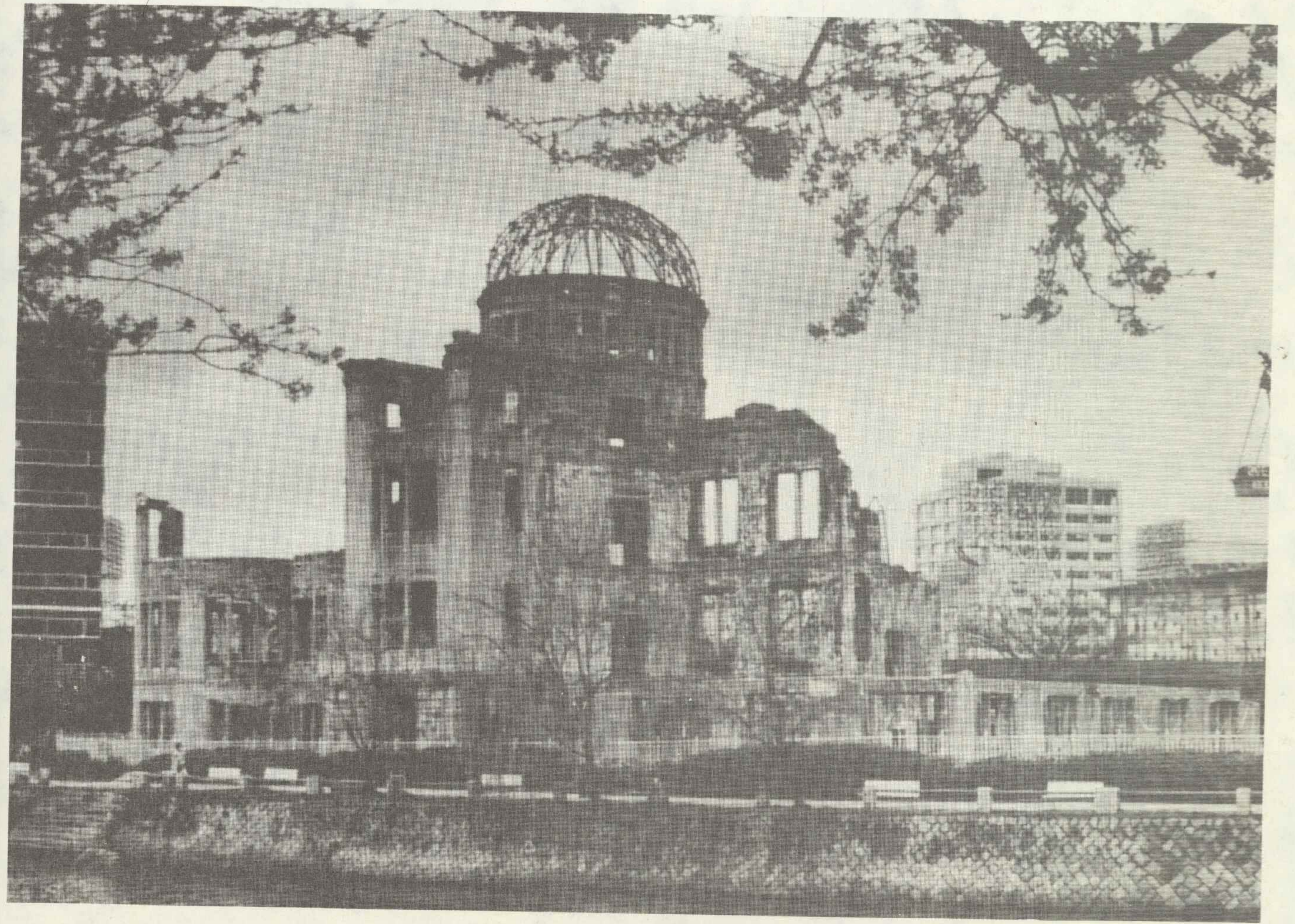

Niemiecka Republika Federalna. Monachium. Krajobraz „olimpijski”.
Fot. Kazimierz Pudzianowski

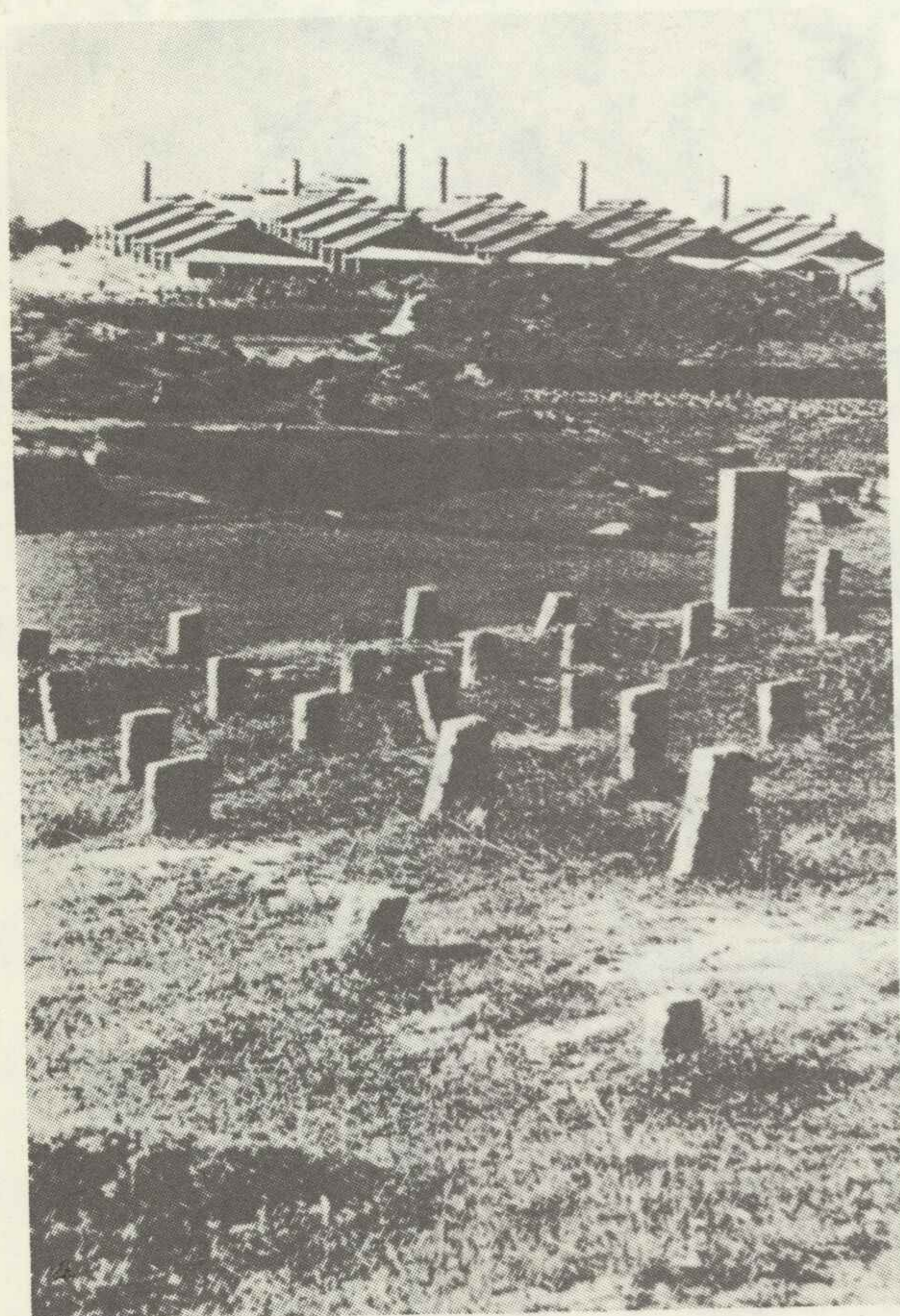

Japonia. Hiroszima. „Dom atomowy”.
Fot. Ryszard Emmerling

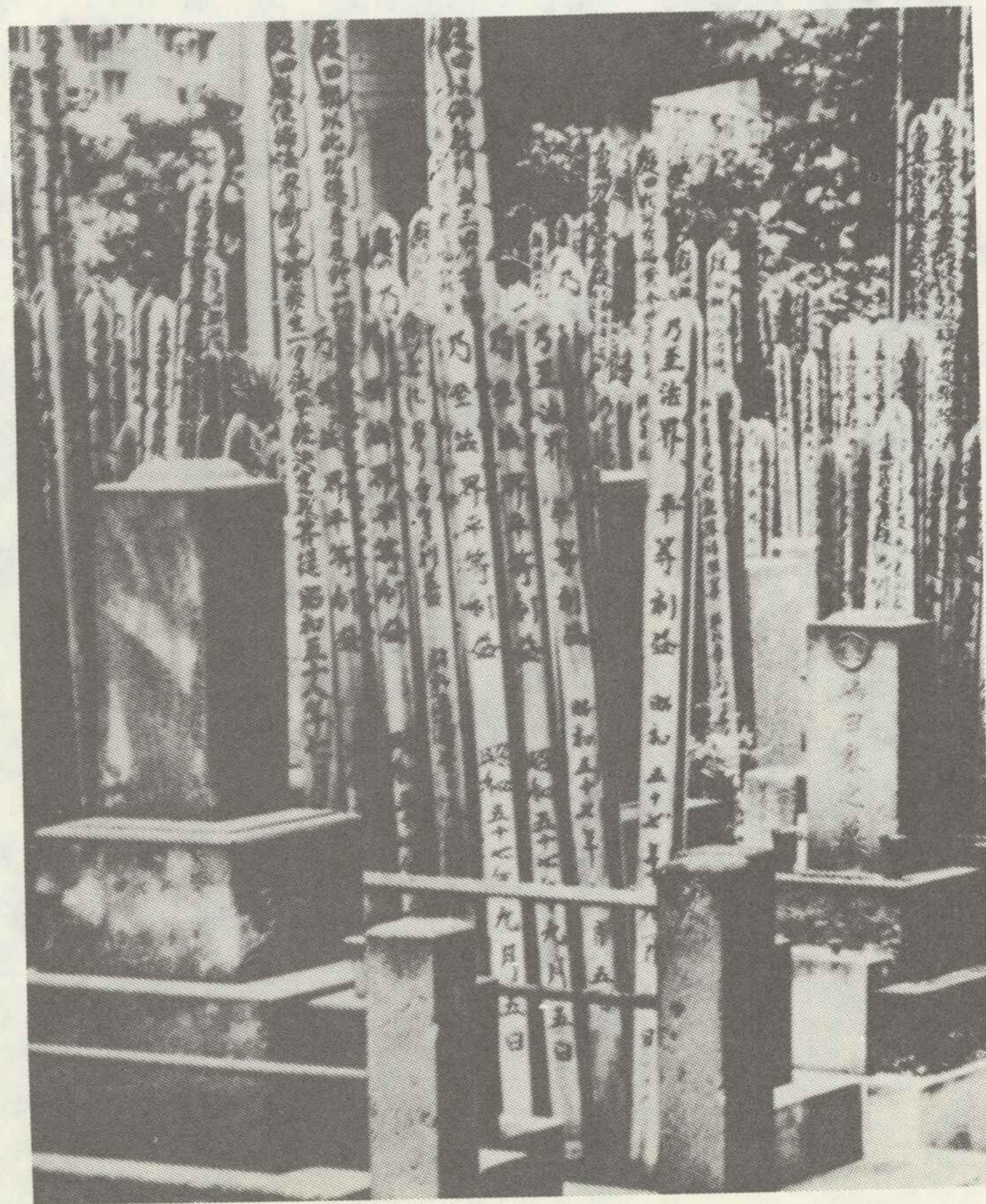

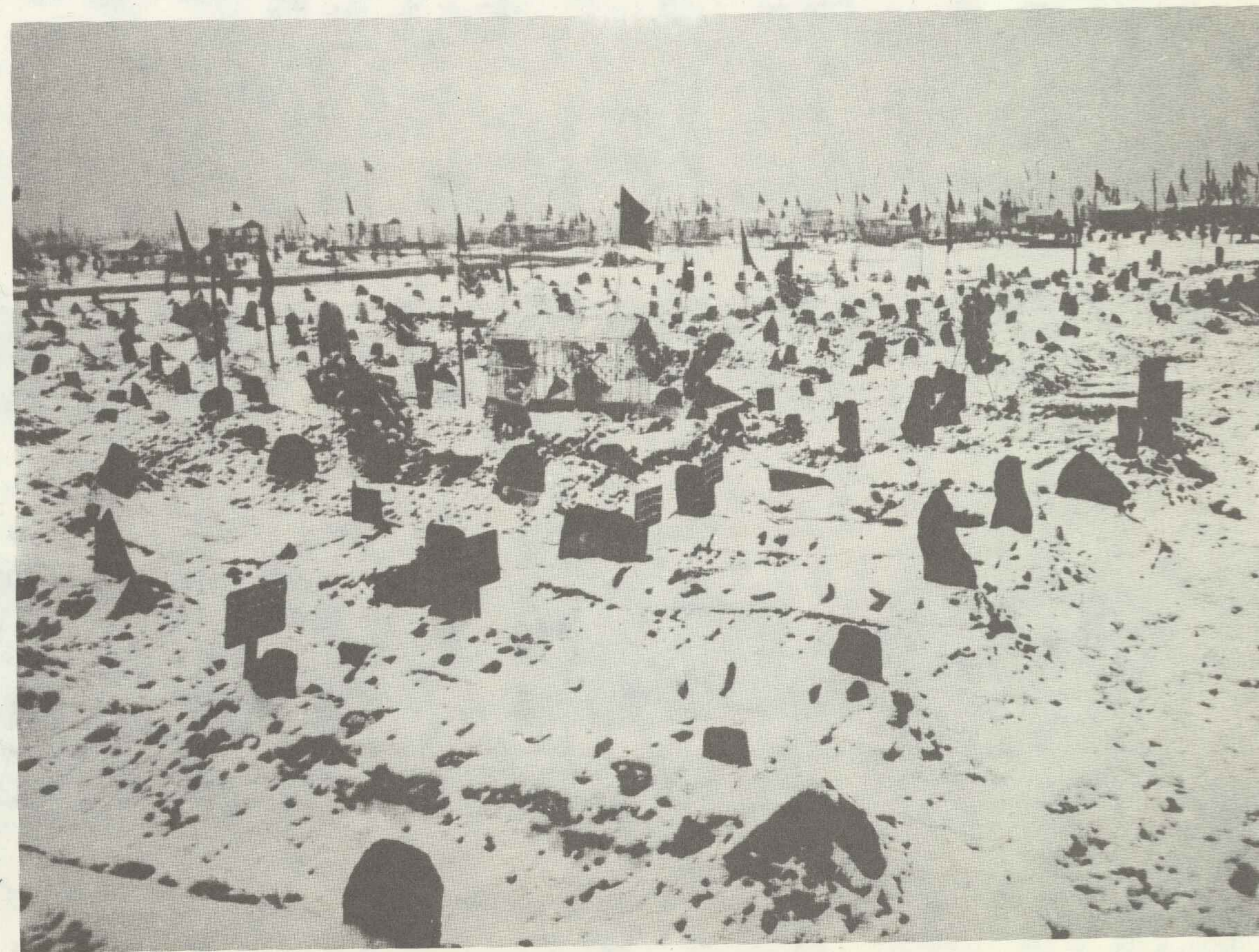
Chiny. Grobowce przodków.
Fot. Jan Kosidowski

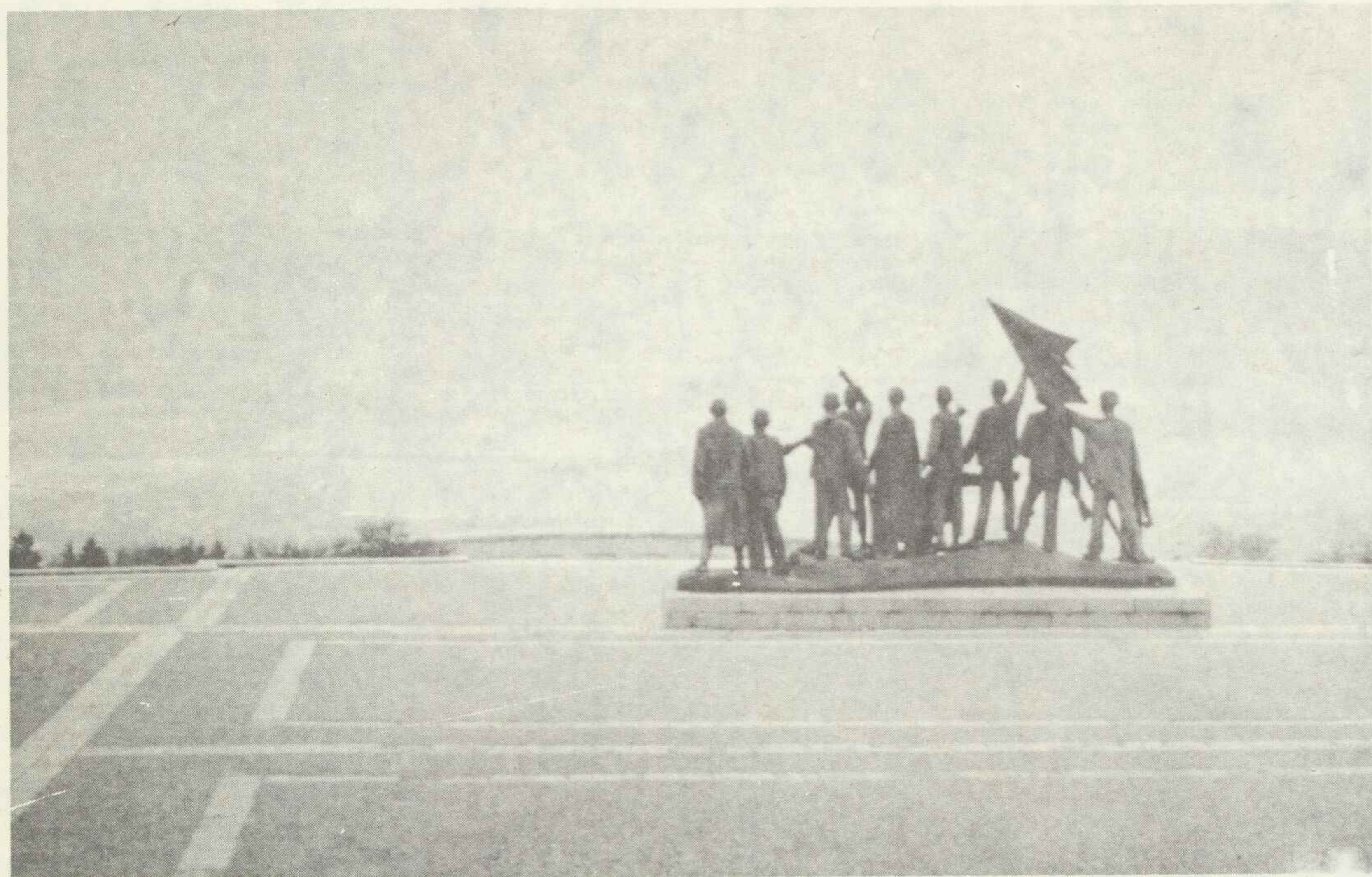
Japonia. Tokio. Cmentarz.
Fot. Janusz Buczkowski

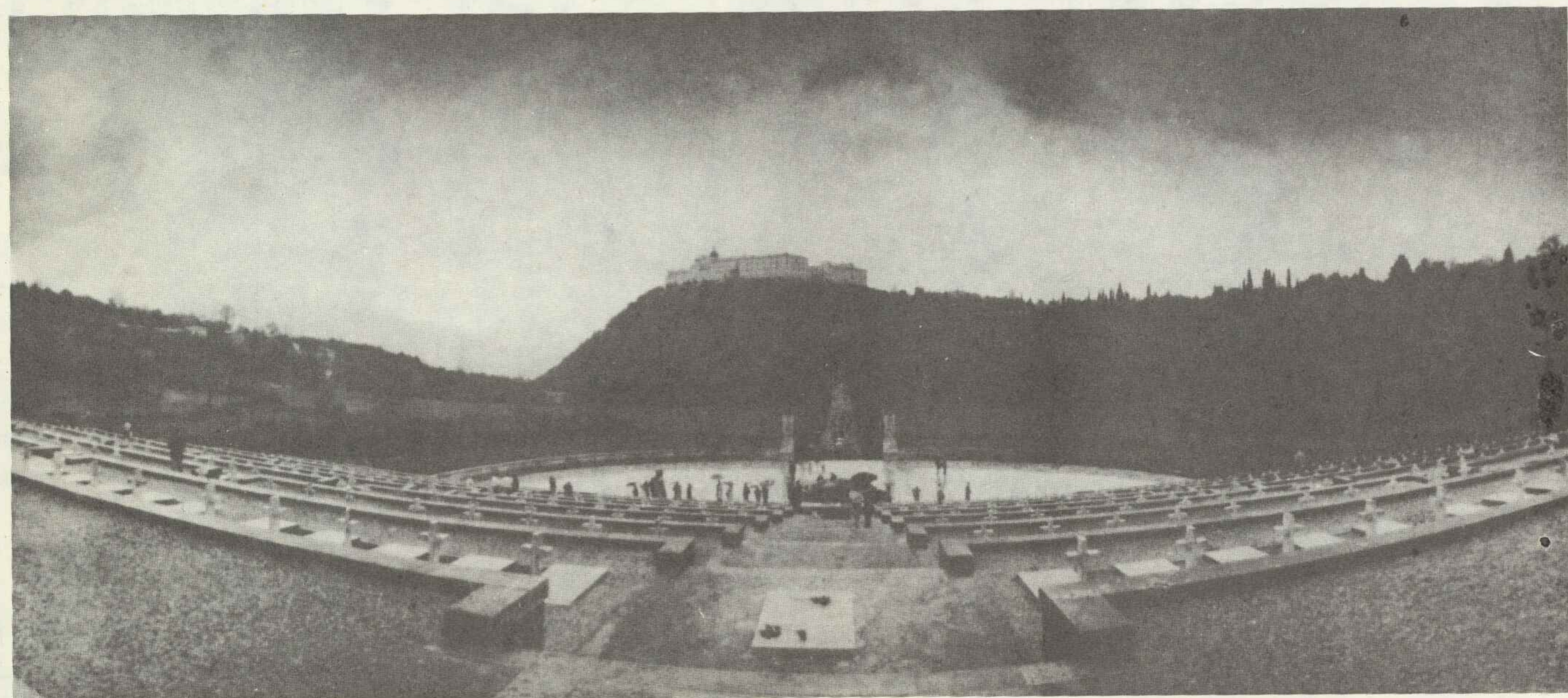
Afganistan.
Fot. Andrzej Wawrzyniak

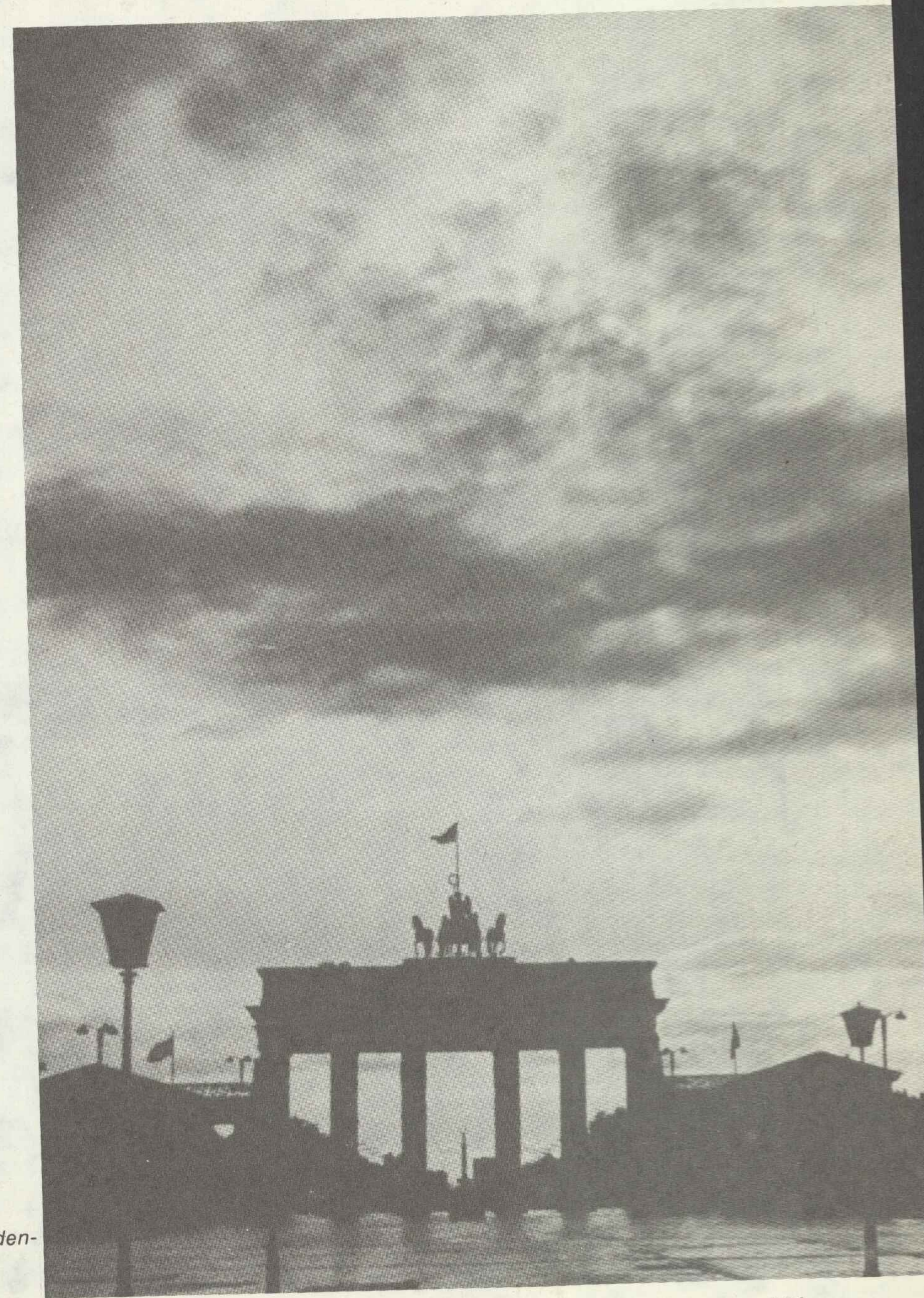

Niemiecka Republika Demokratyczna. Buchenwald.
Fot. Władysław Rospondek

Włochy. Monte Cassino.
Fot. Jacek Latał

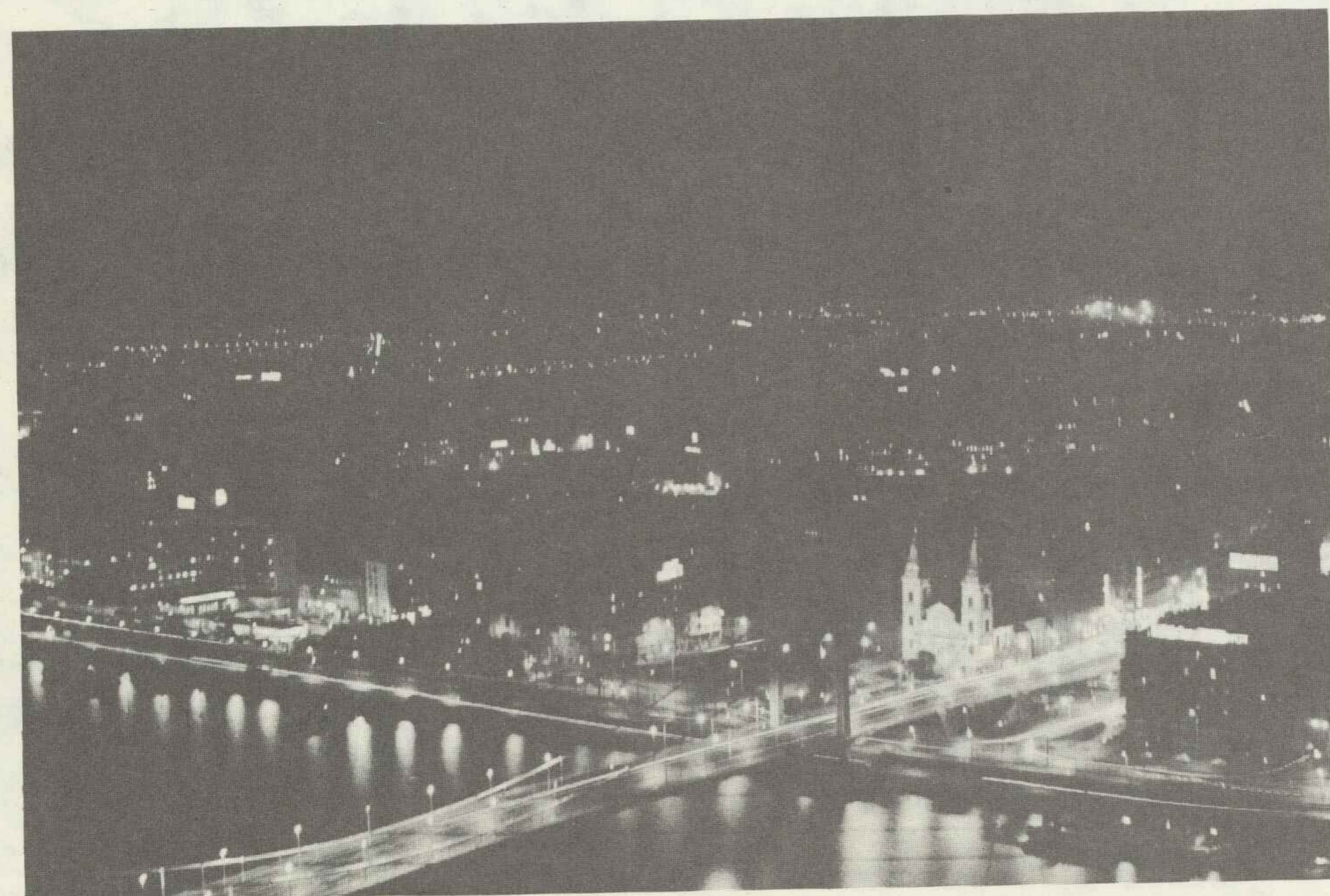

Niemiecka Republika Demokratyczna. Berlin. Brama Brandenburska.
Fot. Zdzisław J. Zieliński

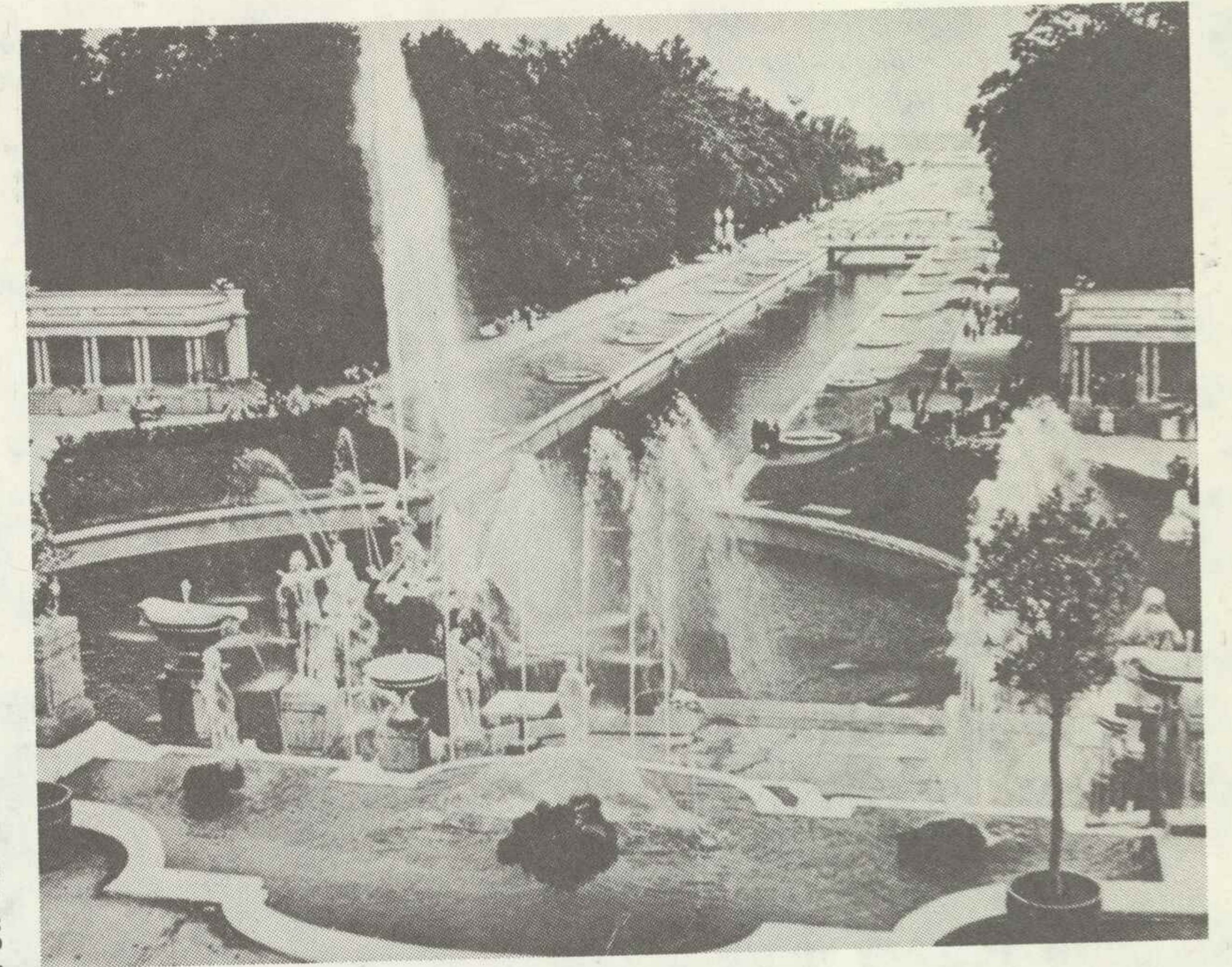

Włochy. Wenecja.
Fot. Zofia Rydet

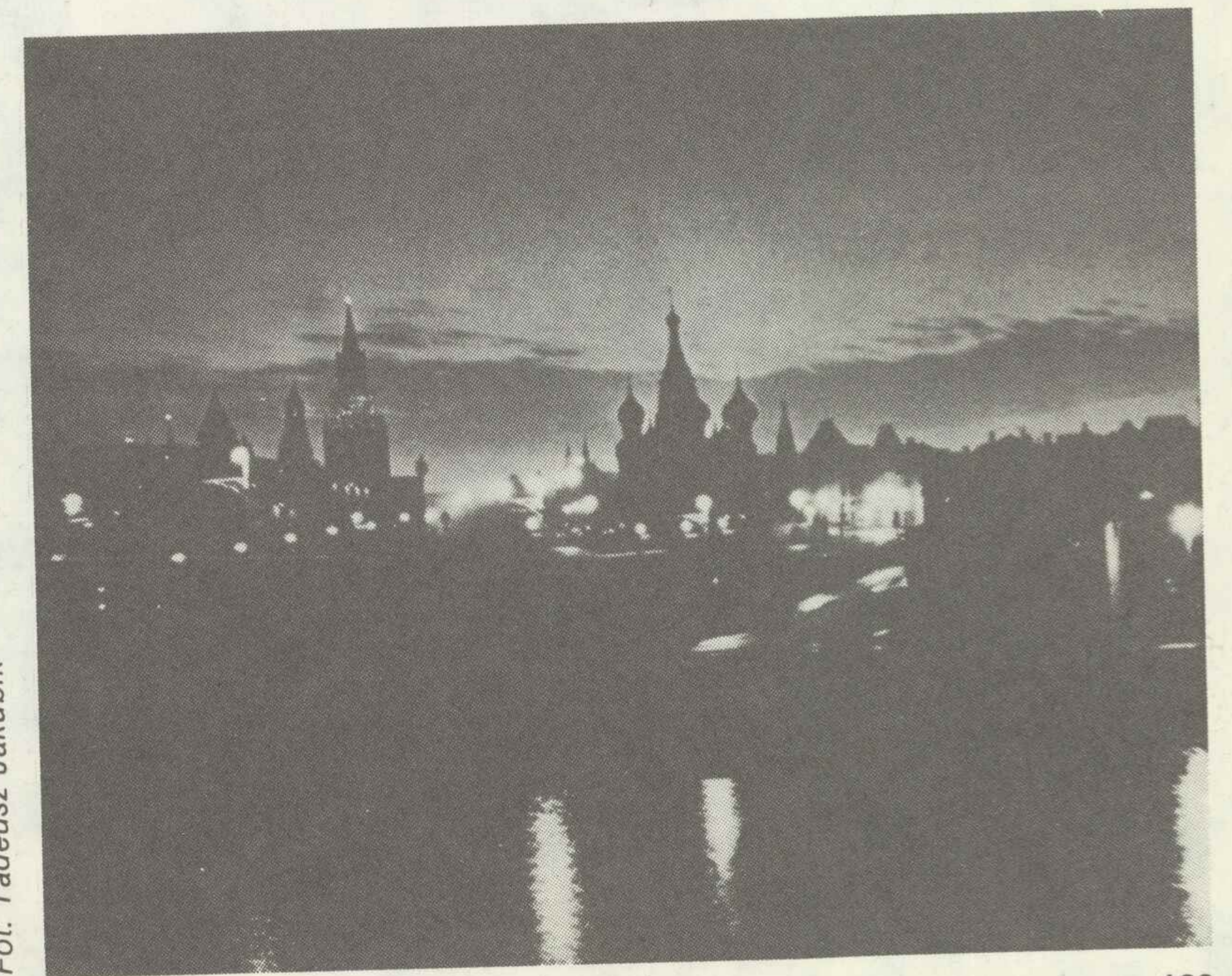

Węgry. Budapeszt.
Fot. Jerzy Mąkowski

Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich. Leningrad.
Fragment Parku w Petrodworcu.
Fot. Tadeusz Jakubik

Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich. Moskwa.
Fot. Tadeusz Jakubik

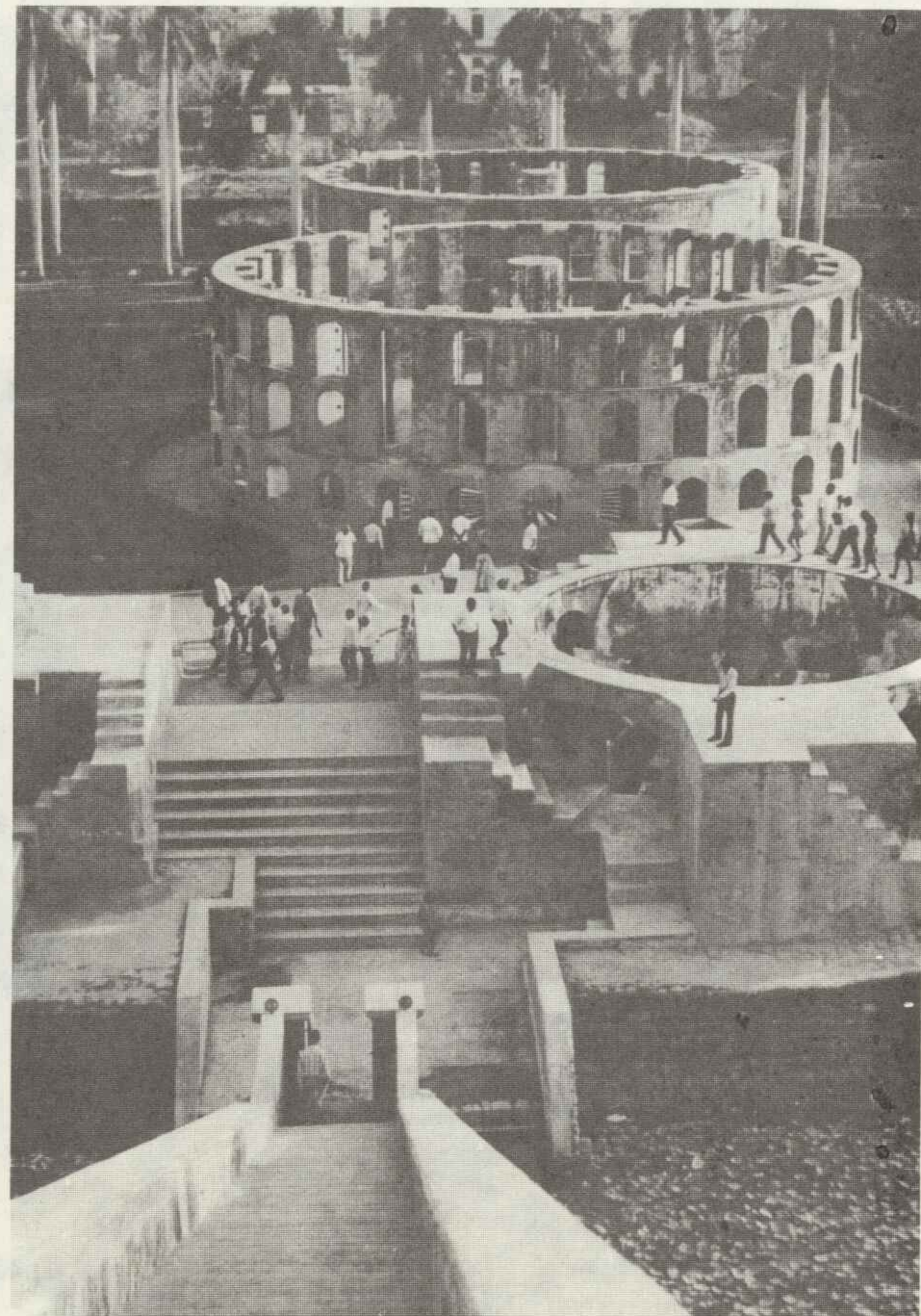

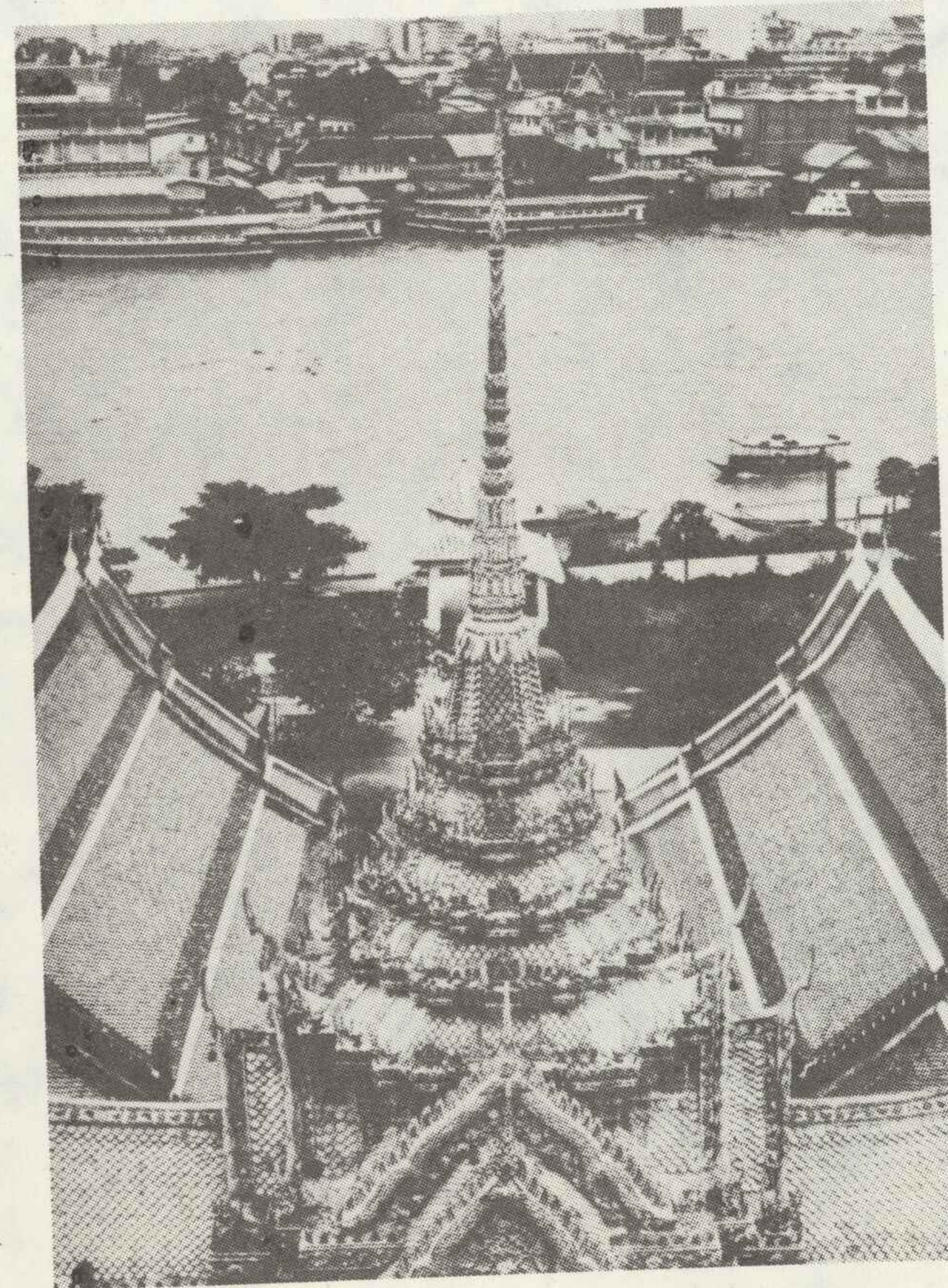
Indonezja. Bali. Świątynia na wyspie na jeziorze Bratan wypełniającym krater wulkanu Gunung Batan (2500 m n.p.m.)
Fot. Miłosław Petruszka

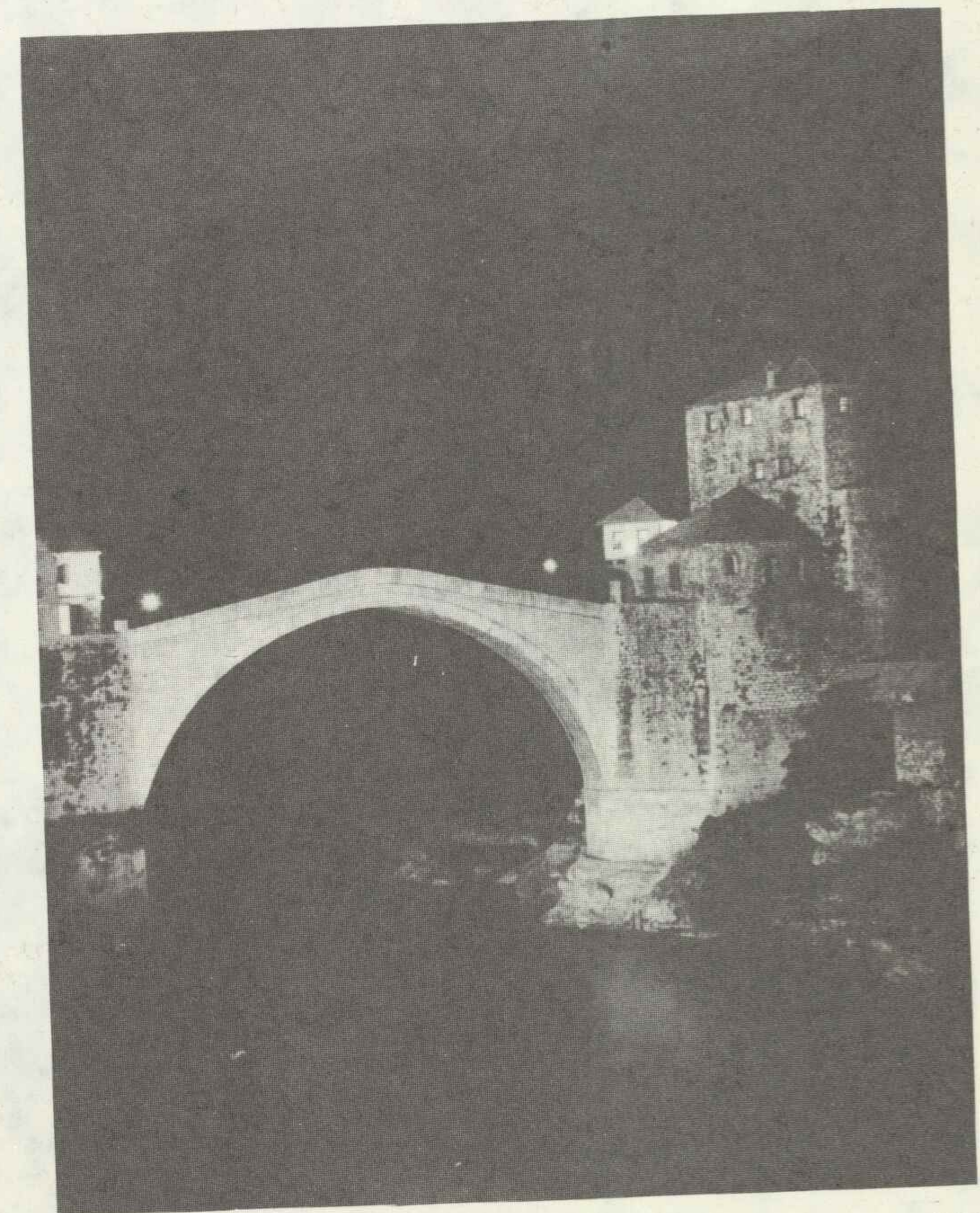
Indie. Delhi. Obserwatorium astronomiczne.
Fot. Stefan Arczyński

Tajlandia. Bangkok. Widok z pagody Świątyni Brzasku na rzekę Chao Praya i miasto.
Fot. Zofia Lubczyńska

Jugosławia. Mostar.
Fot. Stefan Arczyński

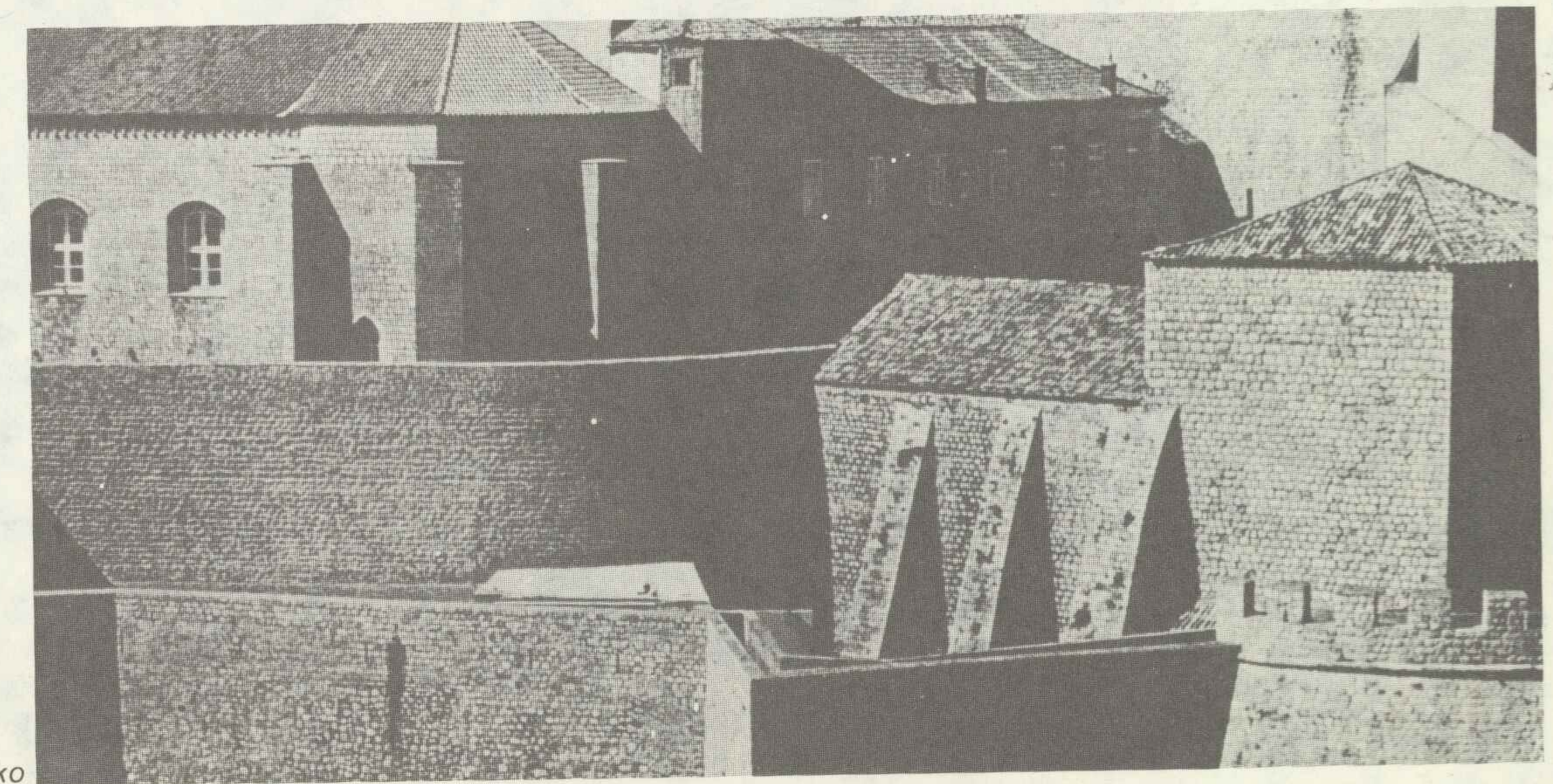
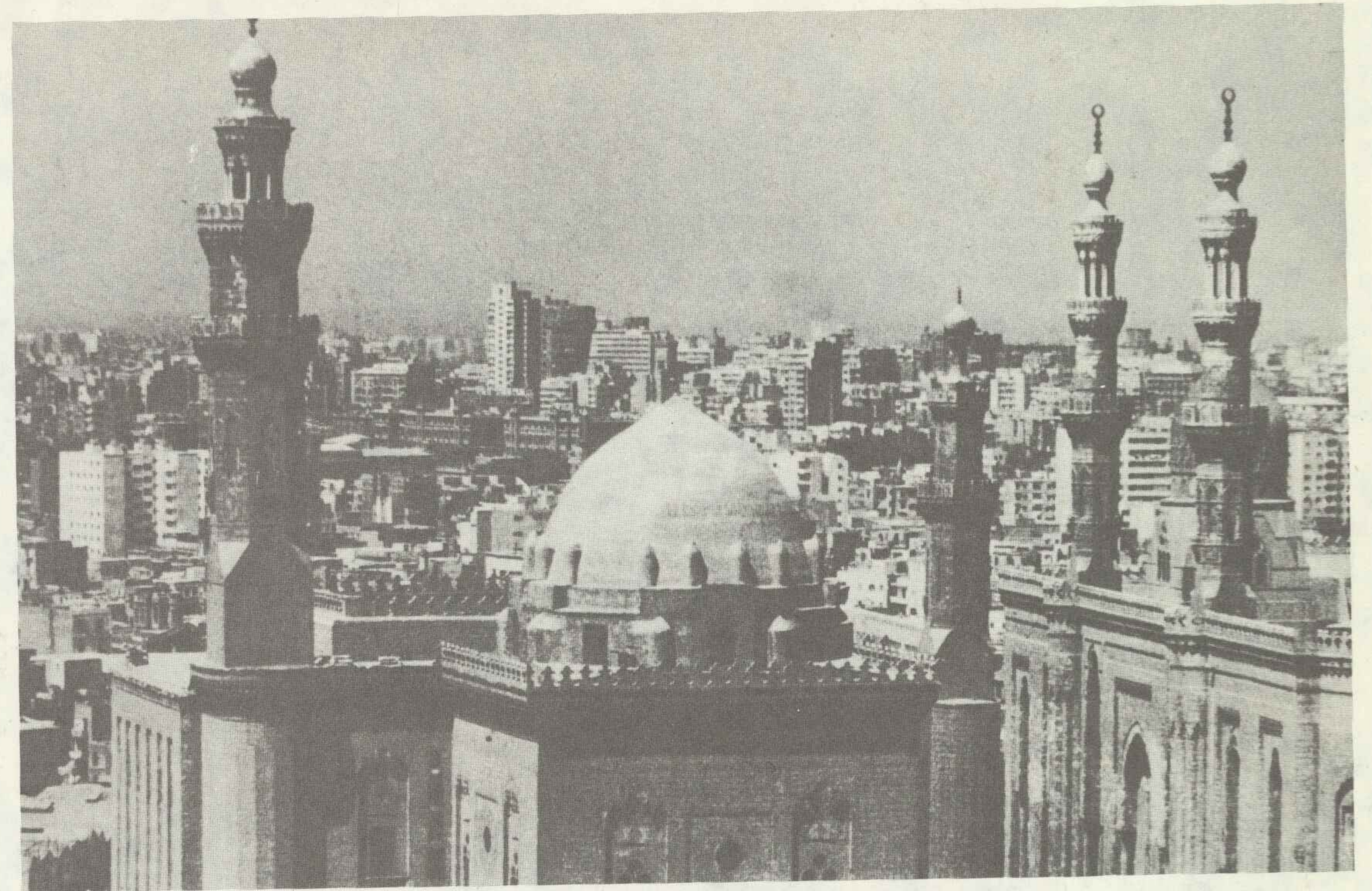

Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich. Kiryłowo.
Klasztor z XIV wieku.
Fot. Jerzy Mąkowski

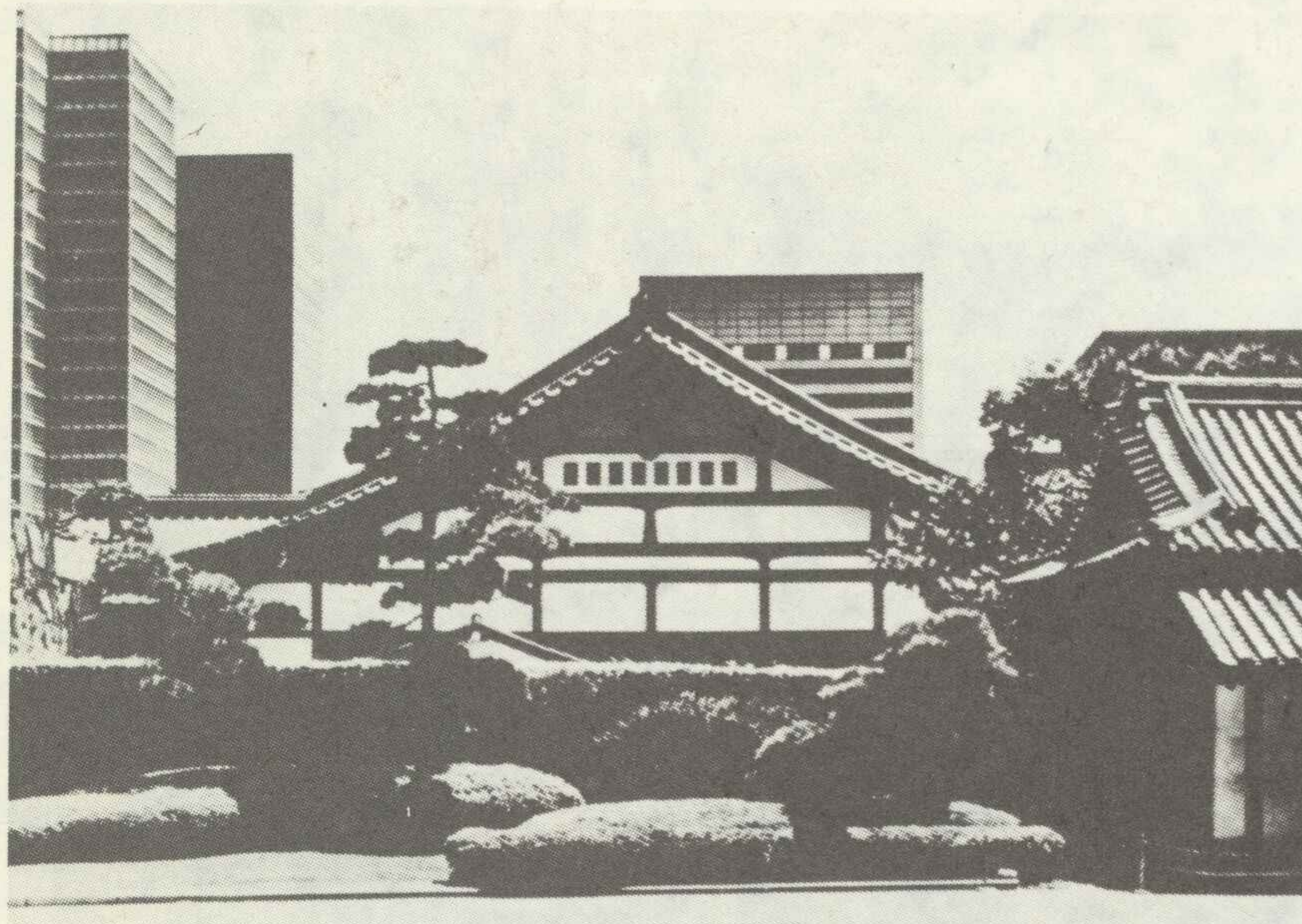
Mongolia. Ulan Bator. Stara świątynia i jurty.
Fot. Jan Kosidowski

Egipt. Kair.
Fot. Wiesław Prażuch

Jugosławia. Dubrownik.
Fot. Mieczysław Wieliczko

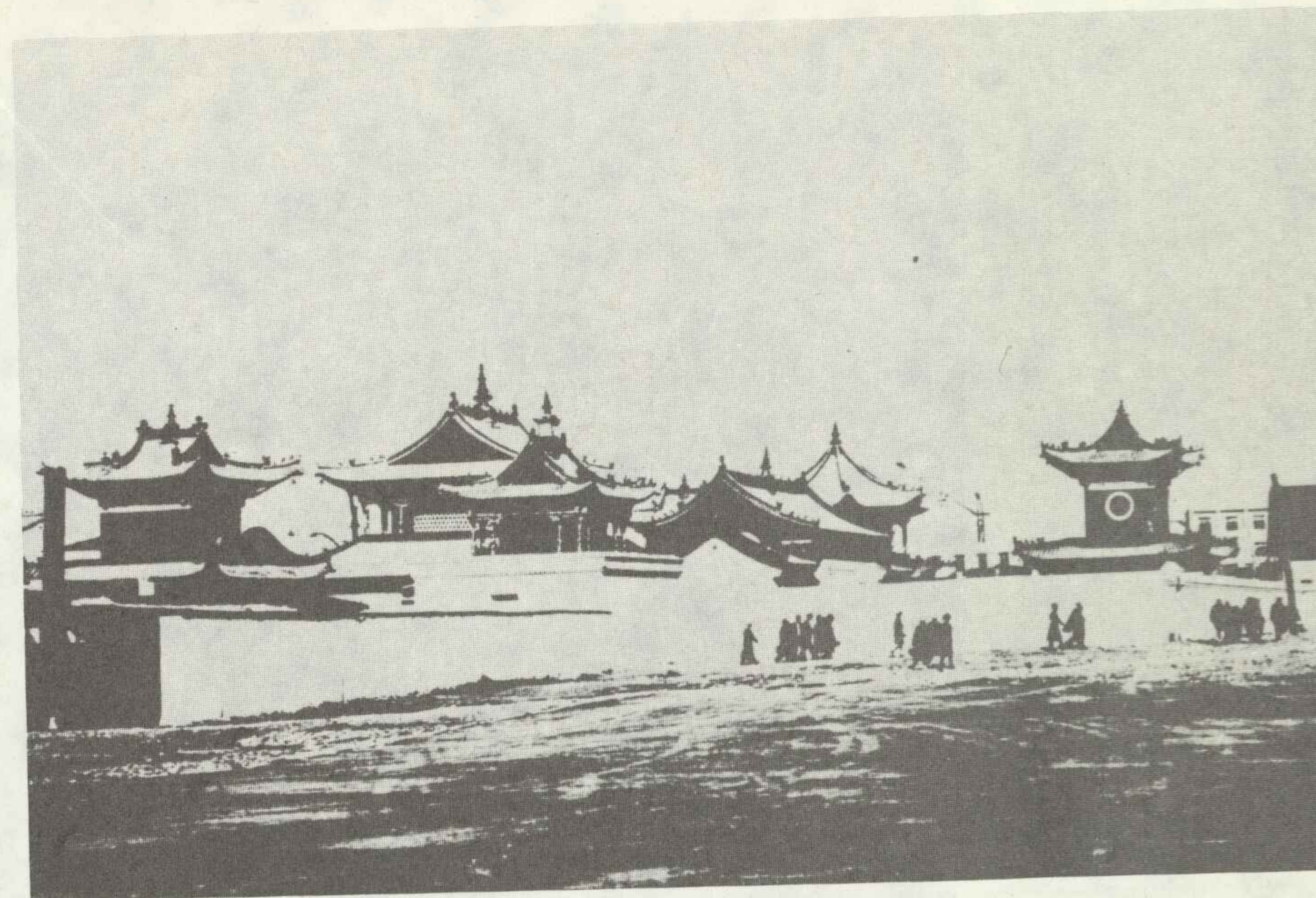

Japonia. Tokio. Stare i nowe budownictwo Japonii.
Fot. Janusz Buczkowski

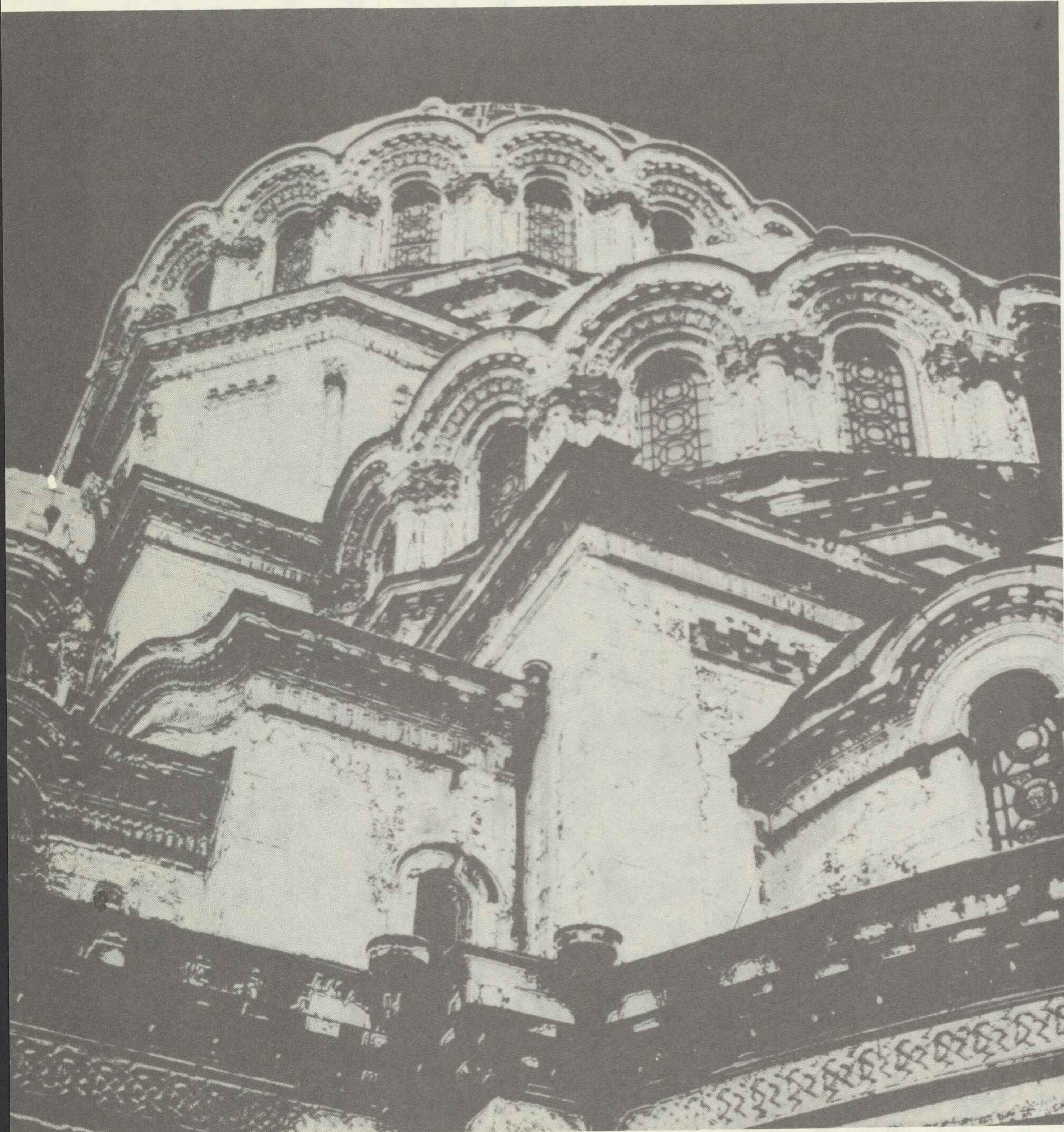
Japonia. Nikko. Dziedzinniec Mauzoleum Szoguna Jayashi Tokugawa w śniegu.
Fot. Mirosław Petruszka

Mongolia. Ulan Bator.
Fot. Lech Charewicz

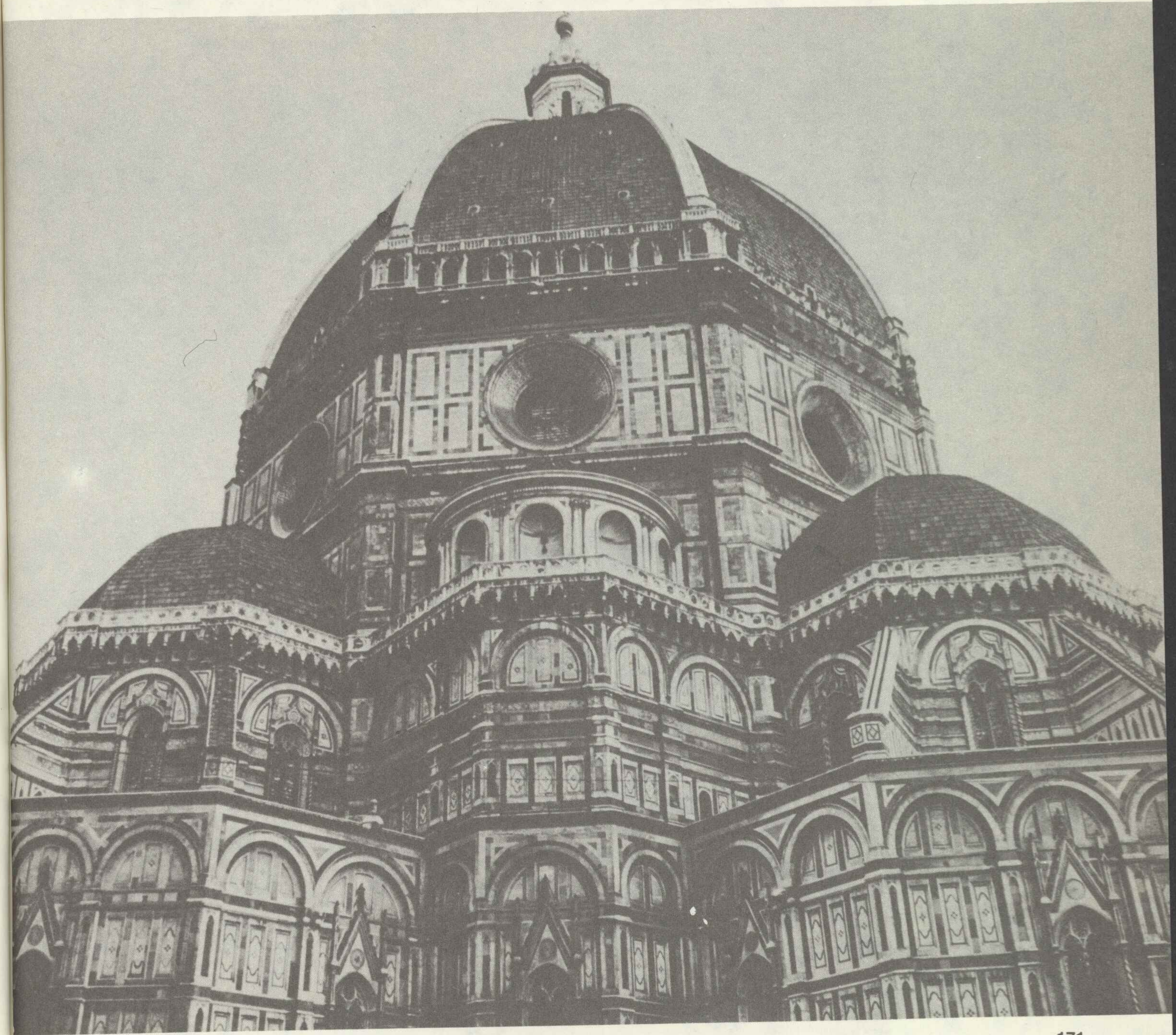
Malajzja. Denang. George Town.
Fot. Danuta Piotrowska

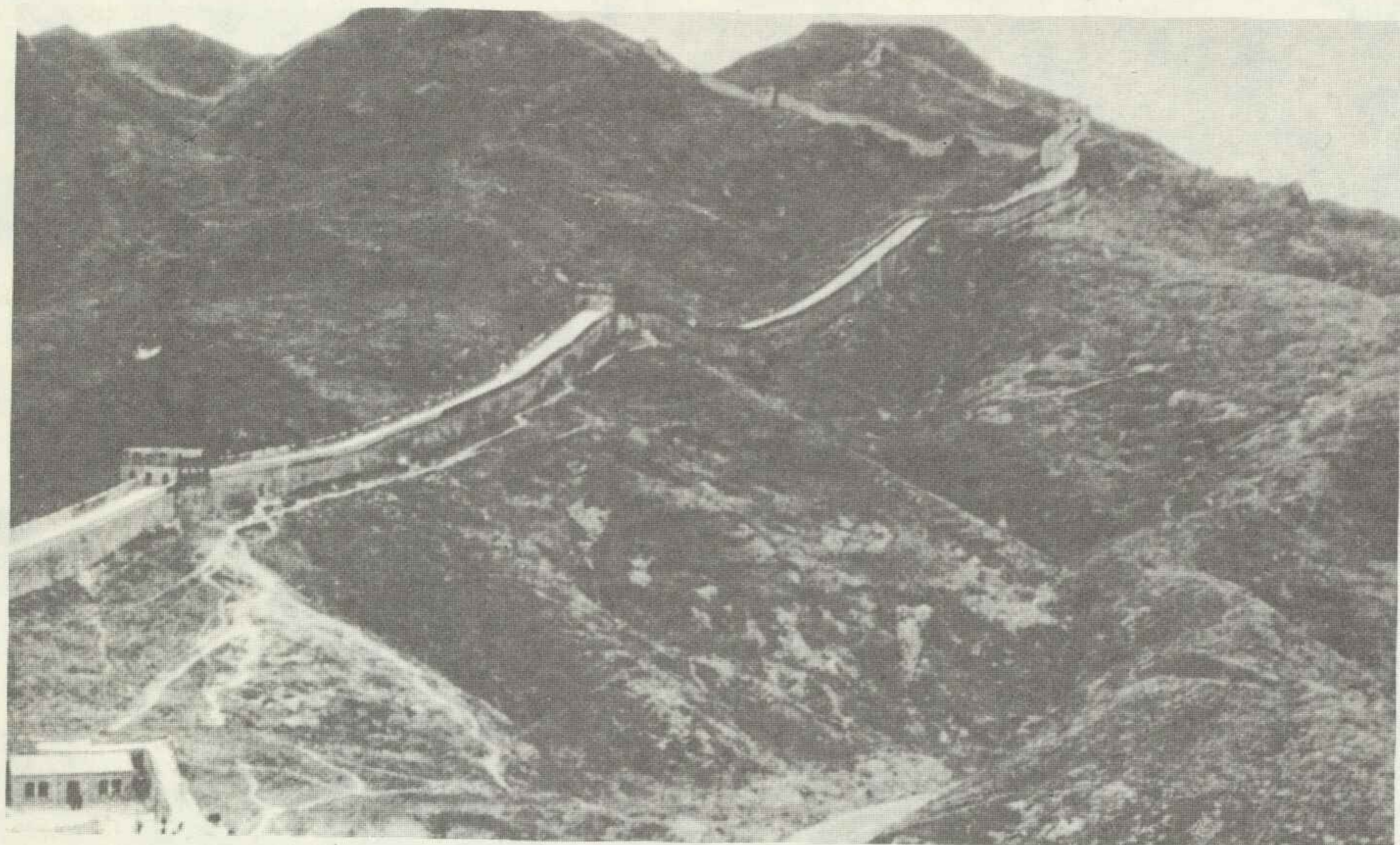

Butgaria. Sofia. Cerkiew Aleksandra Newskiego.
Fot. Jerzy Riegel

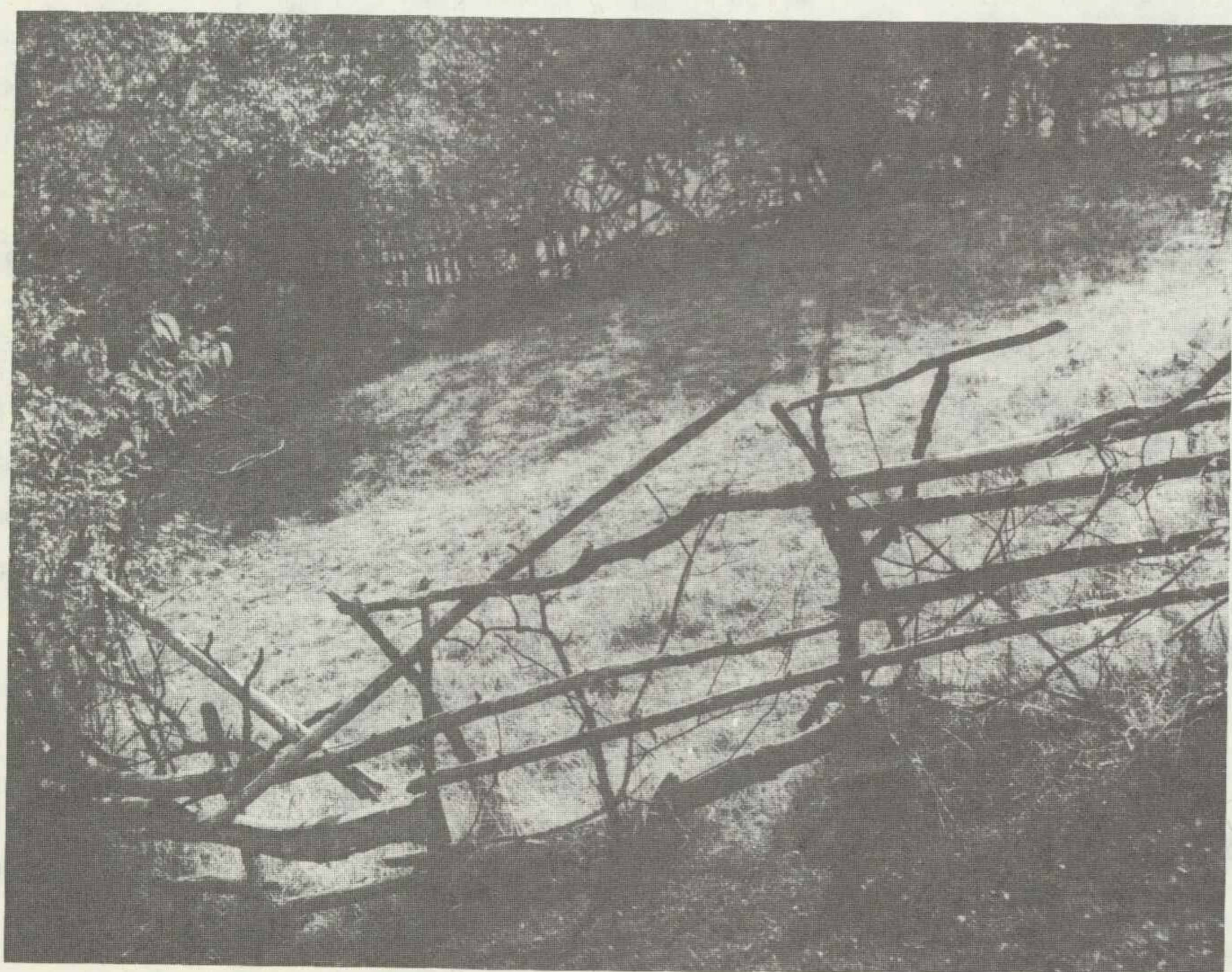
Włochy. Florencja. Kopuła katedry.
Fot. Adam Pałka

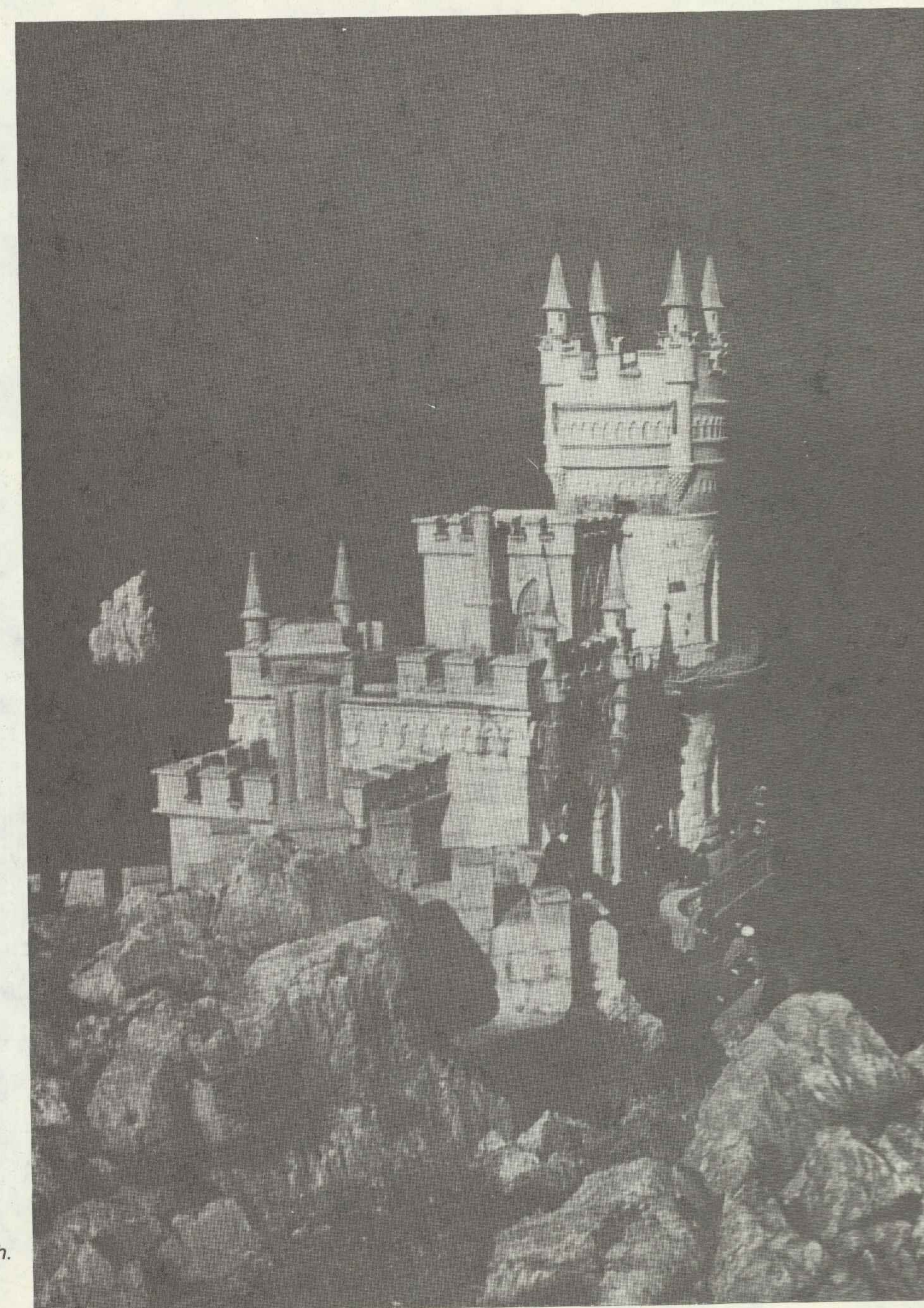

*Chiny. Mur Chiński.
Fot. Roman Burzyński*

*Bułgaria. Rodopy.
Fot. Paweł Pierściński*

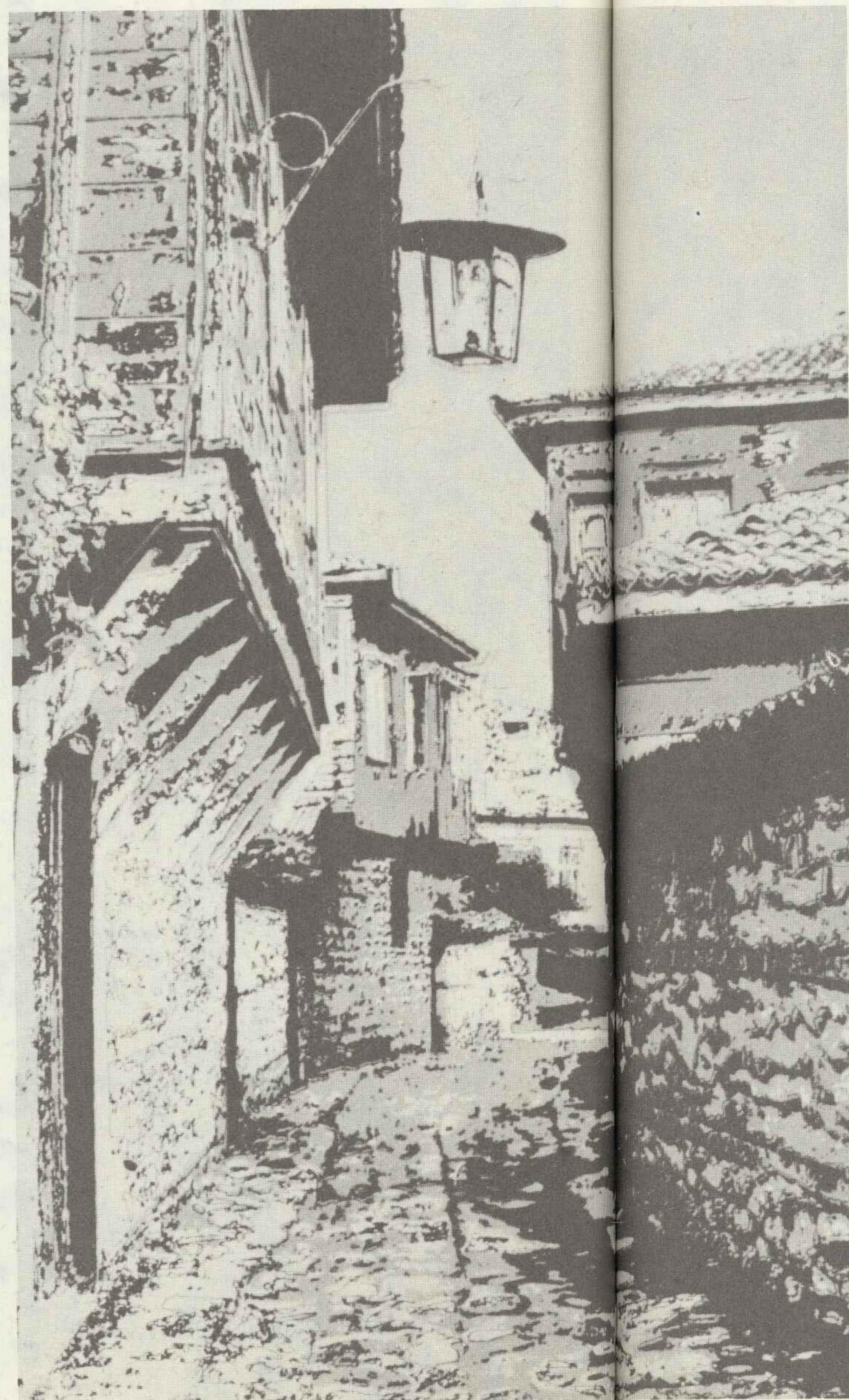
*Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich.
Krym. Jaskótcze gniazdo.
Fot. Wiesław Śmigielski*

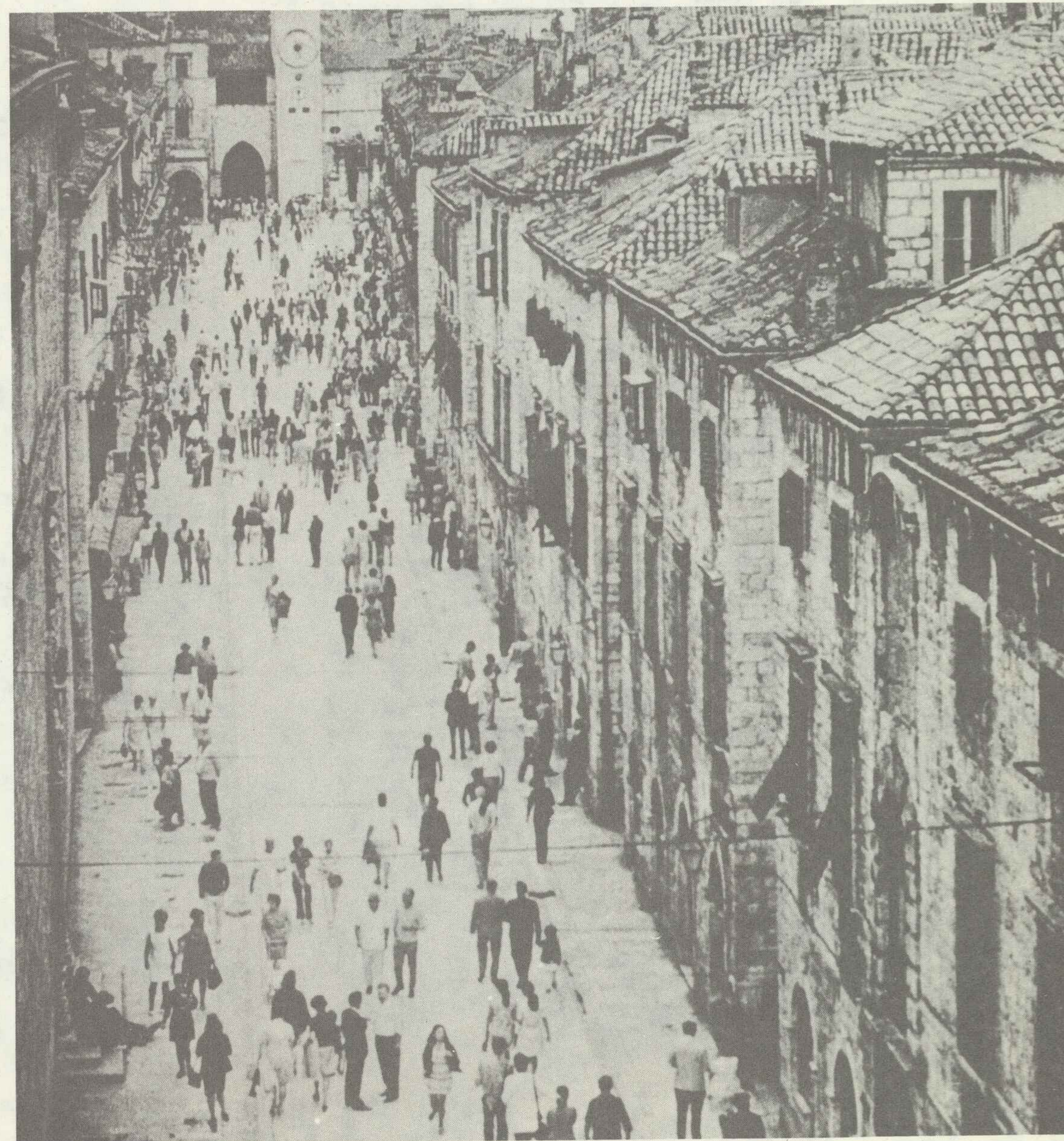
Włochy. Sycylia.
Fot. Stefan Arczyński

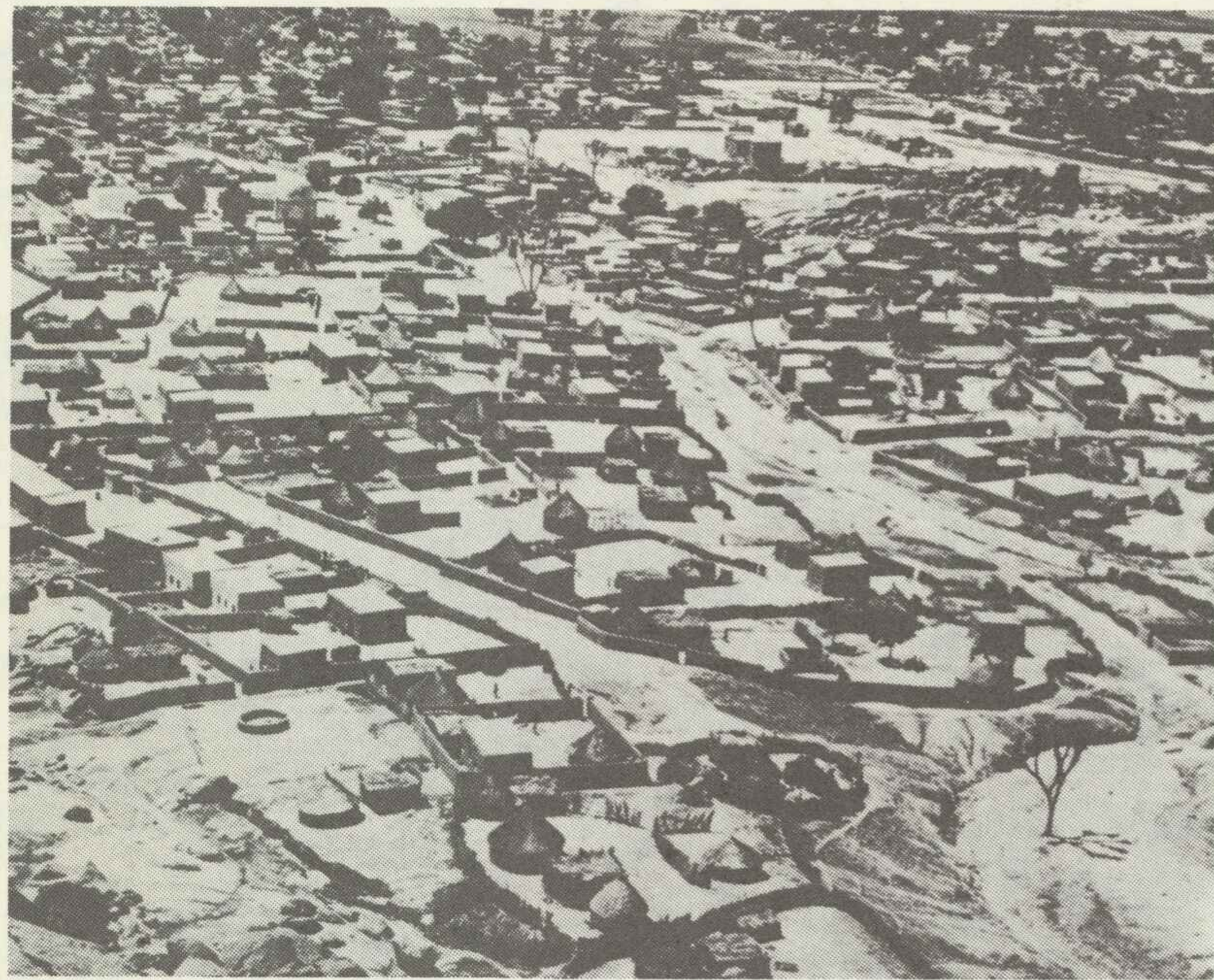
Bułgaria. Nesebyr.
Fot. Jerzy Riegel.

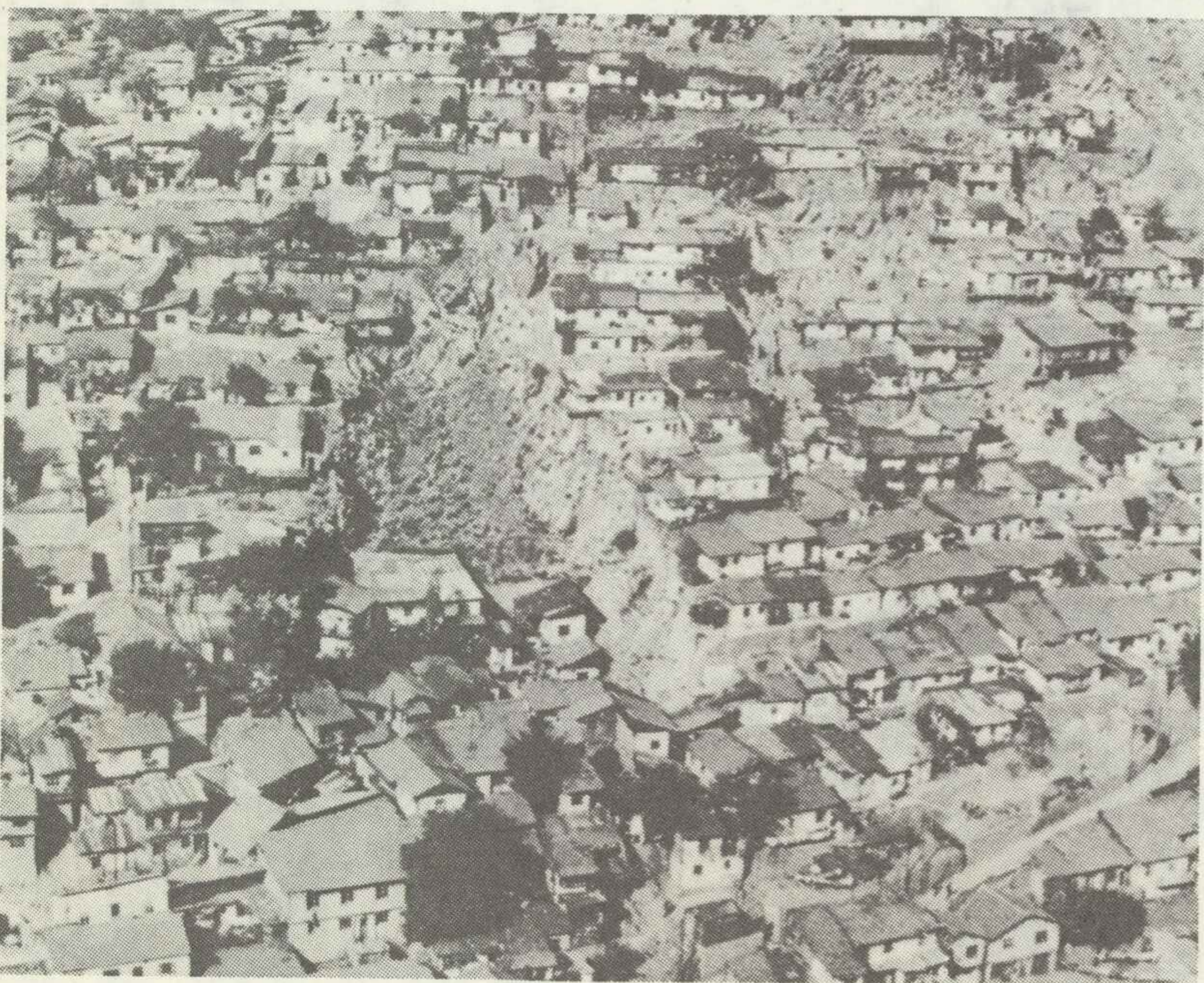
Jugosławia. „Deptak” w Dubrowniku.
Fot. Edward Hartwig

Sudan. Wioska murzyńska k/Kassali.
Fot. Jacek Herman-Iżycki

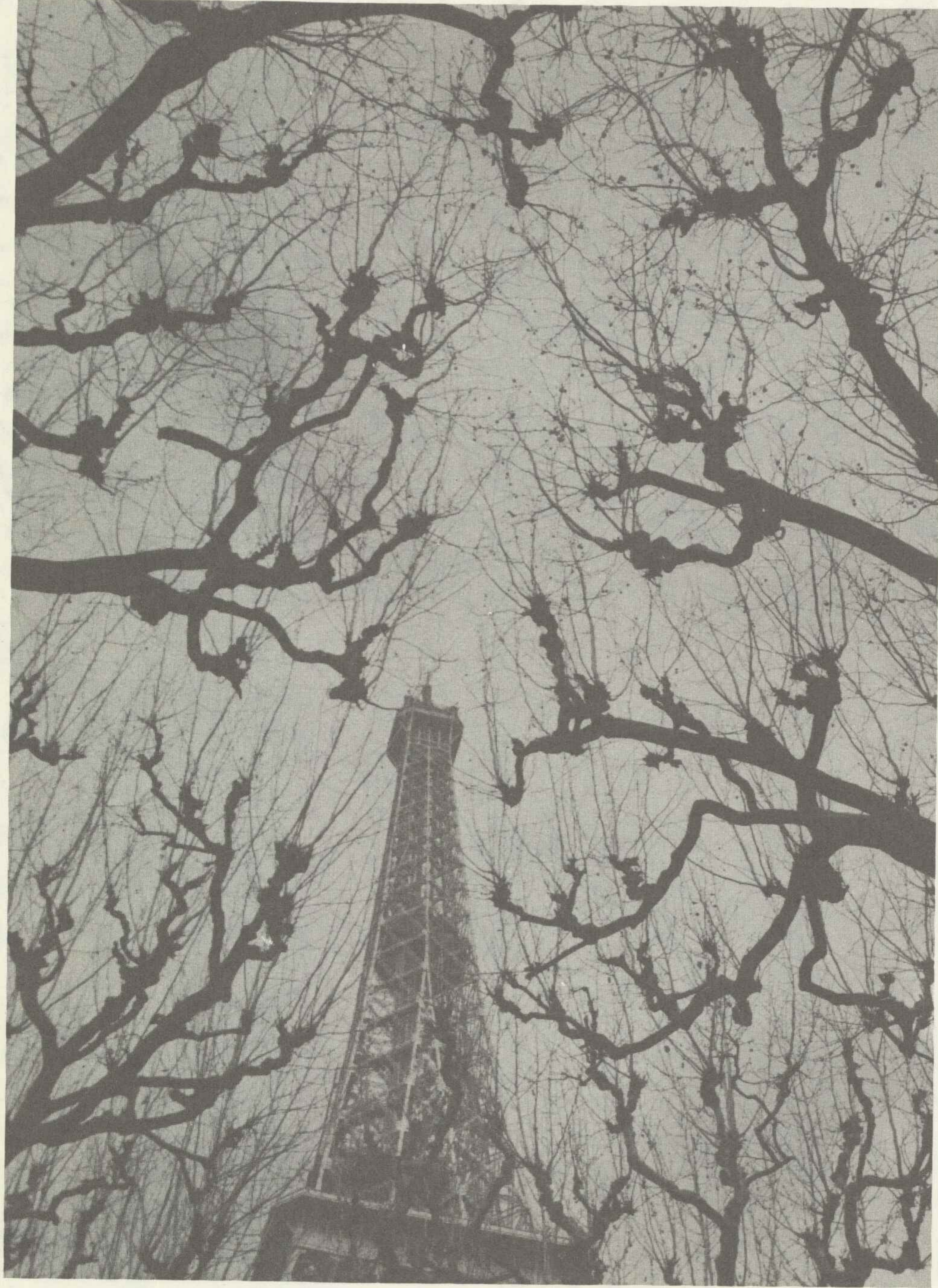
Turcja. Przedmieście Ankary.
Fot. Miłosław Petruszka

Mongolia. Ulan Bator. Dzielnicja jurt.
Fot. Jerzy Mąkowski

Algieria. Panorama miasta Oran.
Fot. Tadeusz Kowalski

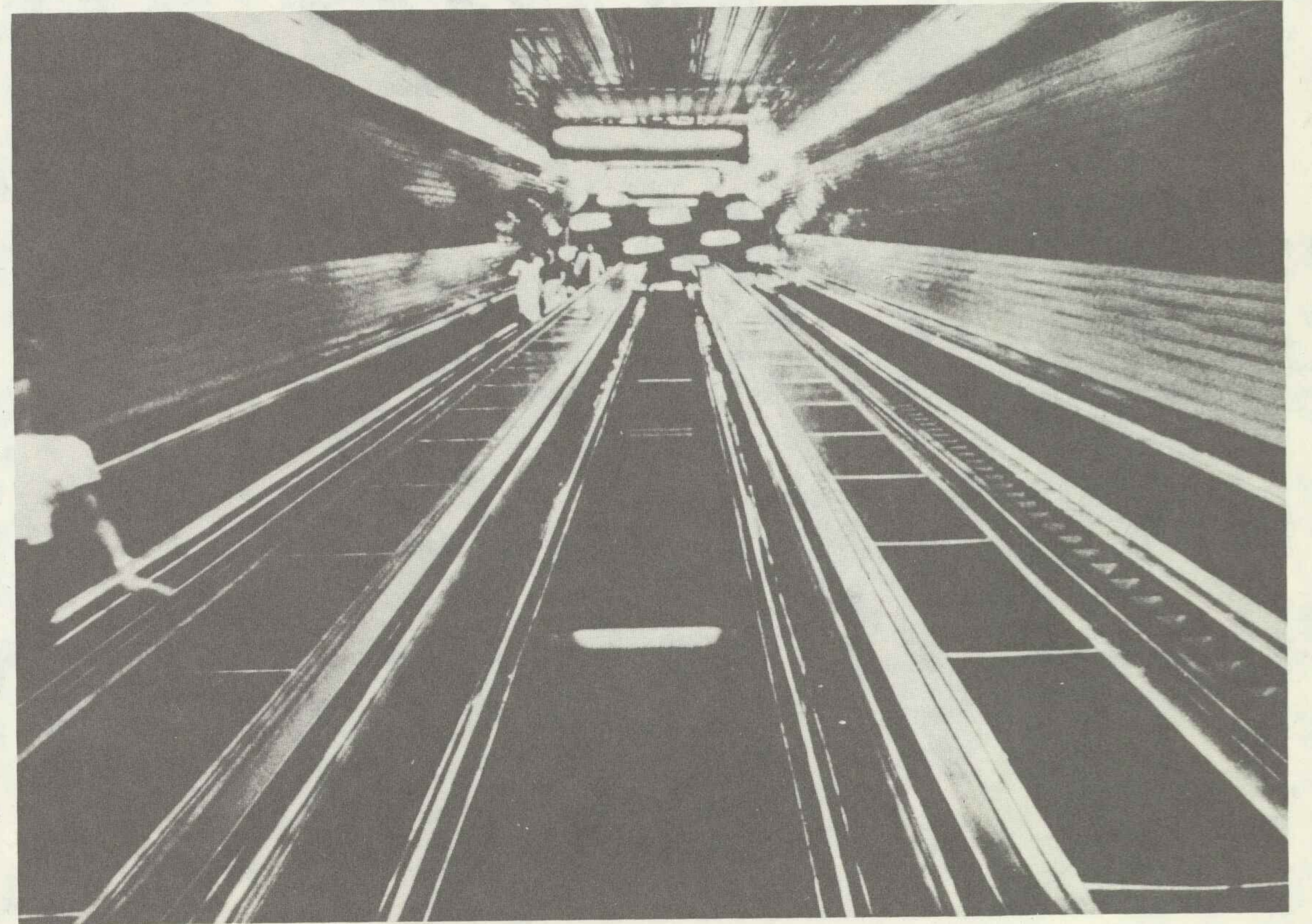

178

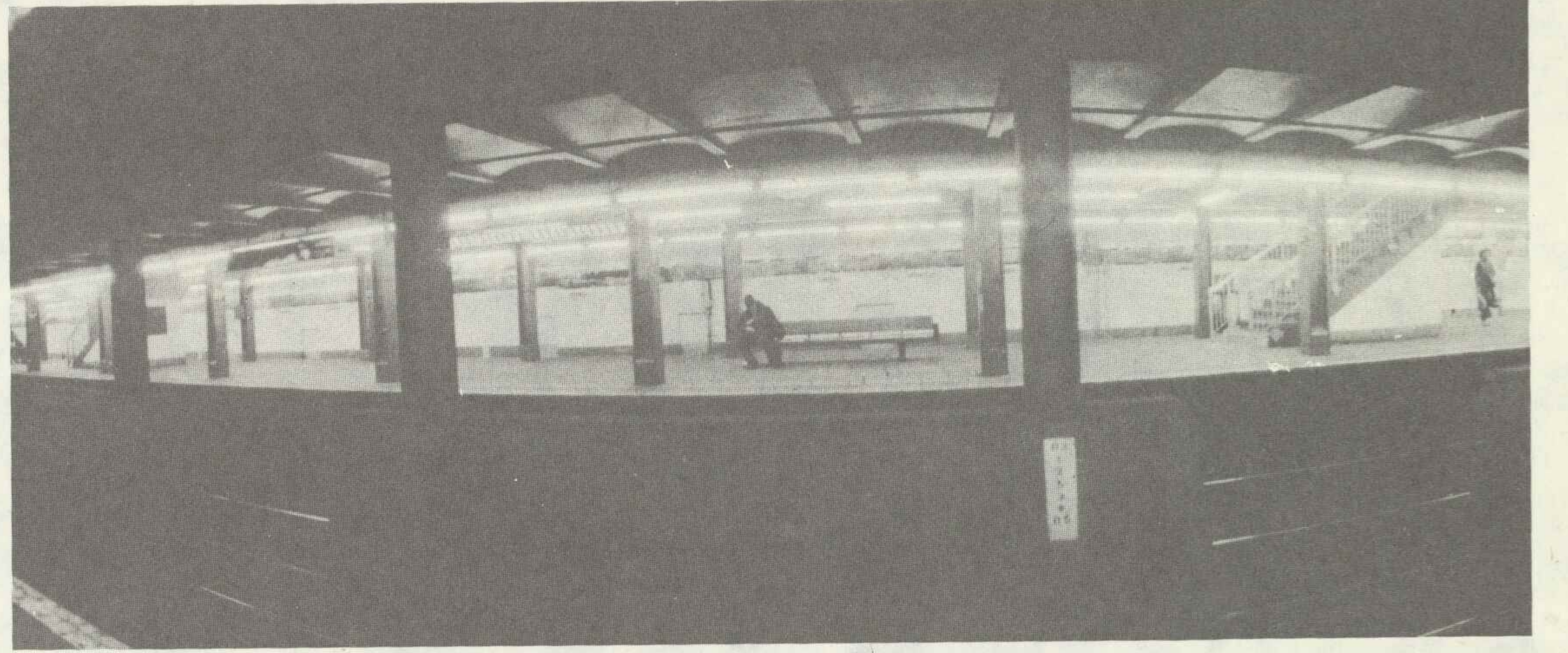
Francja. Paryż.
Fot. Stefan Arczyński

Węgry. Budapeszt. Metro — poziom II.
Fot. Henryk Pieczul

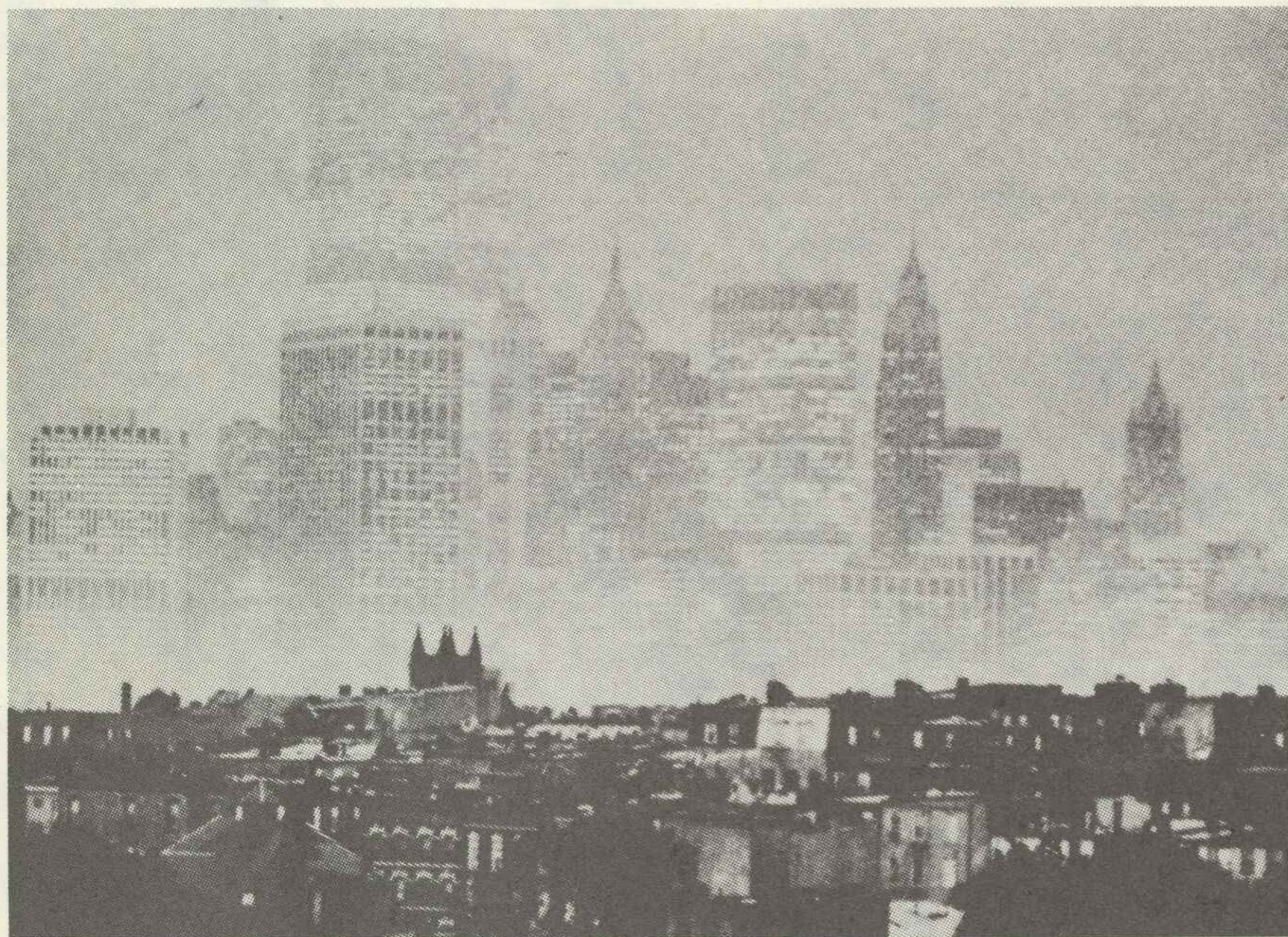

179

Stany Zjednoczone Ameryki. Nowy Jork. Metro.
Fot. Bolestaw Stachow

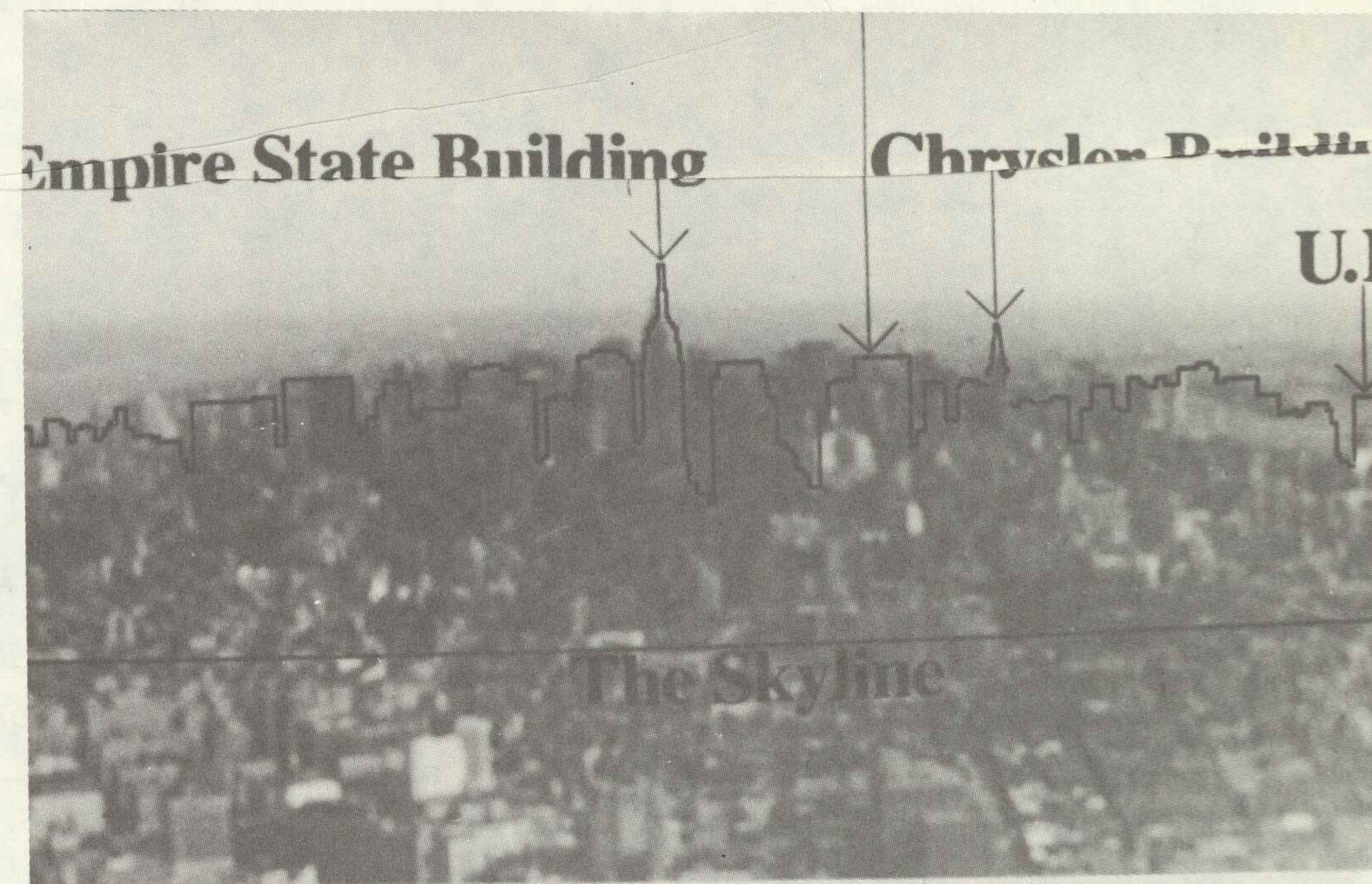

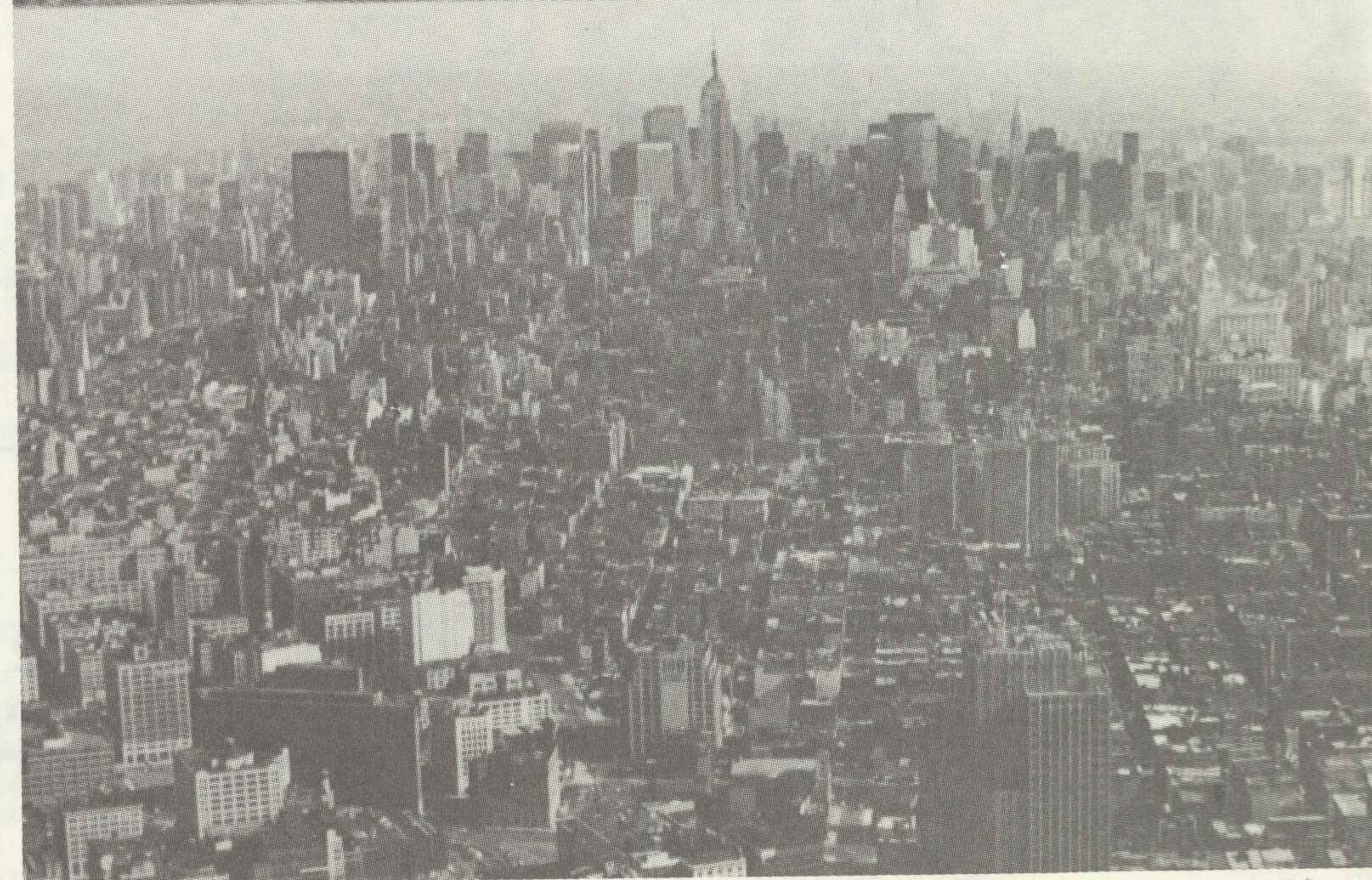
Stany Zjednoczone Ameryki. Nowy Jork.
Fot. Krzysztof Rogo Grabowski

Stany Zjednoczone Ameryki. Nowy Jork. Manhattan.
Fot. Andrzeja Polakowski

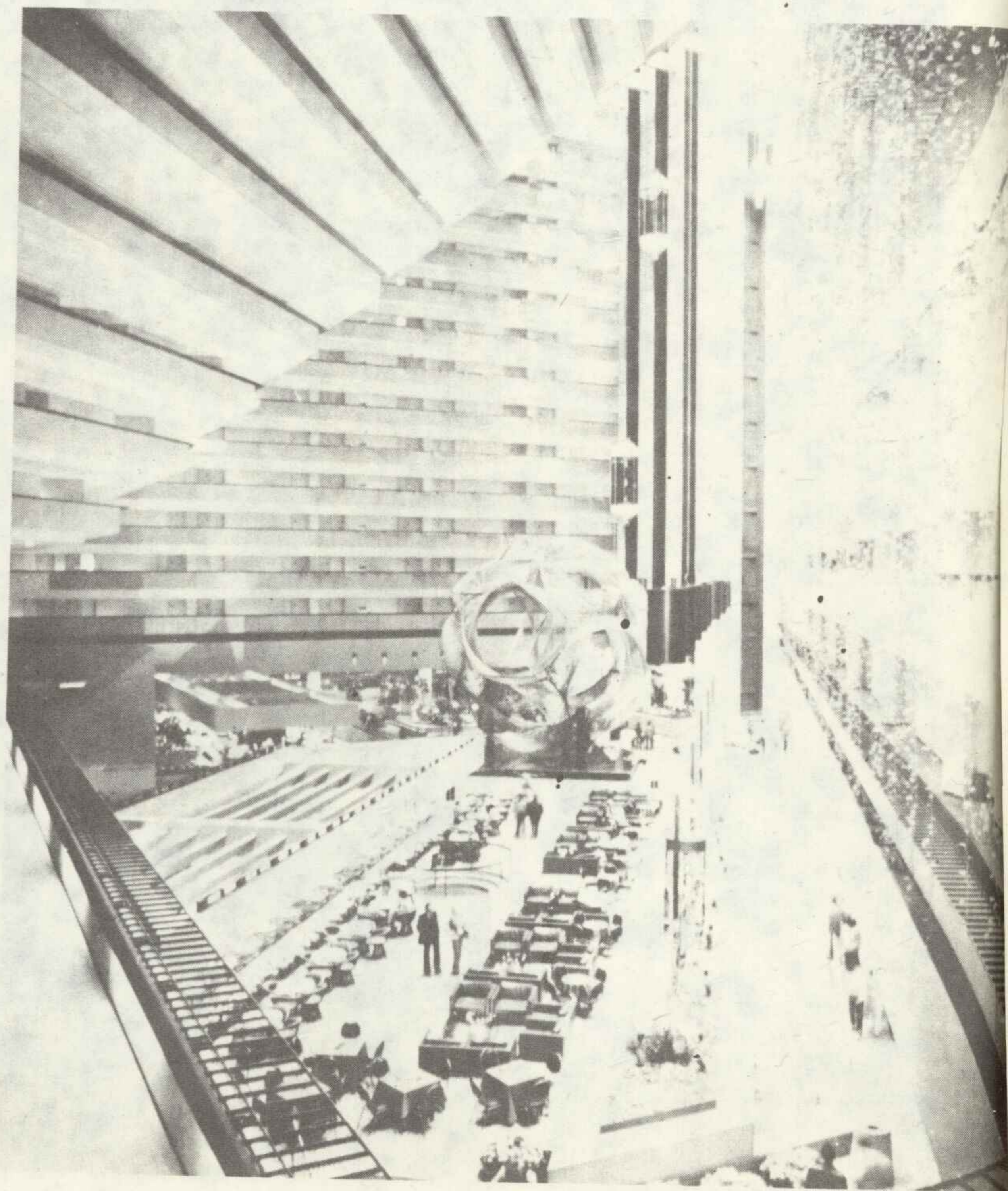
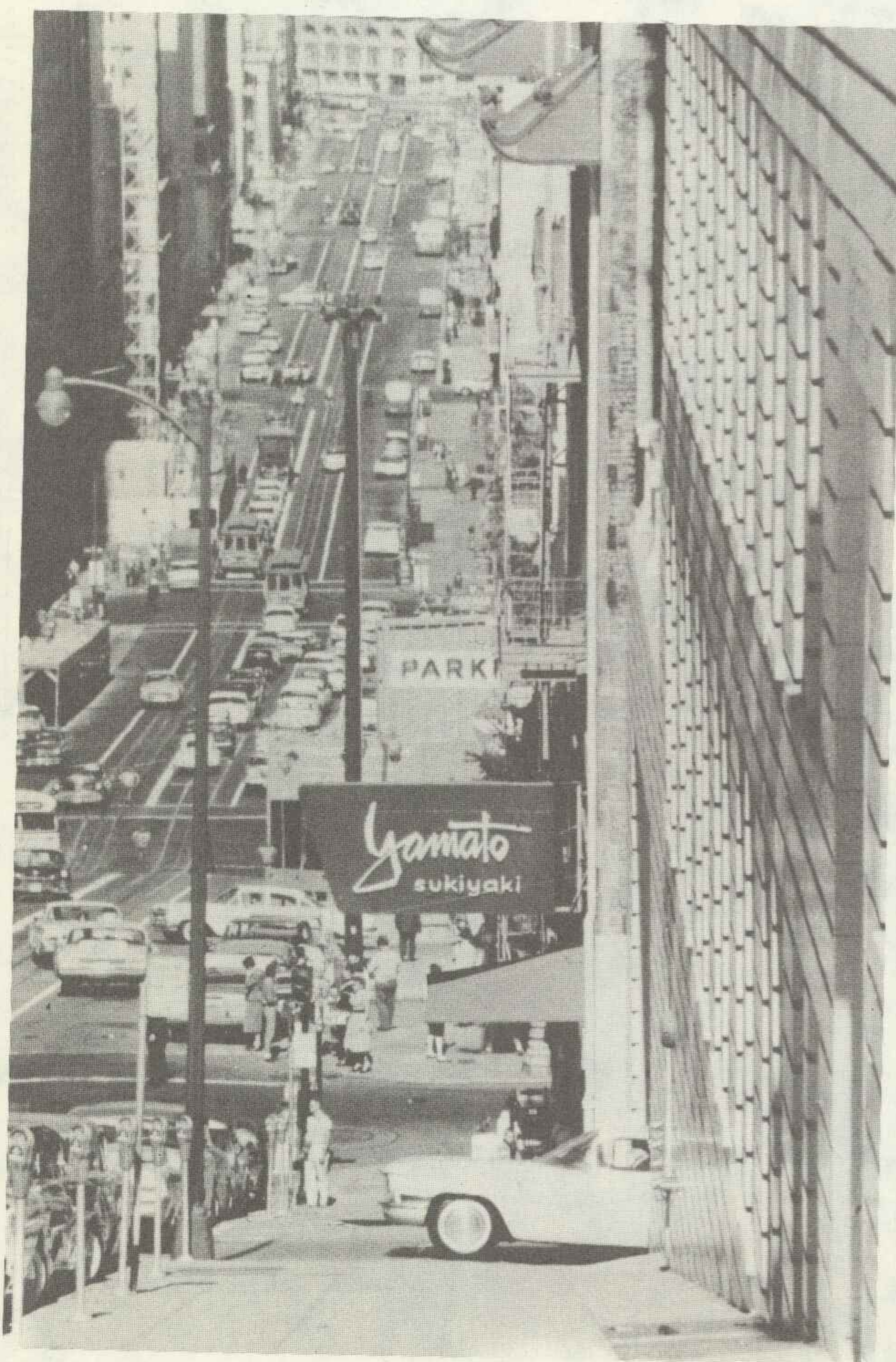

Stany Zjednoczone Ameryki. Nowy Jork.
Fot. Jerzy Lewczyński

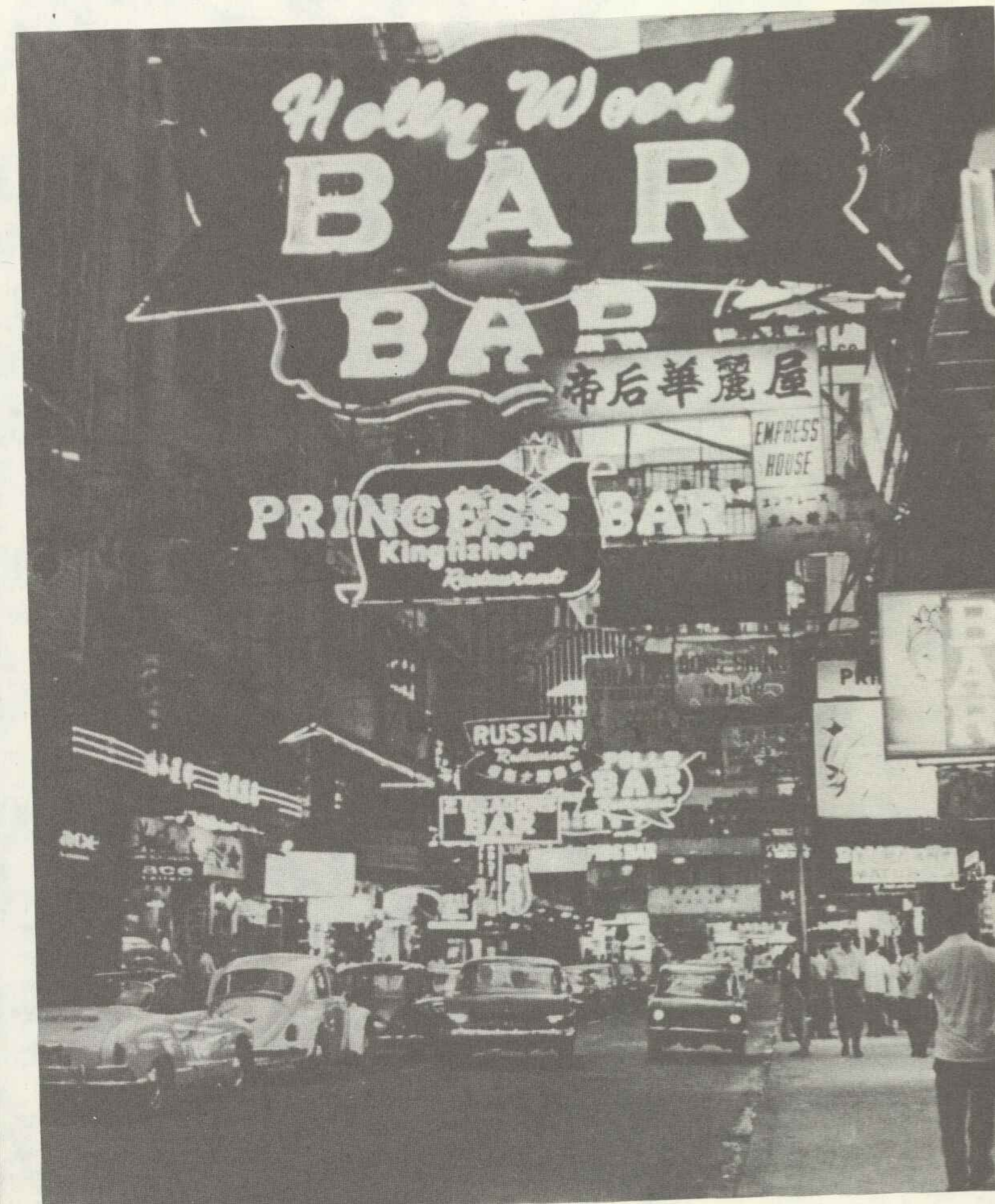
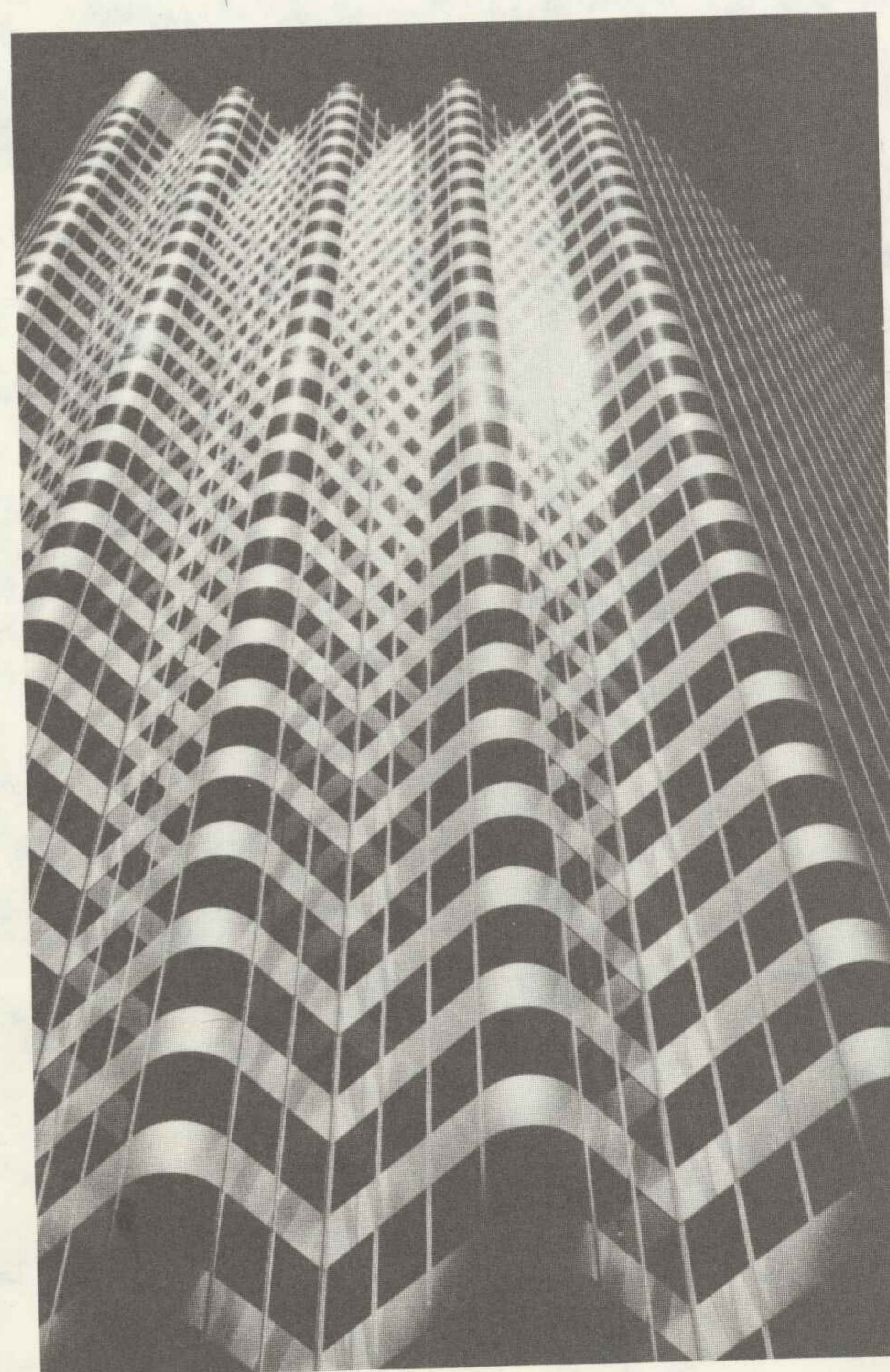

Stany Zjednoczone Ameryki. San Francisco.
Fot. Stefan Arczyński

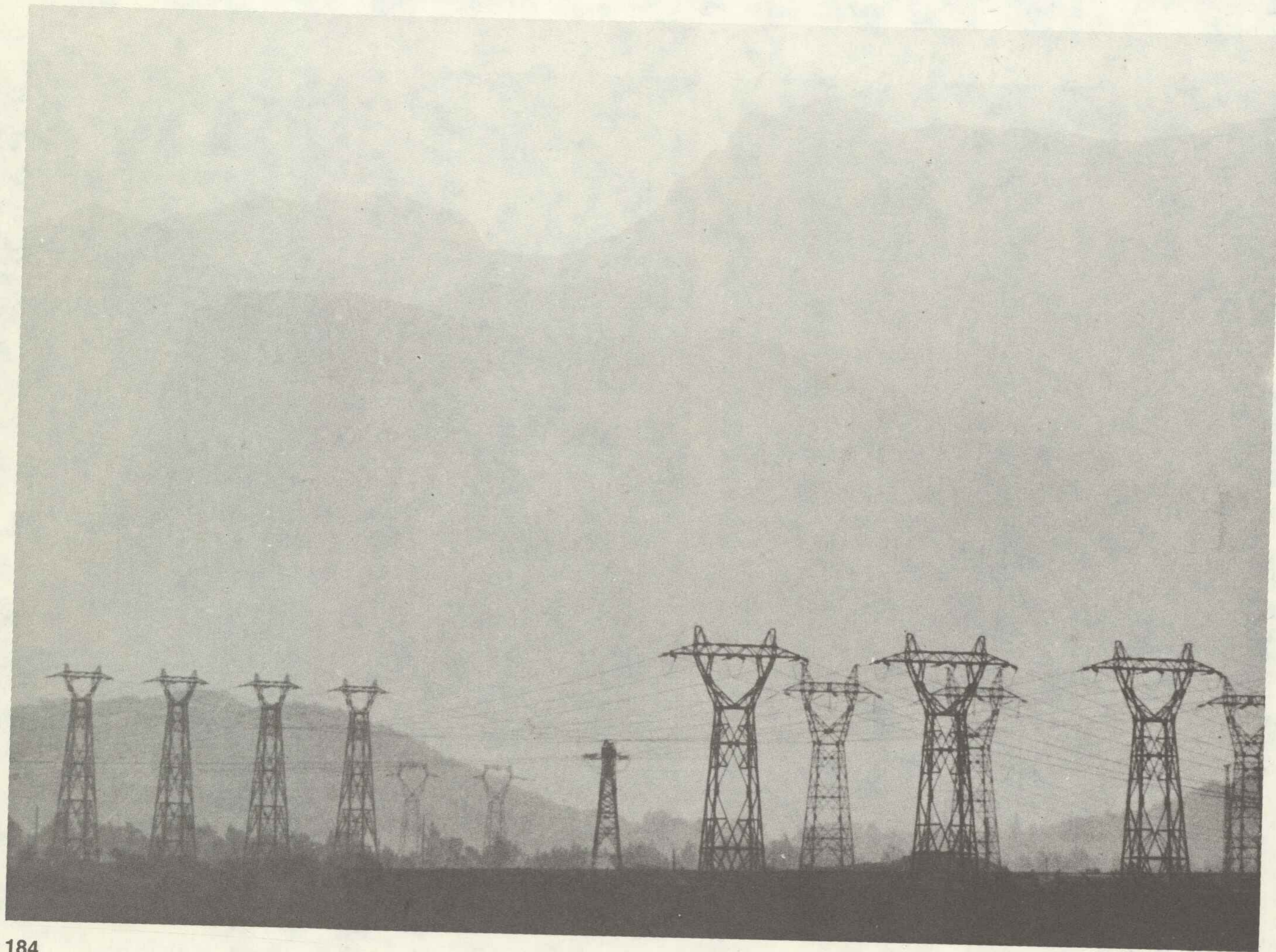

Hongkong. Ulica nocą.
Fot. Mirosław Petruszka

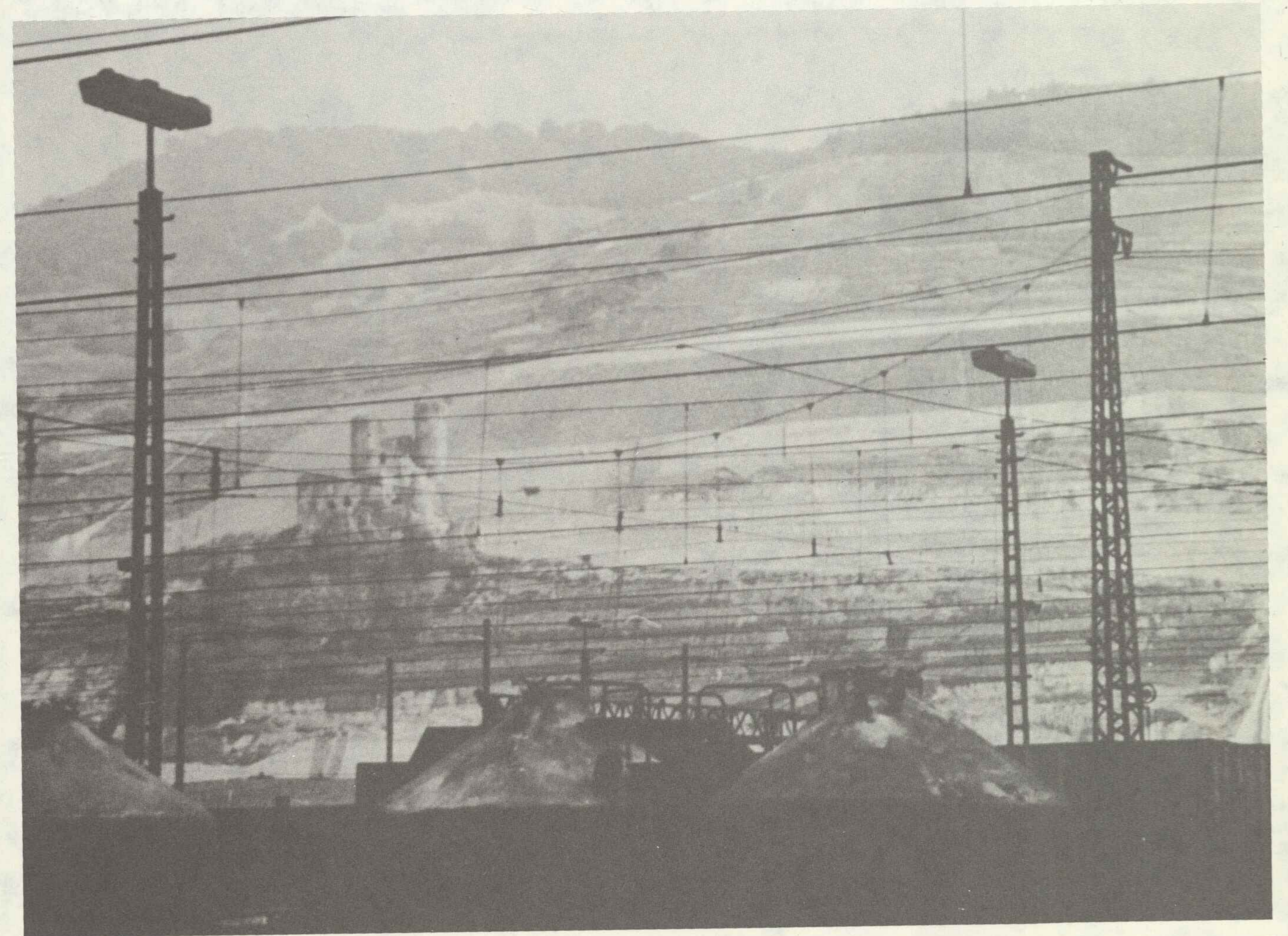

Francja. Okolice Grenoble.
Fot. Andrzej Rytel

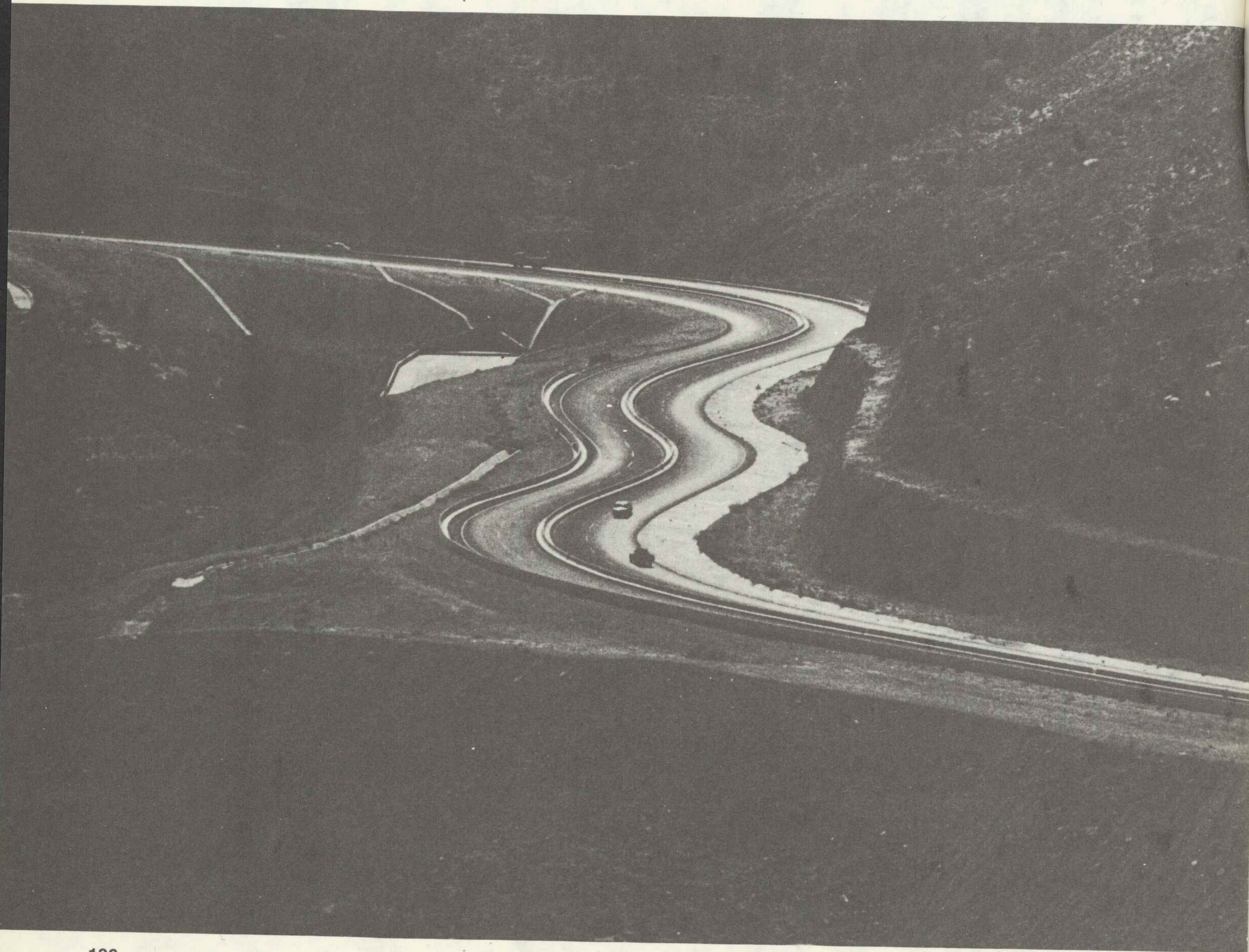

Republika Federalna Niemiec. Widok z okna pociągu w Do-
linie Renu.
Fot. Jacek Herman-Iżycki

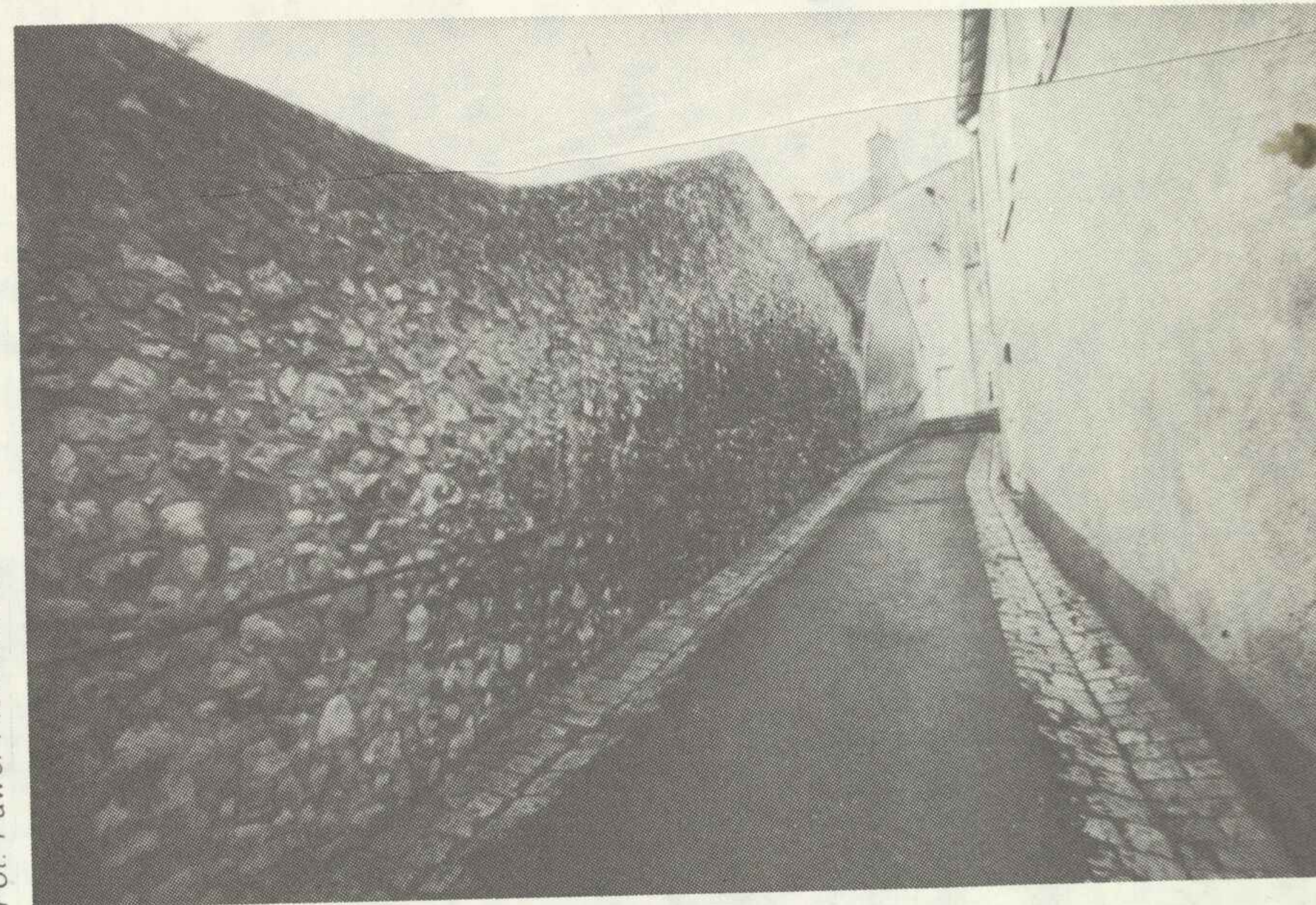

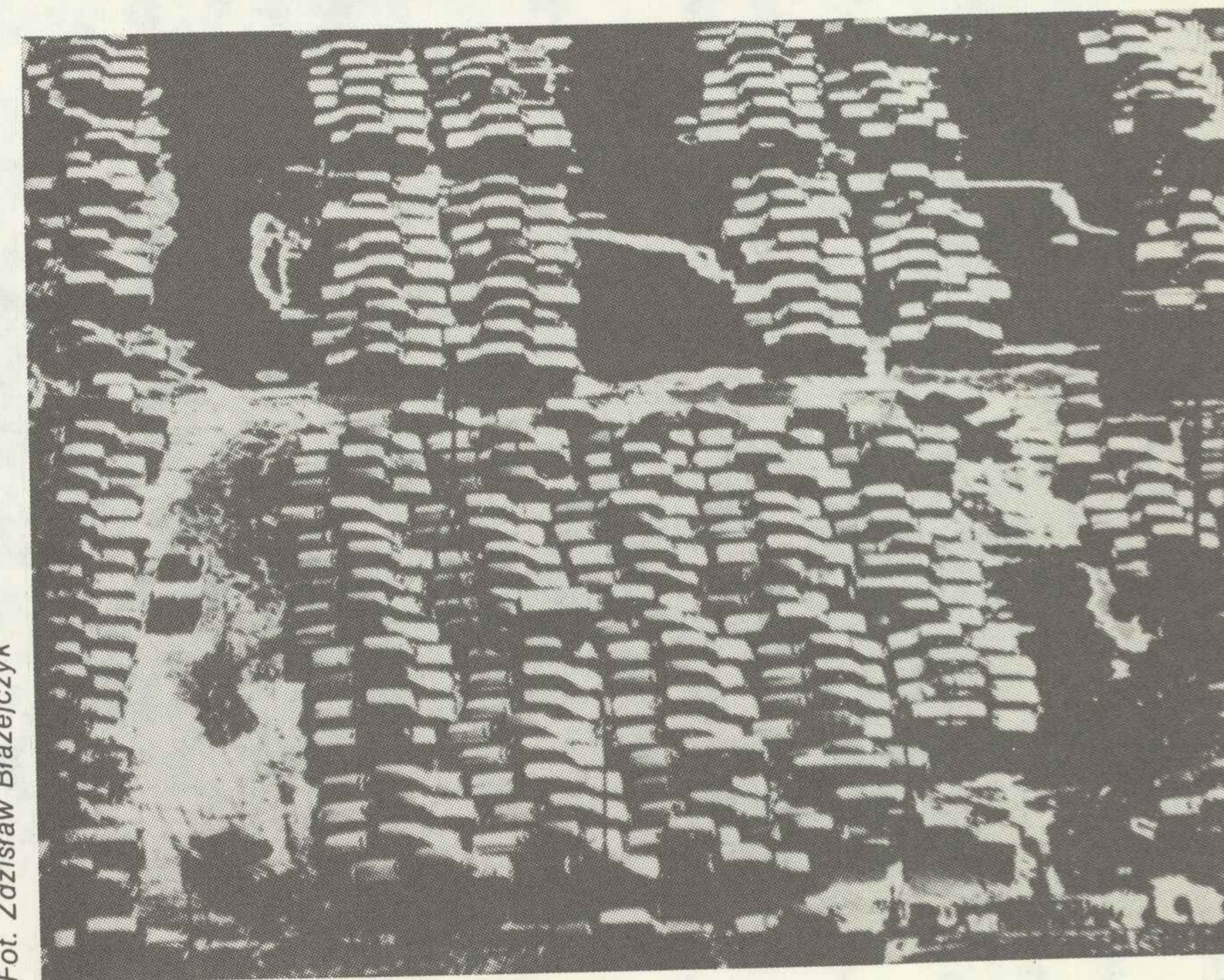
Libia. Współczesna autostrada w Górach Yifran.
Fot. Irena Galuszka

Francja. Załek w Blois.
Fot. Paweł Pierściński

Stany Zjednoczone Ameryki. Stan Minnesota. Minneapolis. Na
parkingu.
Fot. Zdzisław Błazejczyk

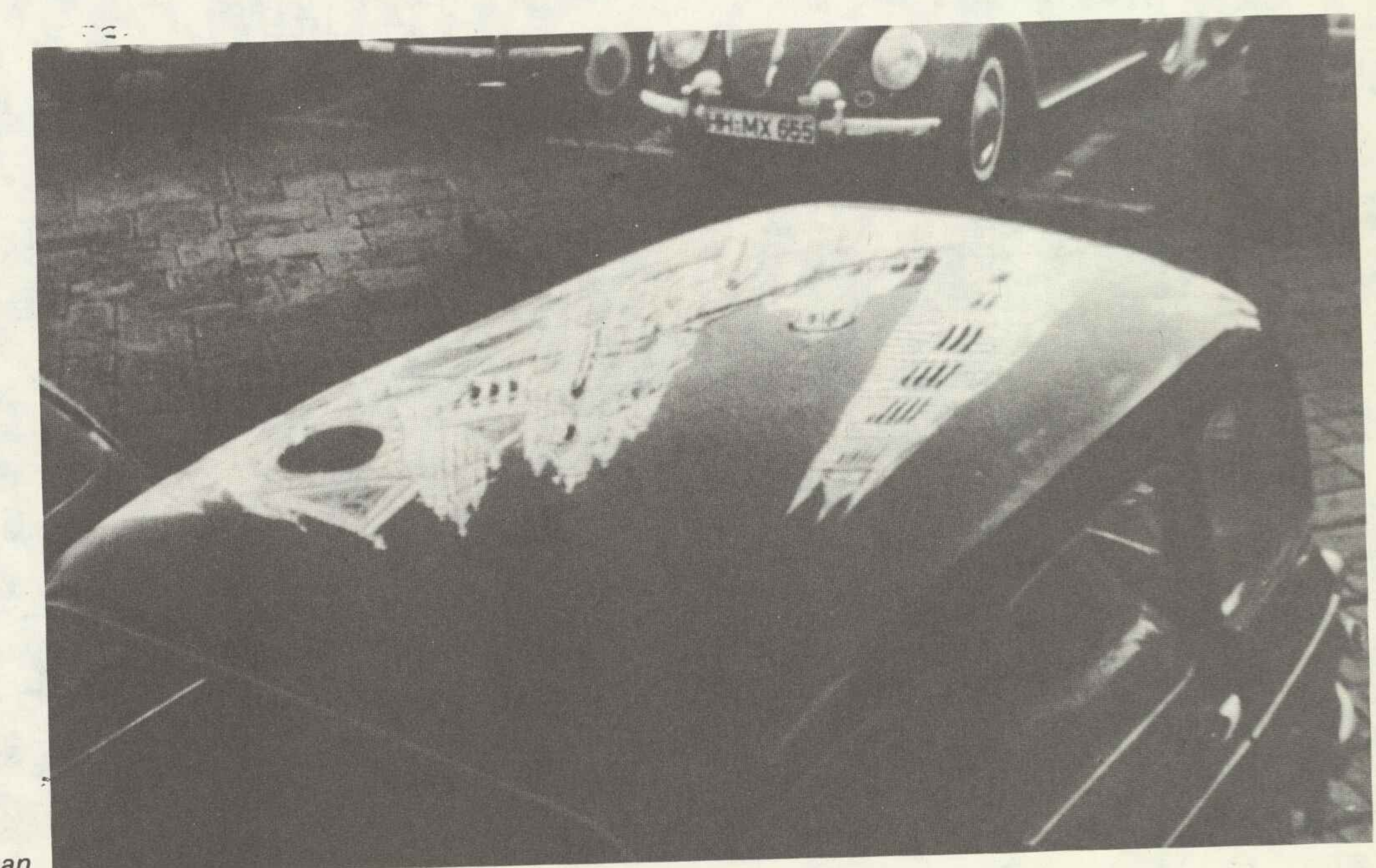
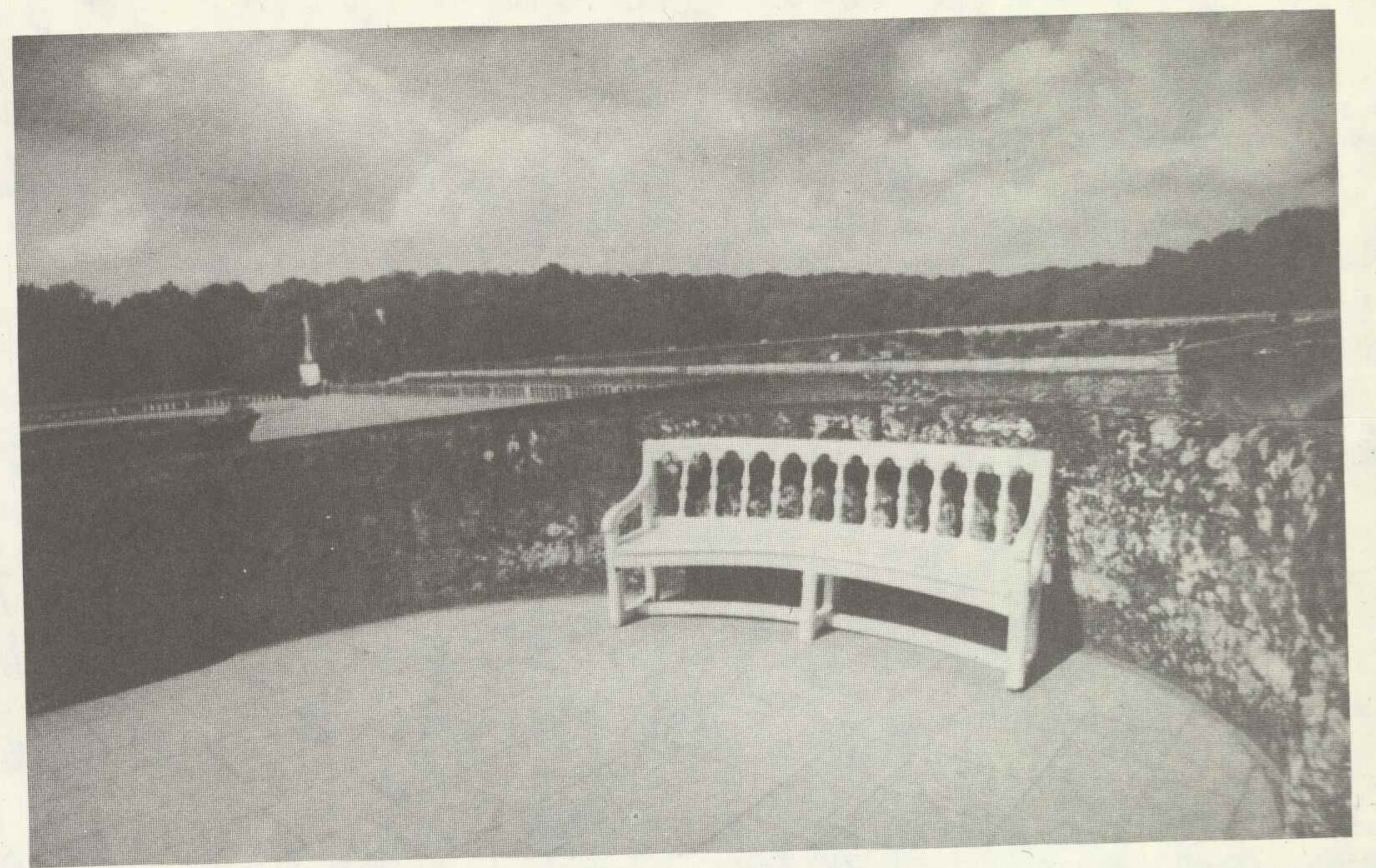

Francja. Paryż.
Fot. Paweł Dierściński

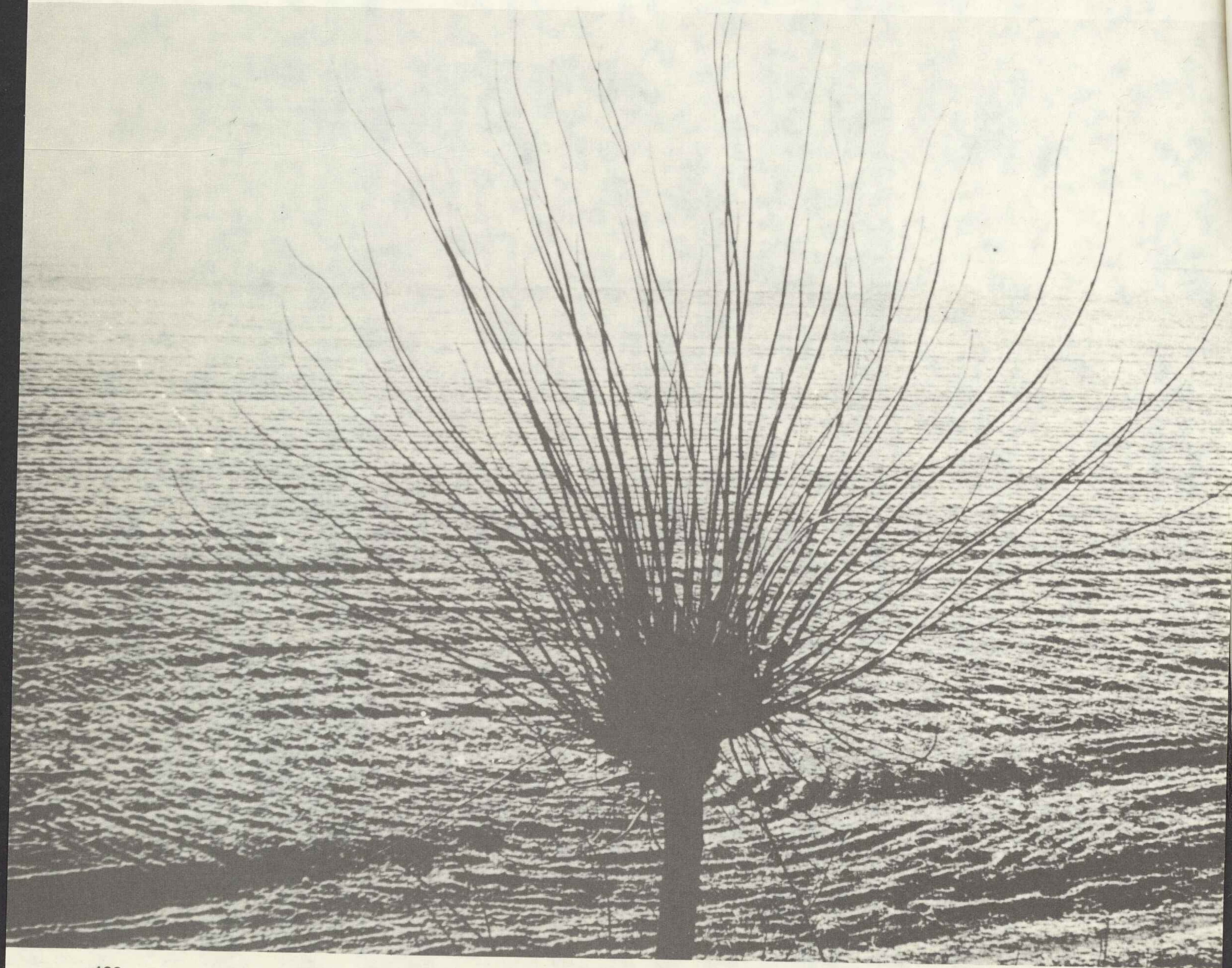
Francja. Chonancy. Ławka ogrodowa.
Fot. Paweł Pierściński

Włochy. Siena.
Fot. Eugeniusz Haneman

Polska. Mazowsze.
Fot. Stanisław Gładki

Ziemia Ojczysta

Rolniczy krajobraz Polski. Unikalna w świecie szachownica rozdrobionych pól. Krajobraz Polski miniaturą krajobrazów Ziemi. Krajobrazy Ojczyste. Doświadczenia historii. Krajobraz Polski jako kwintesencja ducha narodowego. Polska Szkoła Fotografii. Uczuciowy związek fotografów z Ziemią Rodzimą. Emocjonalny stosunek polskich twórców do krajobrazów świata. Powroty do Ojczyzny.

Pejzaż z witrażem.
Fot. Jerzy Piątek

Polska droga.
Fot. Wiktor Wołkow

Biebrza poniżej Osowca.
Fot. Wiktor Wołkow

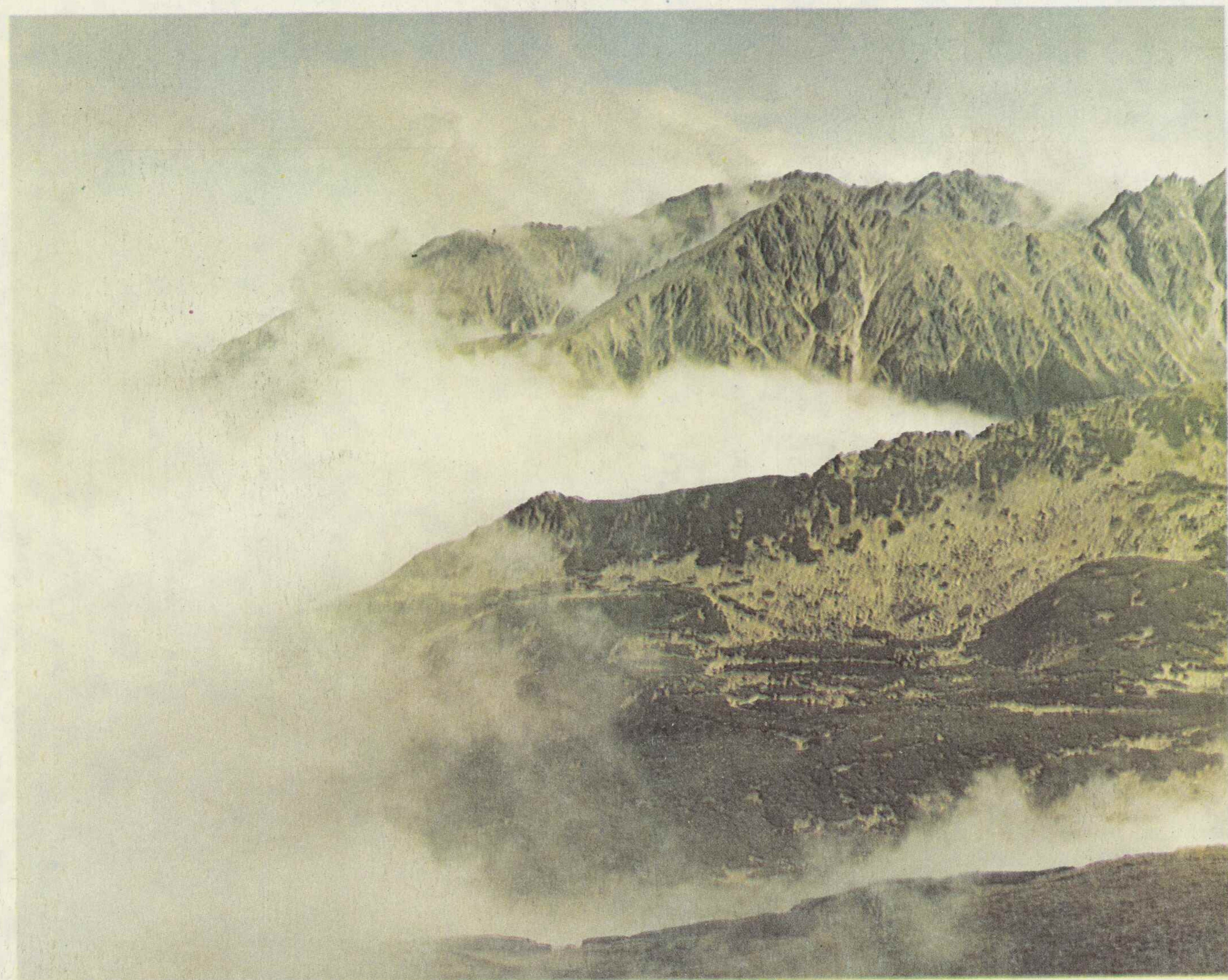

Bieszczady.
Fot. Leszek Stokłosa

Tatry.
Fot. Jerzy Chojnacki

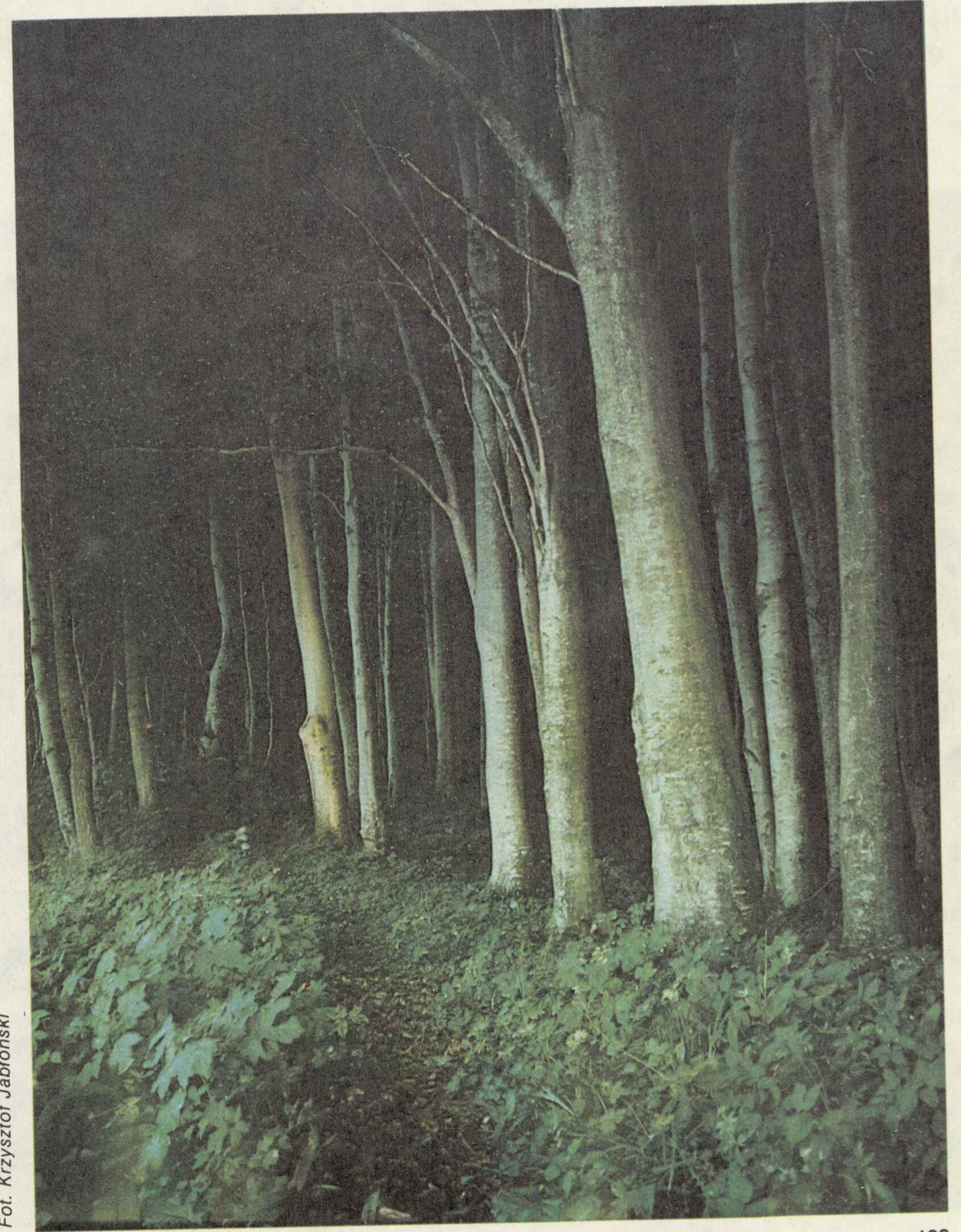
Tatry. Morskie Oko.
Fot. Mirosław Wiśniewski

Jaskinia Niedzwiedzia.
Fot. Marek Trzeciakowski

Fot. Krzysztof Jabłoński

*Wisła pod Toruniem.
Fot. Jan Weselik*

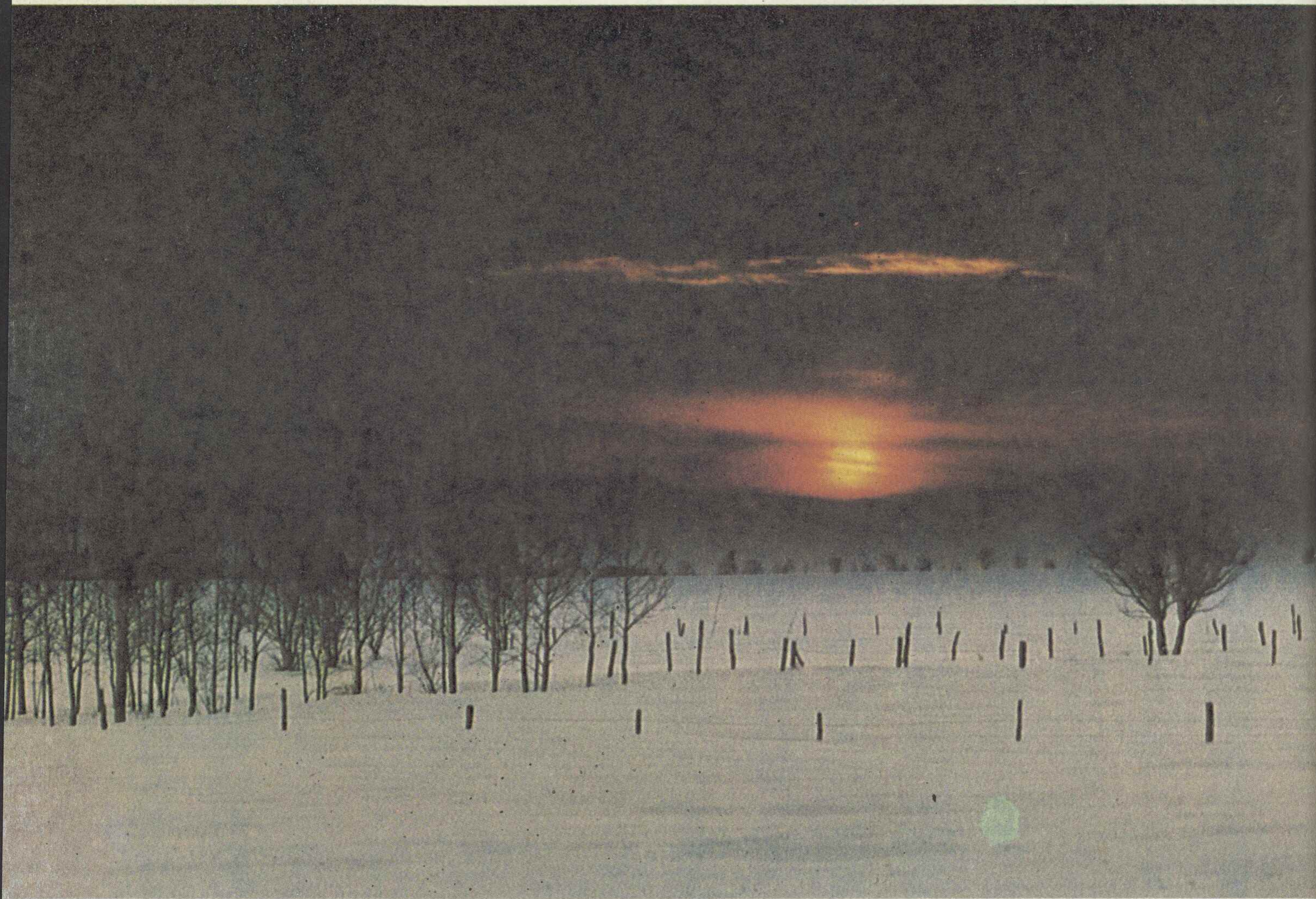

*Brama jeziora.
Fot. Czesław Wasilowski*

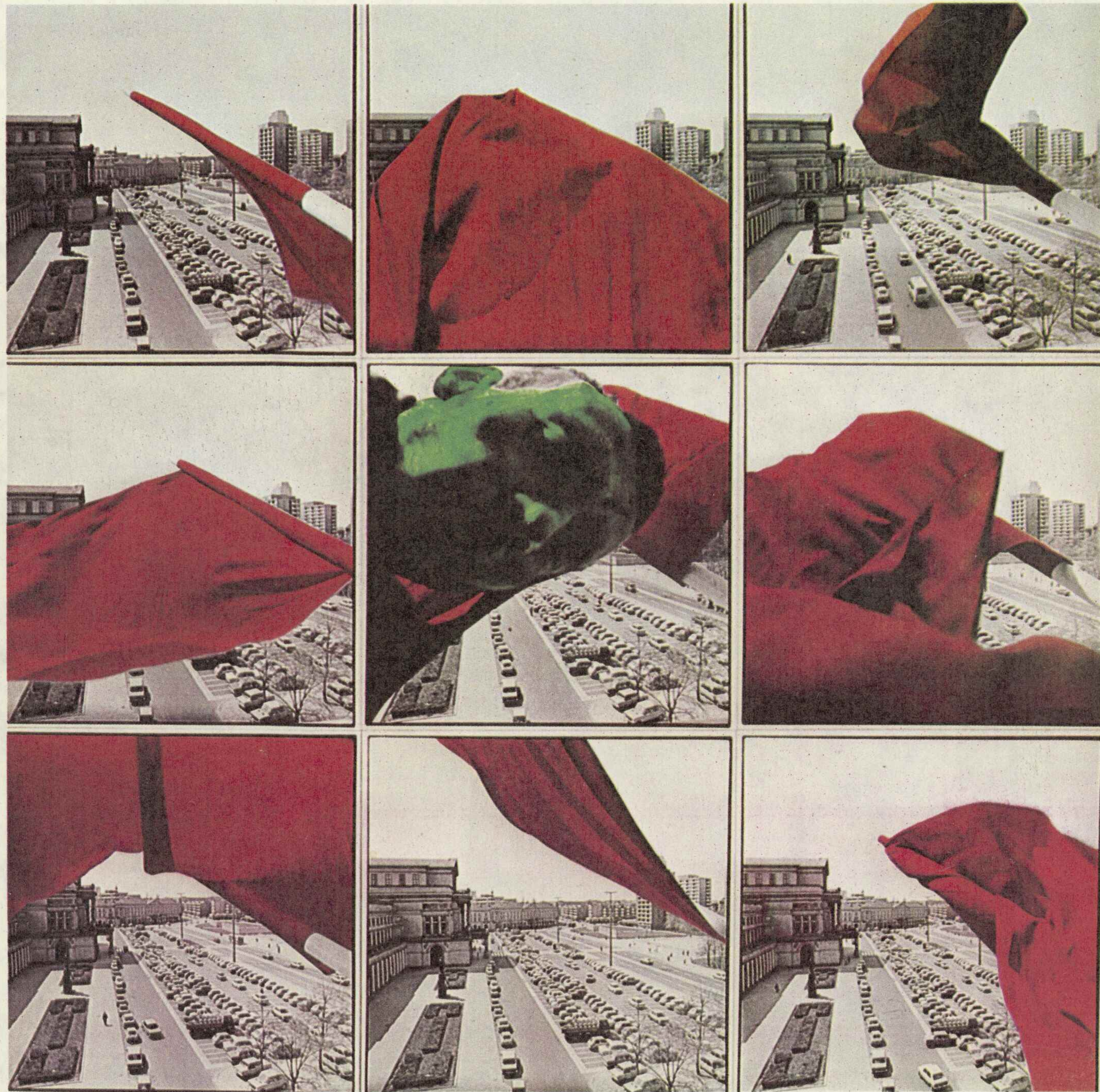
Kuklówka — Ziemia Chełmońskiego.
Fot. Mirosław Wiśniewski

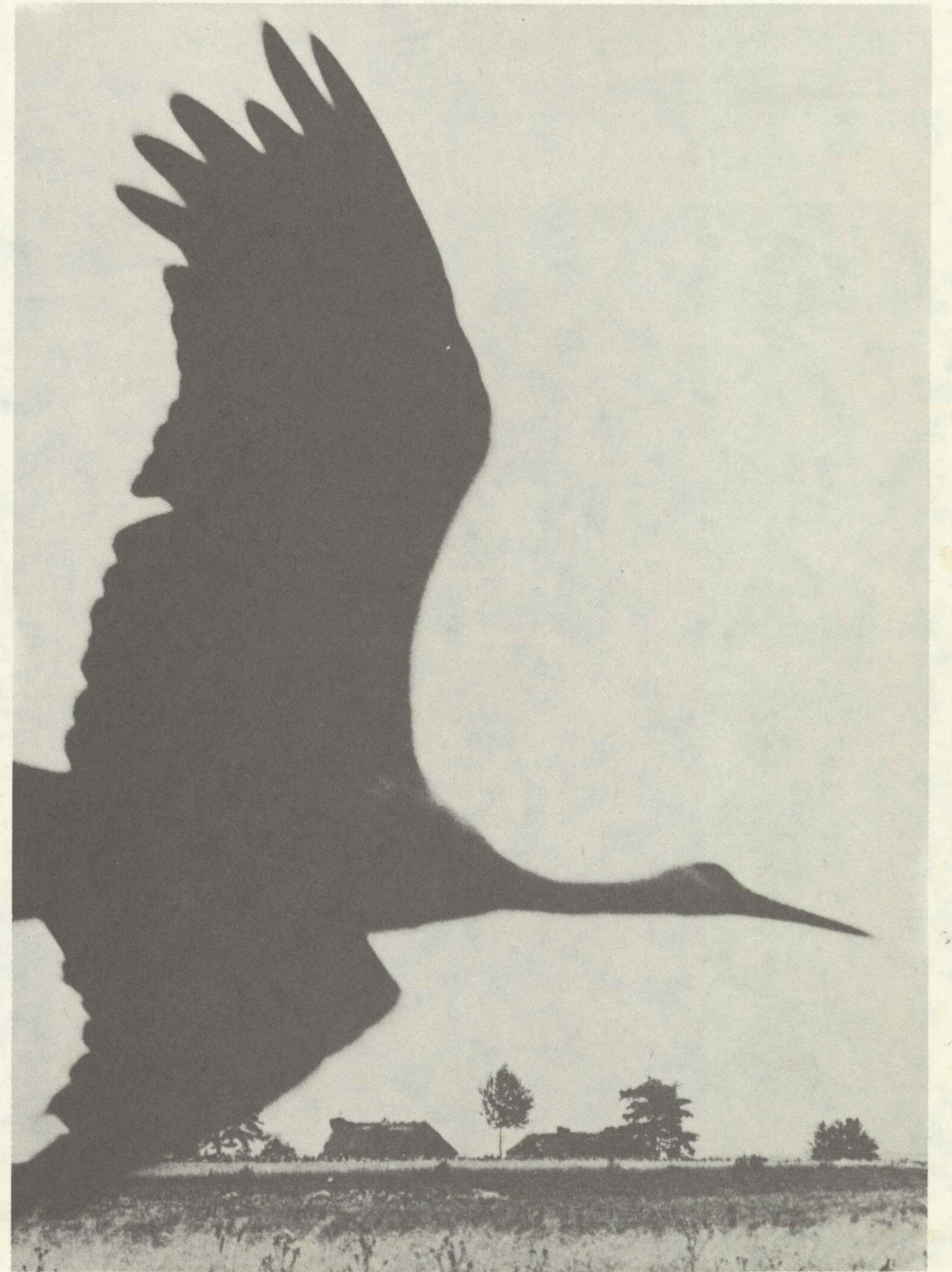
Z cyklu: cmentarze.
Fot. Janusz Witowicz

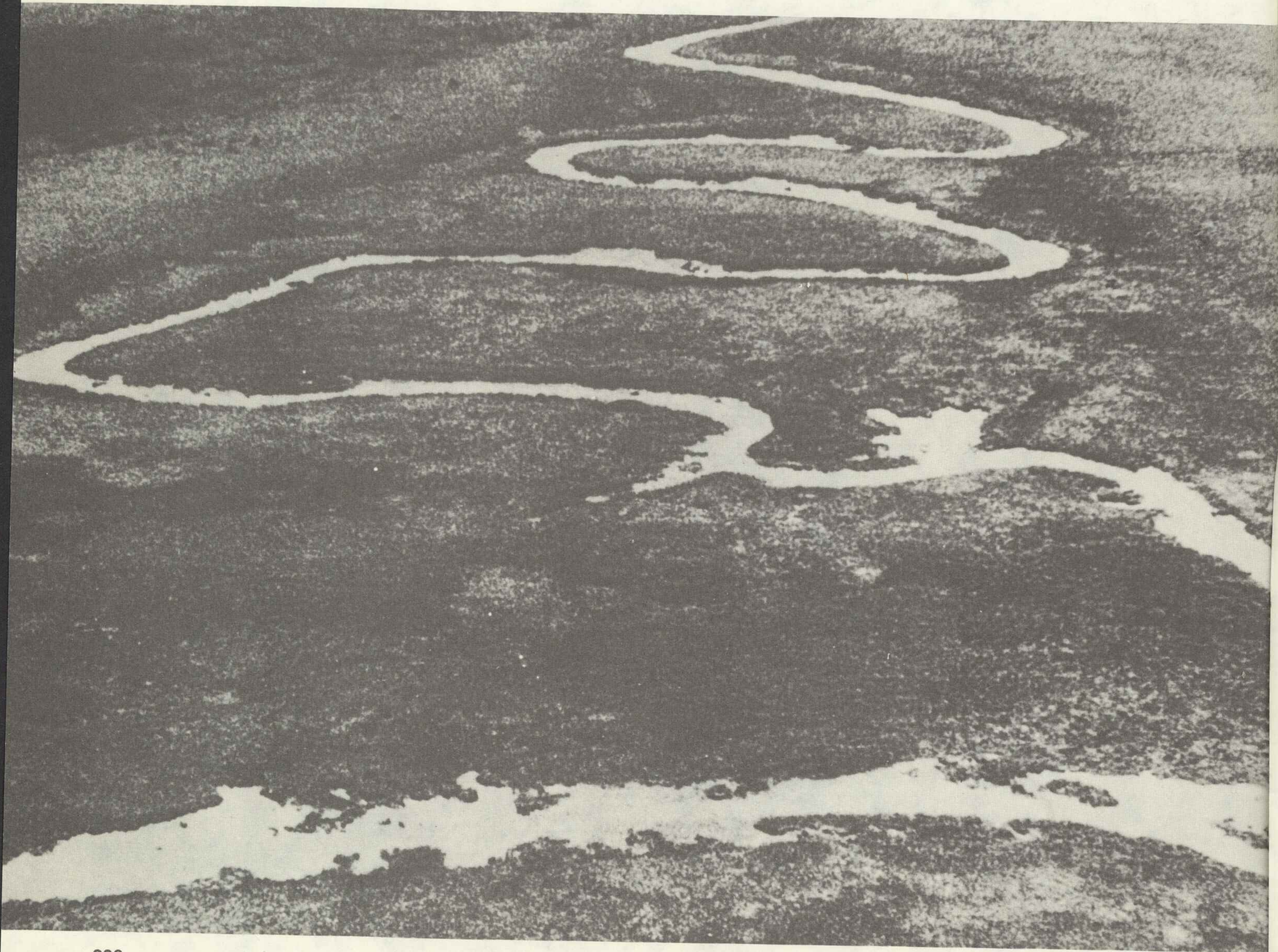
Bez tytułu.
Fot. Jarosław Denysenko

Z cyklu: Krajobrazy lubelskie. Bocian.
Fot. Zygmunt Świątek

*Biebrza pod Szuszałewem.
Fot. Wiktor Wołkow*

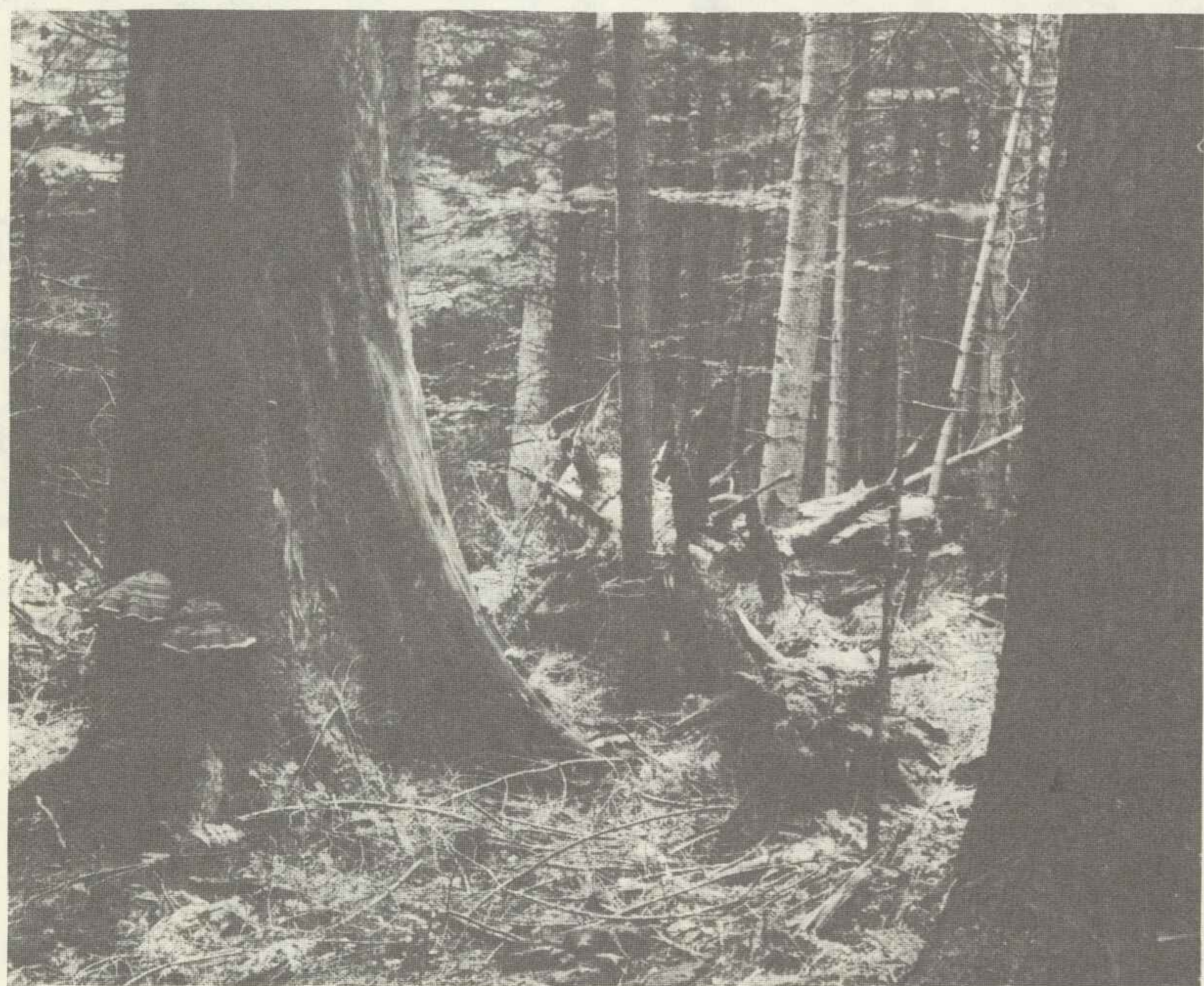
*Baśniowe wierzby.
Fot. Edward Hartwig*

*Puszcza Jodłowa. Smok.
Fot. Jerzy Kamoda.*

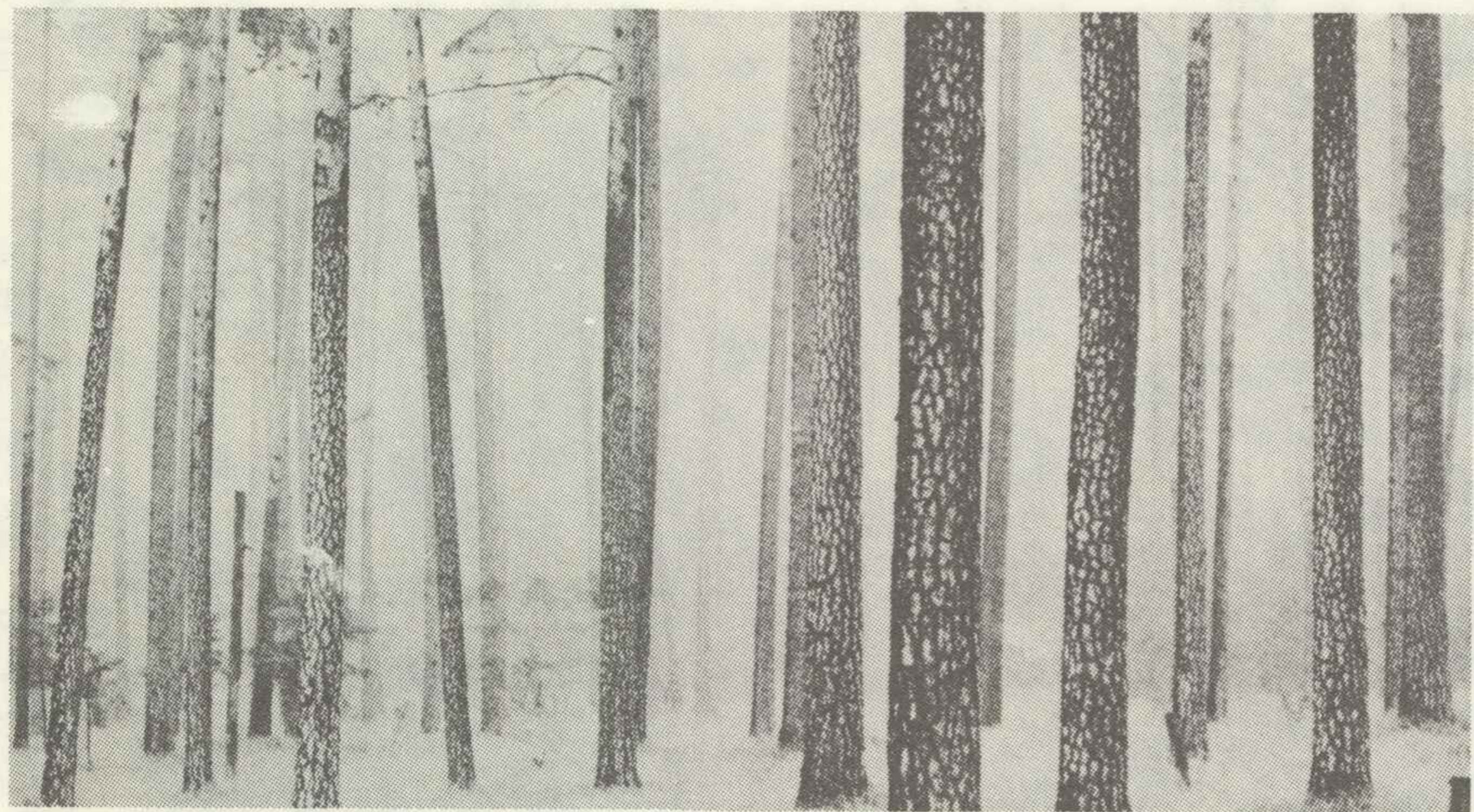

*Puszcza Jodłowa. Rezerwat Łysa Góra.
Fot. Paweł Pierściński*

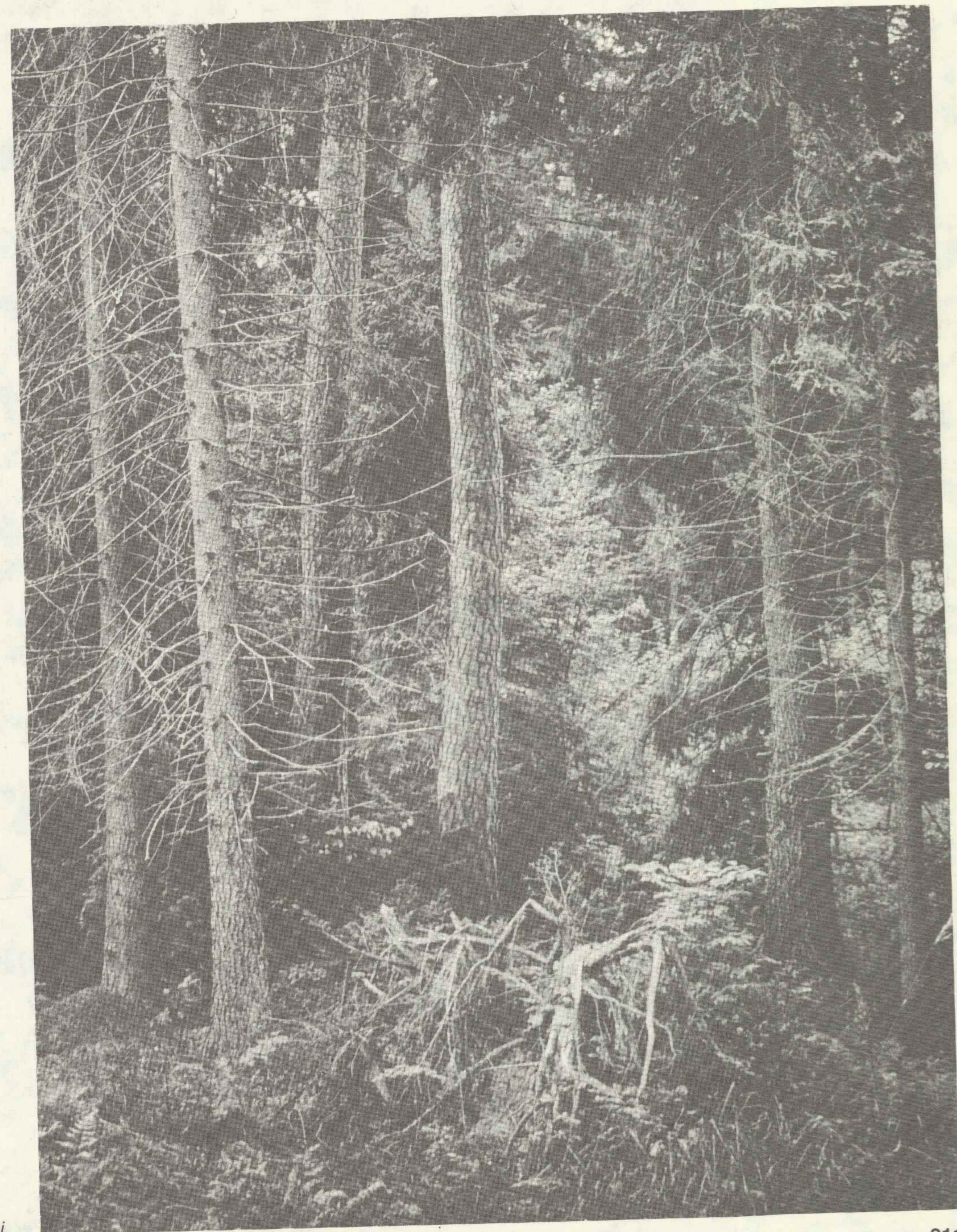
*Puszcza Jodłowa.
Fot. Paweł Pierściński*

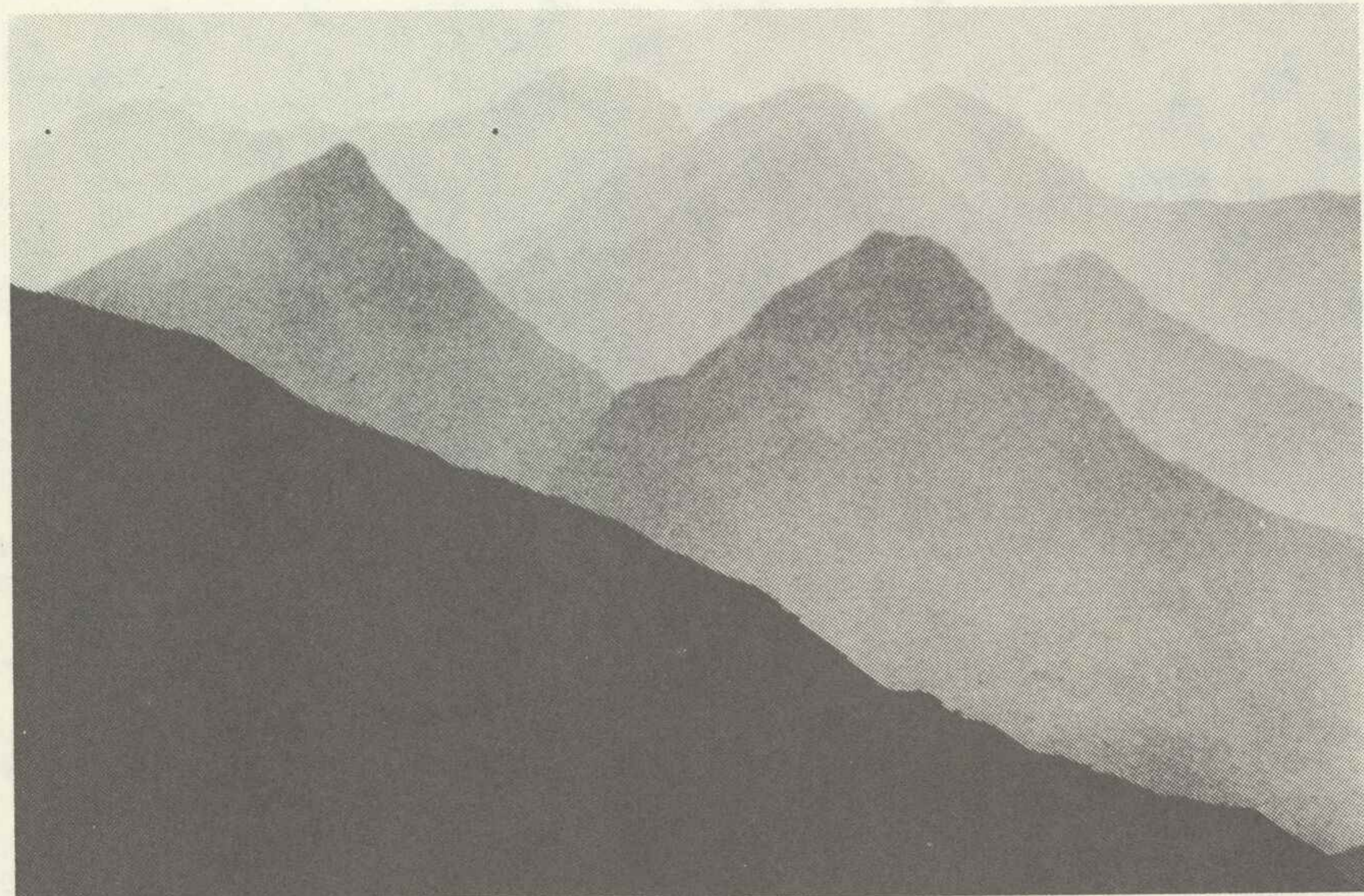
Z cyklu: Pejzaże północno-wschodniej Polski. Warmia.
Fot. Mieczysław Wieliczko

Rezerwat modrzewia polskiego w Trębaczewie.
Fot. Janusz Hereźniak

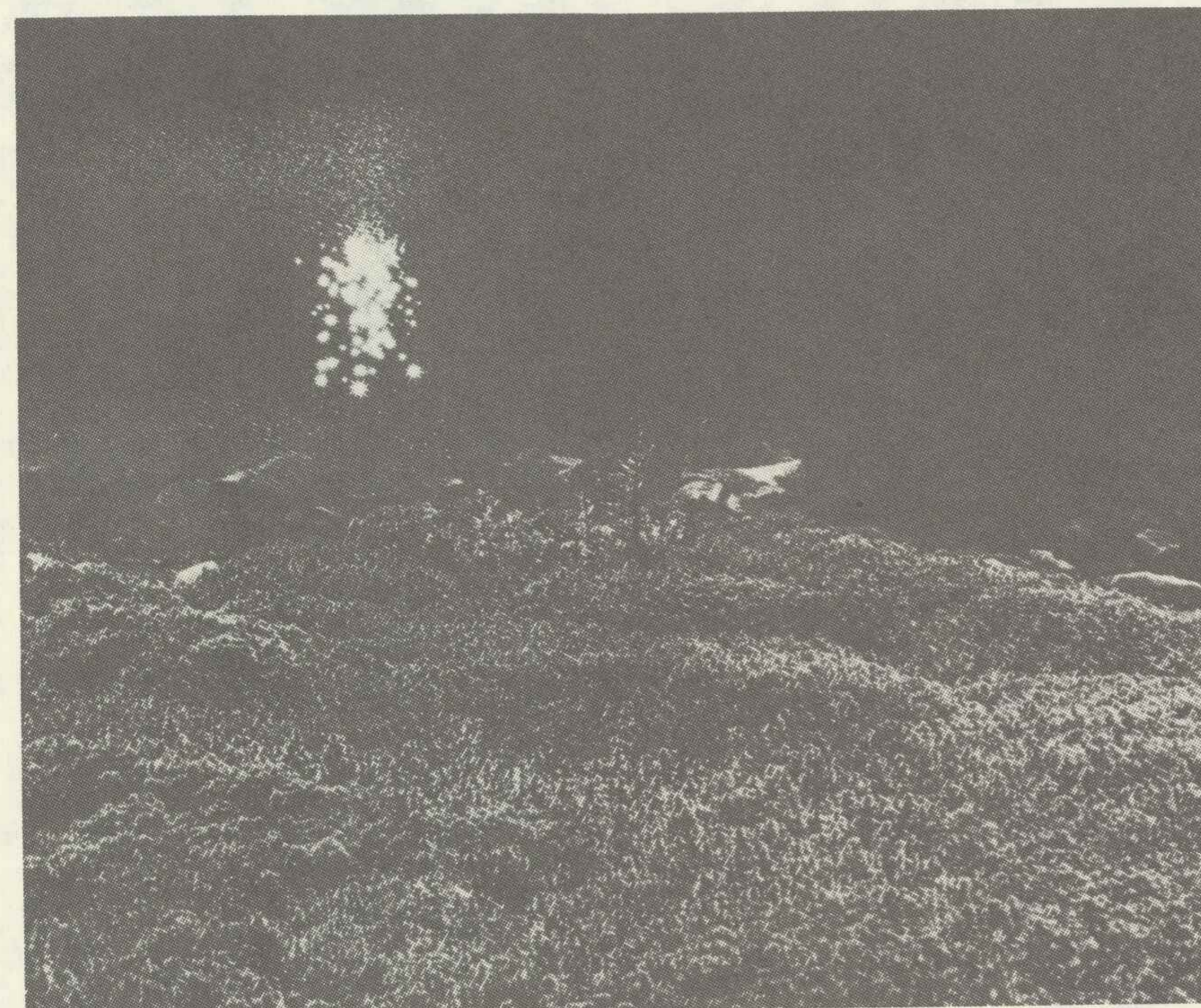

Puszcza Jodłowa.
Fot. Paweł Pierściński

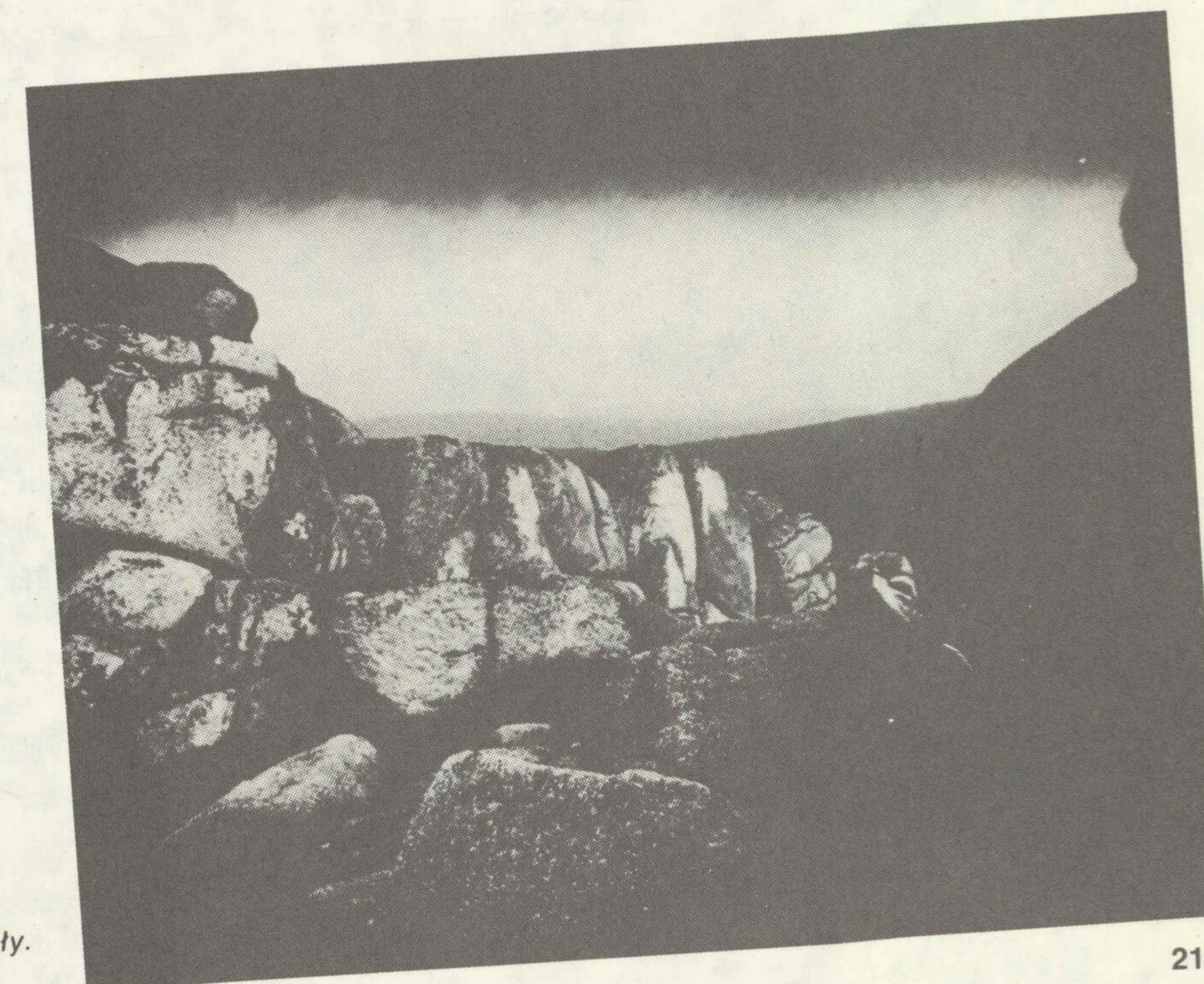

W Tatrach Zachodnich.
Fot. Krzysztof Pilecki

Karkonosze.
Fot. Zdzisław Błażejczyk

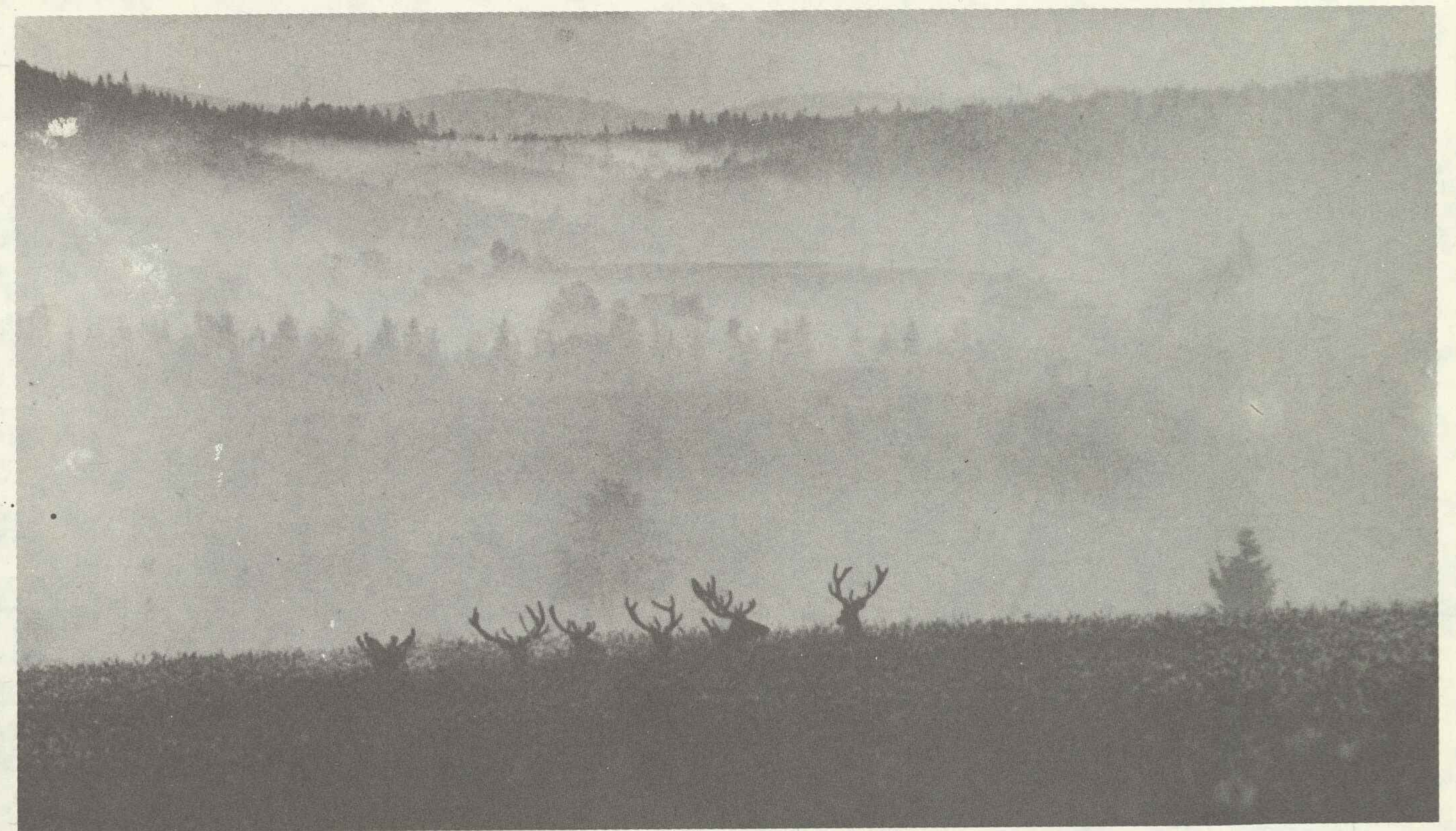
Gołoborze na Łysej Górze.
Fot. Paweł Pierściński

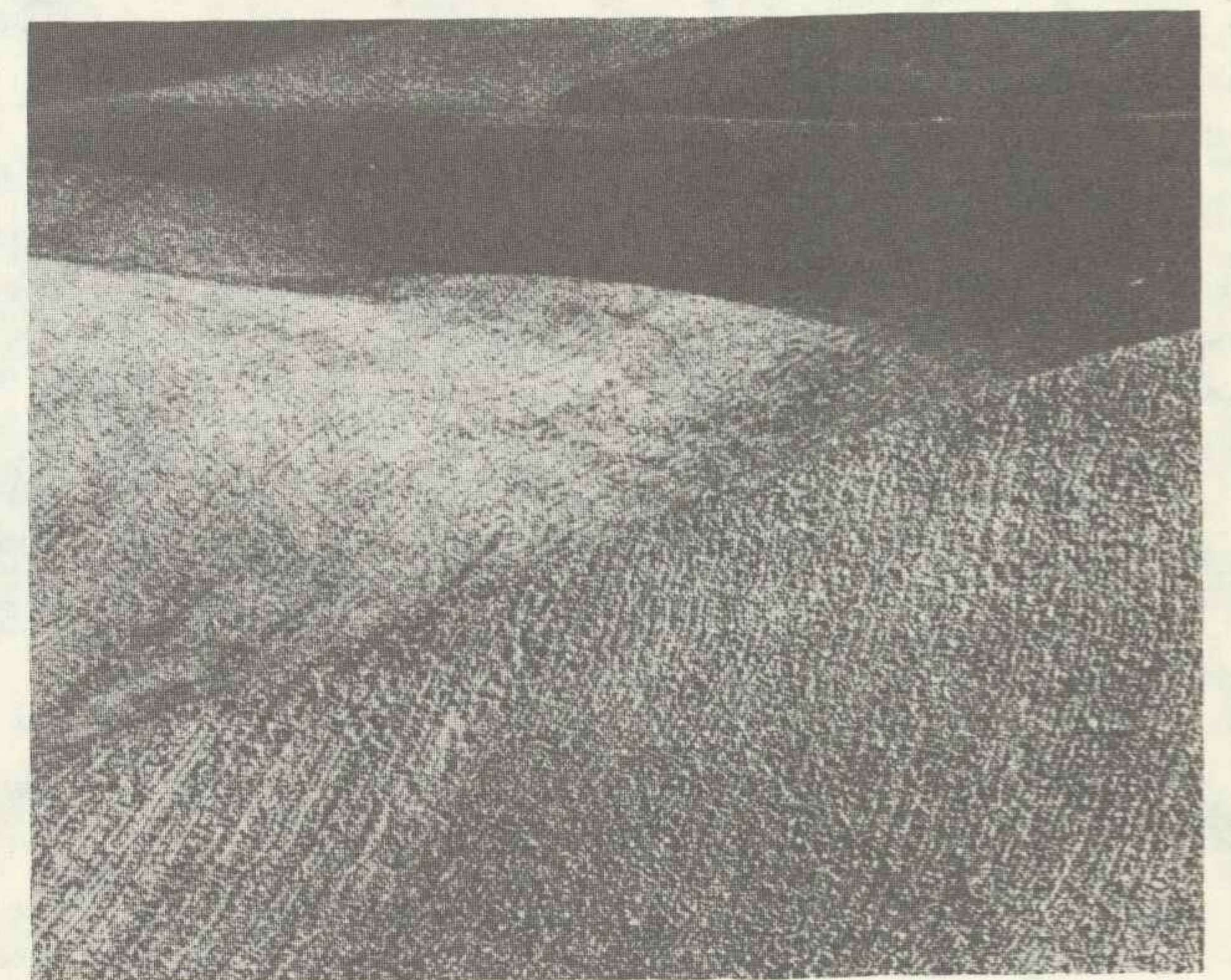
Karkonosze. Z cyklu: Skały.
Fot. Edmund Fladrzyński

Z cyklu: Pejzaże północno-wschodniej Polski. Warmia.
Fot. Mieczysław Wieliczko

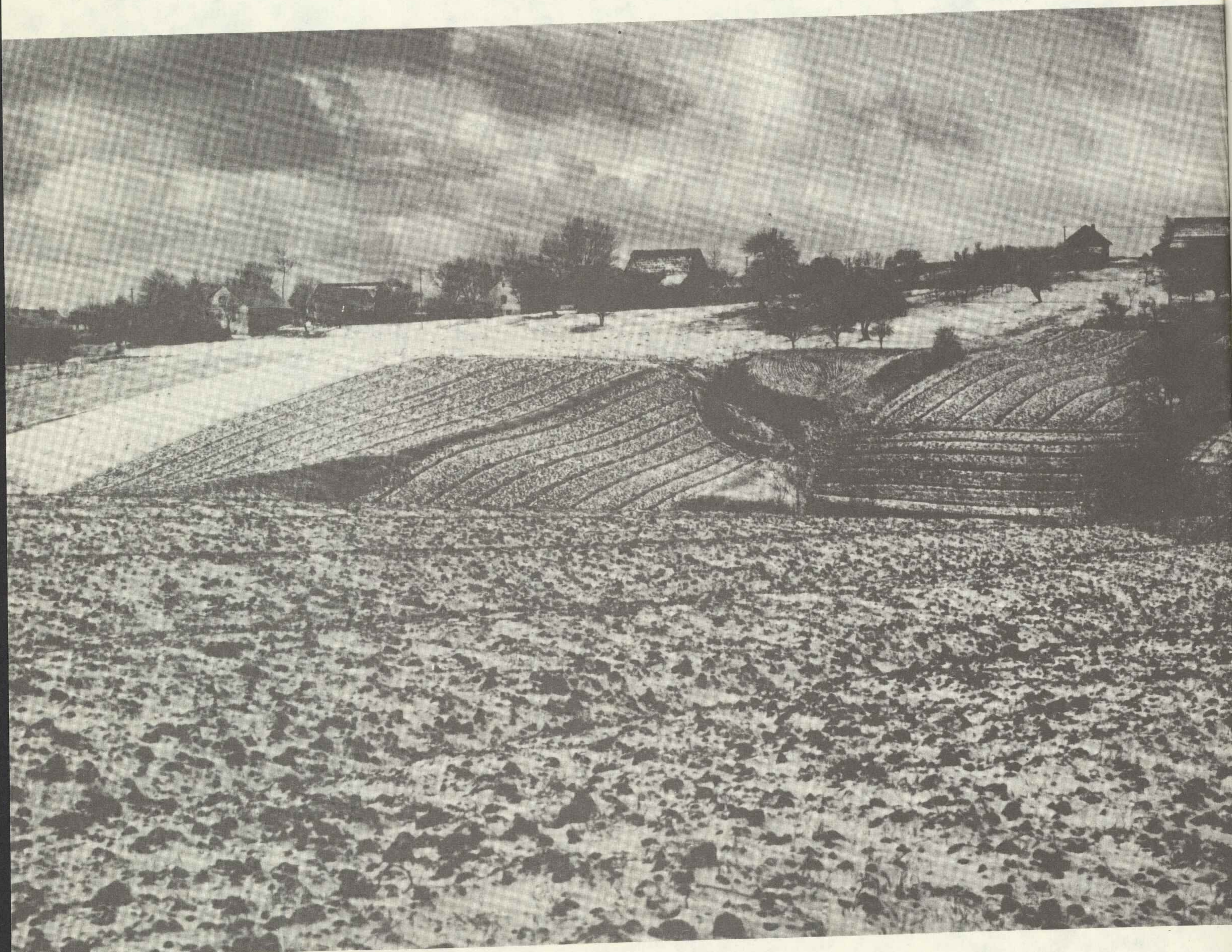
Bieszczady.
Fot. Tadeusz Budziński

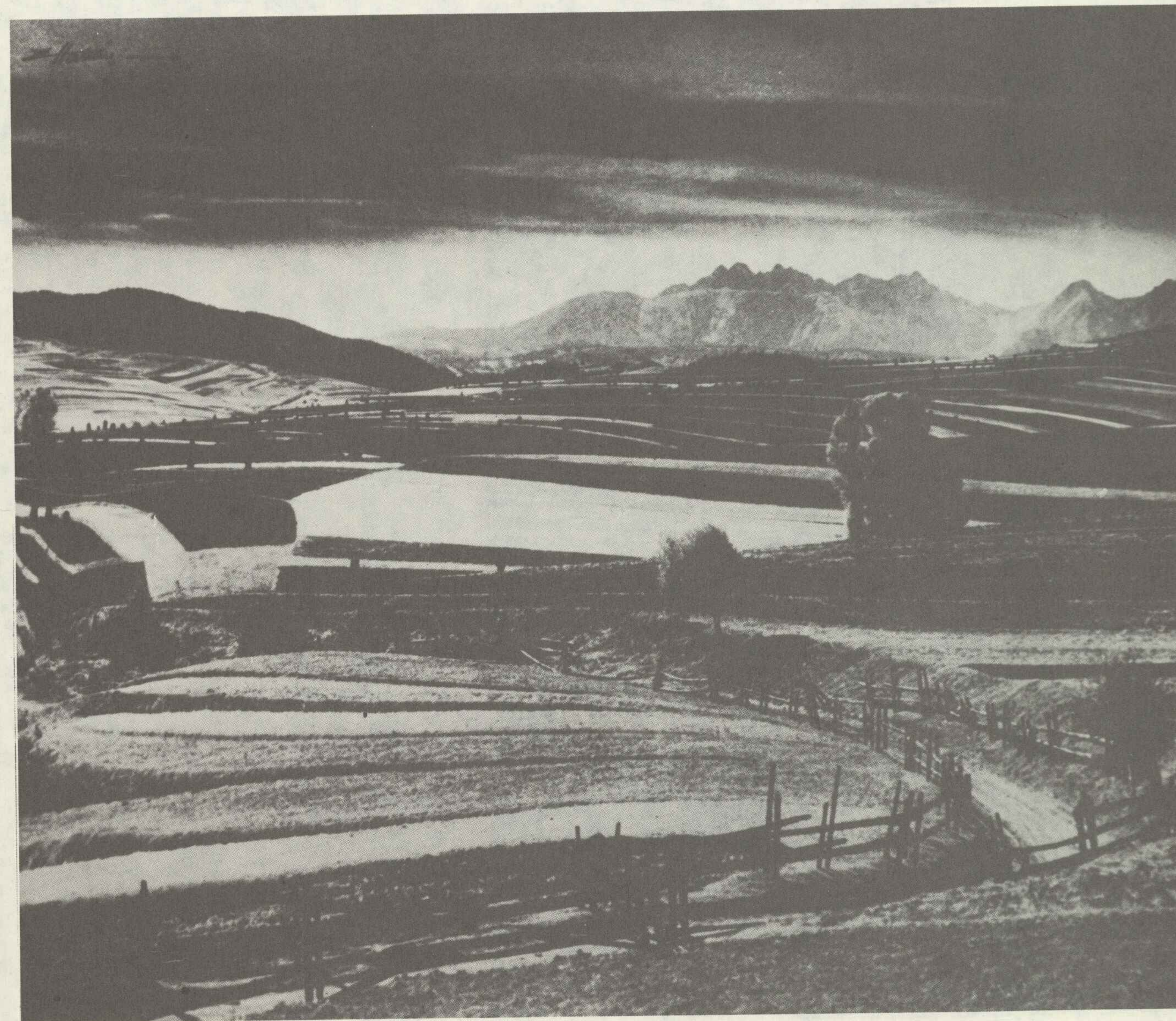
Ziemia Sandomierska.
Fot. Tadeusz Jakubik

Przedwiośnie.
Fot. Wacław Cistowski

Podkarpacie.
Fot. Edward Hartwig

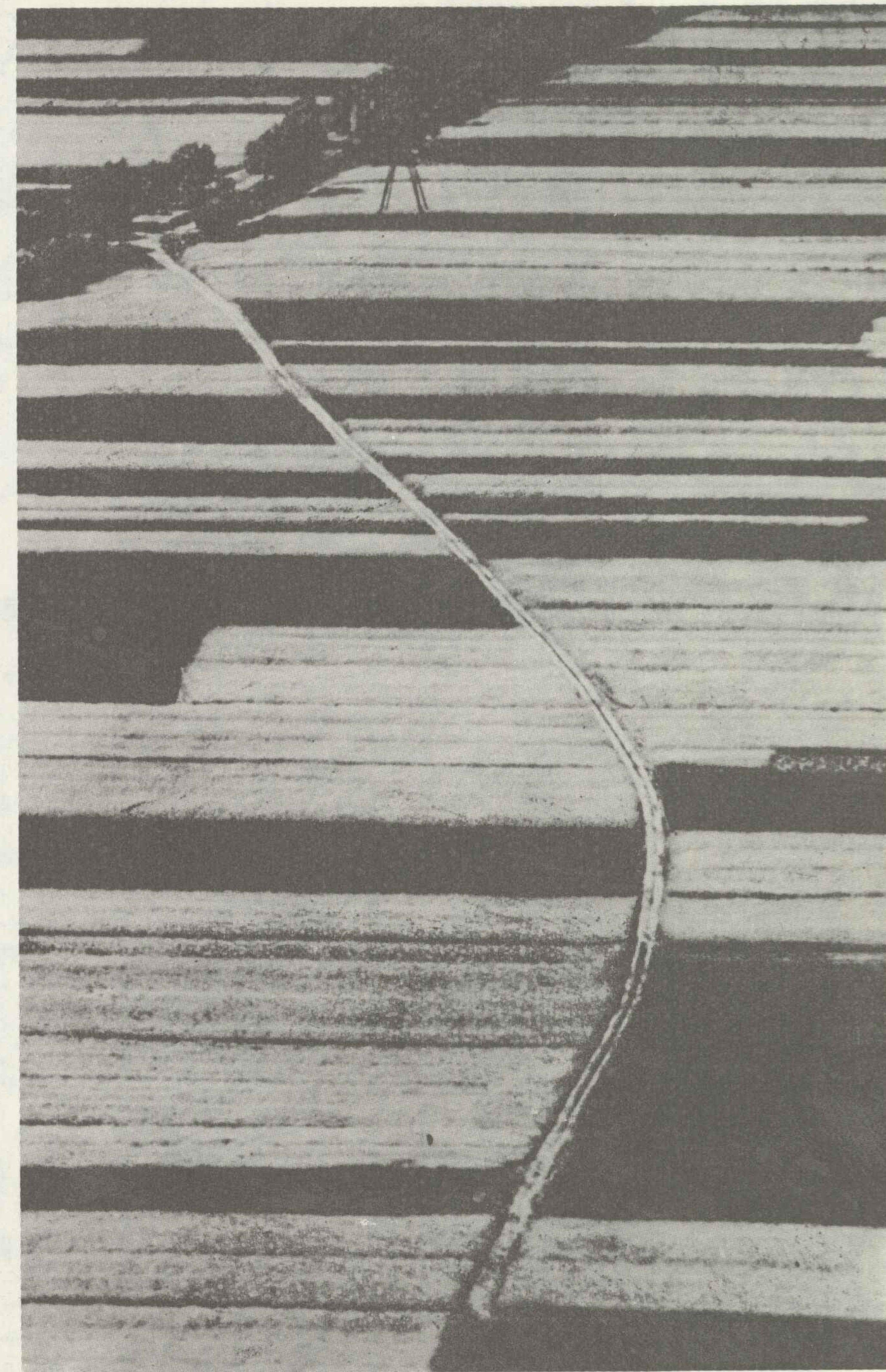

Roztocze. Okolice Huty Turobińskiej.
Fot. Jan Magierski

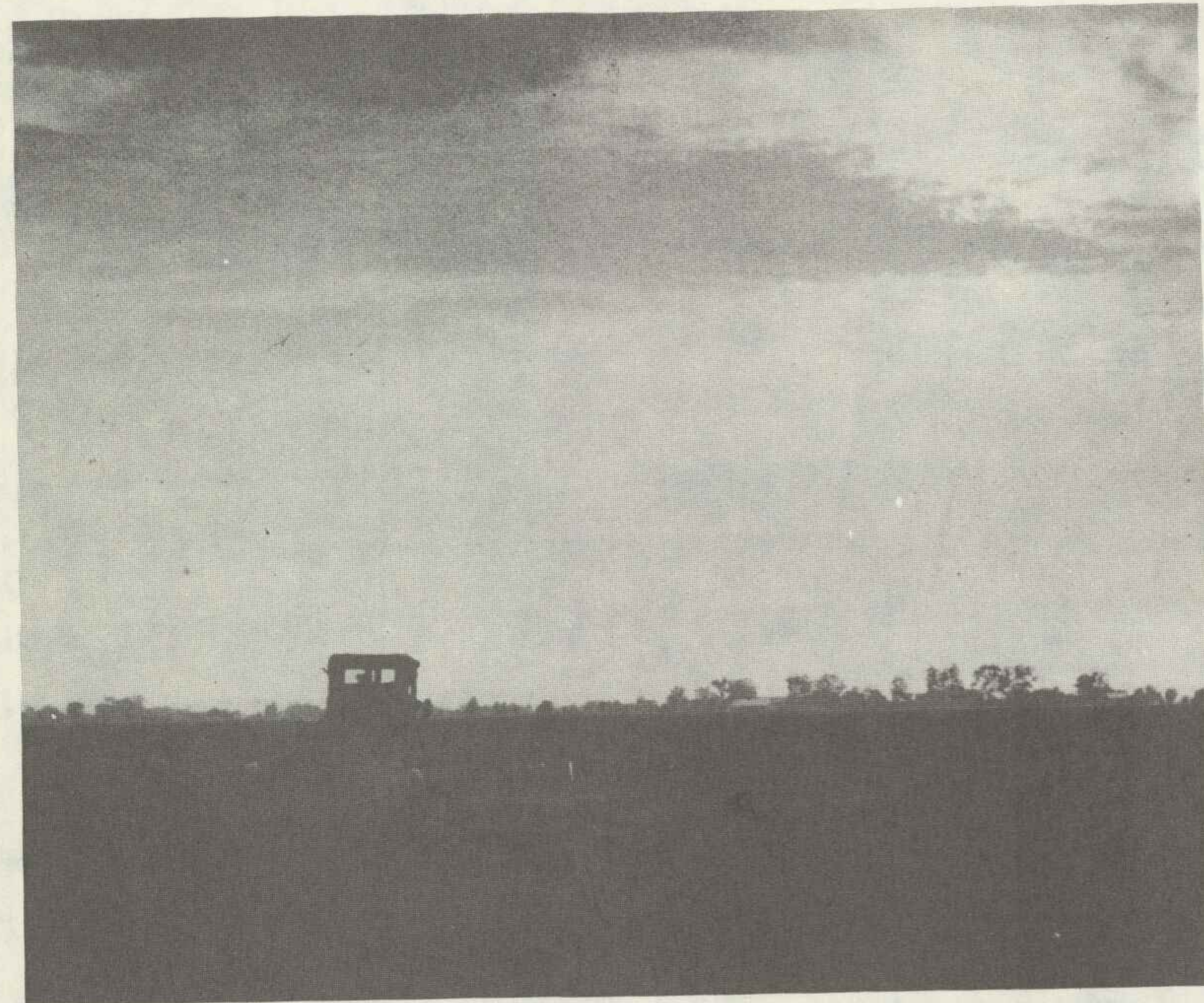

Droga.
Fot. Jan Spalwan

Ziemia I.
Fot. Wiesław Prażuch

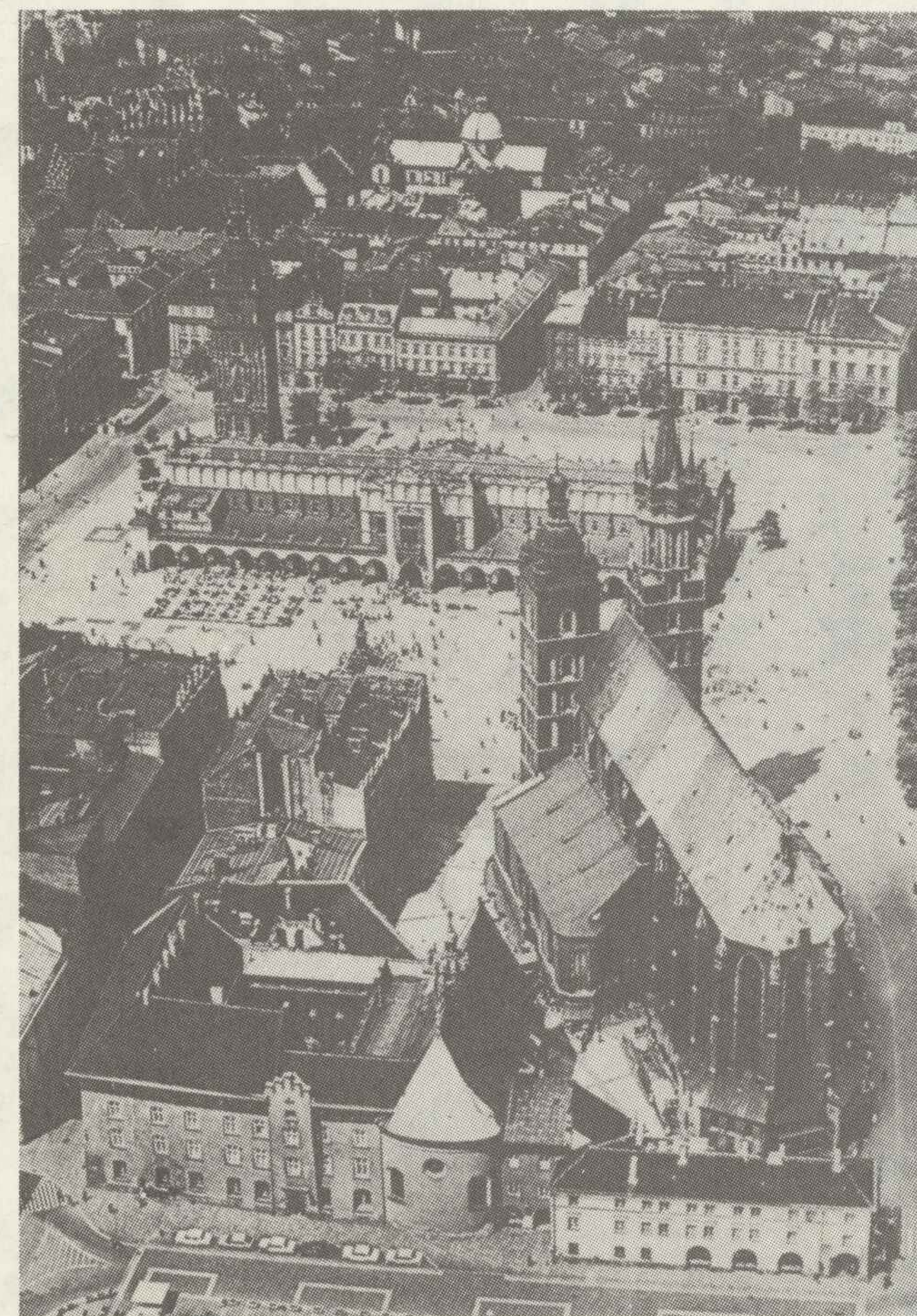

Żuławy.
Fot. Jan Weselik

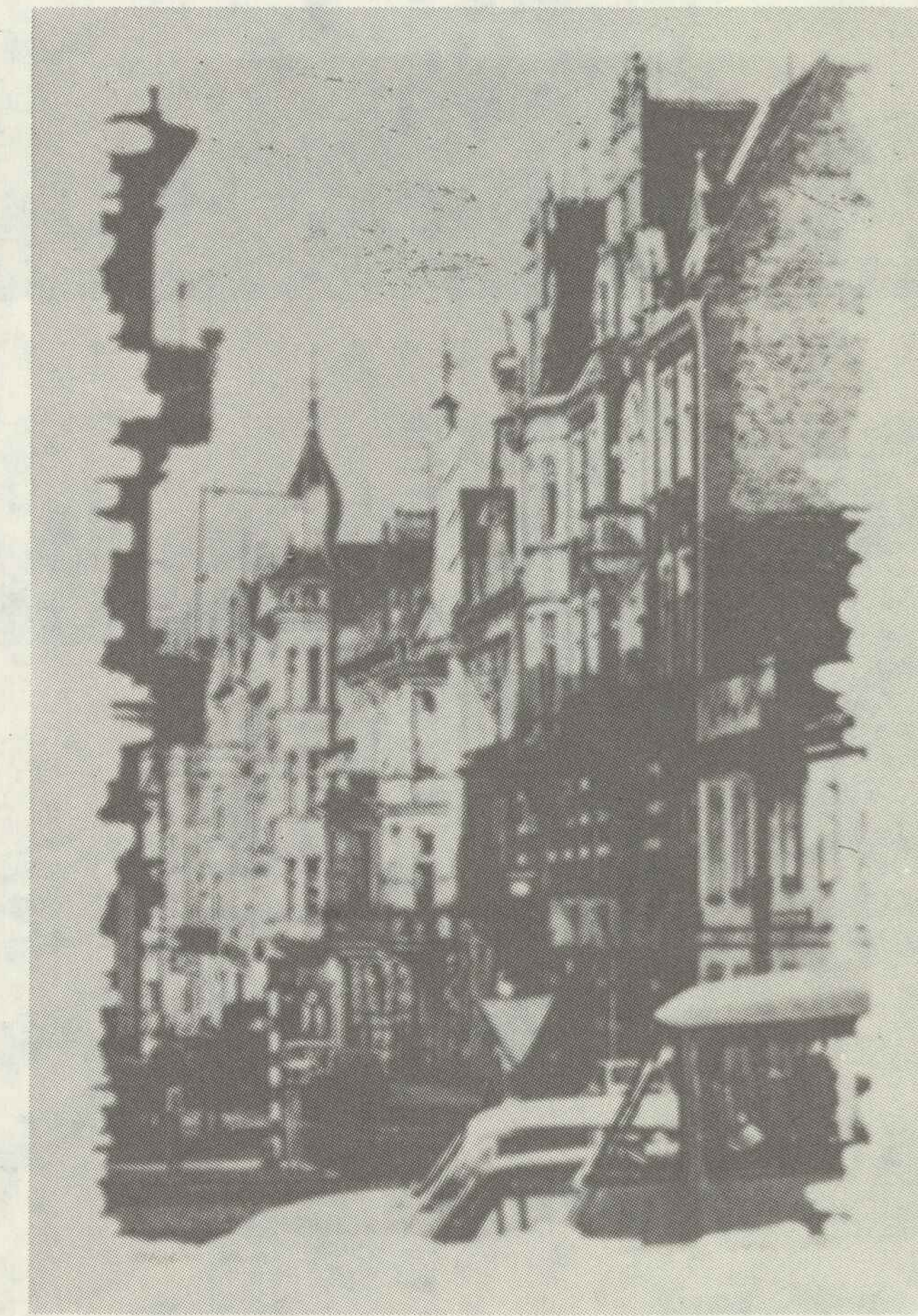

Wilanów.
Fot. Jan Weselik

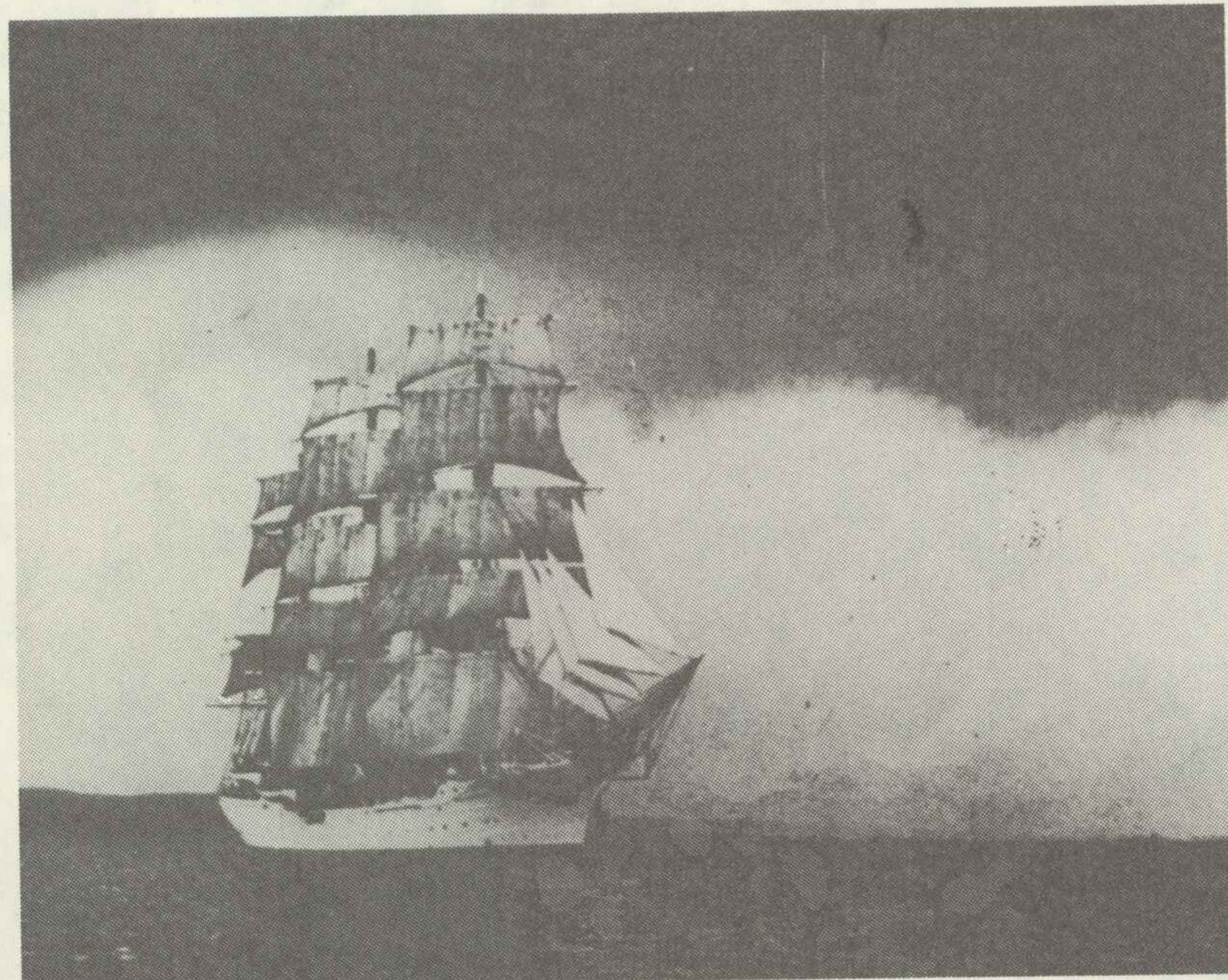
Kraków.
Fot. Jerzy Baranowski

Toruńskie szkice.
Fot. Włodzimierz Małek

Uciezka przed sztormem.
Fot. Tadeusz Link

Fot. Jan Magierski

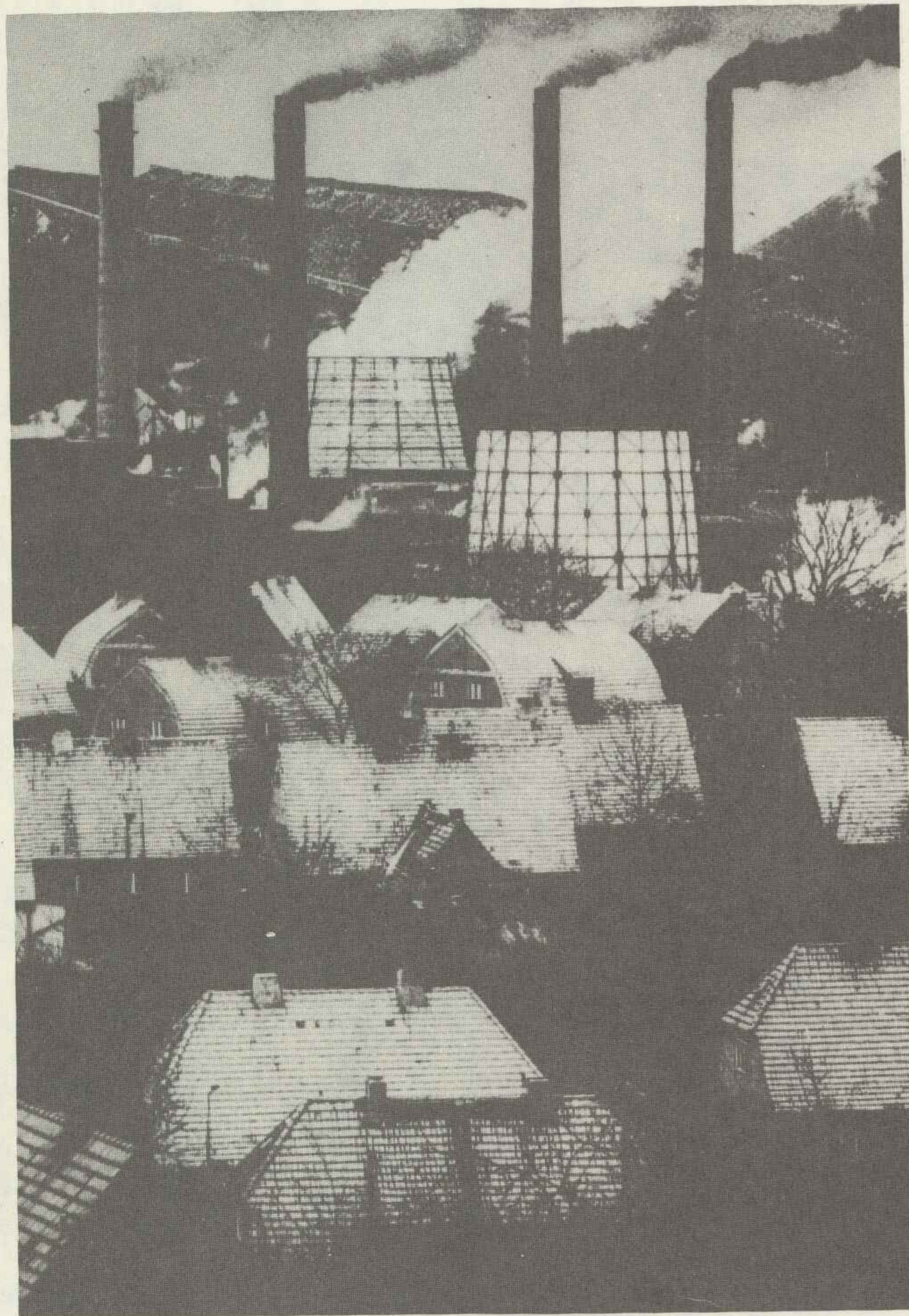
Fot. Zbigniew Zugaj

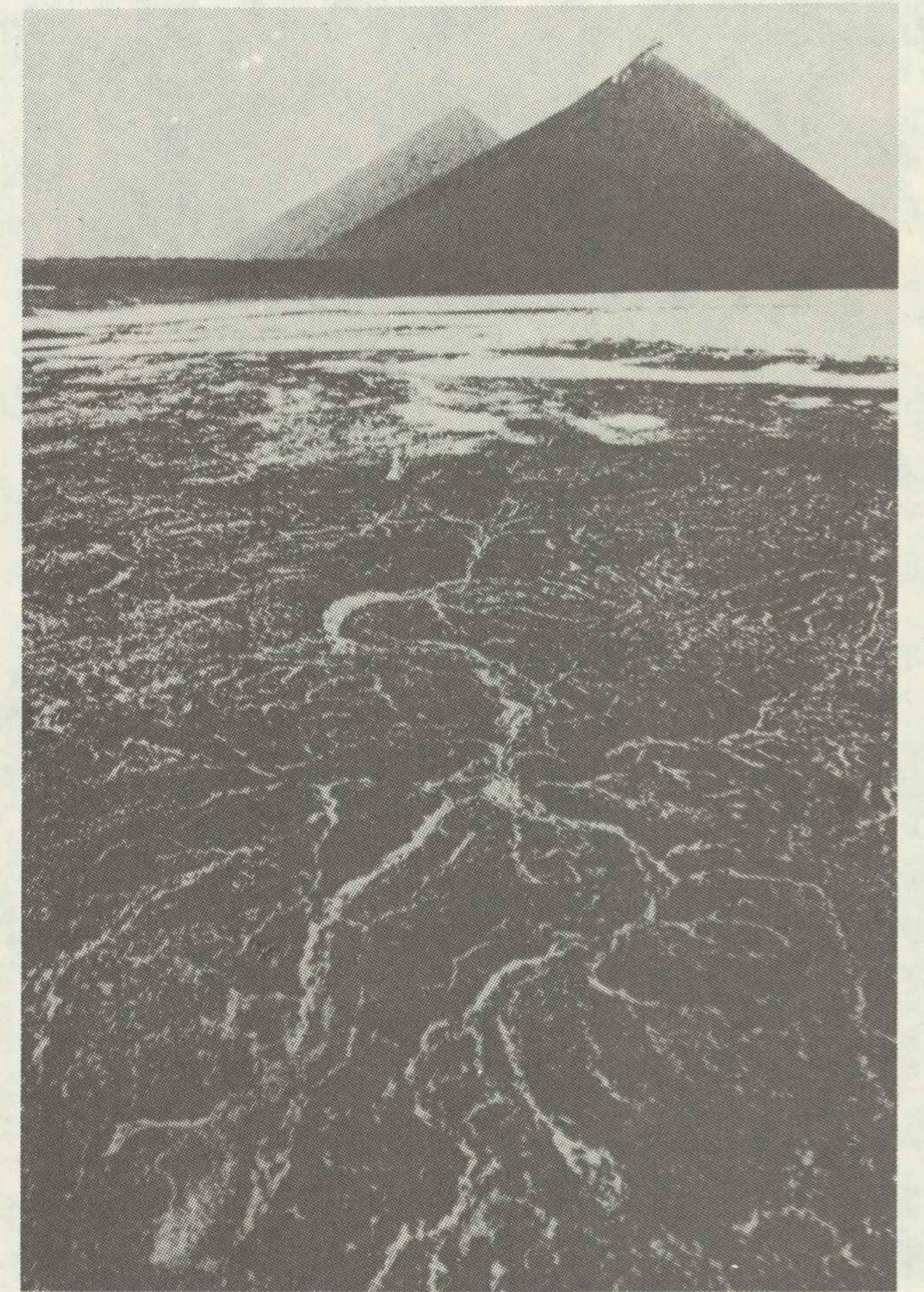
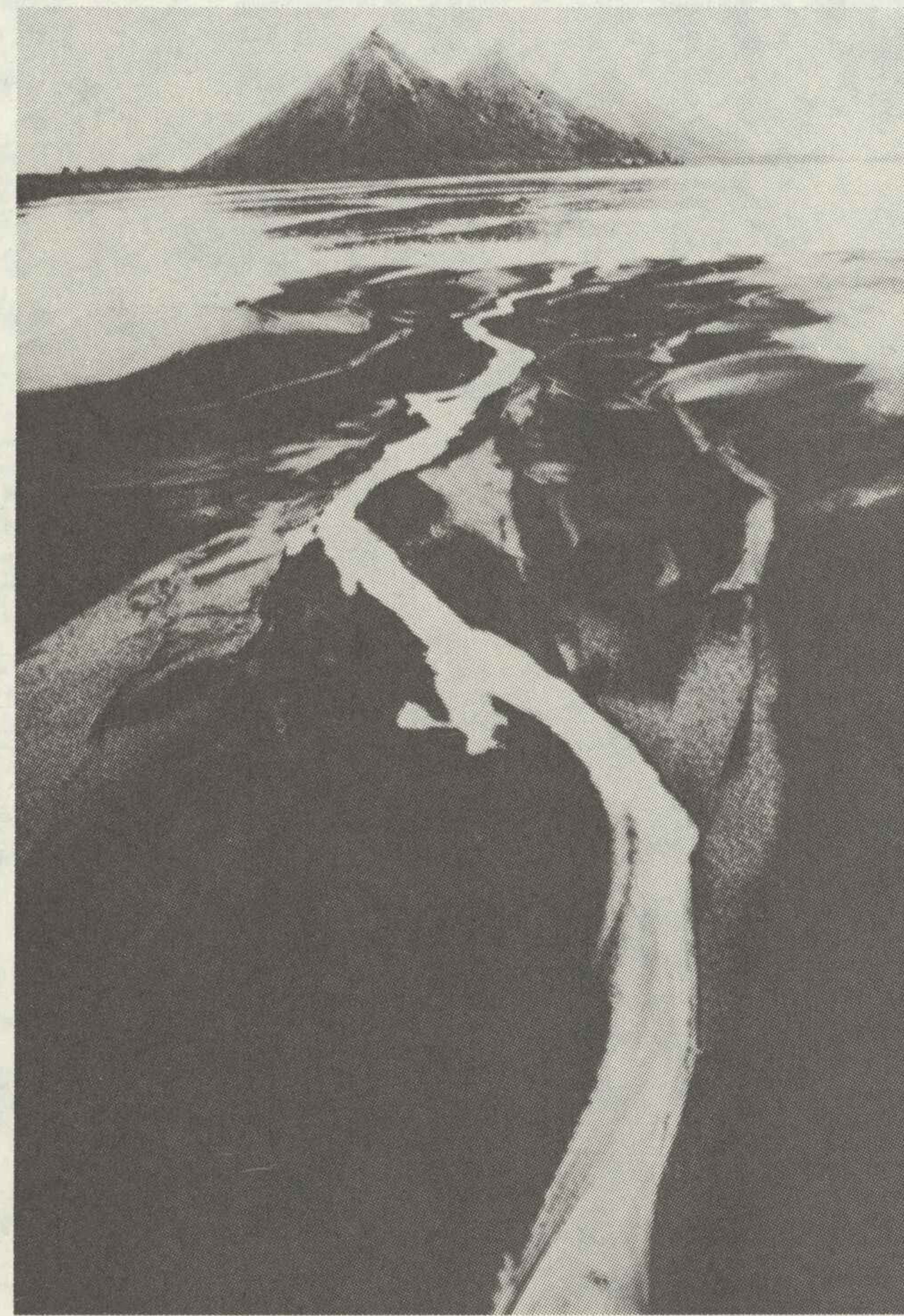
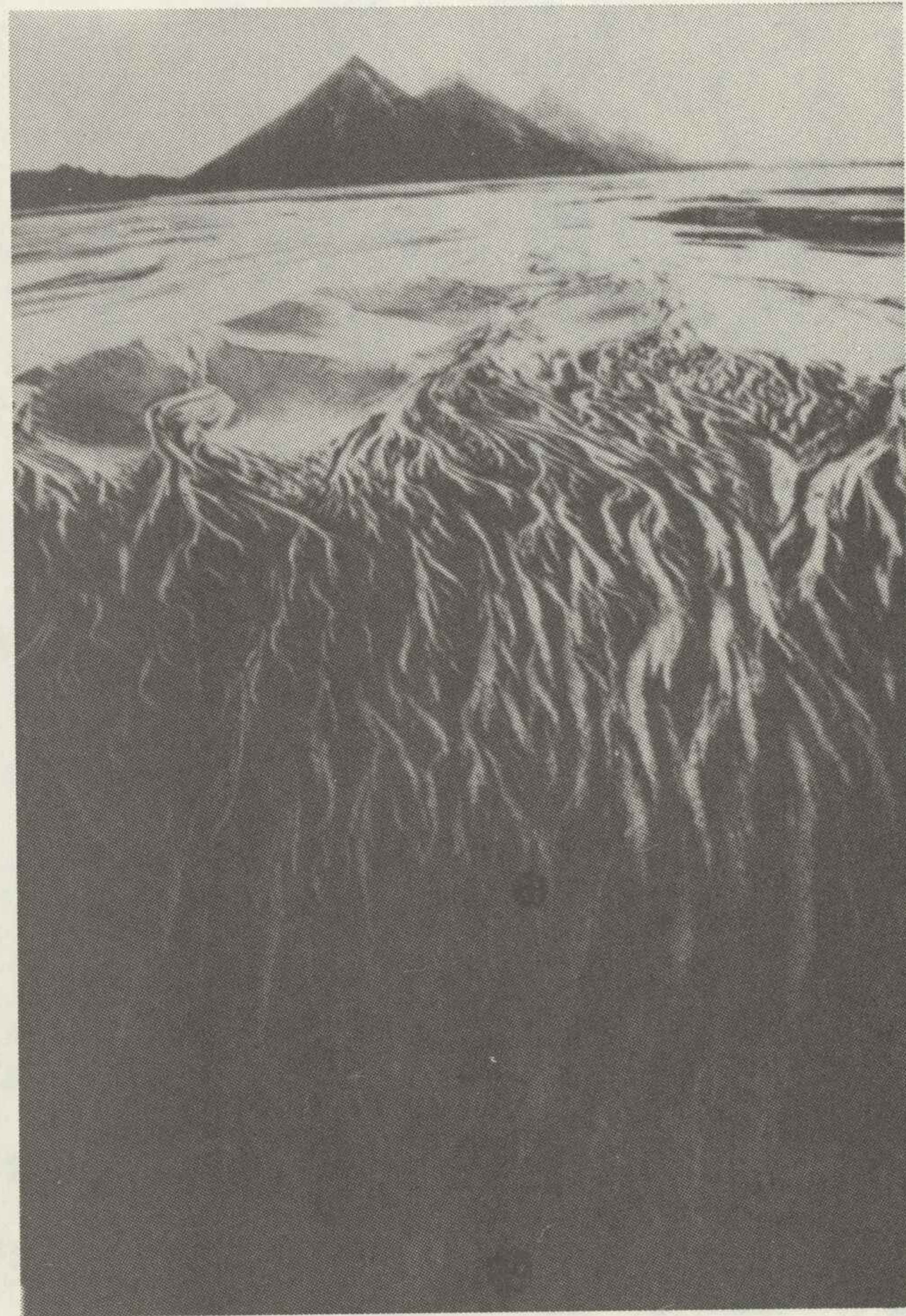
Toruń.
Fot. Michał Gała

Z cyklu: Śląsk.
Fot. Michał Czała

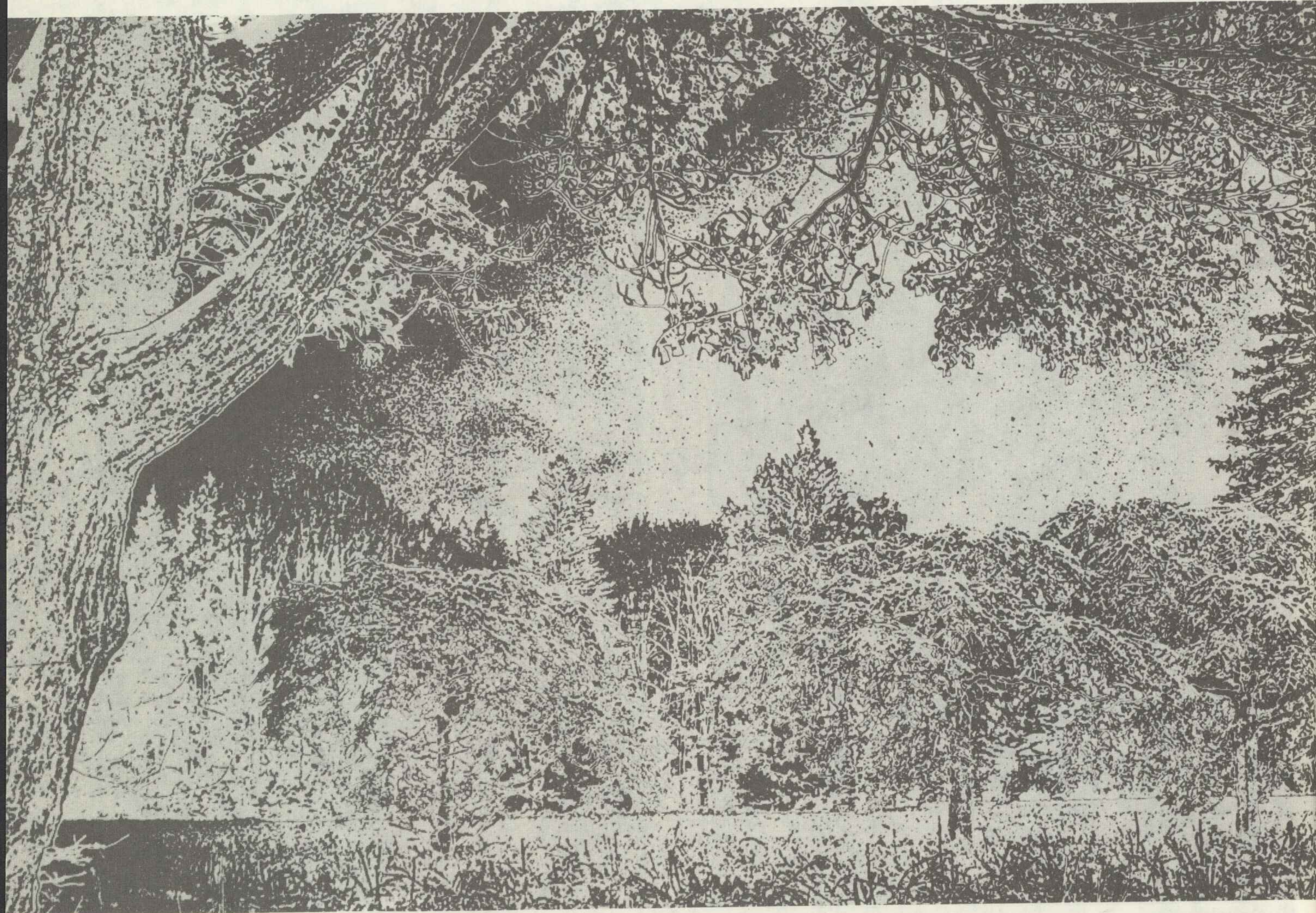
224

225

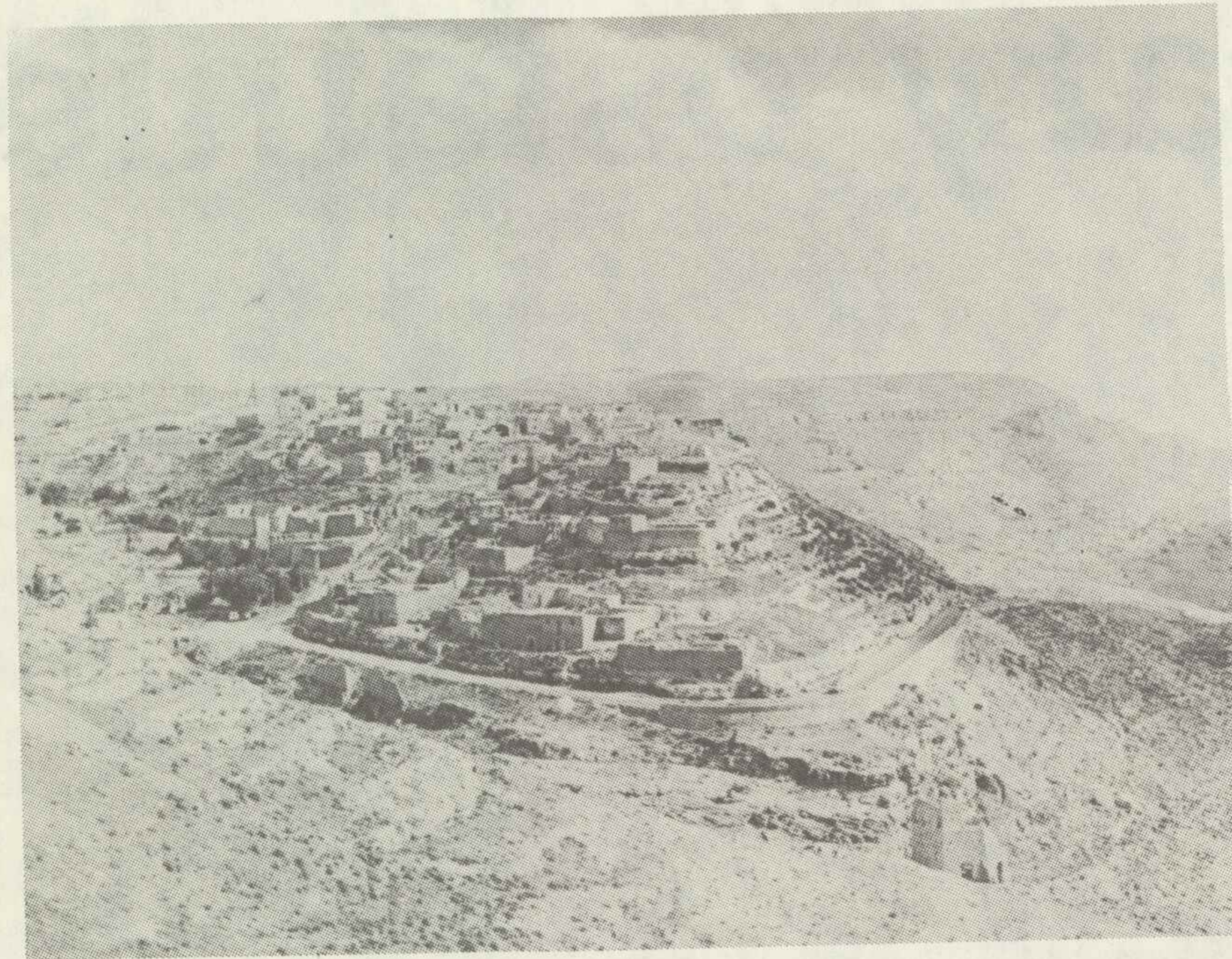
Fot. Henryk Rogoziński

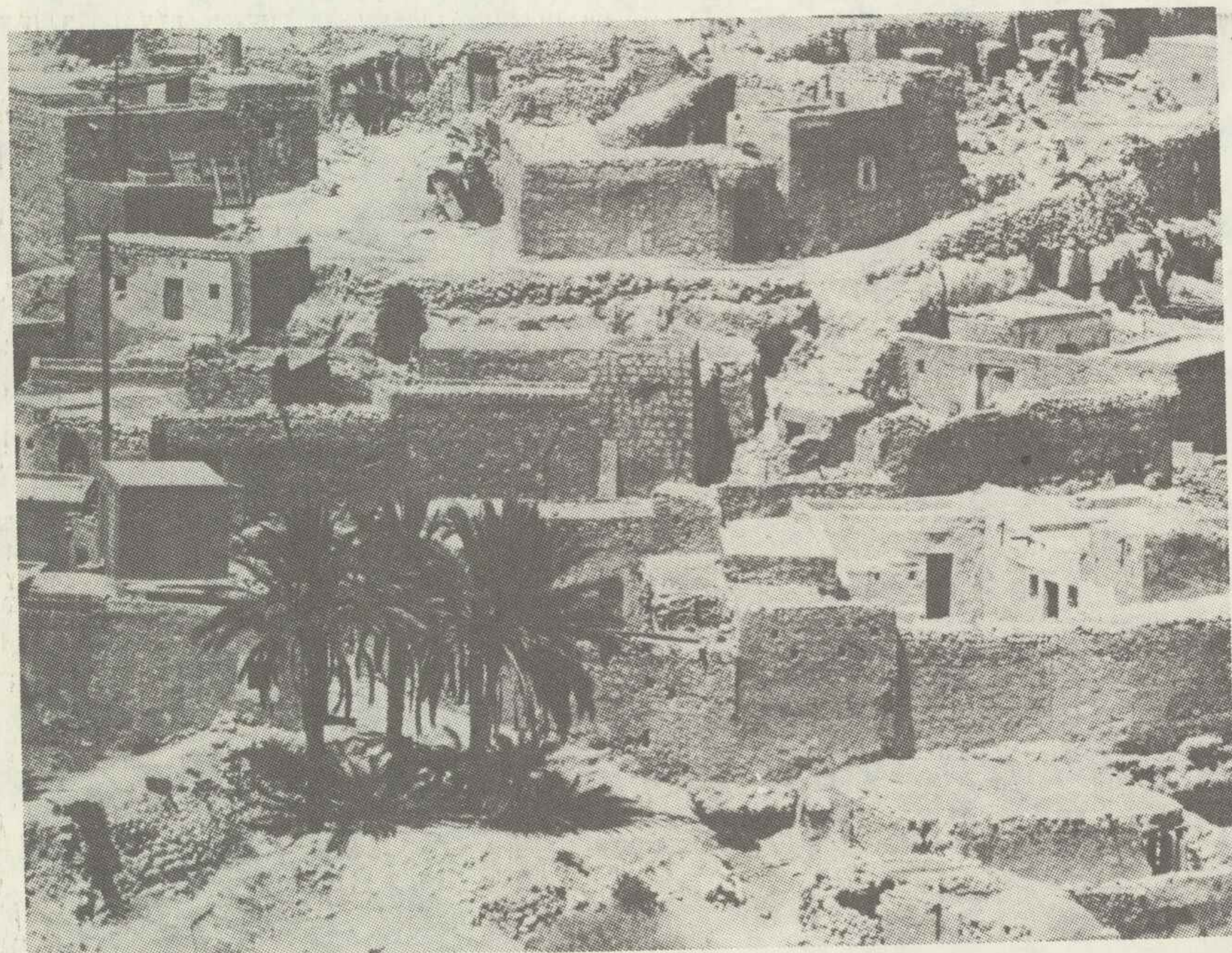
Krajobrazy ostatnie

Krajobrazy świata jedyną przystanią ludzi. Rozwój życia w rytmie natury. Człowiek twórcą krajobrazu. Naruszenie równowagi w przyrodzie i dewastacja środowiska. Pustynie. Klęski społeczne. Polityczna mapa świata. Krajobrazy militarne. Pejzaże ery atomowej.

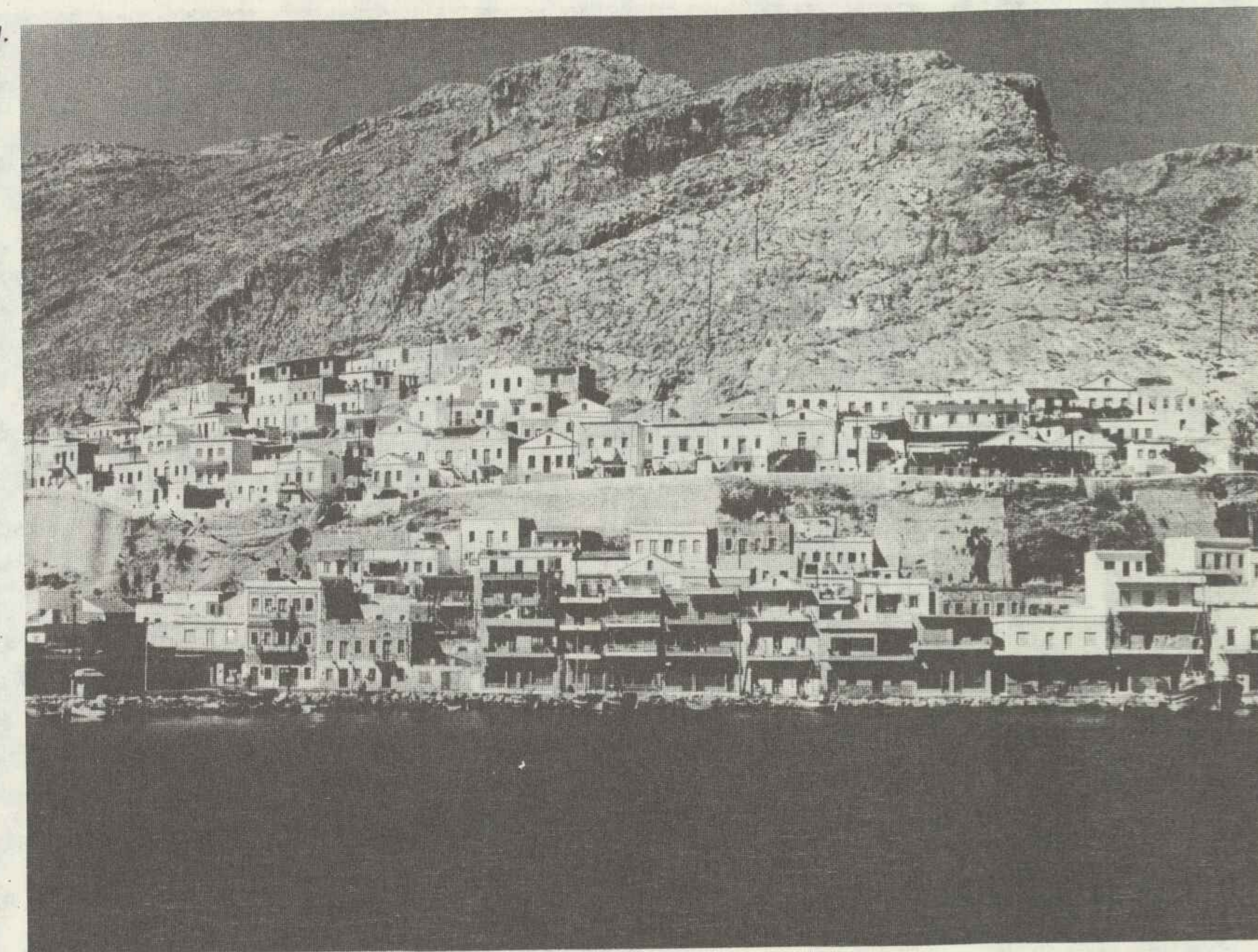

Libia.
Fot. Zofia Rydet

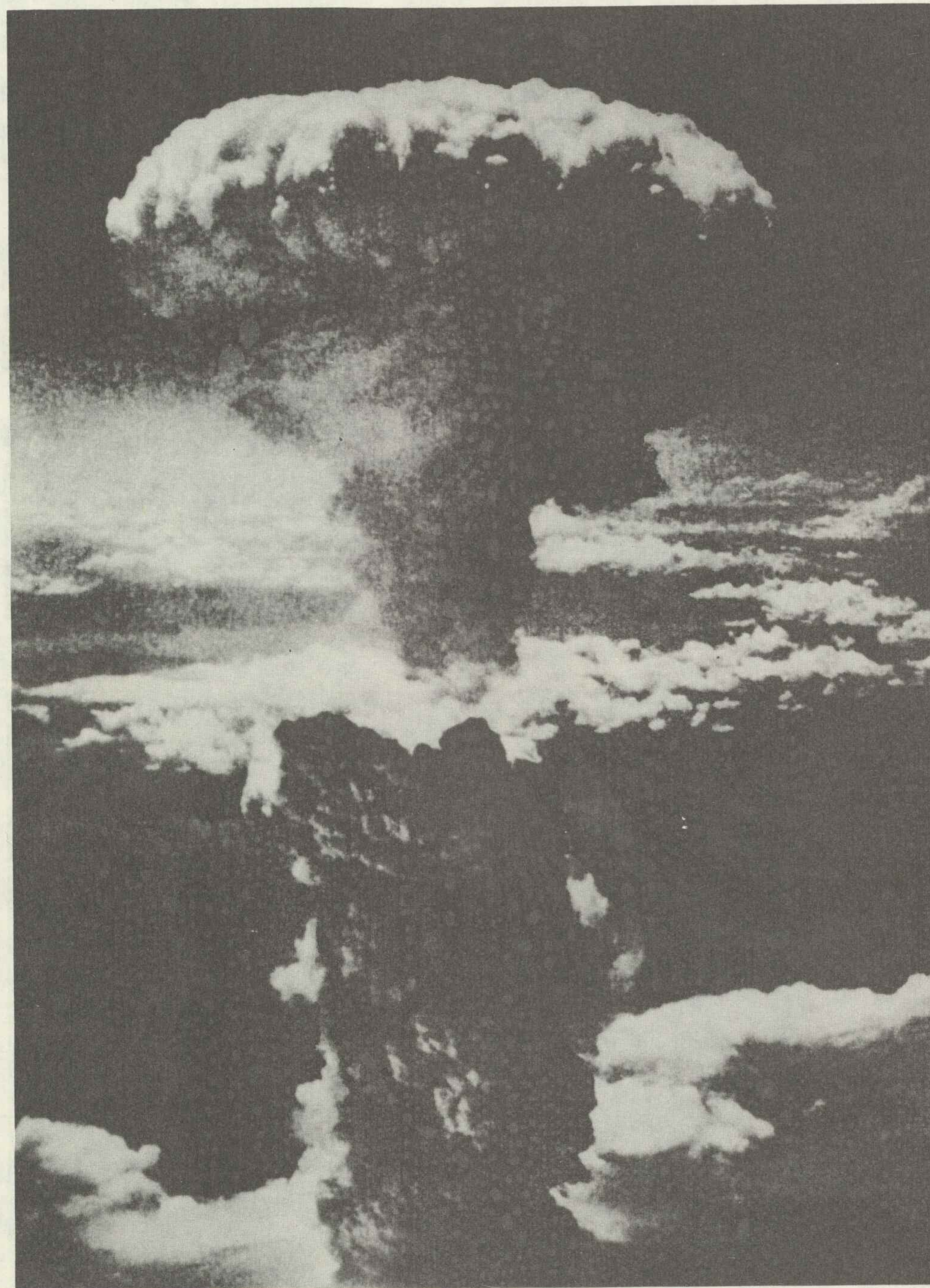
Libia. Domy w Kiklah.
Fot. Irena Gałuszka

Grecja. Wyspa Kalimnos z archipelagu Dodekanezu.
Fot. Zofia Lubczyńska

Hiszpania. Barcelona.
Fot. Andrzej Rytzel

Wybuch bomby atomowej nad Nagasaki.
(wg POET'S CAMERA, American Studio Books, New York 1946)

Archiwum podróży

Wielcy podróżnicy

Leon BARSZCZEWSKI (płk w służbie carskiej)

ze zbiorów Muzeum Fotografii w Krakowie

1. Derbent nad Morzem Kaspijskim, 1894
2. Samarkanda — fragment medresy Tilja Kari
3. Dolina Zerdwszanu powyżej Czepajug-Ata obwód samarkandzki, 1894
4. Portal meczetu Bibi-Chanum. Samarkanda, 1894
5. Medresa Szir-Dor w kompleksie Ragistan. Samarkanda, 1894
6. Mauzoleum Kazy-Zade-Rumi (w głębi w zespole mauzoleów Szach i Zinda. Samarkanda, 1894
7. Przystań w Baku, 1894
8. Azja Centralna (zestaw 8 prac)

Jan BUŁHAK 1876—1950

ze zbiorów Stanisława Turckiego

1. Drezno lata 20-te

Edward CHĘTKOWSKI

ze zbiorów rodzinnych Zofii Lubczyńskiej

1. Syberia, 1915 (trzydzieści prac)
2. Budowa kolei Transsyberyjskiej, 1915

Witold CHROMIŃSKI 1913—1977

1. Aden
2. Australia, Nowa Opera
3. Biskaj
4. Japonia. Japońskie słońce
5. Tanzania. Młody lew
6. Tanzania. Bez tytułu
7. Kanada. Fort Rae — Wenecja Indiańska
8. *** (zestaw trzech prac)

Tadeusz CYPRIAN 1898—1979

ze zbiorów rodzinnych

1. Francja. Wieża Eiffla
2. Grecja. Ateny, Akropol
3. Hiszpania. Corrida w Sewilli

4. Jugostawia. Dalmacja, 1916
5. Jugostawia. W słońcu, Dalmacja
6. Liban. Gołębie skały w Bejrucie
7. Monaco. Garbarnie skór
8. Włochy. Lago Maggiore
9. Włochy. Wenecja, 1929
10. ZSRR. Kolumnada gruzińska
11. ZSRR. Samarkanda, Szach i Zinda
12. *** (dwie prace)

Arkady FIEDLER 1894—1985

ze zbiorów Muzeum Arkadego Fiedlera w Puszczykówku koło Poznania

1. Madagaskar, 1937 (zestaw 4 prac)
2. Madagaskar, 1965 (zestaw 2 prac)
3. Meksyk, 1948 (zestaw 6 prac)
4. Kanada, 1961 (zestaw 5 prac)
5. Nigeria, 1969 (zestaw 6 prac)
6. Thaiti, 1939

Maksymilian JANKOWSKI 1904—1974

ze zbiorów rodzinnych Aleksandry Skrobisz

1. Do gwiazd
2. Liban. „Kalisz” w Bejrucie
3. Liban. W Kanale Sueskim

Bronisław MALINOWSKI (1884—1942)

ze zbiorów Muzeum Sztuki w Łodzi

1. Chata mieszkańców Wysp Triobriandzkich na Pacyfiku, 1914—1916
2. Mieszkańcy Wysp Triobriandzkich na Pacyfiku (dwie prace)
Z wystawy KULA zorganizowanej przez Museum Ethnography and Antropology Uniwersytetu w Berkeley w Muzeum Etnograficznym w Warszawie, 1986/87
3. Wyspy Triobriandzkie. Omarakana. Po prawej stronie spichlerz wodza do przechowywania słodkich kartofli, tuż obok dom wodza
4. Bronisław Malinowski z grupą mężczyzn. Wyspy Triobriandzkie
5. Wyspy Triobriandzkie. William Hancock, handlowiec i przyjaciel Malinowskiego, ogląda przyniesione przez wyspiarzy obiekty rytualne
6. Wyspy Triobriandzkie. Bronisław Malinowski rozmawia z mężczyznami w centrum wioski
ze zbiorów Museum of Victoria Council. Melbourne. Australia

7. Wyruszające na wyprawę czółno załadowane glinianymi naczykami
8. Wyspy Triobriandzkie. Wnętrze namiotu Malinowskiego rozbitego tuż przy domu głównego wodza. Wioska Omarakana
9. Wyspy Triobriandzkie. Scena ze skomplikowanego tańca, w którym ludzie udają zwierzęta
10. Wyspy Triobriandzkie
11. Wyspy Triobriandzkie. Taniec po okręgu. Tancerze noszą pierzaste nakrycia głowy i trzymają w rękach rzeźbione rekwiizyty taneczne w kształcie wiosel
12. ***

Stanisław NIEDŹWIEDZKI

ze zbiorów Muzeum Narodowego we Wrocławiu

1. Persja, ok. 1920—30 (zestaw 3 prac)
2. Typowe miasteczko muzułmańskie: studnia, meczet, zajazd, lata trzydzieste XX w.
3. Persja. Osiedle jaskiniowe, ok. 1920—30

Christian PARNIA

ze zbiorów Gabinetu Ikonografii Biblioteki Narodowej w Warszawie

1. Austria. Wyprawa do Jaskini Gauberhornhöhle

Ignacy PŁAŻEWSKI 1899—1977

ze zbiorów rodzinnych

1. Austria. Glorietka w Parku Schönbrunn, 1936
2. Czechosłowacja. Dachy Pragi, 1959
3. Czechosłowacja. Most Karola w Pradze, 1959
4. Czechosłowacja. Karlovy Vary, 1957
5. Jugosławia. Ruiny pałacu Dioklecjana w Splicie, 1936

Konstanty PODHORSKI

fotografie z pobytu na Alasce w latach 1902—1905 ze zbiorów Muzeum Narodowego we Wrocławiu

1. Renifery
2. Żaglowiec
3. Przyjazd do Alaski
4. Kopalnia złota w Nome
5. Foki
6. Alaska
7. „Senator” — statek zatrzymany 11 dni w lodach
8. Konstanty i Iwanow (urzędnik) przed pieczarą lodową
9. Pożar w Nome
10. Parostatek
11. Las w Neukluk
12. Nome
13. Konstanty pilnuje swojego ładunku przy wyjeździe z Nome
14. Alaska
15. Burza
16. Pani jedzie na spacer
17. Kamczatka. Korfu na Kamczatce, 1902—1905

232

Tadeusz PRZYPKOWSKI 1905—1977

ze zbiorów Muzeum im. Przytkowskich w Jędrzejowie

1. Włochy. Neapol, przed 1938
2. Egipt. Kair. Widok z meczetu Ubu Tulum o zachodzie, przed 1938
3. Egipt. Port Said, przed 1938 (zestaw 2 prac)
4. Egipt. Piramidy o wschodzie słońca, przed 1938
5. Egipt. Kair — widok ogólny, przed 1938
6. Egipt. Kair — minarety, przed 1938
7. Egipt. Palmy nad Nilem w Asuanie, przed 1938
8. Egipt. Teby — Dolina Królów, przed 1938
9. Egipt. Katarakty z Elefantyny, przed 1938

Włodzimierz PUCHALSKI 1908—1979

ze zbiorów rodzinnych

1. Antarktyda. Wyspa King George (zestaw 3 prac)
2. Antarktyda. Pingwiny w pobliżu bazy Arctowskiego
3. Antarktyda. Hornsund (zestaw 2 prac)

Leon ROZENGART

ze zbiorów Gabinetu Ikonografii Biblioteki Narodowej w Warszawie, Syberia

1. Bajkał, 1989
2. Wojownik buriacki, 1889
3. Budowa Kolei Transsyberyjskiej, 1898
4. Burjatka zamężna, 1889
5. Bajkał. Budowa Kolei Transsyberyjskiej, 1898
6. Budowa Kolei Transsyberyjskiej, 1898

Aleksander hr. WODZICKI

wyprawa myśliwska do Afryki Środkowej, 1909

1. Kobiety Massajów pod górą Longissala
2. Wybrzeże Jeziora Wiktorii Nyanza
3. Chata murzyńska w Niawangi
4. Stare kobiety Waarusza
5. Eukaliptus
6. Baobab
7. Nosorożec zabity przez Jerzego, między Umbugwe a Angaruką
8. Jasuuf z hipopotamem zabitym przez Jerzego
9. Żubr pustylny postrzelony w stepie przez Jerzego
10. Wojak z plemienia Wagaja
11. Przed odjazdem

Maksymilian WROCŁAWSKI

ze zbiorów Muzeum Narodowego we Wrocławiu

1. Korea. Krajobraz z okolic Phenian, 1955
2. Korea. Zmierzch nad rzeką Tedogan, 1955
3. Chiny. Z okolic Changdou, 1955
4. Chiny. Potów na jeziorze Dun-Chu, 1955
5. Chiny. Nad Jangcy-ciang, 1955

Antoni ZAWADZKI

ze zbiorów Gabinetu Ikonografii Biblioteki Narodowej w Warszawie

1. Bergen
2. Grenlandia, 1937 (zestaw 2 prac)
3. Polonia. Wyprawa do Grenlandii, za fiordem lodowiec, 1937
4. Spitsbergen — Ziemia Torella

Krajobrazy świata

Andrzej ANDRZEJEWSKI, Warszawa

Sudan

1. Chartum. Budowa meczetu, 1980
2. Chartum. Zachód słońca na pustyni
3. Transport materiałów budowlanych na Nilu
4. Osada murzyńska na pustyni oddalona o 30 km od Chartumu

Stefan ARCZYŃSKI, Wrocław

Chiny

1. (zestaw 2 prac)
2. Szanghaj (zestaw 2 prac)
3. Jezioro U-han
4. Pekin

Egipt

5. Kair
6. Widok z piramidy Cheopsa, Giza
7. Francja. Paryż

Afryka

8. Gabon
9. Ghana (zestaw 4 prac)

Grecja

10. Korynt (zestaw 2 prac)

Indie

12. Benares
13. Delhi. Obserwatorium Astronomiczne (zestaw 2 prac)
14. Elura
- Jugosławia
15. Stary Bar
16. Lokrum
17. Mostar

18. Kamerun (zestaw 2 prac)
19. Kongo
20. Liban. Baalbek
21. Liberia. Monrovia
22. Maroko. Casablanca (zestaw 2 prac)
23. Mauretania. Nouadhibou
24. Sierra-Leone. Freetown
25. Szwajcaria. Lozanna
26. Turcja. Sztambuł, Złoty Róg USA
27. Detroit
28. Pasadena. Parada róż
29. Long Beach, Kalifornia
30. Dolina Śmierci, Kalifornia (2 prace)
31. Hawaje (2 prace)
32. Lawa, Hawaje
33. Centrum Wulkaniczne Kilauea, Hawaje (2 prace)
34. Hawaje. Drzewo Bayon
35. Nowy Jork, 42 Ulica
36. San Francisco (5 prac)
37. Hotel Hyatt, San Francisco
- Włochy
38. Wenecja (zestaw 3 prac)
39. Pompeja (zestaw 2 prac)
40. Neapol
41. Sycylia, okolice Palermo
42. Wybrzeże Kości Słoniowej, Hotel Ivoir
43. W powietrzu
44. W morzu
45. Tajlandia, Bangkok (zestaw 4 prac)

Stefan BAŁUK, Warszawa

Barbados

1. Interior
2. Plaża

Boliwia

3. La Paz. Dolina Księżycy
4. Ruiny pałacu Puma Punku
5. Brama Księżycy
6. Wyspa słońca na jeziorze Titicaca

Brazylia

7. Plac 3 Wład. Rzeźby meteorów
8. Katedra
9. Dżungla nad Amazonką
10. Rio de Janeiro. Stadion Maracana
11. Rio de Janeiro. Ogród Botaniczny
12. Wodospad Tijuca. Rio de Janeiro
13. Widok z Corcovado. Rio de Janeiro
14. Miasto w nocy. Rio de Janeiro
15. Łączenie się wód rzeki Rio Negro z Amazonką

233

16. Fragmenty grodu Inków — Machu-Picchu
  17. Tarasy uprawne w rejonie Pisac
  18. Droga z Cuzco do Machu-Picchu
  19. Święte źródło Inków — Tambachay
  20. Sacshuaman
- Portugalia
21. Lizbona. Pawie w ogrodzie miejskim

Tomasz BAŁUK, Warszawa

1. Hiszpania. Barcelona. Corrida (zestaw 6 prac)
- USA
2. Chicago w nocy (zestaw 4 prac)
  3. Chicago. Rzeźby przed Town Hall
  4. Chicago. Magazyny
  5. Popcorn (kukurydza)
  6. Nowy Jork. Katedra Świętego Patryka
  7. Nowy Jork. Manhattan. Third Avenue

Szymon BARNA, Warszawa

- Antarktyda
1. Powierzchnia lodowca Hansa latem
  2. Widok z Wilczka na lodowcu Hansa
  3. Psi zaprzęg. W dali szczyty Sofiekammem
  4. Pole lodowe latem (zestaw 2 prac)
  5. Lato we Fiordzie Hornsund

Marek BĄCZKOWSKI, Warszawa

1. Egipt. Przedmieścia Kairu
  2. Hiszpania. Kordowa
- Indie
3. Okolice Patny
  4. Okolice Girgo (zestaw 2 prac)
  5. Gorakhpur
  6. Okolice Kadzuraho
- Tunezja
7. Gabeso
  8. Medenina

Andrzej BĄK, Zamość

- Grecja
1. Wyspa Kos
  2. Port w Githio
  3. Krater Wezuwiusza
  4. Panorama Aten
  5. Meteora
  6. Przylądek Sounion
  7. Lindos. Wyspa Rodos
- Turcja
8. Panorama Stambułu
  9. Cieśnina Bosfor
  10. Goreme, Kapadocja
  11. Zelwe, Kapadocja (zestaw 3 prac)

12. Pomukkale
13. Anatolia

Anna BIAŁA, Warszawa

1. Rumunia. Mahmudia, Delta Dunaju

Zdzisław BŁAŻEJCZYK, Gdańsk

1. Atlantyk. Spotkanie dnia z nocą
2. Francja. Tour Eiffel, Paryż
3. Monaco. Monte Carlo

ZSRR

4. Moskwa. Impresja z soboru Wasyla Błogostawionego
5. Moskwa, Kreml
6. Na Bajkale, Syberia

USA

7. Centrum Chicago
8. Broadway. Nowy Jork
9. Na Manhattanie, Nowy Jork (zestaw 2 prac)
10. Minneapolis (zestaw 2 prac)

Janusz BUCZKOWSKI, Kielce

Japonia

1. Kamakura
2. Cementarz, Tokio
3. Tokio, Stare i nowe budownictwo Japonii
4. Tokijskie dachy

Tadeusz BUDZIŃSKI, Rzeszów

1. RFN. Würzburg — Rothenburg (zestaw 8 prac)

Roman BURZYŃSKI, Warszawa

Chiny

1. Most na rzece Jangcy pod Naninken
2. Mur Chiński
3. Grecja. Grób Agamemnona
4. Wielka Brytania. Tamiza, Londyn

Lech CHAREWICZ, Warszawa

1. Czechosłowacja, Praga
2. Ułan Bator (zestaw 2 prac)
3. Mongolia
4. Altaj Mongolski
5. W stepie II

ZSRR

6. Kaukaz Centralny
7. Kaukaz (zestaw 2 prac)
8. Kaukaz, Elbrus

Anna CHOJNACKA, Katowice

Ghana

1. Wieś rybacka koło Takoradii
2. Fort w Elminie nad Atlantykiem
3. Powrót z połowu ryb na Atlantyku
4. Ogród Botaniczny

Leszek CICHY

Wyprawa w Himalaje

Pakistan

1. Karakorum. Widok ze stoków Gasherbrum II na Chogolise (7665 m)
2. Karakorum. Widok ze stoków Gasherbrum II na Baltoro Kangri (7312 m)
3. Karakorum. Widok z lodowca Baltoro na masyw Biarchedi (6759 m)
4. Karakorum. Południowa ściana Skyang Kangri (7544 m)
5. Karakorum. Widok ze stoków K2 w kierunku Chin

Mieczysław CIEŚLAK, Warszawa

1. Norwegia. Noc polarna w Oslo — widok z portu na miasto i wzgórze Holmenkollen
2. Bułgaria. Wybrzeże. Sozopol. Morze Czarne
3. Morze Kreteńskie. Świt na pełnym morzu
4. Morze Czerwone. Akaba
5. Morze Północne. Zachód słońca
6. Morze Jońskie. Zatoka Koryncka. Zachód słońca nad Peloponezem
7. Ocean Indyjski. Okolice Madagaskaru, chmury zwiastujące burzę podzwrotnikową
8. Ocean Indyjski. Wschód słońca na równiku — rejon Basenu Somalijskiego
9. Morze Śródziemne. Zachód słońca na redzie w Port Saidzie

Czesław CZAPLIŃSKI, USA

1. Maroko (zestaw 5 prac)

Jolanta CZERWIŃSKA, Bydgoszcz

1. Irak (zestaw 2 prac)

Andrzej DARSKI, Warszawa

Libia

1. Gabal Nefusa — Quallah
2. Cyrenajka — ruiny Bazyliki
3. Ruiny Kyrene. Cyrenajka
4. Kiklah. Gebal Nefusa
5. Hamada Al Hamra
6. Stone Jezioro, okolice Abu Kammash
7. Meczet, Janzur

Bolesław DEPTUŁA, Łomża

Węgry

1. Na skraju puszczy. Okręg Tolna
2. Most w Budapeszcie

Ryszard DMOCH, Warszawa

1. K2 (Chogorii 8638 m) w nocy

Marek DOBROWOLSKI, Padwa (Włochy)

Izrael

1. Pustynia Judejska w głębi Morze Martwe
2. Morze Martwe koło Sodomy i Gomory

3. Morze Czerwone

Morze Czerwone

4. Ryba Anioł
5. Akaba. Wśród koralu
6. Ryba klejnot
7. Egipt. Nocne spotkanie
8. Egipt. Murena
9. Elba. W niebieską otchłań
10. USA. Wyspa Eleuthera. Ryba Imperator
11. Podwodny krajobraz na Bahamach
12. Wyspy Bahama. Wachlarze koralowe
13. Jordania. Zatoka Akaba
14. Turcja. Gdzie spotykają się dwa kontynenty, Stambuł
15. Pustynia Synajska. Powrót od źródła
16. Centralny Masyw Synaju
17. Kotlina z Klasztorem Świętej Katarzyny u stóp Góry Horeb

Andrzej DRĄPELLA, Gdańsk

1. Chiny. Dżonki na rzece Perłowej (zestaw 2 prac)

Ryszard EMMERLING, Opole

Japonia

1. Osaka. Pałac
2. W Parku Pokoju. Hirosima
3. „Dom Atomowy”. Hirosima
4. Tokio (z autobusu)
5. Osaka (z autobusu)
6. Jokosuka, ulica

Ewa HARTWIG-FIJAŁKOWSKA, Warszawa

1. Hinduski festiwal Taipusan
2. Singapur. Fragment hotelu „Shangri — 1a”
3. Panorama Singapuru
4. Wyspy Kanaryjskie. Wulkaniczna droga
5. Wielka Brytania. Fontanny w Barbican Court, Londyn

Eligiusz GAJ, Olsztyn

1. Libia. Zamek Maltański, Trypolis
2. Maroko. Pałac Sprawiedliwości, Casablanca

Kazimierz GAJEWSKI, Bielsko-Biała

Francja

1. Centre Georges Pompidou
2. Wieża Eiffla II, z cyklu: Mój Paryż
3. Wieża Eiffla III
4. Notre Dame nocą I (zestaw 2 prac)

Irena GAŁUSZKA, Rzeszów

Libia

1. Współczesna autostrada w Górach Yifran
2. Zaułek z okresu rzymskiego w Trypolisie
3. Domy w Kiklah
4. Domy w Górach Gorian (zestaw 2 prac)
5. Libia (zestaw 3 prac)
6. Arabskie matki

- Suchy strumień
- Akacja Thenere

Jerzy L. GARDULSKI, USA

USA

- Pomnik Kazimierza Pułaskiego, Boston—Dorchester
- Sklep społeczny, Webster, Massachusetts

Arabia Saudyjska

- Extern Provice, Dammam
- Rejon Qassim. Przekształcanie pustyni w tereny uprawne

Kenia

- Masai Mara, park (Olorukoti Plain)
- Gepard, Masai Mara, park

Kazimierz GARGUL, Bielsko-Biała

Bułgaria

- Zabytkowe działa na górze Szypka
- Minaret w Bałcziku
- Odkopany amfiteatr w Płowdiwie
- Rylski Monastyr
- Beogradczik — Niezwykłe skały
- Przenoszenie sieci rybackich
- W jednym szeregu
- Stara Płanina
- Twierdza Kalety-Beogradczik
- Kamienny las
- Uroki Słonecznego Brzegu
- Hotel w Albenie
- Twierdza w Beogradcziku
- Monastyr Rylski

Antonina GARNUSZEWSKA, Warszawa

- Tunezja. Hammam
- Finlandia
- Malta
- Dahomej. Village lacustre
- Niger (zestaw 5 prac)

Stanisław GŁADKI, Warszawa

Norwegia

- Morze Północne — koło Alesund
- Krajobraz koło Hamar

Maciej GŁOWACZEWSKI, Gliwice

Grecja

- Ateny, Akropol
- Kapliczka przydrożna, Delfy
- Jugosławia. Wyspa Świętego Stefana, Czarnogóra (zestaw 2 prac)

Krzysztof ROGO-GRABOWSKI, Warszawa

- USA. Nowy Jork

Edward GROCHOWICZ, Warszawa

- Afryka (zestaw 6 prac)

Marek GRYGIEL, Warszawa

Kolumbia

- Zbiegowisko, Manizales
- Targ warzywno-owocowy
- Belgia. Na głównej ulicy Brukseli

Wojciech GUZIKOWSKI, Poznań

- Szwecja. Osiedle XXI wieku — Sztokholm (zestaw 5 prac)

Eugeniusz HANEMAN, Łódź

NRD

- Nocne zjawy, Drezno
- Kościół Dworski we mgle, Drezno
- Szwecja. Visby. Na Gotlandzie

Włochy

- Miasto milionerów, Neapol
- Wenecka jesień
- Zwierciadło, Siena
- Monte Cassino — Cmentarz Polski
- Piazza San Marco, Wenecja
- Siena (zestaw 2 prac)

ZSRR

- Park Kultury im. Gorkiego, Moskwa
- Moskiewskie wieże, Moskwa
- Cerkiew Błogosławionego Wasyla, Moskwa
- Dom, gdzie żył i umarł Lenin, Gorki

Zenon HARASYM, Wrocław

Jugosławia

- Okolice Opertalj
- Okolice Koperu

Edward HARTWIG, Warszawa

- Bułgaria, Rodopy przy granicy greckiej

Grecja

- Akropol II
- Kanał Koryncki
- Hiszpania. Madryt — Centrum
- Brama Indii

Jugosławia

- Solanki morskie — zbiorniki soli
- Roślinność
- Stare sady oliwkowe w okolicach Bari
- Deptak, Dubrownik
- Stary Bar

Kanada

- Expo Montreal (zestaw 2 prac)
- Montreal

Norwegia

- Przedmieście Narwiku
- Lofoty
- Przystań, Fiordy
- Norwegia (zestaw 2 prac)

Sri Lanka

- Stara sztuka
- Sri Lanka
- Szwajcaria. Makahora
- Włochy. Wenecja

Helena HARTWIG, Warszawa

- Liban. Baalbek (zestaw 5 prac)

Andrzej Zygmunt HEINRYCH, Warszawa

Wyprawa w Himalaje

Pakistan

- Wyprawy na Gashebrum
- Karakorum. Z wyprawy na Gashebrum

Janusz HEREŻNIAK, Łódź

Algieria

- Palmy daktylowe (zestaw 3 prac)
- Pustynia piaszczysta w rejonie oazy El Oued-Sahara
- Barchany w rejonie oazy Ghadaia
- W centrum Sahary
- Ued w górach Ahggar
- Pustynia kamienista — hamada
- Sahara, Góry-świadki w południowej części Tassili du Hoggar
- Usychające palmy daktylowe
- Wypas kóz w górach Aures
- Zabudowane zbocze kanionu
- Góry Aures z kanionem uedu El Abiod
- Góry Aures w rejonie Rhoufi
- Ruiny rzymskiego miasta Timgat
- Pasma Bibon w Atlasie Tellskim
- Ruiny rzymskiego miasta Tipasa
- W górach Ahggar

Hiszpania

- Pinie-Centa
- Aleja palm daktylowych w Estapona
- Cyprysowe „mury” ogrodów Generalife, Alhambra
- Królewskie ogrody Generalife w Alhambrze

Maroko

- Cedry atlaskie w górach Rifu
- Zalesione zbocze Rifu

Niger

- Półpustynia w okolicach Arlit
- Wioska murzyńska w okolicach Agades
- Meczet z minaretem w Agades
- Palmy w porze wiejącego harmattan
- W drodze na targ do Guidimouni
- W drodze na targ do Guidimouni na dromaderach

Nigeria

- Baobaby przy drodze między Kano—Zaria
- Kopce termitów koło Kontagora

Jacek HERMAN-IŻYCKI, Warszawa

- Algieria. Mecz piłkarski w Ghardaj

- Egipt. Pustynia pod Kairem
  - Nigeria. Lekcja Koranu w murzyńskiej wiosce
  - RFN. Widok z okna pociągu w dolinie Renu
- Sudan
- Gedaref — pociąg z Chartumu
  - Wioska murzyńska k. Kassali
  - Rybak w porcie Sawakin
  - Stacja Nr 6 na linii kolejowej przez Pustynię Nubijską

Henryk HERMANOWICZ, Kraków

- Włochy. Pod kolumnami, Rzym
- Wybrzeże Kości Słoniowej
- Na Atlantyku (zestaw 2 prac)

Roman HLAWACZ, Opole

- Wenezuela. Szkice z Apure (zestaw 3 prac)

Adam HNATKOWSKI, Olsztyn

Węgry

- Budapeszt
- Balaton

Roman HRYCIÓW, Katowice

Nepal

- Annapurna-South, Himalaje
- Przełęcz Zoji-la-Himalaje
- Pakistan. Na Indusie

Tadeusz JAKUBIK, Kielce

- Bułgaria. Nesebyr, Cerkiew
- NRD. Zwinger, Drezno
- Węgry. Kościół na Wzgórzu Gellerta, Budapeszt

ZSRR

- Plac Czerwony nocą, Moskwa
- Fragment parku w Petrodworcu, Leningrad

Marek JANAS

Wyprawa w Himalaje

Nepal

- Kangchendzonga Himal. (8598 m), zdobyta zimą przez Polaków. Z prawej strony Kangchendzonga Środkowa (8500 m)
- Kangchendzonga Himal. Kangchendzongi: Środkowa (8500 m), Południowa (8500 m), zdobyte po raz pierwszy przez Polaków w 1978 r.

Bogdan JANKOWSKI, Wrocław

Nepal

- Wieczór pod Czomolungmą
- W serekach lodospadu Icefall
- W zejściu południową ścianą Lhotse
- Zachód słońca nad lodowcem Khumbu
- Kamienna wieś pod Lhotse
- W drodze na Mt. Everest
- Drabina do nieba

8. Szklana góra
  9. Noc w obozie bazowym
  10. Amai Daplang
- Pakistan
11. Turnia „Ice Cake” w grani Hunyang
  12. Pożegnanie
  13. Panorama Karakorum (zestaw 9 prac)
- ZSRR
14. W serekach Lodowca Szczurkowskiego
  15. Pamir—Altaj

Krzysztof JANUSZEWSKI, Warszawa

1. USA. Stan Utah — obszar Stonego Jeziora

Zbigniew JARZYŃSKI, Łódź

1. Czechosłowacja. Wieś Batyzowce, widok na Słowackie Tatry
  2. Węgry. Balaton
- Włochy
3. Powódź w Wenecji III
  4. Uliczka w Sienie
  5. Monte Cassino
  6. Marina Grande. Capri

Krzysztof KAMIŃSKI, Gdańsk-Oliwa

1. Arktyka. Spitsbergen
2. Arktyka. Wyspa Niedźwiedzia
3. Azory. Wyspa Sao Miguel
4. Dania. Zamek Kronborg nad Sundem
5. Norwegia. Fiord Vest
6. Atlantyk w pobliżu Zwrotnika Raka
7. Atlantyk w pobliżu Wyspy Hierro
8. W Trójkącie Bermudzkim
9. W Zatoce Biskajskiej
10. Bałtyk w pobliżu Gotlandii
11. ZSRR. Na szelfie radzieckim

Ryszard KACZMARSKI, Chełm

1. Visby. Port jachtowy na wyspie Gotlandia
2. Na Alandach. Port żeglarski

Marek KONARZEWSKI, Białystok

1. Spitsbergen (zestaw 3 prac)

Lech KORNISZEWSKI, Warszawa

Wyprawa w Himalaje

Nepal

1. Manaslu Himal. Lawina z zachodniej ściany Peak 29 (7835 m) w 1979 r. Polacy dokonali pierwszego wejścia
2. Manaslu Himal. Wyjście z jaskini w południowej ścianie Manaslu
3. Manaslu Himal. Wspinaczka zimą na Manaslu (8156 m). W dole Lodowiec Thulagi

Jan KOSIDOWSKI, Warszawa

Chiny

1. Grobowce przodków (cmentarz)
2. Szanghaj — port

Mongolia

3. Stara świątynia i jurty. Ułan Bator
4. Pustynia Gobi

Zofia i Jacek KOSTYRKO, USA

USA

1. Las Vegas o północy
2. Jashura tree (Stan Nevada)
3. Kanion Escalante (Colorado)

Zbigniew KOWALEWSKI, Warszawa

Wyprawa w Himalaje. Nepal

Roaring Himal.

1. Szczyt Choboje (6689 m)
2. Południowa ściana Chekigo (6257 m)
3. Wysokogórska wioska Beding (3700 m)
4. Zachodnia ściana Chekigo (6257 m)
5. Wschodnia ściana szczytu (6333 m)
6. Jezioro lodowcowe Tsho Rolpa (4534 m) w głębi Biphera-Go (6730 m)
7. Chmury wypełniające dolinę Roaring zwiastujące załamanie pogody
8. Południowo-zachodnia ściana Kang Nachugo (6735 m)
9. Widok od zachodu na Choboje (6689 m)
10. Masyw Gauri Shankor (7145 m) oświetlany przez pierwsze promienie wschodzącego słońca. Widok od zachodu
11. Kang Nachugo (6735 m)
12. Szczyt (6333 m)
13. Południowa ściana Gauri Shankor (7145 m)

Tadeusz Jacek KOWALSKI, Warszawa

1. Wyspa Dufayel we fiordzie Ezcura
2. Zatoka Admiralicji w pobliżu Stacji Arctowskiego
3. Widok ze stacji Arctowskiego
4. Kąpielisko skut na stacji Arctowskiego
5. Odwiedziny brazylijskich przyjaciół
6. Grób Włodzimierza Puchalskiego, Spitzbergen
7. Kolonie pingwinów Adeli
8. Latarnia morska koło stacji Arctowskiego
9. Krajobraz zimowy
10. Fiord Ezcurra z Panorame Ridge

Tadeusz KOWALSKI, Warszawa

Algieria

1. Stroma uliczka w dzielnicy arabskiej Algieru, Kasba, 1971
2. Panorama miasta Oran

Bułgaria

3. Panorama miasta Płowdiw
4. Płowdiw. Stare Miasto
5. Skatki w Szopolu

Syria

6. Zabytkowe ruiny w Lotakii
7. Cmentarz mużulmański
8. Sosnowy las

Tunezja

9. Kartagina, starożytne ruiny
10. Kartagina, starożytne ruiny
11. Morze Śródziemne. Brzeg Afryki
12. Morze Śródziemne. Cieśnina Gibraltar
13. Morze Śródziemne (zestaw 2 prac)

Tadeusz KRAWIEC, Toruń

Jugosławia

1. Mostar Kutret Kemeru — kamienny most
2. Port jachtowy. Dubrownik

Fryderyk KREMSER, Opole

Grecja

1. Sounion (zestaw 2 prac)
2. Brama Lwów. Mykeny
3. Akropol. Ateny
4. NRD. Aleksander Platz. Berlin
5. RFN. Monachium
6. Turcja. Dolina Geromy

Romuald KROPAT, Łódź

1. Andora (zestaw 5 prac)

Henryk KUGLARZ, Szczecin

1. Grecja. Zatoka Salamińska

ZSRR

2. Kościół, Tbilisi
3. Dawna stolica Gruzji, Mccheta

Jerzy KUKUCZKA, Warszawa

Wyprawa w Himalaje. Pakistan. Karakorum

1. Zachodnia ściana Gasherbrum IV (7925 m)
2. Paiju (6600 m)
3. Widok z lodowca Baltoro na Gasherbrum (7821 m)
4. Masyw Gasherbrum widziany od zachodu. Od lewej wierzchołki IV (7925 m), III (7925 m), II (8035 m) i II East (7772 m)
5. Widok z lodowca Baltoro na Broad Peak (7538, 8016 i 8047 m)
6. Załamanie pogody. Wierzchołek Gasherbrum IV (7925 m) w chmurach
7. Zachodnia ściana Gasherbrum IV (7925 m)
8. Skalna turnia Biaho (6083 m)
9. Widok z lodowca Baltoro na Masyw Biarchedi (6759 m)
10. Świetlista ściana, słynna zachodnia ściana Gasherbrum IV pokonana przez Wojciecha Kurtykę w 1985 r.
11. Wojciech Kurtyka na szczycie Broad Peak Middle (8016 m). W głębi kopuła szczytowa K2 (8611 m)
12. Potężny masyw Broad Peak (7538, 8016 i 8047 m). Pierwszego trawersowania trzech wierzchołków dokonali Polacy w 1984 r.

13. Concordia — zbieg trzech lodowców

14. Widok od południowego zachodu na drugi szczyt świata K2 (8611 m). W 1985 r. Polacy poprowadzili dwie nowe bardzo trudne drogi na wierzchołek

Nepal

15. Khumbu Himal. Cyubanare Peak (7020 m)
16. Khumbu Himal. Południowa ściana Gyachung Kang (7922 m)
17. Khumbu Himal. Cho Oyu (8153 m) zdobyty przez Polaków zimą
18. Khumbu Himal. Cho Oyu (8153 m) zdobyty przez Polaków zimą
19. Khumbu Himal. Nuptse (7879 m) zimą
20. Annapurna Himal. Widok od zachodu na Modi Peak (7219 m)
21. Dhaulagiri Himal. Południowa ściana Dhaulagiri (8167 m). Polacy dokonali I zimowego wejścia na wierzchołek
22. Khumbu Himal. Mount Everest (8848 m)

Zdzisław KULESZA, Warszawa

Francja

1. Awignon — most na Rodanie
2. Normandia — ruiny zamku Gaillard
3. Szwajcaria. Rapperswil
4. Chata pod Rohrbach Kt. Berno

Andrzej KUPIDURA, Poznań

Indie

1. Drzewa morza. Wyspa Elephanta koło Bombaju
2. Nad Gangesem. Pielgrzymi I
3. Kutb Minar. Portal, Delhi
4. Mury Czerwonego Fortu w Delhi

Janusz KURCZAB

1. Nepal. Manaslu Himal. Widok z lodowca Pungen na Manaslu (8156 m). Granią z lewej strony prowadzi „polska droga” z 1984 r.

Pakistan, Karakorum

2. Widok ze stoków K2 na masyw Gasherbrum (8068, 8035, 7952, 7925 m) i Broad Peak (8047 m)
3. Widok z lodowca Baltoro na Gasherbrum IV (7925 m) i Gasherbrum V (7321 m)
4. Widok z lodowca Savoia na zachodnią ścianę K2
5. Wspinaczka północno-wschodnią granią K2 (8611 m) w głębi góry Chin
6. Wspinaczka północno-wschodnią granią K2 (8611 m) w głębi kopuła szczytowa
7. Seraki na lodowcu Baltoro. W głębi Masherbrum (7821 m)
8. Wschodnia ściana K2 (8611 m)
9. Widok ze stoków K2 na lodowce Godwin, Austen, Baltoro i Vigne. W głębi Chogolisa (7665 m)
10. Kopiec ofiar K2 (8611 m). W głębi Chogolisa (7665 m)
11. Seraki na lodowcu Godwin Austen
12. Baltoro Cathedral (5866 m)
13. Fragment północno-wschodniej grani K2

14. W drodze na Shispare (7619 m)
15. Powrót z gór. W głębi Paiju (6600 m), Biatfo (6083 m)
16. Karawana wyprawy na K2 w 1976
17. Na północno-wschodniej grani K2
18. Widok z lodowca Baltoro na skalne turnie Biaho (6083 m) i Trango (6257 m)

Stefan KUSEWICZ, Łódź

Grecja

1. Zatoka Saronńska — ranny połów
2. Klasztor. Meteory

Włochy

3. Wenecja
4. Portowe światła. Triest

Jacek LALAK, Wrocław

Grecja

1. Ateny (zestaw 2 prac)
2. Akropolis (zestaw 3 prac)

Włochy

3. Plac Św. Piotra (zestaw 2 prac)
4. Monte Cassino

Jerzy LEWCZYŃSKI, Gliwice

1. Albania (zestaw 5 prac)
2. USA. Nowy Jork (zestaw 2 prac)
3. ZSRR. Moskwa

Zofia LUBCZYŃSKA, Jastrzębie Zdrój

Grecja

1. Wyspa Kolimnos
2. Meteory
3. Kanada. Niagara
4. NRD. Saska Szwajcaria (zestaw 2 prac)

Półwysep Synaj

5. Widok ze szczytu Ut
6. Widok na Klasztor Świętej Katarzyny

Tajlandia

7. Widok z pagody Świętego Brzasku, Bangkok

Turcja

8. Pomukkale (zestaw 2 prac)
9. Starożytna nekropolia w Demre

Andrzej ŁADA, Ostrowiec

1. Dania. Wyspa Chrystianso (zestaw 2 prac)
2. Hiszpania. Andaluzja (zestaw 2 prac)
3. Węgry. Budapeszt

Krystyna ŁYCZYWEK, Szczecin

1. Włochy. Santa Scala

USA

2. Niedzielny handel w Nowym Jorku (zestaw 3 prac)
3. Miami (zestaw 5 prac)
4. Turcja. Stambuł (zestaw 4 prac)

Jan MADEJSKI, Łódź

1. Francja. Paryż (zestaw 8 prac)

Krzysztof MAJCHERT, Warszawa

1. USA. Pustynia w Newadzie

Włodzimierz MAŁEK, Łódź

1. Bułgaria. Balkony Albeny (zestaw 3 prac)

Jerzy MAKOWSKI, Kielce

Czechosłowacja

1. Orawski Podzamek — dziedziniec zamku
2. Orawski Podzamek

Jugosławia

3. Szosa w górach
4. Plitwickie Jeziora
5. Meczet. Stary Bar
6. Mozaika. Dubrownik

Mongolia

7. Rodzina
8. Ślad życia. Gobi
9. Nowoczesne domy, Ułan Bator
10. Dzielnica jurt, Ułan Bator
11. „Parking” — zjazd Mongołów na uroczystość
12. Gobi

13. Węgry. ***

14. Włochy. Kanał, Wenecja

ZSRR

15. Wołogda (zestaw 2 prac)
16. Klasztor z XIV w., Kiryłowo
17. Plac Czerwony nocą, Moskwa
18. Gmach RWPG, Moskwa
19. Pomnik Kosmonautyki, Moskwa

Wojciech MILEWSKI, Gdańsk-Oliwa

1. Rumunia. Wioska koło Sibiu (zestaw 3 prac)

Jerzy MYKIETYN, Gliwice

Grecja

1. Zachód w Naflion
2. Wiszące klasztory, Meteora
3. Jugosławia. Jezioro Skodarskie

Marek Paweł NOWACKI, Warszawa

USA

1. Okolice Reno, Newada
2. Wybrzeże Pacyfiku — Park Narodowy Point Lobos (zestaw 2 prac)
3. Point Lobos — Kalifornia
4. Yellowstone, Park Narodowy (zestaw 4 prac)
5. Badlands, Park Narodowy Południowa Dakota (zestaw 2 prac)
6. Wielki Kanion, rzeka Colorado (zestaw 3 prac)
7. Wodospad Niagara, Stan Nowy Jork
8. Wielki Kanion Yellowstone River

9. Kalifornia

10. Pacyfik, okolice Carmel, Kalifornia

11. Wielki Kanion — widok ze strony południowej

12. Wybrzeże Pacyfiku, Kalifornia

13. Droga nr 666 z Cortez (Colorado) do Shiprock (Nowy Meksyk)

14. Wielki Kanion, Arizona — widok od strony południowej

Waldemar NOWY, Gdańsk

1. Wyspa Seattle

2. Pingwiny królewskie, Południowa Georgia

3. Albatros, Południowa Georgia

4. Zapaśnicy, Południowa Georgia

Marek OSTROWSKI, Warszawa

Meksyk

1. Selwa w Los Tuxtla (zestaw 3 prac)
2. Papocatepetl — jeden z najwyższych wulkanów świata
3. Morze Karaibskie
4. Piramida Słońca w Teotihuacan
5. Zastygła lawa wulkaniczna
6. Kwiaty i owoce opuncji
7. Rodzina żółwi
8. Kraby, wybrzeże Atlantyku
9. Erozja gleby
10. Epifity
11. Półpustynia
12. Widok z Klasztoru Acolman
13. Kwitnąca agawa
14. Paprocie drzewiaste
15. Pacyfik, wybrzeże meksykańskie

Adam PAŁKA, Poznań

1. Belgia. Gandawa — centrum

Francja

2. Most na Rodanie, Awinion
3. Platany, Nicea
4. Jeden z basenów jachtowych w porcie

Iran

5. Persepolis, pałac króla Dariusza (zestaw 3 prac)
6. Persepolis, widok na Salę Stu Kolumn
7. Persepolis, dziedziniec i schody prowadzące do Sali Stu Kolumn

Liban

8. Baalbek, ruiny świątyni
9. Baalbek, wnętrze świątyni Jowisza
10. Baalbek, ruiny świątyni Wenus
11. Prace wykopaliskowe, Sydon
12. Stare i nowe miasto, Sydon
13. Grota Jeita koło Bejrutu
14. Grota Jeita — fragment korytarza
15. Stalaktyty Jeity

Włochy

16. Zespół klasztorny i Krzywa Wieża, Piza
17. Gondole, Wenecja
18. Kopia katedry, Florencja

Miłosław PETRUSZKA, Łódź

Birma

1. W delcie Irawadi
2. Swedagon Pagoda, Rangun

Boliwia

3. Pastwiska lam na Alfiplano
4. Dżungla boliwijska w dolinie Nor Yungas
5. Droga z Alfiplano do doliny Nor Yungas

Chiny

6. Ulica nocą — Hongkong
7. Widok z Kowlunu na łądzie statym
8. Lotnisko Kartak, Hongkong
9. Wodospad w rejonie wypoczynkowo-turystycznym Shiu Hing

10. Chiński krajobraz Shiu Hing

Gwatemala

11. Jezioro Latitlan otoczone wulkanami
12. Tikal
13. Targ, Chichikastena-ngo

Indie

14. Nawadnianie pól w St. Andra Pradesz
15. Świątynia w grotach Adzanty
16. Mohendžo Daro (Góra Śmierci) — zestaw 2 prac
17. Kanał komunikacyjny Alleppej — Kevala
18. Khadžuraho
19. Świątynia nad Gangesem, Waranasi

Indonezja

20. Prambanan, Świątynia Siwy
21. Świątynia na wyspie Jeziora Bratan
22. Gua Gadjah (Jaskinia Słonia), Bali
23. Podwórze wielopokoleniowej zagrody
24. Ulu Watu, Świątynia Klifio, Bali
25. Zabawa na plaży Kuta Bali
26. Świątynia na skale Tanah Lot, Bali
27. Tarasowe ryżowiska, Bali

Japonia

28. Dziedziniec mazuoleum szoguna Iyashi
29. Granitowa „Torana”
30. Typowe domostwo japońskie, Kioto
31. Ogród skalny przy świątyni Ryonji

Kampucza

32. Angkor Thom, Bayon
33. Posągi wzdłuż grobli, Angkor Thom
34. Grobla i portyk wejściowy
35. Rzeźby zdobiące platformę Banteh Srei
36. Ruiny świątyni Ta Som z XII w. Angkor Thom

Kenia

37. Sawanna, Wschodnio-Afrykański Park Narodowy Amboselli
38. U wodopoju, Wschodnio-Afrykański Park Narodowy Amboselli

Kolumbia

39. Hiszpańskie budownictwo kolonialne, Bogota
40. Bogota widziana z góry Mont Serat

Meksyk

41. Ruiny azteckiej piramidy Teotihuakán
42. Piramida Czarodzieja Uxmal

43. Świątynia Kukulcana, Chichen — Itza

Nepal

44. Stupa Bodinath

45. Widok na Tamserku

46. Ładowisko Syangboche

47. Zagroda na palach na Teraju

48. Dżungla koło Itahari

49. Plantacja ryżu, Dolina Kathmandu

50. Święto przetaczania wozu Siwy

51. Na szosie z Kathmandu do Lhassy

Peru

52. W siodle między szczytami Machupicchu i Huayanapicchu (ruiny zagadki archeologicznej)

53. Droga z końcowej stacji kolejowej nad Uribamba

54. Ozdobą Placu Broni jest kościół i klasztor

55. Megalityczne mury fortecy Saqsaywanam

56. Zręby budowli Inków

Sri Lanka

57. Wejście do Warowni skalnej Sigiria

58. Wodospad Deron, rejon Kanady

59. Rybacy z Galle

60. Plaża w Weligamie

Tajlandia

61. Ku słońcu. Zatoka Syjamska

62. Na plaży w Patya

63. Latarnia morska w Patya

Turcja

64. Ruiny Troi

65. Kościoły i mieszkania w skałach

66. „Bajeczne kominy” Urgup, Kapadocja

67. Przedmieście Ankary

68. Panama. Śluza „Mira Flores”, Kanał Panamski

Krystyna PETRYK-WOŹNICA, Australia

1. Australia (zestaw 2 prac)

Andrzej PĘCZALSKI, Kielce

1. Afganistan. Krajobraz pustynny (zestaw 3 prac)

Leszek PĘKALA, Gdańsk-Oliwa

1. Madagaskar. Morombe
2. Odpyw

3. Przyptyw

Jerzy PIĄTEK, Kielce

1. Bułgaria. Wioska w Rodopach (zestaw 3 prac)

Henryk PIECZUL, Kielce

Węgry

1. Metro, poziom II, Budapeszt
2. Bulwar nad Dunajem, Budapeszt

Paweł PIERŚCIŃSKI, Kielce

Bułgaria

1. Nesebyr (zestaw 2 prac)
2. Nesebyr. Zatoka
3. Nesebyr. Port Rybacki
4. Nesebyr. Trzciniowa pergola na głównej ulicy
5. Złote Piaski. Trawa na wydmach
6. Złote Piaski
7. Rodopy, okolice Smoljan. Sznur do wiązania bydła (zestaw 2 prac)
8. Rodopy. Momczitowcy
9. Rodopy. Ogrodzenie w Momczitowcach
10. Rodopy. Drzewa (zestaw 2 prac)
11. Rodopy. Soliszczce (zestaw 2 prac)
12. Rodopy. Gela (zestaw 3 prac)
13. Rodopy. Smoljan (zestaw 4 prac)
14. Rodopy. Stojkitie (zestaw 2 prac)

Francja

15. Paryż. Tour Eiffel
16. Paryż, przed Sacré Coeur
17. Paryż, widok z Tour Montparnasse w kierunku Wieży Eiffla
18. Paryż. Plac des Vosges
19. Paryż. Defense (zestaw 2 prac)
20. Paryż. Hale
21. Paryż. Cmentarz Père-Lachaise. Grób Fryderyka Chopina
22. Paryż. Drzewa pod Tour Montparnasse
23. Paryż. Tour Montparnasse
24. Wersal. Fontanny przed pałacem
25. Wersal. Ogrody (zestaw 2 prac)
26. Chonancy (zestaw 5 prac)
27. Blois (zestaw 2 prac)
28. Chambord
29. Chambord. Ogród zamkowy
30. Chamont

Krzysztof PILECKI, Tychy

1. Berlin Zachodni

Republika Federalna Niemiec

2. Krajobraz miejski z przednim planem, Brunszwik (zestaw 3 prac)
3. Architektura. Brunszwik

Janusz Z. PILEWICZ, USA

1. Islandia. Bahamas (fotografia podwodna — zestaw 3 prac)

USA

2. Widok Chicago z Sears Tower
3. Mecz baseball, Chicago
4. Clearwater I, Floryda
5. Port Jachtowy Bronx, Nowy Jork
6. Disney World, Floryda

Danuta PIOTROWSKA, Szczecin

1. Malajzja. Penang. Georgetown (zestaw 3 prac)

Nepal

2. Baitadi
  3. W drodze do Katmandu
  4. Fewa Lake Pokhara (zestaw 2 prac)
  5. Bara Leh
- Tajlandia
6. Bangkok
  7. Ko Samet
  8. Wat Arun — Świątynia Brzasku
  9. Ayuttaya

Tadeusz PIOTROWSKI, Szczecin

1. Indie, „Osty”, Kaszmir

Nepal

2. Himalaje, rejon Everestu, lodowiec Khumbu
3. Grzyb lodowcowy w tle Pumori
4. API, Zachodni Nepal, Himalaje
5. Szczyt bezimienny. Himalaje
6. Pakistan. Karakorum, rejon Hispar Mustag

Andrzej POLAKOWSKI, Lublin

1. Irak. Cmentarz w Erbilu

USA

2. Pustynia na Cape Cod
3. Nowy Jork, Manhattan
4. ZSRR. Moskwa, Pomnik Kosmonautów

Janusz POLANOWSKI, Wrocław

Indonezja

1. Pejzaż sumatrzeński
2. Rozsadnia ryżu
3. Droga w dżunglę. Sumatra
4. Ryżowisko na stoku
5. Sampany. Sumatra Północna
6. Jezioro Toba z Wyspą Samosir
7. Ryżowisko tarasowe

Marek W. POŹNIAK, Opole

1. Węgry. Budapeszt, dziedziniec Muzeum Narodowego

Wiesław PRAŻUCH, Warszawa

Egipt

1. Kair
2. Sfinks
3. Oaza Palmyra

4. Kanał Sueski
5. W oazie Fayum
6. Norwegia. Lofoty
7. Ocean Atlantycki. Sogne — fiord
8. ***
9. Syria. ***

Edward PRZYBYŁOWICZ, Łódź

Algieria

1. El Oved (zestaw 2 prac)
2. Touggourt
3. Ghardaia (zestaw 2 prac)
4. Sahara
5. Wybrzeże Kości Słoniowej. Abidżan — załadunek drewna

Hanna PUCHALSKA-SZEWIELOW, Warszawa

Indie

1. Pejzaż nocny na Goa
2. Pejzaż fortu Dautathabad
3. Pahargauj — Old Delhi
4. Dacca — Ganges
5. Kuala Lumpur
6. Malezja. Cmentarz chiński
7. Nepal. Wieś k. Pokhary
8. Singapur. Mount Faber
9. Malajzja. Wybrzeże k. Malakki

Andrzej PYTLIŃSKI, Bolestawiec

(kolekcja wycinków prasowych)

1. Mgławica „Oriona”
2. Wschód Ziemi na Księżycu
3. Krajobraz Ziemi z Kosmosu
4. Krajobraz Marsa
5. Krajobraz z Marsa
6. Fragment półwyspu Italii

Kazimierz PUDZIANOWSKI, Radom

1. Australia. Most i Opera w Sydney
2. Birma. Fragment mostu na granicy Birmy i Thailandii
3. Francja. Widok z Wieży Eiffla
4. Krajobraz „spokojny” okolice Verdun

Indie

5. Krajobraz z rzeką Sumna
6. Krajobraz widziany z okna pociągu
7. Wycinek krajobrazu z Agry

Indonezja

8. Zbiór ryżu na Bali
9. Krajobraz wodny, Bali

Izrael

10. Krajobraz biblijny, Betlejem
- Malezja
11. Okolice Perak
  12. Krajobraz „herbacianny”

13. Fragment krajobrazu z łodziami rybackimi
14. Krajobraz górzysty
15. Krajobraz eksploatowany
16. Plantacja drzew kauczkowych
17. Krajobraz integrowany
RFN
18. „Felsenmeer” — fragment krajobrazu „Kamienego”
19. Krajobraz olimpijski, Monachium
20. Krajobraz kamienny, okolice Bensheim
21. Krajobraz z drzewami
22. Sri Lanka. Niebo w płomieniach
23. Tajwan. Port łodzi rybackich
USA
24. Panorama San Francisco (zestaw 2 prac)
25. Farm-Landscape. Arkansas
26. Jezioro Michigan
27. Wycinek krajobrazu z rzeką Arkansas
28. Rzeka Arkansas w świetle zachodzącego słońca
29. Przedwiośnie — okolice Little Rock
30. Włochy. Monte Cassino

Paweł RADZIKOWSKI, Komorów

1. Algieria. Sahara

Krzysztof RENIK

Wyprawa w Himalaje

Indie

1. Himalaje. Garhwalu. Widok z lodowca Gangotri na skalne ściany Kedarnath (6940 m)
2. Himalaje Garhwalu. Widok od północy na Shivling (6543 m)
3. Himalaje Garhwalu. Południowa ściana Shivling (6543 m)
4. Himalaje Garhwalu. Północno-zachodnie ściany Bhagirathi (6512 m) i Bhagirathi III (6455 m)
5. Himalaje Garhwalu. Widok od północnego zachodu na masyw Bhagirathi (6512, 6455 i 6855 m)
6. Himalaje Garhwalu. Północno-zachodnia ściana Bhagirathi III (6455 m)
7. Himalaje Garhwalu. Widok z lodowca Gangotri na południową ścianę Bhagirathi I (6855 m)
8. Himalaje Garhwalu. Widok od północnego wschodu na Shivling (6543 m)

Władysław RESPONDEK, Kraków

1. Bułgaria. Pod Musatą. Góry Rylskie
2. Czechosłowacja. Praga. Nad Wełtawą
3. Francja. Widok spod Bazyliki Sacré Coeur
4. Jugosławia. Biograd. Wyspy Pasman

NRD

5. Wernigerode (zestaw 2 prac)
6. Buchenwald

ZSRR

7. Kijów. Nad Dnieprem
8. Soczi, w porcie

Jerzy RIEGEL, Bydgoszcz

Bułgaria

1. Nesebyr (zestaw 2 prac)
2. Melnik (zestaw 2 prac)
3. Bałczik (zestaw 3 prac)
4. Sofia — cerkiew Aleksandra Newskiego

Janusz ROSIKOŃ, Warszawa

1. USA (zestaw 4 prac)
2. Kanada (zestaw 3 prac)

Zofia RYDET, Gliwice

1. Albania. Dürres
2. Egipt. Kair
3. Francja. Lourdes
4. Libia (zestaw 2 prac)
5. Morze Marmara
6. Włochy. Wenecja

Janusz BALANDA-RYDZEWSKI, Gdańsk

1. Atlantyk. 10° w skali Beauforta
2. Atlantycka mewa
3. Dania. Na sztormowej fali, Morze Północne
4. Gwinea. W Zatoce Gwinejskiej

Andrzej RYTTEL, Warszawa

1. Boliwia. Lamy na wyżynie w masywie Chaca Ltaya koło La Paz

Hiszpania

2. San Sebastian
3. Toledo, panorama
4. Barcelona, uliczka

Indie

5. Głaz narzutowy Mahabalipuram koło Madrasu
6. Świątynia Vimal Wasahi Mount Abu-Radżastan

Tanzania

7. Słoń samotnik
8. Żyrafa. Serengeti
9. Antylopy gnu, Krater Ngorongoro

Francja

10. Okolice Grenoble

Zbigniew RUBINOWSKI, Kielce

Antarktyda

1. Wyspa Króla Jerzego
2. Wyspa Króla Jerzego. Rekonstrukcja szkieletu wieloryba w okolicy starej stacji angielskiej na Półwyspie Keller w Zatoce Admiralicji
3. Wyspa Króla Jerzego. Widok na Góry Arctowskiego z dominującym wierzchołkiem Rose Peak
4. Wyspa Króla Jerzego. Widok na fiord Ezcurra
5. Czechosłowacja. Tatry. Widok z Mięgoszowieckiej Przetęczy pod Chłopkiem w kierunku wschodnim

Mongolia

6. Szczyt Przyjaźni Polsko-Mongolskiej. Ałtaj Mongolski
7. Karawana wyprawy w drodze w góry Tabun Bogdo
8. Lodowiec Potanina w górach Tabun Bogdo
9. Indie. Północna ściana Dunagiri (7066 m) Himalaje Garhwalu
10. Nepal. Na lodowcu Ramtang. Widok na Ramtang Peak (6679 m)
11. Hindukusz. Wiok spod wierzchołka Noszaka (7492 m)
12. ZSRR. Grzbiet Zaałtajski. Lodowiec Oktiabrskij. Pamir
13. Alpy Walijskie. Pod barierą lodową w północnej ścianie Dent d'Herens

Bohdan RUDNICKI, Warszawa

1. Irak. Hatra
2. Babilon

Kazimierz SEKO, Katowice

Dania

1. Port Vagur na Wyspie Suduroy

Wyspy Owcze

2. Czarny Kociot
3. Kirkjubör
4. Półdzikie owce
5. Wyspa Streymoy
6. Wyspy Owcze

Zbigniew SŁOMSKI, Bydgoszcz

Irak

1. Gruzy Babilonu, widok
2. Oaza. Wieś Ajn Tamr
3. Jordania. Gruzy starożytne

Michał SOWIŃSKI, Gliwice

1. Algier, ***

Hiszpania

2. Alhambra
3. Grenada
4. Madryt. Corrida (zestaw 4 prac)

Jan SPAŁWAN, Kielce

1. Węgry. Parlament. Budapeszt

Stanisław SPUTO, Jastrzębie-Zdrój

Bułgaria

1. Czarna plaża. Pomorie
2. Dawniej—wczoraj—dziś. Płowdiw

Bolesław STACHOW, Racibórz

1. USA. Nowy Jork (zestaw 6 prac)

Wojciech STAN, Radom

Spitsbergen

1. (zestaw 2 prac)
2. Zatoka Białego Niedźwiedzia
3. Fiord Hornsund (zestaw 2 prac)
4. Dolina Revdolen
5. Wyspy King George (zestaw 3 prac)

Stanisław SYNDOMAN, Warszawa

Egipt

1. Kair. Kanał. Aleksandria
2. Kair. Miasto Umarłych
3. Okolice Ismaili
4. W delcie Nilu

Halina KRÜGER-SYROKOMSKA

Pakistan

1. Anna Okopińska na szczycie Gashabrume
2. Karakorum. Widok od południa na K2 (8611 m)
3. Karakorum. Widok z lodowca Abruzzi na masyw Gasherbrum IV (7925 m), III (7952 m) i II (8035 m)

Stanisław SUDNIK, Ostrowiec Świętokrzyski

1. Belgia. Na autostradzie do Ostendy
2. Bułgaria. Ruiny zamku. Veliko Tyrnowo
3. Francja. Etreta
4. Holandia. Ijmuiden (zestaw 2 prac)

Szwecja

5. Malmö. Dźwigi
6. Ystad. Port

Włodzimierz SUDNIK, Nowy Sącz

Grecja

1. Nafplion
2. Akropol. Ateny
3. Ruiny. Mykeny
4. Meteory

Tadeusz SUMIŃSKI, Warszawa

Afryka

1. Na rzece Niger
2. W delcie rzeki Niger
3. Gwinea. Reda w Kónakry
4. Hiszpania. Z okna samolotu

Mongolia

5. (zestaw 2 prac)
6. Mongolski step (zestaw 3 prac)
7. Nigeria. Sapele

RFN

8. Kanał Kiloński
9. Niebo Vandeij
10. Saint Michel. Odptyw (zestaw 2 prac)

Ryszard SZAFIRSKI, Zakopane

1. Antarktyda. Nunatak na kopule lodowej wyspy King George
2. Iran. Demawend (5670 m) najwyższy szczyt Iranu
3. Nepal. Makalu. Widok z drogi na Everest
4. Jezioro lodowcowe w dolinie Khumbu
5. W Kotle Zachodnim w czasie wyprawy na Everest
6. Karawana yaków polskiej wyprawy ewerestowskiej

- Przełęcz Południowa pod Everestem
- W drodze ku Everestowi
- Droga na Peak 29 — w głębi Manaslu

Pakistan

- Karakorum. Przeprowadzenie przez górską rzekę
- Szośa dojazdowa do Karakorum
- Karakorum. Widok z „Polskiej Przełęcz” na Batura Mustagh
- Karakorum. Widok z lodowca Czomolungma na masyw Malubiting (7291 i 6843 m). Z prawej strony „Polska Przełęcz”
- Karakorum. Domarsz lodowcem Czomolungma pod Malubiting (7452 m)
- Karakorum. Widok z jaskini lodowej na „Polskiej Przełęcz”
- Karakorum. Widok ze stoków Malubiting na Rakaposhi (7788 m) i Minapin (7273 m)
- Karakorum. Widok z doliny Basha na Ganchen Peak
- Karakorum. Lodowiec Czomolungma

Wiesław ŚMIGIELSKI, Wrocław

Francja

- Carnac (zestaw 2 prac)
- Arramanches
- NRD. Szwajcaria Saksońska
- ZSRR. Krym. Jaskółcze Gniazdo

Zygmunt ŚWIĄTEK, Warszawa

- Czechosłowacja. Zamek gotycki w Karlstejnie
- NRD. Park Sanssouci. Poczdam (zestaw 2 prac)

Włochy

- Ostia Antica — główna ulica
- Pompeje
- Nad Tybrem. Rzym
- Jedna z dwóch fontann. Rzym
- Ulica Borgo S. Angelo. Rzym
- Świątynia Tempio di Fortuna. Rzym
- Klasztor na Monte Cassino

Rumunia

- Kolumny w dzielnicy bogatych kupców
- Amfory

ZSRR

- Wilno (zestaw 3 prac)
- Jezioro w Trokach

Karol TELIGA

- Pogrzeb Włodzimierza Puchalskiego na Wyspie Króla Jerzego

Ryszard TRZECIAK, Rzeszów

Libia

- Bezglowe posągi Świątyni Demeter
- Lew. Fragment fontanny Cyreny na tle świątyni Izis
- Świątynia Apolla
- Łaźnie Trajana

- Kościół centralny

Marek TRZECIAKOWSKI, Wrocław

Laponia

- Zestaw 2 prac
- Jaskinia Gouffre Berger

Nepal

- Widok z bazy wyprawy na Himalachali, na dolinę Dordi Khola
- Baza wyprawy na Himalachali
- Widok z bazy na wschód (4300 m)
- Dolina Masyandi (Gurkha Himal)
- Masyw Annapurny widziany od strony wschodniej
- Widok na masyw Annapurny (pod doliną Marsyandi)
- Widok z bazy wysuniętej na zachód na dolinę Marsyandi
- Peak 29 (7835 m) ściana południowo-zachodnia

Janusz UKLEJEWSKI, Gdynia

- Chiny. Hongkong — pilot portowy

Dania

- Kopenhaga. Jachty w porcie przed „Operacją Żagiel 74”
- Kopenhaga. Na starcie do „Operacji Żagiel 74”
- Egipt. Suez. Bandera polska na Kanale Sueskim
- Tajlandia. Bangkok, przeładunki w porcie

ZSRR

- Pomnik Kosmonautów. Moskwa
- Budowa osiedla mieszkaniowego, Moskwa

Barbara WACHOWICZ, Warszawa

ZSRR

- Wilno. Widok z baszty Giedymina
- Nad Niemnem
- Dziedziniec Uniwersytetu Wileńskiego
- „Litwo, Ojczyzno moja...”
- Uniwersytet Wileński. Fronton Obserwatorium
- „Panno Święta co w Ostrej świecisz...”
- Dwór Marii i Wawrzyńca Puttkamerów
- Soleczniki Wielkie, cmentarz
- Wilno. Dom, w którym mieszkał Mickiewicz
- Wilno. Kościół Świętej Anny
- Litwa jesienna. Aleja w Bolciennikach
- „Świtez tam jasne rozprzestrzenia tona...”
- Litwa. Niemen
- Dolina Mickiewicza pod Kownem
- Kowno. Szkoła im. A. Mickiewicza
- „...gdybyś był teraz w Kownie!...”
- Tuhanowicze. Sześć lip zrosniętych
- Grób Maryli Wereszczakówny

Jerzy WADOWSKI, Warszawa

- USA. Kalifornia. Kopalnia srebra (zestaw 3 prac)

Andrzej WAWRZYNIAK, Warszawa

- Indie. ***
- Nepal. ***

Szymon WDOVIK, Milanówek

Antarktyda

- Chmury ponad Georgią Południową
- Spotkanie w fiordzie ze statkiem radzieckim
- Wyspa Południowa Georgia
- Na horyzoncie Szetlandy
- Równik. Pas ciszy
- Stado słoń morskich na wybrzeżu

Indie

- Amritsar. Złote świątynie Sikhów
- Pralnie nad Yamuną
- Korzenie figowca
- Port na Gangesie
- Nad rzeką Yamuną
- Brzegi Gangesu
- Pogranicze z Nepalem. Drzewo banyan — figowiec

Kanada

- Góry Świętego Eliasza (zestaw 3 prac)
- Yukon. Góry Klaune
- Dolia Slims River (park Klaune)
- Yukon. Wyglądy lodowcowe na skałach
- Góry Skaliste. Park Narodowy Jasper

Mongolia

- Ałtaj Mongolski
- Ałtaj Mongolski. Przed jurta
- Ałtaj Mongolski. Góry Tabun Bogdo
- Lodowiec Potanina

Nepal

- Kapliczka ku czci Siwy
- Pole ryżowe w czasie monsunu
- Pole uprawne na zboczach doliny
- Zbocza zamienione na pola uprawne
- Buddyjskie czorteny (zestaw 2 prac)
- Bambusy w Himalajach Małych
- Burza monsunowa, Małe Himalaje
- Stary figowiec
- Pasma Siwalik ponad Pokharą
- Rzeka Bhagmati
- M. Patan. Świątynia hinduistyczna
- Jęczmienne pola pod Nilgiri
- Annapurna od południa
- Lodowiec Yalung
- Szczyt Khumbakarna
- Kangczendzanga od południa
- Mustang. Dolina Kali Gandaki
- Buddyjskie święte miejsca
- Pralas pod Kangczendzangą
- Dżungla himalajska (zestaw 2 prac)

Pakistan

- Nad rzeką Braldo
- Karakorum — widok na skrzyżowanie lodowców

- Karakorum (zestaw 2 prac)
  - Urugwaj. Widok na port. Montevideo
  - USA
  - New York. Manhattan. Widok nocą
  - Alaska (zestaw 3 prac)
- ##### ZSRR
- Pamir. Lodowiec Moskwina (zestaw 2 prac)
  - Wietrzejące głązy piaskowcowe
  - Pamir. Jezioro za moreną boczną
  - Pamir. Lodowiec
  - Kaukaz. Lodowiec Canner
  - Widok od Kaplicy Świętej Tamary (Gruzja)
  - Stoki Elbrusu i grań główna Wielkiego Kaukazu
  - Bałkaria. Dolina Bezingi
  - Lodowo-śnieżne pola Elbrusu
  - Kaplica Świętej Tamary pod Kazbekiem
  - Ocean Atlantycki. ***

Mieczysław WIELICZKO, Olsztyn

- Jugosławia. Dubrownik (zestaw 2 prac)

Jerzy WIERZBICKI, Warszawa

- Szwajcaria. Emmenthal

Jerzy WIKLENDT, Jelenia Góra

Czechosłowacja

- Na Moście Karola. Praga
- Wejście na Most Karola. Praga
- Widok na Hradczany. Praga
- Katedra w Pradze

Bułgaria

- W perspektywie, Słoneczny Brzeg
- Sofia. Pomnik Armii Czerwonej

Węgry

- Widok ze Wzgórza Gellerta, Budapeszt
- Nad Dunajem, Budapeszt
- Pod słońce. Dunaj, Budapeszt

Mirosław WIŚNIEWSKI, Warszawa

- Afganistan. Karawana nomadów

Antarktyka

- Polska Stacja Arktyczna nocą
- Polska Stacja Arktyczna
- Jezioro Belingshausena nad Cieśniną Dreia
- Kolonia pingwinów na Wyspie Króla Jerzego
- Zachód w Zatoce Admiralicji. Wyspa Dufayel

Hiszpania

- Serafino
- Almeria
- Sewilla
- Zachód słońca na Pomarańczowym Wybrzeżu
- Indie
- Procesja w wiosce stanu Bihar
- Otab Minar koło Nev Delhi

- Iran
 13. Cmentarz muzulmański
 14. Arrarat od strony tureckiej
 Jugostawia
 15. Pogranicze Jugostawii i Albanii
 16. Dubrownik
 Liban
 17. Baalbek
 18. Byblos
 Nepal
 19. Buddyjska świątynia Bodhanath
 20. Pod Annapurną Południową
 21. Lhotse Płd. i Lhotse — Shar
 22. Klasztor lamaicki w Tianbocku
 23. Himalaje Nepalu
 24. Zachód słońca w Dolinie Taraiu
 25. Lamaicki czorten na tle szczytu Lhotse
 26. Dolina Solo Khumbu. Wieś szerspańska Pheriphe
 27. Wioska Ghandrung pod Annapurną
 28. Boski szczyt Machapuchare
 29. Seraki na lodowcu Khumbu
 30. W lodospadzie Khumbu (zestaw 2 prac)
 31. Wielka szczelina Shiptona
 32. Baza polskiej wyprawy
 33. Pola ryżowe koło Pokhary
 34. Folklorystyczna scena w Himalajach

Andrzej VOELNAGEL, Warszawa

- Chiny
 1. Mur Chiński w okolicach Pekinu
 2. Bulwar w Szanghaju
 3. Hiszpania. Okolice Madrytu
 Wietnam
 4. Okolice Tan-Czan
 5. Zatoka Ha Long. Wyrób mat
 6. Wybrzeże
 7. Hiszpania. Okolice Madrytu

Janusz WOLNIEWICZ

- Filipiny
 1. Wyspa Luzon
 2. Wulkan Mayon

Jacek WOŁOWSKI, Warszawa

- Indie
 1. Oczyszczenie
 2. Nepal (zestaw 4 prac)

Maria WOŁYŃSKA, Poznań

- ZSRR
 1. Wilno
 2. Ulica w starym Wilnie
 3. Wilno. Ostra Brama
 4. Wilno. Zabytkowe ruiny

5. Wilno. Traku Pilis
 6. Wilno. Fragment Traku Pilis
 7. Wilno. Stary Cmentarz
 8. Stare Wilno. Widok z Zamku Gedymina

Mirek WOŹNICA, Australia

1. Ocean Indyjski. Skały przybrzeżne

Waldemar WYSOCKI, Częstochowa

Australia

1. Widok na Hobart i zatokę
 2. Busz w rejonie elektrowni wodnej
 3. Park Narodowy „Mt. Field” — wodospad
 4. Półwysep Tasmania. Diabelska Kuchnia
 5. Południowa Tasmania „Hastings Caves”
 6. Rejon wielkich elektrowni wodnych. Jezioro Greal Lake

Tadeusz ZAGOŹDZIŃSKI, Warszawa

1. Angola. ***
 2. Liban. Walki uliczne
 3. Żołnierz Korpusu Ekspedycyjnego Sił Międzynarodowych na gruzach Bejrutu
 4. Włoskie siły ekspedycyjne na ulicach Bejrutu

ZSRR

5. Lądowanie zasobnika z M. Hermaszewskim
 6. Start „Sojuza 30” z Bajkonuru
 7. Bajkonur. Przed startem „Sojuza 30” z Hermaszewskim i Klimukiem
 8. Hermaszewski i Klimuk po wylądowaniu

Ryszard ZAGÓRSKI, Kielce

Rumunia

1. Karpaty Wschodnie. Góry Kelimeńskie. Dwunastu Apostołów

Ewa ZARĘBSKA, Warszawa

Alpy

1. Mont Blanc. Lodowiec Giganta
 2. „Młyn lodowcowy” na lodowcu Mer-de-Glace
 3. Szczeliny lodowca Mer-de-Glace
 4. Widok na najwyższy szczyt masywu Barre Ecrius
 5. Sikława w dolinie Etancon

Wiesław ZIELIŃSKI, Warszawa

1. Kuwejt. Kuwejckie zachody (zestaw 3 prac)

Zdzisław J. ZIELIŃSKI, Wrocław

1. Grecja. Panorama z przylądka Sounion
 Hiszpania
 2. Wąwóz w Górach Kantabryjskich
 3. Na drogach Hiszpanii
 4. Pejzaż aragoński
 5. Tzw. páromos na Wyżynie Kastyljskiej

Jugostawia

6. Żelazne Wrota — przełom Dunaju

7. Widok z Sarajewa

NRD

8. Brama Brandenburska, Berlin

Turcja

9. Złoty Róg, Stambuł

Węgry

10. Widok na Badacsony

11. Krajobraz puszczy

Włochy

12. Dachy starej Florencji

13. Widok na San Giorio Maggiore. Wenecja (zestaw 2 prac)

ZSRR

14. Kirgizja. W górach Alta-Too

15. Moskwa, tzw. „Łobnoje miasto”

16. Panorama Kaukazu pod Suchumi

17. Kopuła Targowa. Buchara

Feliks ZWIERZCHOWSKI, Warszawa

1. Bułgaria. Podgórze Witoszy

Grecja

2. Krajobraz z okolic Delf

3. Wybrzeże Sounion (zestaw 2 prac)

4. Wybrzeże Pireusu

Jugostawia

5. Rijeka Dubrownicka

6. Kotor z widokiem na Zatokę Kotorską

7. Kotor z murami obronnymi

8. Zatoka Kotorska

9. Dunaj, przełom Kazan (Džerdap)

10. Golubac

11. Dunaj (zestaw 2 prac)

12. Cap Bon

13. Wysepka św. Dziordzia

Liban

14. Baalbek

Tajlandia

15. Fragment Zatoki Syjamskiej

16. Krajobraz w Pu Kao Tang

Jan ZYCH, Kraków

Włochy

1. Sycylia. Cefalu

2. Sycylia. Gangi

ZIEMIA OJCZYSTA

Stefan ARCZYŃSKI, Wrocław

1. Ziemia Kłodzka
 2. Karkonosze. Śnieżne Kotły
 3. W Karkonoszach
 4. Karkonosze

Jerzy BARANOWSKI, Kraków

1. Krakowski Balaton. Zalew w Kryspinowie
 2. Dolina Pięciu Stawów Polskich
 3. Kraków. Rynek
 4. Piekielna Brama. Dolina Będkowska. Jura
 5. Ostańce. Jura
 6. Olsztyn. Szlak Orlich Gniazd

Zdzisław BŁAŻEJCZYK, Gdańsk

1. W Karkonoskim Parku Narodowym I, 1985
 2. Refleks. Karkonosze, 1985
 3. W Karkonoskim Parku Narodowym II, 1985
 4. Karkonosze. Wielki Staw, 1985
 5. Wysoka woda. Wisła, 1977
 6. Będzie chleb, 1981
 7. Galop, ok. 1975
 8. Tabun, 1970 (montaż)
 9. Gdańsk nocą II

Grzegorz BOJANOWSKI, Łódź

1. Pieniny, 1976
 2. Bieszczady. Szeroki Wierch
 3. W drodze ze Śnieżki, 1973
 4. Augustów. Jezioro Necko, 1981
 5. Łęczycza. Dolina Bzury, 1980

Andrzej BRZEZIŃSKI, Warszawa

1. W zbożu
 2. Ręce
 3. Spotkanie

Janusz BUCZKOWSKI, Kielce

1. Zagony
 2. Łany
 3. Poletko

Tadeusz BUDZIŃSKI, Rzeszów

1. Bieszczady z cyklu: W drodze na Tarnicę
 2. Bieszczady

Uwaga: Tytuły prac podano na odpowiedzialność autorów zdjęć

Michał CAŁA, Katowice

1. Hałdy I
2. Hałdy II
3. Hałdy III
4. Osadnik
5. Elektrownia Łagisza
6. Toruń
7. Wałbrzych
8. Rzeszowskie I
9. Suwalskie I
10. Suwalskie II
11. Białe Jezioro
12. Pejzaż Śląski

Jan Tadeusz CHMIELEWSKI, Lublin

1. Przełom Dunajca. Pieniny
2. Zapora na Dunajcu. Niedzica

Jerzy CHOJNACKI, Warszawa

1. Bez tytułu (zestaw 3 prac)

Mieczysław CIEŚLAK, Warszawa

Morze Bałtyckie

1. Zachód
2. Fala
3. Brzeg

Wacław CISŁOWSKI, Kielce

1. Geometria pól
2. Zimowy pejzaż
3. Świętokrzyski krajobraz
4. Ziemia Opatowska

Jarosław DENYSENKO, Warszawa

1. Bez tytułu, 1980

Edmund FLADRZYŃSKI, Chełm

1. Z cyklu Wydmy (2 prace)
2. Z cyklu Skały (2 prace)

Stanisław GŁADKI, Warszawa

1. Mazowsze
2. Żuławy
3. Krajobraz suwalski

Zenon HARASYM, Wrocław

Karkonosze

1. Wielki Staw I
2. Babibiec
3. Wielki Staw II

Edward HARTWIG, Warszawa

1. Nasza ziemia
2. Krajobraz nowosądecki
3. Krajobraz z drzewami
4. Jarmark. Polska

5. Puławy. Azoty
6. Droga z wierzbami
7. Krajobraz z wierzbami
8. Podkarpacie
9. Baśniowe wierzby
10. Wierzby
11. Kazimierz nad Wisłą
12. Spływ Dunajcem
13. Krajobraz mazowiecki — Krajobraz szopenowski
14. Pieniny

Janusz HEREŹNIAK, Łódź

1. Buki w rezerwacie Sokole Góry
2. Mogiła w Białowieskim Parku Narodowym
3. Dąb na skraju Puszczy Białowieskiej
4. Rezerwat modrzewia polskiego w Trębaczewie
5. Pary modrzewiowo-dębowe w rezerwacie modrzewia koło Grójca
6. Poranek w rezerwacie Bukowa Góra

Krzysztof JABŁOŃSKI, Warszawa

1. Bez tytułu (zestaw 3 prac)

Tadeusz JAKUBIK, Kielce

1. Przedwiośnie na Radostowej, 1963
2. Klonówka, 1976
3. Ziemia Sandomierska III
4. Dolina Wilkowska

Krzysztof KAMIŃSKI, Gdańsk-Oliwa

1. 7° w skali Beauforta
2. Bałtyk

Jerzy KAMODA, Kielce

Puszcza Jodłowa

1. Smok
2. Prześwit
3. Zwalisko

Andrzej KONIAKOWSKI, Katowice

1. Dym
2. Krajobraz realistyczny
3. Perspektywa
4. Hałda z wagonikami

Tadeusz LINK, Gdynia

1. Ucieczka przed sztormem
2. Czarna Fregata
3. Brzask
4. Srebrna Fregata

Czesław ŁUNIEWICZ, Zielona Góra

1. Wycięty las w okolicach Przemkowa
2. Urobisko węgla brunatnego i rekultywacja

Jan MAGIERSKI, Lublin

1. Roztocze. Okolice Gorajca
2. Ziemia. Stok Radostowej
3. Roztocze. Okolice Huty Turobińskiej

Włodzimierz MAŁEK, Łódź

1. Przebudowa centrum Łodzi, 1979
2. Zamość, 1985
3. Toruńskie szkice
4. Kłodzko, 1983
5. Toruńskie szkice
6. Ziemia Zamojska, 1985

Kazimierz NAJDENOW, Bytom

1. Wielki Staw w Karkonoszach, 1954
2. Kurniawa w Karkonoszach, 1960
3. Karkonosze. Pejzaż spod Śnieżki
4. Po drodze do Samotni. Karkonosze
5. Pejzaż spod Jeleniej Góry, Sobieszów, 1968
6. Pejzaż z Wałbrzycha, 1962
7. Pejzaż mazurski. Kanał Mazurski, 1959

Jerzy PIĄTEK, Kielce

1. Pejzaż z witrażem
2. Bruzdy

Paweł PIERŚCIŃSKI, Kielce

1. Puszcza Jodłowa (zestaw 4 prac)
2. Z cyklu Krajobrazy z przednim planem (zestaw 2 prac)
3. Z cyklu Krajobrazy z przednim planem, Polska droga
4. Gołoborze na Łysej Górze
5. Drogi w Stradowie
6. Poletko
7. Zbocza Klonówki
8. Wiosna w Krajinie

Krzysztof PILECKI, Tychy

1. W Tatrach Zachodnich
2. Nad Zmarzłym Stawem

Wojciech PLEWIŃSKI, Kraków

1. Bez tytułu (zestaw 2 prac)

Wiesław PRAŻUCH, Warszawa

1. Ziemia I
2. Ziemia II

Henryk ROGOZIŃSKI, Białystok

1. Rzeka Ślina. Roztopy I
2. Wigry 86. Zespół pokamedulski
3. Wigry 86. Sucharek
4. Na trasie rzeki Elk
5. Białowieża. Polana

Jan SPAŁWAN, Kielce

1. Droga

2. Żniwa
3. Zimowa akwarela
4. Puszcza Jodłowa (zestaw 2 prac)

Leszek STOKŁOSA, Warszawa

1. Bieszczady (zestaw 3 prac)

Tadeusz SUMIŃSKI, Warszawa

1. Bieszczady
2. Kazimierz
3. Widok z Góry Cisowej. Suwalszczyzna

Hanna PUCHALSKA-SZEWIELOW, Warszawa

1. Krajobraz Polski (zestaw 3 prac)

Zygmunt ŚWIĄTEK, Warszawa

1. Z cyklu Krajobrazy lubelskie. Bocian
2. Z cyklu Tatry. Halny

Marek TRZECIAKOWSKI, Wrocław

1. Jaskinia Niedźwiedzia (zestaw 5 prac)

Halina WASIELKE, Gdańsk

1. Z cyklu Impresje morskie (zestaw 3 prac)

Czesław WASIŁOWSKI, Iława

1. Świątźródź
2. Brama jeziora

Jan WESELIK, Warszawa

1. Żuławy
2. Trasa W—Z
3. Wilanów
4. Suwalszczyzna. Jezioro Hańcza
5. Sady koło Czerska
6. Wisła pod Toruniem

Mieczysław WIELICZKO, Olsztyn

1. Z cyklu Pejzaże północno-wschodniej Polski. Warmia (zestaw 8 prac)
2. Z cyklu Pejzaże północno-wschodniej Polski. Suwalszczyzna. Okolice Smolnik
3. Świt

Mieczysław WIELOMSKI, Czechowice-Dziedzice

1. Bez tytułu (zestaw 4 prac)

Mirosław WIŚNIEWSKI, Warszawa

Z cyklu Barwy mojej ziemi

1. Tatry. Morskie Oko
2. Modrzewie
3. Podhale
4. Pojezierze Warmińskie
5. Gorce
6. Pieniny

- 7. Ziemia Chetmońskiego. Kuklówka (zestaw 3 prac)
- 8. ***

Janusz WITOWICZ, Rzeszów

- 1. Z cyklu Cmentarze (zestaw 3 prac)
- 2. *** (zestaw 2 prac)

Jan WŁODARCZYK, Warszawa

- 1. Hala Gąsienicowa
- 2. Okolice Zmarzłego Stawu i widok na Zawrat

Wiktor WOLKOW, Supraśl

- 1. Biebrza poniżej Osowca
- 2. Biebrza pod Szuszalewem

- 3. Polska
- 4. Lipowy Most
- 5. *** (zestaw 3 prac)
- 6. Biebrza pod Lipskiem
- 7. Biebrza pod Dolistowem
- 8. Narew pod Górą
- 9. Biebrza poniżej Osowca

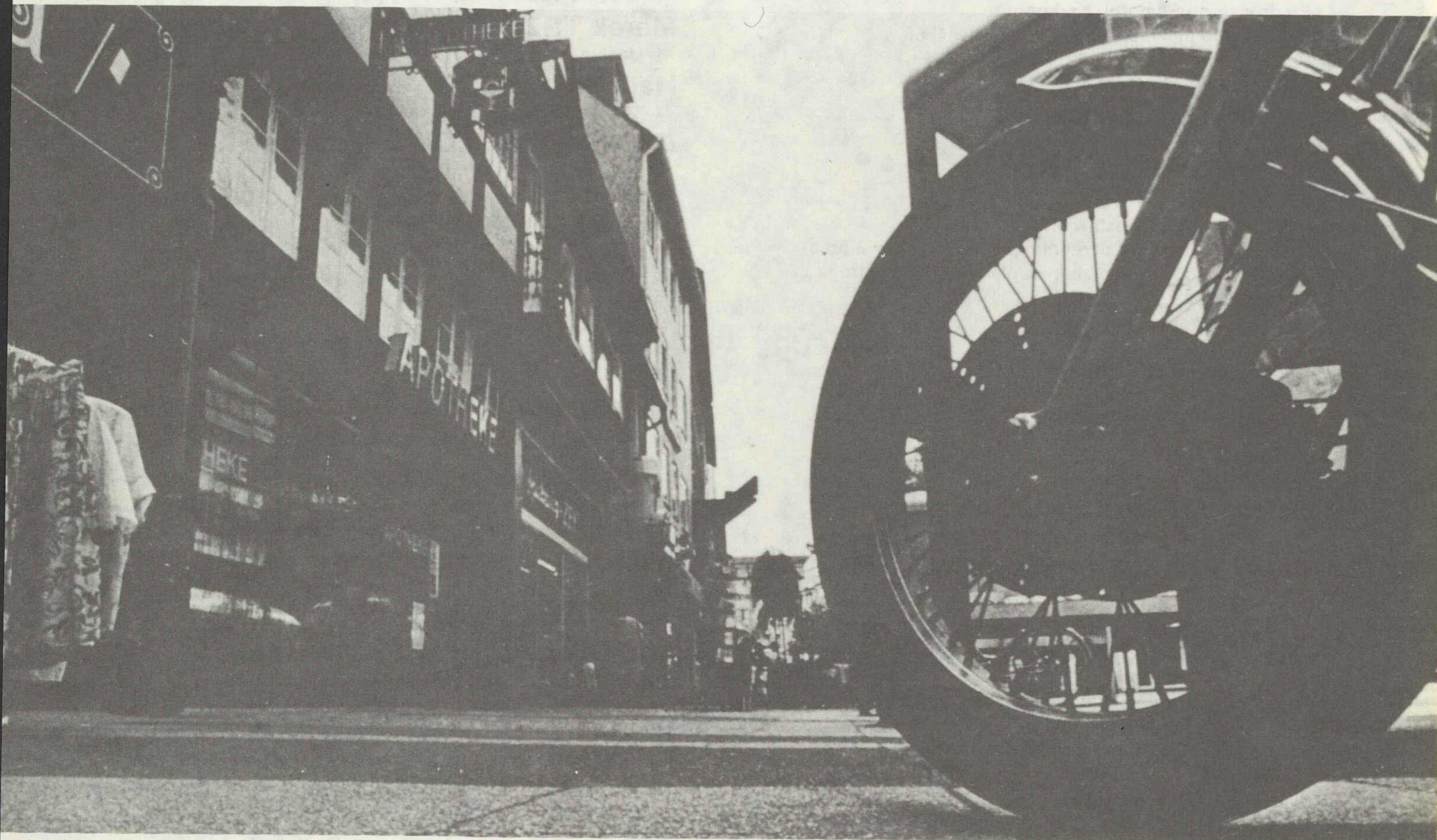
Wojciech ZAWADZKI, Jelenia Góra

- 1. Karkonosze, 1983, 1984, 1985 (zestaw 3 prac)

Zbigniew ZUGAJ, Lublin

- 1. Chetmski pejzaż
- 2. ***

Niemiecka Republika Federalna. Brunzwik. Krajobraz miejski z przednim planem.
Fot. Krzysztof Pilecki.

Spis treści

<i>Uwagi na marginesie wystawy</i>	4
<i>Wielcy podróżnicy</i>	17
<i>Krajobrazy kosmiczne</i>	33
<i>Góry najwyższe</i>	49
<i>Lądy</i>	69
<i>Morza</i>	97
<i>Szata roślinna</i>	107
<i>Świat zwierząt</i>	125
<i>Świat ludzi</i>	137
<i>Ziemia ojczysta</i>	191
<i>Krajobrazy ostatnie</i>	227
<i>Archiwum podróży</i>	231

KRAJOBRAZY SWIATA

W FOTOGRAFII POLSKICH

SKICHI PODRÓŻNIKÓW

WARSZAWA 1987